

PLAN RAZVOJA
ZAGREBAČKE
ŽUPANIJE
ZA PERIOD
2021.-2027.

Plan razvoja Zagrebačke županije
za period 2021.-2027.

Sadržaj

UVODNE NAPOMENE	5
1. OPIS SREDNJOROČNIH RAZVOJNIH POTREBA I RAZVOJNIH POTENCIJALA	7
2. REZULTATI PROVOĐENJA PRIJAŠNJIH STRATEGIJA	38
3. SWOT ANALIZA	41
4. STRATEŠKI OKVIR	47
Posebni cilj I. POVEĆATI KONKURENTNOST I DRUŠTVENU ODGOVORNOST GOSPODARSTVA	48
1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja	49
1.2. Razvoj kontinentalnog turizma	54
Posebni cilj II. ZELENA ŽUPANIJA ČIJI SE RAZVOJ TEMELJI NA EKOLOŠKOJ I INOVATIVNOJ PROIZVODNJI HRANE I RAZVOJU PAMETNIH SELA	57
2.1. Razvoj ekološke proizvodnje hrane	58
2.2. Unapređenje socio-ekonomskih uvjeta sela i poljoprivrednika	63
2.3. Razvoj pametnih sela	65
Posebni cilj III. POBOLJŠATI INFRASTRUKTURU I KVALITETU ŽIVOTA ODRŽIVIM KORIŠTENJEM PRIRODNIH RESURSA I KULTURNIH DOBARA	68
3.1. Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost	69
3.2. Prilagodba na učinke klimatskih promjena	73
3.3. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura	75
3.4. Visoka kvaliteta urbanog i prirodnog okruženja	80
3.5. Zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih vrijednosti	83
3.6. Zaštita i održivo korištenje kulturnih vrijednosti	88
Posebni cilj IV. RAZVIJATI LJUDSKE RESURSE I UNAPRIJEDITI UPRAVLJANJE RAZVOJEM	91
4.1. Otvorena i učinkovita županijska, lokalna samouprava	92
4.2. Unapređenje socijalnih i zdravstvenih usluga	96
4.3. Unapređenje odgojno-obrazovnih usluga	100
4.4. Razvoj ljudskih resursa i kvalificirane radne snage	103
5. PROJEKTI OD STRATEŠKOG ZNAČAJA ZA ZAGREBAČKU ŽUPANIJU	106
6. PRIMJENA NAČELA PARTNERSTVA	110
7. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE	111
DODATAK 1.	114
Predložak za izradu plana razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave/ JP(R)S	
DODATAK 2.	117
Komunikacijska strategija	
PRILOZI	125
Popis slika	125
Popis tablica	125
Popis kratica	126
DODATAK 3.	127
OSNOVNA ANALIZA – Opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala	

Uvodne napomene

Priprema **Plana razvoja Zagrebačke županije za period 2021.-2027.** započela je još u prvoj polovici 2019. kao priprema za novo programsko razdoblje 2021.-2027. te imajući u vidu da je Županijska razvojna strategija Zagrebačke županije imala trajanje do kraja 2020. Do polovice 2020. Županija je definirala svoje razvojne potrebe i potencijale te definirala ključne razvojne smjerove u budućem razdoblju.

Nositelj izrade Plana razvoja Zagrebačke županije za period 2021.-2027. godine je Zagrebačka županija, a tijelo zaduženo za vođenje cjelokupnog postupka izrade je regionalni koordinator Razvojna agencija Zagrebačke županije. Za izradu Plana razvoja Zagrebačke županije imenovana je Radna skupina koja broji 31 član, a čine je predstavnici upravnih tijela Zagrebačke županije, ustanova i trgovačkih društava kojima je osnivač Zagrebačka županija, Hrvatske gospodarske komore – Komore Zagreb, Obrtničke komore Zagreb i Regionalnog ureda Zagreb Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Također je osnovano i Partnersko vijeće koje broji 35 članova, kao savjetodavno tijelo u pripremi, izradi i praćenju provedbe Plana razvoja Zagrebačke županije za period 2021.-2027. godine te za utvrđivanje zajedničkih prioriteta na razini Zagrebačke županije i predlaganje strateških projekata. Prilikom izrade Plana razvoja konzultiralo se i lokalne koordinate svih 34 jedinica lokalne samouprave vezano uz dokumente osnovne analize, nacrtu strateškog okvira te financijskog okvira.

Zbog potrebe usklađivanja srednjoročnih akata strateškog planiranja (kakav je i Plan razvoja Zagrebačke županije) s aktima strateškog planiranja od nacionalnog značaja, konačna inačica dokumenta morala je pričekati usvajanje **Nacionalne razvojne strategije do 2030.** (u veljači 2021. godine) te donošenje detaljnih Uputa za izradu planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, donesenih i danih na raspolaganje regionalnim koordinatorima u lipnju 2021., a kojima je Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije operacionaliziralo Pravilnik o strateškom planiranju iz svibnja 2020. dajući detaljnije upute regionalnim koordinatorima za osiguravanje ujednačenog pristupa izradi i pravilne primjene odredbi zakonodavnog okvira za strateško planiranje u Republici Hrvatskoj.

Tijekom gotovo dvije godine rada na Planu razvoja Zagrebačke županije odrađene su brojne konzultacije s ključnim dionicima u županiji – svim upravnim odjelima Županije, njenim institucijama i javnim poduzećima, jedinicama lokalne samouprave, predstavnicima civilnog društva, socijalnih partnera, poslovne i akademske zajednice. Konzultacije su odrađene kroz rad u tematskim radnim skupinama, kroz Partnersko vijeće, putem javnih savjetovanja te kroz velik broj individualnih sastanaka s pojedinim dionicima. Velike poteškoće u odvijanju nabrojanih konzultativnih i komunikacijskih aktivnosti koje je uzrokovala pandemija COVID-19 virusa prebrođene su putem raznih fleksibilnih oblika komunikacije: uživo, putem video-poziva, putem elektroničke pošte odnosno kombinacijom svega navedenog, kako bi svi relevantni dionici imali prilike sudjelovati u kreiranju razvojnog puta Zagrebačke županije u budućem razdoblju.

Plan razvoja Zagrebačke županije je u svim svojim dijelovima usklađen s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. Vizija razvoja Republike Hrvatske koju opisuje NRS je „*Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve.*“ U navedenoj

viziji se prepoznala i Zagrebačka županija koja ju je dodatno razradila temeljem svojih ključnih razvojnih potencijala i vrijednosti: „**Zagrebačka županija vodeća je inovativna gospodarska županija čiji se razvoj temelji na društvu znanja, prepoznatljivoj i očuvanoj kulturnoj i prirodnoj baštini, privlačnosti za rad, boravak i življenje, a povezana je skladno s razvojem Grada Zagreba**“.

Plan razvoja Zagrebačke županije posebice će doprinijeti provedbi NRS-s u njegovom **Razvojnom smjeru 4. „Ravnomjeran regionalni razvoj“**. Planovi razvoja županija imaju poseban značaj iz sljedećeg razloga, kako je pojašnjeno u NRS-u: *“Podupiranjem teritorijalnih strategija, vođenih na regionalnoj razini omogućit će se ravnomjerniji regionalni razvoj te pridonijeti boljem standardu i kvaliteti života svih dijelova Hrvatske. Tim će se strategijama, između ostalog, potaknuti razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima, jačati regionalna konkurentnosti kroz pametnu specijalizaciju i jačati uloga velikih gradova u policentričnom razvoju urbanih područja.”* Razvojni smjer dodatno je razrađen kroz dva strateška cilja: **SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima (razvoj potpomognutih i brdsko-planinskih područja)** i **SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti (pametna specijalizacija i jačanje pozicije regionalnog gospodarstva u globalnim lancima vrijednosti)**. Ostvarenju navedenih strateških ciljeva doprinijet će odabrani Posebni ciljevi Plana razvoja Zagrebačke županije koji se kroz razrađene mjere dotiču često i problematike potpomognutih područja ali i povećanja kvalitete života te jačanja pozicija regionalnog gospodarstva.

Dodatno, provedba Plana razvoja Zagrebačke županije aktivno će doprinijeti i postizanju ostalih strateških ciljeva iz NRS-a, a posebice:

SC 1. KONKURENTNO I INOVATIVNO GOSPODARSTVO – kroz ulaganja u povećanje konkurentnosti poduzeća na teritoriju županije ulaganjem u njihov tehnološki razvoj, internacionalizaciju te razvoj znanja i vještina putem mreže kvalitetnih poduzetničkih potpornih institucija, direktno će se doprinijeti povećanju inovativnosti i konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, posebice imajući u vidu da se brojna značajna poduzeća nalaze upravo na teritoriju Zagrebačke županije. Dodatno, osnaživanjem turističkog sektora u županiji i usmjeravanjem turističke ponude prema održivom i inovativnom turizmu, taj će se sektor također transformirati u jedan od motora podizanja konkurentnosti županije.

SC 2. OBRAZOVANI I ZAPOSLENI LJUDI – županija već duži niz godina kontinuirano ulaže u jačanje ljudskih resursa kroz provedbu županijske Strategije za razvoj ljudskih potencijala i aktivnosti županijskog Lokalnog partnerstva za zapošljavanje. Planom razvoja nastaviti će se ulaganja u odgojno-obrazovni sustav ali i u cjeloživotno obrazovanje radi povećanja konkurentnosti na tržištu rada. Županija će ostati posvećena usklađivanju obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada te poticati otvaranje novi radnih mjesta.

SC 3. UČINKOVITO I DJELOTVORNO PRAVOSUĐE, JAVNA UPRAVA I UPRAVLJANJE DRŽAVNOM IMOVINOM – Zagrebačka županija je prepoznala potrebu za kontinuiranim jačanjem kapaciteta i učinkovitosti svoje uprave i institucija. Stoga će se kroz Plan razvoja ulagati u daljnju izobrazbu kadrova u području strateškog planiranja i upravljanja javnim politikama te digitalizaciju usluga javne uprave prema stanovnicima i poduzetnicima te svim korisnicima proračuna županije.

SC 5. ZDRAV, AKTIVAN I KVALITETAN ŽIVOT–Plan razvoja Zagrebačke županije koncipiran je na način da se integrirano bavi temom unapređenja kvalitete života i rada na njenom teritoriju. Očekuju se paralelni naponi na unapređenju zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i socijalnih usluga, promociji zdravog života ali i unapređenju učinkovitosti javne uprave kao i razvoju pametnih gradova i sela, čime se ostvaruju preduvjeti za visoku kvalitetu života njenih stanovnika.

SC 8. EKOLOŠKA I ENERGETSKA TRANZICIJA ZA KLIMATSKU NEUTRALNOST–Bez obzira na činjenicu da se vrlo malo „prljavih“ industrija nalazi na njenom teritoriju, Zagrebačka županija planira velika ulaganja u stvaranje preduvjeta za potpunu dekarbonizaciju javnog i privatnog sektora u županiji kroz ulaganja u obnovljive izvore energije, prilagodbe na učinke klimatskih promjena, razvijenu prometnu i komunalnu infrastrukturu koja će podržavati održivi razvoj te s posebnom pažnjom posvećenom zaštiti prirode i okoliša koji predstavljaju izuzetnu vrijednost županije.

SC 9. SAMODOSTATNOST U HRANI I RAZVOJU BIOGOSPODARSTVA – Zagrebačka županija je jedna od rijetkih županija u Hrvatskoj koja je vrlo predano opredijelila za poticanje ekološke proizvodnje hrane te želi značajno unaprijediti socio-ekonomske uvjete života i rada na selu, posebice samih poljoprivrednika. Putem poticanja proizvodnje ekološki uzgojene hrane, doprinosi se ne samo kvaliteti hrane koja je dostupna potrošačima, nego se i direktno smanjuje ovisnost u uvozu hrane upitne kakvoće i sigurnosti.

1. Opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala

1.1 Administrativna podjela Zagrebačke županije

Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 86/06, 125/06, 16/07, 95/08-Odluka USRH, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15) utvrđeno je područje Zagrebačke županije, gradovi i općine koji ulaze u njezin sastav te obuhvat pripadajućih naselja.

Sukladno navedenom Zakonu, danas se u sastavu Zagrebačke županije nalazi 9 gradova i 25 općina. Gradovi su: Dugo Selo, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Samobor, Sveta Nedelja, Sveti Ivan Zelina, Velika Gorica, Vrbovec i Zaprešić, a općine: Bedenica, Bisra, Brckovljani, Brdovec, Dubrava, Dubravica, Farkaševac, Gradec, Jakovlje, Klinča Sela, Kloštar Ivanić, Krašić, Kravarsko, Križ, Luka, Marija Gorica, Orle, Pisarovina, Pokupsko, Preseka, Pušća, Rakovec, Rugvica, Stupnik i Žumberak.

Sjedište Županije nalazi se u Zagrebu.

Slika 1. Administrativni ustroj Zagrebačke županije

Izvor: Središnji registar prostornih jedinica - podaci u grafičkom obliku, DGU 2020.,GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

U nastavku se daje tabelarni pregled površina, broja stanovnika i gustoća naseljenosti u jedinicama lokalne samouprave na području Zagrebačke županije, prema ažurnim prostornim podacima (Državna geodetska uprava, 2015.) i statističkim podacima (Državni zavod za statistiku, 2011).

Tablica 1. Površina, broj stanovnika i gustoća naseljenosti u jedinicama lokalne samouprave na području Zagrebačke županije

	JLS	Površina [km²]	Broj stanovnika	Gustoća [st/km²]
1	BEDENICA	21,48	1.432	66,67
2	BISTRA	52,93	6.632	125,30
3	BRCKOVLJANI	69,77	6.837	97,99
4	BRDOVEC	37,23	11.134	299,10
5	DUBRAVA	115,65	5.245	45,35
6	DUBRAVICA	20,56	1.437	69,91
7	DUGO SELO	54,29	17.466	321,74
8	FARKAŠEVAC	73,77	1.937	26,26
9	GRADEC	88,98	3.681	41,37
10	IVANIĆ-GRAD	173,52	14.548	83,84
11	JAKOVLJE	35,65	3.930	110,23
12	JASTREBARSKO	226,44	15.866	70,07
13	KLINČA SELA	77,02	5.231	67,92
14	KLOŠTAR IVANIĆ	77,45	6.091	78,64
15	KRAŠIĆ	71,50	2.640	36,92
16	KRAVARSKO	58,29	1.987	34,09
17	KRIŽ	117,76	6.963	59,13
18	LUKA	17,38	1.351	77,75
19	MARIJA GORICA	17,15	2.233	130,22
20	ORLE	58,57	1.975	33,72
21	PISAROVINA	145,38	3.689	25,38
22	POKUPSKO	105,86	2.224	21,01
23	PRESEKA	46,12	1.438	31,40
24	PUŠĆA	17,03	2.700	158,57
25	RAKOVEC	34,85	1.252	35,92
26	RUGVICA	93,67	7.871	84,03
27	SAMOBOR	251,46	37.633	149,66
28	STUPNIK	24,85	3.735	150,31
29	SVETA NEDELJA	39,74	18.059	454,42
30	SVETI IVAN ZELINA	185,94	15.959	85,83
31	VELIKA GORICA	326,67	63.517	194,44
32	VRBOVEC	160,86	14.797	91,99
33	ZAPREŠIĆ	53,81	25.223	468,71
34	ŽUMBERAK	110,09	883	8,02
	ŽUPANIJA UKUPNO	3.061,69	317.606	103,73

Izvor: Državna geodetska uprava 2020., Državni zavod za statistiku - Popis stanovništva 2011. godine (Izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.)

Odlukom Vlade Republike Hrvatske iz siječnja 2019., na prijedlog Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, usvojena je nova Nacionalna klasifikacija statističkih regija 2021., kojom se utvrđuje podjela Hrvatske na četiri statističke regije druge razine (NUTS 2), a to su: Panonska Hrvatska, Sjeverna Hrvatska, Jadranska Hrvatska i Grad Zagreb. Sukladno odredbi Državnog zavoda za statistiku koja se odnosi na Nacionalnu klasifikaciju statističkih regija 2021. (NN 125/2019), Zagrebačka županija pripada statističkoj regiji Sjeverna Hrvatska (oznake HR06) kojoj još pripadaju i Međimurska, Varaždinska, Koprivničko-križevačka te Krapinsko-zagorska županija. Novom su podjelom sve NUTS 2 regije, osim Grada Zagreba, klasificirane u kategoriju slabije razvijenih regija s obzirom na to da je njihov BDP ispod 75% prosječnog BDP-a EU-a, čime će osigurati veća razina regionalnih potpora te veće stope sufinanciranja projekata od strane fondova EU-a. Nova klasifikacija Hrvatske na 4 statističke regije primjenjivat će se u dodjeli sredstava u novoj financijskoj perspektivi 2021.-2027. te kao takva predstavlja temelj za povlačenje financijskih sredstava iz EU fondova. Ovakva podjela na statističke regije na snazi je od 1. siječnja 2021. godine.

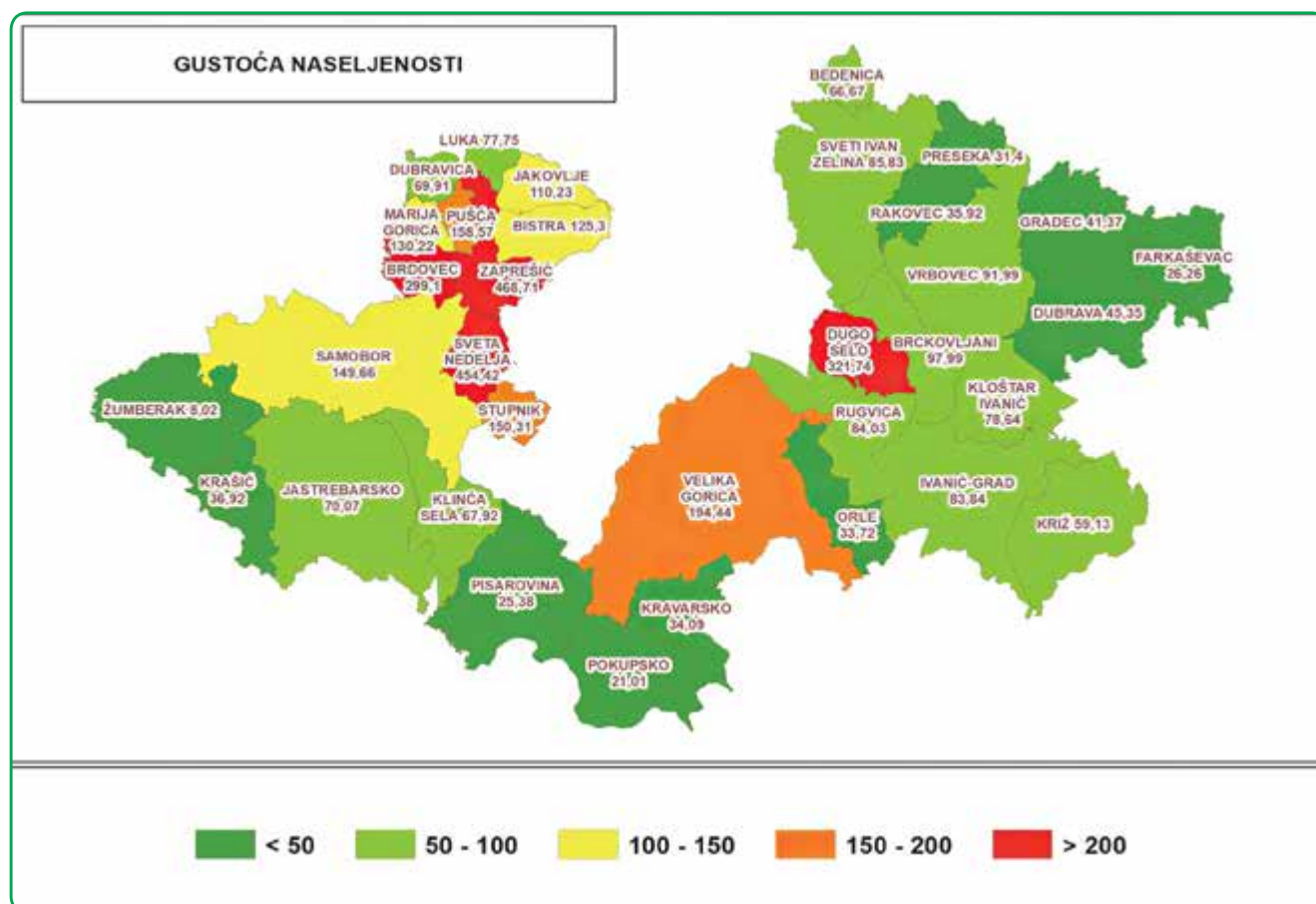
Tablica 2. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s administrativno teritorijalnom podjelom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Velik broj malih JLS-a s nedostatnim kapacitetima za učinkovito upravljanje lokalnim razvojem	- Unaprijediti suradnju ZZ i njenih JLS te JLS međusobno (osobito suradnju gradova / gradskih središta i općina koje im prirodno gravitiraju) - Stalnim stručnim usavršavanjem unaprijediti razvojno-upravljačke sposobnosti lokalne samouprave

1.2 Demografska obilježja

Prema Popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine Zagrebačka županija imala je 317.606 stanovnika. U odnosu na popis iz 2001. godine, kada je broj stanovnika u Zagrebačkoj županiji iznosio 309.696, što je povećanje od 7.946 stanovnika, odnosno indeks međupopisne promjene broja stanovnika iznosi 102,55 (Zagrebačka županija druga je po porastu broja stanovnika u Republici Hrvatskoj, nakon Zadarske županije).

Prosječna gustoća naseljenosti u Zagrebačkoj županiji iznosi 103,7 stanovnika po km² te je porasla u odnosu na 2001. godinu kada je iznosila 101,2 st/km².

Slika 2. Gustoća naseljenosti u gradovima i općinama Zagrebačke županije, prema Popisu 2011.

Izvor: Državni zavod za statistiku - Popis stanovništva 2011. godine i Državna geodetska uprava 2020., GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Vitalni indeks veći od 100, koji označava proširenu reprodukciju stanovništva (broj stanovnika povećava se prirodnom promjenom, odnosno broj rođenih je veći od broja umrlih) na području Zagrebačke županije imali su u 2020. godini samo grad Dugo Selo (vitalni indeks – 103,3) i općina Bedenica (120,0). Najniži vitalni indeks bilježi se 2020. godine u općinama Žumberak (5,6), Krašić (24,0) i Orle (26,5).

Prosječna dob stanovništva Zagrebačke županije je 40,6 godina (RH 41,7). U skladu s ostalim dobnim pokazateljima je i prosječna starosna dob stanovništva, pa je tako u Dugom Selu stanovnik prosječno star 37,4 godine, u Brckovljanima 38,3, u Rugvici 38,6, a u Žumberku 53,8 i Krašiću 46 godina.

Tablica 3. Razvojni problemi i potrebe u vezi s demografskim kretanjima

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Starenje i demografsko „umiranje“ naselja u perifernim dijelovima ŽŽ, bez osmišljavanja primjene novih modela održivog ruralnog razvoja u tim područjima	- Osmišljavanje i provedba kvalitetnih modela ruralnog razvoja za periferna područja u svrhu naseljavanja i smanjivanja iseljavanja
- Obrazovna struktura ispod prosjeka RH usprkos blizini Zagreba i uz to vezanih mogućnosti	- Popravljanje obrazovne strukture stanovništva.
- Znatni imigracijski pritisci nedovoljno su kvalitetno prostorno usmjereni	- Poticanje “pomlađivanja” radno aktivnog stanovništva

1.3 Prirodna obilježja

Prostorna struktura korištenja i namjene površina Zagrebačke županije prikazana je na dva načina. Prvi je temeljen na digitalnoj bazi podataka o stanju i promjenama zemljišnog pokrova i namjeni korištenja zemljišta Republike Hrvatske sa stanjem iz 2018. godine, dok je drugi temeljen na podacima iz prostornih planova gradova i općina. Navedena digitalna baza podataka Republike Hrvatske iz 2018. godine izrađena je prema programu za koordinaciju informacija o okolišu i prirodnim resursima pod nazivom CORINE (*Coordination of Information on the Environment*). Od 44 utvrđenih klasa na Europskoj razini, u Hrvatskoj je razlučeno njih 40, a u Zagrebačkoj županiji 22.

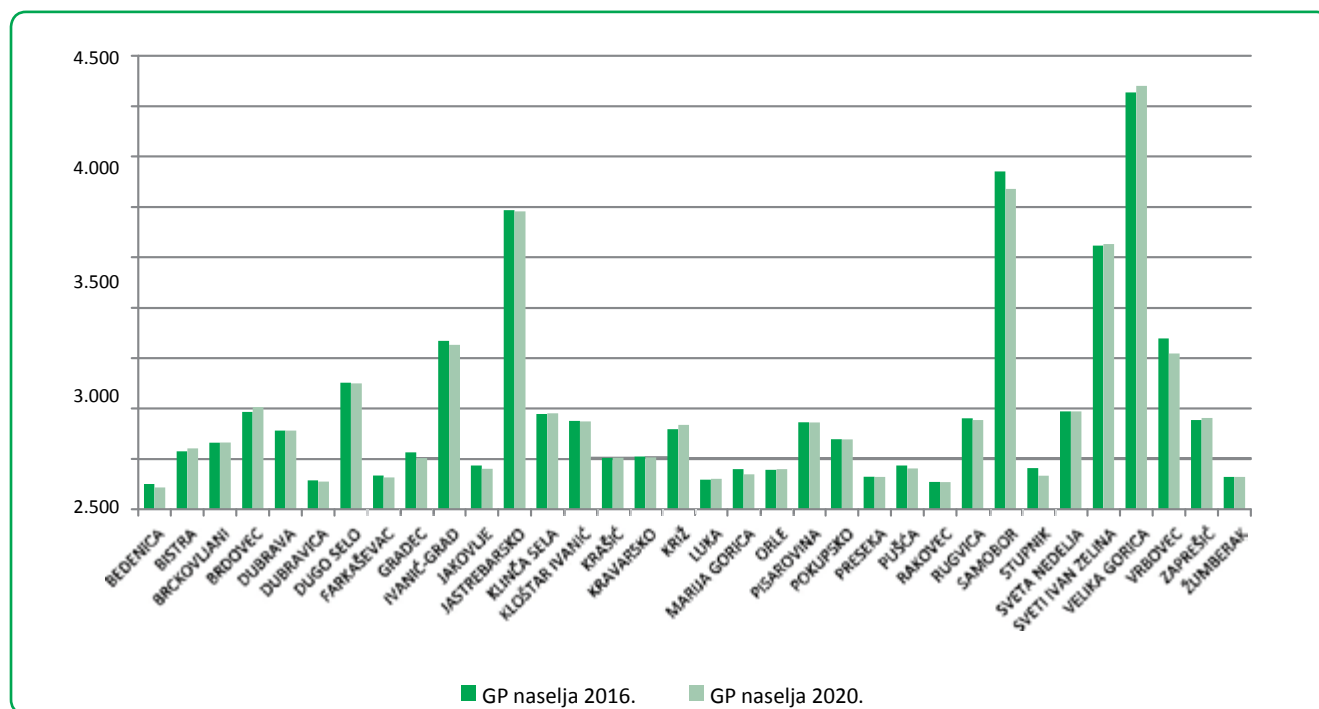
Tablica 4. Trend promjene pokrova zemljišta prema CORINE LAND COVERU 2012. – 2018.

TREND PROMJENE POKROVA ZEMLJIŠTA 2012.-2018.							
CLC kod	Naziv klase pokrova zemljišta	ZAGREBAČKA ŽUPANIJA				RH	
		2012.		2018.		indeks 2012.-2018.	indeks 2012.-2018.
		površina* (ha)	udio (%)	površina (ha)	udio (%)		
112	Nepovezana gradska područja	12.476,9	4,08	12.521,4	4,09	100,36	100,27
121	Industrijski ili komercijalni objekti	963,4	0,31	1.084,8	0,35	112,60	107,17
122	Cestovna i željeznička mreža	1.051,8	0,34	1.371,8	0,45	130,40	111,03
124	Zračne luke	412,3	0,13	452,9	0,15	109,85	101,91
131	Mjesta eksploatacije mineralnih sirovina	152,5	0,05	152,50	0,05	100,00	106,09
132	Odlagališta otpada	4,3	0,01	4,29	0,01	100,00	118,39
133	Gradilišta	75,4	0,02	3,37	0,01	4,47	75,77
142	Športsko rekreacijske površine	58,0	0,02	58,01	0,02	100,00	101,25
	UKUPNO ČOVJEKOM UTJECANE POVRŠINE	15.194,7	4,96	15.649,1	5,11	102,99	102,74
211	Nenavodnjavano obradivo zemljište	30.527,9	9,97	30.471,5	9,95	99,81	99,80
221	Vinogradi	429,1	0,14	429,1	0,14	100,00	101,45
222	Voćnjaci	377,3	0,12	469,4	0,15	124,41	103,88
231	Pašnjaci	16.739,5	5,47	16.712,8	5,46	99,84	99,76
242	Mozaik poljoprivrednih površina	85.227,3	27,84	84.860,6	27,72	99,57	99,95
243	Pretežno poljoprivredno zemljište	31.373,7	10,25	31.102,6	10,16	99,14	99,71
	UKUPNO POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE	164.674,8	53,79	164.046,1	53,58	99,61	100,76
311	Bjelogorična šuma	9.8802,5	32,04	96.958,1	31,67	98,85	98,55
312	Crnogorična šuma	193,4	0,06	60,7	0,02	31,39	98,09
313	Mješovita šuma	2.452,8	0,80	2.367,9	0,77	96,54	99,56
321	Prirodni travnjaci	445,7	0,15	445,7	0,15	100,00	99,59
324	Sukcesija šume (zemljišta u zarastanju)	21.834,1	7,13	23.350,4	7,63	106,95	102,53
	UKUPNO ŠUMSKO ZEMLJIŠTE	123.182,8	40,18	123.182,8	40,23	100,00	99,67
411	Kopnene močvare	593,8	0,19	593,8	0,19	100,00	100,00
511	Vodotoci	1.044,3	0,34	1.044,3	0,34	100,00	100,00
512	Vodna tijela	1.647,4	0,54	1.647,4	0,54	100,00	101,28
	UKUPNO VODNE POVRŠINE	3.285,4	1,07	3.285,4	1,07	100,00	100,42
	SVEUKUPNO	306.163,4	100	306.163,4	100	-	-

Izvor: CORINE Land Cover 2018., Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, siječanj 2020.
* površine za 2012. godinu usklađene su s novijim podacima dostupnim na <http://envi-metapodaci.azo.hr/>

Prostornim planovima uređenja gradova i općina detaljnije je planirana namjena i korištenje površina. Površine planirane za izgradnju naselja na 32.940 ha čine vrlo visoki udjel od oko 11% ukupne površine. Površine namijenjene izgradnji izvan naselja u što se ubrajaju gospodarske i sportsko-rekreacijske zone, groblja, infrastrukturne građevine, vojni objekti i eksploatacijska polja (kamenolomi i gliništa), čine oko 4% ukupne površine što je znatno više od prosjeka na državnoj razini.

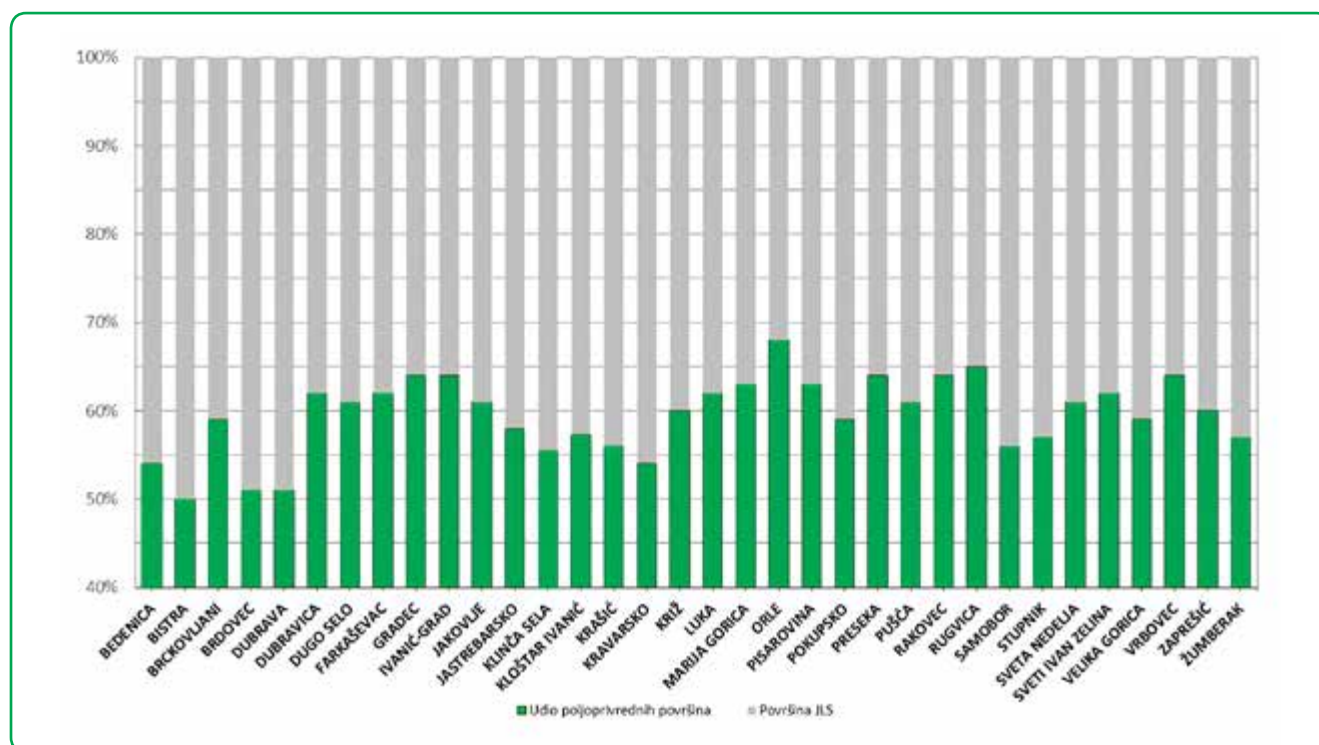
Slika 3. Udio površina za izgradnju prema prostornim planovima uređenja gradova i općina

Izvor: Prostorni planovi uređenja gradova i općina, zaključno sa 29.2.2020. Digitalna analiza PPUG/O: Zavod za prostorno uređenje ŽŽ

Pregled udjela poljoprivrednih površina po gradovima i općinama Zagrebačke županije daje se na sljedećoj slici.

Slika 4. Udio poljoprivrednih površina prema prostornim planovima uređenja gradova i općina

Izvor: Prostorni planovi uređenja gradova i općina na području Zagrebačke županije, zaključno sa 29.2.2020. Digitalna analiza PPUG/O: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, veljača 2020.

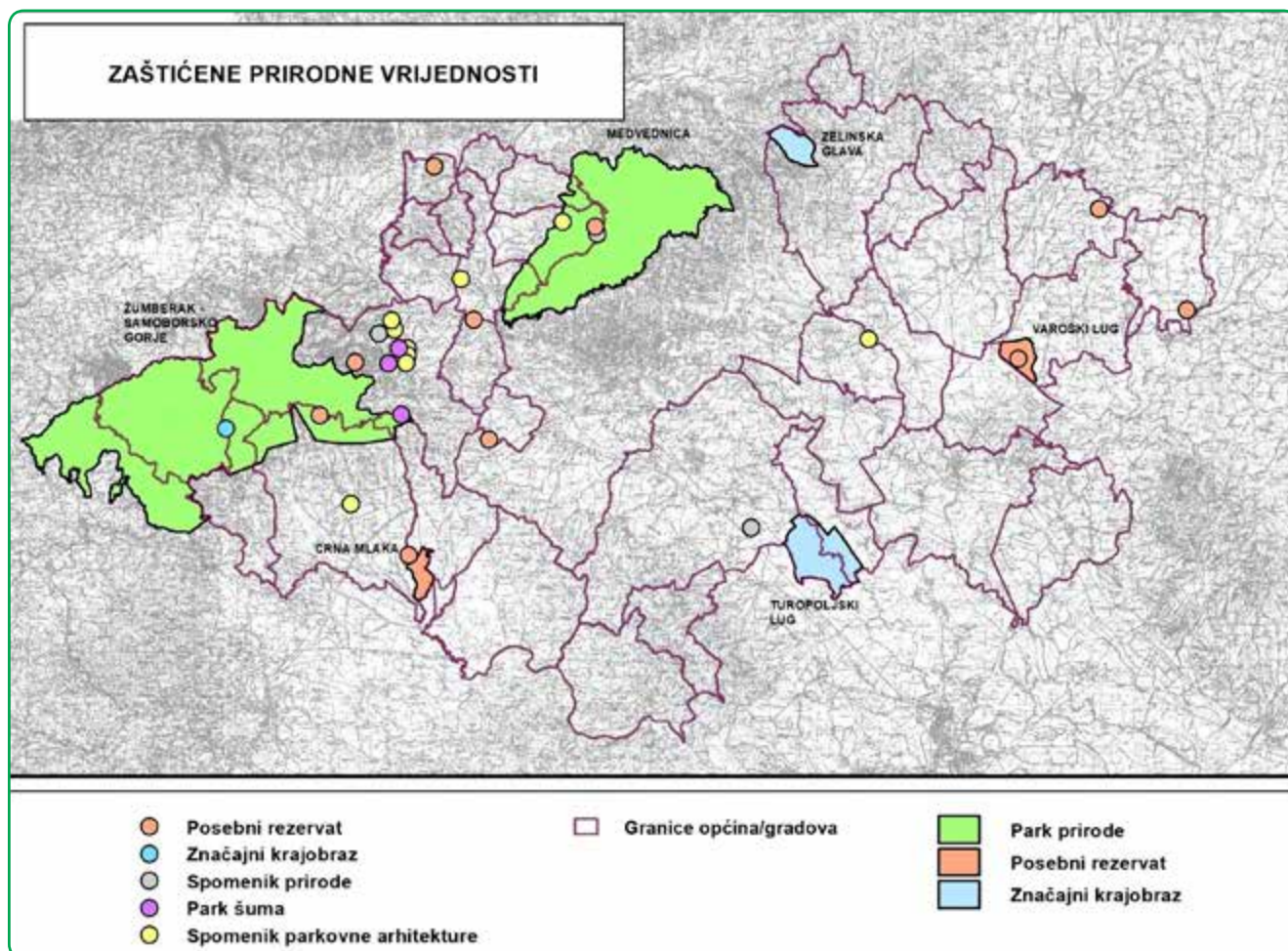
Najvažniji prirodni resursi Županije uključuju: vode, obradiva tla, šume, relativno veliku biološku i krajobraznu raznolikost te mineralne sirovine.

Tablica 5. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prirodnim resursima

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Onečišćenje strateških zaliha voda (npr. Črnkovec) - Gubitak najkvalitetnijih obradivih površina zbog prenamjene - Loše upravljanje šumama u privatnom vlasništvu - Ilegalna i okolišno agresivna praksa eksploatacije mineralnih sirovina - Nedovoljno istražen i iskorišten potencijal geotermalnih voda	- Zaštita kvalitetnih tla pripada među prioritete racionalnog gospodarenja i zaštite prirodnih resursa ZŽ - Zbog izrazite vrijednosti šuma na području ZŽ, preporuka je barem zadržati i ako je moguće povećati, njihov udio od 35% površine – posebno u vodozaštitnim područjima - Nastaviti učinkovito i uspješno planirati i upravljati postojećim resursima: - strateškim zalihama vode - kvalitetnim obradivim poljoprivrednim površinama - šumama u privatnom vlasništvu - mineralnim sirovinama - valorizirati i inventarizirati obradive površine - Valorizirati i koristiti termalne izvore kao razvojni potencijal za turizam i rekreaciju

Što se tiče **zaštite prirode**, na području Zagrebačke županije nalazi se 32 zaštićenih područja, od toga 12 posebnih rezervata, 2 parka prirode, 3 spomenika prirode, 3 značajna krajobraza, 3 park-šume i 9 spomenika parkovne arhitekture.

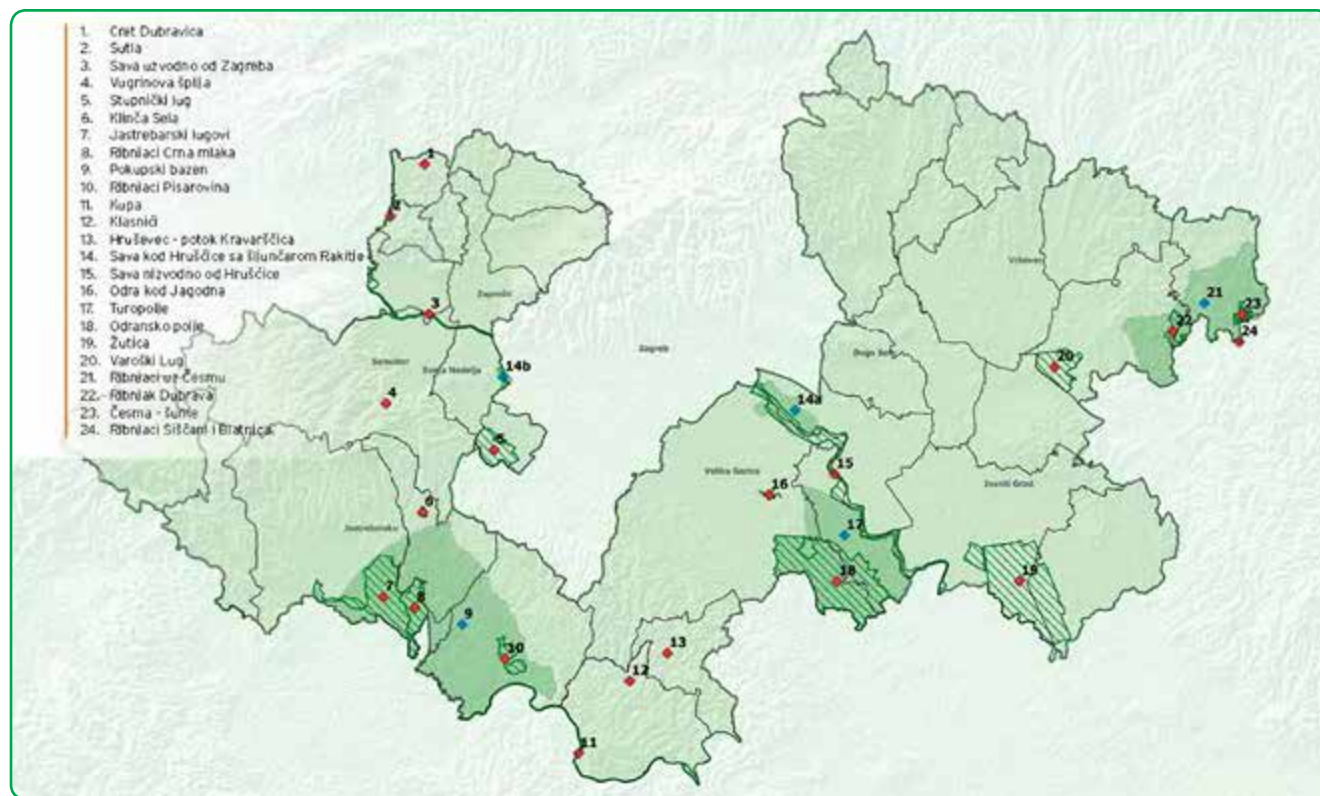
Slika 5. Lokacije zaštićenih prirodnih vrijednosti u Zagrebačkoj županiji

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2016.-2020., ZPUŽ

Parkovima prirode i ostalim zaštićenim područjima na njihovom području upravljaju javne ustanove u nadležnosti Ministarstva energetike i zaštite okoliša, dok preostalim zaštićenim područjima na području Županije upravlja javna ustanova Zeleni prsten Zagrebačke županije u nadležnosti Zagrebačke županije. Ustanova obavlja i djelatnosti očuvanja područja ekološke mreže na području Zagrebačke županije.

Slika 6. Karta NATURA 2000 područja u Zagrebačkoj županiji

Izvor: Izvješće o stanju zaštićenih prirodnih vrijednosti na području Zagrebačke županije 2020.

Tablica 6. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prirodnom baštinom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Postojanje područja velike prirodne vrijednosti koja nisu zaštićena - Nedostatna financijska sredstva za učinkovito upravljanje prirodnim dobrima - Nedovoljno učinkovit način upravljanja prirodnim dobrima - Nedostatno korištenje prirodne baštine kao razvojnog resursa - Nedovoljno valorizirani i iskorišteni prirodni i drugi potencijali za razvoj turizma usprkos blizini velikog emitivnog turističkog tržišta kao što je Grad Zagreb - Ugroženost ekološki značajnih područja (divlji deponiji, urbanizacija, otpadne vode, klimatske neprilike, bujice, poplave i sl.)	- Zaštititi nezaštićene prirodne vrijednosti Županije - Potaknuti bolje upravljanje prirodnim dobrima uz suradnju turizma, gospodarstva i poljoprivrede - Unaprijediti korištenje prirode kao razvojnog resursa (turizam, gospodarstvo, ruralni razvoj i dr.) - Poboljšati educiranost lokalne zajednice - Koristiti EU fondove za razvoj i poboljšanje stanja prirodnih vrijednosti u Županiji - Riješiti problem divljih deponija - Predlagati moguća rješenja u suradnji s Hrvatskim vodama zbog periodična plavljenja

Prema podacima iz Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske i Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture, na području Zagrebačke županije nalaze se ukupno 404 **zaštićena kulturna dobra**, od čega 16 kulturno-povijesnih cjelina i dva u postupku upisa; dvije ruralne cjeline; 10 arheoloških nalazišta i zona; 15 dvoraca i jedan u postupku upisa; 23 kurije; 49 zgrada; 33 tradicijske kuće i okućnice, 11 starih školskih zgrada; 125 sakralnih objekata; jedan kulturni krajolik; jedno područje s memorijalnim obilježjima; 101 pokretno kulturno dobro i 14 nematerijalnih kulturnih dobara.

Potencijal za održivost i daljnji razvoj **povijesnih naselja gradskih obilježja** prepoznaje se u turističkim te kulturno-društvenim i obrazovnim aktivnostima. Razvoju doprinosi zainteresiranost i angažman lokalne zajednice u održavanju i obnovi povijesnih kuća i njihovoj revitalizaciji.

Očuvanje i zaštitu **tradicijske baštine u selima** koja doživljavaju brzu transformaciju trebalo bi usmjeriti na zaštitu ambijenata, koje čine potezi od nekoliko tradicijskih okućnica. Takve bi ambijente bilo potrebno određivati na razini Prostornih planova uređenja gradova i općina.

Izuzetno velik broj dvoraca i kurija danas je bez odgovarajuće namjene ili čak izvan nje i samim time izloženi su neadekvatnom ili nikakvom održavanju, a time i propadanju, pa i nestajanju, što zahtijeva revalorizaciju i pronalaženje odgovarajuće namjene.

Tablica 7. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s kulturnom baštinom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Bogata kulturna baština, tradicijske vrijednosti koje se u dovoljnoj mjeri ne prepoznaju i ne koriste kao jedan od značajnih razvojnih resursa ZŽ - Nedovoljna briga za očuvanje identiteta i tradicijskih vrijednosti - Nedovoljna briga vlasnika o održavanju i obnovi kulturnih dobara - Nedovoljna financijska sredstva za sustavnu obnovu kulturne i prirodne baštine - Neiskorištavanje mogućnosti financiranja iz EU fondova i drugih izvora - Neiskorištenost potencijala nepokretne materijalne baštine	- Sustavno pratiti stanje kulturnih dobara, vrednovati povijesne graditeljske strukture te predložiti mjere zaštite - Izraditi strategiju održivog korištenja kulturne baštine kao razvojnog resursa - Očuvati i razvijati identitet Zagrebačke županije temeljen na karakterističnim elementima i dijelovima njezinog prostora - Predvidjeti i provesti mjere koje će osigurati očuvanje kulturne baštine na svim razinama planiranja - Planirati uređenje i urbano definiranje nedovršenih i degradiranih prostora s ciljem ispravne prezentacije kulturne baštine - Ako je primjenjivo, obnoviti zgrade kulturne baštine prema najvišim energetske standardima

1.4 Stanje zaštite okoliša i prirode u Zagrebačkoj županiji

Iako je kvaliteta okoliša općenito na zadovoljavajućoj razini, potrebno je kontinuirano pratiti stanje s obzirom na otpad te emisije onečišćujućih tvari u zrak iz procesnih i industrijskih postrojenja. Zagrebačka županija intenzivirala je projekt uspostave održivog gospodarenja otpadom na županijskoj i lokalnoj razini i projekt lokalne mreže za praćenje kvalitete zraka, a općine i gradovi daljnju izgradnju vodoopskrbe i odvodnje te plinifikacije.

Najvažniji projekti i aktivnosti u području zaštite okoliša u proteklom razdoblju u većini jedinica lokalne samouprave bili su uvođenje sustava odvojenog sakupljanja otpada, izgradnja reciklažnih dvorišta i zelenih otoka te izgradnja kanalizacijske i vodovodne mreže, sanacija i čišćenje divljih odlagališta otpada, odvoz glomaznog otpada te plinifikacija naselja. Kao ključni problemi u zaštiti okoliša jedinica lokalne samouprave, navode se divlja odlagališta otpada, otpadne vode te sanacija postojećih odlagališta otpada.

Stanje zaštite okoliša u jedinicama lokalne samouprave Zagrebačke županije, s obzirom na provedene projekte, uložena financijska sredstva, donesene dokumente (planovi gospodarenja otpadom), odluke i zaključke iz područja zaštite okoliša, mnogo je bolje te pokazuje znatan pomak u odnosu na stanje okoliša od prije deset godina.

Tablica 8. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sustavom praćenja i informiranja o okolišu

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljno razvijen sustav praćenja okoliša - Slabo informiranje građana o stanju okoliša - Slaba ekološki odgovorna javnost - Slaba educiranost građana o sustavu zaštite okoliša - Nedostatna edukacija građana o održivom gospodarenju otpadom - Provedba zakonskih propisa - Nedostatna upotreba i implementacija informatičkih tehnologija u sustav praćenja zaštite okoliša i informiranja javnosti	- Efektivnije pratiti stanje okoliša po svim sastavnicama - Intenzivnije provoditi i kontinuirano ažurirati postojeće planove – u prvom redu Program zaštite okoliša županije - Informacijske tehnologije spojiti sa zaštitom okoliša - Staviti sve važnije informacije i zakonske propise iz područja zaštite okoliša na internetsku stranicu županije - Internetsku stranicu županije s informacijama o okolišu učiniti vidljivijom - Poticati građane da sudjeluju u zaštiti okoliša

Prema dostupnim podacima Hrvatskih voda, a prema Uredbi o standardu kakvoće voda, stanje podzemnih voda na području Zagrebačke županije je dobro, dok su pojedini dijelovi glavnih površinskih tokova (Sava, Kupa, Lonja, Odra, Krapina i Sutla) u relativno lošem, odnosno vrlo lošem ekološkom stanju. Podaci Hrvatskih voda, odnosno analize opterećenja na površinskim tokovima opisnog su karaktera, prema kojem su fizikalno kemijski pokazatelji (BPK5, ukupni dušik i ukupni fosfor) i specifične onečišćujuće tvari (arsen, bakar, cink, krom, fluoridi, adsorbilni organski halogeni (AOX) i polikloriranibifenili) u dobrom stanju, dok su hidromorfološki elementi vrlo loši (hidrološki režim, kontinuitet toka, morfološki uvjeti i indeks korištenja). Kemijsko stanje (klorfenvinfos, klorpirifos, diuron i izoproturon) površinskih vodotoka također je u dobrom stanju.

Prema podacima Hrvatskih voda, stanje tijela podzemne vode za područje Zagrebačke županije, odnosno za svih 6 vodnih tijela, ocijenjeno je kao ukupno „dobro“ stanje, a određeno je također „dobro“ kemijsko stanje te „dobro“ količinsko stanje.

Tablica 9. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem voda

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Onečišćenje površinskih i podzemnih voda ispuštanjem nepročišćenih otpadnih voda (sukladno tome problem je i nedovoljan broj ugrađenih pročištača otpadnih voda)¹ - Nepostojanje planskog okvira za održivo upravljanje i zaštitu slivova	- Ulaganja u vodoopskrbnu i kanalizacijsku mrežu - Smanjiti broj i intenzitet onečišćenja voda na području ZŽ, posebno u osjetljivim područjima, uvažavajući prihvatni kapacitet recipijenta - Povećati opseg pročišćavanja otpadnih voda prije ispuštanja u vodotoke ugradnjom pročištača otpadnih voda - Uspostaviti sustav obrade mulja dobivenog pročišćavanjem otpadnih voda - Donijeti odgovarajuće županijske planove zaštite i održivog gospodarenja vodama

Tlo

Većina zemljišnih površina nema ograničenja za poljoprivredu prema zakonskim propisima za konvencionalni uzgoj, a znatan dio ni prema kriterijima za ekološki uzgoj. Zbog izražene konkurencije različitih korisnika (širenje urbanih područja, izgradnja infrastrukture, poslovne zone, eksploatacija mineralnih sirovina) najvrednija su poljoprivredna tla istodobno najugroženija. U području sustavnog praćenja kvalitete tala na području Zagrebačke županije nema velikog pomaka.

Tablica 10. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem tala

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedostatno sustavno praćenje kvalitete tala - Onečišćenje tala otpadom, otpadnim vodama, blizinom prometnice, intenzivnom poljoprivredom - Gubitak tala erozijom - Pojava klizišta uslijed djelovanja ljudi i klimatskih promjena - Ugroženost poljoprivrednih tala	- Racionalnije koristiti tlo – posebno ono najkvalitetnije/obrađivo – sustavnijim upravljanjem tim prirodnim resursom - Nastaviti projekt unapređenja biljne proizvodnje - Smanjiti ugroženost poljoprivrednih tala

Zrak

Prema razinama onečišćenosti zraka, prostor Republike Hrvatske klasificira se u pet zona i četiri aglomeracije, a sukladno Uredbi o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske, Zagrebačka županija se nalazi u aglomeraciji oznake HR1

Ocjena kvalitete zraka za područje Zagrebačke županije, napravljena za potrebe izrade Programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Zagrebačke županije, pokazala je da najveći doprinos emisija dolazi iz sektora opće potrošnje (71%), zatim iz prometnog sektora (27%) te industrije (2%).

¹ Naime činjenica je da većina pročištača ima samo I. mehaničku fazu pročišćavanja; biološka je faza uglavnom planirana, ali u praksi još nerealizirana, većinom iz financijskih razloga planirana, ali u praksi još nerealizirana, većinom iz financijskih razloga.

Tablica 11. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem zraka

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Lokalna onečišćenja zraka (promet, divlja odlagališta otpada, itd.) - Utjecaj onečišćenja zraka iz prometnog sektora - Nedovoljna plinofikacija općina i gradova - Neuređena odlagališta komunalnog otpada - Nedovoljna ulaganja u promotivne kampanje za kupnju i korištenje „čistih“ prijevoznih sredstava	- Osigurati sustavno praćenje kvalitete zraka (uspostava i razvijanje regionalne mreže za praćenje kvalitete zraka u ŽŽ) - Osigurati najvišu moguću kvalitetu zraka na cijelom području ŽŽ - Daljnja izgradnja plinske mreže kako bi postojeći i budući uređaji za loženje/grijanje koristili plin umjesto drugih fosilnih goriva (nafta, lož ulje, mazut) - Sanirati sva postojeća odlagališta neopasnog komunalnog otpada na način da se predvidi termička obrada odlagališnih plinova ili biološka obrada odlagališnog plina propuštanjem kroz sloj biofiltera - Upotreba obnovljivih izvora energije i alternativnih goriva (biomasa, RDF/SRF, bioplin, sunčeva energija, energija vjetra i geotermalna energija) s ciljem smanjivanja ukupnih emisija ugljičnog dioksida - Ulaganje u energetska učinkovitost ugradnjom solarnih kolektora, zamjenom starih peći, ugradnjom dizalica topline, rekonstrukcijom vanjske ovojnice i stolarije, označavanjem trošila, individualna mjerenja potrošnje i sl. - Financiranje i promocija učinkovite vožnje korištenjem drugih načina prijevoza uz promicanje javnog prijevoza i korištenje čistih (hibridnih) prometnih sredstava

U Zagrebačkoj županiji ne postoji jedinstveni **sustav gospodarenja otpadom** na razini županije, a postoje i značajne razlike u sustavu gospodarenja otpadom na razini gradova i općina.

Skupljanjem komunalnog otpada obuhvaćeno je 100% kućanstava u Zagrebačkoj županiji. Prema ključnom broju otpada, sukladno Pravilniku o katalogu otpada najviše je skupljeno miješanog komunalnog otpada (ključni broj otpada 20 03 01) s 90,8% udjela, potom slijedi glomazni otpad (ključni broj otpada 20 03 07) s 5,8% udjela te u manjem postotku ostale kategorije komunalnog otpada. Količina komunalnog otpada u Zagrebačkoj županiji ima tendenciju porasta, što je posljedica povećanja obuhvaćenosti broja stanovnika organiziranim sakupljanjem, odvozom i odlaganjem otpada te povećanja specifične količine otpada koju proizvodi stanovništvo. Skupljanje komunalnog otpada u Zagrebačkoj županiji obavlja 11 registriranih i ovlaštenih skupljača otpada.

Tablica 12. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s otpadom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- „Službena“ odlagališta komunalnog otpada koja ne zadovoljavaju kriterije suvremenog sanitarnog deponija otpada - „Divlji deponiji“ koji se i nakon saniranja ponovno obnavljaju - Dugotrajna uspostava novog cjelovitog sustava gospodarenja otpadom - Nedovoljno razvijen sustav odvojenog prikupljanja otpada - Odlaganje otpada bez prethodne obrade i analize - Postojanje divljih odlagališta - Nije sustavno riješeno odlaganje svih kategorija otpada (biorazgradivog otpada)	- Uspostaviti cjelovit sustav gospodarenja otpadom - Izgraditi centar za gospodarenje otpadom i pretovarne stanice*** - Zatvoriti i sanirati neusklađena odlagališta komunalnog otpada koja ne zadovoljavaju suvremene kriterije - Sanirati lokalitete onečišćene divljim deponijima i poduzeti mjere za sprečavanje njihova obnavljanja - Podizati svijest i odgovornost građana o važnosti i prednosti odvojenog prikupljanja otpada - Jačati svijest i odgovornost pravnih i fizičkih osoba čijim gospodarskim aktivnostima nastaje otpad o potrebi redovite dostave podataka u elektroničku bazu Registra onečišćavanja okoliša - Prostorno planskom dokumentacijom omogućiti sustavno gospodarenje otpadom - Poticati privatnu inicijativu za obradu i gospodarenje otpadom

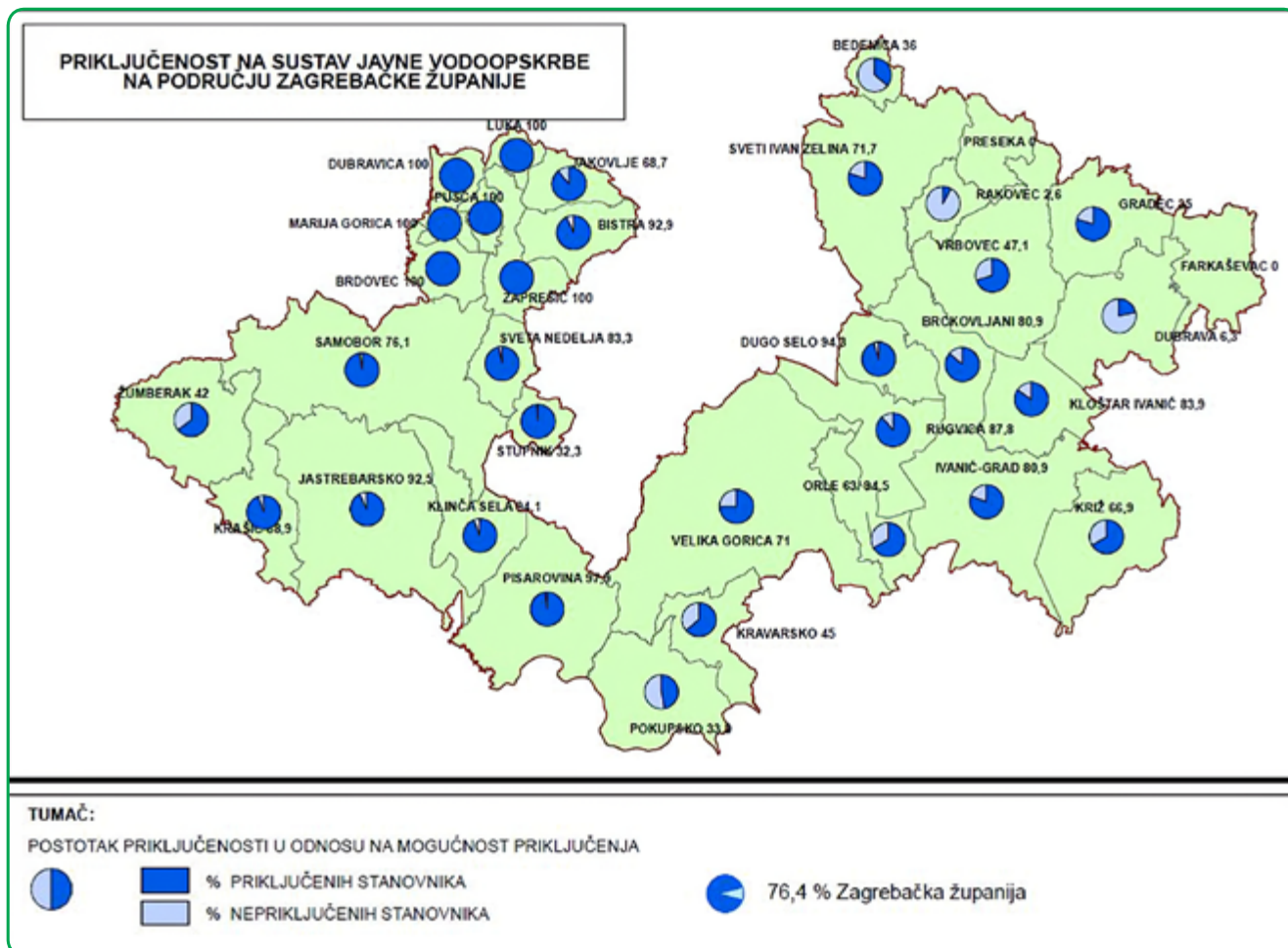
*** Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine (“NN” 3/17), a posebno Odlukom Vlade Republike Hrvatske o implementaciji Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, planirana je priprema i implementacija projekta CGO Zagreb. Nositelji su Grad Zagreb i Zagrebačka županija.

1.5 Infrastruktura

Sustav javne vodoopskrbe

Stanje s vodoopskrbom na području ZŽ još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini iako se znatno poboljšalo u odnosu na prethodno razdoblje. Prema podacima iz 2019. godine povećana je pokrivenost organiziranom javnom vodoopskrbom na 76% stanovništva.

Slika 7. Postotak opskrbljenosti stanovništva putem javnog vodovoda na području Zagrebačke županije

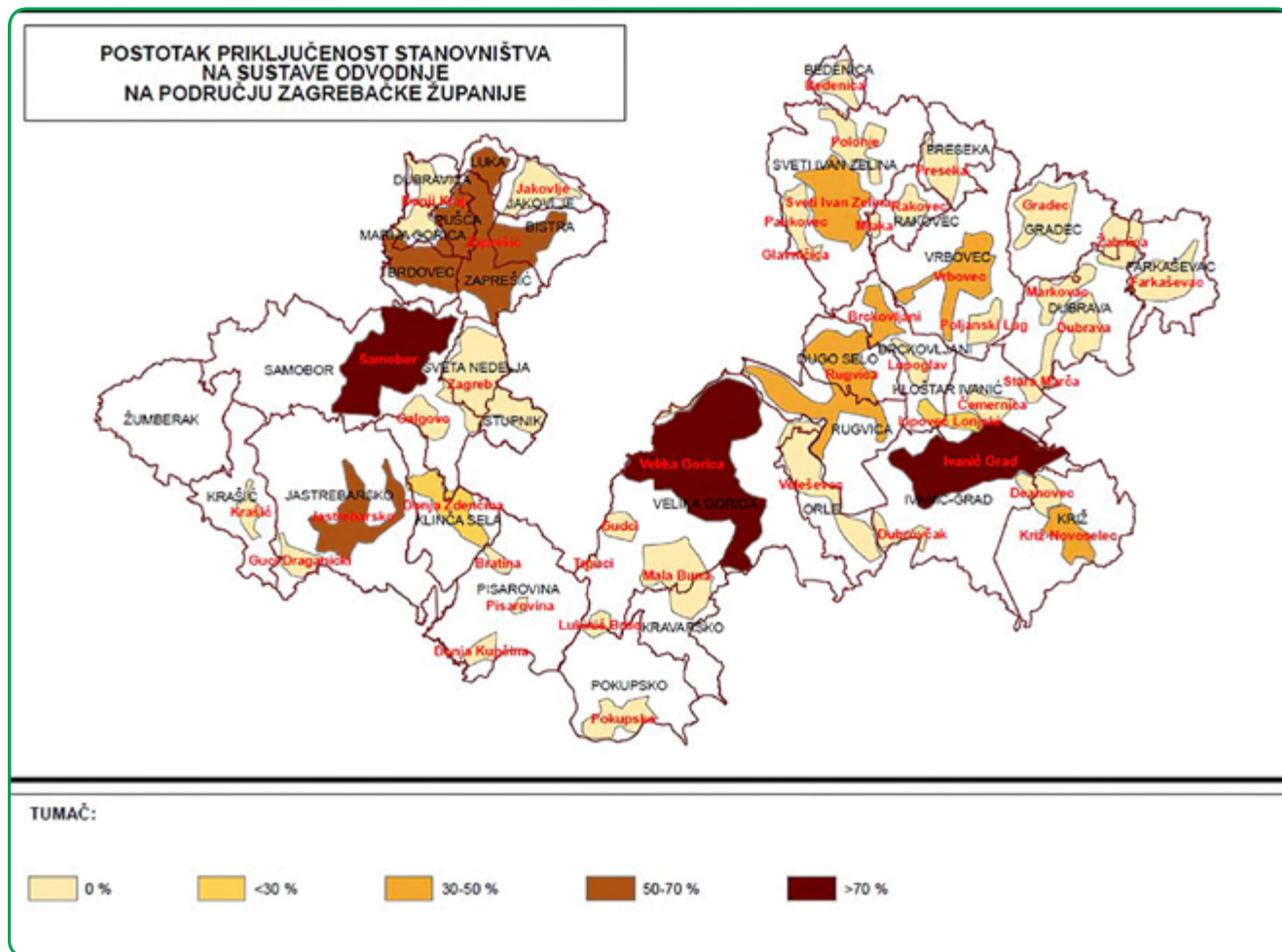

Izvor: Hrvatske vode, 2020. GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Sustav javne odvodnje

Trenutačno stanje sustava odvodnje otpadnih voda ne omogućuje zadovoljavajući standard življenja stanovništva i ne osigurava odgovarajuću zaštitu okoliša (ponajprije voda, tla i bioraznolikosti). Na području Zagrebačke županije svi gradovi (Vrbovec, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Zaprešić, Dugo Selo, Sveti Ivan Zelina, Samobor, Sveta Nedelja, Velika Gorica, kao i neki dijelovi općina Bistra, Brdovec, Pušća, Luka, Stupnik, Klinča Sela, Rugvica, Dubrava, Krašić, Križ i Kloštar Ivanić) imaju izgrađen sustav javne odvodnje određenog opsega. Općenito, svi postojeći sustavi odvodnje uglavnom pokrivaju centralne dijelove naselja i gradova te imaju više pojedinačnih ispusta u vodotoke. Mješovitim kanalizacijskim sustavom oborine i otpadne vode ispuštaju se bez obrade neposredno u recipijent (rijeku ili kanal). Unatoč znatnim ulaganjima stanje nije zadovoljavajuće jer izgradnja kanalizacijskih sustava ne prati izgradnju vodoopskrbe. Naime, oko 53% stanovnika Županije priključeno je na javni sustav odvodnje, odnosno svega 20% otpadnih voda s područja Zagrebačke županije pročišćava se na komunalnim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda (I. ili II. stupanj pročišćavanja). Potrebno je riješiti spaljivanje otpadnog mulja sa svih pročišćavača zagrebačke regije.

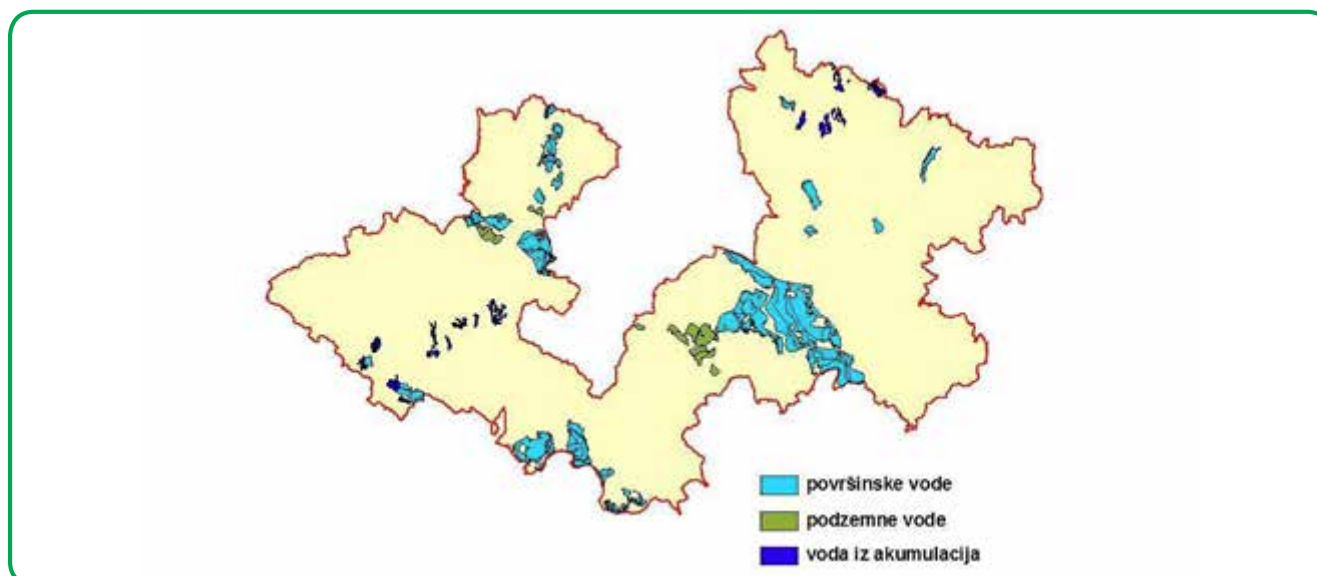
Slika 8. Postotak priključenosti stanovništva na sustave javne odvodnje na području Zagrebačke županije

Izvor: Hrvatske vode, 2020. GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Prema „Planu navodnjavanja poljoprivrednih površina i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama za područje Zagrebačke županije“ (Službeni glasnik Zagrebačke županije, broj 21/06), u 2003. godini navodnjavalo se svega 177,07 ha, odnosno 0,23% ukupne površine koja se koristi u poljoprivredne svrhe na području Zagrebačke županije. Razlog za ovako nizak postotak površina koje se navodnjavaju u poljoprivredne svrhe nije u nedostatku izvora vode, nego prvenstveno zbog neizgrađenosti i nedovoljnog održavanja sustava infrastrukture za navodnjavanje.

Slika 9. Površine koje je moguće navodnjavati u Zagrebačkoj županiji ovisno o porijeklu vode

Izvor: „Plan navodnjavanja poljoprivrednih površina i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama na područje Zagrebačke županije“ (Službeni glasnik Zagrebačke županije, 21/06).

Zaštita od štetnog djelovanja voda

Projekt zaštite od poplave za prostor koji uključuje i ZŽ – „Sustav Srednje Posavlje“, izvodi se u fazama, pri čemu se nastoji prioritetno zaštititi veća naselja (npr. trenutačno postojeći sustav štiti Zagreb od tzv. 1000-godišnjih velikih voda), a potom i ostala naselja i što veći dio poljoprivrednih površina². Sadašnji je stupanj izgrađenosti oko 40% ukupne investicije. Dio sustava kojemu se daje prioritet u dovršenju, kompletiranje je retencije Lonjsko polje, rekonstrukcija savskih nasipa te realizacija HE Zaprešić. Dovođenje sustava zaštite od poplava desnog zaobalja rijeke Save.

Sustav melioracijske odvodnje iznimno je važan preduvjet uspješnog poljodjelstva na području Županije jer je većina poljoprivrednih površina u dolinama rijeka s vrlo varijabilnim vodostajem i stalnim rizikom od plavljenja. Trenutačna površina melioracijskog područja iznosi oko 37% ukupnog teritorija Županije, što je nužno znatno unaprijediti.

Tablica 13. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sustavom vodnog gospodarstva

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Loša pokrivenost sustavima javne vodoopskrbe zbog neizgrađenosti i njihove dotrajalosti - Veliki gubici vode zbog njihove dotrajalosti te problemi s osiguravanjem potrebnih količina i kakvoće vode - Nezadovoljavajuće stanje vodoopskrbe osobito u naseljima istočnog dijela Zagrebačke županije - Rješavanje problema izgradnje dobavnog vodoopskrbnog sustava - Loša pokrivenost sustavima odvodnje otpadnih voda - Onečišćenje površinskih vodotoka, tla i podzemnih voda nepročišćenim otpadnim vodama - Nedostatno razvijen sustav navodnjavanja - Neiskorišten energetske i drugi razvojni potencijal Save - Zakonska ograničenja i komplicirana procedura za korištenje termalnog potencijala voda	- Poboljšati sustav vodoopskrbe koristeći moderne tehnologije - Izgraditi crpilište Kosnica kako bi se osiguralo dovoljne količine vode za podmirenje potreba stanovništva - Izgraditi magistralne cjevovode, vodospremnike i precipne stanice te vodovodnu mrežu (rekonstrukcija i izgradnja) po vodoopskrbnim područjima uključenim u Projekt „RVS Zagrebačke županije – Zagreb istok“ - Uspostaviti suradnju i regulirati međusobne odnose s Gradom Zagrebom i jedinicama lokalne samouprave koje su obuhvaćene projektom „RVS Zagrebačke županije – Zagreb istok“ - Lokalne vodovode povezati u sustav vodoopskrbe - Produbiti bunare vodoopskrbe Bregana - Riješiti sa Zagrebom spalionicu taloga iz svih pročištača otpadnih voda zagrebačke regije - Razviti sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda - Promovirati decentraliziran sustav odvodnje i pročišćavanja u područjima gdje je to financijski povoljnije, a okolišno prihvatljivo - Realizirati melioraciju dodatnih poljoprivrednih površina - Realizirati sustav navodnjavanja - Realizirati „Projekt korištenja i uređenja rijeke Save“ - Pokrenuti kapitalne projekte uređenja vodotoka Save izgradnjom vodnih stepenica i osiguranjem plovnosti - Poticanje sustava za proizvodnju električne energije te sustava grijanja i hlađenja bazirane na energiji voda

Energetika

Na području Županije nije dovoljno razvijeno korištenje obnovljivih izvora energije iako postoji znatan potencijal, naročito kroz iskorištenje poljoprivrednog i šumskog otpada, ali potencijalno i brzorastućih nasada, za proizvodnju toplinske i električne energije te proizvodnju biogoriva (biodizel, etanol), korištenje sunčeve energije te korištenje geotermalnog potencijala.

Također su velike mogućnosti korištenja sunčeve energije za potrebe grijanja i hlađenja te proizvodnju električne energije.

Niz gradova i općina s područja Zagrebačke županije pristupio je Sporazumu gradonačelnika: Dugo Selo, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Samobor, Velika Gorica, Zaprešić, Sveta Nedelja i Brdovec. Sporazum gradonačelnika inicijativa je Europske komisije usmjerena direktno na aktivno uključivanje i kontinuirano sudjelovanje gradskih uprava i samih građana u borbi protiv globalnog zatopljenja.

² Prema planu, naselja uz Savu i Kupu štite se od 100-godišnjih voda, a poljoprivredna područja od 25-godišnjih voda.

Tablica 14. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s energetikom i energetsom infrastrukturom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- „Sive zone“ u distribucijskoj mreži električne energije - Nepovezanost većeg broja distribucijskih mreža plina, odnosno prstena oko većih naselja - Niska razina energetske učinkovitosti - Glavni magistralni plinovod, koji trenutačno služi distribuciji plina zagrebačkim prostorom, nedovoljnog je kapaciteta za transport plina planiran u budućnosti - Neiskorišteni potencijali obnovljivih izvora energije - Neiskorišteni energetske potencijali drvne biomase - Neiskorišten potencijal energije sunca - Neistražen potencijal geotermalne energije - Manjak povoljnih izvora sredstava	- Postizanje kvalitetne opskrbljenosti električnom energijom na cijelom području ZŽ - Podizanje energetske učinkovitosti - Iskorištenje potencijala obnovljivih izvora energije - Izgradnja područnih kotlovnica na biomasu - Poticanje i subvencioniranje korištenja solarnih toplinskih sustava za grijanje i pripremu potrošne tople vode - Izrada dokumenata i elaborata o zalihama geotermalne vode za eksploataciju u energetske svrhe na području cijele Zagrebačke županije - Analiza mogućnosti iskorištavanja energije vjetra na tri potencijalne lokacije – područje Žumberačkog gorja, brdsko-planinsko područje između Pisarovine i Kravarskog i brdsko područje Preseke - Osnivanje energetske klastera - Istraživanje i razvoj rješenja za učinkovitije korištenje energije i obnovljivih izvora energije - Promocija projekata povećanja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije - Uspostava financijskih mehanizama za poticanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije - Strategija pomoći energetske siromašnim zajednicama - Modernizacija postojeće i izgradnja nove energetske učinkovite javne rasvjete

Cestovna infrastruktura

U planovima razvoja cestovne infrastrukture, a sukladno Prostornom planu Zagrebačke županije, navedene su sljedeće državne ceste: Prigorje Brdovečko – Bobovica – Samobor, Samobor – Sveta Nedelja – Zagreb, G.P. Harmica – Brdovec – čvorište Zaprešić D 225, most na Kupi (Lasinja) – čvor Donja Zdenčina (autocesta Zagreb – Karlovac) – Klinča Sela, Spoj državne ceste D1 – čvor Donja Zdenčina, Vrbovec – Poljanski Lug – Kloštar Ivanić – Ivanić-Grad, Čvorište Buševac – Podvornica, obilaznice središnjih naselja gradova i općina, pristupna cesta do odlagališta Tarno (mogući ili alternativni koridor) te koridori u istraživanju: Sjeverna obilaznica Velike Gorice, Gladovec Pokupski – Sisačko-moslavačka županija, Koritna – obilaznica naselja Dubrava – Čazma, Komin – G. Orešje – Jertovec i Graberje Ivaničko – Čazma. Prostornim planom Zagrebačke županije planirana je i nova zagrebačka autocestovna obilaznica Zaprešić – Samobor – Horvati – Mraclin – Ivanić-Grad – Sveti Ivan Zelina, sa statusom u istraživanju.

U planovima razvoja cestovne infrastrukture, a sukladno Prostornom planu Zagrebačke županije, navedene su sljedeće županijske ceste: Drenje Ščitarjevsko – brana na Savi (Drenje) – Dumovec, produžetak Ulice grada Vukovara – Črnc Dugoselski, Drenčec – Prozorje – Brckovljani, Oborovo – Prečno – Topolje – Lijeva Luka (Sisačko-moslavačka županija), Veleševac – Peščenica (Sisačko-moslavačka županija), Kuče – Veleševac – Peščenica, Draga Svetojanska – Brezovac Žumberački, Hartje – Sopote – Sošice, Tihočaj – Paljugi – Bukovac Svetojanski, Pečno – Višći Vrh – Gornja Vas, Gabrovica – Koretići – Jelenići – Pečno, Sošice – Sveta Gera, Prigorje Brdovečko – Novi Dvori – Jablanovec, Bestovje – brana na Savi (Podsused) – Zaprešić, Mićevec – Ščitarjevo – Strmec Bukevski – Veleševac, obilaznice središnjih naselja gradova i općina te koridori u istraživanju: Gornja Bistra – Sljeme, Suša – Desno Željezno i Prozorje – Lukarišće.

Na trasama planiranih županijskih cesta na dijelovima koji prelaze rijeku Savu predviđena je izgradnja mostova i to kako slijedi: Drenje Ščitarjevsko – brana na Savi (Drenje) – Dumovec, Bestovje – brana na Savi (Podsused) – Zaprešić te na trasi postojećih cesta Orle – Drnek i Topolje – Dubrovčak. Također je po trasi planirane državne ceste Prigorje Brdovečko – Bobovica – Samobor planiran most preko rijeke Save.

Željeznička infrastruktura

Na području Zagrebačke županije samo je pruga M 101 (DG – S. Marof – Zagreb GK) dvokolosječna. U tijeku je rekonstrukcija i izgradnja drugog kolosijeka pruge Dugo Selo- Križevci te se očekuje početak radova na rekonstrukciji i izgradnji drugog kolosijeka na dionici Hrvatski Leskovac-Karlovac na željezničkoj pruzi M202 Zagreb GK-Rijeka.

Navedeni mali postotak dvokolosječnih pruga (15,51%) na području Zagrebačke županije u velikoj mjeri ograničava propusnu i prijevoznu moć pojedinih željezničkih pruga. Postojeća željeznička infrastruktura jedan je od najnerazvijenijih vidova prometne infrastrukture RH, koji se očituje nedostacima u željezničkom sektoru, lošom infrastrukturom, zastarjelim željezničkim voznim parkom te zastarjelom opremom za signalizaciju i komunikaciju. Zbog navedenog potrebno je obavljati kapitalne remonte na mnogim dionicama pruga, osobito na prugama od značaja za međunarodni promet.

Željezničko-cestovni prijelazi u razini predstavljaju sigurnosni problem i problem prometnog toka na određenim područjima.

Biciklističke staze i rute

U posljednjih nekoliko godina biciklistički promet u Zagrebačkoj županiji sve više dobiva na važnosti, o čemu najbolje govori činjenica da je Hrvatski ured Regionalnog centra zaštite okoliša Srednje i Istočne Europe (REC) proglasio grad Veliku Goricu drugim najbiciklističkim gradom u Hrvatskoj u 2014. godini. Biciklističke staze u Zagrebačkoj županiji brojne su i relativno dobro uređene, od čega možemo izdvojiti cikloturističku rutu Zagrebačke županije u dužini od 207 km. Uz to, Turistička zajednica Zagrebačke županije izdala je 13 izdanja karata biciklističkih staza u ukupnoj dužini od 1.317 km.

Zračni promet

Na području Zagrebačke županije (Velika Gorica) smještena je najveća zračna luka u RH, Međunarodna zračna luka Franjo Tuđman. Međunarodna zračna luka Franjo Tuđman ima status međunarodne zračne luke prvog slijetanja, svrstana u razred i skupinu 4E (prema ICAO). Zračni promet koji prolazi tom zračnom lukom, osim značaja za državno povezivanje, važan je i kao veza tog prostora sa svijetom, a važan je i u tranzitnom prometu. Ukupna površina Prostora za razvoj Zračne luke Zagreb iznosi oko 850 ha.

Na području Zagrebačke županije smještena su ukupno četiri aerodroma (Buševac, Greda, Štakorovec i Dubrava) namijenjena za potrebe poljoprivredne, sportsko-rekreacijske i turističke djelatnosti. Također se na području Županije planiraju lokacije za smještaj šest letjelišta (Zaprešić, Krašić, Veleševac, Lupoglav i Komin) te zračna luka u istraživanju Pisarovina. Na području Grada Jastrebarskog nalaze se dva registrirana paragliding letjelišta - Japetić te Plešivica.

Javni prijevoz putnika na području Zagrebačke županije

Prijevoz u prigradskim naseljima deficitaran je, vozni linija u pojedinim prigradskim naseljima nema, a u onim naseljima gdje postoji javni linijski prijevoz putnika broj je polazaka mali (1-2 puta dnevno) zbog neisplativosti u odnosu na broj putnika i cijenu usluga koju je odredio prijevoznik. Nepostojanje odgovarajuće ponude javnog linijskog prijevoza utjecala je na pad prijevozne potražnje te porast ovisnosti o individualnom prijevozu. U cilju podizanja kvalitete života stanovnika u ruralnom području potrebno ga je povezati s gradskim središtem uvođenjem linije javnog prijevoza te omogućiti djeci, mladim obiteljima, zaposlenima i umirovljenicima veću dostupnost javnim uslugama i dodatnim sadržajima (edukacijske, izvanškolske, sportske aktivnosti, usluge u zdravstvu i rehabilitacija).

Tablica 15. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prometom i prometnom infrastrukturom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Zagušenost prometa na svim glavnim prilaznim pravcima Gradu Zagrebu (Velika Gorica, Dugo Selo, Samobor, Zaprešić) - Sustav javnog prijevoza koji zbog nekvalitete i neatraktivnosti nije šire prepoznat kao kvalitetna alternativa korištenju osobnih vozila - Postoji problem međusobne slabe i nedovoljne prometne povezanosti između pojedinih gradova uglavnom na području Zagrebačke županije, što rezultira povećanjem tranzitnog prometa preko područja Grada Zagreba - Loše stanje lokalnih cesta - Loše stanje željezničke infrastrukture ne dopušta iskorištenje punog potencijala željezničkog prometa - Nedovoljna edukacija o učinkovitim načinima vožnje	- Unaprijediti suradnju s Gradom Zagrebom na rješavanju problematike prometa: rješavanje zagušenja na glavnim pravcima prometovanja između prostora ŽŽ i Grada Zagreba; unapređenje javnog prijevoza razvojem prigradske željeznice i integriranog sustava javnog prijevoza; bolja koordinacija i suradnja različitih razina javnog prijevoza i rješavanje na regionalnoj razini; uspostava tarifne unije, barem unutar tzv. Zagrebačkog prostora - Unaprijediti željezničku infrastrukturu: elektrifikacija pruga; izgradnja dvokolosječnih pruga na pravcima prema Jastrebarskom, Velikoj Gorici, Vrbovcu te prema Ivanić-Gradu i Križu; izgradnja pruge od Podsuseda – Sv. Nedelje – Samobora – Bregane - Unaprijediti suradnju u planiranju potrebnih prometnih zahvata s Hrvatskim cestama i Hrvatskim željeznicama

- Model raspodjele prometa, kako putnika tako i roba, ima težište na osobnom prijevozu, implicirajući posljedično probleme prometnog zagušenja, zagađenja zraka, potrebe za parkirališnim površinama itd.
- Neadekvatna mreža linija javnog prijevoza putnika, neusklađena s potrebama korisnika i visoke cijene javnog prijevoza uzrokuju povećano korištenje prijevoza osobnim automobilima
- Slaba upotreba sustava javnog prijevoza rezultira povećanjem broja putovanja osobnim vozilima što dodatno opterećuje postojeću cestovnu prometnu mrežu te stvara povećane potrebe za prometom u mirovanju u središtima gradova i naselja, koja su već preopterećena
- Visoka cijena karata i različiti sustavi izdavanja karata stvara problem u konkurentnosti sustava javnog prijevoza i preusmjerava korisnike na korištenje osobnih vozila
- Loša ili neprimjerena oprema stanica i postaja sustava javnog prijevoza otežava korištenje sustava javnog prijevoza uz stvaranje sigurnosnih problema koji odbijaju korisnike od ovog vida prijevoza
- Smanjena udobnost putnika zbog starosti voznog parka u sustavu javnog prijevoza djeluje demotivirajuće na korisnike koji biraju druge vidove prijevoza
- Povećani troškovi prijevoza zbog slabe suradnje između svih prijevoznika proizlaze iz nemogućnosti kombiniranja tarifnih sustava, pa svaki prijelaz zahtijeva novu kupovinu karte
- Neusklađenost svih oblika javnog prijevoza gdje pojedini prijevoznik ima svoj vozni red i svoj tarifni sustav kojim međusobno konkuriraju umjesto da se nadopunjavaju
- Loši prometno-tehnički elementi cestovne mreže povećavaju broj prometnih nesreća, pogotovo u ruralnim područjima
- Mala mobilnost za osobe sa smanjenom pokretljivošću rezultat je velikog broja vozila u kretanju i mirovanju koja koriste prostor u odnosu na najugroženije skupine, uz nedovoljno obraćanje pažnje na stvaranje koridora bez arhitektonsko-urbanističkih barijera
- Nedostatak pješačkih i biciklističkih prijelaza preko željezničke pruge ugrožava sigurnost pješaka i biciklista, posebice na području urbanih naselja
- Neke ceste niže kategorije imaju poteškoće s kapacitetom i velik udio teških vozila jer vozači pokušavaju izbjeći plaćanje cestarine
- Slaba dostupnost zračne luke Franjo Tuđman za sustav javnog prijevoza, osobito željeznicu
- Javni prijevozni sustav nije integriran i centraliziran, svaki od prijevoznika ima vlastite vozne redove i tarife, ne postoji centralizirani sustav upravljanja javnim prijevozom, što smanjuje kvalitetu, pouzdanost, financijsku održivost i korištenje javnog prijevoza
- Izgradnjom novih dodatnih ulaza / izlaza na postojeću cestovnu zagrebačku obilaznicu i autoceste na području Županije omogućit će se bolja međusobna povezanost naselja Zagrebačke županije
- Ubrzati izgradnju treće trake cestovne obilaznice, kojom će se povećati efikasnost prometne mreže i smanjiti opterećenje na centralna područja urbanih naselja te smanjiti zagušenost na ulazima u naselja
- Obnova cesta između Žumberka i Gorjanci SLO
- Provesti informativno-promotivne kampanje za promociju održivog prometa i ekološki prihvatljivih vozila te podizanje svijesti javnosti
- Unaprijediti javni linijski prijevoz u prigradskim naseljima u ruralnom području
- Osloboditi naplate parkiranja u urbanim područjima Županije za učinkovita i ekološki prihvatljiva vozila
- Uvesti obrazovni program o održivom prometu i učinkovitom načinu vožnje u nastavne planove vozačkih škola na području Županije u suradnji s HAK-om
- Poticati ulaganja u infrastrukturu za distribuciju alternativnih goriva na županijskoj razini
- Povećati broj kilometara biciklističkih staza radi smanjenja korištenja automobila (smanjenje emisije CO₂) i povećanja sigurnosti biciklista u prometu
- Izraditi Plan upravljanja mobilnošću na području Zagrebačke županije (eng. Mobility Management Plan - MMP)
- Ubrzati izgradnju spoja ceste A3 čvor Bobovica – Prigorje Brdovečko (D225) i izgradnju mosta
- Rekonstrukcija i izgradnja cesta i mostova na području Zagrebačke županije (Drenje Šćitarjevsko – brana na Savi (Drenje) – Dumovec, Bestovje – brana na Savi (Podsused) – Zaprešić te na trasi postojećih cesta Orle – Drnek i Topolje – Dubrovčak. Također je na trasi planirane državne ceste Prigorje Brdovečko – Bobovica – Samobor planiran most preko rijeke Save)
- Izgradnja obilaznica većih gradova na području Županije, čime će se povećati efikasnost prometne mreže i smanjiti opterećenje na centralna područja naselja te smanjiti zagušenost na ulazima u naselja
- Izgradnja intermodalnih terminala za prijelaz s individualnog prijevoza na javni prijevoz
- Premjestiti željezničko-cestovni kontejnerski terminal na odgovarajuću lokaciju koja će biti pristupačna urbanim naseljima regije i povezana s Lukom Rijeka
- Planirati i izraditi denivelacije željezničko-cestovnih prijelaza u razini koji predstavljaju sigurnosni problem i problem prometnog toka na određenim područjima
- Na glavnim cestama na prostornom obuhvatu županije izgraditi korisničko informacijski prometni sustav

- Slaba povezanost i usklađenost javnog prijevoza na području Županije s javnim prijevozom grada Zagreba - Zastarjela željeznička infrastruktura, nedovoljno učešće željezničkog prometa u prigradskom prometu - Nepostojanje parkirališta za automobile i bicikle pored željezničkih stajališta te pored autobusnih kolodvora - Zastarjelost voznog parka i opreme autobusnih prijevoznika u javnom prijevozu	- Poboljšati dostupnost zračne luke Franjo Tuđman za sustav javnog prijevoza, osobito željeznicu - Povezati i uskladiti javni prijevoz na području županije s javnim prijevozom grada Zagreba - Omogućiti prijevoz bicikala u vozilima javnog prijevoza; vlakovima i autobusima - Uspostaviti posebne linije za prijevoz osoba sa smanjenom pokretljivošću, koje trebaju biti u visokoj mjeri subvencionirane

1.6 Gospodarstvo

Zagrebačka županija po svojoj razvijenosti spada među najrazvijenije hrvatske županije, no postoje **značajne unutaržupanijske razlike u gospodarskom razvoju, kako teritorijalno, tako i između gradova i ruralnih područja.**

Dodatno, pokazuje se potreba daljnjih ulaganja u tehnološki razvoj te inovacije, kao i internacionalizaciju poslovanja poduzetnika s teritorija Županije.

Tablica 16. Razvojni problemi i potrebe gospodarskog rasta u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Županija je usprkos dinamici rasta gospodarstva i dalje ispod nacionalnog prosjeka BDP-a po stanovniku - Povećavanje jaza u razvijenosti između razvijenijih dijelova (oko Grada Zagreba) i onih na rubu Županije, kao i između urbanih i ruralnih područja - Nedovoljna usmjerenost poduzetnika na razvoj zasnovan na tehnologiji i inovacijama - Nedostatne mjere za poticanje korištenja znanja, tehnologije i razvoja inovacija u gospodarstvu, posebno kod malih i srednji poduzetnika - Nedostatno i necjelovito organizirano obrazovanje za poduzetništvo - Nedovoljno realiziranih privatnih investicijskih projekata - Nedovoljna orijentiranost na inozemna tržišta	- Iskoristiti gospodarsku snagu Grada Zagreba za ubrzan razvoj ZŽ - Jačati konkurentnost gospodarstava, osobito prerađivačke industrije te poljoprivrede i turizma - Više uključivati područja koja zaostaju u razvoju u županijske programe potpore - Uspostaviti i razvijati tehnološku infrastrukturu za povezivanje poduzetnika, posebno malih i srednjih, s istraživačkim i razvojnim institucijama - Unaprijediti mjere za poticanje korištenja znanja, tehnologije i razvoja inovacija u gospodarstvu, posebno kod malih i srednji poduzetnika - Osnajiti razvoj kvalitetne infrastrukture za razvoj poduzetništva - Unaprijediti sustav obrazovanja za poduzetništvo putem komora i poduzetničke infrastrukture - Sustavno povećavati broj visokoobrazovnih stručnjaka i menadžera za potrebe ključnih djelatnosti - Osmisliti učinkovitu politiku privlačenja mladih stručnjaka iz drugih sredina - Kontinuirano jačati kapacitete i vještine javnih institucija za privlačenje i servisiranje investitora - Jačati promotivne aktivnosti pri privlačenju stranih ulagača - Ubrzati aktivnosti za stavljanje u funkciju poslovnih zona rješavanjem imovinsko-pravnih i infrastrukturnih problema - Značajnije uključivati komorski sustav u razvoj poduzetničke i tehnološke infrastrukture

U Zagrebačkoj županiji djeluje **59 poslovnih zona** koje su definirane prostornim planovima (**32 aktivna i 27 neaktivne**). Zone se prostiru na površini od **3.119,29 hektara**, a njihova veličina varira od **1 do 354 hektara**. U zonama je aktivno **325 poduzetnika s 15.952 zaposlenika**.

Na području Zagrebačke županije trenutno se nalazi: **10 velikih zona** (ukupna površina veća od 100 ha), **15 srednjih zona** (ukupna površina od 50-100 ha), **24 malih zona** (ukupna površina od 10-50 ha) i **10 mikrozona** (ukupna površina do 10 ha).

Nekoliko klastera djeluje u Zagrebačkoj županiji: Turistički klaster Po Sutli i Žumberku i udruga Autocluster Croatia, koji okupljaju proizvođače dijelova za automobile te Hrvatski interijeri, koji okuplja proizvođače namještaja.

Od potpornih organizacija za razvoj poduzetništva važan je Poduzetnički centar Zagrebačke županije te u okviru svojih aktivnosti i Hrvatska gospodarska komora i Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Zagreb putem Udruženja obrtnika na području Zagrebačke županije.

Tablica 17. Razvojni problemi i potrebe poduzetničke i tehnološke infrastrukture u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedostatna potpora razvoju poduzetništva, posebno u pružanju stručnih i profesionalnih usluga malom i srednjem gospodarstvu - Sve poduzetničke zone nisu prostorno uređene, nemaju sređene imovinsko-pravne odnose, nisu komunalno opremljene, nemaju upravljanje razvojem - Nedovoljno razvijena kvalitetna infrastruktura za razvoj poduzetništva (poduzetnički centri, opremljenost poduzetničkih zona, savjetodavne organizacije, instrumenti financiranja) - Nerazvijena tehnološka infrastruktura (tehnološki centri, inkubatori, institucije i organizacije za istraživanje i razvoj i dr.) za povezivanje poduzetnika, posebno malih i srednjih, s istraživačkim i razvojnim institucijama - Klasteri nemaju dovoljnu razvojnu dinamiku - Obrazovanje poduzetnika nije organizirano da privuče i potakne poduzetnike na edukaciju	- Unapređivati poduzetničko okruženje kroz podršku potpornim institucijama za malo gospodarstvo, osobito za razvoj i poticanje pružanja stručnih i profesionalnih usluga malom gospodarstvu - Ubrzati osposobljavanje poduzetničkih zona za privlačenje poželjnih investicija - Poboljšati i ubrzati razvoj postojećih klastera i potaknuti osnivanje novih - Unaprijediti sustav cjelokupnog obrazovanja za poduzetništvo - Razviti tehnološku infrastrukturu korištenja i razvoja tehnologije i znanja u poduzetništvu

Prerađivačka industrija najvažniji je sektor gospodarstva Zagrebačke županije u 2020. godini. Najvažnije su djelatnosti u prerađivačkoj industriji Županije: proizvodnja prehrambenih proizvoda, metaloprerađivačka industrija, proizvodnja strojeva i uređaja, proizvodnja električne opreme i proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda. Prema podacima DZS-a, broj zaposlenih u pravnim osobama u prerađivačkoj industriji u 2020. godini sudjeluje s oko 21,7%.

Udio **trgovine** u zaposlenosti u Zagrebačkoj županiji smanjio se s 22,9% u 2009. godini na 21,4% u 2020. godini.

U 2009. godini sektor graditeljstva sudjeluje u zaposlenosti u pravnim osobama u Zagrebačkoj županiji s 13,1%. Za razliku od drugih djelatnosti, zaposlenost u pravnim osobama u građevinarstvu u toj godini nije se smanjila. Nakon toga razdoblja broj zaposlenih u građevinarstvu se do danas smanjio za 10,6% i čini 9,2% ukupne zaposlenosti Zagrebačke županije u 2020. godini.

Prema vrsti radova najveći udio u 2020. godini i nadalje čini prometna infrastruktura (34,7%) te izgradnja nestambenih poslovnih zgrada od 33,0%. Stambena izgradnja nakon značajnog pada u periodu 2011.-2013. stabilizirala je svoj udio na cca 15% vrijednosti građevinskih radova.

U periodu 2010.-2020. došlo je do povećanja vrijednosti izvršenih građevinskih radova kod svih vrsta građevinskih radova.

Obrt ima bogatu stoljetnu tradiciju. U periodu od 2008.- 2017. prisutan je tren pada broja obrtnika u Zagrebačkoj županiji, ali u periodu 2017.-2021. godine dolazi do laganog povećanja broja obrtnika. Po stanju 30.6.2021. godine u Zagrebačkoj županiji evidentirano je 5.578 obrtnika s 12.867 zaposlenika. Obrti su koncentrirani u gradovima među kojima se, uzme li se u obzir broj obrta i broj stanovnika, ističu Samobor, Velika Gorica, Zaprešić i Jastrebarsko.

Što se tiče **poljoprivrede**, Zagrebačka županija u 2018. godini činila je 5,88% bruto domaće vrijednosti (BDV) Hrvatske, a BDV iz šumarstva i ribarstva činila je 7,50%. U odnosu na 2011. godinu, udjel poljoprivrede, lova, šumarstva i ribarstva u bruto dodanoj vrijednosti Zagrebačke županije zabilježio je rast od 6,6%.

U proteklom razdoblju izrađen je „Pilot projekt razvoj pametnih sela u Zagrebačkoj županiji - primjer Općina Rakovec“, a u veljači 2021. godine Zagrebačka županija donijela je „**Program razvoja pametnih sela u Zagrebačkoj županiji do 2030. – akcijski plan**“, kojim je utvrđena vizija razvoja pametnih sela: „Seoska područja i seoske zajednice proaktivne su sredine koje lokalnom inicijativom, održivim korištenjem prirodne i kulturne baštine te primjenom inovacija, suvremenih tehnologija i digitalnih rješenja podižu kvalitetu života stanovnika i stvaraju privlačna mjesta za rad i život“.

U listopadu 2020. godine Zagrebačka županija donijela je i „**Program razvoja ekološke poljoprivrede u Zagrebačkoj županiji do 2030. - akcijski plan**“, kojim želi postati vodeća zelena županija koja svoj razvoj temelji na ekološkoj i inovativnoj poljoprivredi. Strateški ciljevi plana su da 100% poljoprivrednih površina bude pod ekološkim uzgojem, da 100% hrane u javnim ustanovama bude iz ekološkog uzgoja te da svi restorani i objekti seoskoga turizma imaju eko jelovnik.

Tablica 18. Razvojni problemi i potrebe sektora poljoprivrede i šumarstva u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Velik broj malih, usitnjenih, nekonkurentnih, poljoprivrednih gospodarstva - Usitnjenost i neuređenost poljoprivrednih površina (sustavi za navodnjavanje i odvodnju) - Zastarjela tehnika i tehnologija proizvodnje - Izostanak stabilne i kvalitetne proizvodnje - Nema prepoznatljivih proizvoda s većom dodanom vrijednošću - Nedostatna tržišna infrastruktura (hladnjače, veletržnice) - Neorganiziranost poljoprivrednih proizvođača - Niska obrazovna razina poljoprivrednika, posebice voditelja gospodarstava - Nesređena imovinsko-pravna pitanja poljoprivrednog zemljišta (zemljišne knjige, uskladba gruntovnice i katastra) - Niska razina poduzetničke inicijative na poljoprivredi i selu - Izgubljena nada u poljoprivredu i selo, podcjenjivanje vlastitog, seoskog, seljačkog, domaćeg - Napuštanje poljoprivrede i sela - Nekonzistentna gospodarska politika razvoja poljoprivrede i ruralnih područja - Mala količina sječe u privatnim šumama - Neuređeno tržište drvom - Nezainteresiranost šumovlasnika za radove u šumi - Relativno slaba otvorenost šuma - Nepravilno zbrinjavanje poljoprivrednog i šumskog otpada	- Stvarati konkurentna i održiva poljoprivredna gospodarstva - Okrupnjivati poljoprivredne posjede, sređivati imovinsko-pravne odnose, urediti poljoprivredne površine - Stvarati prepoznatljive proizvode s većom dodanom vrijednošću na poljoprivrednom gospodarstvu i selu - Uvoditi nove tehnologije i proizvodnju na poljoprivredna gospodarstva i selo - Organizirati i izgraditi tržišnu i financijsku infrastrukturu (veletržnice, distributivni centri, hladnjače, skladišta, povoljno financiranje, jamstveni fondovi) - Informirati, educirati i obrazovati poljoprivrednike i stanovnike na selu, posebice voditelje gospodarstava i/ili kućanstava - Unaprijediti uvođenje mladih poljoprivrednika u poljoprivrednu proizvodnju i poslovanje - Jačati oživljavanje i očuvanje tradicijskih vrijednosti sela i poljoprivrede (arhitekture, zanata, običaja) - Koordinirati rad svih koji djeluju na području poljoprivrede i sela - Razvijati suradnju s drugim županijama i regijama te s pograničnim područjima Republike Slovenije - Jačati i osposobljavati perspektivna obiteljska gospodarstva (proizvodnja za tržište) - Razvijati tržište drvom - Poticanje sabirno-logističkih centara za biomasu - Poticanje sustava područnog grijanja na biomasu - Korištenje obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebice u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada - Razvijanje energetske zadruge u ruralnim sredinama koje će potaknuti projekte obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti - Valoriziranje šumske i poljoprivredne biomase te iskorištavanje u energetske svrhe - Poticanje uspostave brzorastućih energetske nasada na zapuštenom poljoprivrednom zemljištu

U 2016. godini donesena je Strategija **turističkog razvoja** Zagrebačke županije do 2025. godine, s ciljem donošenja jasnih smjernica budućeg turističkog razvoja, definiranja strateških prioriteta i okvira za privlačenje potencijalnih investitora te intenziviranje turističkog razvoja Županije. Potencijal za razvoj turizma utemeljen je prvenstveno na: atraktivnoj prirodnoj i kulturnoj baštini (velike zaštićene površine, površine pod šumom, očuvani ruralni prostor, 90 lovišta, izvori termalne vode, rijeke, potoci, jezera i ribnjaci), području parkova prirode u ŽŽ (Žumberak-Samoborsko gorje i Parka prirode Medvednica); vinskih cesta Plešivice, Zeline i Samobora; kulturno povijesnih atrakcija kao što su Arheološki park Andautonije u Ščitarjevu pokraj Velike Gorice i dr. Naročito vrijedni prirodni turistički resursi ŽŽ uključuju lječilište „Naftalan“, zoološki rezervat Varoški lug i ornitološki rezervat Crnu Mlaku.

Tablica 19. Razvojni problemi i potrebe turizma u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljno valorizirani i iskorišteni prirodni, kulturni i drugi potencijali za razvoj turizma usprkos blizini velikog turističkog emitivnog tržišta kao što je Grad Zagreb - Niska razina turističke opremljenosti međunarodno relevantnih turističkih resursa - Nedovoljna prepoznatljivost i osmišljenost turističkog proizvoda i turističkog branda - Nemogućnost korištenja turističkih atrakcija i resursa (dvorci, kurije i dr.) za turističke, muzejske, smještajne, kongresne i druge komplementarne ponude zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa (npr. dvorac Januševac, u kojem je Državni arhiv) - Nedostatan profesionalni kadar, nedovoljno zaposlenih stručnjaka u sektoru turizma u ŽŽ i to za razvoj smještajne i kongresne ponude, razvoj seoskog, eko, višednevnog, izletničkog i obiteljskog turizma - Nedovoljno definirane glavne atrakcije - Administrativne granice Županije - ograničavaju mogućnost kreiranja turističkih tura/itinerera unutar granica Županije - Volumen turizma podcijenjen - službena statistika ne vodi podatke o izletnicima - Neravnomjerna potražnja - vikendom iznad kapaciteta, u tjednu niska razina potražnje - Privatni poduzetnici nedovoljno ulažu u vlastitu promociju - Nedovoljna uključenost jedinica lokalne samouprave i komunalnih poduzeća, pravnih ili fizičkih osoba koje upravljaju javnom turističkom infrastrukturom te mogu izravno doprinijeti jačanju i formiranju turističkog proizvoda u svojoj destinaciji	- Valorizirati ukupne turističke potencijale ŽŽ s obzirom na potencijalnu turističku potražnju - Unaprijediti postojeće i izraditi nove turističke planove i programe te ojačati njihovu učinkovitu provedbu - Jačati i unaprijediti marketinške aktivnosti za poticanje turističkog razvoja ŽŽ (za sve u „strateškom marketinškom planu turizma“ prepoznate vrste turističke ponude: sportsko- rekreativni, kulturno-vjerski, tranzitni, izletnički, edukacijski turizam) - Promocija destinacije kroz filmsku industriju - Uvesti i provoditi sustavnu edukaciju i osposobljavanje ugostitelja i turističkih radnika i svih uključenih u turističke aktivnosti - Jačati razvijanje selektivnih oblika turizma - Nastaviti ciljanim poticajnim mjerama podizati kvalitetu i povećati smještajne kapacitete - Riješiti imovinsko-pravna pitanja vezana za turističke atrakcije i resurse, ali i zapuštene atrakcije popularne 80-ih godina - U turističku ponudu uključiti planinarske domove - Uključiti u turističku funkciju objekte u vlasništvu ŽŽ: specijalnu bolnicu „Naftalan“ Ivanić-Grad (razvojni projekt i proširenje sportsko-rekreacijskih kapaciteta kao nadopune već popularnom lječilišnom dijelu bolnice) - Nastaviti unapređivati ponudu na području parkova prirode u ŽŽ (Žumberak-Samoborsko gorje i Parka prirode Medvednica, staza Bistra); vinskih cesta Plešivice, Samobora i Zeline - Unaprijediti i proširiti komplementarnu turističku ponudu, razvoj smještajnih kapaciteta na ruralnom području vinskih cesta - Povećati i poboljšati smještajne kapacitete u ruralnom području (mali obiteljski hoteli) kampovima uz glavne magistralne prometnice i autoceste, poglavito kod Sv. I. Zeline i Jastrebarskog - Potaknuti i podržati JLS da obnove atraktivne kulturno-povijesne sadržaje koje imaju i stvore nove (kapitalna ulaganja u obnovu muzeja, galerija i starih gradskih jezgri, dvoraca i dr.) - Poticati korištenje obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti u turističkim objektima

- Izgradnja biciklističkih staza i šetnica
- Iskoristiti zaštitu UNESCO nematerijalne baštine
- Povećati kvalitetu i profesionalizam sudionika turističke ponude
- Povećati broj smještajnih kapaciteta i adekvatno riješiti strukturu smještaja (2018. – 3.135 ležaja)
- Osnažiti suradnju između institucija javnih tijela i privatnih tvrtki
- Razvoj turističkih projekata na strateškim lokacijama
- Razvoj specifičnih oblika turizma (izgradnja sportsko-rekreativnih objekata, uključujući i bazene)
- Razvoj vjerskog turizma u Dolini kardinala Krašić, vjerskog turizma u Taboru, Samobor, kao i vjerskih objekata starih drvenih crkvi u velikogoričkom kraju
- Omogućavanje kredita za započinjanje poslovanja i nadogradnju nekretnine
- Porezni poticaji kako bi se privukli razvojni poduzetnici

1.7 Tržište rada

Broj zaposlenih u Republici Hrvatskoj i Zagrebačkoj županiji ostvario je pad u periodu 2011.-2016. godina, a od 2016. godine bilježi se povećanje broja zaposlenih kako u Republici Hrvatskoj, tako i u Zagrebačkoj županiji. Broj zaposlenih u Zagrebačkoj županiji krajem 2020. godine (84.746 zaposlene osobe) veći je za 13.180 zaposlenih osoba u odnosu na 2011. godinu. U ukupnom broju zaposlenih u RH udio Zagrebačke županije s 4,9% u 2011. povećan je na 5,51% u 2020. godini.

Prema stanju 31. 12. 2020. godine s obzirom na razinu obrazovanja na području Zagrebačke županije većina evidentiranih nezaposlenih osoba ima završenu srednju školu (62,3%), a sa završenom osnovnom školom ih je 16,9%. Tek je 8,2% evidentiranih nezaposlenih osoba sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom, 8,0% sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom, a bez škole i nezavršenom osnovnom školom 4,6%.

U navedenim skupinama evidentiran je značajan broj osoba čije znanje stranog jezika nije zadovoljavajuće za potrebe radnih mjesta u stečenom zanimanju, a slična je situacija i s informatičkom pismenošću (posebice korištenje naprednog Worda, Excela, Power Pointa i Accessa).

Tablica 20. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s tržištem rada

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nepovoljna struktura nezaposlenih s obzirom na razinu obrazovanja i dob - Veći udio žena u nezaposlenom stanovništvu - Neusklađenost ponude i potražnje na tržištu radne snage s obzirom na tražene kompetencije - Nezainteresiranost odraslih osoba za osposobljavanje/prekvalifikaciju za deficitarna zanimanja - Niska informatička pismenost i znanje stranih jezika - Nedovoljno razvijene meke vještine (komunikacijske, prezentacijske i sl.) - Nedostatak visokoobrazovane radne snage tehničkih zanimanja	- Uskladiti srednjoškolske obrazovne programe s potrebama na tržištu rada - Oblikovati srednjoškolske nastavne planove i programe prema zahtjevima konkretnih radnih mjesta - Poticati cjeloživotno učenje i razvoj programa sukladno potrebama na tržištu rada u suradnji s Pučkim otvorenim učilištima - Poticanje samozapošljavanja kroz malo i srednje poduzetništvo - Omogućiti nezaposlenim osobama besplatno stjecanje informatičke pismenosti, učenje stranog jezika, prekvalifikacije, osposobljavanje i usavršavanje te razvoj mekih vještina prema individualnim potrebama - Poticati zapošljavanje žena, mladih, dugotrajno nezaposlenih (više od 6 mjeseci) te osoba s invaliditetom - Stvoriti uvjete za otvaranje Centara za informiranje i savjetovanje o karijeri - Poticati razvoj socijalnog poduzetništva - Poticati srednjoškolce za nastavak školovanja kroz stipendije ili druge oblike financijske subvencije

1.8 Društvene djelatnosti

Obrazovanje i znanost

U Zagrebačkoj županiji djeluje ukupno 111 dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje ostvaruju program predškolskog odgoja, a pohađa ih ukupno 10.919 djece.³ Dvije općine ZŽ nemaju organiziranog predškolskog odgoja (Orle i Žumberak).

U razdoblju od 2007. do 2020. godine osnovne škole bilježe pad broja učenika, a broj razrednih odjeljenja mijenja se sukladno strukturi učenika.

U srednjoškolskom obrazovanju bilježimo pad broja učenika i odjeljenja. Broj korisnika učeničkog doma pada.

Čak 50% srednjoškolaca s područja ZŽ školuje se izvan Županije, i to uglavnom u Gradu Zagrebu. Decentralizacijom srednjeg školstva osiguravaju se materijalni troškovi škola, preventivni zdravstveni pregledi zaposlenika, troškovi smještaja učenika u učeničke domove, prijevoz zaposlenika srednjih škola, tekuće i investicijsko održavanje, kapitalna izgradnja škola.

U razdoblju od 2017. do 2020. godine broj upisanih studenata s prebivalištem na području Zagrebačke županije raste, dok broj studenata koji su diplomirali neznatno pada.

U ZŽ postoje dva veleučilišta i jedna visoka škola: Veleučilište Velika Gorica, Veleučilište Baltazar Zaprešić i Visoka škola Ivanić-Grad.

U gradovima ZŽ postoji i djeluje 7 pučkih otvorenih učilišta i 2 centra za kulturu (u Jastrebarskom i Križu), kojima je obrazovanje odraslih jedna od djelatnosti.

Od znanstvenih institucija na području ZŽ postoji samo Hrvatski šumarski institut u Jastrebarskom, koji je aktivno uključen u temeljna i primijenjena istraživanja u svom području djelovanja s drugim hrvatskim institucijama (npr. razvijena suradnja sa Šumarskim fakultetom u Zagrebu) i na međunarodnim projektima.

Suradnja gospodarstvenika i poljoprivrednika te županijskih službi ZŽ usmjerena je na znanstvene i istraživačke organizacije u Gradu Zagrebu.

Tablica 21. Razvojni problemi i potrebe obrazovanja i znanosti

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Dotrajalost zgrada i opreme	- Izgraditi i dograditi školski prostor
- Nedostatak sportskih igrališta	- Nabava potrebne školske opreme
- Nedostatak predmetnih nastavnika (fizika, matematika, informatika)	- Osmisliti održive modele očuvanja škola i u manjim seoskim naseljima
- Nezadovoljavajuća srednja „informatička pismenost“	- Racionalizirati troškove rada u postojećim školskim zgradama postupnim uvođenjem korištenja obnovljivih izvora energije, povećanjem energetske učinkovitosti i provođenjem mjera energetske obnove postojećih zgrada
- Obrazovni programi nedovoljno usklađeni s potrebama tržišta rada	- Uskladiti sustav stipendiranja s gospodarskim i društvenim potrebama na razini Županije
- Oprema u srednjim školama ne odgovara u cijelosti potrebama strukovnih kabineta	- Poticati razvoj sustava stipendiranja na razini jedinica lokalne samouprave
- Napušteni objekti područnih škola u ruralnim područjima	- Unaprijediti javni prijevoz
- Više od 50% učenika osnovnih škola mora koristiti prijevoz za dolazak u školu, što iznosi 2/3 materijalnih troškova škola	

Kultura

Na području Županije u funkciji je 13 knjižnica, 2 centra za kulturu, 7 pučkih otvorenih učilišta te 9 muzeja. Od velikog je značaja arheološki park Andautonija u Šćitarjevu te park skulptura u Jakovlju.

Županija sufinancira najznačajnija kulturna događanja, izložbe u muzejima i galerijama te gostovanja i sudjelovanja na festivalima kao dio kulturne razmjene s inozemstvom. O kulturnim događanjima redovito izvješćuje Turistička zajednica Zagrebačke županije, koja te podatke objavljuje u svojim publikacijama.

³ Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske: Gradovi u Hrvatskoj, objavljeno 24. 9. 2019.

Tablica 22. Razvojni problemi i potrebe sektora kulture u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Neujednačenost, nejednaka ulaganja u temeljne institucije za kulturu od strane njihovih osnivača - Nema zajedničke marketinške ponude kulturnih događanja u Županiji - Nema mjera za poticanje razvoja kulturnih industrija - Nedovoljna briga za očuvanje identiteta i tradicijskih vrijednosti	- Osigurati jednake uvjete na cijelom području Županije kako za rad ustanova i udruga u kulturi, tako i primateljima-korisnicima tih usluga - Poticati izradu programa kulturnih sadržaja u svim JLS - Njegovanje i očuvanje identiteta Županije i njegove prepoznatljivosti uz jačanje otvorenosti prema drugima - Provesti sustavnu valorizaciju prirodne i kulturno-povijesne baštine - Osmisliti nove turističke sadržaje kroz suradnju gospodarskih subjekata koji se bave turizmom i/ili proizvodnjom/uslugama za turizam i relevantnih razvojnih institucija za kulturu - Osmisliti specifičnu kulturnu politiku koja će poticati kulturne industrije, proizvodnju znanja o kulturnoj baštini i proizvodnju tehnološkog znanja o očuvanju i uporabi kulturnih dobara, omogućiti podršku poduzetničkim pothvatima vezanim za održivo korištenje kulturne baštine - Provesti strategiju kulturnog razvoja ŽŽ

Sport

Program javnih potreba u sportu Zagrebačke županije realiziraju:

- Zajednica športskih udruga i saveza Zagrebačke županije, koja okuplja zajednice športskih udruga gradova i općina, županijske granske saveze te udruge čija je djelatnost od značaja i interesa za sport Županije,
- Županijski školski športski savez Zagrebačke županije, koji okuplja školska športska društva ustrojena u osnovnim (49) i srednjim školama (13) te centrima za odgoj i obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju (3) na području Županije,
- Športski savez osoba s invaliditetom Zagrebačke županije, koji okuplja 3 gradske športske udruge s ukupno 11 klubova, a organiziran je s ciljem promicanja razvitka i unapređenja sporta osoba s invaliditetom radi zadovoljenja potrebe za sportskom aktivnošću osoba s invaliditetom i smanjenja socijalne isključenosti.

Tablica 23. Razvojni problemi i potrebe sporta u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljno razvijena i neravnomjerna izgrađenost sportske infrastrukture - Nedovoljna prilagođenost sportskih objekata osobama s invaliditetom - Nedovoljno učinkovit sustav zdravstvene zaštite sportaša - Nedovoljan broj sati tjelesne i zdravstvene kulture u sustavu obrazovanja - Nedostatak ulaganja u utilitarne aktivnosti (škola plivanja) - Nedostatak sportskih programa u ruralnim sredinama - Nedostatak sportskih programa za osobe s invaliditetom - Nedovoljno definirana namjena javnih potreba u sportu - Nedovoljna osviještenost o problemu nasilja u sportu	- Izgradnja sportske infrastrukture - Financiranje sporta putem EU fondova - Osmišljavanje sportskih programa za aktivno provođenje slobodnog vremena građana - Uključivanje većeg broja osoba s invaliditetom u sportske aktivnosti - Provedba akcija osvještavanja o problemu nasilja u sportu - Povezivanje turističkih i sportskih sadržaja

Tehnička kultura

Zajednica tehničke kulture Zagrebačke županije okuplja četiri gradske zajednice (Ivanić-Grad, Samobor, Velika Gorica i Zaprešić) i jednu općinsku zajednicu tehničke kulture (Križ) sa svojim članicama te dvije samostalne udruge.

Tablica 24. Razvojni problemi i potrebe tehničke kulture u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljna digitalna pismenost građana	- Razvoj tehnološki napredne infrastrukture
- Nedovoljna povezanost s gospodarskim sektorom	- Provedba programa digitalnog opismenjivanja građana
- Nedovoljni ljudski kapaciteti udruga u tehničkoj kulturi	- Veća promocija tehničkih dostignuća i inovacija
- Nejednaka zastupljenost oba spola na svim razinama tehničke kulture	- Profesionalizacija radnog mjesta tajnika i provoditelja programa
- Nedovoljna financijska sredstva u području tehničke kulture	- Kontinuirana edukacija provoditelja programa
- Nepostojanje regionalnog centra tehničke kulture	- Kontinuirano osposobljavanje edukatora
	- Izgradnja županijskog centra tehničke kulture

Zdravstvo

Zagrebačka županija osnivač je sljedećih zdravstvenih ustanova:

- Dom zdravlja Zagrebačke županije,
- Ljekarne Zagrebačke županije,
- Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije,
- Zavod za hitnu medicinu Zagrebačke županije,
- Naftalan, specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju,
- Specijalna bolnica za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra.

Uz zdravstvene ustanove čiji je osnivač Zagrebačka županija na području Županije zdravstvenu djelatnost obavljaju i zdravstvene ustanove u privatnom vlasništvu, koje obuhvaćaju više poliklinika, raznih specijalističkih ordinacija te ljekarni.

Prosječan je broj liječnika na 1000 stanovnika 24,8 (prosjeak RH je 24,3). Kvaliteta i pokrivenost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite zadovoljava potrebe stanovništva. Uglavnom svi stanovnici Zagrebačke županije imaju zdravstveno osiguranje.

Zagrebačka županija osigurava sredstva za ulaganje u zdravstvene ustanove kojima je osnivač, za investicijsko i tekuće održavanje, investicijsko ulaganje u prostor, medicinsku i nemedicinsku opremu, prijevozna sredstva te informatizaciju zdravstvene djelatnosti i digitalizaciju RTG-a.

Proteklo razdoblje, počevši od veljače 2020. godine obilježila je izvanredna situacija pandemije koronavirusa (COVID-19), koja je naročito utjecala na zdravstveni sustav Zagrebačke županije, zahtijevajući posebnu organizaciju rada COVID-19 ambulanti, testiranja na koronavirus, osiguranje trijaže, nabavku zaštitne opreme i zaštitnih sredstava, raspodjelu cjepiva, organizaciju cijepljenja u ordinacijama obiteljske medicine i cijepljenja šire populacije (masovna cijepljenja) i dr. Zagrebačka županija osigurala je u 2020. godini 4,6 mil. kn za pomoć zdravstvenom sustavu zbog povećanih troškova uslijed pandemije koronavirusa, a u 2021. osigurava 2,6 mil. kn. Osim pomoći zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač, Zagrebačka županija osigurala je i podmirila županijskom Domu zdravlja troškove zakupa za tri mjeseca, za zakupce koji rade u prostoru Doma zdravlja, s obzirom na to da su i ordinacije u privatnoj praksi imale veće troškove zbog koronavirusa i ujedno ostvarile manje prihode od HZZO-a.

Tablica 25. Razvojni problemi i potrebe sektora zdravstva u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljna financijska sredstva za nabavu medicinske opreme, prijevoznih sredstava, investicijska ulaganja i investicijsko održavanje zdravstvenih ustanova - Neiskorišten potencijal SB Naftalan - Nedostatak kadrova u zdravstvu, naročito liječnika specijalista (radiologije, fizijatrije, ginekologije, pedijatrije, ortodontije, medicine rada, internista i dr.) te medicinskih sestara/medicinskih tehničara - Odlazak liječnika specijalista iz županijskih ustanova na rad u bolničke ustanove (KBC-e) te nemogućnost zadržavanja specijalista nakon završene specijalizacije - Nemogućnost popunjavanja mreže javne zdravstvene službe u ruralnim područjima - Nedostatna financijska sredstva za potrebne specijalizacije (zdravstvene ustanove nisu u mogućnosti financirati potrebne specijalizacije) - Smanjenje izvora prihoda i slabljenja kupovne moći klijenata, što je trend u ljekarništvu - Nepostojanje sustava kontinuirane suradnje sa svim JLS u stvaranju partnerstva za zdravlje - Nedovoljno razvijena infrastruktura za organizaciju i pružanje usluga palijativne skrbi - Dotrajalost mnogobrojnih zgrada i posljedično visoki troškovi energenata i održavanja - Nepostojanje odgovarajućih javnih natječaja za korištenje sredstava EU fondova, gdje bi zdravstvene ustanove mogle biti prihvatljivi prijavitelj	- Povećanje dostupnosti zdravstvene zaštite u ruralnim područjima - Ustrojavanje timova specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite na području Županije - Omogućavanje jednakog pristupa (dostupnosti) zdravstvenim uslugama za područje cijele Županije - Opremanje zdravstvenih ustanova medicinskom i laboratorijskom opremom, nabavom prijevoznih sredstava, rekonstrukcijom građevinskih objekata, investicijsko održavanje postojećih objekata, nabava opreme, informatizacija i digitalizacija (RTG) - Razvijanje zdravstvenog i medicinskog turizma u SB Naftalan - Osiguranje primjerenog prostora za pružanje zdravstvenih usluga i smještaj bolesnika u Specijalnoj bolnici za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra - Osiguravanje sredstava za specijalizacije za deficitarne grane medicine, uz uvjet ostanka liječnika u ustanovi koja je osigurala specijalizaciju, što je u vezi s potrebom izmjene zakonske regulative u području specijalizacija - Edukacija zdravstvenih radnika, zbog važnosti cjeloživotnog usavršavanja i učenja, u okviru njihove struke - Otvaranje i opremanje novih ljekarničkih jedinica, ljekarničkih depoa, galenskih laboratorija i specijaliziranih trgovina za promet na malo lijekovima i medicinskim pomagalicama - Poticanje suradnje JLS za uključivanje u aktivnosti vezane uz brigu za zdravlje stanovnika - Jačanje sustava palijativne skrbi kroz mobilne timove i stacionarni smještaj - Energetska obnova dotrajalih zgrada i korištenje obnovljivih izvora energije - Jačanje preventivnih i zdravstvenih programa - Korištenje sredstava iz EU fondova

Socijalna skrb

Na području Županije djeluje 8 centara za socijalnu skrb (Dugo Selo, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Samobor, Sv. Ivan Zelina, Velika Gorica, Vrbovec i Zaprešić) koji obavljaju poslove iz domene socijalne skrbi, sukladno Zakonu. Od 2020. godine na području Županije djeluje Obiteljski centar za Zagrebačku županiju, Podružnica Centra za socijalnu skrb Zagreb, na lokacijama u Zagrebu, Hrvatskog proljeća 36, i u Velikoj Gorici, Kneza Domagoja 11/a, sukladno Sporazumu o međusobnim pravima i obvezama vezanim za rad Podružnice Obiteljski centar za Zagrebačku županiju.

Zagrebačka županija potiče razvoj izvaninstitucionalnih oblika smještaja na svome području te u tom smislu sufinancira socijalnu uslugu pomoći u kući na području općina Pisarovina, Pokupsko i Žumberak. Ta se socijalna usluga ogleda kroz provođenje sljedećih aktivnosti: organiziranje prehrane, obavljanje kućanskih poslova (nabava živežnih namirnica, pomoć u pripremanju obroka, pranje posuđa, pospremanje stana, donošenje vode, ogrjeva i slično, organiziranje pranja i glačanja rublja, nabavka lijekova i drugih potrepština, održavanje osobne higijene te zadovoljenje drugih svakodnevnih potreba).

Zagrebačka županija podržava jačanje izvaninstitucionalnih oblika smještaja na svome području kroz promociju programa pomoć u kući, promociju udomiteljstva te ostalih oblika socijalnih usluga.

Tablica 26. Razvojni problemi i potrebe sektora socijalne skrbi u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Neujednačenost socijalnih usluga na području županije - Nemogućnost planiranja mreže socijalnih usluga iz razloga decentralizacije sustava socijalne skrbi - Nedovoljna informiranost korisnika o pravima iz sustava socijalne skrbi - Povećanje siromaštva i izoliranosti među starijim građanima i umirovljenicima - Vertikalna i horizontalna nepovezanost lokalne, regionalne i državne razine u sustavu socijalne skrbi - Nedovoljan broj stručnog i medicinskog kadra u ustanovama socijalne skrbi - Nedostatak stručnih radnika na razini županije (defektolozi, psiholozi, logopedi, asistenti u nastavi) - Nedovoljno uključivanje JLS u pružanje usluga međugeneracijske solidarnosti u njihovim sredinama - Nepostojanje odgovarajućih javnih natječaja za korištenje sredstava EU fondova za razvoj socijalnih usluga - Nedostatak definiranih odgovornosti, sustava kontrole i praćenja unutar sustava socijalne skrbi	- Prevencija institucionalizacije sustava socijalne skrbi - Širenje mreže izvaninstitucionalnih usluga za stare i nemoćne osobe i osobe s posebnim potrebama i invaliditetom - Razvoj socijalnih usluga te mreže ustanova socijalne skrbi sukladno potrebama i strukturi stanovništva ZŽ - Povećati neposredno sudjelovanje osoba s invaliditetom u predstavničkim tijelima - Umrežavanje, koordinacija i partnerstvo s JLS u provođenju socijalnih usluga - Jačanje i promocija udomiteljstva - Razvijati i podupirati programe brige i skrbi za starije i nemoćne, obitelji, djecu i mlade, posvojitelje, invalide, braniteljsku populaciju i druge osobe u potrebi - Senzibiliziranje javnosti, donatora i poslovnih subjekata za uključivanje u programe socijalne skrbi - Stručno usavršavanje i edukacija za socijalno planiranje - Otvaranje natječaja za korištenje sredstva iz EU fondova za razvoj socijalnih usluga - Uspostaviti procedure (protokole) planiranja i izvještavanja (vertikalno i horizontalno), s bazom podataka o korisnicima socijalnih usluga, uslugama i pružateljima usluga - Medijski jače promovirati socijalne programe

1.9 Razvoj civilnog društva

Civilno društvo na području Zagrebačke županije ima dobru tradiciju i preko raznovrsnih udruga zastupljene su sve ključne djelatnosti, no ukupna je ocjena da se sektor uvelike tek razvija. Prema uvidu u raspoložive podatke, najviše je sportskih udruga; slijede gospodarske, tehničke, kulturne, humanitarne, udruge za zaštitu prava, udruge koje okupljaju i štite djecu, mladež i obitelj, udruge Domovinskog rata, zdravstvene i socijalne, ekološke, udruge za okupljanje i zaštitu žena, a znatno je manje udruge koje su duhovne, hobističke, nacionalne, znanstvene, prosvjetne, etničke.

Dio udruga iznimno je aktivan i realizirao je vrlo uspješne aktivnosti i rezultate. Među njima se svakako ističu sportske udruge i udruge u kulturi. Brojne udruge bave se edukacijskim radom i vrlo su uspješne (npr. udruga ZŽ Edukacijom protiv raka dojke) te podrškom i socijalnim uslugama za djecu s teškoćama, osobe s invaliditetom i njihove obitelji (Udruga Srce, Sv. Ivan Zelina).

Tablica 27. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s civilnim društvom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Udruge uglavnom nemaju projekte sa značajnijim razvojnim učinkom - Nedostatna sredstva za financiranje osnovnih troškova rada - Vertikalna nepovezanost lokalne, regionalne i državne razine u sufinanciranju programa udruga - Nema objedinjene koordinacije udruga – radom udruga (od financiranja do organiziranja) bave se svi upravni odjeli - Sufinanciranje i rad udruga ne prati se i ne vrednuje sustavno (teško se može utvrditi koliko je udruga zaista aktivno) i ne zna se kakvi su rezultati njihova djelovanja za razvoj ZŽ - Nedovoljna je zastupljenost stručnih osoba u tijelima udruga, kao i njihova osposobljenost za pripremu aplikacija za razvojne projekte - Nedostatna skrb o braniteljima iz Domovinskog rata - Nepostojanje savjetovališta i skloništa za - žrtve nasilja u obitelji - Prenormiranost područja financiranja projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, što zahtijeva veća sredstva za provedbu te veća sredstva za financiranje projekata udruga	- Unaprijediti suradnju uprave ZŽ i JLS s udrugama - Izraditi program razvoja civilnog društva, uspostaviti koordinaciju njihova rada te unaprijediti organizaciju rada unutar sektora civilnog društva u ZŽ i JLS, s naglaskom na mlade - Izraditi institucionalni i organizacijski model suradnje županijskih udruga, županijskih upravnih tijela i JLS s ciljem zajedničkog angažmana u realizaciji prioritetnih razvojnih programa - Poboljšati sustav učinkovitog i transparentnog financiranja rada udruga - Jačati osposobljenost udruga za pripremu i realizaciju razvojnih projekata i poduprijeti poboljšanje uvjeta njihovog rada - Uspostaviti praćenje i vrednovanje rada i doprinosa udruga u razvojnim projektima ZŽ - U suradnji s nadležnim ministarstvom adaptirati objekt na području Županije za smještaj i brigu hrvatskih branitelja, koji bi bio Dom za ratne veterane Zagrebačke županije - Osnovati županijsko savjetovalište i sklonište, odnosno, poticati osnivanje organizacija civilnog društva koje bi na području županije pružale sklonište i savjetovalište za žene i djecu žrtve nasilja s našeg područja - Razvoj brige za beskućnike - Jačanje socijalne usluge pomoći u kući kroz civilni sektor za područja od posebnog interesa za ZŽ

1.10 Sustav civilne zaštite

Na području Zagrebačke županije sustav civilne zaštite djeluje sukladno Zakonu o sustavu civilne zaštite i Zakonu o zaštiti od požara i drugim zakonskim i podzakonskim aktima koji uređuju ovo područje. Svi potrebni dokumenti iz nadležnosti Zagrebačke županije koji su nužni za učinkovito djelovanje operativnih snaga zaštite i spašavanja kao i postupanja u kriznim situacijama usvojeni su od nadležnih tijela.

Jedinice lokalne samouprave nisu podjednake fiskalne mogućnosti, a kako zakonske odredbe uređuju da se gradovi i općine brinu o radu i financiranju sustava civilne zaštite, postoji velika neujednačenost u opremanju i spremnosti gotovih snaga na terenu. Ta se stvar trenutno s više ili manje uspjeha nadomještuje solidarnošću između operativnih snaga sa susjednih područja koje si u slučaju potrebe pomažu, a što je riješeno Planovima djelovanja civilne zaštite kako na lokalnom, tako i na županijskom nivou.

Ujedno velika je slabost i stručnost djelatnika koji u jedinicama lokalne samouprave rade na poslovima civilne zaštite, a često nemaju dovoljno znanja i iskustva o poslovima koje treba izvršiti da bi sustav imao pretpostavke za dobro funkcioniranje.

Razvoj sustava civilne zaštite u velikoj mjeri ovisi i o razumijevanju upravljačkih struktura na svim razinama o važnosti zaštite i spašavanja.

Tablica 28. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sustavom civilne zaštite

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljna financijska sredstva za nabavu suvremene opreme za zaštitu i spašavanje	- Nabava suvremene opreme udruživanjem više JLPRS i krovnih organizacija u jedinstvenu nabavu
- Neujednačenost sustava radioveza	- Izrada Plana veza na razini države
- Nedovoljna financijska snaga operativnih snaga u manjim sredinama	- Apliciranje na strukturne fondove EU za civilnu zaštitu
- Nedovoljna educiranost djelatnika u JLS koji se bave poslovima civilne zaštite	- Zapošljavanje stručnog kadra na poslovima civilne zaštite sa završenim obrazovanjem za poslove civilne zaštite
- Nemogućnost financiranja razvoja sustava	- Formiranje zapovjedno-operativnog županijskog centra
- Klimatske promjene	
- Opasnost od prirodnih i antropogenih ugroza	

1.11 Konkurentnost Zagrebačke županije

Zagrebačka županija jedna je od gospodarski najbrže rastućih domaćih regija. Prema podacima FINA-e za 2019. godinu o poslovanju poduzetnika Zagrebačka županija je 2. po ukupnom prihodu, 2. po neto dobiti, 2. po produktivnosti (neto dobit po zaposlenom), 3. po produktivnosti (ukupan prihod po zaposlenom), 4. po broju zaposlenih, 5. po broju poduzetnika i 7. po ekonomičnosti poslovanja.

U odnosu na podatke FINA-e za 2018. godinu rang je poboljšana po neto dobiti, po produktivnosti (neto dobit po zaposlenom) (u 2018. godini bio je 3. rang) i po ekonomičnosti poslovanja (u 2018. bio je 11. rang), a ostao isti za poslovanje poduzetnika po ukupnom prihodu, po produktivnosti (ukupan prihod po zaposlenom) i po broju poduzetnika i po broju zaposlenih.

1.12 Upravljanje razvojem

U Županiji, kao nositelju razvoja, posebnu ulogu imaju tijela Županije i to: Županijska skupština – predstavničko tijelo Županije, župan – izvršno tijelo Županije te upravna tijela, ustrojena za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga i povjerenih poslova državne uprave: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine i opću upravu, Stručna služba Župana, Ured župana, Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije, Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo, Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje, Upravni odjel za odgoj i obrazovanje, Upravni odjel za kulturu, sport, tehničku kulturu i civilno društvo, Upravni odjel za financije, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša te Služba za unutarnju reviziju.

Uz uspostavljanje sustava upravljanja kvalitetom Županija je usredotočena i na unapređenje poslovnih procesa i izgradnju novih informacijsko-komunikacijskih sustava u Županiji, što implicira umreženo stanovništvo, umrežene IT sustave, a posljedično omogućuje ujednačenu kvalitetu i brzinu rješavanja zahtjeva, dostupnost informacija, javnost rada i transparentnost djelovanja, što pridonosi razvoju Županije u smjeru moderne i efikasne jedinice područne (regionalne) samouprave.

Uz tijela Županije kao nositelj provedbe promicanja, koordinacije i provedbe razvojnih programa i aktivnosti sudjeluje Razvojna agencija Zagrebačke županije – regionalni koordinator.

Proračun Županije

Proračun Zagrebačke županije u periodu od 2016.-2022. godine bilježi značajno povećanje prihoda. U promatranom periodu donesen je novi Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa primjenom od 1. siječnja 2018. godine i kojim je porez na dohodak u cijelosti prepušten jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Time je ojačan fiskalni kapacitet svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave a osobito onih slabijih. Krajem 2020. donesene su izmjene i dopune Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kojim se dodatno korigiralo omjere raspodjele prihoda od poreza na dohodak pri čemu je udjel županija povećan sa 17% na 20%.

Prilikom izrade plana za 2020. godinu i projekcija za 2021. i 2022. godinu došlo je do izmjene metodologije izrade proračuna gdje su po prvi puta konsolidirane i plaće te rashodi za zaposlene osnovnih i srednjih škola u proračunu županije.

Tablica 29. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s upravljanjem razvojem

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljno se koriste znanja i iskustva u području strateškog planiranja, definiranja razvojnih ciljeva i izrade strateških razvojnih programa i projekata	- Unaprijediti suradnju s tijelima na središnjoj državnoj razini
- Komunikacija županijskih tijela s tijelima na središnjoj državnoj razini nije zadovoljavajuća	- Unaprijediti strateško planiranje te izrađivati kvalitetne planove s dugoročno osmišljenim smjerom i načinom djelovanja
- Ljudski resursi nisu optimalno iskorišteni za upravljanje razvojnim projektima - nedostatak znanja i vještina za upravljanje razvojnim projektima	- Poticati stjecanje upravljačkih i drugih vještina svih djelatnika u upravi ŽŽ i jedinicama lokalne samouprave
- Centralizirana sredstva i izražen nedostatak financijskih sredstava središnje države za razvoj na razini jedinica lokalne samouprave	- Poboljšati komunikaciju unutar županijskih tijela te između ŽŽ i jedinica lokalne samouprave putem informatizacije i digitalizacije uprave
- Razvojna agencija Zagrebačke županije nema dostatne kapacitete (ljudske resurse, prostorne, financijske i dr.) za pripremu i provedbu i praćenje razvojnih projekata	- Poticati kontinuirano i sustavno izvješćivanje i informiranje o realizaciji planova
- Nedostatak strateškog planiranja i prioritizacije projekata	- Uvesti i razvijati praćenje i vrednovanje realizacije razvojnih projekata/programa te mjerenje njihovih učinaka na razvoj ŽŽ
- Nedostatak sredstava za pripremu i provedbu projekata	- Osnažiti kapacitete Razvojne agencije Zagrebačke županije (ljudske resurse, prostorne, financijske i dr.) za pripremu i provedbu te praćenje razvojnih projekata
- Nedostatak kvalificiranih kadrova za pripremu i provedbu EU projekata	- Definirati prioritete za daljnju međuzupanijsku i međunarodnu suradnju te utvrditi plan akcija i nositelje suradnje
- Nedovoljna informiranost o mogućnostima financiranja projekata	- Poticati poduzetnike na uključivanje u prijavljivanje i zajedničku realizaciju razvojnih projekata međuzupanijske suradnje
- Nedovoljna koordinacija lokalne i regionalne razine pri pripremi i provedbi projekata	- Podići razinu osposobljenosti za pripremu i realizaciju programa EU-a i drugih multilateralnih i bilateralnih programa suradnje
	- Unaprijediti koordinaciju svih aktivnosti, inicijativa i projekata na području ŽŽ u vezi s prijavljivanjem i realizacijom razvojnih projekata međuzupanijske i međunarodne suradnje

- Definirati prioritete i strateške projekte koji će se financirati iz EU fondova na lokalnoj i županijskoj razini
- Podići razinu znanja o fondovima i programima EU-a te mogućnostima financiranja
- Unaprijediti koordinaciju svih aktivnosti, inicijativa i projekata na području ZZ u vezi s prijavljivanjem i realizacijom razvojnih projekata

Međužupanijska suradnja na području Zagrebačke županije odvija se uglavnom suradnjom na zajedničkim razvojnim projektima u okviru funkcionalnih regija. Županije međusobno surađuju i kroz razmjene iskustava i znanja, primjera dobrih praksi i sl. Okvirna suradnja inicirana je s Varaždinskom, Krapinskom, Karlovačkom, Ličko-senjskom, Koprivničko-križevačkom, Sisačko-moslavačkom i Primorsko-goranskom županijom.

Zagrebačka županija uspješno surađuje s mnogim regijama Njemačke, Francuske, Italije, Austrije, Slovenije, Poljske, Slovačke, i općenito i kroz pripremu razvojnih projekata za financiranje sredstvima EU-a. Prekogranična suradnja naročito se razvija posljednjih pet godina. Realizirana suradnja bila je uspješna, projekti su većinom uspješno provedeni te postoji velik interes za proširivanje suradnje, kako ZZ, tako i njezinih dosadašnjih partnera. Proširivanje suradnje s drugim regijama kroz programe EU-a i bilateralne programe strateško je pitanje u zemljama EU-a i zemljama kandidatima za članstvo.

Europski strukturni i investicijski fondovi financijski su instrumenti za provedbu Kohezijske politike EU-a, koji se dodjeljuju prema unaprijed utvrđenim pravilima te im je svrha pridonijeti postizanju ključnih javnih politika država članica. Ulaskom u punopravno članstvo u Europskoj uniji Republika Hrvatska postala je korisnica ESI fondova. Do sada je Zagrebačka županija provela više od 20 projekata ukupne vrijednosti od gotovo 20 milijuna EUR-a u svojstvu vodećeg partnera ili projektnog partnera.

Zagrebačka županija kontinuirano provodi Program pripreme i provedbe projekata koji će se financirati iz ESI fondova i programa Europske unije te ostalih izvora, čiji je cilj povećanje broja pripremljenih, prijavljenih i provedenih projekata s područja Županije na natječajne i javne pozive u okviru ESI fondova i programa EU-a i ostalih izvora te povećanje kvalitete života u gradovima i općinama Zagrebačke županije. Kroz ovaj Program Zagrebačka županija sufinancirala je pripremu i provedbu 500 različitih projekata i strategija, a stručnu edukaciju za pripremu i provedbu projekata završilo je 155 djelatnika Zagrebačke županije, institucija i tvrtki u vlasništvu Zagrebačke županije te djelatnika u školama (stanje na dan 31.12.2021.) te je ukupno utrošeno gotovo 30 milijuna kuna.

Tablica 30. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s međužupanijskom i drugom međunarodnom suradnjom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Međužupanijska suradnja nije dovoljno razvijena - Interes gospodarstva za međužupanijsku suradnju nije dovoljno izražen - Ne prate se i ne vrednuju projekti međužupanijske suradnje koji su u tijeku te oni realizirani - Nedostatna sredstva za financiranje pripreme projekata za programe EU-a - Neke JLS nemaju potrebno znanje i iskustvo za sudjelovanje u programima EU-a - Nepostojanje definiranih dugoročnih projektnih prioriteta te sustavnog planiranja međunarodne suradnje - Nedostatak strateškog planiranja i prioritizacije projekata - Nedostatak sredstava za pripremu i provedbu projekata - Nedostatak kvalificiranih kadrova za pripremu i provedbu EU projekata - Nedovoljna informiranost o mogućnostima financiranja projekata - Nedovoljna koordinacija lokalne i regionalne razine pri pripremi i provedbi projekata	- Definirati prioritete za daljnju međužupanijsku i međunarodnu suradnju te utvrditi plan akcija i nositelje suradnje - Poticati poduzetnike na uključivanje u prijavljivanje i zajedničku realizaciju razvojnih projekata međužupanijske suradnje - Podići razinu osposobljenosti za pripremu i realizaciju programa EU-a i drugih multilateralnih i bilateralnih programa suradnje - Unaprijediti koordinaciju svih aktivnosti, inicijativa i projekata na području ZZ u vezi s prijavljivanjem i realizacijom razvojnih projekata međužupanijske i međunarodne suradnje - Uvoditi i provoditi načelo praćenja i ocjenjivanja realiziranih razvojnih projekata i njihovih učinaka na razvoj ZZ - Definirati prioritete i strateške projekte koji će se financirati iz EU fondova na lokalnoj i županijskoj razini - Podići razinu znanja o fondovima i programima EU-a te mogućnostima financiranja - Školovati kadrove za pripremu i provedbu EU projekata - Unaprijediti koordinaciju svih aktivnosti, inicijativa i projekata na području ZZ u vezi s prijavljivanjem i realizacijom razvojnih projekata - Uvoditi i provoditi načelo praćenja i ocjenjivanja realiziranih razvojnih projekata i njihovih učinaka na razvoj ZZ

1.13 Prostorno planiranje

Prostornim se planovima u svrhu ostvarivanja ciljeva prostornog uređenja, sukladno s načelima prostornog uređenja uređuje svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora te uvjeti za uređenje, unapređenje i zaštitu prostora Države, županija, gradova i općina. Prostornim planovima propisuju se uvjeti za građenje građevina i provedbu drugih zahvata u prostoru na određenoj razini i/ili lokaciji, u skladu s kojima se izdaje akt za provedbu prostornog plana, smjernice za izradu prostornih planova užih područja kada je to propisano ovim Zakonom te mjere za urbanu sanaciju ako su potrebne.

Prostorni planovi donose se na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini. U Zagrebačkoj županiji na snazi su sljedeći prostorni planovi čije je donošenje u nadležnosti Države: Prostorni plan Parka prirode Medvednica, Prostorni plan Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje, Urbanistički plan uređenja državnog značaja Skijaški kompleks, Medvednica te Urbanistički plan uređenja državnog značaja Vršna zona, Medvednica.

U Zagrebačkoj županiji na snazi su sljedeći prostorni planovi čije je donošenje u nadležnosti Županije:

Prostorni plan Zagrebačke županije temeljni je dokument prostornog uređenja Zagrebačke županije, kojim se određuje prostorni razvoj Županije i zaštita prostora. Županijska skupština donijela je VII. Izmjene i dopune Prostornog plana Zagrebačke županije 10. prosinca 2020. godine, a pročišćeni tekst Odredbi za provođenje i grafičkog dijela Plana utvrđen je 22. siječnja 2021. godine. Plan je u cijelosti objavljen na službenim internetskim stranicama Zavoda za prostorno uređenje Zagrebačke županije: www.zpuzz.hr

U Zagrebačkoj županiji na snazi su sljedeći prostorni planovi čije je donošenje u nadležnosti gradova i općina: do danas su sve 34 jedinice lokalne samouprave na području Zagrebačke županije donijele prostorne planove uređenja, dakle ispunile su zakonsku obvezu izrade prostornih planova nove generacije. Posljednjih je godina posebno zabilježena intenzivna izrada izmjena i dopuna tih planova, odnosno njihova prilagodba novijim prostornim zahtjevima i novodonesenim propisima. Sveukupno je do kraja 2020. godine doneseno preko 149 izmjena i dopuna prostornih planova uređenja na području Zagrebačke županije.

Zamjetan je i porast broja donesenih urbanističkih planova uređenja u proteklom razdoblju, čije je donošenje također u nadležnosti gradova i općina. Riječ je o planovima koji su u najvećoj mjeri izrađeni za područja novoplaniranih gospodarskih zona, zatim po brojnosti slijede planovi kojima se uređuju naselja ili dijelovi naselja, pa tek onda sportsko-rekreacijske zone, groblja i dr.

1.14 Indeks razvijenosti

Zagrebačka županija je prema indeksu razvijenosti od 105,89 svrstana u IV skupinu razvijenosti. Prema indeksu razvijenosti Zagrebačka županija nalazi se na 4. mjestu iza grada Zagreba, Istarske i Dubrovačko-neretvanske županije.

Od 34 jedinice lokalne samouprave u Zagrebačkoj županiji njih 12 ima status potpomognutih područja (od 1.-4. skupine razvoja): Žumberak – 1. skupina, Farkaševac, Preseka – 2. skupina, Dubrava, Rakovec, Pokupsko, Krašić, Orle – 3. skupina, Gradec, Dubravica, Bedenica i Brckovljani – 4. skupina. Ostale 22 jedinice lokalne samouprave razvrstane su od 5. do 8. skupine razvoja: Pizarovina, Jakovlje, Kravarsko, Križ, Kloštar Ivanić i Rugvica – 5. skupina, Luka, Sveti Ivan Zelina, Vrbovec, Klinča Sela, Ivanić-Grad i Marija Gorica – 6. skupina, Bistra, Jastrebarsko, Pušća, Brdovec i Dugo Selo – 7. skupina te Stupnik, Velika Gorica, Samobor, Zaprešić i Sveta Nedelja – 8. skupina razvijenosti.

1.15 Urbani razvoj

Urbane aglomeracije postoje u svim stanovništvom brojnijim europskim državama, a mogućnost stvaranja urbanih aglomeracija, kao i upravljanja njihovim razvojem, prepoznata je i u Hrvatskoj. Na području Urbane aglomeracije Zagreb (UAZ) odvija se veliki broj interakcija te razmjene proizvoda i usluga.

U obuhvat Urbane aglomeracije Zagreb (UAZ-a) ulazi ukupno 30 jedinica lokalne samouprave (JLS) s područja Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije te Grad Zagreb, od toga 11 gradova (uključujući Grad Zagreb) i 19 općina. Iz Zagrebačke županije u Urbanu aglomeraciju Zagreb ulazi 7 gradova i 15 općina Zagrebačke županije. Za period 2021.-2027- godine dogovoren je isti obuhvat i sastav članova Urbane aglomeracije Zagreb.

2. Rezultati provođenja prijašnjih strategija

U proteklom periodu Zagrebačka županija donijela je sljedeće razvojne strategije:

- Županijsku razvojnu strategiju Zagrebačke županije 2007.-2013. (Glasnik Zagrebačke županije 27/2006.)
- Županijsku razvojnu strategiju Zagrebačke županije 2011.-2013. (Glasnik Zagrebačke županije 11/2011.), kojoj je odlukama Županijske skupštine Zagrebačke županije produljeno vrijeme trajanja na period 2011.-2017. godine
- Županijsku razvojnu strategiju Zagrebačke županije do 2020. (Glasnik Zagrebačke županije 29/2017.)

Na prijedlog Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, a zbog specifične situacije Županije uslijed pandemije korona virusa, koja je uzrokovala i odmak u odnosu na planirano razdoblje donošenja Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, Županijska skupština Zagrebačke županije na svojoj 19. sjednici održanoj 27. 05. 2020. godine donijela je Odluku o produljenju važenja Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije do 2020. na razdoblje do 31. prosinca 2021. godine.

Izrada Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije do 2020. utemeljena je na propisanoj metodologiji sukladno sljedećim dokumentima:

- Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14), koji je donesen na sjednici Hrvatskog sabora 2. prosinca 2014. godine – temeljem članaka broj 3, 11, 13, 24, 25 i 27. Pri izradi Strategije poštivana su načela koja su navedena u istaknutim člancima, a pri planiranju i organiziranju rada na Strategiji radni tim oslonio se na definiciju županijske razvojne strategije koja je navedena u Članku 13. - (1) Županijska razvojna strategija je temeljni strateški planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioriteta razvoja za područje jedinice područne (regionalne) samouprave s posebnim naglaskom na ulogu velikih gradova i gradova sjedišta županija u poticanju razvoja te na razvoj slabije razvijenih područja. (2) Županijsku razvojnu strategiju donosi jedinica područne (regionalne) samouprave u skladu s načelom partnerstva i suradnje nakon prethodno pribavljenog mišljenja partnerskog vijeća za područje županije, uzimajući u obzir potrebu osiguranja ravnomjernog razvoja svih dijelova županije.
- Smjernici za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe, Verzija 1.0., rujan 2015., koja propisuje način izrade i zahtjeve koji moraju biti zadovoljeni s ciljem da strategija ispuni svoj glavni cilj, odnosno postane strateški dokument za planiranje razvoja.

Proces izrade Razvojne strategije Zagrebačke županije obuhvaćao je sljedeća poglavlja: temeljnu analizu stanja, SWOT analizu, rezultate provođenja prijašnjih strategija, izradu vizije razvoja do 2020. godine, strateške ciljeve, razvojne prioritete i mjere te pokazatelje mjerenja uspjeha pri postizanju zadanih ciljeva, politiku Županije prema teritorijalnom urbanom razvoju, provedbu (financijski okvir za provedbu strategije, provedbene mehanizme te popis strateških projekata Županije), praćenje i vrednovanje strategije, županijsko partnerstvo, horizontalna načela. Sastavni dijelovi strategije su Akcijski plan i Komunikacijska strategija. Provedeno je prethodno vrednovanje strategije (*ex ante*) i izrađen Izvještaj o provedenoj strateškoj procjeni utjecaja na okoliš. Za strategiju je provedeno savjetovanje s javnošću.

Pri izradi su primjenjivani sveobuhvatni kriteriji uz participaciju lokalne zajednice radi osmišljavanja županijske razvojne vizije, strateških ciljeva, prioriteta i mjera za razdoblje do 2020. godine. Pritom je postignut visok stupanj korelacije s nacionalnim smjernicama i razvojnim ciljevima te onima EU-a.

Županijska razvojna strategija Zagrebačke županije do 2020. izrađena je po metodologiji propisanoj od strane Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije - Smjernice za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe, Verzija 1.0., rujan.

Sastoji se od razrađene hijerarhije razvojnih ciljeva – od vizije, preko strateških ciljeva, do prioriteta i mjera, financijskog okvira, akcijskog plana, okvira za praćenje provedbe i izvještavanje te komunikacijske strategije.

U provedbi strategije Zagrebačke županije ključnu ulogu imala je Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije/ Razvojna agencija Zagrebačke županije. Agencija je redovito provodila vrednovanje Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije do 2020. godine i to izradom godišnjih izvještaja o provođenju ŽRS. Izrađena su godišnja izvješća o provođenju ŽRS za 2017., 2018. i 2019. godinu, koja su prezentirana na sastancima Županijskog partnerskog vijeća Zagrebačke županije te su dobila pozitivno mišljenje od strane Županijskog partnerskog vijeća Zagrebačke županije. Godišnja izvješća o provođenju Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije razmatrana su i usvojena na sjednicama Skupštine Zagrebačke županije i to:

- izvještaj ŽRS za 2017. na 6. sjednici održanoj 3. 5. 2018.
- izvještaj ŽRS za 2018. na 11. sjednici održanoj 16. 5. 2019.
- izvještaj ŽRS za 2019. na 19. sjednici održanoj 27. 5. 2020.
- izvještaj ŽRS za 2020. g. na 2. sjednici održanoj 14.10.2021.

Godišnja izvješća također su dostavljena Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova Europske unije u propisanim rokovima.

Akcijски plan ŽRS izrađen je za 2018., 2019., 2020. i 2021. godinu te je prezentiran i dobivena su pozitivna mišljenja od Županijskog partnerskog vijeća, a usvojeni na sjednicama Skupštine Zagrebačke županije su:

- Akcijски plan ŽRS za 2018. na 5. sjednici, održanoj 15. 2. 2018.
- Akcijски plan ŽRS za 2019. na 10. sjednici, održanoj 26. 2. 2019.
- Akcijски plan ŽRS za 2020. na 17. sjednici, održanoj 20. 2. 2020.
- Akcijски plan ŽRS za 2021. na 23. sjednici, održanoj 23. 2. 2021.

Za praćenje i izvještavanje o provedbi Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije bila je zadužena Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije/Razvojna agencija zagrebačke županije. Financijski izvještaji o provedenim razvojnim mjerama poduzetim u izvještajnim razdobljima bili su grupirani prema skupinama razvojnih mjera, po područjima razvoja za ostvarenje pojedinog prioriteta i strateškog cilja utvrđenog u ŽRS. Financijska analiza provedbe mjera ŽRS u razdoblju od 2017. do 2020. godine pokazala je da su se svi ukupno predviđeni prioriteti i mjere proveli u iznosu od 65,6% planiranih sredstava, kao što je prikazano u tablici 31. Iz tablice je vidljivo da je financijski najviše realizirano u 2018. godini (85,7%), dok je najmanje realizirano u 2019. godini, svega 50,7%.

Tablica 31. Usporedba planiranih i realiziranih sredstava za provedbu mjera 2017.-2020. godine (u HRK)

	2017	2018	2019	2020	Sveukupno
Planirano	484.342.499	463.890.213	567.850.361	378.806.752	1.894.889.825
Realizirano	280.501.476	397.654.464	287.804.127	276.833.380	1.242.793.447
	57,9%	85,7%	50,7%	73,1%	65,6%

Izvor: Razvojna agencija Zagrebačke županije

U tablici 32. detaljnije je prikazao u koje se skupine mjera ulagalo u periodu od 2017. do 2020. godine, pa se može zaključiti da su najveća planirana ulaganja kroz četiri godine bila usmjerena u mjere koje potiču razvoj gospodarstva, gdje je realizirano 126,3% od planiranoga, a najmanje je realizirano u mjerama iz područja komunalne infrastrukture, svega 35,7%.

Tablica 32. Ulaganja u skupine mjera prema područjima razvoja u periodu 2017.-2020. godine (u HRK)

	Gospodarstvo	Komunalna infrastruktura	Društvene djelatnosti	Zaštita okoliša, prostora i prirode	Ljudski potencijali	Institucije	Ostalo
Planirano	191.007.952	621.622.170	583.976.339	322.691.874	27.182.195	136.397.875	12.011.420
Realizirano	241.324.314	221.615.900	514.370.823	128.381.718	22.560.154	102.568.362	11.972.176
	126,3%	35,7%	88,1%	39,8%	83,0%	75,2%	99,7%

Izvor: Razvojna agencija Zagrebačke županije

Što se tiče realizacije mjera prema izvorima financiranja (prikazano u tablici 33.), najviše je sredstava bilo planirano iz županijskog proračuna, a realizirano je 93,4%, zatim sredstva iz državnog proračuna, koja su realizirana 74,2%, sredstva lokalnog proračuna 54,0%, ostali izvori 53,0%, EU sredstva 30,8% te najmanje javna poduzeća, svega 1,7%.

Tablica 33. Realizacija prema izvorima financiranja 2017.-2020. godine (u HRK)

	Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori
Planirano	252.789.605	796.007.258	62.352.864	462.384.228	67.263.414	254.092.456
Realizirano	187.598.245	743.152.929	33.680.730	142.546.817	1.146.000	134.668.724
	74,2%	93,4%	54,0%	30,8%	1,7%	53,0%

Izvor: Razvojna agencija Zagrebačke županije

Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine br. 123/17. od 12. 12. 2017.) predviđeno je ustrojavanje jedinstvenog središnjeg elektroničkog registra projekata. Informacijski sustav jest baza podataka i alat za: izradu i međusobno usklađivanje akata strateškog planiranja, povezivanje ciljeva akata strateškog planiranja s troškovima, izvorima financiranja i resursima potrebnima za njihovu provedbu, prikupljanje podataka o provedbi akata strateškog planiranja i ostvarenim rezultatima, ishodima i učincima provedbe javnih politika, prikupljanje podataka o razvojnim projektima koji su u pripremi, pripremanje izvješća o provedbi akata strateškog planiranja i osiguravanje potrebnih podataka za učinkovito upravljanje razvojem. Informacijski sustav ovoga članka sadržava registar projekata.

Radi učinkovitog planiranja provedbe i postizanja vizije razvoja, strateških i posebnih ciljeva definiranih u okviru akata strateškog planiranja, ustrojava se registar projekata. Registar projekata ustrojava i vodi Koordinacijsko tijelo pri Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova Europske unije te organizira i provodi obrazovno-informativne aktivnosti u vezi s njegovim korištenjem i primjenom.

Obveznik upisa podataka u registar projekata jest javno tijelo (javno tijelo svako je tijelo koje je naručitelj u smislu propisa kojim se uređuje područje javne nabave). Upis projekta u registar projekata preduvjet je za korištenje sredstava proračuna i sredstava EU-a namijenjenih Republici Hrvatskoj kroz proračun.

Razvojna agencija Zagrebačke županije kao regionalni koordinator vrši koordinaciju poslova strateškog planiranja na razini Županije te obavlja upis razvojnih projekata od značaja za Zagrebačku županiju.

Lokalni koordinator obavlja upis razvojnih projekata od značaja za jedinicu lokalne samouprave u registar projekata.

U proteklom periodu Zagrebačka županija pristupila je izradi Baze razvojnih projekata Zagrebačke županije. Izrađeni su Obrasci za prijavu projekata te je u lipnju 2012. godine Upravnim odjelima Zagrebačke županije, institucijama u vlasništvu Zagrebačke županije, gradovima i općinama upućen poziv za prijavu razvojnih projekata.

U proteklom periodu zaprimljeno je 629 projekata u ukupnom iznosu od 9.078,4 mil. kuna.

Projekti su svrstani prema stupnju pripremljenosti u četiri osnovne skupine: a) projekt u tijeku, b) pripremljen u potpunosti za provedbu, ali nije počeo, c) u tijeku je priprema i d) prijedlog projekta.

Tablica 34. Pregled projekata po stupnju pripremljenosti

Rbr	Opis	Broj projekata	%	Iznos	%
1	Prijedlog	129	20,5%	2.168.057.445,78	23,9%
2	U tijeku je priprema	229	36,4%	3.964.646.267,69	43,7%
3	Pripremljen u potpunosti za provedbu, ali nije počeo	120	19,1%	1.044.822.937,22	11,5%
4	U tijeku	151	24,0%	1.900.932.282,75	20,9%
	Ukupno	629	100,0%	9.078.458.933,44	100,0%

Izvor: Razvojna agencija Zagrebačke županije, 2022.

Analiza zaprimljenih projekata prema sektorima pokazuje neravnomjernu raspodjelu po sektorima. Vidljivo je da proračunskom vrijednošću zaprimljenih projekata izrazito odskaku: sektor komunalne infrastrukture u iznosu od 2.469,5 mil. kn (27,3% ukupnog iznosa prijavljenih projekata), sektor prometne infrastrukture u iznosu od 2.044,3. kuna (22,6% ukupnog iznosa prijavljenih projekata), sektor poduzetništva u iznosu od 955,0 mil. kuna (10,6% ukupnog iznosa prijavljenih projekata) te sektor obrazovanja u iznosu od 892,5 mil. kuna (9,9% ukupnog iznosa prijavljenih projekata). Ova četiri sektora imaju učešće od 70,4% u ukupnom iznosu prijavljenih projekata, dok ostali sektori imaju učešće od 29,6% ukupnog iznosa sredstava.

Tablica 35. Prikaz projekata po sektorima

Rbr	Opis	Br. projekata	%	Iznos	%
1	Komunalna infrastruktura	137	21,78%	2.483.435.755,20	27,36%
2	Prometna infrastruktura	147	23,37%	2.047.942.749,26	22,56%
3	Poduzetništvo	39	6,20%	955.006.221,31	10,52%
4	Obrazovanje	58	9,22%	892.505.283,39	9,83%
5	Zaštita okoliša	48	7,63%	537.947.373,21	5,93%
6	Ostalo	38	6,04%	487.885.644,41	5,37%
7	Turizam	45	7,15%	442.537.280,00	4,87%
8	Kulturna baština	25	3,97%	379.458.075,65	4,18%
9	Sport	21	3,34%	260.255.822,54	2,87%
10	Kultura (manifestacije, infrastruktura), socijalna infrastruktura	36	5,72%	234.562.896,22	2,58%
11	Zdravstvo	10	1,59%	209.512.821,40	2,31%
12	Obnovljivi izvori energije	20	3,18%	147.409.010,85	1,62%
13	Poljoprivreda	5	0,79%	13.500.000,00	0,15%
	Ukupno	629	100,00%	9.078.458.933,44	100,00%

Izvor: Razvojna agencija Zagrebačke županije, 2022.

3. SWOT analiza

ČIMBENICI	SNAGE	SLABOSTI
GOSPODARSKI RAZVOJ	Dobar geoprometni položaj (zeleni prsten Grada Zagreba, prometna povezanost, blizina zračne luke, autocesta, željeznica) Prirodni resursi (šume, zemljište, rudna bogatstva, zalihe pitke vode) Dugoročno sigurna opskrba kvalitetnom vodom za piće za cijelu ŽŽ spajanjem i proširenjem na vodocrpilište Kosnica i izgradnjom vodoopskrbne mreže Prirodni resursi za razvoj poljoprivrede i šumarstva (tlo, voda, zrak) Tradicija u provedbi mjera aktivne politike zapošljavanja usmjerenih na obrazovanje i zapošljavanje teže zapošljivih osoba te poticanje samozapošljavanja Stručna radna snaga, spremnost na usavršavanje i prihvaćanje novih tehnologija Snažna i dugogodišnja tradicija poduzetništva i obrtništva Duga obrtnička tradicija u ŽŽ Povećanje broja obrta u posljednjem razdoblju Kapaciteti za razvoj prerađivačke industrije (prehrambene, metalo- prerađivačke i drvene industrije) Prisutnost stranih poduzeća u ŽŽ kao važan čimbenik privlačenja izravnih stranih ulaganja (FDI) ali i ukupnog gospodarskog razvoja Dobra raspoloživost prostora u poduzetničkim zonama za nove investicije Kontinuirano sufinanciranje komunalne infrastrukture u poduzetničkim zonama Izgradnja Malog tehnopolisa Samobor Kvalitetni turistički potencijali za razvoj kulturnog turizma (bogata kulturno-povijesna baština, tradicijske manifestacije) te raznih oblika kontinentalnog turizma (ruralni, lovni i ribolovni turizam, vinski turizam, seoski turizam, planinarenje, promatranje ptica, gastroturizam, biciklizam, izletnički i tranzitni) Pozitivan utjecaj povlačenja sredstava fondova EU-a Potpore za očuvanje radnih mjesta tijekom pandemije COVID-19 Razvoj i zaštita autohtonih poljoprivrednih proizvoda Davanje prednosti <i>brownfield</i> projektima čija obnova može katalizatorski potaknuti lokalni i regionalni rast i poboljšanje kvalitete života Razvoj sustava potpore <i>brownfield</i> projektima privatnog sektora Primjena principa zelene gradnje i rješenja koja podupiru prirodu u <i>brownfield</i> projektima Razvoj pametnih rješenja koja pokrivaju područje ŽŽ (promet, opskrba domaćim proizvodima, kultura ponuda, manifestacije, gastronomija itd.)	Nepostojanje integriranog sustava javnog prijevoza putnika Loša prometna povezanost malih i srednjih ruralnih područja Županije Loša prometna povezanost brežuljkastih područja Na prostornom obuhvatu Županije postoji manjak biciklističkih i pješačkih staza te njihove međusobne povezanosti Slaba dostupnost zračne luke Franjo Tuđman pomoću javnog prijevoza Nedovoljna iskorištenost zemljišta (poljoprivrednih površina) i neujednačena razvijenost komunalne infrastrukture Nedostatan broj mostova na rijeci Savi Sustav javnog prijevoza zbog niske kvalitete i neatraktivnosti nije prepoznat kao alternativa korištenju osobnih vozila Poslovne zone predviđene u prostornim planovima nemaju kvalitetnu infrastrukturu potrebnu za investiranje Nedovoljno razvijena poduzetnička infrastruktura (poslovna i tehnološka povezanost, brza mogućnost stavljanja postojećih resursa u gospodarske funkcije) Neke poduzetničke zone nisu prostorno uređene i komunalno opremljene, nesređeni su imovinsko-pravni odnosi Nedostatak velikih gospodarskih subjekata Nedovoljno razvijena mreža obrazovnog sustava za obrazovanje kako poduzetnika, tako i radne snage Neusklađenost ponude i potražnje na tržištu rada, neusklađenost obrazovnih programa (formalnih i neformalnih) s potrebama poslodavaca Nedovoljna zainteresiranost mladih za pojedinim zanimanjima za koje postoji potreba u gospodarstvu Nedovoljna suradnja znanstveno-istraživačkih institucija i gospodarstva Nedovoljno razvijeni kapaciteti za planiranje i provedbu projekata iz EU fondova Nedostatak savjetodavnih organizacija i instrumenata financiranja Nerazvijeno tržište autohtonih i ekoloških proizvoda Nepovezanost malih poljoprivrednih proizvođača Nepostojanje komercijalne poljoprivredne proizvodnje u svim sektorima Nedovoljna iskorištenost kapaciteta u poljoprivredi - usitnjeni posjedi uglavnom bez navodnjavanja, nedostatak specijalizacije u proizvodnji, nedostatak komercijalnih proizvođača, slabe marketinške aktivnosti, neadekvatna obrazovna struktura poljoprivrednika, nespremnost na međusobno povezivanje i udruživanje Nesređene zemljišne knjige (neusklađenost katastra i gruntovnice) Stalno uzurpiranje poljoprivrednoga zemljišta kroz neplansko i stihijsko građenje Visoka životna dob poljoprivrednika i nezainteresiranost mladih za poljoprivredu Nepovezanost gospodarskih subjekata u turizmu Nedovoljno valorizirana kulturna i prirodna baština Nedovoljna ulaganja u promociju turizma Neuređene kulturne atrakcije Trend smanjenja (broja) javnih sadržaja u manjim naseljima te napuštanja i odumiranja seoskih naselja Neusklađenost lokalnih i županijskih planova Nedovoljna privatna i javna ulaganja Nedovoljna iskorištenost gospodarskih potencijala u pojedinim sektorima Posljedice pandemije COVID-19 u gospodarstvu Dotrajalost sustava vodoopskrbe i gubici u vodoopskrbnoj mreži Neiskorištenost energetske i drugog potencijala rijeke Save Nedostatno razvijen sustav navodnjavanja Rad i poslovanje na crno

	PRIKLIKE	PRIJETNJE
GOSPODARSKI RAZVOJ	• Blizina Zagreba kao poslodavca, tehnološkog resursa, tržišta za poljoprivredne proizvode i turističkog emitivnog tržišta • Korištenje sredstava nacionalnih i europskih fondova u razvoju lokalnog gospodarstva • Pristup jedinstvenom EU tržištu • Pojednostavljen plasman proizvoda i usluga na jedinstvenom europskom tržištu • Iskorištavanje položaja uz glavne prometne koridore za razvoj gospodarskih djelatnosti • Stvaranje integriranog sustava javnog prijevoza putnika, s centraliziranim upravljanjem • Modernizacija željezničke infrastrukture kroz državne investicije i EU fondove čime se potiče gospodarski razvoj i unapređuje javni prijevoz putnika • Povećanje dostupnosti Zračne luke Franjo Tuđman javnim prijevozom • Stavljanje u funkciju državnog poljoprivrednog zemljišta • Globalni trendovi zdrave hrane i porast potražnje za hranom proizvedenom u neposrednoj blizini ili za domaćom hranom • Poticanje proizvoda dokazane kvalitete i sljedivosti proizvoda s većom dodanom vrijednošću • Brendiranje proizvoda • Profilacija gradskih tržnica za plasman svježih i lokalnih poljoprivrednih proizvoda • Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje • Razvoj različitih oblika turističke ponude u vezi s kulturno-povijesnom baštinom • Sustavna edukacija dionika u turizmu i izgradnja i razvoj smještajnih kapaciteta • Aktiviranje i razvoj postojećih turističkih resursa (kulturni, ruralni, lovni i ribolovni turizam, vinski turizam, seoski turizam, planinarenje, promatranje ptica, gastroturizam, biciklizam, izletnički, tranzitni i ruralni turizam)	• Nedostatak nacionalnih sredstava za sufinanciranje EU programa i loše upravljanje sustavom EU fondova ugrožava projekte na lokalnoj razini • Nedostatak kvalificirane radne snage (odljev kadrova u inozemstvo) • Jačanje protekcionizma na globalnoj razini • Neprovedba reformi na nacionalnoj razini kroz porezno i drugo rasterećenje gospodarstva • Zakonska regulativa godinama onemogućava korištenje nekretnina u vlasništvu države • Gospodarski pad kod najznačajnijih hrvatskih vanjskotrgovinskih partnera • Drastičan pad hrvatskog BDP-a kao posljedica pandemije COVID-19 • Brz razvoj tehnologije koja zahtijeva stalna i visoka ulaganja • Konkurencija drugih regija kao investicijskih lokacija • Velika osjetljivost obrta na negativna gospodarska kretanja • Neusklađenost obrazovne strukture radne snage i potreba za radnom snagom gospodarskih subjekata koji pretendiraju novim tehnologijama • Jaka i sve veća konkurencija proizvođača iz EU-a u poljoprivredi, prerađivačkoj industriji i trgovini, uvoz robe upitne kvalitete • Niska educiranost stanovništva o načinu korištenja prostora (niska ekološka svijest) • Energetska ovisnost o energentima i dobavnim pravcima

ČIMBENICI	SNAGE	SLABOSTI
DRUŠTVENI RAZVOJ	• Razvijena mreža škola, kako osnovnih, tako i srednjih škola • Dobra osposobljenost nastavnog kadra u osnovnom i srednjem obrazovanju • Kontinuirano jačanje civilnog sektora, jačanje nevladinih udruga i udruženja u socijalnim aktivnostima, kulturi, zaštiti okoliša, sportu i tehničkoj kulturi • Razvijena mreža javne zdravstvene službe, hitne medicine i ljekarničke djelatnosti (kroz županijske zdravstvene ustanove, privatne zdravstvene prakse u ordinaciji) • Blizina grada Zagreba i mogućnost bolničkog liječenja u bolničkim ustanovama na području grada Zagreba • Provedba značajnog broja preventivnih zdravstvenih programa i programa za promicanje i očuvanje zdravlja • Postojanje prirodnih resursa za razvoj zdravstvenog turizma • Postojanje dodatnih oblika pružanja socijalnih usluga za starije i nemoćne osobe – domovi socijalne skrbi, obiteljski domovi i udomiteljske obitelji te usluge pomoći u kući (ali nužno daljnje unapređenje) • Postojanje programa iz područja demografskih mjera • Postojanje programa pomoći samcima i obiteljima u potrebi • Organizirani oblici očuvanja tekovina Domovinskog rata i brige za branitelje • Raznovrsna kulturno-povijesna baština • Organizirani i rasprostranjeni oblici očuvanja tradicije i kulture kroz udruge i događaje • Djelovanje ustanova u kulturi (u svakom gradu) koje organiziraju i provode brojna kulturna događanja te su uporišta i nositelji kulturnog života u svom okružju • Upotreba društvenih mreža i suvremenih tehnologija u promociji lokaliteta i događaja • Osjećaj sigurnosti potkrijepljen pokazateljima smanjenja kriminaliteta i broja prometnih nesreća • Trgovačko društvo Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o. osnovano je s ciljem pripreme i realizacije projekata u vezi s uspostavljanjem integriranog prijevoza putnika	• Nedostatak srednjoškolskih programa za osposobljavanje učenika s teškoćama • Stanovništvo nedovoljno uključeno u procese cjeloživotnog učenja • Nedostatak stručne radne snage specifičnih kompetencija (npr. tehničke struke) koja odgovara potrebama gospodarstva • Prekid školovanja, posebice u strukovnim školama • Nedovoljna razvijenost visokoškolskog obrazovanja • Nedovoljno ulaganje privatnog sektora u razvoj ljudskih potencijala te istraživanje i razvoj • Određeni broj malih jedinica lokalne samouprave ima ograničene ljudske i financijske resurse • Slaba pokretljivost radne snage i niska razvijenost njenih vještina, posebno kod nezaposlenih osoba srednjih godina • Kontinuitet povećanja broja zaposlenih u negospodarskim djelatnostima • Nedovoljan broj koordinatora palijativne skrbi i mobilnih palijativnih timova • Nedostatak stručnih kadrova u zdravstvu (liječnici u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti) na tržištu rada • Veliki financijski troškovi specijalizacija, koji terete zdravstvene ustanove • Nedostatak sportsko-rekreacijskih programa koji promiču zdravstveno usmjereno tjelesno vježbanje i uključivanje što većeg broja građana bez obzira na dob • Slabo razvijen sustav profesionalne rehabilitacije, uključujući slabe mogućnosti zapošljavanja osoba s invaliditetom • Otežan pristup tržištu rada socijalno ugroženim osobama te osobama s teškoćama • Nepostojanje mobilnih stručnih timova za rad s djecom s teškoćama u sustavu odgoja i obrazovanja • Nedostatan broj timova hitne medicine utvrđen Mrežom hitne medicine • Nedovoljno iskorišten potencijal prirodnog resursa, izvora ljekovitog naftalnog ulja u Ivanić-Gradu • Starenje stanovništva – nepovoljna demografska struktura stanovništva • Nedovoljno razvijeno pružanje socijalnih usluga u zajednici • Nedovoljno razvijen sustav partnerstva s jedinicama lokalne samouprave u dijelu razvoja i unapređenja zdravstvene i socijalne skrbi • Nedostatak izvaninstitucionalnih socijalnih usluga • Nedostatak financijskih sredstava za financijske potpore programima organizacija civilnog društva (zdravstveni, socijalni, humanitarni i sl. programi) • Pojava siromaštva • Postojanje nerazvijenih područja Zagrebačke županije, uz nedostatak sredstava kako bi se potaknuo njihov razvoj • Nedostatak financijskih sredstava za ulaganje u zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu • Nedostatak smještajnih kapaciteta u ustanovama socijalne skrbi, u odnosu na potrebe stanovništva • Nedostatak financijskih sredstava za razvoj kulturnoga i društvenoga identiteta lokalnih zajednica na području Zagrebačke županije • Nedostatak stručnog kadra u udrugama, a time i znanja o osnovama funkcioniranja i upravljanja udrugama • Nedovoljno razvijena suradnja s Gradom Zagrebom i susjednim županijama • Nedovoljna financijska potpora programima ustanova u kulturi • Nedovoljno umrežavanje dionika u kulturi s poljoprivrednim i gospodarskim sektorom • Nedovoljna iskorištenost kulturnih potencijala u svrhu gospodarskog razvoja, posebno turizma • Nedovoljna financijska sredstva za sustavnu obnovu kulturne baštine • Nedostatak kreativnih i održivih koncepata stavljanja kulturne baštine u funkciju • Neusklađena i nedorečena zakonska regulativa • Decentralizacija obveza koje nisu praćene i financijskim sredstvima

ČIMBENICI	PRILIKE	PRIJETNJE
DRUŠTVENI RAZVOJ	• Korištenje potencijala Grada Zagreba kao obrazovnog centra u obrazovanju mladih Zagrebačke županije kroz modele besplatnoga prijevoza i stipendija (korištenje fondova Europske unije) • Razvoj visokog obrazovanja za potrebe zdravstva (partnerstvo Visoke škole Ivanić-Grad i Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Naftalan) • Korištenje Europskih fondova u razvoju programa cjeloživotnoga učenja • Mobilnost i obrazovanje u ostatku EU-a • Promidžba i jačanje sustava cjeloživotnog učenja • Očuvanje osnovnih škola u manjim (seoskim) sredinama • Informatizacija obrazovanja • Usklađivanje srednjoškolskih programa u skladu s potrebama tržišta rada • Prevencija napuštanja i vraćanje u škole • Pokretanje centara izvrsnosti, posebice u vezi sa strukovnim obrazovanjem, od kojih bi koristi imali i učenici i polaznici cjeloživotnih programa, kao i zaposleni s potrebom dodatnog usavršavanja • Unapređivanje povezanosti znanosti i gospodarstva • Jačanje kapaciteta i infrastrukture civilnog društva za sudjelovanje u razvoju Županije, daljnji razvoj i jačanje tehničke i športske kulture • Jačanje preventivnih mjera i programa usmjerenih na smanjenje mortaliteta, posebice radno aktivnog stanovništva te smanjenje broja osoba s invaliditetom • Podizanje kvalitete zdravstvene infrastrukture i zdravstvenih usluga • Razvoj zdravstvenog turizma • Poticanje razvoja kulturne i kreativne industrije (dizajn, glazba, moda i dugo) • Poticanje razvoja sporta • Razvoj sportskog turizma • Organizacija nacionalnih i međunarodnih događaja u cilju promocije Zagrebačke županije • Umrežavanje i zajednička marketinška ponuda kulturnih događanja na području Zagrebačke županije • Znanstvena i stručna podloga kroz pozitivna iskustva za programiranje, planiranje i provedbu projekta razvoja gospodarstva, društvenih djelatnosti i zaštite okoliša	• Nizak stupanj koordinacije na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini u cilju razvoja • Odljev mladih i obrazovanih (iseljavanje u članice EU-a) • Neredovito ulaganje u razvoj infrastrukture koja podržava razvoj školstva i zdravstvene zaštite na području Zagrebačke županije iz razloga nedostatka financijskih sredstava • Nefleksibilan obrazovni sustav koji uzrokuje neusklađenost obrazovnih programa s potrebama tržišta rada • Državne konzervatorske službe nefleksibilnim upravljanjem kulturnom baštinom uzrokuju visoke troškove i odgode u restauraciji zapuštene lokalne kulturne baštine • Smanjenje financijskih sredstava i uvođenje nepovoljnijeg načina ugovaranja provođenja zdravstvene zaštite od strane HZZO-a • Neodgovarajuća zakonska regulativa u dijelu zdravstvene zaštite i socijalne skrbi • Nedostatak zdravstvenih kadrova na tržištu rada • Odlazak zdravstvenih kadrova u Grad Zagreb, druge županije ili zemlje EU-a • Nedostatak financijskih sredstava za financijske potpore programima organizacija civilnog društva (zdravstveni, socijalni, humanitarni i sl. programi) • Ugroženost kulturne baštine trajnim neodržavanjem • Nedostatak konkretnih sektorskih analiza, okvira, planova i smjernica na nacionalnoj razini • Ne u potpunosti sagledive te pretpostavljeno izuzetno negativne posljedice pandemije COVID-19 na kretanje tržišta rada • Povećanje broja osoba u riziku od socijalne isključenosti i siromaštva kao posljedica pandemije COVID-19 • Odgađanje planiranih ulaganja u društvenu infrastrukturu i potpore socijalnim programima uslijed slabije fiskalne situacije uzrokovane pandemijom COVID-19 • Seizmički rizik i zdravstvene ugroze kao prijetnja sigurnosti

ČIMBENICI	SNAGE	SLABOSTI
ZAŠTITA OKOLIŠA (upravljanje održivim razvojem)	• Područja očuvane prirode (raznovidna flora i fauna) • Osnovane su i djeluju Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i trgovačko društvo Gospodarenje otpadom Zagrebačke županije • Izrada suvremenih dokumenata upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Natura 2000 • Potaknuti bolje upravljanje prirodnim dobrima uz suradnju turizma i gospodarstva • Motiviranost najšire javnosti za probleme prostornog uređenja i očuvanja okoliša (aktualni ključni pozitivni akteri: JU za zaštićene dijelove prirode, Zavod za prostorno uređenje, udruge, strukovna društva, turističke zajednice, obrazovne ustanove) • Mogućnost energetske iskoristivosti i financijske dobiti (energetski neiskorišteni otpad, mogućnost korištenja vrijednih komponenti otpada, mogućnost financijske dobiti prodajom pojedinih vrsta otpada) • Uvođenje cjelovitog sustava gospodarenja otpadom koji, između ostalog, obuhvaća izgradnju Centra za gospodarenje otpadom i pripadajućih objekata sukladno važećoj zakonskoj i podzakonskoj regulativi • Znanja i iskustva u međunarodnoj suradnji te u pripremi razvojnih projekata za financiranje sredstvima iz fondova Europske unije i drugih programa • Informiranje javnosti o visokoenergetskim učinkovitim proizvodima i materijalima dostupnim u prodaji • Poboļjšati educiranost lokalne zajednice po pitanju zaštite prirode kroz osnivanje edukativno-prezentacijskih centara, organiziranje edukativnih predavanja, manifestacija, i sl. • Jačanje i organizacija civilnoga društva u razvoju Zagrebačke županije • Sagledavanje sustava zelene infrastrukture na razini ŽŽ • Ugrađivanje sastavnica zelene infrastrukture u prostorno-planske dokumente • Poticanje razvoja zelene infrastrukture i implementacije rješenja utemeljenih na prirodi • Povećanje udjela korištenja javnog prijevoza • Povećanje udjela aktivnih oblika kretanja, posebice ulaganjem u biciklističku infrastrukturu • Razvoj sustava za obranu od poplava • Povećanje opsega pročišćavanja otpadnih voda • Ujednačavanje stupnja opskrbljenosti vodom • Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova sustava vodoopskrbe • Optimizacija upravljanja sustavom vodoopskrbe	• Postojanje područja velike prirodne vrijednosti koja nisu zaštićena • Nedostatna financijska sredstva i nedovoljno učinkovit način upravljanje prirodnim dobrima • Nedostatno korištenje prirodne baštine kao razvojnog resursa • Nedovoljna kontrola eksploatacije mineralnih sirovina • Nedovoljna informiranost o vrijednostima prirodne baštine • Nestanak autohtonih vrsta i osiromašenje staništa gradnjom, prekomjernim iskorištavanjem prirodnih resursa • Nepostojanje cjelovitog sustava gospodarenja otpadom • Nerazvijena mreža upravljanja otpadom (odvajanje otpada u mjestu nastanka, selektivno prikupljanje, mreža reciklažnih dvorišta) • Stvaranje divljih deponija (niska educiranost lokalnoga stanovništva s područja ekologije) • Nesanirana odlagališta otpada, divlji deponiji i kamenolomi imaju negativan utjecaj na okoliš • Sve veća pojava stranih biljnih i životinjskih vrsta koje se udomaćuju, naročito u urbanim i suburbanim, ali u i ruralnim sredinama • Zapuštanje poljoprivrednih područja visoke biološke vrijednosti uslijed napuštanja tradicionalnog načina bavljenja poljoprivredom • Nelegalna i neplanska gradnja (uzurpacija najkvalitetnijeg poljoprivrednog zemljišta) • Zapuštenost obradivih poljoprivrednih površina • Bespravna sječa šuma i neprovođenje novih pošumljavanja • Olujna nevremena koja uzrokuju štete u šumskim masivima • Niski stupanj korištenja obnovljivih izvora energije • Neusklađenost svih oblika javnog prijevoza, gdje svaki pojedini prijevoznik ima svoj vozni red i svoj tarifni sustav kojim međusobno konkuriraju umjesto da se nadopunjavaju • Loši prometno-tehnički elementi cestovne mreže povećavaju broj prometnih nesreća, pogotovo u ruralnim područjima • Nedovoljna suradnja s Gradom Zagrebom i ostalim gradovima Zagrebačke županije na području upravljanja održivim razvojem • Nedovoljna komunikacija između županijskih tijela i organizacija civilnog društva

ČIMBENICI	PRILIKE	PRIJETNJE
ZAŠTITA OKOLIŠA (upravljanje održivim razvojem)	• Suradnja u području zaštite okoliša i prirode, razvoj ekoturizma, podizanje energetske učinkovitosti u javnim institucijama te suradnja sa srodnim institucijama u inozemstvu • Razvoj projekata kod korištenja alternativnih izvora energije (termalne vode, sunčeva energija, bio masa) • Pronalaženje izvora financiranja kroz fondove Europske unije koji bi financirali projekte zaštite okoliša i zaštite prirode održivoga razvoja • Potaknuti bolje upravljanje prirodnim dobrima uz suradnju turizma i gospodarstva • Suradnja i povezivanje u planiranju i programiranju razvoja i realizacije zajedničkih projekata (Grad Zagreb i susjedne županije) • Povećati zelene i održive vidove prijevoza imperativ je s aspekta zaštite okoliša i smanjenja emisije stakleničkih plinova, što je jedan od ciljeva razvoja prostora • Upotreba i implementacija informatičkih tehnologija u sustav praćenja zaštite okoliša i informiranja javnosti • Postoji mogućnost smanjenja negativnog utjecaja prometa na okoliš korištenjem modernih vozila s niskim emisijama te novih tehnologija • Povećanje udjela korištenja javnog prijevoza • Povećanje udjela aktivnih oblika kretanja, posebice ulaganjem u biciklističku infrastrukturu • Nova integrirana organizacija u sustavu javnog prijevoza putnika temeljena na zajedničkom tarifnom sustavu, zajedničkoj prijevoznj karti, integraciji prometnog sustava, jedinstvenom sustavu za informiranje putnika, koordinaciji i međusobnoj usklađenosti voznih redova između pružatelja prijevoznih usluga stvorit će visokoorganiziran i učinkovit sustav javnog prijevoza • Povećanje učinkovitosti javnog putničkog prometa • Nezagađeno poljoprivredno zemljište pogodno za ekološku i drugu poljoprivrednu proizvodnju (stočarstvo, voćarstvo) • Povećana potražnja za ekološkim proizvodima na tržištu prehrambenih proizvoda u RH i EU	• Neusklađenost zakona viših nivoa (nacionalnih) i nedosljedna primjena na regionalnoj i lokalnoj razini • Decentralizacija obveza koje nisu praćene i financijskim sredstvima • Izloženost dijelova Županije stalnim poplavama i akcidentima • Socijalna osjetljivost lokalnog stanovništva na stalno povećanje cijene komunalnih usluga • Nedosljedan sustav nadzora i prevencije u zaštiti okoliša • Ukidanje zaštićenih područja prirode u cilju korištenja prostora u druge svrhe • Nastanak novih divljih deponija zbog needuciranosti građana • Onečišćenje zraka, tla te površinskih i podzemnih voda • Ugroza postojeće genetske raznolikosti poljoprivrednih udomaćenih svojti, kao i prirodne biološke raznolikosti područja u koja su se naselile strane invazivne vrste • Značajan rast i razvoj turističkih kapaciteta i aktivnosti te velika koncentracija ljudi često ugrožavaju vrijedna staništa i osjetljive ekosustave, a samim tim i biljne i životinjske vrste • Negativni učinci prometnica izravan su gubitak ili fragmentacija staništa, što dovodi do fragmentacije populacija, degradacije kakvoće staništa, neposrednog stradavanja životinja u pokušaju prelaska prometnica i rizik ugrožavanja sudionika u prometu • Nadzemni vodovi za prijenos električne energije predstavljaju značajnu opasnost za mnoge vrste ptica koje na njima stradavaju ili u izravnom sudaru sa samim žicama ili od strujnog udara • Propadanje prirodnih resursa uslijed globalnih klimatskih promjena, degradacije, zagađenja i zapuštenosti • Nedostatak financijskih sredstava za provedbu zakonske regulative u sektoru zaštite okoliša i prirode u javnom i privatnom sektoru • Ekološki incidenti uzrokovani prevelikom eksploatacijom prirodnih sirovina • Devastacija područja pretjeranom izgradnjom • Posljedice klimatskih promjena: mogućnost ekstremnih vremenskih pojava • Odgađanje planiranih ulaganja u projekte zaštite okoliša, temeljne infrastrukture i održive mobilnosti uslijed slabije fiskalne situacije uzrokovane pandemijom COVID-19

4. Strateški okvir

U ovom poglavlju dajemo **pregled i opis prioriteta javne politike Zagrebačke županije koja je artikulirana kroz viziju Zagrebačke županije, četiri Posebna cilja**, od kojih svaki na svoj specifičan način doprinosi Strateškim ciljevima NRS-a SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima (razvoj potpomognutih i brdsko-planinskih područja) i SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti (pametna specijalizacija i jačanje pozicije regionalnog gospodarstva u globalnim lancima vrijednosti) **te pripadajućim mjerama** koje služe operacionalizaciji Posebnih ciljeva.

Plan razvoja Zagrebačke županije 2021.-2027. godine doprinjet će provođenju Plana za industrijsku tranziciju Sjeverne Hrvatske u kojem je definirano pet prioriternih niša: 1. Zdravlje i kvaliteta života, 2. Energija i održivi okoliš, 3. Promet i mobilnost, 4. Sigurnost i 5. Hrana i bio-ekonomija. Prioritetne niše grupirane su u pet regionalnih lanaca vrijednosti Sjeverne Hrvatske: 1. Pametne industrije, 2. Proizvodnje vozila, 3. Zdravstvene industrije, 4. Zelenog rasta i 5. Uslužnog sektora visoke dodane vrijednosti.

Ključna okosnica intervencijske logike Plana razvoja Zagrebačke županije 2021.- 2027. godine leži u rješavanju sljedećih razvojnih potreba, odnosno izazova, koji su onda pretočeni u četiri Posebna cilja i pripadajuće mjere:

1. Potreba da se poduzetnicima na području Županije omogući konkurentno poslovanje u europskim i globalnim razmjerima te da mogu i dalje biti ključni generator novih radnih mjesta i glavni motivator ostanka (ili dolaska) stanovništva u Županiju.
2. Poljoprivredna proizvodnja kao jedna od ključnih gospodarskih grana Županije mora više pratiti trendove, (p)ostati konkurentna na europskom tržištu te omogućiti poljoprivrednicima pristojan život, uz poštivanje svih odrednica zaštite okoliša i prirode.
3. Komunalna i ostala fizička infrastruktura, koja je preduvjet ne samo za održavanje kvalitete života u Županiji, nego i za daljnji razvoj gospodarskih djelatnosti, mora biti kvalitetnija i podržavati principe održivog razvoja na način da prepoznaje prirodne i kulturne resurse koji su specifični za Županiju.
4. Postoji potreba za daljnjim unapređivanjem znanja i vještina u svim županijskim institucijama kako bi strateško planiranje i upravljanje razvojem bilo učinkovitije, odnosno da se limitirani resursi koji su na raspolaganju mogu optimalno iskoristiti za rješavanje ključnih razvojnih problema, na principima partnerstva svih ključnih razvojnih dionika.

VIZIJA:

ZAGREBAČKA ŽUPANIJA VODEĆA JE INOVATIVNA GOSPODARSKA ŽUPANIJA, ČIJI SE RAZVOJ TEMELJI NA DRUŠTVU ZNANJA, PREPOZNATLJIVOJ I OČUVANOJ KULTURNOJ I PRIRODNOJ BAŠTINI, PRIVLAČNOSTI ZA RAD, BORAVAK I ŽIVLJENJE, A POVEZANA JE SKLADNO S RAZVOJEM GRADA ZAGREBA

Posebni cilj I.

**POVEĆATI
KONKURENTNOST
I DRUŠTVENU
ODGOVORNOST
GOSPODARSTVA**

Posebni cilj II.

**ZELENA ŽUPANIJA ČIJI
SE RAZVOJ TEMELJI
NA EKOLOŠKOJ
I INOVATIVNOJ
PROIZVODNJI HRANE I
RAZVOJU PAMETNIH SELA**

Posebni cilj III.

**POBOLJŠATI
INFRASTRUKTURU I
KVALITETU ŽIVOTA
ODRŽIVIM KORIŠTENJEM
PRIRODNIH RESURSA I
KULTURNIH DOBARA**

Posebni cilj IV.

**RAZVIJATI
LJUDSKE RESURSE
I UNAPRIJEDITI
UPRAVLJANJE
RAZVOJEM**

Posebni cilj I.

POVEĆATI KONKURENTNOST I DRUŠTVENU ODGOVORNOST GOSPODARSTVA

Zagrebačka županija nastavlja svoje dobre rezultate po pitanju konkurentnosti, posebice u pokazateljima razvoja poduzetništva i poduzetničke infrastrukture. Jedna je od županija s najvećim izdvajanjem za potpore razvoju poduzetništva i jačanju njihove konkurentnosti. U ovom programskom razdoblju fokus će biti na društveno odgovorno gospodarstvo, odnosno njegovu tranziciju prema većoj održivosti i resursnoj učinkovitosti.

Uz nastavak podupiranja poduzetničkih pothvata, Županija će poduzeti napore u dodatnom unapređenju poduzetničkog okruženja kroz podršku obrazovanju poduzetnika, njihovom umrežavanju, internacionalizaciji te osiguravanja kvalitetne poduzetničke potporne infrastrukture (fizičke i savjetodavne).

Dodatno, Županija vidi veliki potencijal u daljnjem razvoju kontinentalnog turizma, kojim bi se nastavilo s valorizacijom kulturne i prirodne baštine te povećala atraktivnost turističke ponude za domaće i strane posjetitelje. Županija će podržati aktivnosti usmjerene ka razvoju održivog turizma te što je više moguće iskoristiti turističku djelatnost kao jedan od motora razvoja ruralnog prostora kroz ponudu agroturizma.

Ovim Posebnim ciljem direktno se doprinosi Nacionalnoj razvojnoj strategiji 2030., odnosno njenom SC 1.1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, u kojem se naglašava važnost konkurentnog, tehnološki naprednog i izvozno orijentiranog gospodarstva temeljenog na znanju, inovacijama i primjeni naprednih tehnologija. Također se ističe razvoj turizma, a poseban naglasak stavlja se na kontinentalni turizam.

Ovaj cilj ostvarit će se, stoga, kroz dvije mjere:

- 1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja** kojim se želi i dalje unapređivati poduzetnička potporna infrastruktura, kako ona fizička, tako i ona koja se očituje putem potpornih usluga poduzetnicima (savjetodavne, financijske, edukacijske, umrežavajuće, marketinške i dr.);
- 1.2. Razvoj kontinentalnog turizma** želi naglasiti orijentiranost održivom turizmu koji uz poljoprivredu i obrtništvo može predstavljati značajan motor razvoja ruralnog prostora. Dodatno, radit će se na daljnjoj valorizaciji prirodne i kulturne baštine koja doprinosi razvoju integrirane turističke ponude ali i njeguje autentičnost i identitet pojedinih teritorija.

Pokazatelj ishoda	Izvor	Jedinica mjere	Početna vrijednost pokazatelja ishoda	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda
OI.02.4.31 Broj zaposlenih u području "Prerađivačka industrija" (prema NKD-u 2007.)	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	Broj	19.580 (31. 12. 2020.)	21.578
OI.02.4.32 Broj aktivnih pravnih osoba	Državni zavod za statistiku	Broj	10.986 (30. 6. 2021.)	12.207
OI.02.4.26 Produktivnost rada mjerena kao prihod po zaposlenome	Financijska agencija (FINA)	HRK, po zaposlenome	923.372 (2019.)	1.022.173

1.1 Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja

MJERA	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja
AKTIVNOST	1.1.1. Unapređenje sustava cjelokupnog obrazovanja za poduzetništvo
SVRHA	Poboljšanje i jačanje sposobnosti poduzetnika te poduzetništva u cjelini.
CILJ	Podržati unapređenje postojećih i razvoj novih oblika formalnog i neformalnog obrazovanja radi poboljšanja poduzetničkog okruženja i jačanja sposobnosti poduzetnika te poduzetništva u cjelini.
SADRŽAJ	- Podrška/potpore obrazovnim programima i dodatnim aktivnostima koje se odnose na obrazovanje i stjecanje kompetencija za poduzetništvo na svim razinama formalnog i neformalnog obrazovanja, za sve nositelje obrazovnih programa (obrazovne institucije, komore, udruženja obrtnika i druga udruženja poduzetnika, organizacije civilnog društva i dr.) - Podrška/potpore obrazovnim i poduzetničkim institucijama za provođenje transfera znanja za krajnje korisnike - Provedba projekata osnaživanja, prekvalifikacije, obrazovanja za nove tehnologije i stjecanje dodatnih vještina i kompetencija za poduzetnike, zaposlene i nezaposlene - Subvencioniranje poduzetničke edukacije i cjeloživotnog obrazovanja kroz potpore male vrijednosti - Promocija uvođenja IKT-a u poslovanje
REZULTAT	- Povećan broj obrazovnih programa u koji su uključene aktivnosti usmjerene na obrazovanje i stjecanje kompetencija za poduzetništvo - Podrška jačanju i razvoju poduzetništva u svim segmentima društva kroz realizaciju pojedinih aktivnosti formalnog i neformalnog obrazovanja - Povećane mogućnosti i kompetencije obrazovnih i poduzetničkih institucija, uspješnije i sveobuhvatnije prenošenje znanja na krajnje korisnike
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti donijet će jačanje sposobnosti i time konkurentnosti poduzetnika i poduzetništva u cjelini.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj obrazovnih i poduzetničkih institucija koje uvode nove ili unapređuju dosadašnje oblike obrazovanja za poduzetništvo - Broj (p)održanih programa obrazovanja i/ili osnaživanja - Broj polaznika podržanih programa obrazovanja i/ili osnaživanja
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZŽ, Upravni odjel za odgoj i obrazovanje ZŽ Ostali akteri: Poduzetnički centar Zagrebačke županije d.o.o., HGK, HOK-OKZ, HUP, JLS, Poduzetničke potpore institucije
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Izravni korisnici mjere su poduzetnici i obrtnici ZŽ, učenici i studenti koji se školuju za poduzetnička i obrtnička zanimanja, nezaposleni.

MJERA	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja
AKTIVNOST	1.1.2. Unapređenje poduzetničke i tehnološke infrastrukture za razvoj poduzetništva
SVRHA	Poboljšati uvjete za razvoj poduzetništva i povećati konkurentnost poduzetnika; poticati intenzivno i sustavno korištenje znanja, razvoja tehnologije i inovacija u gospodarstvu Županije, osobito u malom i srednjem poduzetništvu.
CILJ	Unapređenje rada postojećih institucija poduzetničke infrastrukture, razvoj novih institucija poduzetničke i tehnološke infrastrukture te poboljšanje i pokretanje novih savjetodavnih usluga za poduzetnike. Osnivanje i razvoj tehnoloških institucija (tehnološkog parka, centara za razvoj poduzetničke kulture, inkubatora i drugih sličnih institucija), čvršće povezivanje između tvrtki i institucija za istraživanja i razvoj (IR), pomoć u transferu tehnologije u skraćivanju i olakšavanju puta od nastajanja ideje, preko inovacije, razvoja tehnologije, prototipa, do proizvoda za tržišta. Osnaživanje Poduzetničkog centra Zagrebačke županije za pripremu i provedbu poduzetničkih projekata te poticanje razvoja poduzetništva u Zagrebačkoj županiji.

SADRŽAJ	- Analiza stanja i potreba za poduzetničkom infrastrukturom u Županiji, utvrđivanje prioriteta u potpori poduzetništvu te izrada cjelovitog programa za poboljšanje postojećih i pokretanje novih aktivnosti za razvoj poduzetništva - Jačanje poduzetničke infrastrukture usmjerene na poduzetnike početnike - Jačanje kapaciteta poduzetničkih potpornih institucija, odnosno osposobljavanje poduzetničke i tehnološke infrastrukture za pružanje naprednih savjetodavnih usluga poduzetnicima – subvencioniranje obuke zaposlenika potpornih institucija - Poduzetničke zone – razrada i provedba programa za razvoj zona, s naglaskom na velike zone koje planira Županija u suradnji s JLS, radi privlačenja ciljanih investitora - Izraditi analizu poduzetničkih zona s ciljem revizije, uzimajući u obzir njihovu potrebu i izvedivost te promjenu pristupa u realizaciji. Razmotriti ukidanje ili izmještanje neaktivnih planiranih poduzetničkih zona sukladno odredbama važećih propisa iz područja prostornog uređenja (izbjegavanje ugroženih i rijetkih staništa, zauzeća i fragmentaciju močvarnih i vodenih staništa, staništa mezofilne livade košaniće Srednje Europe) - Izraditi Krajobraznu analizu/studiju s poduzetničkih zona u cilju skladnijeg krajobraznog uklapanja u neposredni ambijent, posebice u području zaštićenog kulturnog krajolika Žumberak-Samoborsko gorje-Plešivičko prigorje - Formiranje mreže potpornih poduzetničkih institucija radi brže i kvalitetnije razmjene informacija, povezivanja i razmjene iskustava sa sličnim institucijama u Gradu Zagrebu, susjednim županijama i šire - Promocija upotrebe i korištenja znanja i inovacija i njihove komercijalizacije te digitalizacija poslovanja u sektorima koji su strateški važni za Županiju - Suradnja sa županijskim i ostalim istraživačkim i visokoškolskim ustanovama, povezivanje sa znanstveno-obrazovnim institucijama - Osigurati da nove tehnike i tehnologije primijenjene u industriji uključuju najbolje raspoložive tehnike (NRT) te najmanji utjecaj na okoliš - Poticanje i organizacija događanja koji imaju za cilj edukaciju o tehnološkim dostignućima u sektorima koji su strateški važni za Županiju - Analiza tehnoloških profila tvrtki i njihovih razvojnih potreba
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti pridonijet će većoj konkurentnosti poduzetnika: porast broja poduzeća, povećana domaća i strana ulaganja na području Županije, porast izvoza, a istovremeno kroz nove tehnologije očuvanje i održivo korištenje resursa
POKATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj poduzetničkih potpornih institucija - Broj poduzetnika u poduzetničkim zonama - Vrsta usluga poduzetničkih potpornih institucija - Broj provedenih projekata u poduzetničkim potpornim institucijama, broj obuhvaćenih poduzetnika
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZZ, Poduzetnički centar Zagrebačke županije, RAZŽ, poduzetničke potporne institucije, JLS, udruženja poduzetnika, HGK-KZ, HOK-OKZ
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poduzetnici, ulagači, poduzetničke potporne institucije Privatni sektor, civilni sektor, poduzetnici, poslodavci, investitori, zaposlenici, drugi stanovnici ZZ i ZZ

MJERA	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja
AKTIVNOST	1.1.3. Unapređenje povezivanja gospodarskih subjekata
SVRHA	Unaprijediti poslovanje poduzetnika, njihovu konkurentnost i gospodarsku uspješnost Županije putem njihovog razvojnog, inovacijskog, tehnološkog i poslovnog povezivanja.
CILJ MJERE	Poticanje poduzetnika na međusobno povezivanje kako bi korištenjem zajedničkih razvojnih resursa (tehnologije, znanja i istraživanja) unaprijedili vlastito poslovanje; podrška uspostavljanju novih i razvoju već uspostavljenih asocijacija i projekata suradnje.
SADRŽAJ	- Podrška/potporna povezivanju i zajedničkim akcijama i aktivnostima poduzetnika - Podrška/potporna aktivnostima kroz komore i udruženja poduzetnika - Povezivanje s drugim sličnim inicijativama Grada Zagreba, međužupanijskim i međuregionalnim programima - Povezivanje sa znanstveno-istraživačkom te akademskom zajednicom

REZULTAT	- Izrađeni programi potpore povezivanju i zajedničkim akcijama i aktivnostima poduzetnika - Povećana prepoznatljivost, postignuta dugotrajnost i održivost pojedinih zajedničkih projekata - Osnovane nove asocijacije poduzetnika
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti pridonijet će povećanju konkurentnosti poduzetnika, višoj tehnološkoj razini njihovog poslovanja, poboljšanoj strukturi zaposlenih i održivosti poslovanja gospodarskih subjekata uključenih u projekte međusobnog povezivanja i suradnje
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj podržanih projekata suradnje - Broj uključenih poduzetnika i njihovih udruženja
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZŽ, HUP, Poduzetnički centar Zagrebačke županije, MGPO, poduzetničke potporne institucije. Ostali akteri: poduzetnici, HGK-KZ, HOK- OKZ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Izravni su korisnici mjere poduzetnici i njihove asocijacije, udruženja, komore. Ostali korisnici: JLS,ZŽ.

MJERA	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja
AKTIVNOST	1.1.4. Financijski instrumenti i drugi oblici financijskih potpora
SVRHA	Olakšati dostupnost izvora financiranja gospodarskim subjektima, osobito subjektima malog gospodarstva. Pridonijeti povećavanju mogućnosti za rast i proširivanje poslovanja, restrukturiranje postojećeg poslovanja u cilju očuvanja radnih mjesta te radi lakšeg pokretanja novih gospodarskih subjekata.
CILJ MJERE	Subvencioniranje kamata na kredite, bespovratne potpore gospodarskim subjektima, kreiranje jamstvenih shema kao instrumenta osiguranja kredita kod poslovnih banaka i drugi oblici financijskih instrumenata. Unapređenje jamstvenih fondova i drugih novih oblika financiranja poduzetništva.
SADRŽAJ	- Razvoj i unapređenje postojećeg sustava financijskih instrumenata (jamstvena shema, bespovratna sredstva, subvencije kamate i drugo) - Bespovratne potpore za samozapošljavanje, digitalizaciju poslovanja, promociju zelenih tehnologija, odnosno tehnologija koje se odnose na ključne društvene izazove i teme sukladno Strategiji pametne specijalizacije RH - Informiranje i edukacija potencijalnih korisnika - Praćenje i vrednovanje provedbe učinaka financijskih instrumenata
REZULTAT	- Uvođenje novih i unapređenje ranijih financijskih instrumenata - Provedeno informiranje i edukacija potencijalnih korisnika - Uspostavljen sustav novih i učinkovitih financijskih instrumenata
RAZVOJNI UČINAK	- Porast ulaganja u gospodarstvu (npr. povećanje investicija u dugotrajnu imovinu) kao posljedica pristupačnih različitih oblika financiranja poduzetništva - Učinkoviti mehanizmi potpora koji osiguravaju mjerljive pozitivne učinke na poslovanje korisnika potpora - Povećana gospodarska aktivnost, mogućnost za rast i proširenje poslovanja, restrukturiranje postojećega poslovanja i zadržavanje zaposlenosti kod pojedinih gospodarskih subjekata te za osnivanje novih gospodarskih subjekata
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj i vrsta novih financijskih instrumenata/programa potpore - Broj poduzetnika obuhvaćenih programima potpore
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZŽ, Ministarstva, Poduzetnički centar Zagrebačke županije, poslovne banke, HBOR, JLS.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Izravni korisnici: poduzetnici sa sjedištem na području ZŽ i njihove asocijacije, udruženja, komore, fizičke osobe koje osnivaju subjekt malog gospodarstva. Ostali korisnici: JLS,ZŽ.

MJERA	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja
AKTIVNOST	1.1.5. Unapređenje uvjeta za privlačenje domaćih i stranih ulaganja
SVRHA	Razvoj gospodarstva kroz porast poželjnih novih ulaganja. Povećanje privlačnosti i konkurentnosti Županije kao mjesta za investiranje.
CILJ MJERE	Učinkovito i uspješno promovirati lokacije, djelatnosti te gospodarske i druge subjekte koji su spremni za ulaganja; sveobuhvatno upoznavati potencijalne investitore s uvjetima i mogućnostima ulaganja; koordinirati i objediniti postojeće programe i aktivnosti institucija u Županiji, njezina predstavništva u inozemstvu i državne institucije. Težište u promoviranju jest na privlačenju <i>greenfield</i> i <i>brownfield</i> ulaganja.
SADRŽAJ	- Izrada analize o mogućnostima za ulaganje u županijsko gospodarstvo - Izrada baze neiskorištenih potencijala Zagrebačke županije - Analiza lokalnih zapreka za ulaganje - Objedinjavanje relevantnih informacija za ulagače ONE STOP SERVICE CENTAR - Edukacija i obuka osoba zaduženih za rad s potencijalnim investitorima - Izrada „ponudbenih“ materijala za investitore - Prezentacija i marketing ZŽ na sajmovima za potencijalne investitore u zemlji i inozemstvu - Koordiniranje programa rada institucija u Županiji, državnih institucija te predstavništva u inozemstvu - Trajna pažnja na potrebi racionalnog korištenja resursa Zagrebačke županije, posebno kod eksploatacije prirodnih resursa i drugih investicija koje mogu imati i negativan učinak (npr. eksploatacija mineralnih sirovina, pogoni u blizini zaštićenih područja, poljoprivrednog zemljišta i slično) - Provođenje OUTREACH kampanja (posjet potencijalnim investitorima u njihovim zemljama i prezentacija mogućnosti ulaganja u Zagrebačku županiju) - Suradnja s Gradom Zagrebom i susjednim županijama
REZULTAT	- Izrađena baza podataka za ulaganje (prirodni, kulturni i dr. neiskorišteni resursi) - Izrađena analiza o mogućnostima za ulaganje u županijsko gospodarstvo - Objedinjene sve relevantne informacije za ulagače i mapiranje svih administrativnih postupaka potrebnih za pokretanje investicijskog projekta - Izrađeni materijali za potencijalne ulagače - Educirane osobe zadužene za rad s potencijalnim investitorima te jasan institucionalnih okvir za podršku investitorima - Provedene OUTREACH kampanje - Prezentacija i marketing Županije na sajmovima u zemlji i inozemstvu - Koordiniran program rada institucija u Županiji i državnih institucija
RAZVOJNI UČINAK	Povećana privlačnost i prepoznatljivost Županije kao mjesta ulaganja. Povećan broj i vrijednost poželjnih ulaganja. Povećan broj zaposlenih. Doprinos gospodarskom razvoju Županije.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj potencijalnih investitora koji su posjetili Županiju - Broj održanih prezentacija za potencijalne investitore u Zagrebačku županiju u zemlji i inozemstvu - Broj pripremljenih materijala za investitore
NOSITELJI	Poduzetnički centar Zagrebačke županije, Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZŽ, JLS.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Potencijalni investitori, poduzetnici, ZŽ, JLS.

MJERA	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja
AKTIVNOST	1.1.6. Jačanje kapaciteta Poduzetničkog centra Zagrebačke županije
SVRHA	Ojačati ulogu Poduzetničkog centra Zagrebačke županije kao ključnog nositelja i izvršitelja u planiranju i provedbi svih značajnijih razvojnih aktivnosti u ZŽ, a time i važnog aktera i promotora u razvoju poduzetništva u Zagrebačkoj županiji.

CILJ	Osnaživanje Poduzetničkog centra Zagrebačke županije (institucionalno, programski, kadrovski, financijski, prostorno i tehnološki - ICT) za pripremu i provedbu poduzetničkih projekata te poticanje razvoja poduzetništva u Zagrebačkoj županiji.
SADRŽAJ	Jačanje kapaciteta Poduzetničkog centra Zagrebačke županije nužno je kako bi mogla ispuniti sljedeće zadaće, sukladno razvojnim potrebama ZZ i uložiti poduzetnički potporne institucije: - priprema i provedba projekata EU-a za poduzetnike - privlačenje domaćih i stranih ulaganja u Zagrebačku županiju - vođenje ONE STOP SERVICE CENTRA za ulagače - usmjeravanje investitora - davanje jamstava za kredite koje poduzetnicima odobre banke i druge pravne osobe - kreditori - davanje stručne pomoći subjektima malog gospodarstva, uključivo i putem elektroničkih medija - savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem - promidžba (reklama i propaganda) - identifikacija razvojnih prilika, projekata i programa - poslovno razvojno i financijsko savjetovanje - analiza i izvještavanje o gospodarskim kretanjima - poslovno informiranje - organiziranje poduke za poduzetnike te seminara i savjetovanja - izdavačka djelatnost (izdavanje knjiga, brošura, prospekata i sl. publikacija, uključujući izdavanje rječnika i enciklopedija, izdavanje zemljopisnih i drugih karata), izdavanje novina (izdavanje novina dnevnih i periodičnih), na novinskom papiru, uključujući oglasne novine, izdavanje časopisa i periodičnih publikacija, izdavanje zvučnih zapisa (izdavanje CD-a, DVD-a i vrpca s glazbenim i drugim zvučnim zapisima, izdavanje tiskanih muzikalija) te ostala izdavačka djelatnost (izdavanje: fotografija, gravura i razglednica, obrazaca, postera (plakata), reprodukcija umjetničkih djela, ostalog tiskanog materijala kao što su razglednice, reproduciranje mehaničkim ili foto-mehaničkim postupkom) - promidžba (reklama i propaganda: kreiranje i provođenje promidžbenih djelatnosti: kreiranje i postavljanje reklama na otvorenom prostoru, npr. oglasnih ploča, panoa, priopćenja, izloga, izložbenih dvorana, oglašavanje preko medija, tj. prodaja vremena i prostora za razno medijsko oglašavanje, reklamiranje iz zraka, odašiljanje oglasnog materijala ili uzoraka, davanje prostora za oglašavanje) - koordiniranje aktivnosti prema tijelima na središnjoj i lokalnoj razini (vertikalna i horizontalna koordinacija i suradnja) - razvoj partnerskih odnosa s privatnim i javnim sektorom te s civilnim društvom - drugi poslovi sukladno gospodarskom razvoju ZZ - komercijalni poslovi za dobrobit i u korist razvoja ZZ Za provedbu jačanja kapaciteta Poduzetničkog centra Zagrebačke županije potrebno je izraditi i dopuniti odgovarajuće programe i akcijske planove.
REZULTAT	- Osposobljenost Poduzetničkog centra Zagrebačke županije, institucionalna, kadrovska, financijska, prostorna, tehnološka za provedbu planiranih aktivnosti na razvoju poduzetništva Zagrebačke županije - Priprema i provedba razvojnih programa i projekata poduzetnika - Praćenje provedbe razvojnih projekata poduzetnika - Povećanje broja domaćih i stranih ulaganja u Zagrebačku županiju
RAZVOJNI UČINAK	Poduzetnički centar Zagrebačke županije svojim djelovanjem pridonosi ostvarenju strateških razvojnih ciljeva razvoja poduzetništva, povećanju konkurentnosti gospodarstva, zaštiti okoliša i razvoju infrastrukture te zaštiti, očuvanju i korištenju (održivo korištenje) kulturne i prirodne baštine i unapređenju razvoja društvene infrastrukture. Time utječe na poboljšanje uvjeta za rad i život stanovnika ZZ.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj prijavljenih i provedenih poduzetničkih projekata za poduzetnike (domaćih, financiranih od strane EU-a i drugih izvora) - Broj stranih ulagača u Zagrebačku županiju
NOSITELJI	Poduzetnički centar Zagrebačke županije, Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZZ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Privatni sektor, civilni sektor, poduzetnici, poslodavci, investitori, zaposlenici, drugi stanovnici ZZ i ZZ.

1.2 Razvoj kontinentalnog turizma

MJERA	1.2. Razvoj kontinentalnog turizma
AKTIVNOST	1.2.1. Razvoj turističke infrastrukture i turističke ponude
SVRHA	Razvoj kontinentalnog turizma na području Zagrebačke županije korištenjem prirodnih, kulturnih, zdravstvenih, rekreativnih i ugostiteljskih resursa u svrhu povećanja posjećenosti ovih područja.
CILJ	- Povećanje dohotka, povećanje broja poduzetnika u turizmu i povećanje ponude te smještajnih kapaciteta - Optimalno korištenje svih županijskih resursa i uvjeta za postojeće, nove ili nedovoljno razvijene oblike turizma i turističke proizvode (ruralni turizam, izletnički, rekreativni, cikloturizam, zdravstveni, kulturni, vjerski i poslovni turizam, lovni i ribolovni i drugi oblici selektivnog turizma) - Povećanje broja posjetitelja i produljivanje boravka turista - Povećanje konkurentne sposobnosti turističkog sektora kroz povećanje prosječne potrošnje posjetitelja - Povećanje izletničke i stacionarne potražnje - Osigurati dostupnost novoplaniranih i postojećih turističkih lokaliteta i atrakcija sustavom javnog prometa u svrhu smanjenja ispušnih plinova i ostalih pritisaka iz cestovnog prometa - održivi turizam
SADRŽAJ	- U ruralnom i ostalim područjima poticati unapređivanje postojećih programa, izrada, uspostava i primjena programa za povećanje specijalizacije/diverzifikacije turističkih proizvoda i usluga, daljnja identifikacija i valorizacija resursa - Razvoj selektivnih i prepoznatljivih oblika turizma: ruralni turizam (gastroturizam i obilazak vinskih cesta), izletnički, rekreativni, toplički, zdravstveni turizam korištenjem potencijala Naftalana, kulturni, vjerski i poslovni turizam, lovni i ribolovni, pustolovni turizam (rafting, climbing, paragliding, boravak u prirodi i sl.), cikloturizam i drugi oblici turizma - Kreiranje novih turističkih proizvoda i razvoj turističkih destinacija - Podizanje kvalitete postojeće i izgradnja nedostajuće turističke infrastrukture u skladu sa standardima suvremene potražnje - Certifikacija turističkih proizvoda (dodjela specijalnih oznaka) - Povećanje smještajnih kapaciteta i porast kvalitete ponude - Izrada i provedba programa edukacije i osposobljavanja poduzetnika i svih zaposlenika u turizmu - Obnova atraktivnih kulturno-povijesnih sadržaja u gradovima i općinama i poticanje inovativnih oblika njihove prezentacije (npr. digitalizacija građe, upotreba virtualne stvarnosti, umjetne inteligencije i sl.) - Osnaživanje povezanosti i sa sektorom kulture, zdravstva, poljoprivrede, ekologije, obrazovanja, IKT - Poticanje gradova na kapitalna ulaganja u obnovu muzeja, galerija i starih gradskih jezgri, dvoraca, sportsko-rekreacijskih sadržaja i drugih turističkih objekata - Vodoopskrbni i sustav javne odvodnje razvijati sukladno planiranom razvoju turizma i turističkih smještajnih kapaciteta - Projekte turističkog razvoja planirati integracijom i povezivanjem više turističkih proizvoda na jednom području (npr. cikloturizam razvijati uz kulturni turizam) u svrhu revitalizacije postojeće kulturne baštine - Poticati digitalizaciju turističke ponude, umrežavanje lokalnih turističkih zajednica sa županijskom u kreiranju zajedničke ponude (Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma od 1. siječnja 2020.) - Povećati dostupnost informacija o javnom prijevozu i ostalim mogućnostima mobilnosti turistima - Turističke namjene i sadržaje planirati u skladu sa zonacijama i ograničenjima propisanim Prostornim planovima područja posebnih obilježja, a temeljem provedenih istraživanja i izrađenih podloga pažljivo planirati turističku infrastrukturu u selima s očuvanim tradicijskim / drvenim graditeljstvom kako bi se očuvao njihov prostorni i vizualni integritet te autentičnost

	- turističku ponudu Zagrebačke županije valorizirati te uključiti i rehabilitirati nematerijalnu baštinu (način života, tradicionalne načine gradnje, tradicijsko poljodjelstvo, vinogradarstvo) - turistički valorizirati razne aspekte baštine: stare srednjovjekovne gradove, sakralnu baštinu (nepokretnu i pokretnu), dvorce i kurije, industrijsku baštinu, vinogradarsku baštinu - Izgradnju površina športsko-rekreacijske namjene planirati na način da se izbjegne zauzeće, fragmentacija ili degradacija ciljnih stanišnih tipova te staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže, a sukladno podacima o rasprostranjenosti ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže na području i u blizini planiranog zahvata - Prilikom planiranja aktivnosti u cilju unapređenja kvalitete turističke ponude uzeti u obzir potrebu očuvanja povoljnog stanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova te cjelovitosti područja ekološke mreže, kako bi se odabrale lokacije i odredili održivi nosivi kapaciteti pojedinih lokacija koji neće dovesti do značajnog negativnog utjecaja na cjelovitost i ciljeve očuvanja područja ekološke mreže
REZULTAT	- Povećan broj dolazaka posjetitelja (izletnika, turista) i noćenja, stvaranje novih turističkih proizvoda ZZ i dodatnih sadržaja - Povezivanje turističkih djelatnika koji će promovirati zajednički brend ZZ - Povećanje smještajnih kapaciteta u funkciji turističke potrošnje - Porast kvalitete usluge, rast broja novoootvorenih izletišta, smještajnih objekata, seoskih domaćinstava, manifestacija - Povećan broj programa/projekata revitalizacije kulturno- povijesne i tradicijske baštine u svrhu razvoja turizma - Izgrađena izletnička turistička infrastruktura
RAZVOJNI UČINAK	Optimalno korištenje svih županijskih resursa i uvjeta za postojeće, nove ili nedovoljno razvijene oblike turizma i turističke proizvode. Doprinos razvoju Zagrebačke županije kroz pokretanje novih gospodarskih aktivnosti. Povećanje atrakcijske osnove.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj inovativnih turističkih projekata - Broj dolazaka domaćih i stranih gostiju - Broj noćenja domaćih i stranih gostiju
NOSITELJI	TZZŽ, Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZZ, Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZZ, JLS, TZJLS, poduzetnici u turizmu, institucije u kulturi.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poduzetnici u turizmu, institucije u kulturi, sportu, zaštiti prirode, JLS, ZZ, svi ostali dionici turističkog prometa.

MJERA	1.2. Razvoj kontinentalnog turizma
AKTIVNOST	1.2.2. Turistička promocija
SVRHA	Promocija Zagrebačke županije kao atraktivnog turističkog odredišta
CILJ	Kontinuirana promocija turističkih potencijala, resursa i proizvoda Zagrebačke županije na ciljanim tržištima te postizanje konkurentnosti i atraktivnosti Zagrebačke županije kao odredišta poželjnog za odmor i rekreaciju. Povećanje izletničke i stacionarne potražnje.
SADRŽAJ	- Promocija selektivnih i prepoznatljivih oblika turizma: ruralni turizam (gastroturizam i obilazak vinskih cesta), izletnički, rekreativni, toplički, zdravstveni/lječilišni turizam - Naftalan, kulturni (manifestacije, turizam baštine), vjerski i poslovni turizam, lovni i ribolovni, pustolovni turizam (climbing, paragliding, boravak u prirodi), cikloturizam itd. (treking, planinarenje, golf, adrenalinski sportovi, jahanje, skijanje), ekoturizam (birdwatching), posebni proizvodi (tranzit, vjenčanja, shopping) - Unapređivanje marketinških aktivnosti - Izrada novih programa promocije Zagrebačke županije - Promocija turističke ponude na specijaliziranim sajmovima i manifestacijama, odnosi s javnošću (studijska putovanja, mediji TV, radio, internet, posebne prezentacije), e-marketing (internetske stranice, društvene mreže, newsletter, mobilne aplikacije), oglašavanje u tisku, brošure i drugi oblici promocije turizma

	- Sustavno povezivanje i umrežavanje s Gradom Zagrebom i srodnim turističkim područjima, turističkim agencijama i turističkim gospodarstvom radi poboljšanja turističke ponude, s naglaskom na vrednovanje i očuvanje tradicijskih, autohtonih vrijednosti i običaja - Promocija destinacije kroz filmsku industriju - Promocija kulturne baštine: materijalne i nematerijalne, nepokretne i pokretne; brojni entiteti kulturne baštine trebaju biti adekvatno valorizirani i uključeni kao resursi i turističke atrakcije; plan upravljanja treba uključiti i sve entitete kulturne baštine
REZULTAT	- Razvijeni moderni marketinški pristup promociji turističke ponude Zagrebačke županije - Umrežavanje turističkih djelatnika na promociji turističke ponude - Povećan broj dolazaka posjetitelja (izletnika, turista) i broj noćenja, stvaranje novih turističkih proizvoda ZŽ - Jak i prepoznatljiv imidž destinacije
RAZVOJNI UČINAK	Optimalno korištenje svih resursa u promociji turističke ponude Zagrebačke županije. Dopri- nos razvoju turizma kroz pokretanje novih oblika turističke promocije gospodarskih aktivnos- ti. Povećanje tržišne prepoznatljivosti.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj novih programa turističke promocije - Broj novih turističkih proizvoda
NOSITELJI	TZ Zagrebačke županije i sustav turističkih zajednica Zagrebačke županije.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poduzetnici u turizmu, institucije u kulturi, sportu, zaštiti prirode, JLS, ZŽ, svi ostali dionici turističkog prometa.

Posebni cilj II.

ZELENA ŽUPANIJA ČIJI SE RAZVOJ TEMELJI NA EKOLOŠKOJ I INOVATIVNOJ PROIZVODNJI HRANE I RAZVOJU PAMETNIH SELA

Razvojem i povećanjem površina pod ekološkom poljoprivredom Zagrebačka županija želi doprinijeti održivom ruralnom razvoju kroz diverzifikaciju poljoprivrednih aktivnosti, rast zaposlenosti i prihoda i smanjenje ruralne depopulacije. Preusmjeravanjem velikih površina na ekološku proizvodnju poboljšat će se stanje prirodnih resursa (tla, vode, zraka), smanjit će se i spriječiti onečišćenja nitratima, fosfatima i pesticidima te će se očuvati bioraznolikost i poljoprivredni ekosustavi. Povećanje količina, kvalitete i raznovrsnosti certificiranih ekoloških proizvoda doprinijet će razvoju regionalnog i nacionalnog tržišta hrane, a ujedno izuzetno povoljno utjecati i na zdravlje stanovništva.

Dodatno, uz unapređenje uvjeta za život i rad u ruralnim prostorima, kao i uvođenje razvojnih rješenja koja karakteriziraju pametna sela, nastoji se spriječiti depopulacija ruralnih prostora povećanjem kvalitete života na tom prostoru, kroz kvalitetne usluge i jednake mogućnosti kakve ima stanovništvo u urbanim sredinama te oživljavanjem gospodarskih aktivnosti.

Osim navedenog, važno je istaknuti poveznicu ovog Posebnog cilja sa strateškim ciljem 9. NRS-a 2030. „Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva“, u kojem se ističe razvoj pametnih sela kao prioritet politika na području razvoja potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima.

Posebni cilj ostvarit će se kroz tri mjere:

2.1. Razvoj ekološke proizvodnje hrane, kojim se želi operacionalizirati ambicija Zagrebačke županije da u budućnosti ostvari 100% poljoprivrednih površina pod ekološkim uzgojem i time postane predvodnica proizvodnje zdrave hrane u Republici Hrvatskoj koja poštuje sve aspekte zaštite okoliša i prirode;

2.2. Unapređenje socio-ekonomskih uvjeta sela i poljoprivrednika, kojim se želi povećati kvaliteta života i rada u ruralnim prostorima te maksimalna resursna **učinkovitost**;

2.3. Razvoj pametnih sela, kojima se želi razviti i unaprijediti usluge prema stanovnicima, posjetiteljima i poslovnoj zajednici u ruralnim područjima te na taj način smanjiti razlike u mogućnostima između urbanih i ruralnih sredina u Županiji.

Pokazatelj ishoda	Izvor	Jedinica mjere	Početna vrijednost pokazatelja ishoda	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda
OI.02.12.77 Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača	Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Broj	14.497 (31. 12. 2020.)	11.500
OI.02.12.78 Udio poljoprivrednika u ukupnom broju osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, po županiji	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	Postotak (%)	1,47% (31. 12. 2020.)	1,20%
OI.02.12.79 Udio prihoda poljoprivrednog sektora u BDP-u Županije	Državni zavod za statistiku	Postotak (%)	4,65% (31. 12. 2018.)	3,80%
OI.II.02.10. Područja pod ekološkom poljoprivredom	EUROSTAT-DZS	Hektara (ha)	2.102 (31. 12. 2020.)	35.000

2.1. Razvoj ekološke proizvodnje hrane

MJERA	2.1. Razvoj ekološke proizvodnje hrane
AKTIVNOST	2.1.1. Informiranje i edukacija
SVRHA	Promocija ekološkog uzgoja, proizvodnje i potrošnje hrane za proizvođače, prerađivače i potrošače.
CILJ	Informiranje i edukacija proizvođača, potrošača i ostalih dionika, poput gradova i općina, javnih ustanova (škola, vrtića, bolnica), turističko-ugostiteljskih subjekata itd.
SADRŽAJ	Educirat će se konvencionalni proizvođači koji se odluče za prelazak na ekološku poljoprivredu, ali i postojeći ekološki proizvođači. Edukacija će obuhvatiti ekološku proizvodnju, preradu, ekonomske aspekte proizvodnje, marketing, mjere očuvanja prirode i okoliša na gospodarstvu i sl. Ova edukacija provodit će se u vidu izravnih savjeta, predavanja, seminara, demonstracijskih mjera, studijskih posjeta i razmjena, izradom edukativnih materijala i sl. Značajnu ulogu u ovoj edukaciji imat će već postojeća ekološka gospodarstva, ali i nova koja će služiti kao pilot-gospodarstva. Kako bi se podigla svijest o eko hrani i povećala potražnja, provodit će se edukacije i informiranje potrošača. U tu svrhu organizirat će se info-kampanje, promocije eko znaka, sajmovi, festivali, degustacije, dani otvorenih vrata na eko gospodarstvima, izradit će se publikacije, koristit će se digitalni kanali i sl. Posebna pažnja posvetit će se edukaciji djece i mladih kako bi se stvorila nova generacija osviještenih potrošača eko hrane. Također, edukacija će obuhvatiti i relevantne službe u gradovima i općinama, javne ustanove poput škola i vrtića te turističko-ugostiteljski sektor. Za ove dionike od posebne važnosti bit će edukacija u vezi s javnom nabavom te općenito s mogućnosti nabave eko hrane, njenog korištenja u seoskim turizmima, hotelima i pansionima i sl.
REZULTAT	- Porast razine znanja o dobrobitima uzgoja i potrošnje hrane iz ekološkog uzgoja - Povećanje proizvodnje i potrošnje ekološki proizvedene hrane
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje proizvodnje i potrošnje poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, rast konkurentnosti, prerade proizvoda, porast broja kvalitetnih i prepoznatljivih proizvoda na tržištu, povećanja prihoda gospodarstava te zadržavanja i zapošljavanja stanovništva na ruralnim područjima. Povećanje površine pod ekološkim nasadima.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj provedenih edukativnih aktivnosti - Broj provedenih informativnih aktivnosti
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ, Ostali akteri: Poljoprivredna gospodarstva s područja Zagrebačke županije, znanstvene i obrazovne institucije, MP - Savjetodavna služba, HGK-KZ, HOK-OKZ, Poduzetnički centar Zagrebačke županije
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna gospodarstva s područja Zagrebačke županije

MJERA	2.1. Razvoj ekološke proizvodnje hrane
AKTIVNOST	2.1.2. Potpora proizvodnji, preradi i skladištenju
SVRHA	Učinkovito upravljanje potporama za razvoj poljoprivrede, šumarstva i ruralnog prostora radi povećanja konkurentnosti poljoprivrede i šumarstva te unapređenja razvoja ruralnog prostora
CILJ	Pružanje financijske potpore proizvođačima s ciljem unapređenja proizvodnje i kompenziranja dodatnih troškova općekorisnih funkcija poljoprivredne i šumarske proizvodnje te njihovo usklađivanje s državnim i lokalnim potporama radi povećanja učinkovitosti i postizanja sinergije. Poticanje ekološke poljoprivrede.
SADRŽAJ	- Analiza i vrednovanje dosadašnjih županijskih potpora poljoprivredi i ruralnom razvitku - Analiza potreba poljoprivrede, šumarstva i ruralnog prostora za daljnji razvoj - Usklađivanje prioriteta, financijskih kapaciteta i zakonskih mogućnosti za dodjelu i realizaciju potpora - Izrađeni i/ili revidirani programi dodjele potpora s ciljem poticanja ekološke proizvodnje hrane

	- Praćenje i vrednovanje rezultata i učinaka - Poticati jačanje vitalnosti i stabilnosti šumske sastojine kroz izradu šumsko-gospodarskih planova - Travnjake velike prirodne vrijednosti (pašnjake i košarice koji su uključeni kao ciljni stanišni tipovi u ekološku mrežu te koji predstavljaju pogodna staništa za ciljne vrste) zadržati u izvornom obliku te održavati u prvom redu napasivanjem ili kroz prilagođeni način košnje - Uključivanje metoda tradicijskog načina proizvodnje hrane, posebice na području kulturnog krajolika Žumberak-Samoborsko gorje- Plešivičko prigorje
REZULTAT	- Glavni očekivani rezultat jest učinkovito upravljanje javnim sredstvima, što će pridonijeti uspješnijem razvoju poljoprivrede, šumarstva i ruralnih područja uz zadržavanje stanovništva u ruralnim područjima i očuvanje prirodnih resursa - Očuvanje poljoprivredne proizvodnje kao strateške gospodarske grane - Ujednačen razvoj ruralnog županijskog prostora - Zadržavanje stanovništva u ruralnom području - Motiviranost proizvođača za ulaganje u postojeće i nove aktivnosti u ruralnom području - Očuvanje prirodnog krajobraza - Povećanje udjela ekološke poljoprivrede u ukupnoj proizvodnji hrane
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti dovest će do porasta gospodarskih aktivnosti u ruralnim područjima, povećanja zaposlenosti i dohotka stanovništva te ravnomjernijeg razvoja ovog područja uz zadržavanje stanovništva i očuvanje okoliša i prirodnog krajobraza.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj novih investicija u sektoru poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja - Površine pod ekološkim nasadima
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ. Ostali akteri: Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, JLS.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna i šumarska gospodarstva s područja Zagrebačke županije.

MJERA	2.1. Razvoj ekološke proizvodnje hrane
AKTIVNOST	2.1.3. Uvođenje/korištenje obnovljivih izvora energije i poticanje energetske učinkovitosti u sektoru poljoprivrede i šumarstva
SVRHA	Razvoj gospodarstva i prosperitet ruralnih sredina temeljen na iskorištavanju lokalnih resursa kroz učinkovitije korištenje energije i korištenje obnovljivih izvora energije.
CILJ	Edukacija o značaju te istraživanje, razvoj i primjena energetske učinkovitih rješenja i obnovljivih izvora energije. Udruživanje komplementarnih sudionika (javni i privatni sektor, obrazovne i stručno-znanstvene institucije). Rast konkurentnosti gospodarskih subjekata u poljoprivredi, ribarstvu, akvakulturi, šumarstvu i prerađivačkoj industriji smanjenjem potrošnje energije kroz njeno učinkovitije iskorištavanje i dobivanje energije iz obnovljivih izvora. Doprinos rješavanju problema zbrinjavanja i korištenja nusproizvoda poljoprivrede, ribarstva, akvakulture, šumarstva i prerađivačke industrije. Izgradnja sabirno-logističkih centara za biomasu na području Zagrebačke županije. Podizanje usjeva i nasada namijenjenih proizvodnji energije.
SADRŽAJ	- Pružanje savjetodavnih i stručnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i poljoprivrednicima - Pregled i preporuke mogućih izvora financiranja - Istraživanje i razvoj rješenja čijom primjenom bi se učinkovitije koristila energija i obnovljivi izvori energije - Promocija projekata povećanja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije

	- Izgradnju sabirno-logističkih centara za biomasu planirati na način da se izbjegne zauzeće, fragmentacija ili degradacija ciljnih stanišnih tipova te staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže, a sukladno podacima o rasprostranjenosti ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže na području i u blizini planiranog zahvata - Izgradnju objekata za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneraciju planirati na način da se izbjegne zauzeće, fragmentacija ili degradacija ciljnih stanišnih tipova te staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže, a sukladno podacima o rasprostranjenosti ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže na području i u blizini planiranog zahvata - Pri utvrđivanju prikladnog tehničkog rješenja izvedbe elektroenergetskih objekata na projektnoj razini uključiti mjere zaštite ptica od elektroekucije i kolizije - Prilikom planiranja postrojenja za iskorištavanje biomase poljoprivrednog podrijetla za proizvodnju energije izbjegavati da izvor biomase bude s područja ekološke mreže, odnosno s ciljnog stanišnog tipa ili staništa pogodnih za ciljne vrste
REZULTAT	- Smanjenje potrošnje primarne energije zbog učinkovitijeg korištenja energije i korištenja obnovljivih izvora energije - Smanjenje emisije CO₂ - Zbrinjavanje i korištenje nusproizvoda poljoprivrede, ribarstva, akvakulture, šumarstva i prerađivačke industrije - Smanjenje ovisnosti o vanjskim izvorima energije - Povećana konkurentnost gospodarskog i poljoprivrednog sektora
RAZVOJNI UČINAK	Očekuje se povećana gospodarska aktivnost tijekom realizacije predmetnih projekata. Uslijed toga očekuje se povećanje konkurentnosti gospodarstva jer bi se smanjili troškovi proizvodnje. Posljedično se očekuje oslobađanje dodatnih financijskih sredstava unutar poslovnih subjekata, čime se otvara prostor za daljnji rast. Generalno se očekuje otvaranje novih radnih mjesta i gospodarski razvitak Zagrebačke županije
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Energija proizvedena iz obnovljivih izvora - Broj izgrađenih sustava za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora - Broj organiziranih edukacijskih i savjetodavnih događanja - Broj obuhvaćenih dionika iz sektora poljoprivrede i šumarstva
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZŽ, Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Gospodarski subjekti u poljoprivredi, ribarstvu, akvakulturi, šumarstvu i prerađivačkoj industriji, javni sektor.

MJERA	2.1. Razvoj ekološke proizvodnje hrane
AKTIVNOST	2.1.4. Trženje i marketing
SVRHA	Razvoj kratkih opskrbnih lanaca i promocija alternativnih prodajnih kanala.
CILJ	Poticanje institucijske kupovine ekoloških proizvoda (zelena javna nabava) za potrebe javnih kuhinja (vrtići, škole, bolnice) u gradovima i općinama, čime će se osigurati stabilno lokalno tržište. Razvoj kratkih opskrbnih lanaca, promocija alternativnih prodajnih kanala te stvaranje prikladne tržišne infrastrukture kroz partnerstvo trgovaca, proizvođača, prerađivača.
SADRŽAJ	- Poticanje institucijske kupovine ekoloških proizvoda (zelena javna nabava) za potrebe javnih kuhinja (vrtići, škole, bolnice) u vlastitim javnim ustanovama i u suradnji s gradovima i općinama u javnim ustanovama u njihovoj nadležnosti. Za provedbu ove akcije, uz sredstva koja će se izdvojiti iz županijskih proračuna, zainteresirane jedinice lokalne samouprave trebat će osigurati potrebna sredstva iz svojih proračuna kojima će se namiriti eventualna razlika nabavne cijene između ekoloških proizvoda i do sada korištenih konvencionalnih proizvoda

	- Poticati će se razvoj kratkih opskrbnih lanaca te promovirati alternativni prodajni kanali (posebna prodajna mjesta, kiosci, trgovine na OPG-ima, lokalni sajmovi, eko štandovi na tržnicama i/ili eko tržnice, zelene eko košare - sustav kućnih dostava) te stvaranje prikladne tržišne infrastrukture kroz partnerstvo trgovaca, proizvođača, prerađivača (npr. eko distributivni centri) - Poticanje uvođenja eko hrane u restorane, hotele, objekte seoskog turizma i sl.
REZULTAT	- Glavni je očekivani rezultat osiguranje stabilnog lokalnog tržišta i potpuna zamjena namirnica u javnim kuhinjama onima iz ekološke proizvodnje - Očekuje se razvoj kratkih opskrbnih lanaca, što će doprinijeti povećanju kvalitete hrane u javnim kuhinjama, razvoju lokalne proizvodnje i smanjenju troškova i ekološkog utjecaja distribucije poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda - Povećanje prodaje i dohotka putem promocije alternativnih prodajnih kanala (posebna prodajna mjesta, kiosci, trgovine na OPG-ima, lokalni sajmovi, eko štandovi na tržnicama i/ili eko tržnice, zelene eko košare - sustav kućnih dostava i sl.) - Stvorena prikladna tržišna infrastruktura kroz partnerstvo trgovaca, proizvođača i prerađivača, kao što je eko distributivni centar - Dostupnost eko hrane u restoranima, hotelima, objektima seoskog turizma i sl. - Podizanje svijesti potrošača o dobrobiti takvih proizvoda - Pozicioniranje Županije kao ekološki orijentirane sredine
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti pridonijet će porastu broja proizvođača i proizvoda iz ekološke proizvodnje, osigurati plasman ekoloških proizvoda, pridonijet će zaštiti tla, vode i zraka, razvoju tržišta proizvoda iz ekološke i integrirane proizvodnje, rastu dohotka proizvođača i promociji Županije kao očuvane prirodne sredine
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj provedenih zelenih javnih nabava i njihova vrijednost - Broj organiziranih promotivnih i prodajnih manifestacija za ekološke proizvode
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ. Ostali akteri: JLS, javne ustanove na području Zagrebačke županije, ugostiteljski i turistički objekti s područja Zagrebačke županije.
CILJNE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna gospodarstva, javne ustanove, ugostiteljski i turistički objekti s područja Zagrebačke županije i JLS s područja Zagrebačke županije.

MJERA	2.1. Razvoj ekološke proizvodnje hrane
AKTIVNOST	2.1.5. Stručno-znanstvena istraživanja
SVRHA	Uvođenje novih tehnika i tehnologija proizvodnje i podizanje razine znanja i dostupnosti informacija radi intenziviranja razvoja i povećanja konkurentnosti poljoprivredne i šumarske proizvodnje.
CILJ	Ispitivanje učinkovitosti, prilagodba i uvođenje novih tehnika i tehnologija proizvodnje u poljoprivredi i šumarstvu provedbom znanstvenih i stručnih istraživanja. Edukacija i prijenos znanja iz znanstvenih i stručnih institucija u proizvodnju.
SADRŽAJ	- Provedba i implementacija znanstvenih i stručnih istraživanja koja imaju za cilj povećanje konkurentnosti poljoprivrednih i šumarskih gospodarstava - Edukacija i stručno osposobljavanje za rad u poljoprivredi i šumarstvu - Organizacija i provedba ocjenjivanja kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda - Izgradnja znanstveno-istraživačkih centara za razvoj i unapređenje proizvodnje
REZULTAT	- Porast razine znanja u poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji i upravljanju gospodarstvom koji će se očitovati u porastu količine i kvalitete proizvoda i usluga te rastu prihoda gospodarstva - Primjena novih tehnologija u proizvodnji i preradi proizvoda - Razvoj centara kao mostova za prijenos znanja u proizvodnju - Učinkovitija i profitabilnija gospodarstva - Marketinški pripremljeni i tržišno pozicionirani proizvodi

RAZVOJNI UČINAK	Povećanje konkurentnosti, rast proizvodnje i prerade proizvoda, porast broja kvalitetnih i prepoznatljivih proizvoda na tržištu, povećanja prihoda gospodarstava te zadržavanja i zapošljavanja stanovništva na ruralnim područjima.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj provedenih znanstvenih i stručnih istraživanja - Broj osposobljenih proizvođača za bavljenje određenom proizvodnjom
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ. Ostali akteri: Znanstvene i obrazovne institucije, MP - Savjetodavna služba, HGK-KZ, HOK-OKZ, Poduzetnički centar Zagrebačke županije.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna i šumarska gospodarstva s područja Zagrebačke županije.

MJERA	2.1. Razvoj ekološke proizvodnje hrane
AKTIVNOST	2.1.6. Institucionalna i administrativna potpora
SVRHA	Pružanje jednostavne i djelotvorne potpore svim dionicima, poljoprivrednicima za preusmjeravanje na ekološku proizvodnju; pružanje potpore regionalnoj i lokalnoj samoupravi kroz savjete u vezi s javnom nabavom te savjete za mjere koje se financiraju iz Programa ruralnog razvoja RH (prije svega investicijske), a odnose se isključivo na projekte vezane za ekološku poljoprivredu i proizvodnju hrane.
CILJ	Razvoj sveobuhvatnog sustava potpore razvoju ekološke proizvodnje i njenog uvođenja u javne kuhinje putem sustava zelene javne nabave.
SADRŽAJ	- Uspostava info-točke za ekološku poljoprivredu u Upravnom odjelu za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo - Izrada detaljnog Akcijskog plana za prelazak na 100% ekološku poljoprivredu do 2030. godine - Izrada smjernica za zelenu javnu nabavu ekološke hrane - Poticanje udruživanja ekoloških proizvođača te davanje potpore njihovim udrugama i zadrugama te udrugama ekoloških potrošača
REZULTAT	- Uspostavljena info-točka za ekološku poljoprivredu u Upravnom odjelu za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo - Izrađen Akcijski plan za prelazak na 100% ekološku poljoprivredu do 2030. godine - Izrađene smjernice za regionalnu i lokalnu samoupravu za zelenu javnu nabavu ekološke hrane - Povećanje udruživanja ekoloških proizvođača i potrošača
RAZVOJNI UČINAK	Sustavno usmjeravanje razvoja ekološke proizvodnje na području Zagrebačke županije.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Izrađen Akcijski plan za prelazak na 100% ekološku poljoprivredu do 2030. godine - Izrađene smjernice za regionalnu i lokalnu samoupravu za zelenu javnu nabavu ekološke hrane
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ. Ostali akteri: JLS, udruge i zadruge ekoloških proizvođača, udruge ekoloških potrošača.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Regionalna i lokalna samouprava, ekološka poljoprivredna gospodarstva s područja Zagrebačke županije, udruge i zadruge ekoloških proizvođača, udruge ekoloških potrošača.

2.2. Unapređenje socio-ekonomskih uvjeta sela i poljoprivrednika

MJERA	2.2. Unapređenje socio-ekonomskih uvjeta sela i poljoprivrednika
AKTIVNOST	2.2.1. Učinkovito upravljanje poljoprivrednim i šumskim resursima
SVRHA	Zaštita i očuvanje neobnovljivih resursa (tlo, voda, zrak) u poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji. Povećanje konkurentnosti poljoprivrednih i šumarskih gospodarstava.
CILJ	Održivo i učinkovito upravljanje tlom, vodom i zrakom kao neobnovljivim resursima u poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji. Povećanje korištene površine zemljišta po gospodarstvu. Smanjenje broja lokacija korištenih površina zemljišta po gospodarstvu. Povećanje površine navodnjavanog poljoprivrednog zemljišta. Privođenje kulture neobrađenog i zapuštenog zemljišta općenito, kao i ovakvih površina u zaštićenim područjima (NATURA 2000) u skladu s propisima o upravljanju zaštićenim područjem.
SADRŽAJ	- Zaštita poljoprivrednog i šumskog zemljišta od gubitaka (prenamjenom, erozijom i sl.) i degradacije smanjenjem njegove proizvodne sposobnosti (pada sadržaja organske tvari, hranjiva, zakiseljavanje, kontaminacija teškim metalima i sl.) - Provedba projekta komasacije i navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta - Sufinanciranje troškova okrupnjavanja poljoprivrednog i šumskog zemljišta - Provedba regionalizacije poljoprivredne proizvodnje (optimalno korištenje prirodnih značajki poljoprivrednog zemljišta) - Aktivacija neobrađenog i zapuštenog poljoprivrednog zemljišta - Podizanje kvalitete šumskih sastojina i stanja gospodarenja privatnim šumama - Poticanje izrade Programa gospodarenja šumama šumoposjednika - Zahvate vode iz vodotoka za potrebe sustava navodnjavanja izvesti na način da se ne naruši ekološki prihvatljiv protok potreban za očuvanje ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže nizvodno od zahvata - Prilikom planiranja sustava navodnjavanja izraditi stručne podloge koje će procijeniti kumulativni utjecaj svih planiranih sustava navodnjavanja u kojima se planira zahvat vode iz istog prirodnog površinskog izvora koji mogu negativno utjecati na staništa unutar područja ekološke mreže, odnosno procijeniti značaj utjecaja na režim površinskih i podzemnih voda kako ne bi došlo do kumulativnog narušavanja ekološki prihvatljivog protoka vodotoka - U slučaju planiranja akumulacije za korištenje vode za navodnjavanje akumulaciju planirati na način da se ne prekine kontinuitet vodotoka te se onemoguće longitudinalne migracije, prvenstveno riba; u slučaju da do toga dođe, planirati riblje staze; potrebno je maksimalno izbjegavati staništa koja su od izuzetne važnosti za ciljeve očuvanja; očuvati ekološki prihvatljiv protok nizvodno od akumulacije
REZULTAT	- Održivo i učinkovito korištenje prirodnih resursa u poljoprivredi i šumarstvu - Stvaranje okrupljenih i zaokruženih proizvodnih parcela - Uspostava javnog sustava navodnjavanja - Povećanje količine i kvalitete proizvoda, stabilnost prinosa i rast prihoda gospodarstava - Smanjenje površine neobrađenog i zapuštenog poljoprivrednog i šumskog zemljišta - Imovinsko-pravno usklađeno stanje zemljišnih knjiga i katastra sa stvarnim stanjem
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti pridonijet će zaštiti i očuvanju tala, porastu poljoprivredne i šumarske proizvodnje, povećanju konkurentnosti proizvodnje i kvalitete i stabilnosti prinosa te povećanju prihoda gospodarstava.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Površina okrupljenog poljoprivrednog i šumskog zemljišta - Površina navodnjavanog poljoprivrednog zemljišta
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ŽŽ. Ostali akteri: JLS, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna i šumarska gospodarstva s područja Zagrebačke županije.

MJERA	2.2. Unapređenje socio-ekonomskih uvjeta sela i poljoprivrednika
AKTIVNOST	2.2.2. Razvoj lokalnih proizvoda i tržišta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda
SVRHA	Povećanje dohotka lokalnih poljoprivrednih gospodarstava, poticanje mladih ljudi na ostanak u ruralnim dijelovima, osiguravanje domaćeg proizvoda na tržištu.
CILJ	Povećati konkurentnost gospodarstava kroz povećanje dohotka, uvođenje proizvoda u kratke lance opskrbe, iskomunicirati oznaku kvalitete i sljedivosti među potrošačima kao oznaku koja jamči kvalitetu proizvoda, njegovu sljedivost i porijeklo. Putem ocjenjivanja proizvoda povećati kvalitetu samih proizvoda te isto tako educirati potrošače o tim proizvodima.
SADRŽAJ	- Analiza, ocjenjivanje i označavanje proizvoda dodane vrijednosti županijskom oznakom kojom se jamči kvaliteta, sljedivost i porijeklo - Izgradnja lokalne tržišne infrastrukture, stvaranje kratkih opskrbnih lanaca - Stvaranje uvjeta za povezivanje lokalnih proizvođača hrane s potrošačima - Provedba marketinških aktivnosti
REZULTAT	- Povećanje broja proizvoda koji nose oznaku kvalitete/sljedivosti - Izgradnja lokalne tržišne infrastrukture - Stvaranje kratkih opskrbnih lanaca - Povećanje dohotka poljoprivrednika kroz proizvode s dodanom vrijednošću - Podizanje svijesti potrošača o dobrobiti takvih proizvoda
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje dohotka lokalnih poljoprivrednih gospodarstava, poticanje mladih ljudi na ostanak u ruralnim dijelovima, osiguravanje domaćeg proizvoda na tržištu. Porast ulaganja u ruralnom prostoru.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj proizvođača označenih oznakom kvalitete/sljedivosti - Broj uspostavljenih kratkih lanaca opskrbe
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ. Ostali akteri: Ministarstvo poljoprivrede, Državni zavod za intelektualno vlasništvo, JLS, organizacije poljoprivrednih proizvođača, Poduzetnički centar Zagrebačke županije, HGK, TZŽŽ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna gospodarstva s područja Zagrebačke županije.

MJERA	2.2. Unapređenje socio-ekonomskih uvjeta sela i poljoprivrednika
AKTIVNOST	2.2.3. Unapređenje povezivanja i udruživanja poljoprivrednih proizvođača i ostalih dionika ruralnog razvoja
SVRHA	Podizanje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača.
CILJ	Unaprijediti uvjete i osigurati potrebnu podršku za osnivanje, rad i razvoj udruženja u poljoprivredi i šumarstvu.
SADRŽAJ	- Poticanje udruživanja i stvaranje mreže zainteresiranih dionika na lokalnoj razini i koordinacija na regionalnoj razini - Poticanje modernog zadrugarstva s ciljem standardizacije kvalitete, stabilnosti ponude i zajedničkog nastupa na tržištu - Razvoj proizvođačkih grupa, organizacija i klastera - Poticanje osnivanja i razvoja LAG-ova i snaženje LEADER pristupa
REZULTAT	- Povećanje broja udruga, zadruga i proizvođačkih organizacija - Dugoročna održivost malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava - Osiguranje stabilnosti isporuke i cijena poljoprivrednih proizvoda - Stvaranje ravnopravnih partnera trgovačkom sektoru - Prijenos znanja, iskustava i pozitivnih primjera - Povećanje razumijevanje između dionika na ruralnom području - Učinkovitije korištenje fondova Europske unije kroz pripremu i provedbu zajedničkih projekata

RAZVOJNI UČINAK	Povećanje organiziranosti poljoprivrednih proizvođača i drugih zainteresiranih i povezanih dionika ruralnog prostora povećat će konkurentnost i pospješiti dugoročnu održivost malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava te pridonijeti daljnjem financiranju njihovih razvojnih programa i projekata iz sredstava fondova Europske unije.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj organizacija proizvođača i broj članova organizacija proizvođača - Iznos investicija u sufinanciranje aktivnosti organizacija proizvođača
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZZ. Ostali akteri: Ministarstvo poljoprivrede, JLS, organizacije proizvođača.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Organizacije proizvođača s područja Zagrebačke županije.

2.3. Razvoj pametnih sela

MJERA	2.3. Razvoj pametnih sela
AKTIVNOST	2.3.1. Umrežavanje dionika ruralnog razvoja uz primjenu digitalnih alata i socijalnih inovacija
SVRHA	Potaknuti preuzimanje inicijative za socio-ekonomski razvoj u selima od strane lokalnih dionika uvažavajući tradiciju i lokalne specifičnosti te umrežavajući ključne dionika ruralnog razvoja (javni sektor, privatni sektor, civilno društvo). Integralni pristup ruralnom razvoju umrežavanjem svih ključnih dionika te stvaranjem sinergije između njih.
CILJ	Povećanje suradnje ključnih dionika ruralnog razvoja s ciljem poticanja razvoja sela optimalnim korištenjem lokalnih resursa, potpomognutim usvajanjem novih znanja, razvojem inovativnih rješenja, korištenjem digitalnih alata te socijalnim inovacijama.
SADRŽAJ	- Poticati aktivnosti kroz korištenje digitalnih alata, kao što su e-zdravlje, internetsko obrazovanje, mobilnost, tj. bolja povezanost s malim gradovima i većim gradskim središtima, lokalna proizvodnja energije – prijelaz na niskougljično, kružno gospodarstvo, bolje usluge za stanovništvo i poduzetništvo, bolji pristup poslovima, bolja rješenja za okoliš (zelenije i zdravije društvo) itd. - Izrada Akcijskog plana razvoja pametnih sela do 2030. godine - Poticanje socijalnih inovacija u ruralnim uslugama (mobiliziranje javnog i privatnog financiranja) - Poticanje usvajanja novih znanja i vještina svih dionika socio-ekonomskog razvoja sela, uključujući digitalne vještine i pismenost
REZULTAT	- Povećanje pokazatelja socio-ekonomskog razvoja te kvalitete života u selima Zagrebačke županije - Izrađen Akcijski plan razvoja pametnih sela do 2030. godine - Povećano korištenje pametnih rješenja te digitalnih alata - Učinkovitije korištenje dostupnih financijskih i ljudskih resursa za ruralni razvoj
RAZVOJNI UČINAK	Smanjenje digitalnog jaza između gradova i sela. Poboljšanje povezanosti svih dionika ruralnog razvoja s ciljem povećanja kvalitete života i životnog standarda u ruralnim područjima. Smanjenje depopulacije u selima.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj dostupnih novih i pametnih usluga - Broj programa edukacije usmjerene na digitalne vještine za stanovnike sela
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZZ. Ostali akteri: Ministarstvo poljoprivrede, JLS, trgovačka društva.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici, poduzetnici i posjetitelji ruralnog područja Zagrebačke županije.

MJERA	2.3. Razvoj pametnih sela
AKTIVNOST	2.3.2. Razvoj infrastrukture u ruralnim područjima
SVRHA	Razvoj infrastrukturne osnove za povećanje konkurentnosti poljoprivrednih i šumskih gospodarstava.
CILJ	Unaprijediti uvjete i osigurati potrebnu podršku za povećanje konkurentnosti i produktivnosti u poljoprivredi i šumarstvu.
SADRŽAJ	- Izgradnja i opremanje logističko-distributivnih centara za poljoprivredne i šumske proizvode - Izgradnja, adaptacija, sanacija i opremanje infrastrukturnih objekata različite namjene na ruralnom području (nerazvrstane ceste, objekti društvene namjene i područne škole, infrastruktura namijenjena zaštiti prirode i okoliša, uključujući i životinje itd.) - Izgradnja mreže širokopojasnog pristupa internetu - Potrebno je usmjeriti razvoj na iskorištavanje prostora kao resursa u niže razvijena područja, zapuštena i napuštena područja i <i>brownfield</i> lokacije, osobito u vidu smještaja javnih i društvenih sadržaja i infrastrukture - Ozelenjivanje naselja vršiti autohtonim vrstama kako ne bi nastao negativan utjecaj na lokalne vrste - Izgradnju infrastrukture u ruralnim područjima planirati na način da se izbjegne zauzeće, fragmentacija ili degradacija ciljnih stanišnih tipova te staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže, a sukladno podacima o rasprostranjenosti ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže na području i u blizini planiranog zahvata - Radove unutar područja očuvanja značajnih za ptice (POP) provoditi izvan razdoblja gniježđenja ciljnih vrsta ptica sukladno posebnom propisu kojim se određuju mjere očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže
REZULTAT	- Stvaranje infrastrukturne osnove za dugoročno održivu i učinkovitu poljoprivrednu i šumsku proizvodnju, kao i održavanje i unapređenje infrastrukture na ruralnom području namijenjene kulturno-društvenom, sportskom i socijalnom razvoju ruralnog područja - Izgrađeni i opremljeni kapaciteti za skladištenje, pripremu za tržište i distribuciju poljoprivrednih i šumskih proizvoda - Izgrađeni, adaptirani, sanirani i opremljeni infrastrukturni objekti na ruralnom području (nerazvrstane ceste, objekti društvene namjene i područne škole) - Dostupan pristup internetu u svakom dijelu županije brzine 100 Mbit/s
RAZVOJNI UČINAK	Osigurani uvjeti i potrebnu podršku za povećanje konkurentnosti i produktivnosti u poljoprivredi i šumarstvu.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj investicija u izgradnju, adaptaciju, sanaciju i opremanje infrastrukturnih objekata na ruralnom području (nerazvrstane ceste, objekti društvene namjene, područne škole i sl.) - Broj izgrađenih i opremljenih kapaciteta za skladištenje, pripremu za tržište i distribuciju proizvoda poljoprivrednog i/ili šumskog podrijetla
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ. Ostali akteri: Ministarstvo poljoprivrede, JLS, trgovačka društva.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna i šumska gospodarstva s područja Zagrebačke županije.

MJERA	2.3. Razvoj pametnih sela
AKTIVNOST	2.3.3. Razvoj pametne poljoprivrede
SVRHA	Razvoj i primjena naprednih digitalnih rješenja s ciljem unapređenja poljoprivredne proizvodnje i plasmana poljoprivrednih proizvoda.
CILJ	Unapređenje i povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje korištenjem naprednih digitalnih rješenja i pomagala.
SADRŽAJ	- Razvoj i primjena svih dostupnih tehničkih i tehnoloških pomagala i sustava proizvodnje s ciljem povećanja proizvodnje, zaštite prirode i okoliša, smanjenja utjecaja klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju, racionalizaciju troškova proizvodnje, prerade i distribucije proizvoda, kao i umrežavanje svih ključnih dionika ruralnog razvoja (proizvođača, dobavljača, potrošača) - Promicanje i edukacija o primjeni digitalnih rješenja s ciljem unapređenja poljoprivredne proizvodnje i plasmana poljoprivrednih proizvoda
REZULTAT	- Unapređenje proizvodnje, zaštita prirode i okoliša, smanjenje utjecaja klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju, racionalizaciju troškova proizvodnje, prerade i distribucije proizvoda
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje proizvodnje, zaštita prirode i okoliša, smanjenje utjecaja klimatskih promjena na poljoprivrednu i šumarsku proizvodnju, racionalizacija troškova proizvodnje, prerade i distribucije.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj projekata/investicija u razvoj pametne poljoprivrede - Proizvodne površine pod pametnom poljoprivredom
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZZ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna gospodarstva s područja Zagrebačke županije, ostali dionici ruralnog razvoja.

Posebni cilj III.

POBOLJŠATI INFRASTRUKTURU I KVALITETU ŽIVOTA ODRŽIVIM KORIŠTENJEM PRIRODNIH RESURSA I KULTURNIH DOBARA

Orijentiranost k održivom gospodarstvu i razvoju u cijelosti vidljiva je i kroz ovaj posebni cilj. Planira se daljnje uklanjanje razvojnih ograničenja u području komunalne, prometne i energetske infrastrukture primjenjujući principe održivog razvoja, odnosno resursne učinkovitosti.

Poticat će se, stoga, energetska učinkovitost, povećanje udjela energije dobivene iz obnovljivih izvora, kao i aktivnosti prilagodbe na klimatske promjene, koje su nužne radi upravljanja rizicima za prostor i gospodarstvo Županije.

Ugljikovodici

Istraživanje i daljnja eksploatacija ugljikovodika ovisi o strateškim opredjeljenjima Republike Hrvatske, točnije osnovni akt kojim se utvrđuje gospodarenje ugljikovodicima, geotermalnim vodama, podzemno skladištenje plina i trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida i planiranje naftno-rudarske gospodarske djelatnosti na državnoj razini jest Strategija energetskega razvoja Republike Hrvatske. Osim navedenog, istraživanje i eksploatacija ugljikovodika ovisi i o odlukama tvrtki koje se bave istraživanjem i eksploatacijom ugljikovodika na ovom području. Trenutno se na području Županije nalazi pet istražnih prostora ugljikovodika: Drava-02, Sava-06, Sava-11, Sava-12 i Sjeverozapadna Hrvatska-05 te deset eksploatacijskih polja ugljikovodika: EPU Dugo Selo, EPU Lupoglav, EPU Ježevo, EPU Kloštar, EPU Ivanić, EPU Šumećani, EPU Bunjani, EPU Žutica, EPU Vežišće, EPU Okoli i jedno podzemno skladište plina, PSP Okoli.

Geotermalne vode u energetske svrhe

Pored toplinarstva i proizvodnje električne energije iz geotermalne vode, poseban naglasak potrebno je staviti na korištenje geotermalnih izvora u poljoprivredne svrhe. Do danas se na području Županije nalaze eksploatacijska polja geotermalne vode EPG Ivanić, EPG Zagreb i EPG Sveta Nedelja. Preliminarni istražni prostori geotermalne vode su Velika Gorica i Zaprešić, a navedeni su i u Nacionalnom planu oporavka i otpornosti 2021.-2026.

Nastavit će se s unapređenjem prostornog planiranja te s primjenom prostornih planova koji će osigurati dugoročni održivi razvitak Županije i optimalno usmjeravati buduće investicije u infrastrukturu.

Posebna pažnja posvetit će se i zaštiti okoliša te održivom korištenju prirodnih vrijednosti, koji će s jedne strane doprinijeti razvoju održivog turizma, a s druge strane dodatno unaprijediti kvalitetu i atraktivnost prostora za život i rad.

Posebni cilj ostvarit će se kroz 6 identificiranih mjera:

3.1. Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost - u javnom i privatnom sektoru, uključujući i zgrade, rasvjetu i vozila;

3.2. Prilagodba na učinke klimatskih promjena, čija je glavna svrha integracija elemenata prilagodbe na učinke klimatskih promjena u sve razvojne procese;

3.3. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura koja omogućuje visoku kvalitetu života, dostupnost usluga, a uz poštivanje svih odredbi zaštite okoliša i prirode;

3.4. Visoka kvaliteta urbanog i prirodnog okruženja, koja će se postići daljnjim unapređenjem planiranja korištenja prostora te unapređenjem usluga;

3.5. Zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih vrijednosti, koja je preduvjet za daljnji razvoj Županije na temeljima održivog razvoja, ali predstavlja i veliki razvojni resurs koji je moguće u budućnosti bolje iskoristiti;

3.6. Zaštita i održivo korištenje kulturnih vrijednosti, koja njeguje autentičnost prostora i prepoznaje njegove povijesne i kulturne vrijednosti kao razvojni resurs i čuvar identiteta određenog teritorija.

Ovim ciljem doprinosi se Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030., posebice njenog cilja SC.8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost, u kojoj se ističu zaštita prirodnih resursa i borba protiv klimatskih promjena uz energetska učinkovitost i samodostatnost te tranzicija na čistu energiju kao prioritarna područja javnih politika. Dodatno se doprinosi i SC 10. Održiva mobilnost, jer se mjerom 3.3. potiču energetska učinkovita i okolišno prihvatljiva prometna rješenja.

Pokazatelj ishoda	Izvor	Jedinica mjere	Početna vrijednost pokazatelja ishoda	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda
Ol.02.11.44 Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon	Regionalne energetske agencije	Broj	68	250
Ol.02.6.64 Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	Tona	17.740 (2019.)	29.850 (2027.)
Ol.02.6.60 Površina revitaliziranih biološki vrijednih staništa	Županijske ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode	Hektara (ha)	3,78 (2020.)	3,78

3.1. Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost

MJERA	3.1. Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost
AKTIVNOST	3.1.1. Poticanje povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u tvrtkama
SVRHA	Razvoj gospodarstva temeljen na iskorištavanju lokalnih resursa kroz učinkovitije korištenje energije i korištenje obnovljivih izvora energije.
CILJ	Smanjiti potrošnju energije kroz njeno učinkovitije iskorištavanje i dobivanje energije iz obnovljivih izvora. Posljedično tome očekuje se rast konkurentnosti tvrtki. Istovremeno se kroz edukaciju razvija svijest o značaju energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Udruživanje komplementarnih sudionika (privatni sektor, obrazovne i županijske institucije). Istraživanje, razvoj i primjena energetske učinkovite rješenja i obnovljivih izvora energije.
SADRŽAJ	- Pružanje savjetodavnih i stručnih usluga poduzetnicima i obrtnicima - Pregled i preporuke mogućih izvora financiranja - Istraživanje i razvoj rješenja čijom bi se primjenom učinkovitije koristila energija i obnovljivi izvori energije - Promocija i poticanje projekata povećanja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije - Biomasa nastalu iz poljoprivrede koristiti u svrhu proizvodnje energije - Razmotriti uključivanje mjera u vezi s diverzifikacijom izvora energije, koje će uključivati aktivnosti vezane za transport i skladištenje, izradu analize i pripreme dokumentacije za provedbu elektro-energetskih projekata; elektrifikaciju naselja; postavljanje punionica za e-vozila, obnovu i dogradnju plinske mreže, kao i poticanje aktivnosti istraživanja i eksploatacije ugljikovodika i druge
REZULTAT	- Smanjenje potrošnje primarne energije zbog učinkovitijeg korištenja energije i korištenja obnovljivih izvora energije - Smanjenje emisije CO₂ - Smanjenje ovisnosti o vanjskim izvorima energije - Povećana konkurentnost gospodarskog sektora
RAZVOJNI UČINAK	Očekuje se povećana gospodarska aktivnost tijekom realizacije predmetnih projekata. Uslijed toga očekuje se povećanje konkurentnosti gospodarstva jer bi se smanjili troškovi proizvodnje. Posljedično se očekuje oslobađanje dodatnih financijskih sredstava unutar poslovnih subjekata, čime se otvara prostor za daljnji rast. Generalno se očekuje otvaranje novih radnih mjesta i gospodarski razvitak Zagrebačke županije.

POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj provedenih projekata povećanja energetske učinkovitosti i korištenja OIE u tvrtkama - Potrošnja energije
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZZ, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Privredni sektor.

MJERA	3.1. Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost
AKTIVNOST	3.1.2. Poticanje povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u stambenim objektima
SVRHA	Smanjenje potrošnje energije u stambenim objektima kroz učinkovitije korištenje energije i korištenje obnovljivih izvora energije.
CILJ	Smanjiti potrošnju energije kroz energetska učinkovitost i odgovarajuće mjere uštede energije, kao i smanjenje udjela konvencionalnih (fosilnih) goriva u ukupnoj potrošnji energije uvođenjem (prebacivanjem na) obnovljive izvore energije u stambenim objektima. Zaštita okoliša kroz smanjenje korištenja fosilnih goriva i smanjenje emisija CO₂ te poticanje korištenja energetske sustava na obnovljive izvore energije - promocija i popularizacija obnovljivih izvora energije.
SADRŽAJ	- Pružanje savjetodavnih i stručnih usluga korisnicima stambenih objekata - Pregled i preporuke mogućih izvora financiranja - Istraživanje i razvoj rješenja čijom bi se primjenom učinkovitije koristila energija i obnovljivi izvori energije - Promocija i poticanje projekata povećanja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije - Promocija i poticanje te sufinanciranje ugradnje sustava grijanja korištenjem geotermalnih voda u stambenim objektima - Sufinanciranje ugradnje fotonaponskih sustava, kondenzacijskih plinskih kotlova i kotlova na biomasu (peleti/drva) u stambene objekte - Sufinanciranje drugih oblika energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u stambenim objektima - Energetska obnova trebala bi se fokusirati na postojeća naselja, prioritetno na ona slabije razvijena i energetska siromašna kako bi se homogenizirao životni standard i razvoj unutar Županije
REZULTAT	- Smanjenje potrošnje primarne energije zbog učinkovitijeg korištenja energije i korištenja obnovljivih izvora energije - Smanjenje emisije CO₂ - Smanjenje ovisnosti o vanjskim izvorima energije
RAZVOJNI UČINAK	Očekuje se smanjenje troškova grijanja/hlađenja stambenih objekata te povećanje standarda građana Zagrebačke županije. Aktivnosti na realizaciji ovih projekata dovest će do povećane gospodarske aktivnosti gospodarskih subjekata tijekom realizacije predmetnih projekata.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj provedenih projekata - Potrošnja energije u stambenim objektima
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZZ, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Vlasnici stambenih objekata.

MJERA	3.1. Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost
AKTIVNOST	3.1.3. Poticanje povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u javnim zgradama
SVRHA	Sustavno gospodarenje energijom u zgradama JLS i Županije.
CILJ	Poboljšanje energetske učinkovitosti i uvođenje obnovljivih izvora energije u javnim zgradama. Postizanje zadanih ciljeva energetske obnove fonda javnih zgrada, kao i veće rekonstrukcije ili izgradnje novih zgrada u smislu ostvarivanja energetske uštede. Uštede na emisiji stakleničkih plinova (primarno CO₂), poticanje razvoja gospodarstva (BDP) te kreiranje intenzivna potrebe za novozaposlenima (direktno, indirektno i inducirano zaposleni).
SADRŽAJ	- Integralna obnova zgrada po nZEB standardu (kojom se osim građevinskih zahvata podrazumijeva i rekonstrukcija kotlovnica na biomasu ili primjena geotermalnih dizalica topline, mehanička ventilaciju s rekuperacijom te rekonstrukcija unutarnje rasvjete) - Izgradnja i dogradnja svih potrebnih kapaciteta u obrazovanju i zdravstvu (kao i ostalih zgrada javne namjene) po nZEB standardu - Povećanje udjela OIE (primarno ugradnjom kotlova na biomasu, dizalica topline i fotonaponskih sustava) - Grupiranje manjih investicijskih projekata u strateške kapitalne projekta sa svrhom smanjenja udjela razvojnih i transakcijskih troškova projekata, umanjena rizika te povećanja tržišne atraktivnosti za privatne investitore - Korištenje alternativnih modela nabave, odnosno kombiniranog financiranja projekata, kojima se omogućuje sudjelovanje privatnih investitora kroz modele javno-privatnog partnerstva (JPP) ili ugovora o energetskom učinku (EPC), sudjelovanje građana putem grupnog financiranja (engl. <i>crowdfunding</i>) ili izdavanja zelenih obveznica na tržištu kapitala - Izgradnja i modernizacija sustava centraliziranog grijanja i hlađenja - Sustavno gospodarenje energijom - Praćenje i analiza potrošnje energije u županijskim zgradama - Provedba energetske pregleda zgrada i pribavljanje energetske certifikata zgrada - Organizacija obrazovnih radionica o načinima uštede energije - Uključiti javnost u postupke planiranja OIE postrojenja od važnosti radi edukacije i prihvaćanja projekata - Uspostaviti WEB GIS preglednik svih realiziranih i planiranih OIE postrojenja na području Zagrebačke županije
REZULTAT	- Smanjenje potrošnje energije u zgradama - Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora - Edukacijske i promotivne kampanje - Smanjenje financijskih troškova za energiju
RAZVOJNI UČINAK	Izravni razvojni učinci integralne energetske obnove javnih zgrada su: - Snažan utjecaj na gospodarski sektor na regionalnoj razini - Stabilizacija i povećanje gospodarske aktivnosti - Pružanje pozitivnog primjera privatnom sektoru - Zapošljavanje - Povećanje javnih (proračunskih) prihoda - Poboljšano zdravlje ljudi - Smanjenje energetske siromaštva - Smanjenje energetske ovisnosti - Povećanje vrijednosti nekretnina - Povećanje prihoda zbog korištenja Smart City komponenta

	Neizravni razvojni učinci integralne energetske obnove javnih zgrada su: - Učinak poboljšanog zdravlja ljudi na smanjenje rashoda proračuna - Učinak povećanja prihoda proračuna na fiskalnu stabilnost - Smanjenje sive ekonomije - Veća vrijednost za novac poreznih obveznika
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj provedenih projekata - Potrošnja energije u zgradarstvu
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZŽ, Upravni odjel za odgoj i obrazovanje ZŽ, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje ZŽ, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Zagrebačka županija kao institucija i JLS, indirektno svi stanovnici Županije.

MJERA	3.1. Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost
AKTIVNOST	3.1.4. Poticanje povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u javnoj rasvjeti
SVRHA	Usklađenje sustava javne rasvjete sa zakonodavnim okvirom, <i>Smart City</i> konceptom i sigurnosnim standardima.
CILJ	Usklađenje postojećih sustava javne rasvjete sa Zakonom o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (NN 14/19) te analiza potrebe proširenje sustava javne rasvjete radi postizanja sigurnosnih standarda (HRN EN 13 201) i mogućnosti implementacije <i>Smart City</i> koncepta u javnoj rasvjeti.
SADRŽAJ	- Određivanje zona ugradnje rasvjete kao i tehničkih parametara rasvjete - Planiranje provedbe mjera zaštite od svjetlosnog onečišćenja - Analiza mogućnosti implementacije <i>Smart City</i> rješenja u sustavu javne rasvjete - Analiza potreba rekonstrukcije i gradnje sustava javne rasvjete radi zadovoljavanja sigurnosnih standarda u javnoj rasvjeti (HRN EN 13 201) - Javnu rasvjetu unutar područja ekološke mreže projektirati unutar minimalno potrebnih okvira za funkcionalno korištenje zahvata; primjenjivati samo ekološki prihvatljive svjetiljke koje zadovoljavaju potrebe za umjetnom rasvijetljenošću pojedine građevine, objekta ili površine, uz minimalno nepotrebno rasipanje svjetlosti na strane i prema nebu te čija je emisija svjetlosti u skladu s uvjetima zaštite od svjetlosnog onečišćenja sukladno mjerodavnim zakonima
REZULTAT	- Izrada Plana rasvjete - Usklađenje Akcijskog plana gradnje i/ili rekonstrukcije javne rasvjete - Gradnja novih svjetiljki sa svrhom postizanja sigurnosnih standarda u javnoj rasvjeti
RAZVOJNI UČINAK	- Planirane aktivnosti dovest će do sljedećih učinaka: - Usklađenje sustava javne rasvjete sa zakonodavnim okvirom - Povećanje sigurnosti u prometu - Povećanje kvalitete komunalne usluge kroz implementaciju <i>Smart City</i> koncepta
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj izrađenih Planova javne rasvjete - Broj rekonstruiranih i novoizgrađenih rasvjetnih mjesta
NOSITELJI	Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZŽ, JLS.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Jedinice lokalne samouprave Zagrebačke županije.

MJERA	3.1. Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost
AKTIVNOST	3.1.5. Postupna zamjena vozila u javnom sektoru električnim vozilima te vozilima na obnovljive izvore energije
SVRHA	Iskorištavanje potencijala proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, odnosno aktiviranje potencijala te energije u prometnim sustavima.
CILJ	Poboljšanje energetske učinkovitosti i uvođenje obnovljivih izvora energije u prometnim sustavima.
SADRŽAJ	- Analiza postojećeg voznog parka - Analiza mogućnosti korištenja vozila s alternativnim pogonima u pojedinim organizacijskim cjelinama s projekcijama ušteda - Postupna zamjena postojećeg voznog parka vozilima na alternativne pogone - Kontinuirano praćenje i optimiziranje voznog parka i predlaganje dodatnih mogućnosti - Uključiti javni sektor u edukaciju oko mogućnosti nabavke vozila na alternativni pogon zbog slabe informiranosti o mogućnostima nabavke
REZULTAT	- Smanjenje potrošnje fosilnih goriva i emitiranje emisija CO2 - Edukacijske i promotivne kampanje - Smanjenje financijskih troškova za energiju
RAZVOJNI UČINAK	Snažan utjecaj na javni sektor na regionalnoj razini. Pružanje pozitivnog primjera privatnom sektoru. Dugoročno dolazi do oslobađanja značajnih financijskih sredstava uslijed smanjenog financijskog troška na energente, pa se novac može preusmjeriti u daljnji razvoj. Smanjenje energetske ovisnosti.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj provedenih projekata - Potrošnja energije - Troškovi energije - Emisija CO2
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZŽ, Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, JLS i komunalna poduzeća.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Zagrebačka županija kao institucija i JLS, komunalna poduzeća na županijskoj i lokalnoj razini, indirektno svi stanovnici Županije.

3.2. Prilagodba na učinke klimatskih promjena

MJERA	3.2. Prilagodba na učinke klimatskih promjena
AKTIVNOST	3.2.1. Integracija elemenata prilagodbe na klimatske promjene u razvojne procese Zagrebačke županije
SVRHA	Integracija elemenata prilagodbe na učinke klimatskih promjena u sve razvojne procese.
CILJ	Prilagodba na učinke klimatskih promjena u svim aspektima funkcioniranja Županije.
SADRŽAJ	- Identifikacija trenutnih i budućih opasnosti i ranjivosti – analiza ranjivosti mora u obzir uzeti osnovne promjene u socio-ekonomskom sustavu, okolišne parametre, biofizičke i socio-ekonomske utjecaje, kao i kapacitet sustava da reagira i prilagođava se; uz potrebu analize trenutnih rizika, potrebno je analizirati i buduće rizike, ali oni moraju uključivati i procjenu eventualnih prednosti koje iste donose, prije svega u sferi razvojnog učinka - Identifikacija adaptacijskih mjera – mjere trebaju biti dizajnirane na način da ne budu reaktivne (da ne odgovaraju na postojeće klimatske prijetnje), već da budu proaktivne i usklađene s projekcijama klimatskih promjena - Evaluacija i odabir adaptacijskih mogućnosti – nakon što su adaptacijske mjere određene, treba započeti s implementacijom i to uzimajući u obzir parametre učinkovitosti, troškova i izvedivosti - Integracija adaptacijskih mjera u postojeće i buduće razvojne procese i aktivnosti – u većini slučajeva adaptacijske mjere morat će biti implementirane kao dio šireg sklopa mjera, horizontalno, međusektorski, u tzv. <i>mainstreaming</i> procesu

- Mjere prilagodbe u području vodnih resursa, poljoprivrede, šumarstva, bioraznolikosti, energetike, zdravlja, prostornog planiranja i uređenja te upravljanja rizicima
- Pravodobna i stručna edukacija stanovništva o rizicima velikih katastrofa
- Obuhvatiti procjenu ranjivosti sektora poljoprivrede i šumarstva na području Županije na klimatske promjene te planirati odgovarajuće aktivnosti povećanja otpornosti i prilagodbe
- Radi izbjegavanja potencijalno negativnih utjecaja na određene ciljeve zaštite okoliša, prilikom integracije mjera prilagodbe potrebno je dati prednost rješenjima temeljenim na prirodi (engl. *Nature-based Solutions, NBS*)
- Izrada detaljne studije zelene infrastrukture Zagrebačke županije kao stručne podloge za napredak i primjenu zelene infrastrukture
- Osigurati edukaciju i obuku u javnopravnim i poslovnim subjektima u svrhu razumijevanja i primjene mjera prilagodbe klimatskim promjenama
- Izvršiti potrebne revizije programa monitoringa voda kako bi se detektirali učinci klimatskih promjena
- Poticati izradu Akcijskih planova prilagodbe na klimatske promjene na razini jedinica lokalne samouprave (JLS)
- Primjena zelene infrastrukture u urbanim područjima u svrhu smanjenja toplinskih otoka, šteta od vjetrova, padalina i poplava, doprinosa ljudskom zdravlju, proizvodnji hrane u urbanim područjima i sl.
- Primjenjivati mjere sprečavanja štetnog djelovanja voda
- Koristiti bioenergetske usjeve koji ne zahtijevaju korištenje pesticida i herbicida
- Proizvodnju za energetske svrhe planirati na višku poljoprivrednog zemljišta ili nekorištenom, slabije plodnom zemljištu, odnosno područjima neprikladnima za proizvodnju hrane i stoku (npr. blizine odlagališta otpada)
- Ozelenjivanje naselja vršiti autohtonim vrstama kako ne bi nastao negativan utjecaj na lokalne vrste
- Izraditi procjenu ranjivosti sektora šumarstva na području Županije na klimatske promjene te planirati odgovarajuće aktivnosti povećavanja otpornosti i prilagodbe
- U aktivnosti podizanja kvaliteta šumskih sastojina uključiti i uklanjanje invazivnih alohtonih vrsta
- Očuvati i zaštititi šume u naseljima i blizini naselja kao zelenu infrastrukturu naselja
- Radi postizanja klimatske neutralnosti poticati inovacije i razvoj novih bioproizvoda kojima se iskorištava šumska biomasa
- Poticati vraćanje materijala biološkog porijekla u lanac vrijednosti (kružno gospodarstvo)
- Povećavati otpornost šuma u svrhu suzbijanja posljedica klimatskih promjena
- U ranim fazama planiranja i razvoja projekta, odnosno prilikom pripreme projektne dokumentacije, provesti analizu isplativosti planiranih zahvata, uzimajući u obzir negativne utjecaje na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže. Pritom uključiti i usluge ekosustava kao validnu mjeru prilikom donošenja odluka o financijskoj isplativosti
- Prilikom odabira rješenja za prilagodbu klimatskim promjenama prednost davati rješenjima utemeljenim na prirodi (*Nature-based Solutions - NBS*)
- Za projekte koji su planirani unutar ili u neposrednoj blizini područja ekološke mreže treba koristiti rješenja:
 - korištenje prirodnih retencija i vodotoka u zaštiti od štetnog djelovanja voda kao prostora za zadržavanje poplavnih voda, odnosno njihovu odvodnju
 - izbjegavanje utvrđivanja obala te kanaliziranja i regulacije vodotoka ako to nije neophodno za zaštitu života ljudi i naselja
 - očuvanje povoljne građe i strukture obale, priobalnih područja i riječnih ušća
 - održavanje povoljne dinamike i vodnog režima, uključujući i razinu podzemne vode, za očuvanje raznolikosti vodenih i močvarnih staništa
 - očuvanje povezanosti vodnoga toka te planiranje pregrada na način da se omogući migracija vrsta
 - očuvanje povoljnih fizikalno-kemijskih svojstava vode u estuarijima za opstanak ciljnih staništa te povoljnih staništa ciljnih vrsta

	- U sklopu edukativno-promidžbenih aktivnosti u svim sektorima istaknuti važnost usluga koje očuvani ekosustavi u području ekološke mreže pružaju te potrebu i mogućnosti za korištenje rješenja temeljenih na prirodi (<i>Nature-based Solutions - NBS</i>), poput: - implementacije zelene, odnosno plavo-zelene infrastrukture (eng. <i>Green Infrastructure - GI, Blue-Green Infrastructure - BGI</i>) - umanjenja mogućih katastrofalnih događaja temeljem usluga postojećih ekosustava (eng. <i>Ecosystem-based Disaster Risk Reduction – Eco-DRR</i>) - prilagodbe klimatskim promjenama temeljem usluga postojećih ekosustava (eng. <i>Ecosystem-based Climate Change Adaptation - EbA</i>) - Prilikom pripreme algoritama i/ili izrade smjernica postupanja za različite scenarije u sektoru upravljanja rizicima, treba uvažavati ranjivost prostora s aspekta biološke raznolikosti te uzimati u obzir usluge koje prirodni i doprirodni ekosustavi pružaju, pri čemu se sugerira uključiti relevantne stručnjake u području zaštite prirode i/ili tijelo državne uprave nadležno za poslove zaštite okoliša i prirode
REZULTAT	- Mjere adaptacije na klimatske promjene identificirane - Adaptacijske mjere implementirane ili kao zasebne ili u razne razvojne procese Županije - Adaptacijski kapacitet Županije povećan - Identificirani i implementirani potencijali rasta gospodarstva uslijed primjena adaptacijskih mjera (npr. razvoj specifičnih tehnologija i procesa, novi procesi u poljoprivredi i sl. po principu prilika, ne prijetnja!)
RAZVOJNI UČINAK	Potencijalno pozitivan utjecaj na gospodarski sektor na regionalnoj razini. Povezivanje javnog i privatnog sektora i razvoj inovativnog financiranja. Povećanje adaptacijskog kapaciteta Županije.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj izrađenih Akcijskih planova održivog korištenja energije i prilagodbe na klimatske promjene (sadrže adaptacijske mjere, a mogu se raditi na razini gradova, ali i integralno na razini Županije) - Broj identificiranih mjera - Broj implementiranih mjera - Broj novostvorenih radnih mjesta specifično vezanih uz adaptacijske mjere
NOSITELJ	Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZŽ, Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje ZŽ, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, Hrvatske vode.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Zagrebačka županija kao institucija i JLS, indirektno svi stanovnici Županije.

3.3. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura

MJERA	3.3. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura
AKTIVNOST	3.3.1. Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti
SVRHA	Kvalitetnija teritorijalna integracija prostora Županije i unapređenje dostupnosti sadržaja te brojnosti putnika i roba.
CILJ	Razvoj cjelokupnog prometnog sustava po svim infrastrukturnim razinama i svim prometnim granama.
SADRŽAJ	- Unapređenje županijskog javnog linijskog i integriranog javnog linijskog (cestovnog, željezničkog, tramvajskog) prijevoza putnika, vodeći računa o održivosti prostorne mreže naselja i potrebnoj intermodalnosti - Uvođenje i unapređenje javnog prijevoza u ruralnim područjima i prigradskim naseljima Zagrebačke županije - Uspostava čvrste suradnje između Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske i Zagrebačke županije na organizaciji, tarifnoj uniji, poboljšanju kvalitete i usklađenosti međužupanijskih linija te organizaciji i implementaciji projekta integriranog prijevoza putnika - Izrada planske, studijske i projektne dokumentacije za organizaciju i implementaciju projekta integriranog prijevoza putnika - Povećanje dostupnosti Zračne luke Franjo Tuđman

- Razmotriti nadopunjavanje rješavanjem problematike prilagođavanja prometnog sustava osobama s poteškoćama te korištenja inteligentnih transportnih sustava u svrhu povećanja brzine vozila javnog prijevoza i općenito smanjenje vremena putovanja te sigurnosti sudionika u prometu, kao i prometa u mirovanju
- Standardizacija razine sufinanciranja usluge javnog prijevoza od strane JLS-a
- Izrada dokumentacije, rekonstrukcija i izgradnja prometne infrastrukture (svih vrsta i razina) radi postizanja odgovarajuće kvalitete i odgovarajuće sigurnosti, bolje protočnosti, veće prometne dostupnosti
- Rekonstrukcija nerazvrstanih prometnica i sanacija klizišta
- Priprema projekata prometne infrastrukture i dokumentacije za sufinanciranje iz fondova EU-a
- Unapređenje kvalitete i sigurnosti cesta s pripadajućim objektima na području Županije
- Izrada planske, studijske i projektne dokumentacije te poticanje ulaganja i izgradnja infrastrukture ostalih oblika prometa za koje postoje kapaciteti na području Županije (riječni, zračni, biciklističke staze, žičara, i dr.)
- Potpora i sufinanciranje modernizacije infrastrukturne opremljenosti objekata koji su u funkciji gospodarskih subjekata prometne djelatnosti na području Županije, s ciljem smanjivanja štetnog utjecaja na okoliš te unapređenje razine zaštite okoliša
- Ograničiti brzinu na prometnicama u zonama s povišenim koncentracijama štetnih tvari u zraku
- Nove ili rekonstruirane prometnice moraju predvidjeti infrastrukturu za nemotorizirani promet sukladno prostornim mogućnostima i procjeni broja korisnika
- Planirati širenje parkirnih površina u naseljima
- Prometnice bi trebalo osvijetliti ekološkom rasvjetom koja osvjetljuje samo cestu
- Nakon izgradnje prometnice potrebna je sadnja širokih pojasa vegetacijskih nasada između prometnica i naselja
- Ograničiti brzinu na prometnicama u zonama s povišenim koncentracijama štetnih tvari u zraku
- Izgradnju prometne infrastrukture planirati na način da se izbjegne zauzeće, fragmentacija ili degradacija ciljnih stanišnih tipova te staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže, a sukladno podacima o rasprostranjenosti ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže na području i u blizini planiranog zahvata
- Radove unutar područja očuvanja značajnih za ptice (POP) provoditi izvan razdoblja gniježđenja ciljnih vrsta ptica sukladno posebnom propisu kojim se određuju mjere očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže
- Izgradnju mostova planirati na način da se izbjegava zadiranje u obale i korito vodotoka te izvan razdoblja najveće aktivnosti ciljnih vrsta riba područja ekološke mreže na koje je moguć utjecaj
- Izbjegavati korištenje rasvjete unutar područja ekološke mreže ako nije nužna za sigurnost prometa
- Primjenjivati samo ekološki prihvatljive svjetiljke koje zadovoljavaju potrebe za umjetnom rasvjetljenošću pojedine građevine, objekta ili površine, uz minimalno nepotrebno rasipanje svjetlosti na strane i prema nebu te čija je emisija svjetlosti u skladu s uvjetima zaštite od svjetlosnog onečišćenja propisanim Zakonom o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja
- Predvidjeti tehničke mjere za omogućavanje povezanosti i smanjenje stradavanja za male životinje na dijelovima trasa prometne infrastrukture koje prolaze kroz područja ekološke mreže prilagođene skupinama ciljnih vrsta, kao i važnosti područja za pojedine vrste i specifične utjecaje na iste
- Pri planiranju cestovne prometne infrastrukture razmotriti izgradnju neprozirnih ograda protiv buke uz prometnicu na dijelu trase koja prolazi kroz područja ekološke mreže
- Pri planiranju trasa prometne infrastrukture izbjegavati ciljni stanišni tip 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost i važna skloništa za ciljne vrste šišmiša u zoni utjecaja zahvata (200 m od osi trase)
- Razvoj sportskih i turističkih aktivnosti na rijeci Savi planirati izvan područja ekološke mreže
- Planirati pristaništa za tipove plovila za koja nisu potrebna strukturna rješenja uređenja korita

	- Strukturne radove turističkih i sportskih aktivnosti u zoni rijeke Save i radove izgradnje mostova izvoditi u vremenski razdvojenom periodu - Razvoj aktivnosti provoditi uz zadržavanje postojeće kategorije plovnosti - Za promet po rijeci Savi koristiti plovila s motorima sa smanjenom emisijom plinova - Strukturna rješenja za održavanje plovnosti primjenjivati samo u slučaju osiguravanja sigurnosti plovidbe, a mogu uključivati lokalizirano (strogo prostorno određeno) iskapanje riječnog materijala uz njegovo obvezno odlaganje natrag u riječni sistem i tehničko održavanje hidrotehničkih građevina na način da njihov dizajn bude prihvatljiv za prirodu prema relevantnim smjernicama - Strukturne radove izvoditi izvan reproduktivnog razdoblja ciljnih vrsta faune obližnjih područja ekološke mreže
REZULTAT	- Kvalitetnija međusobna prometna povezanost svih mikroregija Županije kao i teritorija Županije s ostatkom RH, naročito sa susjednim Županijama s posebnim naglaskom na Grad Zagreb i Krapinsko-zagorsku županiju - Uklanjanje ili smanjenje tzv. uskih grla, prometnih gužvi i zastoja, posebno u vršnim periodima dnevnih migracija - Veće korištenje putovanja javnim prijevozom, posljedica čega je smanjenje individualnog prijevoza, što u konačnici generira smanjenje emisije štetnih plinova, smanjenje broja osobnih vozila u prometu i veću sigurnost u prometu - Povećan broj investicija u: intermodalne terminale, modernizaciju i opremanje stajališta javnog prijevoza, modernizaciju vozila u javnom prijevozu putnika, biciklističke staze, parkirališta za automobile i bicikle pored intermodalnih terminala - Unaprijeđena razina zaštite okoliša (prvenstveno kvalitete zraka) - Visokorazvijena, učinkovita i sigurna prometna infrastruktura
RAZVOJNI UČINAK	Kvalitetna prometna infrastruktura i prometna dostupnost omogućit će ostanak, tj. povratak stanovništva te društveni, okolišni i gospodarski razvoj. Razvijena i dostupna prometna infrastruktura utječe na kvalitetu života i privlačnost Županije za život i poslovanje, odnosno investiranje. Povezivanje različitih vrsta prijevoza omogućit će učinkovitiju povezanost teritorija i veću prijevoznu učinkovitost. Kvalitetna i moderna prometna infrastruktura pozitivno će se odraziti na kvalitetu života i rada te ujednačen regionalni razvoj, kao i na stanje okoliša zbog doprinosa smanjenju emisija stakleničkih plinova.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj prometnih nesreća na cestama na području Županije - Dužina cestovne mreže (rekonstruirane i novoizgrađene) - Broj putnika u javnom prijevozu
NOSITELJI	ŽUC ZŽ, IPZP d.o.o., Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu ZŽ, Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., komunalna poduzeća, JLS, GZ, K-ZŽ, HAC, HC, ARZ, AZM, HŽ infrastruktura, HŽ putnički prijevoz, resorno Ministarstvo, prijevozni operateri.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	JLS, stanovništvo, gospodarski subjekti, komunalna poduzeća, ŽUC ZŽ, trgovačka društva koja se bave prometnom djelatnošću, HC, HAC, ARZ, AZM, HŽ infrastruktura i HŽ putnički prijevoz.

MJERA	3.3. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura
AKTIVNOST	3.3.2. Razvoj cjelovitog sustava gospodarenja otpadom
SVRHA	Zaštita okoliša i zdravlja ljudi.
CILJ	Smanjenje nastanka i gomilanja otpada kroz razvoj cjelovitog (funkcionalnog) sustava gospodarenja otpadom.
SADRŽAJ	- Izobrazba stanovništva i kampanje podizanja svijesti o potrebi provođenja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom - Donošenje i provedba Planova gospodarenja otpadom JLS-a - Sufinanciranje sanacije ilegalnih („divljih“) deponija otpada - Sufinanciranje nabave i postavljanja opreme za odvojeno sakupljanje otpada - Izbjegavanje i smanjenje nastanka otpada - Poticanje reciklaže i odvojenog sakupljanja, odnosno primarne selekcije otpada

	- Poticanje korištenja najboljih raspoloživih tehnologija i tehnika - Zatvaranje i sanacija postojećih odlagališta komunalnog otpada - Izgradnja centra za gospodarenje otpadom s pripadajućim pretovarnim stanicama (Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine (NN 3/17), a posebno Odlukom Vlade Republike Hrvatske o implementaciji Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, planirana je priprema i implementacija projekta CGO Zagreb, čiji su nositelji Grad Zagreb i Zagrebačka županija) - Priprema projekata i dokumentacije za sufinanciranje iz fondova EU-a - Osiguravanje obrade i zbrinjavanje otpada koji se ne može reciklirati (uključivo s otpadom iz pročištača otpadnih voda), sukladno načelima održivog razvoja na prihvatljiv način za okoliš - Povećati stupanj odvojeno prikupljenog otpada na mjestu nastanka u turističkim zonama i kompleksima - Izgradnja centara, promocija i izgradnja centara za ponovnu uporabu korištenih materijala (otpada) - Poticanje izgradnje reciklažnih dvorišta - Razmotriti korištenje proizvodnog otpada kao energetske sirovine u industriji za proizvodnju energije za vlastite proizvodne procese - Ako je moguće, izgradnju građevina za gospodarenje otpadom od lokalnog značaja (centri za ponovnu uporabu, reciklažna dvorišta, reciklažna dvorišta za građevinski materijal, ostale građevine za sakupljanje i obradu otpada koje nisu državnog i regionalnog značaja) planirati u zonama gospodarske ili poslovne namjene smještenim izvan područja ekološke mreže - Ako se izgradnja građevina za gospodarenje otpadom od lokalnog značaja (centri za ponovnu uporabu, reciklažna dvorišta, reciklažna dvorišta za građevinski materijal, ostale građevine za sakupljanje i obradu otpada koje nisu od državnog i regionalnog značaja) planira unutar područja ekološke mreže, izgradnju planirati na način da se izbjegnu područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i stanišnih tipova značajnih za ciljne vrste područja ekološke mreže - Ako se izgradnja građevina za gospodarenje otpadom od lokalnog značaja (centri za ponovnu uporabu, reciklažna dvorišta, reciklažna dvorišta za građevinski materijal, ostale građevine za sakupljanje i obradu otpada koje nisu od državnog i regionalnog značaja) planira unutar područja očuvanja značajnog za ptice (POP), radove izvoditi izvan sezone gniježđenja ciljnih vrsta ptica sukladno posebnom propisu kojim se određuju mjere očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže
REZULTAT	- Povećanje udjela primarno selekcioniranog otpada - Smanjenje količine mješovitog komunalnog otpada koji završava na obradi centara za gospodarenje otpadom - Sanacija i zatvaranje postojećih i ilegalnih odlagališta komunalnog otpada te uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom (izgradnja centra za gospodarenje otpadom i pretovarnih stanica)
RAZVOJNI UČINAK	Razvijen cjeloviti sustav gospodarenja otpadom ima multiplikativne efekte, koji uključuju smanjenje emisije onečišćujućih tvari, smanjenje opasnosti za zdravlje ljudi i okoliš, očuvanje prirodnih resursa te odvajanje ekonomskog rasta i razvoja od porasta količina nastalog otpada.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Ukupna količina odlaganog otpada - Broj reciklažnih dvorišta
NOSITELJI	GOŽŽ d.o.o., Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu ZZ, JLS, komunalna poduzeća, FZOEU i resorno ministarstvo.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici, komunalna poduzeća, GOŽŽ d.o.o., JLS, FZOEU te gospodarski subjekti i institucije u Županiji.

MJERA	3.3. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura
AKTIVNOST	3.3.3. Razvoj sustava zbrinjavanja (odvodnje i obrade) otpadnih voda
SVRHA	Zaštita okoliša i zdravlja ljudi, podizanje kvalitete života stanovništva te ravnomjerni razvoj svih područja Županije.
CILJ	Unapređenje komunalnog standarda kroz rekonstrukciju, dogradnju i izgradnju sustava odvodnje i obrade otpadnih voda za sve jedinice lokalne samouprave u Županiji.
SADRŽAJ	- Izrada planske, studijske i projektne dokumentacije za izvođenje objekata i uređaja zbrinjavanja otpadnih voda - Jačanje kapaciteta odgovornih institucija za rad i održavanje sustava, usklađenje razvoja sustava zbrinjavanja otpadnih voda s razvojem sustava vodoopskrbe - Rekonstrukcija i dogradnja postojećih, izgradnja novih te održavanje sustava zbrinjavanja otpadnih voda - Priprema projekata i dokumentacije sustava zbrinjavanja otpadnih voda za sufinanciranje iz fondova EU - Poticanje industrijskih i komunalnih korisnika na smanjenje iskorištavanja vode i na investiranje u postupke štednje pitke vode, odnosno ponovno korištenje otpadnih voda i oborinskih voda - Uskladiti izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda sa sustavom vodoopskrbe - Kao dio prilagodbe klimatskim promjenama predlaže se razvijanje pilot-projekta održivog gospodarenja oborinskim vodama (zelena infrastruktura, zeleni krovovi, infiltracijski jarci, bioretencije, kišni vrtovi, itd.) - Planiranje i izgradnju komunalne i društvene infrastrukture potrebno je planirati na način da uzimaju prostorna ograničenja u vidu zaštite okoliša i prirode, očuvanja krajobraznih i kulturno-povijesnih vrijednosti
REZULTAT	- Povećana kvaliteta vodne infrastrukture, unaprijeđena razina zaštite okoliša - Povećana kvaliteta života - Veći postotak priključenih kućanstava i pravnih subjekata na sustave zbrinjavanja otpadnih voda
RAZVOJNI UČINAK	Razvoj sustava odvodnje i obrade otpadnih voda proizvest će višestruke koristi. Znatno će se smanjiti zagađivanje okoliša otpadnim vodama, pa će biti i manje zagađenje tla i podzemnih voda, što u konačnici pridonosi kvalitetnijim sanitarnim, tj. higijenskim uvjetima života te uravnoteženom i održivom razvoju.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj kilometara saniranih, rekonstruiranih i novih kolektora te kanalizacijske mreže - Broj kućanstava priključenih na kanalizacijsku mrežu
NOSITELJI	JLS, komunalna poduzeća, Hrvatske vode, Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu ŽŽ, Poduzetnički centar Zagrebačke županije, VIOŽŽ d.o.o. i resorno ministarstvo.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici, JLS, komunalna poduzeća, VIOŽŽ d.o.o. te gospodarski subjekti i institucije u Županiji.

MJERA	3.3. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura
AKTIVNOST	3.3.4. Razvoj sustava vodoopskrbe
SVRHA	Podizanje kvalitete života stanovništva te ravnomjeran razvoj svih područja Županije osiguravanjem sigurne i kvalitetne opskrbe vodom za cijelo stanovništvo i gospodarstvo ŽŽ.
CILJ	Unapređenje komunalnog standarda kroz rekonstrukciju, dogradnju i izgradnju sustava vodoopskrbe na području svih jedinica lokalne samouprave.
SADRŽAJ	- Izrada planske, studijske i projektne dokumentacije za izvođenje objekata i uređaja sustava vodoopskrbe vodeći računa o prihvatnim kapacitetima - Jačanje kapaciteta odgovornih institucija za rad i održavanje sustava vodoopskrbe - Rekonstrukcija i dogradnja postojećih, izgradnja novih te održavanje sustava vodoopskrbe - Smanjenje postotka gubitaka distribuirane pitke vode u vodoopskrbnim sustavima

	- Priprema projekata i dokumentacije sustava vodoopskrbe za sufinanciranje iz fondova EU-a - Izvršiti potrebne revizije programa monitoringa voda kako bi se detektirali učinci klimatskih promjena - Izraditi analizu pritiska (iz poljoprivrede) na vodna tijela te prijedlog novih lokacija koje bi trebale biti uključene u mrežu monitoringa
REZULTAT	- Povećana kvaliteta vodne infrastrukture, unaprijeđena razina zaštite okoliša - Povećana kvaliteta života - Veći postotak priključenih kućanstava i pravnih subjekata na vodoopskrbne sustave - Smanjenje gubitaka u vodoopskrbnim sustavima
RAZVOJNI UČINAK	Razvoj vodoopskrbnih sustava pozitivno će utjecati na ukupan uravnotežen i održiv gospodarski i društveni razvoj Županije. Većem dijelu stanovništva omogućit će se priključivanje na javnu vodoopskrbu, a za potrebe gospodarstva osigurati dovoljne količine vode.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj kilometara sanirane vodoopskrbne mreže s pripadajućim objektima - Broj kilometara dograđene vodoopskrbne mreže s pripadajućim objektima - Broj kilometara novoizgrađene vodoopskrbne mreže s pripadajućim objektima - Broj kućanstava priključenih na vodoopskrbne sustave
NOSITELJI	VIOŽŽ d.o.o., JLS, komunalna poduzeća, Hrvatske vode, resorno ministarstvo, Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu ŽŽ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici, JLS, komunalna poduzeća, VIOŽŽ d.o.o. te gospodarski subjekti i institucije u Županiji.

3.4. Visoka kvaliteta urbanog i prirodnog okruženja

MJERA	3.4. Visoka kvaliteta urbanog i prirodnog okruženja
AKTIVNOST	3.4.1. Unapređenje razine urbaniteta naselja
SVRHA	Unapređenje standarda komunalne i društvene infrastrukture naselja povećava kvalitetu života, generira proširenje gravitirajućeg područja te stvara pretpostavke za bolje razvojne prilike i privlačenje investicija.
CILJ	Povećati standarde dostupnosti i raspoloživosti javnih sadržaja i drugih servisa (opskrba, usluge, ugostiteljstvo, zabava i dr.), osnažiti razvoj manjih centara razvoja.
SADRŽAJ	- Visoka razina urbaniteta podrazumijeva prisutnost dovoljno guste mreže javnih sadržaja i uređenje naselja s funkcijama centraliteta za okolno područje, u skladu s rangom centraliteta - Mjera uključuje izradu prostornih planova uređenja područja i naselja - Urbano opremanje i sanacija prostora pod nezakonitom gradnjom - Poticanje gradnje samoodrživih i niskoenergetskih naselja Daljnji postupci obuhvaćaju: - Prostorna i urbanistička uređenja područja i naselja - Uređenje i pripremu zemljišta za izgradnju (parcelacija, promet i infrastruktura) - Postupna realizacija javnih i svih drugih sadržaja - Postupno uređenje i održavanje javnih površina (prometnice, zelene i pješačke površine, trgovi, dječja igrališta, javna rasvjeta, urbana oprema) - Izrada cjelovitih urbanih rješenja za nove zone koje uzimaju u obzir okolišne i krajobrazne specifičnosti u obzir sukladno županijskoj Krajobraznoj studiji - Prilikom planiranja širenja i formiranja novih građevinskih područja sagledati mogućnost negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže te ista planirati na način da se izbjegne zauzeće te mogući kumulativno značajan gubitak površina ciljnih stanišnih tipova i stanišnih tipova pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže

REZULTAT	- Prostorni planovi - Priprema zemljišta (opremanje područja infrastrukturom) - Brža realizacija i smanjenje cijena javnih i drugih sadržaja - Kvalitetnije upravljanje troškovima uređenja naselja
RAZVOJNI UČINAK	Viša razina urbaniteta naselja, osim kvalitetnijeg života stanovnika, ima privlačan učinak za druge gospodarske aktivnosti i povećanje gravitacijskog područja.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj donesenih urbanističkih planova uređenja naselja - Broj izrađenih planova urbane sanacije i urbane preobrazbe
NOSITELJI	JLS, upravni odjeli po sektorima ŽŽ, Zavod za prostorno uređenje ŽŽ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani, pružatelji javnih i drugih usluga, poduzetnici na području naselja i u okruženju.

MJERA	3.4. Visoka kvaliteta urbanog i prirodnog okruženja
AKTIVNOST	3.4.2. Unapređenje sustava prostornog uređenja
SVRHA	Unapređenje sustava prostornog uređenja u Zagrebačkoj županiji, efikasnost i pravovremenost izrade dokumenata prostornog uređenja.
CILJ	Kvalitetnim i racionalnim prostornim planiranjem na svim razinama stvoriti uvjete za daljnje unapređenje razine urbaniteta naselja, za realizaciju gospodarskih zona, turističkih i sportskih objekata i područja te stvoriti uvjete za realizaciju komunalne, prometne i energetske infrastrukture, uz visoku razinu očuvanja prirodnih i kulturnih resursa Zagrebačke županije.
SADRŽAJ	- Sudjelovanje u izradi Državnog plana prostornog razvoja i drugih planova državne razine pripremom podataka i planskih rješenja za područje Zagrebačke županije - Donošenje novog Prostornog plana Zagrebačke županije sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju, međusobno usklađenje planskih rješenja između ŽŽ, Grada Zagreba i drugih susjednih županija - Donošenje izmjena i dopuna važećeg Prostornog plana Zagrebačke županije - Donošenje Urbanističkih planova uređenja županijskog značaja, sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju - Donošenje novih prostornih planova uređenja gradova i općina, sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju - Donošenje izmjena i dopuna važećih prostornih planova uređenja gradova i općina - Donošenje generalnih urbanističkih planova i urbanističkih planova uređenja - Vođenje Informacijskog sustava prostornog uređenja - Poticati izradu planova zaštićenih područja (Park prirode Medvednica, Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje) - Izrada Izvješća o stanju u prostoru, studija i stručnih podloga za područje Županije i JLS - Uspostava stalne koordinacije sustava prostornog, regionalnog i ruralnog razvoja - Prostorne i urbanističke planove temeljiti na stručnim podlogama izrađenima u svrhu podloga za prostorne planove - Evidentirati područja pojačane erozije te ih uključiti u prostorno-plansku dokumentaciju niže razine - Poticati urbanu sanaciju prostora i komunalno opremanje neizgrađenih građevinskih područja naselja umjesto širenja građevinskih područja - Novoplanirane zahvate, odnosno namjene prostora koje će se predviđati prostornim planovima potrebno je smjestiti u prostor na temelju pogodnosti prostora za određeni zahvat uzimajući u obzir njegovu ranjivost i privlačnost te okruženje - Aktivnosti zaštite od poplava uskladiti s aktivnostima prostornog planiranja i određivanja namjene zemljišta - Potrebno je u proces urbane sanacije, preobrazbe i revitalizacije uključivati i <i>brownfield</i> lokacije kako bi se smanjila potreba za širenjem naselja i drugih urbanih struktura na poljoprivredne i druge vrijedne površine te se iskoristio postojeći izgrađeni prostor - Prethodno planovima sanacije potrebno je provesti detaljnu analizu kao podlogu za planove sanacije kako bi se rješenje uklopilo u postojeće prostorne vrijednosti i istovremeno riješilo probleme na prikladan način

	- Širenje naselja i gradnju novih naselja potrebno je planirati u skladu s prostornim vrijednostima s naglaskom na očuvanje krajobrazne i biološke raznolikosti i poticanje razvoja ruralnog prostora Županije - Ruralna i agrarna područja potrebno je razvijati s ciljem očuvanja vrijednosti ruralnog prostora i podržavanja poljoprivrednih djelatnosti - Urbanu sanaciju, preobrazbu, obnovu i revitalizaciju prioritetno usmjeriti na područja niže razine razvijenosti, niže razine opremljenosti ukupnom infrastrukturom te u kojima je prisutno smanjenje dostupnosti i broja javnih sadržaja - Nove prostorne sadržaje, odnosno gradnju planirati u skladu s postojećim prostornim vrijednostima; urbani, ruralni i krajobrazni karakter određenog područja trebaju biti uključeni u sve razvojne, prostorne i urbanističke planove - Vrijedna područja ruralnog, urbanog i prirodnog karaktera koji su temeljni dio prostornog i kulturnog identiteta Županije trebaju biti zaštićeni i održavani - Područja za ulaganja planirati na temelju kriterija visoke vrsnoće urbanističkog, arhitektonskog i krajobraznog projektiranja - U cilju uspostave visoke kvalitete urbanog i prirodnog okruženja kroz sustav prostornog uređenja za svaku razinu prostorno planske dokumentacije treba izraditi Konzervatorsko-krajobraznu podlogu kroz koju bi se vrednovala obilježja urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša
REZULTAT	Stvoreni prostorno planski uvjeti za realizaciju projekata iz područja gospodarstva, poljoprivrede, komunalne i prometne infrastrukture, društvenih djelatnosti, zaštite okoliša te zaštite prirodne i kulturne baštine.
RAZVOJNI UČINAK	Kvalitetno i racionalno planiranje prostora ima učinak na ukupnu kvalitetu života građana koji u tom prostoru žive, rade ili ga povremeno koriste.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- - Broj donesenih izmjena i dopuna važećih prostornih planova područne i lokalne razine - - Broj donesenih prostornih planova nove generacije (u GIS-u) područne i lokalne razine - - Broj unesenih prostornih planova u Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)
NOSITELJI	Zavod za prostorno uređenje ZŽ, JU Zeleni prsten, JLS, upravni odjeli po sektorima ZŽ, javnopravna tijela.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani, javnopravna tijela, poduzetnici i drugi korisnici prostora ZŽ.

MJERA	3.4. Visoka kvaliteta urbanog i prirodnog okruženja
AKTIVNOST	3.4.3. Uvođenje novih visokih tehnologija u pružanje javnih usluga u naseljima
SVRHA	Unapređenje standarda javnih usluga u naseljima radi povećanja konkurentnosti gospodarstva i kvalitete života stanovnika sukladno načelima održivog razvoja i optimiziranja teritorijalnog kapitala Zagrebačke županije.
CILJ	Povećati standarde dostupnosti i raspoloživosti javnih sadržaja i drugih servisa poduzetnicima i građanima, osnažiti razvoj manjih centara razvoja.
SADRŽAJ	- Mjera uključuje provedbu Strategije razvoja informacijske i komunikacijske tehnologije na području Zagrebačke županije (IKT Strategija ZŽ) te izradu i provedbu strategija pametnih gradova na području Zagrebačke županije, s ciljem učinkovitog korištenja vlastitih razvojnih potencijala upotrebom suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija - Razvoj širokopojasnog interneta - Županija će poticati izradu strategija JLS-a te projekte pametnih gradova i pametnih sela (sufinanciranje, izrada dokumentacije i sl.)
REZULTAT	- Izrađene strategije pametnih gradova za sve gradove Zagrebačke županije - Povećanje konkurentnosti gospodarstva Zagrebačke županije - Povećanje kvalitete života stanovnika Zagrebačke županije - Povećanje broja korisnika modernih IT tehnologija

RAZVOJNI UČINAK	Viša razina urbaniteta naselja, osim kvalitetnijeg života stanovnika, ima privlačan učinak za druge gospodarske aktivnosti i povećanje gravitacijskog područja.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj izrađenih strategija pametnih gradova - Broj novih IT usluga dostupnih građanima i poduzetnicima
NOSITELJI	JLS, upravni odjeli po sektorima ZŽ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani, pružatelji javnih i drugih usluga, poduzetnici na području naselja i u okruženju.

3.5. Zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih vrijednosti

MJERA	3.5. Zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih vrijednosti
AKTIVNOST	3.5.1. Upravljanje zaštićenim dijelovima prirode
SVRHA	Zaštita prirodnih vrijednosti kroz očuvanje georaznolikosti, bioraznolikosti i krajobraznih i perivojnih vrijednosti, učinkovita provedba i upravljanje zaštićenim dijelovima prirode.
CILJ	Unapređenje upravljanja i promocije zaštićenih dijelova prirode i područja ekološke mreže Natura 2000 na način koji kvalitetno integrira zaštitu i održivo korištenje, povećanje prihoda od održivog korištenja prirodne baštine, povećanje lokaliteta evidentiranih prirodnih vrijednosti raznih kategorija zaštite, očuvanja i/ili obnove bioraznolikosti, georaznolikosti i krajobrazne raznolikosti, osiguranje održivog korištenja prirodnih dobara bez bitnog oštećivanja, sprečavanje štetnih zahvata i poremećaja u prirodi uslijed tehnološkog razvoja.
SADRŽAJ	- Izrada planova upravljanja, uspostava informacijskih sustava te osiguravanje savjetodavne i financijske pomoći u osmišljavanju i provedbi razvojnih projekata - Potpora raznim oblicima aktivnosti svih zainteresiranih sudionika u zaštiti i održivom korištenju prirode i prirodnih vrijednosti - Poboljšanje identifikacije, valorizacije i interpretacije postojeće prirode i prirodnih vrijednosti u svrhu zaštite i održivog razvoja - Revitalizacija zaštićenih dijelova prirode i područja Natura 2000 - Suradnja Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode ZŽ s drugim institucijama, JLS-om, udrugama i korisnicima prostora - Izrada posebnih stručnih podloga, studija nosivih kapaciteta i dr. - Poticati inovativne oblike prezentacije prirode i prirodnih vrijednosti (npr. korištenje IKT-a u prezentaciji, interpretaciji, edukaciji i sl.) - Zaštićena područja prirode te područja prepoznatih vrijednih krajobraza i kulturne baštine treba očuvati i štiti u svojim izvornim obilježjima i fenomenima - Projekte u cilju upravljanja zaštićenim dijelovima prirode planirati na način da zahvati ili planirane aktivnosti ne uzrokuju degradaciju ili nepovratni gubitak ciljnih stanišnih tipova zbog čijeg očuvanja je utjecajno područje ekološke mreže uspostavljeno ili narušavanje cjelovitosti područja - Ne provoditi zahvate i aktivnosti unutar područja ekološke mreže koja su zbog izoliranosti i male površine podložnija utjecajima koji proizlaze iz antropogenih aktivnosti (POVS HR2000670 Cret Dubravica, HR2000780 Klinča sela, HR2000799 Gornji Hruševac - potok Kravarščica, HR2001031 Odra kod Jagodna, HR2001178 Vugrinova špilja i HR2001383 Klasnići), osim ako je moguće osigurati postizanje ciljeva očuvanja uzimajući u obzir samostalne i kumulativne utjecaje na iste
REZULTAT	- Kvalitetnija promocija, korištenje i upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima - Izrađeni planovi upravljanja zaštićenim područjima - Izrađeni projekti poboljšanja i izgradnje infrastrukture i infrastrukturnih objekata važnih za učinkovito upravljanje zaštićenim dijelovima prirode - Očuvanje i poticanje korištenja tradicionalnih i udomaćenih sorti flore i faune - Broj izrađenih planova upravljanja zaštićenim područjima - Broj projekata revitalizacije zaštićenih dijelova prirode područja Natura 2000 - Oformljena banka genetskog fonda tradicionalnih i udomaćenih sorti flore i faune - Informiranje, educiranje i savjetovanje lokalnog stanovništva i drugih korisnika prostora

RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti povećat će održivo korištenje prirode i prirodnih vrijednosti uz povećanje prihoda od održivog korištenja prirodne baštine te pridonijeti održivom razvoju Zagrebačke županije.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj izrađenih planova upravljanja zaštićenim područjima - Broj projekata revitalizacije zaštićenih dijelova prirode područja Natura2000
NOSITELJI	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode "Zeleni prsten" ZŽ - nositelj, JLS, Upravni odjeli ZŽ, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, znanstvene ustanove, udruge, znanstvene institucije u RH, LAG, TZ Zagrebačke županije, svi zainteresirani postojeći i potencijalni sudionici razvoja unutar promatranih područja u tuzemstvu i inozemstvu.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani, poduzetnici, udruge, lokalno stanovništvo i korisnici prostora ZŽ i JLS

MJERA	3.5. Zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih vrijednosti
AKTIVNOST	3.5.2. Unapređenje sustava zaštite okoliša i promicanje održivog razvoja
SVRHA	Izgradnja i jačanje cjelovitog sustava zaštite okoliša, gospodarenja otpadom i promicanja održivog razvoja u Zagrebačkoj županiji.
CILJ	Jačanje institucija jedinica lokalne samouprave u svrhu donošenja planova i programa zaštite okoliša te suradnja sa znanstvenim ustanovama, Hrvatskim vodama, Hrvatskim šumama, organizacijama civilnog društva u kreiranju i realizaciji programa zaštite okoliša i prirode, potpora ekološkim inicijativama civilnog društva. Primjena najboljih raspoloživih tehnika (NRT), unapređenje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije. Kontinuirano informiranje i edukacija stanovništva o cjelovitom sustavu gospodarenja otpadom, zaštiti okoliša i očuvanju zaštićenih prirodnih vrijednosti, promidžba održivog razvoja. Razvoj i unapređenje niskougličnog i okolišno prihvatljivog prometa radi održivog razvoja regionalne i lokalne mobilnosti.
SADRŽAJ	- Jačanje institucija jedinica lokalne samouprave u svrhu donošenja planova i programa zaštite okoliša te suradnja sa znanstvenim ustanovama, Hrvatskim vodama, Hrvatskim šumama, organizacijama civilnog društva u kreiranju i realizaciji programa zaštite okoliša i prirode: - unapređenje informacijskog sustava zaštite okoliša - stručno-kadrovsko osnaživanje lokalne razine za obavljanje zadaća iz područja zaštite okoliša - pokretanje razvojnih projekata iz segmenta zaštite okoliša i prirode - pokretanje i realizacija projekata zaštite vodozaštitnih područja - uspostava sustava nadzora eksploatacije prirodnih resursa – vodocrpilišta, kamenoloma, šljunčara, itd. - pokretanje suradnje i dugoročno rješavanje problema poplava i klizišta - Potpora suradnji inicijativama u zaštiti prirode i suradnji sa znanstvenim ustanovama, sufinanciranje programa i projekata koje provode znanstvene ustanove iz područja zaštite okoliša i prirode, izravne akcije u provedbi zaštite okoliša i prirode - Potpora ekološkim inicijativama civilnog društva: - sufinanciranje programa i projekata koje provode udruge civilnog društva iz područja zaštite okoliša i prirode - informiranje, edukacija i razvijanje senzibiliteta za probleme okoliša kod stanovništva - zagovaranje i iskazivanje interesa građana pri donošenju odluka koje utječu na okoliš - izravne akcije u provedbi zaštite okoliša i prirode - Kontinuirano informiranje i edukacija stanovništva o cjelovitom sustavu gospodarenja otpadom, zaštiti okoliša, održivom razvoju, energetske učinkovitosti i očuvanju zaštićenih prirodnih vrijednosti: - organizacija održavanja edukativnih radionica, okruglih stolova, tribina - informiranje putem internetskih stranica i društvenih mreža - edukacija i promocija životnih stilova koji nastoje smanjiti količinu otpada - izdavanje publikacija i edukativno-informativnih brošura

	- integracija zaštite okoliša u različite sektore gospodarstva uz primjenu NRT-a - suradnja s gospodarskim subjektima na unapređenju zaštite okoliša Zagrebačke županije i poticanju kružnog gospodarstva - poticanje projekata upravljanja rizicima (zaštita od poplava, sanacija klizišta, unapređenje civilne zaštite, vatrogastva i dr.) - uključivanje škola i vrtića u programe vezane uz ekologiju, zaštitu okoliša i održivi razvoj - projekti čišćenja divljih odlagališta otpada i uspostava mjera za sprečavanje njihovog ponovnog nastajanja - pokretanje pilot-projekata potencijalno razvojnih modela održivog razvoja, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije - razvoj i jačanje reciklažnih kapaciteta gospodarskih subjekata na području Županije: - poticanje i sufinanciranje modernizacije postojećih te izgradnje novih proizvodnih kapaciteta opremljenih reciklažnim postrojenjima kako bi se smanjio štetan utjecaj proizvodnje na okoliš te podignula razina zaštite okoliša - Razmotriti uključivanje aktivnosti edukacije javnosti o važnosti zaštite prirode u svrhu postizanja usklađenosti sa Strategijom i akcijskim planom zaštite prirode RH
REZULTAT	- Unapređenje komunikacije, suradnje i usklađenosti među sudionicima zaštite okoliša i prirode - Kvalitetno provođenje postojećih zakona i podzakonskih akata - Aktivna participacija u stalnom unapređenju postojećih zakona, strategija, programa i planova - Povećavanje učinkovitosti inspeksijskog nadzora zaštite okoliša i prirode na području Zagrebačke županije - Korištenje informacijskog sustava kao potpore procesu odlučivanja u vezi sa zaštitom okoliša, održivim razvojem i prirodom - Veća dostupnost informacija o okolišu Zagrebačke županije zainteresiranoj stručnoj i široj javnosti te sudjelovanje u procesu donošenja odluka - Povećavanje odgovornosti javnosti i civilnog društva u zajedničkim naporima zaštite okoliša - Uspostava sustava praćenja okoliša - Unapređenje sustava odgoja i edukacije za okoliš i održivi razvoj u odgojno-školskim ustanovama Županije i u izvaninstitucionalnim oblicima - ekološki odgovorna javnost - korištenje obnovljivih izvora energije - sustav gospodarenja otpadom na kućnom pragu (recikliranje, kompostiranje i odvojeno prikupljanje otpada) - Primjena NRT-a u gospodarstvu - Prikupljanje informacija o pritiscima na okoliš - Zaštićena potencijalna vodozaštitna područja u JLS-u i izrađeni projekti - Izrađeni projekti dugoročnog rješavanja poplava s prednošću prirodnih retencija i biotehničkih rješenja
RAZVOJNI UČINAK	Poboljšanje zaštite okoliša i prirode u Zagrebačkoj županiji, poboljšanje uvjeta za život i rad njezinih stanovnika. Smanjenje onečišćenja okoliša i prirode kroz primjenu NRT-a, energetske učinkovitih projekata i obnovljivih izvora energije.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj i iznos financijskih potpora udrugama građana za zaštitu okoliša - Broj zajedničkih projekata s Hrvatskim vodama i Hrvatskim šumama
NOSITELJI	Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ZŽ - nositelj, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Zagrebačke županije Zeleni prsten, TZ Zagrebačke županije, Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, znanstvene ustanove, udruge civilnog društva i JLS-a, Poduzetnički centar Zagrebačke županije.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani Zagrebačke županije, udruge građana, obrazovne ustanove, učenici osnovnih i srednjih škola, studenti, JLS.

MJERA	3.5. Zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih vrijednosti
AKTIVNOST	3.5.3. Unapređenje stanja okoliša poboljšanjem kvalitete tla, vode i zraka
SVRHA	Očuvanje okoliša i prirodnih resursa za buduće naraštaje.
CILJ	Donošenje Programa zaštite okoliša te Program zaštite zraka Zagrebačke županije, Unapređenje učinkovitosti i djelotvornosti provođenja postupaka procjene utjecaja pojedinačnih zahvata na okoliš (PUO) i strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš (SPUO). Uspostava lokalne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka. Uspostava stalnog motrenja podzemnih voda i tala. Razvoj informacijskog sustava zaštite okoliša.
SADRŽAJ	- Izrada Programa zaštite okoliša te Programa zaštite zraka Zagrebačke županije te izrada Izvješća o provođenju navedenih Programa - Izgradnja lokalne mreže za praćenje kvalitete zraka u Zagrebačkoj županiji - Kvalitativni i kvantitativni razvoj informacijskog sustava zaštite okoliša te unapređenje Registra onečišćavanja okoliša (ROO) za područje Zagrebačke županije kao jednog od segmenata jedinstvenog ROO-a na razini RH - Projekte zaštite i poboljšanja kvalitete zraka prioritetno provoditi na područjima koja su opterećena onečišćujućim tvarima - Poticati primjenu uvjeta i mjera propisanih Akcijskim programom zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla na svim poljoprivrednim područjima neovisno o statusu ranjivosti - Poticati projekte čišćenja speleoloških objekata od otpada radi očuvanja svih komponenti podzemlja (prostora, sedimenta i vode) - Izrada karte klizišta s identifikacijom elemenata izloženih riziku klizanja
REZULTAT	- Donesen Program zaštite okoliša Zagrebačke županije - Donesen Program zaštite zraka Zagrebačke županije - Uspostavljena lokalna mreža za mjerenje kvalitete zraka u Zagrebačkoj županiji - Elektronička baza ROO-a za područje Zagrebačke županije s podacima o obveznicima dostave podataka, ispuštanju onečišćujućih tvari u tlo, vode i zrak, u kojoj su podaci potpuni, dosljedni i vjerodostojni te kao takvi mogu biti upotrijebljeni za izradu izvješća o stanju okoliša na županijskoj i državnoj razini - Smanjenje negativnih utjecaja na okoliš procijenjenih zahvata u prostoru
RAZVOJNI UČINAK	Poboljšanje kvalitete tla, vode i zraka u Zagrebačkoj županiji. Očekivano, planirane aktivnosti vezane za razvoj i unapređenje ROO-a dovest će do poboljšanja u području zbrinjavanja otpada, transparentnijih i potpunijih podataka o vrstama, količinama i načinima postupanja s otpadom; unapređenje ROO-a će, očekivano, rezultirati točnijim podacima o stupnju onečišćenja tla, vode i zraka na području Zagrebačke županije. Pravovremeno uključivanje svih relevantnih aktera/institucija i javnosti u postupke PUO-a i SPUO-a rezultira boljom kohabitacijom i razumijevanjem investitora i okolnog stanovništva o održivom gospodarenju otpadom te utjecajima onečišćenja na tlo, vode i zrak iz različitih izvora.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj izrađenih planova i programa zaštite okoliša i prirode - Podaci iz Registra onečišćenja okoliša (ROO)
NOSITELJI	Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša - nositelj, Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu ZŽ, Gospodarenje otpadom Zagrebačke županije d.o.o., TZ Zagrebačke županije, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i JLS.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici, gospodarstvo Zagrebačke županije.

MJERA	3.5. Zaštita i održivo korištenje prirodnih vrijednosti
AKTIVNOST	3.5.4. Zaštita i održivo korištenje prirodne baštine
SVRHA	Održanje i uspostavljanje povoljnog stanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova sukladno Direktivi o staništima, Direktivi o pticama i Zakonu o zaštiti prirode. Potpuna inventarizacija postojeće prirodne baštine u svrhu zaštite, održivog korištenja i razvoja. Održivo upravljanje područjima iz ekološke mreže NATURA 2000.
CILJ	Povećanje i/ili zadržavanje razine postojećeg stanja zaštićenih prirodnih vrijednosti, iskorištavanje prirodne baštine kao resursa za održivi razvoj Županije.
SADRŽAJ	- Uspostava novih i kvalitetno upravljanje postojećim zaštićenim dijelovima prirode - Monitoring zaštićenih prirodnih vrijednosti (vrsta i staništa) - Inventarizacija i valorizacija zaštićenih prirodnih vrijednosti - Zaštita i očuvanje zaštićenih područja te zaštićenih vrsta i staništa - Održavanje zaštićenih područja u skladu s njihovom kategorijom zaštite te ekološke mreže prema ciljevima očuvanja - Provođenje manifestacija i aktivnosti promicanja zaštite prirode u suradnji s JLS-om, institucijama, nevladinim organizacijama i korisnicima prostora - Aktivnosti poboljšanja znanja o stanju bioraznolikosti - Promicanje i održivo korištenje izvornih pasmina i sorti vezanih za očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti te poticanje zaštite izvornosti tradicijskih pasmina i sorti kao dio prirodne baštine Zagrebačke županije - Izgradnja infrastrukture i infrastrukturnih objekata važnih za učinkovito upravljanje zaštićenim dijelovima prirode te očuvanje biološke, krajobrazne, perivojne i georaznolikosti - Zaštita i korištenje prirodnih vrijednosti u svrhu turizma i rekreacije te kao resursa tradicionalne poljoprivrede - Promocija prirodnih vrijednosti kroz održivu turističku ponudu i sve ostale oblike održivog gospodarstva - Promocija i interpretacija prirodne baštine korištenjem IKT-a - U cilju uspostave visoke kvalitete urbanog i prirodnog okruženja kroz sustav prostornog uređenja za svaku razinu prostorno planske dokumentacije treba izraditi Konzervatorsko-krajobraznu podlogu kroz koju bi se vrednovala obilježja urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša - Prilikom uređenja novih sadržaja unutar područja ekološke mreže izgradnju planirati na način da se izbjegne zauzeće ciljnih stanišnih tipova i stanišnih tipova značajnih za ciljne vrste područja ekološke mreže - Ne izvoditi radove za vrijeme gniježđenja ciljnih vrsta ptica te uvažavati područja rasprostranjenosti gnijezdećih populacija - Prilikom planiranja aktivnosti unutar područja ekološke mreže uzeti u obzir potrebu očuvanja povoljnog stanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova te cjelovitosti područja ekološke mreže kako bi se odabrale lokacije i odredili održivi nosivi kapaciteti pojedinih lokacija koji neće dovesti do značajnog negativnog utjecaja na cjelovitost i ciljeve očuvanja područja ekološke mreže
REZULTAT	- Očuvano povoljno stanje zaštićenih prirodnih vrijednosti u Zagrebačkoj županiji - Zaštita i održivost prirodnih vrijednosti - Lokalna zajednica uključena u aktivnosti zaštite i održivog korištenja zaštićenih prirodnih vrijednosti - Integracija prirodnih vrijednosti, obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG-a), biciklističkih i pješačkih staza te ostalih pratećih turističkih sadržaja u prirodi - Šira javnost upoznata s prirodnim vrijednostima Zagrebačke županije - Poboljšanje znanja o stanju bioraznolikosti kao temelja za učinkovito praćenje i upravljanje bioraznolikošću - Izrađene posebne stručne podloge, studije nosivih kapaciteta i dr.

RAZVOJNI UČINAK	Povećanjem kvalitete i očuvanosti prirodnih prostora, postizanjem ciljeva propisanih zakonom i direktivama dugoročno se podiže kvaliteta života korisnika zaštićenih prostora, stvaranje pozitivnih navika i svijesti o brizi za posebno vrijedna prirodna područja. Doprinos razvoju ZŽ kroz učinkovito korištenje potencijala prirodne baštine. Iskorištenost prirodne baštine za održivi razvoj i kreiranje novih radnih mjesta.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj održavanih stanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova - Broj kompletne inventarizacije postojeće prirodne baštine u svrhu zaštite, održivog korištenja i razvoja
NOSITELJI	JU Zeleni prsten Zagrebačke županije - nositelj, ZŽ, Zavod za prostorno uređenje ZŽ, JLS, TZ Zagrebačke županije, Vlasnici i korisnici zaštićenih područja.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Korisnici i vlasnici zaštićenih prostora, lokalno stanovništvo.

3.6. Zaštita i održivo korištenje kulturnih vrijednosti

MJERA	3.6. Zaštita i održivo korištenje kulturnih vrijednosti
AKTIVNOST	3.6.1. Zaštita i održivo korištenje kulturnih dobara
SVRHA	Zaštita i očuvanje kulturnih dobara prema odredbama Zakona o očuvanju kulturnih dobara u svrhu zaštite, održivog korištenja i razvoja. Provođenje specifične kulturne politike koja će poticati kulturne industrije u proizvodnji znanja o kulturnoj baštini i proizvodnji tehnološkog znanja o očuvanju i uporabi kulturnih dobara. Podrška poduzetničkim pothvatima vezanim za održivo korištenje kulturne baštine.
CILJ	Povećanje ili unapređenje razine postojećeg stanja zaštićenih kulturnih dobara, iskorištavanje kulturne baštine kao resursa za održivi razvoj Županije.
SADRŽAJ	- Obnova i uređenje spomeničke baštine - Kvalitetno upravljanje postojećim kulturnim dobrima - Očuvanje identiteta i tradicijskih vrijednosti - Promocija kulturnih vrijednosti kroz turističku ponudu i ostale oblike održivog gospodarstva, promocija i interpretacija kulturne baštine putem IKT-a - Zaštita kulturnih dobara i valorizacija krajobraza kroz prostorno-plansku dokumentaciju: za sve zahvate na kulturnim dobrima, za sve zahvate unutar zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina te na područjima infrastrukturnih zahvata potrebno je ishoditi suglasnost - prethodno odobrenje Konzervatorskog odjela u Zagrebu - Uspostaviti suradnju s nadležnim Konzervatorskim odjelom kako bi se graditeljska baština (posebice tradicijska sela, dvorci, kurije i stari gradovi) pravilno valorizirali za prihvata novih turističkih sadržaja - Koristiti postojeću dokumentaciju o dvorcima Zagrebačke županije koju je izradilo Ministarstvo kulture i medija - Pažljivo planirati turističku infrastrukturu u selima s očuvanim tradicijskim /drvenim graditeljstvom kako bi se očuvao njihov prostorni i vizualni integritet te autentičnost - Pri uvođenju OIE u djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, očuvati krajobrazno vrijedne predjele, a posebice područje kulturnog krajolika Žumberak-Samoborsko gorje-Plešivičko prigorje, od monokultura, a pri postavljanju većih energetske postrojenja voditi brigu da se ne smještaju u predjele visoke vizualne izloženosti kulturnih dobara - Prilikom razvoja infrastrukture u ruralnim područjima, pažljivo razmotriti uvođenje infrastrukture u ruralno područje kulturnog krajolika Žumberak-Samoborsko gorje-Plešivičko prigorje - Energetsku učinkovitost na zgradama graditeljske baštine provoditi na način kojim se neće umanjiti ili uništiti njihova bitna kulturno-povijesna, odnosno baštinska obilježja - Integralnu obnovu zgrada uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije na zgradama graditeljske baštine provoditi na način kojim se neće umanjiti ili uništiti njihova bitna kulturno-povijesna, odnosno baštinska obilježja

	- Razvoj prometne i komunalne infrastrukture treba uvažiti baštinska obilježja prostora, posebice vizualno-morfološka (očuvanje vizualnog integriteta kulturnih dobara), izradom krajobraznih rješenja radi uklapanja prometnice u ambijent, kao i arheološke baštine provođenjem arheoloških istraživanja prije izvođenja radova - Infrastrukturu iz sustava gospodarenja otpadom smještavati u područja niske vizualne izloženosti, udaljena od lokacije pojedinačno zaštićenog kulturnog dobra. To se posebno odnosi na područje kulturnog krajolika Žumberak-Samoborsko-gorje-Plešivičko prigorje, gdje se odlagališta moraju smjestiti na područjima niske krajobrazne osjetljivosti - Unapređenje razine urbaniteta naselja s povijesnim jezgrama prepoznatim kao kulturna baština treba polaziti sa stanovišta očuvanja i poboljšanja stanja povijesnih urbanih obilježja, suradnjom s konzervatorima – izradom konzervatorskih podloga i elaborata - Izraditi integralne analitičke studije potencijala kulturne baštine za održivi razvoj i gospodarsko korištenje, tematizirane prema vrstama kulturnih dobara (kulturni krajolik, arheološka baština, kulturno-povijesne cjeline, povijesne građevine, memorijalna baština, pokretna baština, nematerijalna baština) - Izrada Konzervatorsko-krajobraznih podloga za područja JLS-a u okviru kojih treba provesti revalorizaciju evidentirane baštine te Konzervatorskih elaborata kao podloga za izradu projekata obnove, sanacije i prenamjene graditeljske baštine - Izrada Konzervatorsko-krajobrazne podloge za područje kulturnog krajolika Žumberak-Samoborsko gorje-Plešivičko prigorje te za područje Parka prirode Medvednica, kojom će se inventarizirati, sistematizirati i valorizirati krajobrazni uzorci i cjeline, provesti ocjena osjetljivosti, analizirati pritisci razvoja te izraditi smjernice za razvoj i održivo korištenje
REZULTAT	- Očuvana i obnovljena spomenička baština i kulturna dobra u Zagrebačkoj županiji - Zaštita i održivost kulturnih dobara - Provođenje sustavne valorizacije prirodne i kulturno-povijesne baštine
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje kvalitete i očuvanosti spomeničke baštine: postizanjem ciljeva propisanih Zakonom o očuvanju kulturnih dobara podiže se kvaliteta stanja, stavlja se u funkciju spomenička baština, stvaranje pozitivnih navika i svijesti o brizi za posebno vrijedna kulturna dobra. Doprinos razvoju ZŽ kroz učinkovito korištenje potencijala kulturne baštine. Iskorištenost kulturne baštine za održivi razvoj i kreiranje novih radnih mjesta
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj projekata obnove i sanacije - Broj izrađenih studija zaštite kulturne baštine i krajobraza
NOSITELJI	Upravni odjel za kulturu, sport, tehničku kulturu i civilno društvo ZŽ, Zavod za prostorno uređenje ZŽ, JLS, Vlasnici i korisnici zaštićenih kulturnih dobara.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Korisnici i vlasnici zaštićenih kulturnih dobara, lokalno stanovništvo.

MJERA	3.6. Zaštita i održivo korištenje kulturnih vrijednosti
AKTIVNOST	3.6.2. Poticanje kulturno-umjetničkog stvaralaštva
SVRHA	Unaprijediti i podizati kvalitetu života stjecanjem znanja putem percepcije kulturnih sadržaja, poticati rad ustanova i udruga u kulturi, omogućiti raznolikost kulturnih sadržaja primateljima-korisnicima tih usluga, pratiti suvremene trendove stalne nadogradnje znanja, razvijati i usavršavati vještine i stjecanje novih spoznaja, poticati i razvijati umjetnički izričaj.
CILJ	Osiguravanje jednakih uvjeta na cijelom području Županije za rad ustanova i udruga u kulturi te primatelja-korisnika tih usluga. Poticanje izrade programa kulturnih sadržaja u svim JLS-ima. Omogućiti razvoj osobnosti putem umjetničkog izražavanja. Ponuda novih kulturnih/turističkih sadržaja relevantnih za razvoj turizma. Poticanje kulturnih industrija, proizvodnje tehnološkog znanja o očuvanju i uporabi kulturnih dobara. Podrška poduzetničkim pothvatima vezanim za manifestacije u kulturi.

SADRŽAJ	- Izdavačka djelatnost (financiranje izdavanja djela koja pridonose upoznavanju Županije ili njenih pojedinih dijelova, očuvanju baštine i njegovanju tradicije) - Knjižnična djelatnost (obnova fonda i zavičajnih zbirki) - Muzejsko-galerijska djelatnost (izložbe, financiranje arheoloških istraživanja na brojnim lokalitetima u Županiji, pomoć u restauraciji i očuvanju te prezentacija građe) - Programi pučkih učilišta i centara za kulturu - Amaterizam u kulturi - Kulturna događanja kao dio kulturne razmjene s inozemstvom - Razvojne projekte planirati uzimajući u obzir trenutnu i buduću namjenu i korištenje kulturne baštine na predmetnom području
REZULTAT	- Kulturni sadržaji dostupni što većem broju građana, osobito djeci, mladima, osobama s invaliditetom i posebnim potrebama te osobama treće životne dobi - Kreativno i umjetničko izražavanje osoba svih dobnih skupina - Osmišljeni novi kulturno/turistički sadržaji kroz suradnju s gospodarskim subjektima koji se bave turizmom i/ili proizvodnjom/uslugama za turizam - Kreiranje i poticanje kulturnih sadržaja kao uvjeta daljnjeg napretka, njegovanja i očuvanja identiteta Županije i njegove prepoznatljivosti uz jačanje otvorenosti prema drugima
RAZVOJNI UČINAK	Stvorene navike za potpuniji način života obogaćen kulturnom raznolikošću, poboljšana kvaliteta života svih građana, posebice djece i mladih.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj ostvarenih programa ustanova - Broj ostvarenih programa udruga
NOSITELJI	ZŽ, Upravni odjel za kulturu, sport, tehničku kulturu i civilno društvo ZŽ, JLS, kulturno-umjetničke ustanove i udruge, Ministarstvo kulture, Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani svih dobnih skupina, kulturno-umjetničke ustanove i udruge.

Posebni cilj IV.

RAZVIJATI LJUDSKE RESURSE I UNAPRIJEDITI UPRAVLJANJE RAZVOJEM

Ovaj cilj definiran je temeljem razvojnih problema i potreba županije u području funkcioniranja javne uprave, borbe protiv korupcije, zapošljivosti, sustava odgoja i obrazovanja te u segmentima ključnim za kvalitetu života koji čine zdravstvo i socijalna skrb, civilna zaštita, sport te civilno društvo.

Aktivnosti će biti usmjerene rješavanju utvrđenih razvojnih problema nizom povezanih mjera koje se odnose na povećanje otvorenosti i učinkovitosti javne uprave, povećanje zapošljivosti (putem provedbe Strategije razvoja ljudskih resursa ZŽ), razvoj sustava obrazovanja i prilagodbe potrebama razvoja gospodarstva, poboljšanje sustava zdravstva i socijalne skrbi, razvoja sporta i rekreacije.

Dodatan izazov predstavljaju i vanjske ugroze, te je stoga nužno raditi na daljnjem unapređivanju sustava civilne zaštite radi upravljanja rizicima vezanim uz sigurnost ljudi i imovine te zdravlje stanovništva.

Posebni cilj ostvarit će se putem četiri mjere:

4.1. Otvorena i učinkovita županijska, lokalna samouprava doprinit će kvalitetnijem upravljanju razvojem i korištenjem dostupnih resursa na principima participativnog planiranja i postizanja konsenzusa svih ključnih dionika oko glavnih razvojnih smjerova i investicija Županije;

4.2. Unapređenje socijalnih i zdravstvenih usluga omogućuje daljnji rast kvalitete života u Županiji i osiguranje jednakih mogućnosti za stanovnike bez obzira gdje živjeli i radili;

4.3. Unapređenje odgojno-obrazovnih usluga kojima se nastoji zadovoljiti specifične potrebe djece i mladih i pripremiti ih da budu vrijedni i odgovorni građani;

4.4. Razvoj ljudskih resursa i kvalificirane radne snage ključni je prioritet kojim se podupire regionalna konkurentnost, osiguravanje visoke stope zaposlenosti i privlačenje investicija kojima je dostupnost adekvatne radne snage jedan od ključnih kriterija kod donošenja odluke za pokretanje poslovnih pothvata u Županiji.

Ovim ciljem doprinosi se Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. kroz SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život u kojem se ističu kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb, socijalna solidarnost i odgovornost kao prioritetna područja javnih politika. Dodatno, NRS naglašava važnost povećanja djelotvornosti i učinkovitosti jedinica lokalne samouprave kroz svoj SC 3., a Planom razvoja posebna će se pažnja posvetiti upravo toj tematici kroz mjeru 4.1. Plan razvoja doprinosi i SC 4. Obrazovani i zaposleni ljudi kroz provedbu mjera unapređenja obrazovnog sustava i njegove povezanosti s tržištem rada.

Pokazatelj ishoda	Izvor	Jedinica mjere	Početna vrijednost pokazatelja ishoda	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda
Ol.02.3.66 Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih)	Državni zavod za statistiku	Indeks	71,8 (2020.)	80,2
Ol.02.05.56 Broj zaposlenih u području "Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi" (prema NKD-u 2007)	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	Broj	4.067 (31. 12. 2020.)	4.767
Ol.02.2.63 Broj zaposlenih u području "Obrazovanje" (prema NKD-u 2007.)	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	Broj	6.839 (31. 12. 2020.)	7.347

4.1. Otvorena i učinkovita županijska, lokalna samouprava

MJERA	4.1. Otvorena i učinkovita županijska, lokalna samouprava
AKTIVNOST	4.1.1. Jačanje kapaciteta područne (regionalne) i lokalne samouprave
SVRHA	Pridonijeti stvaranju profesionalne, obrazovane i učinkovite lokalne/regionalne samouprave koja pruža visokokvalitetne javne usluge. Poboljšati učinkovitost upravljanja razvojem ZZ kroz uspostavljanje bolje koordinacije i informatizaciju županijskih upravnih tijela te njihove redovite suradnje s upravnim tijelima jedinica lokalne samouprave uspostavljajući sustav svojevrsne lako dostupne e-uprave.
CILJ	Povećati i poboljšati profesionalizam, stručnost, kadrovsku ekipiranost te osnažiti upravljanje ljudskim potencijalima kroz kontinuirano osposobljavanje, usavršavanje, razvoj karijera i nagrađivanje. Razvijati sustav upravljanja kvalitetom. Uspostaviti sustav upravljanja kvalitetom. Uspostaviti kvalitetan i lako dostupan javni servis prema građanima iz djelokruga rada upravnih tijela ZZ. Unaprijediti suradnju ZZ s jedinicama lokalne samouprave i državnim institucijama radi lakšeg donošenja razvojnih planova i projekata radi poštivanja i realizacije dugoročnih programa i prioriteta. Unaprijediti dosadašnju suradnju s Gradom Zagrebom na zajedničkim razvojnim projektima
SADRŽAJ	- Izraditi analizu stanja i potreba za jačanje kapaciteta područne (regionalne) i lokalne samouprave - Izraditi, provoditi i vrednovati programe za: - poboljšavanje stručnih kvalifikacija službenika kroz reedukaciju i stalno stručno osposobljavanje i usavršavanje putem seminara, tečajeva (strani jezici, vještine komunikacije, upravljanje projektnim ciklusom, digitalne vještine i dr.) - edukaciju službenika u području razvoja i upravljanja ljudskim resursima - stručno obrazovanje službenika, od srednjeg, višeg i visokog obrazovanja do poslijediplomskih upravnih i stručnih studija - razmjenu službenika radi stjecanja iskustava i međunarodnog iskustva u drugim europskim regijama - razvijati sustav upravljanja kvalitetom sukladno propisanim normama - Standardizirati i unaprijediti interne procese Županije - Razvijati standarde i obrasce ponašanja i odnosa prema građanima i partnerima - Unaprijediti informatizaciju i digitalizaciju županijske uprave, pravnih osoba u vlasništvu županije i JLS, uključujući bazu podataka, razvoj poslovnih sustava, registara i informacijskih sustava za podatke u nadležnosti Županije - Izgraditi i unaprijediti sustav nadzora i upravljanja fizičkom infrastrukturom (uključujući mrežu senzora za prikupljanje podataka na terenu) - Izraditi: - programe suradnje između županijske uprave i uprave JLS-a - operativne planove i zajedničke svim razvojnim aktivnostima na području Županije - plan zajedničkih razvojnih projekata s Gradom Zagrebom
REZULTAT	- Poboljšani kapaciteti županijske i uprave JLS-a, sposobnih da pruže efikasnu, brzu i stručnu uslugu građanima uz smanjene troškove poslovanja - uspostavljen sustav upravljanja kvalitetom - uspostavljeno upravljanje ljudskim potencijalima - informatizirana i digitalizirana županijska uprava, županijska uprava umrežena sa svim organizacijama javne uprave - uspostavljena učinkovita suradnja ZZ s JLS-om s razrađenim sustavom informiranja između ZZ, JLS-a, gospodarskih subjekata i predstavnika civilnog društva - poboljšana koordinacija svih subjekata od društvenog i gospodarskog značaja, u funkciji ukupnog održivog razvoja ZZ i povećano korištenje razvojnih potencijala izvan Županije, osobito iz EU fondova

	- izgradnja jedinstvenog informacijskog sustava za upravljanje natječajima za dodjelu županijskih sredstava - omogućena dvosmjerna komunikacija s građanima putem informacijskih portala kako bi se omogućilo njihovo sudjelovanje u političkom životu Županije - edukacija i promocija na temu dostupnih e-usluga za građanstvo - poboljšana suradnja s Gradom Zagrebom i ostalim županijama u široj regiji radi planiranja i provedbe zajedničkih regionalnih razvojnih projekata
RAZVOJNI UČINAK	Učinkovito upravljanje razvojem ZŽ pridonosi podizanju razine ukupne konkurentnosti ZŽ, povećava atraktivnost za ulaganje u gospodarstvo i druge sektore važne za razvoj, podiže kvalitetu življenja i povećava zadovoljstvo građana.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj službenika na stručnom osposobljavanju i usavršavanju - Broj ostvarenih projekata na razini Županije i zajedničkih - projekata s JLS-om i Gradom Zagrebom - Broj uvedenih informacijskih sustava
NOSITELJI	Upravna tijela ZŽ - nositelji; JLS, Poduzetnički centar Zagrebačke županije, Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., suradnici.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Službenici u ZŽ i u JLS-u, predlagatelji i nositelji razvojnih projekata, građani, udruge.

MJERA	4.1. Otvorena i učinkovita županijska, lokalna samouprava
AKTIVNOST	4.1.2. Jačanje kapaciteta Razvojne agencije Zagrebačke županije
SVRHA	Ojačati ulogu Razvojne agencije Zagrebačke županije (RAZŽ) kao ključnog nositelja i izvršitelja u planiranju i provedbi svih značajnijih razvojnih aktivnosti u ZŽ, kako na razini Županije tako i JLS-a, a time i važnog aktera i promotora u upravljanju županijskim i regionalnim razvojem.
CILJ	Osnaživanje RAZŽ-a (institucionalno, programski, kadrovski, financijski, prostorno i tehnološki - ICT) za provedbu Plana razvoja ZŽ, za planiranje, iniciranje, pripremu, provedbu, praćenje i vrednovanje realizacije razvojnih projekata na razini Županije i JLS-a.
SADRŽAJ	Jačanje kapaciteta RAZŽ-a nužno je kako bi agencija mogla ispuniti sljedeće zadaće sukladno razvojnim potrebama ZŽ i ulozi regionalnog koordinatora: - izradu Plana razvoja Zagrebačke županije i drugih strateških, razvojnih i provedbenih dokumenata - usklađivanje dokumenata strateškog planiranja razvoja Zagrebačke županije s hijerarhijski višim dokumentima - pružanje stručne pomoći javnopravnim tijelima i javnim ustanovama s područja Županije u pripremi i provedbi nacionalnih i EU razvojnih projekata - provođenje županijskih razvojnih programa za koje ih ovlasti osnivač te provođenje programa ministarstva nadležnog za regionalni razvoj - upis razvojnih projekata od značaja za razvoj Zagrebačke županije u središnji elektronički registar razvojnih projekata, provjera i praćenje njihova stanja, kao i koordinacija upisa ostalih javnih tijela u isti - izvještavanje osnivača i ministarstva nadležnog za regionalni razvoj o provedbi razvojne strategije i ostalih strateških, razvojnih i provedbenih dokumenata
REZULTAT	- Osposobljenost RAZŽ-a, institucionalna, kadrovska, financijska, prostorna, tehnološka za provedbu strateških dokumenata za područje Zagrebačke županije - Priprema i provedba razvojnih programa i projekata - Praćenje provedbe razvojnih projekata - Kontinuiran upis razvojnih projekata u središnji elektronički registar razvojnih projekata - Koordiniranje aktivnosti prema tijelima na središnjoj i lokalnoj razini
RAZVOJNI UČINAK	RAZŽ svojim djelovanjem pridonosi ostvarenju posebnih razvojnih ciljeva, zaštiti okoliša i razvoju infrastrukture te zaštiti, očuvanju i korištenju (održivo korištenje) kulturne i prirodne baštine te unapređenju razvoja društvene infrastrukture. Time utječe na poboljšanje uvjeta za rad i život stanovnika ZŽ.

POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj izrađenih strategija - Broj izvješća o provedbi strategija - Broj izrađenih Akcijskih planova - Broj pripremljenih projekata javnopravnih tijela i javnih ustanova s područja Zagrebačke županije - Broj projekata u provedbi javnopravnih tijela i javnih ustanova s područja Zagrebačke županije
NOSITELJI	RAZŽ, Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije ZŽ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Zagrebačka županija, javnopravna tijela i javne ustanove s područja Županije kojima su osnivači Republika Hrvatska, Zagrebačka županija ili jedinice lokalne samouprave.

MJERA	4.1. Otvorena i učinkovita županijska, lokalna samouprava
AKTIVNOST	4.1.3. Unapređenje suradnje s organizacijama civilnog društva
SVRHA	Ojačati suradnju između tijela županijske i lokalne samouprave, promoviranje ključnih vrijednosti civilnog društva i poticanje aktivnog uključivanja građana u aktivnosti organizacija civilnog društva.
CILJ	Jačanje kapaciteta civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju razvojem osobito u područjima gospodarskog i društvenog života. Uključivanje civilnog društva u pripremu odluka i projekata te aktivno sudjelovanje građana u razvojnim projektima ZŽ i JSL-a
SADRŽAJ	- Podrška projektima i aktivnostima OCD-a koji su u suglasju s razvojnom strategijom Županije i doprinose provedbi pojedinih mjera - Praćenje i vrednovanje učinaka potpora OCD-ima - Programi planirane i kontinuirane edukacije građana i članova OCD-a
REZULTAT	- Unapređenje suradnje s civilnim društvom u promišljanju i provedbi odluka i projekata značajnih za društveno-gospodarski razvoj Županije i JLS-a, transparentnost sustava financiranja udruga i učinkovitost provedbe programa i projekata.
RAZVOJNI UČINAK	Veće zadovoljstvo građana i bolja socijalna kohezija.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- - Broj udruga financiranih kroz projekte/programme OCD-a - - Broj projekata/programa OCD-a financiranih od strane ZŽ
NOSITELJI	Nositelj - Zagrebačka županija, Upravni odjel za kulturu, sport, tehničku kulturu i civilno društvo ZŽ, Upravni odjel za odgoj i obrazovanje, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje ZŽ (u dijelu udruga zdravstvenog, socijalno-humanitarnog i sličnog značenja). Partner - Crveni križ, organizacije civilnog društva, druge neprofitne organizacije, građani, LAG-ovi, jedinice lokalne samouprave.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Organizacije civilnog društva, branitelji, umirovljenici i osobe starije životne dobi, žrtve nasilja u obitelji, djeca i mladi, osobe s invaliditetom, građani.

MJERA	4.1. Otvorena i učinkovita županijska, lokalna samouprava
AKTIVNOST	4.1.4. Jačanje kapaciteta sustava civilne zaštite Zagrebačke županije
SVRHA	Ojačati kapacitete i opremljenost svih operativnih snaga u sustavu civilne zaštite Zagrebačke županije kao temeljnih snaga u odgovoru na postojeće i moguće ugroze te provedbu preventivnih aktivnosti i mjera civilne zaštite na području Zagrebačke županije.
CILJ	Permanently nabavljati novu i obnavljati postojeću opremu za kvalitetno i učinkovito provođenje aktivnosti i mjera civilne zaštite. Uspostaviti i opremiti jedinstveni operativno-komunikacijsko zapovjedni centar civilne zaštite za područje Zagrebačke županije.

	Povećati i poboljšati profesionalizam, stručnost, kadrovsku ekipiranost te osnažiti upravljanje ljudskim potencijalima kroz kontinuirano osposobljavanje, usavršavanje, razvoj karijera i nagrađivanje. Održati postojanost i opremljenost centralnih skladišta opreme za provođenje aktivnosti i mjera civilne zaštite. Izgraditi i unaprijediti alternativni sustav veza. Periodično revidirati i po potrebi izrađivati nove procjene i planove civilne zaštite. Trajno vršiti edukacije i informiranje stanovništva o poduzimanju aktivnosti i mjera civilne zaštite, kao i o mogućim ugrozama na području Zagrebačke županije. Permanently pružati podršku projektima i aktivnostima operativnih snaga u sustavu civilne zaštite koje su u suglasju s razvojnom strategijom Županije.
SADRŽAJ	- Izraditi centralnu bazu podataka sustava civilne zaštite Zagrebačke županije - Izraditi, provoditi i vrednovati programe za poboljšavanje stručnih kvalifikacija službenika operativnih snaga sustava civilne zaštite kroz edukaciju, stalno stručno osposobljavanje i usavršavanje putem doškoloavanja, seminara, tečajeva, vježbi i stručnih putovanja u Hrvatskoj i inozemstvu - Uspostaviti i provoditi sustav civilne zaštite sukladno propisanim normama - Provoditi načelo Smanjenja rizika od katastrofe i osiguranje kontinuiteta poslovanja - Izraditi plan lociranja i uspostave sustava alternativnih veza, centralnih skladišta opreme i jedinstvenog operativno-komunikacijsko-zapovjednog centra civilne zaštite - Izraditi i revidirati procjene i planove zaštite i spašavanja - Izraditi plan nabave nove i obnavljanja postojeće opreme civilne zaštite - Osigurati informiranje stanovništva putem javnih medija organiziranjem pokaznih vježbi, štampanjem i distribucijom edukacijskih materijala
REZULTAT	- Poboljšani kapaciteti operativnih snaga u sustavu civilne zaštite Zagrebačke županije osposobljenih da pružaju efikasno, brzo i stručno provođenje aktivnosti i mjera civilne zaštite - Uspostavljen operativno-komunikacijsko-zapovjedni centar koji omogućuje brzo, učinkovito i kvalitetno zaprimanje i obrađivanje žurnih poziva i informacija, brže upućivanje operativnih snaga u sustavu civilne zaštite na mjesto događaja kao i kvalitetno zapovijedanje i koordinaciju svih sudionika prije, za vrijeme i nakon kriznog događaja - Brza i učinkovita razmjena informacija među operativnim snagama u sustavu civilne zaštite - Motivirani službenici i pripadnici operativnih snaga u sustavu civilne zaštite obrazovani za provođenje mjera zaštite i spašavanja - Poboljšana opremljenost pripadnika operativnih snaga u sustavu civilne zaštite suvremenom opremom potrebnom za provođenje aktivnosti i mjera - Poboljšana suradnja i koordinacija s lokalnim operativnim snagama u sustavu civilne zaštite - Informirano stanovništvo - Osigurana neovisna i neometana komunikacija svih operativnih snaga u sustavu civilne zaštite prije, u vrijeme i nakon kriznih situacija
RAZVOJNI UČINAK	Učinkovito upravljanje sustavom civilne zaštite Zagrebačke županije pridonosi podizanju razine sigurnosti stanovništva, učinkovitoj i bržoj provedbi aktivnosti i mjera civilne zaštite, podiže kvalitetu življenja i povećava osjećaj sigurnosti građana, povećava atraktivnost za ulaganje u gospodarstvo i druge sektore važne za razvoj cjelokupnog područja Zagrebačke županije.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj ostvarenih projekata - Broj udruga financiranih kroz projekte/programe OCD-a
NOSITELJI	Zagrebačka županija, Stručna služba Župana - nositelj, operativne snage u sustavu civilne zaštite - suradnici.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Operativne snage u sustavu civilne zaštite, JLS, građani.

MJERA	4.1. Otvorena i učinkovita županijska, lokalna samouprava
AKTIVNOST	4.1.5. Učinkovito suzbijanje korupcije u Zagrebačkoj županiji
SVRHA	Učinkovitim djelovanjem Antikorupcijskog povjerenstva Zagrebačke županije spriječiti korupciju, odnosno upravljati njezinim rizicima.
CILJ	Jačanje integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu u ustanovama kojima je osnivač Zagrebačka županija i trgovačkim društvima u vlasništvu ili većinskom suvlasništvu Zagrebačke županije. Stvaranje preduvjeta za sprečavanje korupcije na svim razinama. Afirmacija pristupa "nulte tolerancije" na korupciju.
SADRŽAJ	- Dužnost je svih razina ustanova te upravljačkih i nadzornih tijela trgovačkih društava djelovati na dostupan, vidljiv, predvidiv i razumljiv način. Rukovodstvo mora biti odgovorno prema korisnicima usluga, osnivaču, upravnom vijeću/nadzornom odboru, poslovnim partnerima, državi i drugim suradnicima te mora pružiti razumna i prihvatljiva rješenja za svoje postupke i odluke - Uspostava antikorupcijskih institucionalnih struktura u ustanovama/trgovačkim društvima u kojima ih nema ili njihovo jačanje tamo gdje već postoje, potrebno je kako bi svaki zaposlenik svojim ponašanjem mogao doprinijeti otklanjanju svakog oblika korupcije te spriječiti počinjenja kaznenih i prekršajnih djela - Neophodno je podizanje etičke svijesti upravljačkih struktura, ali i svih zaposlenika, kao i svijesti o kažnjivosti koruptivnog ponašanja, jer je pojedinac izgrađenog integriteta ključ borbe protiv korupcije
REZULTAT	Uklonjeni uzroci i nedostaci koji pogoduju korupciji.
RAZVOJNI UČINAK	Vraćanje povjerenja građana u institucije lokalne vlasti povećanjem transparentnosti i odgovornosti u radu i prema javnosti.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj održanih sastanaka Antikorupcijskog povjerenstva Zagrebačke županije - Broj održanih edukacija za zaposlenike
NOSITELJI	Antikorupcijsko povjerenstvo Zagrebačke županije, resorni čelnici upravnih tijela Zagrebačke županije.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Ustanove kojima je osnivač Zagrebačka županija i trgovačka društva u vlasništvu ili većinskom suvlasništvu Zagrebačke županije.

4.2. Unapređenje socijalnih i zdravstvenih usluga

MJERA	4.2. Unapređenje socijalnih i zdravstvenih usluga
AKTIVNOST	4.2.1. Unapređenje uvjeta i kvalitete rada te jačanje kapaciteta u zdravstvenoj djelatnosti
SVRHA	Stvaranje uvjeta za provođenje zdravstvene zaštite, kao i uvjeta za zaštitu i očuvanje te poboljšanje zdravlja stanovništva u cilju osiguranja ostvarivanja zdravstvene zaštite i pružanja zdravstvenih usluga sukladno potrebama korisnika.
CILJ	Osiguranje sveobuhvatnosti, kontinuiranosti i dostupnosti zdravstvene zaštite organizacijom zdravstvene zaštite i zdravstvenih ustanova na način da se stanovništvu omoguće jednaki uvjeti zdravstvene zaštite, naročito na primarnoj razini zdravstvene djelatnosti.
SADRŽAJ	Izgradnja novih i adaptacija postojećih zdravstvenih objekata, opremanje zdravstvenih ustanova kvalitetnom i modernom medicinskom i nemedicinskom opremom, opremanje hitne medicine opremom i vozilima, informatizacija zdravstva, kontinuirano stručno usavršavanje kadrova, provedba mjera za zadržavanje/privlačenje zdravstvenih kadrova, sufinanciranje specijalističkog usavršavanja liječnika deficitarnih zanimanja od strane JLS-a, jačanje upravljačkog kapaciteta zdravstvenih ustanova, jačanje sustava upravljanja kvalitetom, osiguravanje popunjavanja mreže javne zdravstvene službe, sufinanciranje timova hitne medicine, sufinanciranje specijalističkih ordinacija, organiziranje i unapređenje rada zdravstvenih ustanova, provođenje mjera zdravstvene ekologije (ispitivanje hrane i predmeta opće uporabe), kvalitetna organizacija i rad mrtvozorničke službe, razvoj palijativne skrbi i mobilnih palijativnih timova za udaljena ruralna područja, razvoj telemedicine i digitalizacije zdravstvenog sustava, financijska pomoć sustavu zdravstva zbog povećanih troškova nastalih pandemijom koronavirusa (COVID-19) ili drugim oblicima epidemija/pandemija.

REZULTAT	Podizanje kvalitete, dostupnosti i opsega zdravstvenih usluga, poboljšanje standarda hitne medicine, razvoj zdravstvenog turizma, osiguranje zdravstvene zaštite stanovnika iznad standarda utvrđenog obveznim zdravstvenim osiguranjem, osiguranje primjerenih uvjeta za funkcioniranje zdravstvenog sustava u slučajevima izvanrednih okolnosti, katastrofa i epidemija.
RAZVOJNI UČINAK	Poboljšanje standarda kvalitete prostora i opremljenosti zdravstvenih ustanova, unapređenje kvalitete, efikasnosti i dostupnosti zdravstvene zaštite ravnomjerno na cijelom prostoru Županije. Povećanje prihoda od zdravstvenih usluga izvan osnovne zdravstvene skrbi.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj novonabavljene medicinsko-laboratorijske opreme i prijevoznih sredstava (vozila HMP, sanitet, dijaliza, patronaža, bolnice) - Broj sufinanciranih programa iznad standarda zdravstvenog osiguranja i - Broj mjera za zadržavanje/privlačenje zdravstvenih kadrova
NOSITELJ	Zagrebačka županija, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje ZŽ.
PARTNERI	Ministarstvo zdravstva, zdravstvene ustanove čiji je osnivač ZŽ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici Zagrebačke županije, posjetitelji (turisti), zdravstveni radnici u ustanovama čiji je osnivač Zagrebačka županija, ostali zdravstveni radnici.

MJERA	4.2. Unapređenje socijalnih i zdravstvenih usluga
AKTIVNOST	4.2.2. Prevencija, rano otkrivanje i liječenje bolesti koje su prepoznate kao županijski prioriteti
SVRHA	Unapređenje zdravlja i kvalitete života stanovnika Zagrebačke županije razvijanjem svijesti o vlastitom zdravlju, osiguranjem dostupnih preventivnih zdravstvenih usluga.
CILJ	Informiranje, educiranje i poticanje stanovništva na usvajanje zdravijeg načina življenja te suzbijanja navika koje pridonose razvoju bolesti (informiranje o pravilnoj prehrani, potrebi za redovitim tjelesnim aktivnostima primjerenim dobi i ukupnom zdravstvenom stanju, štetnosti pušenja, štetnosti prekomjerne konzumacije alkoholnih pića i dr.)
SADRŽAJ	Organiziranje preventivnih pregleda za stanovništvo, održavanje stručnih skupova, edukacija, okruglih stolova i seminara ili izrada preventivno-edukativnih letaka s ciljem informiranja i senzibiliziranja javnosti o zdravom načinu života te edukacija zdravstvenih radnika u pojedinim područjima prevencije, sukladno nacionalnim preventivnim programima i županijskim javnozdravstvenim prioritetima (smanjenje visokog mortaliteta i letaliteta od kardiovaskularnih bolesti, smanjenje polinoze uzrokovane peludom ambrozije, smanjenje visokog mortaliteta karcinoma dojke, povećanje skrbi o starijim i nemoćnim osobama, smanjenje alkoholizma kod mladih te smanjenje lomova uslijed osteoporoze). Mjera obuhvaća niz javno-zdravstvenih i preventivnih programa: zaštita mentalnog zdravlja, prevencija i liječenje ovisnosti, promicanje dojenja, prevencija raka dojke, savjetovništvo za cijepjenje, mjere suzbijanja alergijskih oboljenja uzrokovanih peludom ambrozije, program liječenja psorijaze, program medicinske rehabilitacije branitelja Domovinskog rata i udovica poginulih hrvatskih branitelja, program medicinske rehabilitacije dobrovoljnih vatrogasaca – s područja Zagrebačke županije, prevencija pušenja, prevencija pretilosti, prevencija šećerne bolesti, prevencija spolno prenosivih bolesti, prevencija bolesti zubi kod djece predškolskog uzrasta, prevencija i praćenje kroničnih bolesti, mobilna mamografija, prevencija melanoma kože, provođenje DDD mjera s ciljem zaštite pučanstva od zaraznih bolesti.
REZULTAT	Kroz preventivne zdravstvene preglede, predavanja i radionice upoznati stanovnike o važnosti brige o vlastitom zdravlju i zdravom načinu života te kroz zdravstvene programe namijenjene ciljanim korisničkim skupinama poboljšati zdravstvenu sliku Županije.
RAZVOJNI UČINAK	Jačanje zdravstvene svijesti kod žitelja Zagrebačke županije, rano otkrivanje bolesti radi lakšeg liječenja, poboljšanje zdravstvene slike.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj javno-zdravstvenih i preventivnih programa - Broj osoba obuhvaćenih zdravstvenim programima (ciljane skupine)
NOSITELJI	Dom zdravlja Zagrebačke županije, Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije, Zavod za hitnu medicinu Zagrebačke županije, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju „Naftalan“, Ljekarne Zagrebačke županije.
PARTNERI	Zagrebačka županija, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje ZŽ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici Zagrebačke županije, zdravstveni radnici u ustanovama.

MJERA	4.2. Unapređenje socijalnih i zdravstvenih usluga
AKTIVNOST	4.2.3. Zaštita obitelji i unapređenje socio-zdravstvene skrbi osoba u potrebi
SVRHA	Poboljšanje socijalno-zdravstvene skrbi, podizanje socijalnog standarda i kvalitete života osoba u potrebi, skrb o najosjetljivijim socijalnim skupinama, demografske mjere, briga za braniteljsku populaciju.
CILJ	Osiguranje uvjeta za ublažavanje socijalne ugroženosti obitelji, posebice djece i članova obitelji koji se ne mogu sami o sebi brinuti, nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, zbog nepovoljnih osobnih, gospodarskih, socijalnih i drugih okolnosti, a nisu u mogućnosti ostvariti ih svojim radom ili prihodom iz drugih izvora, razvijanje i podrška različitim oblicima socijalno-zdravstvene skrbi za starije i nemoćne osobe te hospicijskog smještaja palijativnih bolesnika, podrška staračkim samačkim obiteljima kako bi se osigurala primjerena briga razmjerna specifičnim potrebama te populacije i spriječilo izdvajanje iz obitelji, poticanje povećanja nataliteta na području Županije, priznavanje prava hrvatskim braniteljima i očuvanje tekovina Domovinskog rata.
SADRŽAJ	Ublažavanje socijalne ugroženosti dodjelom jednokratnih pomoći obiteljima i samcima koji nisu u mogućnosti svojim radom osigurati podmirenje osnovnih životnih troškova, podmirenje troškova liječenja koje iziskuje povećane troškove, pomoć u adaptaciji stambenog prostora u izrazito lošim stambenim uvjetima, pomoć u sanaciji štete uzrokovane višom silom ili nesretnim slučajem, dodjela novčane pomoći za troškove ogrjeva, financiranje materijalnih rashoda centara za socijalnu skrb, jačanje oblika socijalno-zdravstvene skrbi za starije i nemoćne osobe, stvaranje uvjeta za osiguranje skrbi za beskućnike, hospicijski smještaj palijativnih bolesnika, pružanje usluge pomoći u kući staračkim samačkim domaćinstvima naročito u dislociranim, ruralnim područjima, dodjela jednokratnih novčanih pomoći za novorođeno dijete uz razvijanje dodatnih programa povećanja nataliteta, obilježavanje događaja od važnosti za hrvatske branitelje na području županije, priznavanje prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, obavljanje ostalih poslova državne uprave povjerenih županiji u dijelu rješavanja prava, pravnog položaja i statusa branitelja, odobravanje korištenja i pružanja besplatne pravne pomoći, priznavanje prava na obvezno zdravstveno osiguranje osoba nesposobnih za samostalan život i rad koje nemaju sredstava za uzdržavanje te zdravstvenu zaštitu ne mogu ostvariti po drugoj osnovi.
REZULTAT	Podizanje socio-zdravstvene i ekonomske kvalitete života obitelji i osoba u potrebi, podizanje kvalitete života starijih i nemoćnih osoba te palijativnih bolesnika, povećanje nataliteta, jačanje digniteta hrvatskih branitelja osiguravanjem priznavanja njihovih prava i obilježavanjem njihovog ratnog puta
RAZVOJNI UČINAK	Unapređenje socijalnih usluga i skrbi za obitelji i osobe u potrebi, povećanje nataliteta.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj korisnika socijalnih usluga - Broj korisnika novčanih pomoći - Broj osoba koje su ostvarile pravo na temelju zakona i preuzetih poslova državne uprave
NOSITELJI	Zagrebačka županija, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje ZŽ.
PARTNERI	Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo branitelja, jedinice lokalne samouprave, centri za socijalnu skrb, Društvo Crvenog križa Zagrebačke županije i drugi pružatelji socijalnih usluga.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Obitelji i samci koji su socijalno ugroženi ili su u drugoj potrebi, a nemaju dovoljno sredstava i nisu ih u mogućnosti ostvariti svojim radom ili iz drugih izvora, populacija starijih i nemoćnih osoba te palijativnih bolesnika s područja Zagrebačke županije, korisnici demografskih mjera, branitelji.

MJERA	4.2. Unapređenje socijalnih usluga
AKTIVNOST	4.2.4. Kvalitetnije uključivanje djece i mladih s teškoćama u život zajednice
SVRHA	Kvalitetna i pravodobna potpora djeci i mladima s teškoćama i njihovim obiteljima te osiguravanje odgojno-obrazovne inkluzije.
CILJ	- Poticanje inkluzivnog obrazovanja kroz uključivanje učenika s teškoćama u redoviti sustav odgoja i obrazovanja - Senzibilizacija zajednice za osobe s teškoćama - Povećanje sposobnosti zajednice za prihvaćanje različitosti - Povećanje kvalitete života djece i mladih s teškoćama u obitelji i u odgojno-obrazovnom sustavu
SADRŽAJ	- Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika za djecu/mlade s teškoćama (na svim razinama odgoja i obrazovanja) - Edukacija odgojno-obrazovnih djelatnika za rad s djecom/mladima s teškoćama - Priprema i sufinanciranje projekata i programa koji promiču inkluziju - Organizacija dnevnih boravaka ili sličnih aktivnosti - Uspostava Centara za razvoj inkluzivnih praksi na području Zagrebačke županije (centri kao mjesta koja provode programe rane detekcije i intervencije kod djece s teškoćama i pružaju potporu obiteljima djece s teškoćama te svim dionicima koji rade s djecom s teškoćama) - Uspostava mobilnih stručnih timova
REZULTAT	Prilagođavanje sustava odgoja i obrazovanja djeci i mladima s teškoćama. Uključivanje djece i mladih s teškoćama u razvoju u život zajednice.
RAZVOJNI UČINAK	Unapređivanje kvalitete života djece i mladih s teškoćama te partnerstva između društva i obitelji.
- POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj djece s teškoćama za koje je osigurana stručna pomoć pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika - Broj djece s teškoćama u redovnom odgojno-obrazovnom sustavu – osnovne škole i srednje škole - Broj projekata koji promiču inkluziju - Broj ustrojenih centara za razvoj inkluzivnih praksi - Broj mobilnih stručnih timova
NOSITELJI	ZŽ, Upravni odjel za odgoj i obrazovanje ZŽ, JLS, obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Osobe s teškoćama i njihove obitelji.

MJERA	4.2. Unapređenje zdravstveno socijalnih usluga
AKTIVNOST	4.2.5. Izgradnja, obnova i opremanje objekata u sustavu zdravstva i socijalne skrbi u JLS-ima
SVRHA	Povećanje standarda objekata u zdravstvu i socijalnoj skrbi na području JLS-a.
CILJ	Osigurati kvalitetne uvjete za pružanje usluga u sustavu zdravstva i socijalne skrbi na području JLS-a.
SADRŽAJ	- Izrada višegodišnjih programa izgradnje, obnove i opremanja objekata u sustavu zdravstva i socijalne skrbi na razini JLS-a s jasno utvrđenim kriterijima i prioritetima - Financiranje i sufinanciranje izgradnje/dogradnje/rekonstrukcije objekata u sustavu zdravstva i socijalne skrbi prema propisanim standardima i normativima
REZULTAT	- Broj izgrađenih/dograđenih/rekonstruiranih objekata u sustavu zdravstva i socijalne skrbi na području JLS-a - Broj prilagođenih objekata u sustavu zdravstva i socijalne skrbi na području JLS-a

RAZVOJNI UČINAK	- Ostvarena viša razina kvalitete rada u sustavu zdravstva i socijalne skrbi - Stvaranje sigurnog i ugodnog okruženja za socijalno ugrožene, stare i nemoćne osobe - Dostupnost ustanova za palijativnu skrb i domova za stare i nemoćne osobe u svim dijelovima Županije
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj izgrađenih objekata u sustavu zdravstva i socijalne skrbi - Broj dograđenih objekata u sustavu zdravstva i socijalne skrbi - Broj opremljenih objekata u sustavu zdravstva i socijalne skrbi - Broj rekonstruiranih objekata u sustavu zdravstva i socijalne skrbi - Broj saniranih objekata u sustavu zdravstva i socijalne skrbi
NOSITELJI	JLS, organizacije civilnog društva (zaklade, udruge, Crveni križ i druge neprofitne organizacije).
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stare i nemoćne osobe, korisnici socijalne pomoći, korisnici palijativne skrbi.

4.3. Unapređenje odgojno-obrazovnih usluga

MJERA	4.3.Unapređenje odgojno-obrazovnih usluga
AKTIVNOST	4.3.1. Unapređenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja (na svim razinama)
SVRHA	Podizanje kvalitete odgoja i obrazovanja na području ZŽ i zadovoljavanje specifičnih potrebe djece i mladih te poticanje razvoja znanja i vještina djece i mladih kroz sustav odgoja i obrazovanja.
CILJ	Realizacija projekata ustanova u sustavu odgoja i obrazovanja, organizacija civilnog društva, JL(P)S-a te povezivanje svih dionika u svrhu podizanja kvalitete odgoja i obrazovanja.
SADRŽAJ	- Realizacija projekata i aktivnosti koji djeci i mladima omogućavaju razvoj dodatnih znanja i vještina - Poticanje darovitih i socijalno ugroženih učenika i studenata kroz sustav stipendiranja i nagrađivanja - Analiza postojeće mreže škola i prilagodba mreže škola suvremenim zahtjevima u procesu obrazovanja - Prevencija nasilja i ovisnosti - Potpore projektima međunarodne suradnje i partnerstva u EU projektima - Obrazovanje i usavršavanje djelatnika u sustavu odgoja i obrazovanja - Provedba programa i aktivnosti kojima se podiže svijest o važnosti odgoja i obrazovanja - Stvaranje uvjeta za nastavak školovanja svih dobni skupina - Utvrditi standard inkluzivne škole s obzirom na prostorne, tehničke, kadrovske i programske kapacitete - Izrada analize stanja i baze podataka o broju i potrebama darovite djece te registre podrške - Provedba/sufinanciranje programa za darovite učenike - Provedba/sufinanciranje programa za podizanje razine informatičke i financijske pismenosti - Sufinanciranje programa prekvalifikacije/dokvalifikacije za deficitarna zanimanja - Razvijanje poduzetničkog duha i inovativnosti mladih
REZULTAT	Podizanje kvalitete odgoja i obrazovanja na području ZŽ. Racionalna mreža osnovnih i srednjih škola.
RAZVOJNI UČINAK	Poboljšanje strukture obrazovanja ZŽ te stvaranje buduće kvalitetnije radne snage i društveno odgovornih stanovnika.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj provedenih projekata - Broj stipendista - Broj nagrađenih učenika i nastavnika - Broj osoba u sustavu prekvalifikacije/dokvalifikacije - Broj inkluzivnih škola (prema utvrđenom standardu inkluzivnosti)
NOSITELJI	Upravni odjel za odgoj i obrazovanje ZŽ, JLS, vrtići, škole, visokoškolske ustanove, organizacije civilnog društva, ministarstva, Agencija za odgoj i obrazovanje, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Djeca i mladi, zaposlenici u sustavu odgoja i obrazovanja, građani i lokalna zajednica.

MJERA	4.3. Unapređenje odgojno-obrazovnih usluga
AKTIVNOST	4.3.2. Izgradnja, obnova i opremanje objekata u sustavu odgoja i obrazovanja
SVRHA	Osiguravanje potrebnog standarda objekata u predškolskom, osnovnoškolskom, srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju.
CILJ	Osigurati kvalitetne uvjete za pružanje usluga u sustavu odgoja i obrazovanja.
SADRŽAJ	- Izrada višegodišnjih programa izgradnje, obnove i opremanja objekata u sustavu odgoja i obrazovanja s jasno utvrđenim kriterijima i prioritetima - Financiranje i sufinanciranje izgradnje/dogradnje/rekonstrukcije objekata u sustavu odgoja i obrazovanja prema propisanim standardima i normativima, u skladu s Državnim pedagoškim standardom - Aktivnosti, programi i projekti na jačanju škola u pripremi projekata i njihovom kandidiranju za različite izvore financiranja - Financiranje prilagodbe/rekonstrukcije i opremanje objekata u sustavu odgoja i obrazovanja za osobe s teškoćama
REZULTAT	- Broj izgrađenih/dograđenih/rekonstruiranih objekata u sustavu odgoja i obrazovanja - Broj prilagođenih objekata u sustavu odgoja i obrazovanja - Zadovoljavajući uvjeti za poslovanje osnovnih i srednjih škola te ustanova predškolskog odgoja - Poboljšanje obrazovne strukture stanovništva
RAZVOJNI UČINAK	- Ostvarena viša razina kvalitete rada u sustavu odgoja i obrazovanja - Bolja interakcija obrazovnih ustanova s lokalnom zajednicom - Stvaranje sigurnog i ugodnog okruženja za djecu i mlade - Dostupnost ustanova za odgoj i obrazovanje u svim dijelovima Županije - Dostupnost obrazovnih ustanova osobama s invaliditetom
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj izgrađenih objekata u sustavu odgoja i obrazovanja - Broj dograđenih objekata u sustavu odgoja i obrazovanja - Broj opremljenih objekata u sustavu odgoja i obrazovanja - Broj rekonstruiranih objekata u sustavu odgoja i obrazovanja - Broj saniranih objekata u sustavu odgoja i obrazovanja
NOSITELJI	Upravni odjel za odgoj i obrazovanje ZŽ, JLS, vrtići, škole, visokoškolske ustanove.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani, učenici i studenti, djeca predškolske dobi, postojeći i novi OCD – i osobe s posebnim potrebama.

MJERA	4.3. Unapređenje odgojno-obrazovnih usluga
AKTIVNOST	4.3.3. Razvoj sporta i sportske infrastrukture
SVRHA	Unaprijediti i podizati kvalitetu života u javno-zdravstvenom smislu kroz unapređivanje zdravog tjelesnog stanja građana i vrhunske sportske kvalitete u individualnim i kolektivnim sportovima, uključujući i poboljšavanje uvjeta za sportsku edukaciju i pripremu sportaša.
CILJ	Uključiti u sport i sportsku rekreaciju što veći broj građana, osobito djece, mladih, osoba s invaliditetom i posebnim potrebama te osoba treće životne dob. Ulagati u razvoj mladih sportaša radi stvaranja široke kvalitativne osnove kao uvjeta daljnjeg napretka i očuvanja dostignute razine sportske kvalitete u ZŽ.
SADRŽAJ	- Poticanje i promicanje sportskih aktivnosti - Provođenje sportskih aktivnosti osoba svih dobnih skupina, osobito djece i mladih te osoba s invaliditetom i posebnim potrebama - Osiguravanje materijalnih uvjeta za djelovanje sportskih udruga, saveza i zajednica - Provođenje i financiranje znanstvenih i razvojnih projekata, elaborata i studija u funkciji razvoja sporta - Planiranje, izgradnja i održavanje sportskih objekata (otvorenih i zatvorenih) značajnih za JLS i ZŽ - Sportske i turističke sadržaje planirati van zaštićenih područja prirode i područja zaštićenih kulturnih dobara

	- Prilikom uređenja novih sadržaja sportsko-rekreacijske namjene unutar područja ekološke mreže izgradnju planirati na način da se izbjegne zauzeće te mogući kumulativno značajan gubitak površina ciljnih stanišnih tipova i stanišnih tipova pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže - Prilikom planiranja sportsko-rekreacijskih aktivnosti unutar područja ekološke mreže uzeti u obzir potrebu očuvanja povoljnog stanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova te cjelovitosti područja ekološke mreže, kako bi se odabrale lokacije i odredili održivi nosivi kapaciteti pojedinih lokacija koji neće dovesti do značajnog negativnog utjecaja na cjelovitost i ciljeve očuvanja područja ekološke mreže - Razvoj sportskih i turističkih aktivnosti na rijeci Savi planirati izvan područja ekološke mreže
REZULTAT	Podignuta svijest javnosti o značaju sporta kroz osmišljeno i sadržajno korištenje slobodnog vremena, osobito djece i mladih te osoba s invaliditetom i posebnim potrebama; dostupnost sportskih sadržaja – građevina (otvorenih i zatvorenih) svim građanima; povećan broj građana uključenih u sustav sporta i sportske rekreacije; osnažen amaterski sport. Očuvana postojeća sportska kvaliteta i unaprijeđen vrhunski sport; povećana turistička ponuda ZŽ kroz organizaciju domaćih i međunarodnih sportskih natjecanja.
RAZVOJNI UČINAK	Stvorene navike za zdravi način života te poboljšana kvaliteta života i zdravlja svih građana, posebice djece i mladih.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj udruga u sportu - Broj članova sportskih udruga - Broj sportskih objekata
NOSITELJI	ZŽ, Upravni odjel za kulturu, sport, tehničku kulturu i civilno društvo ZŽ, JLS, sportske zajednice i savezi, sportske udruge, Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Sportaši svih dobnih skupina, sportske udruge, zajednice i savezi, građani.

MJERA	4.3.Unapređenje odgojno-obrazovnih usluga
AKTIVNOST	4.3.4. Razvoj tehničke kulture
SVRHA	Omogućiti što većem broju djece i mladih uključivanje u različite oblike stjecanja tehničkih znanja i vještina nužnih za uspješno uključivanje u svijet rada te radi osiguravanja kvalitetnog života.
CILJ	Stvoriti adekvatne programsko-sadržajne, kadrovske, materijalno-financijske i prostorne uvjete za razvoj i unapređivanje djelatnosti tehničke kulture.
SADRŽAJ	- Poticanje i promicanje tehničke kulture te populariziranje znanosti i tehnike - Provođenje programa odgoja i obrazovanja i osposobljavanja djece i mladih za stjecanje tehničkih, tehnoloških i informatičkih znanja i vještina - Osiguravanje materijalnih uvjeta za rad udruga tehničke kulture - Planiranje, izgradnja i održavanje objekata (otvorenih i zatvorenih) značajnih za JLS i ZŽ - Nabava i održavanje opreme tehničke kulture
REZULTAT	- Povećan broj sudionika svih dobnih skupina uključenih u različite programe tehničke kulture - Raznolikost kvalitetnih programa, povećan broj radionica, tečajeva, seminara, škola, kampova, smotri, izložbi i drugih oblika osposobljavanja - Povećana aktivnost učenika na svim razinama natjecanja u sustavu obrazovanja - Sanirani i adaptirani postojeći te otvoreni novi objekti (prostori) za rad udruga i saveza tehničke kulture, opremljeni adekvatnom suvremenom opremom - Dostupnost različitih sadržaja iz djelokruga tehničke kulture u svim dijelovima ZŽ
RAZVOJNI UČINAK	Podignuta svijest o važnosti djelatnosti tehničke kulture u odgojno-obrazovnom sustavu i svakodnevnom životu djece i mladih u vrijeme iznimno brzih tehničko-tehnoloških promjena i svjetske globalizacije.

POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj udruga tehničke kulture - Broj članova udruga tehničke kulture - Broj ostvarenih programa
NOSITELJI	ZŽ, Upravni odjel za kulturu, sport, tehničku kulturu i civilno društvo ZŽ, JLS, Zajednica tehničke kulture ZŽ, gradske i općinske ZTK, udruge, građani.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Udruge tehničke kulture.

4.4. Razvoj ljudskih resursa i kvalificirane radne snage

MJERA	4.4. Razvoj ljudskih resursa i kvalificirane radne snage
AKTIVNOST	4.4.1. Usklađivanje obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada
SVRHA	Stvaranje dinamičnog sustava obrazovanja i prekvalifikacija sukladno potrebama društva radi stvaranja radne snage s ciljem jačanja konkurentnosti na tržištu rada.
CILJ	Povećanje zaposlenosti u ZŽ.
SADRŽAJ	- Kreiranje nove metodologije analize potreba i potražnje na tržištu rada i njihova kontinuirana provedba - Usklađivanje upisnih kvota prema potrebama tržišta rada - Promocija deficitarnih zanimanja - Osnažiti sustav stipendiranja za deficitarna zanimanja usklađen s potrebama tržišta rada - Modernizacija postojećih i stvaranje novih obrazovnih programa prema potrebama tržišta rada - Promjena rodni stereotipa vezanih za zanimanja - Prilagodba obrazovnih programa za učenike s teškoćama, osmišljavanje i organiziranje programa srednjoškolskog obrazovanja za učenike/osobe s teškoćama - Promocija digitalnih vještina - Razvoj visokog obrazovanja za potrebe zdravstva
REZULTAT	- Izrađena nova metodologija analize potreba i potražnje na tržištu rada - Prilagođeni obrazovni programi - Usklađena upisna kvota
RAZVOJNI UČINAK	Uspostavljen sustav obrazovanja koji odgovara potrebama tržišta rada kao i sustav mogućnosti prekvalifikacija, što rezultira povećanjem zaposlenosti na području Županije.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj upisanih polaznika u nove/modernizirane programe
NOSITELJI	Upravni odjel za odgoj i obrazovanje ZŽ, JLS.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Srednje strukovne škole, učenici srednjih škola, studenti, OSI, poslodavci ZŽ.

MJERA	4.4. Razvoj ljudskih resursa i kvalificirane radne snage
AKTIVNOST	4.4.2. Poticanje zapošljavanja i otvaranja novih radnih mjesta te očuvanje postojećih
SVRHA	Poticanje dodatnog zapošljavanja uvođenjem novih mjera i modela, posebno usmjerenih na one koji su u nepovoljnom položaju na tržištu rada.
CILJ	Povećanje zaposlenosti.
SADRŽAJ	- Poticanje i promicanje samozapošljavanja (edukacija, informiranje, pomoć poduzetnicima početnicima, centri za samozapošljavanje, potpore za poticanje zapošljavanja) - Razvoj društvenog poduzetništva (edukacija i promocija, uključivanje OCD, financijska podrška društvenim poduzećima) - Promocija socijalnog poduzetništva - Povećanje zapošljivosti, s naglaskom na osobe u nepovoljnom položaju na tržištu rada - potpora zapošljavanju žena, mladih, poticanje mobilnosti nezaposlenih osoba, pomoć pri zapošljavanju korisnicima socijalne pomoći, podrška dugotrajno nezaposlenima, podrška starijim osobama da ostanu konkurentne na tržištu rada, razvoj socijalnih usluga koje doprinose zapošljavanju, razvoj socijalnih inovacija i sl. - Animiranje umirovljenih osoba za reaktiviranje na tržištu rada
REZULTAT	Povećanje zaposlenosti, posebice skupina u nepovoljnom položaju.
RAZVOJNI UČINAK	Socijalna uključenost, veća kvaliteta života zbog smanjenja nezaposlenosti, povećana društvena osjetljivost na skupine u nepovoljnom položaju.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj nezaposlenih (prosječno na razini godine) - Broj zaposlenih osoba u Zagrebačkoj županiji na kraju godine
NOSITELJI	ZŽ, HZZ Regionalni ured Zagreb.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Nezaposlene osobe u nepovoljnom položaju na tržištu rada – OSI, mladi bez radnog iskustva, žene srednje i starije radne dobi, dugotrajno nezaposlene osobe, bivši ovisnici, zatvorenici, nacionalne manjine s naglaskom na Rome, branitelji.

MJERA	4.4. Razvoj ljudskih resursa i kvalificirane radne snage
AKTIVNOST	4.4.3. Jačanje kapaciteta Lokalnog partnerstva za zapošljavanje
SVRHA	Unaprijediti i razviti institucionalni okvir utemeljen na partnerstvu za razvoj ljudskih potencijala te ojačati kapacitete dionika na lokalnoj razini za kreiranje i implementaciju mjera aktivne politike tržišta rada.
CILJ	Razvoj lokalnog partnerstva za zapošljavanje (LPZ) na razini Zagrebačke županije na principu partnerstva uključivanjem svih važnih dionika na lokalnoj i regionalnoj razini u proces kreiranja, izrade i provedbe politike tržišta rada te jačanje kapaciteta potencijalnih prijavitelja za izradu valjanih projektnih prijedloga za razvoj ljudskih potencijala u skladu s načelima i pravilima ESF-a.
SADRŽAJ	- Prezentacija i promocija projekta Lokalna partnerstva za zapošljavanje predstavnicima ZŽJLS-a, GSV-u Zagrebačke županije, Partnerskom vijeću i svim ostalim dionicima na tržištu rada - Informiranje potencijalnih članova- partnera o ulozi i mogućnostima uključivanja u LPZ Zagrebačke županije - Unapređivanje upravljačke strukture LPZ-a - Prezentacija i promocija Strategije razvoja ljudskih potencijala i Akcijskog plana Zagrebačke županije GSV-u ZŽ, Županijskoj skupštini i svim ostalim dionicima na tržištu rada - Utemeljenje sustava podrške potencijalnim prijaviteljima u pripremi projektnih ideja u skladu s natječajem (za projekte na nivou županije i projektne ideje kompatibilne s ESF-om) - Razvoj sustava praćenja i evaluacije Strategije razvoja ljudskih potencijala

REZULTAT	- Stvoreni uvjeti za uključivanje svih važnih dionika na lokalnoj i regionalnoj razini u proces kreiranja, izrade i provedbe politike tržišta rada na principu partnerstva - Utemeljena i razvijena mreža partnerstva, osposobljena za izradu projektnih prijedloga za razvoj ljudskih potencijala u skladu s načelima i pravilima ESF-a - Prijavljen određen broj projekata na županijske natječaje i natječaje EU-a
RAZVOJNI UČINAK	- Razvit će se partnerski okvir za pristup Europskim fondovima - Razvit će se i uspostaviti bolje veze među JLS-ima, javnim institucijama, poslodavcima, ostalim relevantnim institucijama i udrugama, što će pridonijeti razvoju kvalitetnije međusobne suradnje i učinkovitije razmjene informacija - Stvorit će se uvjeti za jače poticanje zajedničkih aktivnosti vezanih za rješavanje pitanja politike zapošljavanja i pripreme projekata za natječaje na lokalnoj razini i razini EU-a
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA AKTIVNOSTI	- Broj aktivnosti LPZ - Broj sudionika LPZ
NOSITELJI	Zagrebačka županija, RAZŽ, HZZ, Područna služba Zagreb i ostali dionici nadležni za tržište rada.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani Zagrebačke županije, Županija, JLS, HZZ - Regionalni ured Zagreb, civilno društvo, obrazovne institucije, gospodarstvo, poslodavci, sindikati, javne institucije.

5. Projekti od strateškog značaja za Zagrebačku županiju

u ovom poglavlju donosimo pregled najznačajnijih projekata za Zagrebačku županiju do 2027. godine. Za svaki projekt naznačen je terminski plan provedbe.

Tablica 36. Županijski strateški projekti 2021.-2027. g.

A) STRATEŠKI PROJEKTI U NADLEŽNOSTI ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

R. br.	Naziv projekta	Šifra mjere u Planu razvoja Zagrebačke županije 2021.-2027.	Nositelj projekta	Terminski plan provedbe projekta	Lokacija projekata	Sektor projekta	Kratak opis projekta	Vrijednost projekta u kunama	Predviđeni izvori financiranja
1	Razvojni projekt Naftalan	4.2.5.	Specijalna bolnica Naftalan	2022.-2025.	Ivanić-Grad	Zdravstvo	Projekt podrazumijeva nadogradnju postojećeg novoizgrađenog objekta sa 120 novih kreveta u 70 smještajnih jedinica na 2. i 3. katu, izgradnju zasjenjenja nad postojećim parkiralištem, nad kojim bi se u okviru krova ugradile fotonaponske ćelije, proširenje BIS-a tako da podržava recepcijsko poslovanje, rezervacije smještaja, povezivanje s rezervacijama putem interneta, upravljanje medicinskim uslugama i dokumentacijom te poslijeterapijsku brigu o pacijentu.	115.500.000,00	EU fondovi, Zagrebačka županija
2	Projekt izgradnje i proširenja zdravstvenih kapaciteta u ispostavama Doma zdravlja Zagrebačke županije (Samobor i Velika Gorica)	4.2.5.	Dom zdravlja Zagrebačke županije	2021.-2027.	Samobor, Velika Gorica	Zdravstvo	Izgradnja i proširenje kapaciteta za pružanje zdravstvene zaštite i vanbolničke specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite.	40.000.000,00	EU fondovi, Zagrebačka županija, Grad Samobor, Grad Velika Gorica
3	Centar za gospodarenje otpadom "Zagreb"	3.3.2.	Grad Zagreb, Zagrebačka županija	Nepoznat - ovisi o objavi javnog poziva za korištenje EU fondova	Grad Zagreb	Gospodarenje otpadom	Izgradnja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije. U tijeku je izrada studijsko-projektne dokumentacije za izgradnju Centra za gospodarenje otpadom Zagreb. Lokacija određena Prostornim planom Grada Zagreba.	2.093.974.200,00	EU fondovi, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Grad Zagreb i Zagrebačka županija
4	Integrirani prometni sustav za Grad Zagreb Zagrebačku i Krapinsko-zagorsku županiju	3.3.1.	Grad Zagreb, Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija	Nepoznat - ovisi o objavi javnog poziva za korištenje EU fondova	Grad Zagreb, Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija	Promet	Uspostava integriranog sustava prometa na području Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije.	1.100.000.000,00	EU fondovi, RH, Grad Zagreb, Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija
5	Zrakoplovna tehnička škola "Rudolf Perešin" - izgradnja škole, dvorane i hangara	4.3.2.	Zagrebačka županija	6.2023.-12.2024.	Velika Gorica	Prosvjeta	Jedina škola u RH koja pruža mogućnost obrazovanja za obrazovne programe vezane uz zrakoplovstvo, odnosno pokriva sva područja zrakoplovne tehnike i aerodromsku logistiku. S obzirom na jedinstvenost programa visok je interes za upis i razinu zapošljavanja njezinih učenika u RH i inozemstvu. Postojeći objekt ne zadovoljava uvijete propisane DPZ-a. Zemljište na kojem se nalazi škola je u koncesiji Međunarodne zračne luke, Zagrebačka županija pokušava naći rješenje imovinsko-pravnih odnosa, koji su preduvjet za sve daljnje aktivnosti, ali bezuspješno, slijedom navedenog je nužna izgradnja škole, dvorane i hangara na drugoj lokaciji.	100.000.000,00	Zagrebačka županija, Ostali izvori

R. br.	Naziv projekta	Šifra mjere u Planu razvoja Zagrebačke županije 2021.-2027.	Nositelj projekta	Terminski plan provedbe projekta	Lokacija projekata	Sektor projekta	Kratak opis projekta	Vrijednost projekta u kunama	Predviđeni izvori financiranja
6	Centar za razvoj ekološke poljoprivrede	2.3.2.	Zagrebačka županija	2021.-2027.	Velika Gorica	Poljoprivreda	Na postojećoj lokaciji i s postojećom infrastrukturom, na području sadašnjeg Distributivnog centra za voće i povrće u Velikoj Gorici, osnovat će se Centar za ekološku poljoprivredu. Ovaj Centar omogućit će, prije svega, podizanje razine znanja i stručne osposobljenosti proizvođača putem edukacije i provedbe istraživanja vezanih za primarnu proizvodnju i preradu te primjenu novih tehnologija u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji	38.500.000,00	EU fondovi, Zagrebačka županija
7	Pametna sela i poljoprivreda	2.3.1. 2.3.3.	Zagrebačka županija	2021.-2027.	Zagrebačka županija	Poljoprivreda	Kreiranje internetske platforme koja će prikupljati i davati na uvid stanovništvu, upravi i gospodarstvu standardizirane ključne informacije o aktivnosti i uslugama koje se pružaju na razini JLS Zagrebačke županije. Postavljanje višenamjenskih informacijskih ploča/prikaznika u seoskim središtima za informiranje lokalnog stanovništva u realnom vremenu i privlačenje gostiju promocijskim sadržajima. Izgradnja i/ili opremanje poslovno komfornih centara u seoskom prostoru za stalan ili povremeni smještaj i rad pojedinaca i mikro poduzeća u područjima visokih tehnologija i prijenos znanja o korištenju interneta, računala i drugih pametnih uređaja unutar seoske zajednice. Poticanje postojećih kapaciteta i potencijalnih talenata na širenje znanja i primjene računalnih tehnologija na dobrobit seoskih područja kroz različite manifestacije. Projektiranje i izgradnja sustava za praćenje i nadzor zdravstvenih rizika na seoskim područjima Županije. Izrada interaktivne digitalne baze svih podataka kojima raspolaže Zagrebačka županija i njezine JLS te dostupne podatke RH i EU, a odnose se na poljoprivredu, šumarstvo, ribarstvo, lovstvo, ruralni razvoj, proizvodnju hrane, zemljište, vodu i šume s ciljem zelenog, pametnog i održivog razvoja ruralnih područja Zagrebačke županije. Sufinanciranje istraživanja i vođenja projekata uvođenja IoT, AI i drugih pametnih rješenja u poljoprivredi u suradnji poljoprivrednih gospodarstava, poduzeća u području visokih tehnologija, uprave i istraživačke zajednice.	17.000.000,00	EU fondovi, Zagrebačka županija

R. br.	Naziv projekta	Šifra mjere u Planu razvoja Zagrebačke županije 2021.-2027.	Nositelj projekta	Terminski plan provedbe projekta	Lokacija projekata	Sektor projekta	Kratak opis projekta	Vrijednost projekta u kunama	Predviđeni izvori financiranja
8	Županijski poduzetnički centar Vrbovec	1.1.2.	Zagrebačka županija	Nepoznat - ovisi o objavi javnog poziva za korištenje EU fondova	Vrbovec	Poduzetništvo, infrastruktura	Izgradnja poduzetničkog centra u cilju razvoja poduzetničke infrastrukture za poduzetnike Zagrebačke županije.	30.000.000,00	EU fondovi, Zagrebačka županija
9	Interpretacijski centar arheološkog parka Andautonija	3.6.1.	Grad Velika Gorica/ Zagrebačka županija	Nepoznat - ovisi o objavi javnog poziva za korištenje EU fondova	Ščitarjevo, Velika Gorica	Kulturni turizam	Izgradnja muzejsko interpretacijskog centra rimskog nalazišta Andautonije u Ščitarjevu.	37.734.000,00	EU fondovi, Grad Velika Gorica, Zagrebačka županija
								UKUPNO : 3.572.708.200,00	

B) STRATEŠKI PROJEKTI ČIJA PROVEDBA NIJE U NADLEŽNOSTI ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

R. br.	Naziv projekta	Šifra mjere u Planu razvoja Zagrebačke županije 2021.-2027.	Nositelj projekta	Terminski plan provedbe projekta	Lokacija projekata	Sektor projekta	Kratak opis projekta	Vrijednost projekta u kunama	Predviđeni izvori financiranja
1	Projekt izgradnje nove bolničke zgrade Specijalne bolnice za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra	4.2.5.	Specijalna bolnica za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra	2023.-2026.	Općina Bistra	Zdravstvo	Izgradnja nove bolničke zgrade - postojeća zgrada nalazi se u neodgovarajućem prostoru koji je dodatno oštećen u potresu.	81.000.000,00	EU fondovi, RH,
2	Obilaznica Volavja i Petrovine	3.3.1.	ŽUC Zagrebačke županije	2022.-2024.	Zagrebačka županija	Promet	Planiranje, projektiranje, otkup zemljišta i gradnja ŽC (obilaznice naselja Volavje i Petrovina) te izmicanje tranzitnog kamionskog prometa iz stare jezgre naselja.	87.500.000,00	EU fondovi, RH
3	Gradnja ŽC Zaprešić -Bestovje s izgradnjom mosta preko rijeke Save	3.3.1.	ŽUC Zagrebačke županije	2022.-2025.	Zagrebačka županija	Promet	Planiranje, projektiranje, otkup zemljišta i gradnja ŽC između Zaprešića i Bestovja s mostom preko rijeke Save i denivelacijom prijelaza preko željezničke pruge	700.000.000,00	EU fondovi, RH
4	Obilaznica grada Dugog Sela	3.3.1.	ŽUC Zagrebačke županije	2022.-2025.	Zagrebačka županija	Promet	Planiranje, projektiranje, otkup zemljišta i gradnja obilaznice centra grada Dugog Sela, s podvožnjakom ispred željezničkog kolodvora, usmjeravanje tranzitnog i teretnog prometa na istu te uređenje zone smirenog prometa u centru grada.	175.000.000,00	EU fondovi, RH
5	Nova cesta Prigorje Brdovečko-Bobovica-Samobor s izgradnjom mosta preko rijeke Save	3.3.1.	Hrvatske ceste	3.2024.-6.2026.	Zagrebačka županija	Promet	Planiranje, projektiranje, otkup zemljišta i gradnja nove ceste Prigorje Brdovečko-Bobovica-Samobor.	375.000.000,00	EU fondovi, RH
6	Izgradnja tračničke veze Podsused-Sveta Nedelja - Samobor-Bregana	3.3.1.	IPZP, HŽ Infrastruktura d.o.o., Grad Samobor, Grad Sveta Nedelja	Nepoznat - ovisi o objavi javnog poziva za korištenje EU fondova	Zagrebačka županija	Promet	Izgradnja tračničke veze Podsused-Samobor-Bregana.	613.500.000,00	EU fondovi, RH
7	Regionalni centar za razvoj stočarstva Dubrava	2.3.2.	Zagrebačka županija	2021.-2023.	Općina Dubrava	Poljoprivreda	Ovaj Centar omogućit će podizanje razine znanja i stručne osposobljenosti uzgajivača stoke putem edukacije i provedbe istraživanja vezanih za primarnu proizvodnju te pripremu proizvoda mlijeka, mesa i jaja za tržište.	80.250.000,00	RH, EU fondovi

R. br.	Naziv projekta	Šifra mjere u Planu razvoja Zagrebačke županije 2021.-2027.	Nositelj projekta	Terminski plan provedbe projekta	Lokacija projekata	Sektor projekta	Kratak opis projekta	Vrijednost projekta u kunama	Predviđeni izvori financiranja
8	Izgradnja infrastrukture za širokopolasni pristup internetu	3.4.3.	Zagrebačka županija	Nepoznat - ovisi o objavi javnog poziva za korištenje EU fondova	Zagrebačka županija	Promet	Izgradnja mreže sljedeće generacije (NGN), pristupnih mreža sljedeće generacije(NGA) u bijelim područjima na obuhvatu tri projekta, projekt Jastrebarsko (Grad Jastrebarsko i Općine Klinča Sela, Krašić i Žumberak), projekt Velika Gorica (Grad Velika Gorica i Općine Kravarsko, Orle, Pisarovina, Pokupsko, Rugvica) i projekt Vrbovec (Gradovi Vrbovec i Sveti Ivan Zelina i Općine Bedenica, Dubrava, Farkaševac, Gradec, Preseka i Rakovec) za koje je izrađena dokumentacija	236.000.000,00	EU fondovi, RH
								UKUPNO: 2.348.250.000,00	

6. Primjena načela partnerstva

Zakon o sustavu strateškog planiranja obvezuje izrađivače akata strateškog planiranja da u procesima strateškog planiranja osiguraju partnerstvo s ključnim dionicima. Ono podrazumijeva suradnju između tijela državne uprave, jedinica područne (regionalne) samouprave, jedinica lokalne samouprave, gospodarskih subjekata, znanstvene zajednice, socijalnih partnera i organizacija civilnoga društva. Partnerstvo djeluje kao forum za dijalog i postizanje konsenzusa između različitih skupina dionika i ima savjetodavnu ulogu u izradi i provedbi planskih dokumenata politike regionalnog razvoja. Partnerstvo se u svom radu rukovodi sljedećim načelima: konsenzus – poticanjem napretka u postizanju sporazuma kroz pregovarački konsenzus; jednakost – niti jednom članu nije omogućen dominantan utjecaj u radu partnerstva; transparentnost – svi dionici potpuno su informirani i upoznati s aktivnostima koje partnerstvo poduzima u svom radu.

Odabir posebnih ciljeva, mjera i aktivnosti Plana razvoja te odluke o konkretnim razvojnim projektima i programima nastaju kao rezultat rada odgovornih županijskih struktura, županijskih radnih skupina te pridruženih relevantnih stručnjaka koji su proveli analizu i ocjenu stanja u Županiji, ali i uzimanjem u obzir doprinosa i sugestija ostalih ključnih dionika razvoja Županije. Partnerstvo djeluje u svim fazama izrade i provedbe Plana razvoja, od analize stanja, preko definiranja razvojnih problema Županije, utvrđivanja vizije i ciljeva, mjera i aktivnosti, do odabira razvojnih projekata i praćenja provedbe Plana razvoja.

Župan Zagrebačke županije je dana 27. rujna 2019. godine donio Odluku o osnivanju Županijskog partnerskog vijeća za izradu Plana razvoja Zagrebačke županije za period 2021.-2027. godine. Partnersko vijeće broji 35 članova, koji predstavljaju 7 predstavnika Zagrebačke županije, 17 jedinica lokalne samouprave na području Županije te 11 predstavnika gospodarskog sektora, civilno društvo, znanstvene zajednice te drugih relevantnih socijalnih partnera:

- Veleučilište Baltazar Zaprešić
- Veleučilište Velika Gorica
- Srednja škola Vrbovec
- Osnovna škola „Nikola Hribar“ Velika Gorica
- Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad
- Zajednica tehničke kulture Zagrebačke županije
- Udruženje obrtnika Vrbovec
- Igomat d.o.o.
- Savez samostalnih sindikata Hrvatske, županijski povjerenik SSSH-a za ZZ
- Udruga građana za zaštitu okoliša „Zelena akcija“ Mičevac.

Tijekom izrade Plana razvoja Zagrebačke županije 2021.-2027. godine održane su 4 radne sjednice Županijskog partnerskog vijeća. Za svaku sjednicu pripremljen je poziv s dnevnim redom, materijal i prezentacije. Izrađen je popis dionika i vođeni su zapisnici sa sjednica.

Pored sastanaka partnerskog vijeća, zasebno se u nekoliko navrata konzultiralo oko osnovne analize, nacrtu strateškog okvira te financijskog okvira s predstavnicima svih jedinica lokalne samouprave na teritoriju Zagrebačke županije.

Pored konzultacija s Partnerskim vijećem, načelo partnerstva primijenilo se i kroz rad Radne skupine i tematskih podskupina, koje su uključivale ne samo predstavnike Zagrebačke županije, nego i njenih brojnih institucija i javnih poduzeća.

Dodatno, šira javnost mogla se uključiti u konzultacijski proces oko konačnog nacrtu Plana razvoja kroz proces otvorenog javnog savjetovanja.

7. Okvir za praćenje i vrednovanje

7.1. Praćenje provedbe Plana razvoja Zagrebačke županije za period 2021.-2027. godine

Sustav praćenja provedbe Plana razvoja Zagrebačke županije temelji se na postavkama Zakona o strateškom planiranju, koji obvezuje povezanost pokazatelja strateških dokumenata niže razine s onima više razine.

Plan razvoja Zagrebačke županije za svaki je Posebni cilj odredio nekoliko pokazatelja ishoda povezanih s bibliotekom pokazatelja, koja je razvijena u procesu izrade NRS-a. Odabrani pokazatelji ishoda doprinose ostvarenju pokazatelja učinaka na razini strateških ciljeva NRS-a.

Nadalje, za svaku od mjera definirani su pokazatelji rezultata koji ukazuju na neposredne koristi koje donosi provedba mjera i koje kumulativno doprinose ostvarenju pokazatelja ishoda.

Sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske te pripadajućih podzakonskih akata, pravilnika i uputa, regionalni koordinator (Razvojna agencija Zagrebačke županije) odgovoran je za praćenje i izvješćivanje o provedbi Plana razvoja Županije. Informacije o prikupljenim vrijednostima pokazatelja unose se ili u informacijski sustav za strateško planiranje i upravljanje razvojem (koji uspostavlja Koordinacijsko tijelo, odnosno Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije), ili se o njima izvještava direktno, koristeći zadane obrasce.

Izvještava se o godišnjem doprinosu ciljanim vrijednostima pokazatelja ishoda te pokazatelja rezultata, na razini pojedinih mjera te se na taj način mjeri i procjenjuje uspješnost provedbe u odnosu na zadane ciljeve. Godišnje izvješće o provedbi Plana razvoja podnosi se Koordinacijskom tijelu do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.

7.2. Financijski okvir za provedbu Plana razvoja Zagrebačke županije za period 2021.- 2027. godine

U okviru procesa izvještavanja o postignutim pokazateljima ishoda i rezultata Plana razvoja, izvještava se i o napretku korištenja financijskih sredstava. Planirani financijski okvir za provedbu cjelokupnog Plana razvoja Zagrebačke županije do 2027. godine prikazan je u donjoj tablici:

Tablica 37. : Planirani financijski okvir za provedbu Plana razvoja Zagrebačke županije do 2027. godine (u HRK)

R. br.	Naziv posebnog cilja	Procjena potrebnih sredstava do kraja provedbe Plana razvoja Zagrebačke županije do 2027. godine	IZVORI FINANCIRANJA						Sveukupno
			Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori***	
1.	POVEĆATI KONKURENTNOST I DRUŠTVENU ODGOVORNOST GOSPODARSTVA	247.032.000	12.000.000	186.482.800	0	45.659.200	0	2.890.000	247.032.000
2.	ZELENA ŽUPANIJA ČIJI SE RAZVOJ TEMELJI NA EKOLOŠKOJ I INOVATIVNOJ PROIZVODNJI HRANE I RAZVOJU PAMETNIH SELA	1.095.423.822	0	138.048.822	0	957.375.000	0	0	1.095.423.822
3.	POBOLJŠATI INFRASTRUKTURU I KVALITETU ŽIVOTA ODRŽIVIM KORIŠTENJEM PRIRODNIH RESURSA I KULTURNIH DOBARA	843.826.224	0	453.244.728	8.846.666	367.181.010	0	14.553.820	843.826.224
4.	RAZVIJATI LJUDSKE RESURSE I UNAPRIJEDITI UPRAVLJANJE RAZVOJEM	928.010.490	253.056.922	550.643.372	0	124.310.196	0	0	928.010.490
	SVEUKUPNO	3.114.292.536	265.056.922	1.328.419.722	8.846.666	1.494.525.406	0	17.443.820	3.114.292.536

7.3. Vrednovanje Plana razvoja Zagrebačke županije za period 2021.-2027. godine

Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave propisani su postupci i rokovi praćenja i izvještavanja o provedbi gore navedenih akata⁴. Praćenje je prvi korak, neophodan za vrednovanje provedbe plana te ostvarenih rezultata. Obuhvaća proces sustavnog prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se prati uspješnost provedbe posebnih ciljeva i mjera Plana razvoja. Temeljem toga dobivaju se relevantne informacije kako za donositelje odluka vezane uz prioritete javnih politika, tako i za širu javnost, čime se poštuje načelo transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava.

Za praćenje provedbe Plana razvoja zadužen je Regionalni koordinator te se ono provodi na godišnjoj razini, a izvješće o praćenju provedbe podnosi se Koordinacijskom tijelu 1. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.

Za proces vrednovanja ključan podzakonski akt je **Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja**⁵ (dalje u tekstu Pravilnik).

Spomenutim Pravilnikom, među ostalim, naglašena je važnost neovisne usporedbe i ocjene očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka provedbe akata strateškog planiranja. Vrednovanje uvijek provode stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o tijelima nadležnim za izradu i provedbu akata strateškog planiranja. Rezultati vrednovanja koriste se za daljnje usklađivanje i optimizaciju procesa strateškog planiranja i definiranja javnih politika. Stoga je ključna svrha svih vrsta vrednovanja, gledajući u cjelini, unaprijediti kvalitetu izrađenog Plana te osigurati njegovu učinkovitu i djelotvornu provedbu te održive relevantne rezultate.

Župan, kao čelnik tijela nadležnog za izradu županijskog plana razvoja, imenuje **Odbor za vrednovanje**, a regionalni koordinator zadužen je za angažiranje neovisnog **tima za vrednovanje**. Odbor za vrednovanje ključno je tijelo koje odobrava metodologiju vrednovanja te završno izvješće o provedenom vrednovanju.

Razvojna agencija Zagrebačke županije sklopila je dana 8. srpnja 2019. godine Ugovor o pružanju usluga prethodnog vrednovanja (Ex-ante evaluacije) Plana razvoja Zagrebačke županije do 2027. godine s tvrtkom ECORYS HRVATSKA d.o.o.

Sukladno članku 10. Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019) župan Zagrebačke županije dana 31. kolovoza 2021. godine donio je Odluku o osnivanju i imenovanju Odbora za vrednovanje Plana razvoja Zagrebačke županije do 2027. godine.

Odbor ima 5 članova, a čine ga predstavnik Koordinacijskog tijela, predstavnik regionalnog koordinatora te predstavnici Zagrebačke županije.

U Odbor za vrednovanje imenovani su:

1. Mario Meštrović, predsjednik
2. Ivana Rendulić Jelušić, dopredsjednica
3. Mario Mačković
4. Andreja Galić
5. Ivan Krpan

Plan vrednovanja sastavni je dio postupka vrednovanja. Sadržava indikativni popis vrednovanja koja će se provesti, njihov sadržaj i svrhovitost, vremenski raspored vrednovanja, metode koje će se koristiti za pojedina vrednovanja i podatke koji će se tražiti, dostupnost, odnosno način prikupljanja podataka potrebnih za određena vrednovanja te okvirni proračun za provedbu plana vrednovanja. Plan vrednovanja donosi Odbor za vrednovanje i on se objavljuje na internetskoj stranici Županije.

Sve navedene vrste vrednovanja moraju poštivati sljedeća načela:

Neovisnost – vrednovanje provode stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o upravljačkom tijelu, potreba za objektivnim, jasnim i provjerljivim argumentiranjem nalaza i rezultata vrednovanja, čvrstim dokazima i detaljnom analizom.

Prilagođen pristup – vrednovanje koristi različite načine prikupljanja podataka, odnosno odgovora na pitanja za vrednovanje, a nalaze, zaključke i preporuke temelji na triangulaciji, odnosno sintezi svih nalaza.

Pravovremenost – planiranje provedbe vrednovanja i dostupnost rezultata vrednovanja koji osiguravaju da donosioci imaju pravovremene informacije na temelju kojih mogu unaprijediti program.

Komunikacija i transparentnost - kontinuirani dijalog između naručitelja i izvršitelja - osiguravanja da rezultati vrednovanja imaju najveću moguću korist za naručitelja; konzultacijski proces s različitim relevantnim dionicima.

Predviđeno je da se Plan razvoja Zagrebačke županije do 2027. godine vrednuje minimalno tri puta, od strane vanjskih stručnjaka za vrednovanje:

⁴ Narodne novine, broj 6/19.

⁵ Narodne novine, broj 66/19.

1. **tijekom izrade** (prethodno vrednovanje) – traje od početka izrade Plana razvoja do definiranja konačne verzije Plana koji se šalje na usvajanje predstavničkom tijelu Županije;
2. **tijekom provedbe** (nakon isteka polovice provedbenog perioda) – predviđeno je da se vrednovanje tijekom provedbe odradi u drugoj polovici 2025. godine;
3. **nakon završetka provedbe** – predviđeno je završno vrednovanje tijekom 2028. godine.

Vrednovanje tijekom izrade prvenstveno je usmjereno na sljedeće:

- **Važnost/relevantnost** – koliko su ciljevi i mjere u Planu razvoja opravdani i relevantni u odnosu na stvarne razvojne probleme i potencijale Županije te nudi li Plan razvoja optimalan način rješavanja razvojnih problema;
- **Djelotvornost/efektivnost** – kolika je vjerojatnost da će se postavljeni posebni ciljevi te pripadajući pokazatelji ishoda ostvariti putem planiranih mjera s pripadajućim pokazateljima rezultata i raspoloživih resursa te provedbenih kapaciteta (uključujući i analizu rizika);
- **Unutarnja usklađenost/konzistentnost** – provjera intervencijske logike, odnosno provjera jasnoće, logičkog slijeda, usklađenosti i potencijalne sinergije ciljeva, prioriteta i mjera (uključuje i provjeru **učinkovitosti i komplementarnosti**);
- **Vanjska usklađenost/koherentnost** – usklađenost Plana razvoja s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine te ostalim relevantnim programima na regionalnoj i nacionalnoj razini te s programima EU-a; postoje li pozitivni učinci u širem kontekstu društveno-gospodarsko-okolišnih potreba i prioriteta šire regije i države.

Vrednovanje tijekom provedbe predviđeno je na polovici provedbenog razdoblja Plana razvoja kako bi se utvrdio stupanj uspješnosti provedbe te otkrili razlozi možebitnih identificiranih poteškoća u provedbi. Nalazi i zaključci ovog vrednovanja služe da donositelji odluka poduzmu određene korake i reviziju Plana razvoja s ciljem daljnje optimizacije njegove provedbe. Poseban fokus ovog vrednovanja je na učinkovitosti, dosljednosti, djelotvornosti, održivosti i jednakosti.

Vrednovanje nakon provedbe provodi se po završetku razdoblja provedbe Plana razvoja. Ocjenjuje cjelokupni proces i postignute rezultate te artikulira ključne naučene lekcije i preporuke za buduće unapređenje procesa strateškog planiranja.

Dodatak 1

Predložak za izradu plana razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave

NOSITELJ IZRADE AKTA: Zagrebačka županija / NAZIV AKTA: Plan razvoja Zagrebačke županije / ROK VAŽENJA AKTA: 2021.-2027.							
Redni broj posebnog cilja	Strateški cilj NRS-a 2030.	Pokazatelj učinka NRS-a 2030.	Naziv cilja sektorske/ višesektorske strategije	Naziv i ciljna vrijednost pokazatelja učinka sektorske/ višesektorske strategije	NAZIV POSEBNOG CILJA	Pokazatelj ishoda	Jedinica mjere
1	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	n/p	n/p	Povećati konkurentnost i društvenu odgovornost gospodarstva	Ol.02.4.31 Broj zaposlenih u području "Prerađivačka industrija" (prema NKD-u 2007.)	Broj
						Ol.02.4.32 Broj aktivnih pravnih osoba	Broj
						Ol.02.4.26 Produktivnost rada mjerena kao prihod po zaposlenome	HRK, po zaposlenome
2	SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	Produktivnost rada u poljoprivredi	n/p	n/p	Zelena županija čiji se razvoj temelji na ekološkoj i inovativnoj proizvodnji hrane i razvoju pametnih sela	Ol.02.12.77 Subjenti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača	Broj
						Ol.02.12.78 Udio poljoprivrednika u ukupnom broju osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, po županiji	Postotak (%)
						Ol.02.12.79 Udio prihoda poljoprivrednog sektora u BDP-u županije	Postotak (%)
						Ol.02.12.10 Područja pod ekološkom poljoprivredom	Hektara (ha)
3.	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije	n/p	n/p	Poboljšati infrastrukturu i kvalitetu života održivim korištenjem prirodnih resursa i kulturnih dobara	Ol.02.11.44 Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon	Broj
						Ol.02.6.64 Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge	Tona
						Ol.02.6.60 Površina revitaliziranih biološki vrijednih staništa	Hektara (ha)
4	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	n/p	n/p	Razvijati ljudske resurse i unaprijediti upravljanje razvojem	Ol.02.3.66 Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih)	Indeks
						Ol.02.05.56 Broj zaposlenih u području "Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi" (prema NKD-u 2007)	Broj
						Ol.02.2.63 Broj zaposlenih u području "Obrazovanje" (prema NKD-u 2007.)	Broj

Početna vrijednost pokazatelja ishoda	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda	Ukupan procijenjeni trošak provedbe posebnog cilja	Planirani izvor financiranja u proračunu JP(R)S	Doprinos zelenoj tranziciji (DA/NE)	Doprinos digitalnoj transformaciji (DA/NE)	Doprinos cilju održivog razvoja -SDG
19.580 (31.12.2020.)	21.578	247.032.000	P 6001; P6003; P 6004; P 6005; P 6006; P 6007; P 6013; P 6015	DA	DA	SDG 8 Promicati ravnomjeran, uključivi i održivi gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve
10.986 (30.6.2021.)	12.207					
923.372 (2019.)	1.022.173					
14.497 (31.12.2020.)	11.500	1.095.423.822	P 3001; P 3002; P 3003; P 3005; P3006; P 3007; P 3008; P 3009	DA	DA	SDG 2 Iskorijeniti glad, osigurati dostatne količine hrane i bolju prehranu te promicati održivu poljoprivredu
1,47% (31.12.2020.)	1,20%					
4,65% (31.12.2018.)	3,80%					
2.102 (31.12.2020.)	35.000					
68	250	843.826.224	P 4001; P 6001; P 6007; P 7001; P 800; P 8001; P 8002; P 8003; P 8004; P 8005; P 14001	DA	DA	SDG 9 Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije
17.740 (2019.)	29.850 (2027.)					
3,78	3,78					
71,8 (2020.)	80,2	928.010.490	P 1001; P 1003; P 2003; P 2005; P 4001; P 4002; P 4003; P 5001; P 5002; P 5003; P 5004; P 5005; P 5006; P 5007; P 5008; P 5011; P 5012; P 5014; P 5015; P 5016; P 5017; P 5018; P 5019; P 6001; P 6002; P 14001	NE	DA	SDG 3 Osigurati zdrav život i promicati blagostanje svih ljudi svih starosnih skupina i SDG 4 Osigurati uključivo i pravedno obrazovanje i promicati prilike za cjeloživotno učenje svim ljudima
4.067 (31.12.2020.)	4.767					
6.839 (31.12.2020.)	7.347					
	Sveukupno:	3.114.292.536				

Dodatak 2

Komunikacijska strategija **PLANA RAZVOJA ZAGREBAČKE ŽUPANIJE ZA PERIOD 2021.-2027. GODINE**

Sadržaj

1. UVOD	119
2. CILJEVI KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE	120
2.1. Opći cilj	120
2.2. Specifični ciljevi	120
3. NAČELA KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE	120
4. PRISTUP INFORMACIJAMA	121
5. CILJANE SKUPINE	121
5.1. Partneri u izradi i upravljanju provedbom Plana razvoja Zagrebačke županije	121
5.2. Potencijalni korisnici	122
5.3. Javnost	122
5.4. Mediji	122
6. KOMUNIKACIJSKE PORUKE	122
7. KOMUNIKACIJSKI ALATI I AKTIVNOSTI	122
8. AKCIJSKI PLAN KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE	123
9. NADZOR, EVALUACIJA I IZVJEŠĆIVANJE	124

1. Uvod

Sukladno Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/18) čl. 15 propisana je obveza izrade komunikacijske strategije i komunikacijskog akcijskog plana za akte strateškog planiranja, radi odgovarajućeg informiranja, komunikacije i vidljivosti postupka planiranja javnih politika.

Županijska skupština Zagrebačke županije na 10. sjednici održanoj 26. veljače 2019. godine donijela je Odluku o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Zagrebačke županije za period 2021.-2027.

Time je Razvojna agencija Zagrebačke županije službeno započela s postupkom izrade Plana razvoja za Zagrebačku županiju, na što je kao regionalni koordinator za Zagrebačku županiju, ovlaštena sukladno odredbama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17 i 118/18).

Zagrebačka je županija 30. travnja 2020. godine od Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije zaprimila Obavijest o produljenju važenja postojećih županijskih razvojnih strategija i planova razvoja, kojim se jedinicama područne (regionalne) samouprave predlaže produljenje važenja postojećih županijskih razvojnih strategija koje vrijede do 31. prosinca 2020. godine na razdoblje od godinu dana, odnosno najdulje do 31. prosinca 2021. godine, s time da županijske skupštine trebaju do 30. lipnja 2020. godine donijeti odluke o produljenju važenja postojećih županijskih razvojnih strategija.

Sukladno navedenom, Županijska skupština Zagrebačke županije je na 19. sjednici 27. svibnja 2020. godine donijela Odluku o produljenju važenja Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije do 2020. do 31. prosinca 2021. godine.

Komunikacijska strategija Plana razvoja Zagrebačke županije za period 2021.-2027. godine predstavlja dokument koji za cilj ima informiranje šire javnosti, razvojnih dionika te posebnih ciljanih skupina o provedbi razvojnih aktivnosti te rezultatima provedbe kroz aktivnosti komunikacije i informiranja na temelju načela transparentnosti, učinkovitosti i djelotvornosti. Isto tako, Komunikacijska strategija će pomoći svim dionicima i nositeljima razvoja, kao i krajnjim korisnicima, da postanu svjesni svoje uloge u razvoju županije. Njezina je svrha upravo podizanje svijesti i informiranje javnosti o ulozi i značaju Plana razvoja Zagrebačke županije na razvoj županije i jedinica lokalne samouprave s područja Županije.

Komunikacijska strategija osigurava održanje načela konsenzusa ili partnerstva uspostavljenog prilikom izrade Plana razvoja Zagrebačke županije koje podrazumijeva korištenje svih potrebnih komunikacijskih kanala i alata kako bi se osigurala potpuna informiranost uključenih dionika o daljnjim aktivnostima i napretku, što će pomoći međusobnoj koheziji i održavanju partnerskih odnosa.

2. Ciljevi komunikacijske strategije

2.1. Opći cilj

Opći je cilj ove strategije doprinijeti promicanju važnosti politike regionalnog razvoja u kontekstu poticanja ravnomjernog i održivog razvoja Republike Hrvatske te povećanju i optimalnom korištenju razvojnog potencijala slabije razvijenih područja.

2.2. Specifični ciljevi

Specifični ciljevi Komunikacijske strategije su:

1. uspostaviti učinkovitu komunikaciju i suradnju svih dionika u procesu izrade i provedbe Plana razvoja Zagrebačke županije 2021.-2027. (PR ZŽ 2021.-2027.),
2. unaprijediti informiranost javnosti i transparentnost u fazi izrade, donošenja, provedbe i vrednovanja PR ZŽ 2021.-2027. te podići svijest o ulozi i značaju PR ZŽ 2021.-2027. za razvoj Zagrebačke županije,
3. informirati javnost o mogućim izvorima financiranja, posebice o fondovima EU-a namijenjenim projektima za regionalni razvoj.

Rezultati specifičnih ciljeva bit će:

1. provedena učinkovita komunikacija svih dionika u svim fazama izrade i provedbe PR ZŽ 2021.-2027.,
2. postignuta transparentnost postupka izrade i provedbe PR ZŽ 2021.-2027. te javnost upoznata s ulogom i značajem PR ZŽ 2021.-2027.,
3. javnost informirana o mogućim izvorima financiranja, posebice o fondovima EU-a namijenjenim projektima za regionalni razvoj.

Ostvarenost rezultata mjerit će se na kraju razdoblja provedbe PR ZŽ 2021.-2027. kroz dostizanje određenih pokazatelja za svaki od navedenih specifičnih ciljeva.

Pokazatelji za specifični cilj 1.:

- broj održanih Radnih skupina i sastanaka Županijskog partnerskog vijeća u fazi izrade i provedbe PR ZŽ 2021.-2027.

Pokazatelji za specifični cilj 2.:

- broj medijskih objava, održanih prezentacija, okruglih stolova, konferencija usmjerenih informiranju javnosti o tijeku izrade i provedbe PR ZŽ 2021.-2027.,
- broj sudionika na informativnim događanjima,
- evidencija broja posjeta mrežnih stranica Zagrebačke županije i Razvojne agencije Zagrebačke županije.

Pokazatelji za specifični cilj 3.:

- evidencija broja posjeta mrežnih stranica Zagrebačke županije i Razvojne agencije Zagrebačke županije.

3. Načela komunikacijske strategije

Sve aktivnosti koje će se poduzimati u sklopu Komunikacijske strategije i njenog Akcijskog plana provodit će se prema sljedećim načelima:

- informacije će biti prezentirane u jasnom, pristupačnom i razumljivom obliku,
- aktivnosti će biti temeljene na usmjeravanju svih relevantnih poruka ciljanim skupinama,
- ciljne skupine bit će uzete u obzir već prilikom razvijanja i korištenja komunikacijskih alata,
- sve će aktivnosti biti komplementarne i konzistentne te će težiti uspostavljanju nadopunjujućih komunikacijskih alata i odašiljanju cjelovite poruke,
- uspostaviti će se sustav praćenja i ažuriranja informacija kako bi bile u tijeku s vremenom i potencijalnim promjenama situacije.

4. Pristup informacijama

U skladu s hrvatskim zakonodavstvom (Zakon o pravu na pristup informacijama, NN 25/13, 85/15), Komunikacijska strategija ističe potrebu osiguranja jednakog pristupa informacijama. Prilikom oblikovanja komunikacijskog pristupa uzet će se u obzir invaliditet, etničko podrijetlo, spolne i dobne razlike dionika i potencijalnih korisnika. Slijedom navedenog, neće postojati samo jedan komunikacijski modul, odnosno pristup te će svi komunikacijski materijali biti dostupni u različitim formatima čime se jamči pravo informacija za opću javnost.

5. Ciljane skupine

Kako bi se ostvarili ciljevi Komunikacijske strategije potrebno je komunikacijske aktivnosti usmjeriti prema grupama dionika koji su važni za regionalni i lokalni razvoj na području Zagrebačke županije. Oblici informiranja i komunikacija o Planu razvoja Zagrebačke županije moraju biti usmjereni i prilagođeni sljedećim ciljnim skupinama dionika:

- opća javnost,
- donositelji političkih odluka (nacionalna, regionalna i lokalna razina),
- tijela državne uprave i druga javna tijela prepoznati kao nositelji i/ili sunositelji mjera regionalnog razvoja (nacionalna, regionalna i lokalna razina),
- partnerska vijeća područne (regionalne) samouprave i urbanih područja, lokalni koordinatori,
- poduzetnici,
- prenositelji informacija - predstavnici znanstvene zajednice, gospodarski i socijalni partneri, partneri iz organizacija civilnoga društva uključujući partnere na području zaštite okoliša, nevladine organizacije i tijela zadužena za promicanje socijalne uključenosti, ravnopravnosti spolova i nediskriminacije,
- mediji.

5.1. Partneri u izradi i upravljanju provedbom Plana razvoja Zagrebačke županije

Za uspješnu i transparentnu izradu i provedbu ciljeva Plana razvoja Zagrebačke županije osigurat će se partnerski pristup šireg kruga dionika. Provest će se optimalna razina informiranosti dionika na županijskoj/lokalnoj razini kako slijedi:

- Zagrebačka županija kao nositelj politike razvoja,
- Razvojna agencija Zagrebačke županije kao koordinator i realizator izrade i provedbe među svim involviranim pravnim i fizičkim osobama s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja,
- Županijsko partnersko vijeće i Radne skupine kao aktivni suučesnici na kreiranju planova zbog definiranja zajedničkih prioriteta na području Županije i predlaganja razvojnih politika i projekata na razini Županije,
- Županijske institucije, ustanove i trgovačka društva,
- Jedinice lokalne samouprave s područja Županije,
- Dionici u razvoju Županije (iz svih sektora: javnog, poslovnog, nevladinog i akademskog) koji sudjeluju u izradi i provedbi Plana razvoja Županije.

Zagrebačka županija nositelj je regionalnog razvoja u Županiji, ujedno je i odgovorna za izradu i provođenje Plana razvoja Zagrebačke županije, Komunikacijske strategije te koordinaciju komunikacijskih i promidžbenih aktivnosti između dionika.

Zagrebačka županija usko surađuje s ostalim tijelima državne razine koja pridonose regionalnom razvoju u Županiji te s regionalnim i lokalnim inicijatorima i provoditeljima razvojnih projekata.

RAŽ i Ured župana Zagrebačke županije imaju ključnu ulogu u poticanju koordiniranog informiranja i provođenja promotivnih aktivnosti, omogućavanja pristupa i distribucije informacija o provedbi Plana razvoja važnih za dionike i ciljanu javnost.

RAŽ na svojoj internetskoj stranici objavljuje i ažurira informacije o napretku u izradi Plana razvoja te tijekom njegovog usvajanja.

U izradu i upravljanje provedbom Plana razvoja Zagrebačke županije na nacionalnoj razini uključena su i sljedeća tijela/organizacije:

- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU-a kao nositelj politike regionalnog razvoja i koordinator izrade Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine,
- Druga tijela državne uprave i javna tijela, koja svojim djelovanjem pridonose ostvarivanju ciljeva politike regionalnog razvoja.

5.2. Potencijalni korisnici

Osim partnera koji su direktno uključeni u izradu i upravljanje provedbom PR ZŽ 2021.-2027., prepoznati su i subjekti koji iskazuju interes za provedbu, odnosno provode projekte i aktivnosti koje iz njega proizlaze. Radi se o široj zajednici koja bi trebala biti informirana o važnosti PR ZŽ 2021.-2027., njegovom sadržaju, Akcijskom planu te mogućnostima koje im se njegovom izradom i provođenjem pružaju kao potencijalnim korisnicima koji realiziraju vlastite projekte od šireg interesa.

Potencijalni korisnici mogu biti: javna tijela, poslovne organizacije (HGK, HOK, HZZ, TZ, otvorena učilišta), ustanove (školstvo, zdravstvo i drugi), znanstveni i istraživački sektor, privatni sektor i drugi.

Komunikacijske aktivnosti odnosit će se na informiranje putem internetske stranice Zagrebačke županije i RAZŽ-a, organiziranjem sastanaka i informativnih događanja, obavještanja o mogućnostima financiranja putem medija i promidžbenih materijala.

5.3. Javnost

Zbog načela transparentnosti i partnerskog pristupa važno je da i javnost bude informirana o izradi PR ZŽ 2021.-2027. jer razvojni ciljevi, prioriteti i mjere koje će se planirati kroz Plan razvoja utječu na život svih stanovnika Zagrebačke županije, a njihovo uključivanje otvara im mogućnosti aktivnog građanskog angažmana u kreiranju regionalne politike.

Internetska stranica Zagrebačke županije i RAZŽ-a bit će dostupna javnosti sa svim potrebnim informacijama. U prijenosu informacija ovoj ciljnoj skupini važnu ulogu imat će i mediji kroz objave u regionalnom i lokalnom tisku, portalima, elektroničkim medijima i drugo. Po izradi PR ZŽ 2021.-2027. provest će se javno savjetovanje sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama.

5.4. Mediji

Mediji zbog svojeg utjecaja imaju vrlo važnu ulogu kao prenositelji informacija o svim fazama PR ZŽ 2021.-2027. od izrade, postupka donošenja, provedbe, praćenja provedbe i vrednovanja.

Zagrebačka županija i Razvojna agencija Zagrebačke županije prosljeđivat će medijima priopćenja za javnost, organizirati tiskovne konferencije i sudjelovanje u izradi priloga za informativne emisije i promidžbene poruke na lokalnoj, županijskoj i regionalnoj razini.

6. Komunikacijske poruke

Budući da se Komunikacijskom strategijom žele priopćiti informacije o Planu razvoja Zagrebačke županije u smislu razumijevanja njezinih ciljeva, svrhe i aktivnosti, a isto ovisi i o sadržaju medijskih materijala i poruka, komunikacijske poruke trebaju biti realne, pozitivne, jednostavne te poticati na proaktivno razmišljanje.

7. Komunikacijski alati i aktivnosti

Komunikacijske aktivnosti bit će usmjerene i prilagođene različitim ciljanim skupinama, a provodit će se korištenjem sljedećih alata:

1. službene internetske stranice,
2. društvene mreže,
3. medijska vidljivost,
4. vizualni identitet,
5. organizacija događanja,
6. promidžbeni materijali,
7. slanje newslettera,
8. elektronička pošta - koristit će se prije svega u svrhu redovitog službenog komuniciranja svih dionika uključenih u izradu PR ZŽ 2021.-2027.

Aktivnosti koje su predviđene kroz provedbu Komunikacijske strategije su:

1. redovno održavanje sastanaka razvojnih dionika PR ZŽ 2021.-2027.,
2. ažuriranje internetske stranice RAZŽ-a i Zagrebačke županije, preko koje će se javnost moći upoznati s tijekom provedbe PR ZŽ 2021.-2027.,
3. komuniciranje s javnosti putem društvene mreže Zagrebačke županije,
4. objava PR ZŽ 2021.-2027. u tiskanom obliku (Glasnik Zagrebačke županije),
5. objava PR ZŽ 2021.-2027. u elektroničkom obliku na službenim internetskim stranicama Zagrebačke županije i Razvojne agencije Zagrebačke županije,
6. promocija PR ZŽ 2021.-2027. u medijima (oglašavanje u tiskanim i elektroničnim medijima te na društvenim mrežama),
7. priopćenja za javnost,
8. promocija PR ZŽ 2021.-2027. na organiziranim događanjima poput sajмова, manifestacija i ostalih događanja,
9. organizacija događanja i održavanje konferencija za medije,
10. objave dostupnih natječajna i mogućih načina financiranja iz EU fondova na službenim internetskim stranicama Razvojne agencije Zagrebačke županije,
11. izrada videa, brošura, letaka i ostalog promidžbenog materijala.

8. Akcijski plan komunikacijske strategije

U narednoj tabeli definirani su nositelji i vremenski raspored provedbe pojedinih aktivnosti Komunikacijske strategije.

AKTIVNOST	NOSITELJ AKTIVNOSTI	VRJEME TRAJANJA
Redovno održavanje sastanaka razvojnih dionika PR ZŽ 2021.-2027.	Razvojna agencija Zagrebačke županije	kontinuirano
Ažuriranje internetske stranice RAZŽ-a i Zagrebačke županije, preko koje će se javnost moći upoznati s tijekom provedbe PR ZŽ 2021.-2027.	Razvojna agencija Zagrebačke županije, Zagrebačka županija	kontinuirano
Komuniciranje s javnosti putem društvene mreže Zagrebačke županije	Zagrebačka županija	kontinuirano
Objava PR ZŽ 2021.-2027. u tiskanom obliku (Glasnik Zagrebačke županije)	Zagrebačka županija	u okviru mjesec dana po usvajanju Plana razvoja
Objava PR ZŽ 2021.-2027. u elektroničkom obliku na službenim internetskim stranicama Zagrebačke županije i Razvojne agencije Zagrebačke županije	Razvojna agencija Zagrebačke županije, Zagrebačka županija	u okviru mjesec dana po usvajanju Plana razvoja
Promocija PR ZŽ 2021.-2027. u medijima (oglašavanje u tiskanim i elektroničnim medijima te na društvenim mrežama)	Razvojna agencija Zagrebačke županije, Zagrebačka županija	kontinuirano
Priopćenja za javnost	Razvojna agencija Zagrebačke županije, Zagrebačka županija	kontinuirano
Promocija PR ZŽ 2021.-2027. na organiziranim događanjima poput sajмова, manifestacija i ostalih događanja	Razvojna agencija Zagrebačke županije, Zagrebačka županija	kontinuirano
Organizacija događanja i održavanje konferencija za medije	Razvojna agencija Zagrebačke županije, Zagrebačka županija	kontinuirano
Objave dostupnih natječajna i mogućih načina financiranja iz EU fondova na službenim internetskim stranicama Razvojne agencije Zagrebačke županije	Razvojna agencija Zagrebačke županije	kontinuirano
Izrada videa, brošura, letaka i ostalog promidžbenog materijala	Razvojna agencija Zagrebačke županije, Zagrebačka županija	kontinuirano

Za svaku od komunikacijskih aktivnosti zasebno će se odrediti izvor i iznos financiranja.

9. Nadzor, evaluacija i izvješćivanje

Godišnje izvješće o provedbi Plana razvoja Zagrebačke županije izrađivat će se svake godine za period prethodne godine do 31. srpnja tekuće godine, u skladu s važećim odredbama Zakona o regionalnom razvoju RH te će se u okviru istoga provoditi evaluacija realiziranih unaprijed postavljenih aktivnosti. Praćenje i vrednovanje komunikacijske strategije bit će sastavni dio dokumenta evaluacije o provedbi Plana razvoja Zagrebačke županije, koja će sadržavati sve mjerljive parametre kako bi se vidjelo da li su provedene aktivnosti imale učinka.

Prilozi

POPIS SLIKA

1. Administrativni ustroj Zagrebačke županije
2. Gustoća naseljenosti u gradovima i općinama Zagrebačke županije, prema Popisu 2011.
3. Udio površina za izgradnju prema prostornim planovima uređenja gradova i općina
4. Udio poljoprivrednih površina prema prostornim planovima uređenja gradova i općina
5. Lokacije zaštićenih prirodnih vrijednosti u Zagrebačkoj županiji
6. Karta NATURA 2000 područja u Zagrebačkoj županiji
7. Postotak opskrbljenosti stanovništva putem javnog vodovoda na području Zagrebačke županije
8. Postotak priključenosti stanovništva na sustave javne odvodnje na području Zagrebačke županije
9. Površine koje je moguće navodnjavati u Zagrebačkoj županiji ovisno o porijeklu vode

POPIS TABLICA

1. Površina, broj stanovnika i gustoća naseljenosti u jedinicama lokalne samouprave na području Zagrebačke županije
2. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s administrativno teritorijalnom podjelom
3. Razvojni problemi i potrebe u vezi s demografskim kretanjima
4. Trend promjene pokrova zemljišta prema CORINE LAND COVER 2012.- 2018.
5. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prirodnim resursima
6. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prirodnom baštinom
7. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s kulturnom baštinom
8. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sustavom praćenja i informiranja okolišu
9. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem voda
10. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem tala
11. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem zraka
12. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s otpadom
13. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sustavom vodnog gospodarstva
14. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s energetikom i energetsom infrastrukturom
15. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prometom i prometnom infrastrukturom
16. Razvojni problemi i potrebe gospodarskog rasta u Zagrebačkoj županiji
17. Razvojni problemi i potrebe poduzetničke i tehnološke infrastrukture u Zagrebačkoj županiji
18. Razvojni problemi i potrebe sektora poljoprivrede i šumarstva u Zagrebačkoj županiji
19. Razvojni problemi i potrebe turizma u Zagrebačkoj županiji
20. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s tržištem rada
21. Razvojni problemi i potrebe obrazovanja i znanosti
22. Razvojni problemi i potrebe sektora kulture u Zagrebačkoj županiji
23. Razvojni problemi i potrebe sporta u Zagrebačkoj županiji
24. Razvojni problemi i potrebe tehničke kulture u Zagrebačkoj županiji
25. Razvojni problemi i potrebe sektora zdravstva u Zagrebačkoj županiji
26. Razvojni problemi i potrebe sektora socijalne skrbi u Zagrebačkoj županiji
27. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s civilnim društvom
28. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sustavom civilne zaštite
29. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s upravljanjem razvojem
30. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s međuzupanijskom i drugom međunarodnom suradnjom
31. Usporedba planiranih i realiziranih sredstava za provedbu mjera 2017.-2020. godine
32. Ulaganja u skupine mjera prema područjima razvoja u periodu 2017.-2020. godine
33. Realizacija prema izvorima financiranja 2017.-2020. godine
34. Pregled projekata po stupnju pripremljenosti
35. Prikaz projekata po sektorima
36. Županijski strateški projekti 2021.-2027. godina
37. Planirani financijski okvir za provedbu Plana razvoja Zagrebačke županije do 2027. godine

POPIS KRATICA

AGRONET	Elektronička aplikacija namijenjena za pomoć poljoprivrednim gospodarstvima i ostalim korisnicima u ostvarivanju prava na potpore u poljoprivredi
APPRRR	Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
ARZ	Auto-cesta Rijeka-Zagreb
AZM	Auto-cesta Zagreb-Macelj
BDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
CGO	Centar za gospodarenje otpadom
CLC	Corine Land Cover
DDD	Dezinfekcija, dezinfekcija, deratizacija
DOO	Društvo s ograničenom odgovornošću
DZS	Državni zavod za statistiku
EEA	European Environment Agency
ESI	Europski strukturni i investicijski fondovi
ESF	Europski socijalni fond
EU	Europska unija
EUROSTAT	Statistički ured Europske unije
FINA	Financijska agencija
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
GIS	Geografski informacijski sustav
GOŽŽ	Gospodarenje otpadom Zagrebačke županije
GSV	Gospodarsko socijalno vijeće
GZ	Gospodarska zona
Ha	Hektar
HAC	Hrvatske auto-ceste
HAK	Hrvatska auto-klub
HBOR	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	Hrvatske ceste
HGK-KZ	Hrvatska gospodarska komora - Komora Zagreb
HMP	Hitna medicinska pomoć
HOK	Hrvatska obrtnička komora
HOK-OKZ	Hrvatska obrtnička komora-Obrtna komora Zagreb
HRK	Hrvatska kuna
HUP	Hrvatska udruga poslodavaca
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HŽ	Hrvatska zajednica županija
HŽ	Hrvatske željeznice
ICT	Informacijsko komunikacijska tehnologija
IKT	Informacijsko-komunikacijska tehnologija
IPZP	Integrirani promet zagrebačkog područja
ISPU	Informacijski sustav prostornog uređenja
JLP(R)S	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
JLS	Jedinica lokalne samouprave
JPP	Javno privatno partnerstvo
JU	Javna ustanova
KZŽ	Krapinsko-zagorska županija
LAG	Lokalna akcijska grupa

LEADER	LEADER – „Links between actions for the development of the rural economy“; predstavlja Inicijativu Europske Zajednice za mobiliziranje i provedbu ruralnog razvoja u ruralnim zajednicama kroz lokalna partnerstva javnog i privatnog sektora („Lokalne akcijske grupe“)
LPZ	Lokalno partnerstvo za zapošljavanje
MGPO	Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta
MMP	Mobility Managment Plan
MZO	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
NATURA 200	Ekološka mreža
NKD	Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NN	Narodne novine
NRS	Nacionalna razvojna strategija
NRT	Najbolje raspoložive tehnike
NUTS	Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku
nZEB	(nearly Zero Energy Buildings) Zgrade gotovo nulte energije
OCD	Organizacija civilnog društva
OIE	Obnovljivi izvori energije
OP	Operativni program
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
OPKK	Operativni program konkurentnost i kohezija
OUTREACH	Analiza, identifikacija i odabir potencijalnih projekata za inozemna izravna ulaganja
RAZŽ	Razvojna agencija Zagrebačke županije
RDF	Refuse derived fuel
REGEA	Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
RH	Republika Hrvatska
ROO	Registar onečišćenja okoliša
RVS	Regionalni vodoopskrbni sustav
SB	Specijalna bolnica
SC	Strateški cilj
SPUO	Strateška procjena utjecaja na okoliš
SSSH	Savez samostalnih sindikata Hrvatske
SRF	Solid recovered fuel
SWOT	Strengths = snaga; Weaknesses = slabosti; Opportunities = prilike; Threats = prijetnje
t	Tona
TZ	Turistička zajednica
TZG	Turistička zajednica grada
TZJLS	Turistička zajednica jedinice lokalne samouprave
TZO	Turistička zajednica općine
TZZŽ	Turistička zajednica Zagrebačke županije
UAZ	Urbana aglomeracija Zagreb
UO	Upravni odjel
VIOZŽ	Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije
VS	Vodoopskrbni sustav
ZLZ	Zračna luka Zagreb
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika
ZPUZZ	Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije
ZTK	Zajednica tehničke kulture
ZTŠ	Zrakoplovno tehnička škola
ZŽ	Zagrebačka županija
ŽRS ZŽ	Županijska strategija Zagrebačke županije
ŽUC ZŽ	Županijska uprava za ceste Zagrebačke županije

Dodatak 3

Osnovna analiza **OPIS SREDNJOROČNIH RAZVOJNIH POTREBA I RAZVOJNIH POTENCIJALA**

Sadržaj

1. OPIS SREDNJOROČNIH RAZVOJNIH POTREBA I RAZVOJNIH POTENCIJALA.	129
1.1. POLOŽAJ I ADMINISTRATIVNA PODJELA ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	129
1.1.1. Geografski i prometni položaj	129
1.1.2. Administrativna podjela	130
1.2. DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA	132
1.2.1. Stanovništvo	132
1.2.2. Ljudski resursi	136
1.3. PRIRODNA OBILJEŽJA	137
1.3.1. Prirodna obilježja	137
1.3.2. Prirodni resursi	140
1.3.3. Prirodna baština	145
1.3.4. Kulturna baština	152
1.4. STANJE ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE U ZAGREBAČKOJ ŽUPANIJI	154
1.4.1. Praćenje stanja okoliša, informacijski sustav okoliša, planiranje zaštite okoliša	154
1.4.2. Stanje okoliša po segmentima: vode, tlo, zrak	159
1.4.3. Odpad	163
1.4.4. Praćenje zaštite prirode, informacijski sustav, planiranje i provođenje zaštite prirode	164
1.4.5. Unapređenje zaštite okoliša i prirode kroz sufinanciranje programa i projekata neprofitnih organizacija civilnog društva	165
1.5. INFRASTRUKTURA	169
1.5.1. Vodnogospodarski sustavi	169
1.5.2. Energetika	174
1.5.3. Promet i prometna infrastruktura	176
1.6. GOSPODARSTVO	188
1.6.1. Razvojni položaj Zagrebačke županije u Hrvatskoj	188
1.6.2. Vanjska trgovina	191
1.6.3. Izravna strana ulaganja	191
1.6.4. Poduzetnička i tehnološka infrastruktura	192
1.6.5. Važniji gospodarski sektori Zagrebačke županije	198
1.7. TRŽIŠTE RADA	219
1.7.1. Zaposlenost	219
1.7.2. Nezaposlenost	220
1.8. DRUŠTVENE DJELATNOSTI	223
1.8.1. Obrazovanje i znanost	223
1.8.2. Kultura	226
1.8.3. Sport i tehnička kultura	227
1.8.4. Zdravstvo i socijalna skrb	228
1.9. RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA	235
1.10. SUSTAV CIVILNE ZAŠTITE	236
1.11. KONKURENTNOST ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	238
1.12. UPRAVLJANJE RAZVOJEM	239
1.12.1. Institucionalni okvir	239
1.12.2. Proračun Županije	240
1.12.3. Međužupanijska i međunarodna suradnja	241
2. POLITIKA ŽUPANIJE PREMA TERITORIJALNOM I URBANOM RAZVOJU	247
2.1. Prostorno planiranje	247
2.2. Indeks razvijenosti	252
2.3. Urbani razvoj	256
3. REZULTATI PROVOĐENJA PRIJAŠNJIH STRATEGIJA	258
PRILOZI	262
Popis slika	262
Popis tablica	262
Popis kratica	265

1. Opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala

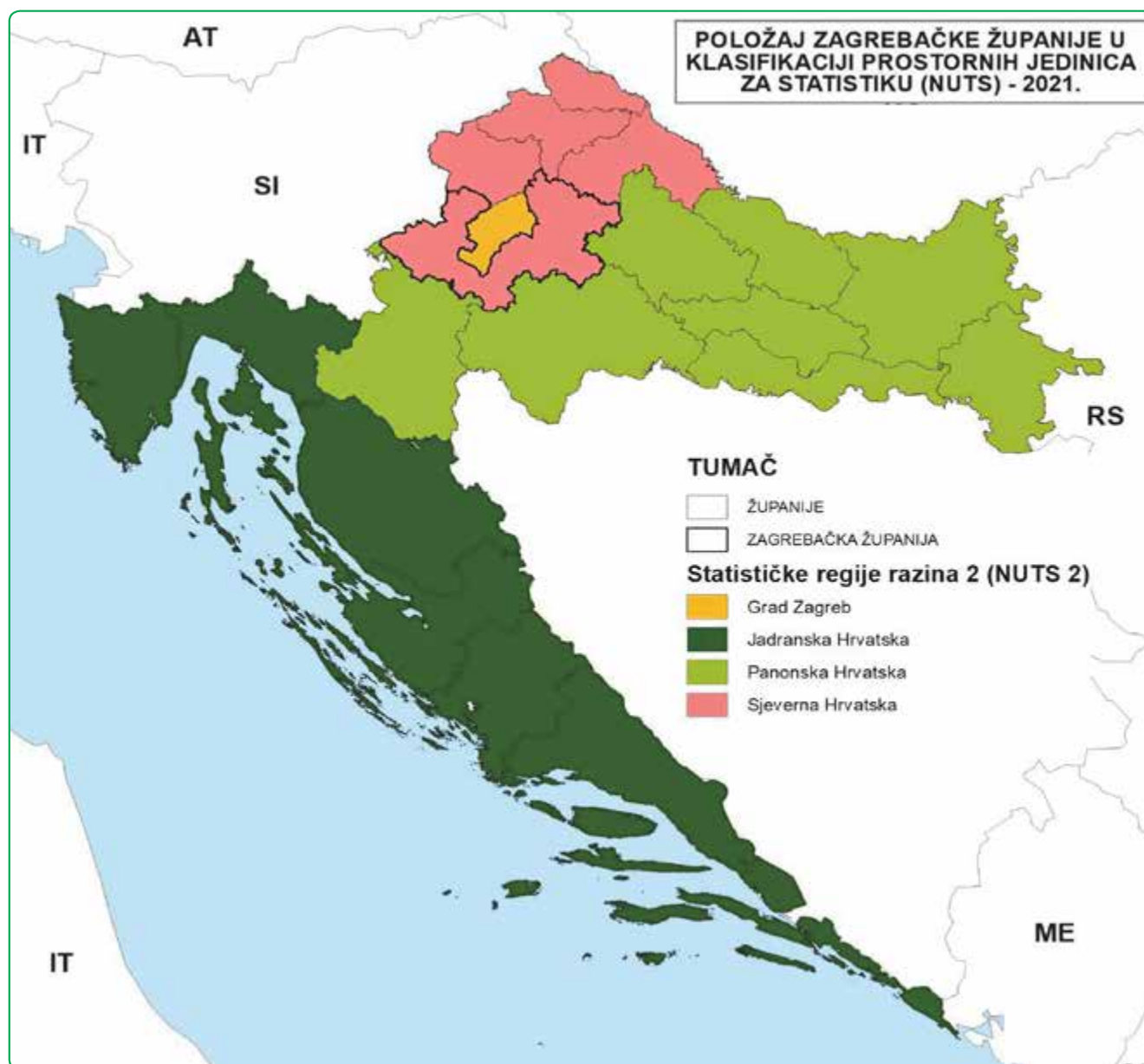
1.1 Položaj i administrativna podjela Zagrebačke županije

1.1.1. Geografski i prometni položaj

Zagrebačka županija, s površinom od 3.061,69 km² (5,4% površine RH) i 317.606 stanovnika (oko 7%) jedna je od prostorno većih i gušće naseljenijih hrvatskih županija.

Zagrebačka županija smještena je u središnjem dijelu Republike Hrvatske, okružujući s istočne, južne i zapadne strane glavni grad Republike Hrvatske - Zagreb. Na sjeveru graniči s Krapinsko-zagorskom, Varaždinskom i Koprivničko-križevačkom županijom, na jugozapadu s Karlovačkom županijom, na jugu sa Sisačko-moslavačkom, a na istoku s Bjelovarsko-bilogorskom županijom. Dio sjeverozapadne granice Zagrebačke županije ujedno je i državna granica Republike Hrvatske s Republikom Slovenijom.

Slika 1. Položaj Zagrebačke županije u klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku (NUTS) - 2021.

Izvor: Eurostat (Geodata), 2020; EuroGeographic (administrativne granice); 2020, DGU (Središnji registar prostornih jedinica - podaci u grafičkom obliku), 2020; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Zagrebačka županija pripada skupini županija Središnje Hrvatske, dakle „najrazvijenijem području Hrvatske koje karakterizira koncentracija gospodarstva i kulturnih institucija te ključno čvorište europskih i regionalnih prometnih pravaca“.

Prometno - geografski, Županija je dio ključnog čvorišta europskih i regionalnih prometnih pravaca, smještena u zagrebačkom okruženju, a prostorno udaljena samo stotinjak kilometara zračne linije od Jadranskog mora. Zajedno s Gradom Zagrebom, važna je spojnica Središnje i Zapadne Europe s Jugoistočnom Europom (ogranci paneuropskog koridora X) te Središnje i Istočne Europe s jadranskim prostorom odnosno izlazom na more.

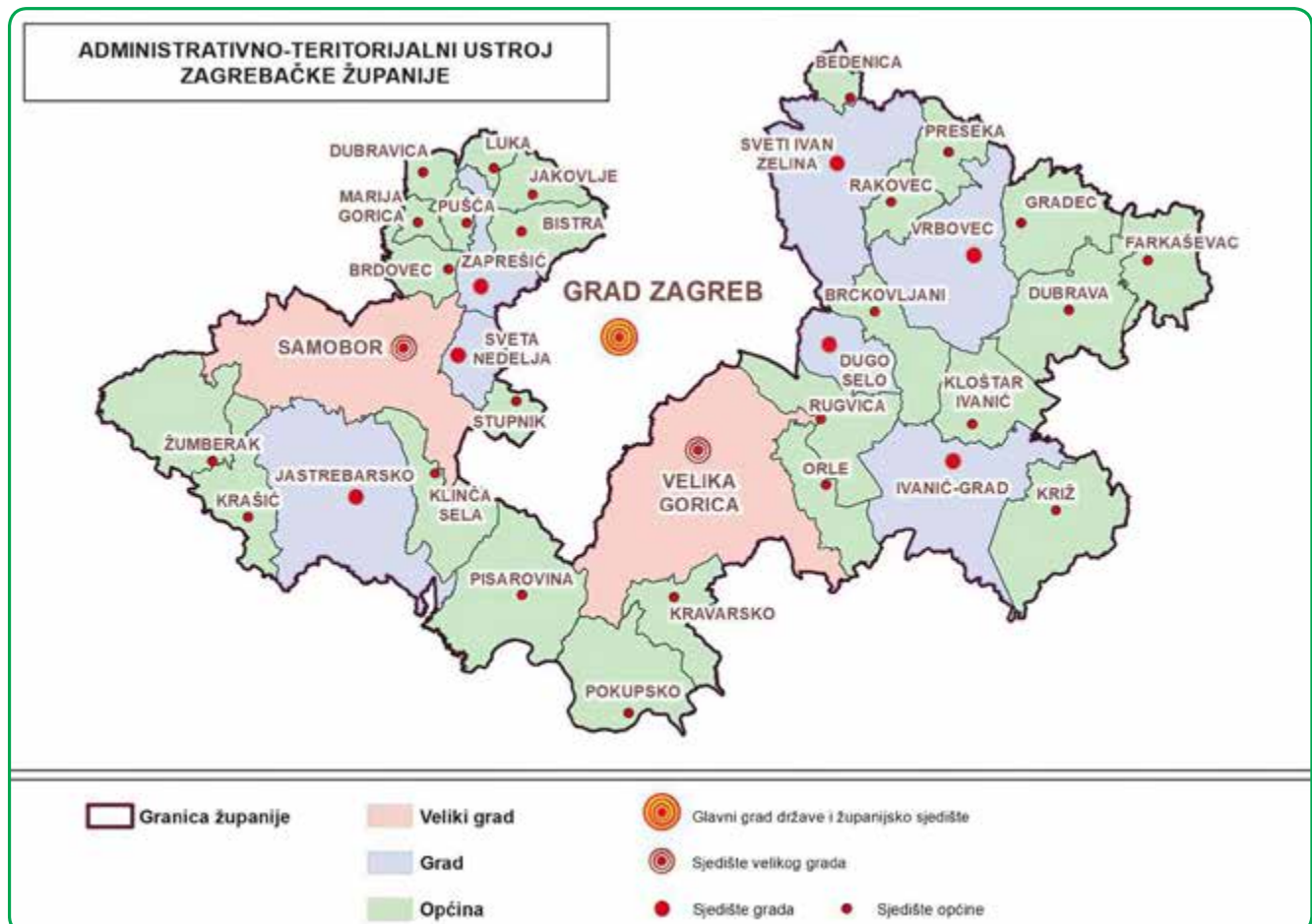
Riječ je o prostoru u kojem se nalazi sjecište najvažnijih prometnica u zemlji i prema drugim susjednim zemljama (autoceste, željezničke pruge, zračna luka, telekomunikacijske i druge infrastrukturne veze) i koji obavlja čvorišne funkcije širega značenja. Tu se međusobno križaju glavne prometnice prema Budimpešti, Beču, Ljubljani, Rijeci, Splitu i Osijeku, kao i prema drugim područjima u zemlji i prema inozemstvu, odnosno one iz pravca sjeverne Europe i Podunavlja prema Jadranu, kao i između zapadne i srednje Europe prema jugoistočnoj Europi i Bliskom istoku.

Pored povoljnog prometnog položaja u europskom i nacionalnom prometnom sustavu, Županija koristi i relativno dobru prometnu povezanost Zagreba s drugim županijskim središtima Središnje Hrvatske (Karlovac, Sisak, Bjelovar, Varaždin, Krapina, Koprivnica i Čakovec), čiji prometni pravci prolaze preko županijskog prostora. Na području Zagrebačke županije smještena je Međunarodna Zračna luka Zagreb (danas: Zračna luka Franjo Tuđman) - glavna zračna luka Republike Hrvatske i najveća zračna luka u zemlji.

1.1.2. Administrativna podjela

Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 86/06, 125/06, 16/07, 95/08-Odluka USRH, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15) utvrđeno je područje Zagrebačke županije, gradovi i općine koji ulaze u njezin sastav te obuhvat pripadajućih naselja.

Slika 2. Administrativni ustroj Zagrebačke županije

Izvor: Središnji registar prostornih jedinica - podaci u grafičkom obliku, DGU 2020.,GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Sukladno navedenom Zakonu, danas se u sastavu Zagrebačke županije nalazi 9 gradova i 25 općina. Gradovi su: Dugo Selo, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Samobor, Sveta Nedelja, Sveti Ivan Zelina, Velika Gorica, Vrbovec i Zaprešić, a općine: Bedenica, Bistra, Brckovljani, Brdovec, Dubrava, Dubravica, Farkaševac, Gradec, Jakovlje, Klinča Sela, Kloštar Ivanić, Krašić, Kravarsko, Križ, Luka, Marija Gorica, Orle, Pisarovina, Pokupsko, Preseka, Pušća, Rakovec, Rugvica, Stupnik i Žumberak.

Sjedište Županije nalazi se u Zagrebu.

U nastavku se daje tabelarni pregled površina, broja stanovnika i gustoća naseljenosti u jedinicama lokalne samouprave na području Zagrebačke županije, prema prostornim podacima (Državna geodetska uprava, 2015.) i statističkim podacima (Državni zavod za statistiku, 2011).

Tablica 1. Površina, broj stanovnika i gustoća naseljenosti u jedinicama lokalne samouprave na području Zagrebačke županije

	JLS	Površina [km ²]	Broj stanovnika	Gustoća [st/km ²]
1	BEDENICA	21,48	1.432	66,67
2	BISTRA	52,93	6.632	125,30
3	BRCKOVLJANI	69,77	6.837	97,99
4	BRDOVEC	37,23	11.134	299,10
5	DUBRAVA	115,65	5.245	45,35
6	DUBRAVICA	20,56	1.437	69,91
7	DUGO SELO	54,29	17.466	321,74
8	FARKAŠEVAC	73,77	1.937	26,26
9	GRADEC	88,98	3.681	41,37
10	IVANIĆ-GRAD	173,52	14.548	83,84
11	JAKOVLJE	35,65	3.930	110,23
12	JASTREBARSKO	226,44	15.866	70,07
13	KLINČA SELA	77,02	5.231	67,92
14	KLOŠTAR IVANIĆ	77,45	6.091	78,64
15	KRAŠIĆ	71,50	2.640	36,92
16	KRAVARSKO	58,29	1.987	34,09
17	KRIŽ	117,76	6.963	59,13
18	LUKA	17,38	1.351	77,75
19	MARIJA GORICA	17,15	2.233	130,22
20	ORLE	58,57	1.975	33,72
21	PISAROVINA	145,38	3.689	25,38
22	POKUPSKO	105,86	2.224	21,01
23	PRESEKA	46,12	1.438	31,40
24	PUŠĆA	17,03	2.700	158,57
25	RAKOVEC	34,85	1.252	35,92
26	RUGVICA	93,67	7.871	84,03
27	SAMOBOR	251,46	37.633	149,66
28	STUPNIK	24,85	3.735	150,31
29	SVETA NEDELJA	39,74	18.059	454,42
30	SVETI IVAN ZELINA	185,94	15.959	85,83
31	VELIKA GORICA	326,67	63.517	194,44
32	VRBOVEC	160,86	14.797	91,99
33	ZAPREŠIĆ	53,81	25.223	468,71
34	ŽUMBERAK	110,09	883	8,02
	ŽUPANIJA UKUPNO	3.061,69	317.606	103,73

Izvor: Državna geodetska uprava 2020., Državni zavod za statistiku - Popis stanovništva 2011. godine (Izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.)

Odlukom Vlade Republike Hrvatske iz siječnja 2019.godine, na prijedlog Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, usvojena je nova Nacionalna klasifikacija statističkih regija 2021. kojom se utvrđuje podjela Hrvatske na četiri statističke regije druge razine (NUTS 2), a to su: Panonska Hrvatska, Sjeverna Hrvatska, Jadranska Hrvatska i Grad Zagreb. Sukladno odredbi Državnog zavoda za statistiku koja se odnosi na Nacionalnu klasifikaciju statističkih regija 2021. (NN 125/2019), Zagrebačka županija pripada statističkoj regiji Sjeverna Hrvatska (oznake HR06) kojoj još pripadaju i Međimurska, Varaždinska, Koprivničko-križevačka te Krapinsko-zagorska županija (Slika 1.). Novom su podjelom sve NUTS 2 regije, osim Grada Zagreba, klasificirane u kategoriju slabije razvijenih regija, s obzirom na to da je njihov BDP ispod 75% prosječnog BDP-a EU-a, čime će osigurati veća razina regionalnih potpora te veće stope sufinanciranja projekata od strane fondova EU-a. Nova klasifikacija Hrvatske na 4 statističke regije primjenjivat će se u dodjeli sredstava u novoj financijskoj perspektivi 2021.-2027. te kao takva predstavlja temelj za povlačenje financijskih sredstava iz EU fondova. Ovakva podjela na statističke regije na snazi je od 1. siječnja 2021. godine.

Tablica 2. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s administrativno teritorijalnom podjelom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Velik broj malih JLS-a s nedostatnim kapacitetima za učinkovito upravljanje lokalnim razvojem	- Unaprijediti suradnju ZŽ i njenih JLS te JLS međusobno (osobito suradnju gradova / gradskih središta i općina koje im prirodno gravitiraju) - Stalnim stručnim usavršavanjem unaprijediti razvojno-upravljačke sposobnosti lokalne samouprave

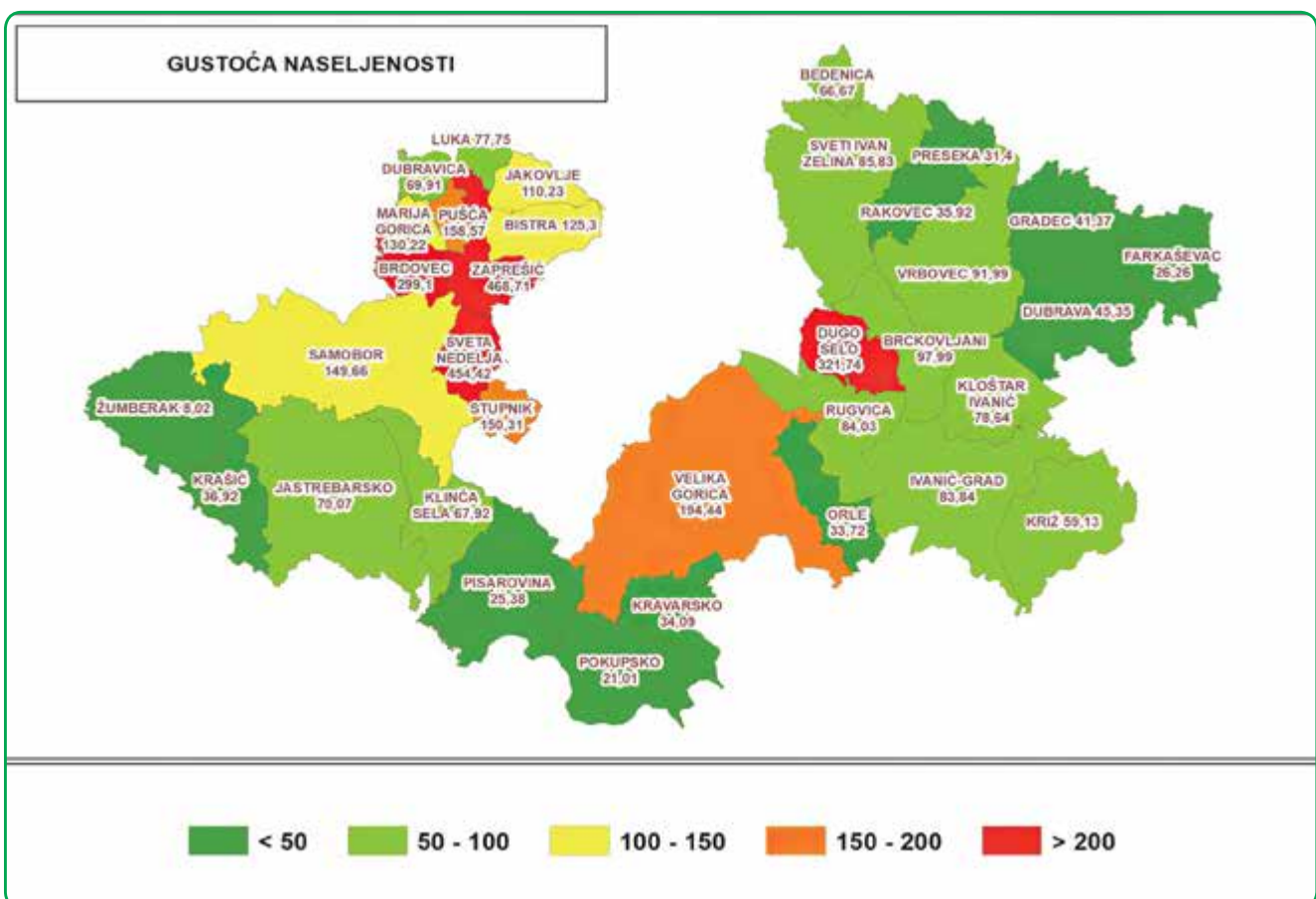
1.2. Demografska obilježja

1.2.1. Stanovništvo

Prema Popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine Zagrebačka županija imala je 317.606 stanovnika. U odnosu na popis iz 2001. godine, kada je broj stanovnika u Zagrebačkoj županiji iznosio 309.696, što je povećanje od 7.946 stanovnika, odnosno indeks međupopisne promjene broja stanovnika iznosi 102,55 (Zagrebačka županija druga je po porastu broja stanovnika u Republici Hrvatskoj, nakon Zadarske županije). Prema broju stanovnika Zagrebačka je županija treća u Republici Hrvatskoj (iza Grada Zagreba i Splitsko-dalmatinske županije). Unatoč ovim podacima primjetan je trend usporavanja porasta broja stanovnika u županiji (Indeks 1981/71 – 111,42, 1991/81 – 109,08, 2001/1991 – 109,44).

Grad Velika Gorica sa 63.517 stanovnika i dalje je najbrojnija jedinica lokalne samouprave na području Zagrebačke županije, a slijede je gradovi Samobor s 37.633 stanovnika i Zaprešić s 25.223. Najmnogoljudnija općina je Brdovec s 11.134 stanovnika te Rugvica sa 7.871 stanovnikom i Križ sa 6.963 stanovnika. Najmanje stanovnika prema Popisu 2011. godine živjelo je u općinama Luka 1.351, Rakovec 1.252 i Žumberak 883 stanovnika.

Slika 3. Gustoća naseljenosti u gradovima i općinama Zagrebačke županije, prema Popisu 2011.

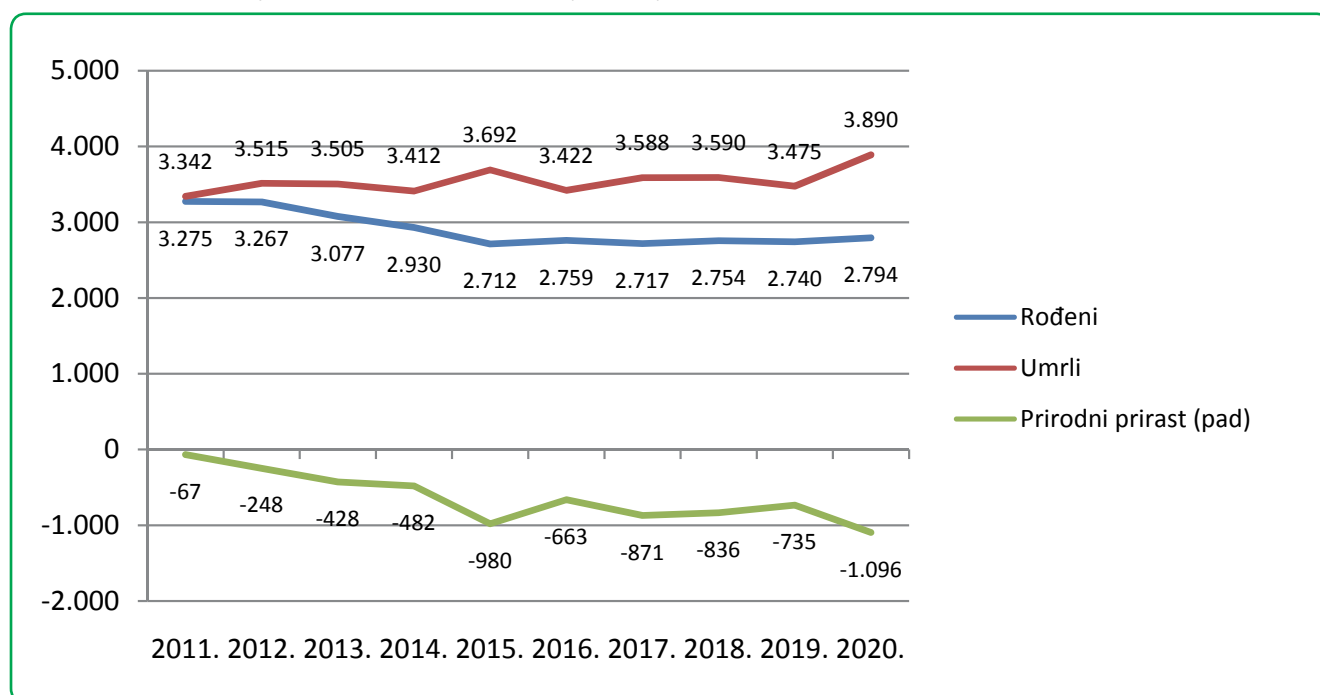

Izvor: Državni zavod za statistiku - Popis stanovništva 2011. godine i Državna geodetska uprava 2020., GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Prosječna gustoća naseljenosti u Zagrebačkoj županiji iznosi 103,7 stanovnika po km² te je porasla u odnosu na 2001. godinu kada je iznosila 101,2 st./km². Područje Županije izrazito je nejednoliko naseljeno. Periferne općine, poput Žumberka (8 st./km²), Pokupskog (21 st./km²), Pisarovine (25 st./km²) i Farkaševca (26 st./km²) izrazito su rijetko naseljena. Ispodprosječnu gustoću naseljenosti (u odnosu na Zagrebačku županiju) imaju još i: Preseka, Kravarsko, Orle, Rakovec, Krašić, Gradec, Dubrava, Križ, Bedenica, Klinča Sela, Jastrebarsko, Dubravica, Kloštar Ivanić, Luka, Ivanić-Grad, Rugvica, Sveti Ivan Zelina, Vrbovec i Brckovljani. Nasuprot njima, gradovi u aglomeracijskom prostoru Zagrebačke aglomeracije vrlo su gusto naseljeni (Zaprešić – 467 st./km², Sveta Nedelja – 454 st./km², Dugo Selo – 322 st./km²). Osim njih, naseljeniji od županijskog prosjeka su: Jakovlje, Bistra, Marija Gorica, Stupnik, Samobor, Pušća, Velika Gorica i Brdovec.

Prirodno kretanje (prirast ili pad) stanovnika, kao razlika rođenih i umrlih na određenom prostoru u jedinici vremena i migracija stanovništva, kao prikaz pokretljivosti stanovništva, odnosno razlika između iseljenog i useljenog stanovništva izravan su pokazatelj uzroka promjene ukupnog broja stanovnika. Prema podacima za period 2011.- 2020. godine trend prirodnog pada broja stanovnika, u odnosu na prethodno razdoblje, nastavlja se. U deset proteklih godina 6.406 je više umrlih nego rođenih u Zagrebačkoj županiji.

Slika 4. Prirodno kretanje stanovništva u Zagrebačkoj županiji

Izvor: Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske., Priopćenja 7.1.1. DZS, 2012. – 2021.

Iz podataka za općine i gradove uočljivo je da se broj jedinica lokalne samouprave s pozitivnim prirodnim prirastom ubrzano smanjuje, pa je tako 2011. u 11 općina i gradova zabilježen prirodni prirast, a u njih 23 prirodni pad. U 2020. godini je broj jedinica s prirodnim prirastom pao na samo dvije, u jednoj ostao broj stanovnika isti, a u ostale 31 zabilježen je prirodni pad.

Vitalni indeks veći od 100, koji označava proširenu reprodukciju stanovništva (broj stanovnika povećava se prirodnom promjenom, odnosno broj rođenih je veći od broja umrlih) na području Zagrebačke županije imali su u 2020. godini samo grad Dugo Selo (vitalni indeks – 103,3) i općina Bedenica (120,0). Najniži vitalni indeks bilježi se 2020. godine u općinama Žumberak (5,6), Krašić (24,0) i Orle (26,5).

Tablica 3. Prirodno kretanje stanovništva u jedinicama lokalne samouprave na području Zagrebačke županije u 2020. godini

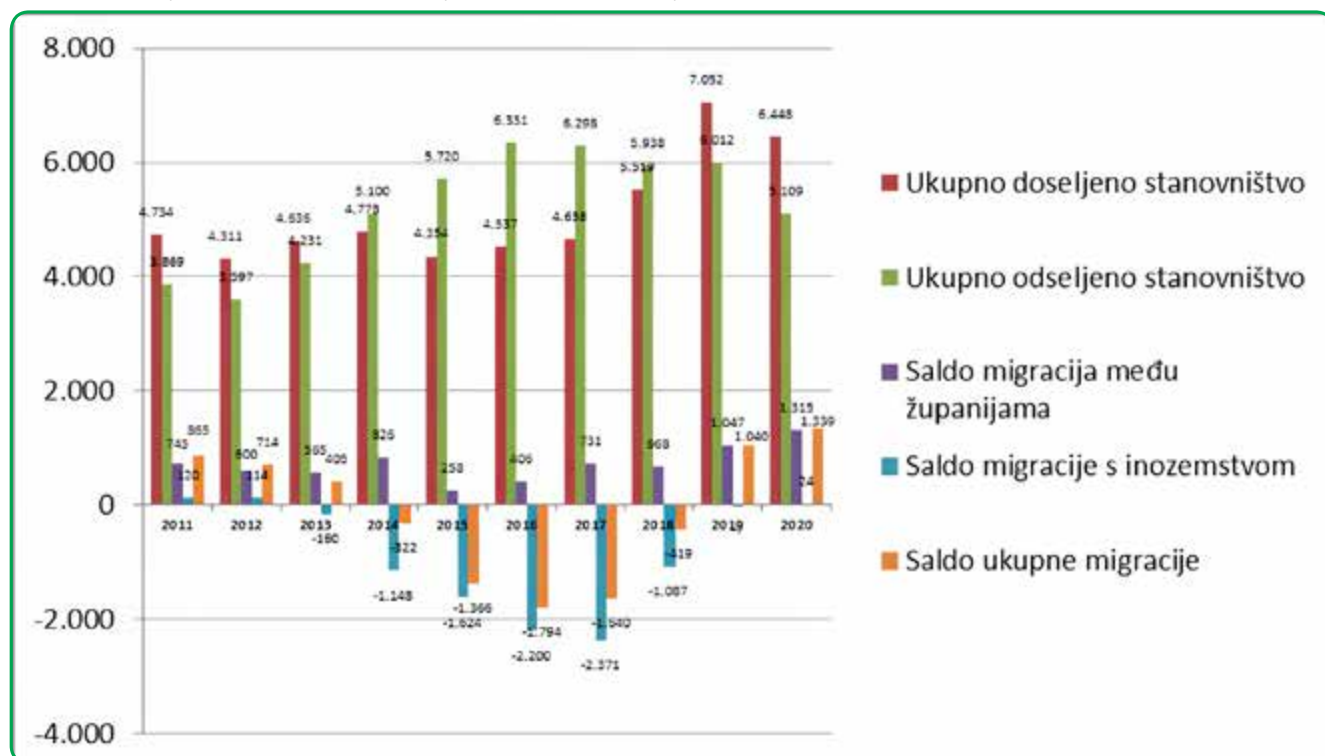
	JLS	Rođeni	Umrli	Prirodni prirast	*Vitalni indeks
1	BEDENICA	18	15	3	120,0
2	BISTRA	45	80	-35	56,3
3	BRCKOVLJANI	62	65	-3	95,4
4	BRDOVEC	90	114	-24	78,9
5	DUBRAVA	39	61	-22	63,9
6	DUBRAVICA	13	15	-2	86,7
7	DUGO SELO	186	180	6	103,3
8	FARKAŠEVAC	13	37	-24	35,1
9	GRADEC	30	46	-16	65,2
10	IVANIĆ-GRAD	132	178	-46	74,2
11	JAKOVLJE	46	56	-10	82,1
12	JASTREBARSKO	123	242	-119	50,8
13	KLINČA SELA	28	79	-51	35,4
14	KLOŠTAR IVANIĆ	60	83	-23	72,3
15	KRAŠIĆ	12	50	-38	24,0
16	KRAVARSKO	21	21	0	100,0
17	KRIŽ	57	91	-34	62,6
18	LUKA	6	20	-14	30,0
19	MARIJA GORICA	16	27	-11	59,3
20	ORLE	9	34	-25	26,5
21	PISAROVINA	24	65	-41	36,9
22	POKUPSKO	12	34	-22	35,3
23	PRESEKA	10	23	-13	43,5
24	PUŠĆA	26	35	-9	74,3
25	RAKOVEC	9	23	-14	39,1
26	RUGVICA	67	79	-12	84,8
27	SAMOBOR	346	491	-145	70,5
28	STUPNIK	32	37	-5	86,5
29	SVETA NEDELJA	177	204	-27	86,8
30	SVETI IVAN ZELINA	133	211	-78	63,0
31	VELIKA GORICA	600	736	-136	81,5
32	VRBOVEC	132	174	-42	75,9
33	ZAPREŠIĆ	219	266	-47	82,3
34	ŽUMBERAK	1	18	-17	5,6
	ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	2.794	3.890	-1.096	71,8

Izvor: Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske., Priopćenja 7.1.1. DZS, 2021.

Migracije (konačne) stanovništva, kao druga odrednica razvitka stanovništva Zagrebačke županije, bile su do 2013. godine uzrok pozitivnog kretanja ukupnog broja stanovnika. Zagrebačka županija je u prethodnom međupopisnom razdoblju (2002. – 2011.) imala pozitivan migracijski saldo, kako na međužupanijskoj razini, tako i na razini migracije s inozemstvom. Međutim, uočljiv trend smanjenja migracijskog salda (koji je 2002. godine iznosio 3.124 stanovnika, a 2011. godine 865), nastavio se te je od 2014. godine do 2019. godine saldo ukupne migracije bio negativan, a u 2019. i 2020. godini zabilježen je pozitivan migracijski saldo.

Broj ukupno odseljenih stanovnika iz Zagrebačke županije 2020. godine iznosio je 5.109, a doseljenih u Županiju bilo je 6.448, uz ukupni saldo migracija 1.339 stanovnika u toj godini. Na takav pozitivan migracijski saldo posebno utječe veliko povećanje doseljenih iz drugih županija za 1.315 osoba, te pozitivni migracijski saldo s inozemstvom iznosi 24 stanovnika. U nastavku su pregledni grafički i tablični prikazi migracija stanovništva u Zagrebačkoj županiji.

Slika 5. Migracije stanovništva na području Zagrebačke županije 2011. - 2020.

Izvor: Migracija stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenja 7.1.2. DZS, 2012. – 2021.

Tablica 4. Migracije stanovništva na području Zagrebačke županije 2011. - 2020.

Godina	Ukupno doseljeno stanovništvo	Ukupno odseljeno stanovništvo	Saldo migracije među županijama	Saldo migracije s inozemstvom	Saldo ukupne migracije
2011.	4.734	3.869	745	120	865
2012.	4.311	3.597	600	114	714
2013.	4.636	4.231	565	-160	405
2014.	4.778	5.100	826	-1.148	-322
2015.	4.354	5.720	258	-1.624	-1.366
2016.	4.537	6.331	406	-2.200	-1.794
2017.	4.658	6.298	731	-2.371	-1.640
2018.	5.519	5.938	668	-1.087	-419
2019.	7.052	6.012	1.047	-7	1.040
2020.	6.448	5.109	1.315	24	1.339

Izvor: Migracija stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenja 7.1.2. DZS, 2012. – 2021.

Na temelju podataka Popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2011., prirodnoga kretanja i migracijskog salda, Državni zavod za statistiku daje procjenu ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske na razini županija. Posljednja procjena stanovništva odnosi se na 2020. godinu. U skladu s podacima o prirodnom kretanju, koje je u Zagrebačkoj županiji negativno, kao i podacima o migracijama, koji, od 2013. godine ostvaruje ukupan negativan migracijski saldo, procjene Državnog zavoda za statistiku pokazuju da je sredinom 2020. godine na području Županije živjelo 309.463 stanovnika, odnosno 8.425 stanovnika manje nego u vrijeme Popisa stanovništva 2011. godine.

Tablica 5. Procjena ukupnog stanovništva Zagrebačke županije sredinom godine 2011. – 2020.

Zagrebačka županija	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	317.594	318.235	318.837	318.453	316.506	314.549	311.416	309.469	309.169	309.463

1.2.2. Ljudski resursi

Biološki sastav stanovništva, odnosno struktura stanovništva prema spolu i prema dobnim skupinama temelj su iz kojih se očitavaju reproduktivni, radni, starosni i drugi pokazatelji populacije. Od ukupno 317.606 stanovnika na području Zagrebačke županije više je žena - 163.756 (51,56%), a muškaraca je 153.850 (48,44%). Sličan omjer je i na državnoj razini (51,78% žena, 48,22% muškaraca), ali i u većini općina i gradova na području Zagrebačke županije. Izuzeci su općine Žumberak (47,90% žena), Kravarsko (49,97% žena) i Brckovljani (49,36% žena). Promatrano kroz velike dobne skupine (0-19, 20-60 i >60 godina) uočava se da je broj muškaraca nešto viši u mladom stanovništvu, podjednak je broju žena u zrelosti, a u starom stanovništvu na razini županije prevladava žensko stanovništvo (58,56% žena, 41,44% muškaraca).

Prema procjeni broja stanovništva Državnog zavoda za statistiku u 2020. godini Zagrebačka županija imala je 309.463 stanovnika, više je žena 158.051 (51,07%), a muškaraca je 151.412 (48,93%). Sličan omjer je i na državnoj razini (51,39% žena, 48,61% muškaraca). Promatrano kroz velike dobne skupine (0-19, 20-60 i >60 godina) uočava se da je broj muškaraca nešto viši u mladom stanovništvu, podjednak je broju žena u zrelosti, a u starom stanovništvu na razini županije prevladava žensko stanovništvo.

Dobna struktura jedan je od najvažnijih pokazatelja vitalnosti i potencijala stanovništva. Iako je dobna struktura stanovništva u Zagrebačkoj županiji nešto povoljnija nego na razini Republike Hrvatske, stanovništvo je već pri popisu 2001. godine bilo staro (indeks starenja iznosio je 79,83, u Republici Hrvatskoj – 90,7). Prema podacima iz popisa stanovništva 2011. godine indeks starenja iznosi 100,06 (u Republici Hrvatskoj 115), dakle na svakog mladog stanovnika dolazi jedan stari, što ukazuje na duboku starost stanovništva.

Prosječna dob stanovništva Zagrebačke županije je 40,6 godina (RH 41,7). U skladu s ostalim dobnim pokazateljima je i prosječna starosna dob stanovništva, pa je tako u Dugom Selu stanovnik prosječno star 37,4 godine, u Brckovljanima 38,3, u Rugvici 38,6, a u Žumberku 53,8 i Krašiću 46 godina.

Najpovoljniji indeks starenja u županiji ima grad Dugo Selo - 67,81 (s udjelom mladog stanovništva od 25,61% i starog 17,37%), zatim općine: Brckovljani – 72,18 (25,19%; 18,18%) i Rugvica – 74,35 (24,37%; 18,12%), iako i ove vrijednosti indeksa ukazuju na duboku starost. Najnepovoljniji indeks starenja je u općinama Žumberak (407,07) i Krašić (169,06).

Tablica 6. Razvojni problemi i potrebe u vezi s demografskim kretanjima

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Starenje i demografsko „umiranje“ naselja u perifernim dijelovima ZŽ, bez osmišljavanja primjene novih modela održivog ruralnog razvoja u tim područjima - Obrazovna struktura ispod prosjeka RH usprkos blizini Zagreba i uz to vezanih mogućnosti - Znatni imigracijski pritisci nedovoljno su kvalitetno prostorno usmjereni	- Osmišljavanje i provedba kvalitetnih modela ruralnog razvoja za periferna područja u svrhu naseljavanja i smanjivanja iseljavanja - Popravljanje obrazovne strukture stanovništva. - Poticanje „pomlađivanja“ radno aktivnog stanovništva

1.3. Prirodna obilježja

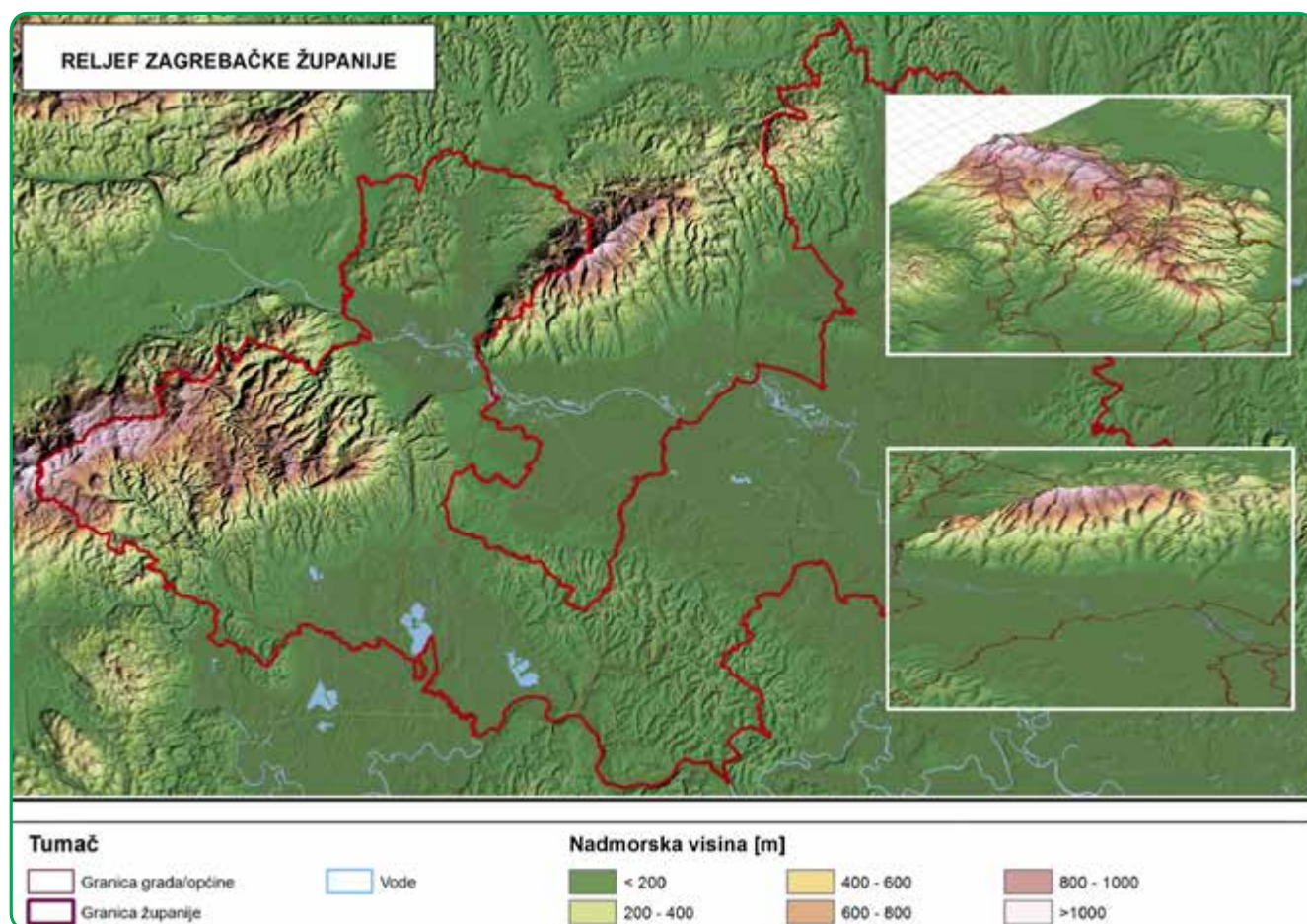
1.3.1. Prirodna obilježja

Županija je smještena na jugozapadu Panonske zavale, a rubnim je dijelom sa zapada dotiču periferni ogranci Dinarida. Zbog toga se ističe reljefna raznolikost, s prevladavajućim nizinskim područjima do 200 mnnv koja čine 81,88% površine županije (doline rijeka Save, Krapine, Kupe, Zeline i Lonje). Brežuljkasti krajevi i pobrđa (200-500 mnnv) obuhvaćaju 12,47% (Marijagoričko pobrđe, Vukomeričke gorice, predgorja Medvednice, Žumberka i Samoborskog gorja), a površine iznad 500 mnnv 5,65% ukupne površine županije (viši dijelovi Medvednice, Žumberka i Samoborskog gorja).

U skladu s reljefnim obilježjima, raspored površinskih voda u Zagrebačkoj županije obilježavaju dva različita dijela: istočni, nizinski, dio s relativno rijetkim stalnim vodotocima kojim dominiraju rijeke Sava, Lonja, Kupa te hidromelioracijski kanali i zapadni dio, kojim dominiraju brojni potoci koji se slijevaju s brdskih i gorskih predjela Samoborskog gorja, Žumberka i Medvednice u glavne odvodnice Kupu, Savu i Krapinu.

Glavna obilježja klime Zagrebačke županije uklapaju se u opće klimatske uvjete zapadnog dijela Panonske nizine. Ovo područje nalazi se unutar pojasa umjerenih širina, s izraženim godišnjim dobima, gdje se miješaju utjecaji euroazijskog kopna, Atlantika i Sredozemlja. Prema Köppenovoj klasifikaciji, pripada klimatskom području "Cfwbx". To je umjereno topla kišna klima, u kojoj nema suhog razdoblja tijekom godine i oborine su jednoliko razdijeljene na cijelu godinu. Najsušni dio godine javlja se u hladno godišnje doba. Srednja mjesečna temperatura najhladnijega mjeseca je -3 °C, a srednja mjesečna temperatura najtoplijega mjeseca +22 °C.

Slika 6. Visinska obilježja reljefa Zagrebačke županije

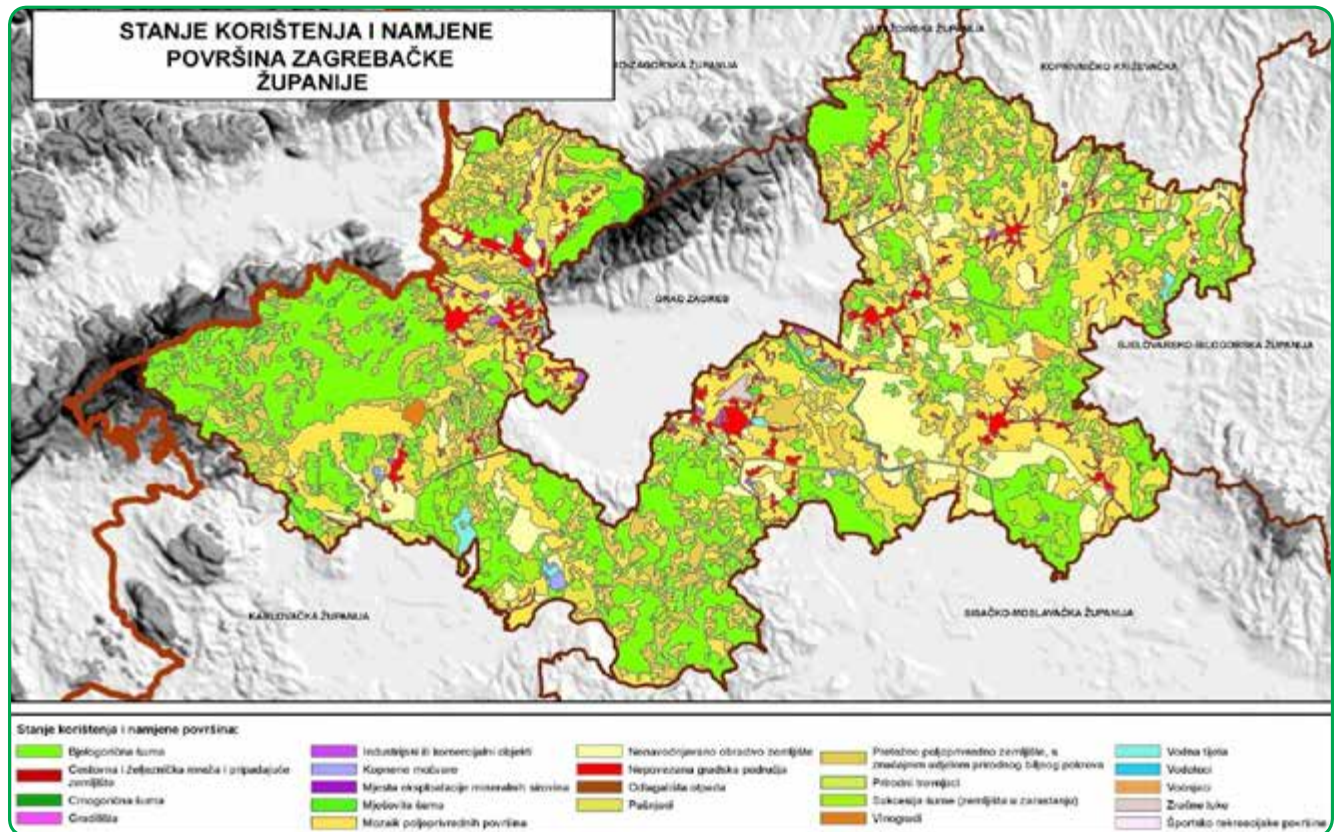

Izvor: Državna geodetska uprava – Digitalni model reljefa, 2010. GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2016.

Prostorna struktura korištenja i namjene površina Zagrebačke županije prikazana je na dva načina. Prvi je temeljen na digitalnoj bazi podataka o stanju i promjenama zemljišnog pokrova i namjeni korištenja zemljišta Republike Hrvatske sa stanjem iz 2018. godine, dok je drugi temeljen na podacima iz prostornih planova gradova i općina.

Navedena digitalna baza podataka Republike Hrvatske iz 2018. godine izrađena je prema programu za koordinaciju informacija o okolišu i prirodnim resursima pod nazivom CORINE (Coordination of Information on the Environment). Od 44 utvrđenih klasa na Europskoj razini, u Hrvatskoj je razlučeno njih 40, a u Zagrebačkoj županiji 22.

Slika 7. Struktura korištenja zemljišta prema CORINE Land cover 2018.

Izvor: Corine Land Cover 2018., Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, siječanj 2020.

Tablica 7. Trend promjene pokrova zemljišta prema CORINE LAND COVER 2012. – 2018.

CLC kod	Naziv klase pokrova zemljišta	ZAGREBAČKA ŽUPANIJA				RH	
		2012.		2018.		indeks 2012.-2018.	indeks 2012.-2018.
		površina* (ha)	udio (%)	površina (ha)	udio (%)		
112	Nepovezana gradska područja	12.476,9	4,08	12.521,4	4,09	100,36	100,27
121	Industrijski ili komercijalni objekti	963,4	0,31	1.084,8	0,35	112,60	107,17
122	Cestovna i željeznička mreža	1.051,8	0,34	1.371,8	0,45	130,40	111,03
124	Zračne luke	412,3	0,13	452,9	0,15	109,85	101,91
131	Mjesta eksploatacije mineralnih sirovina	152,5	0,05	152,50	0,05	100,00	106,09
132	Odlagališta otpada	4,3	0,01	4,29	0,01	100,00	118,39
133	Gradilišta	75,4	0,02	3,37	0,01	4,47	75,77
142	Športsko rekreacijske površine	58,0	0,02	58,01	0,02	100,00	101,25
	UKUPNO ČOVJEKOM UTJECANE POVRŠINE	15.194,7	4,96	15.649,1	5,11	102,99	102,74
211	Nenavodnjavano obradivo zemljište	30.527,9	9,97	30.471,5	9,95	99,81	99,80
221	Vinogradi	429,1	0,14	429,1	0,14	100,00	101,45
222	Voćnjaci	377,3	0,12	469,4	0,15	124,41	103,88
231	Pašnjaci	16.739,5	5,47	16.712,8	5,46	99,84	99,76
242	Mozaik poljoprivrednih površina	85.227,3	27,84	84.860,6	27,72	99,57	99,95
243	Pretežno poljoprivredno zemljište	31.373,7	10,25	31.102,6	10,16	99,14	99,71
	UKUPNO POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE	164.674,8	53,79	164.046,1	53,58	99,61	100,76
311	Bjelogorična šuma	9.8802,5	32,04	96.958,1	31,67	98,85	98,55
312	Crnogorična šuma	193,4	0,06	60,7	0,02	31,39	98,09
313	Mješovita šuma	2.452,8	0,80	2.367,9	0,77	96,54	99,56
321	Priradni travnjaci	445,7	0,15	445,7	0,15	100,00	99,59
324	Sukcesija šume (zemljišta u zarastanju)	21.834,1	7,13	23.350,4	7,63	106,95	102,53
	UKUPNO ŠUMSKO ZEMLJIŠTE	123.182,8	40,18	123.182,8	40,23	100,00	99,67
411	Kopnene močvare	593,8	0,19	593,8	0,19	100,00	100,00
511	Vodotoci	1.044,3	0,34	1.044,3	0,34	100,00	100,00
512	Vodna tijela	1.647,4	0,54	1.647,4	0,54	100,00	101,28
	UKUPNO VODNE POVRŠINE	3.285,4	1,07	3.285,4	1,07	100,00	100,42
	SVEUKUPNO	306.163,4	100	306.163,4	100	-	-

Izvor: CORINE Land Cover 2018., Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, siječanj 2020.
* površine za 2012. godinu usklađene su s novijim podacima dostupnim na <http://envi-metapodaci.azo.hr/>

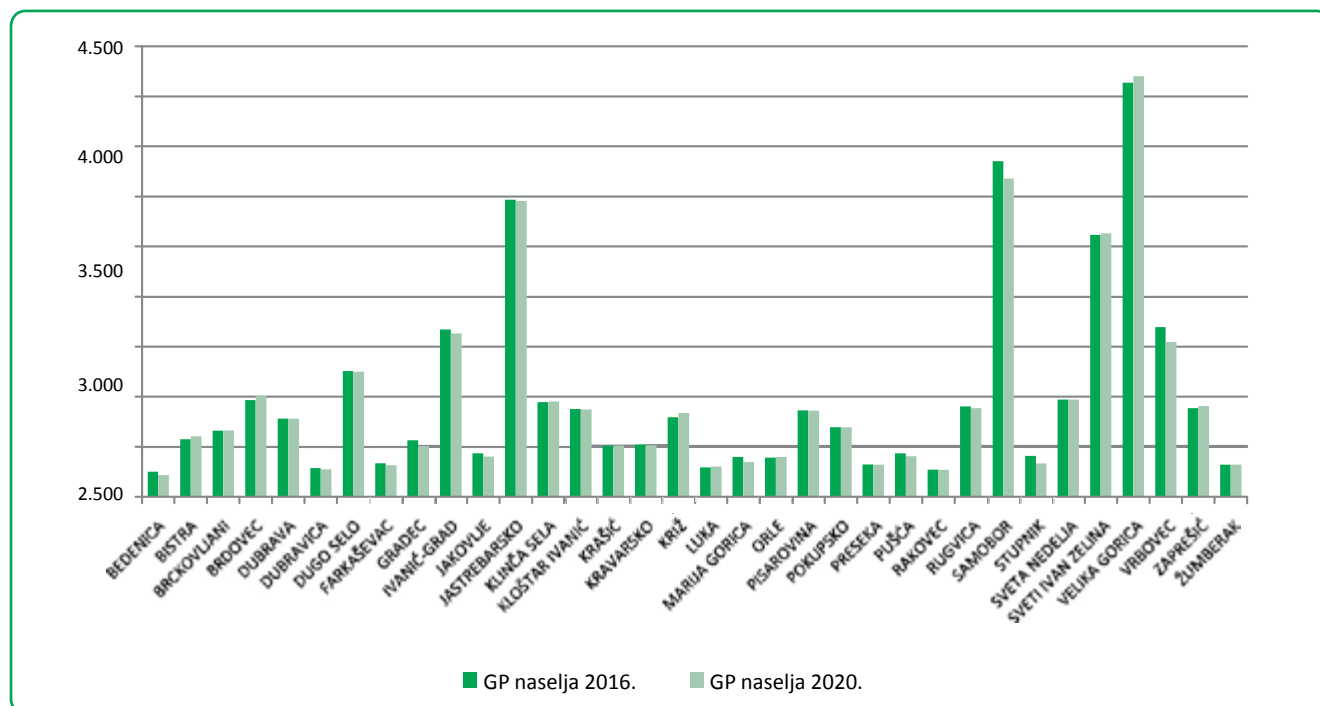
Prostornim planovima uređenja gradova i općina detaljnije je planirana namjena i korištenje površina. Površine planirane za izgradnju naselja s 32.940 ha čine vrlo visoki udjel od oko 11% ukupne površine. Površine namijenjene izgradnji izvan naselja u što se ubrajaju gospodarske i sportsko-rekreacijske zone, groblja, infrastrukturne građevine, vojni objekti i eksploatacijska polja (kamenolomi i gliništa), čine oko 4% ukupne površine što je znatno više od prosjeka na državnoj razini.

Usporedbom stanja zemljišnog pokrova za referentnu 2018. godinu i planiranog korištenja površina u prostornim planovima uređenja uočava se prenamjena poljoprivrednog i šumskog zemljišta u zemljište namijenjeno izgradnji. Sukladno smjernicama Prostornog plana Zagrebačke županije kojim se štiti vrijedno poljoprivredno zemljište i šume, planirana prenamjena odnosi se isključivo na manje vrijedno poljoprivredno zemljište i na površine u zarastanju (sukcesije šuma). U svrhu omogućavanja gospodarskog razvoja te razvoja naselja i njihovih pratećih funkcija prostornim planovima je planirana rezervacija površina u udjelu od ukupno 15%, dok je 2018. godine u CLC bazi podataka zauzetost takvim površinama iznosila svega 4%.

Sagledavajući strukturu planirane namjene i korištenja površina po gradovima i općinama uočava se da vrlo velike nadprosječne udjele površina namijenjenih izgradnji imaju Grad Sveta Nedelja (oko 40%), zatim gradovi Zaprešić i Dugo Selo, Općina Brdovec (oko 30%) te općine Stupnik i Pušća (oko 25%). Od tih površina značajniji udio planiranih građevinskih područja naselja (preko 20%) imaju sljedeće jedinice lokalne samouprave: Brdovec, Pušća, Sveta Nedelja i Dugo Selo. S najvećim udjelom planiranih izdvojenih građevinskih područja izvan naselja ističu se gradovi Sveta Nedelja i Zaprešić.

Najmanje urbanizirane jedinice lokalne samouprave s najmanjim udjelom planiranih površina za gradnju su u prvom redu općine Žumberak (tek 3%) i Farkaševac, a potom ih slijede općine Preseka, Pokupsko, Dubrava i Orle. Dakako, upravo te općine imaju i najveći udio slobodnih negrađivih površina. Najveći udio šuma imaju općine Kravarsko, Krašić i Žumberak te Grad Samobor, a najmanje općina Orle i Grad Sveta Nedelja. Poljoprivredne površine najzastupljenije su u Općini Orle. Veći udio vodnih površina imaju jedinice lokalne samouprave uz tokove rijeka Kupe i Save i tamo gdje su smješteni veći ribnjaci i šljunčare (Grad Sveta Nedelja, Općina Dubrava, Grad Velika Gorica, općine Orle, Pisarovina i Rugvica te Grad Jastrebarsko).

Slika 8. Udio površina za izgradnju prema prostornim planovima uređenja gradova i općina

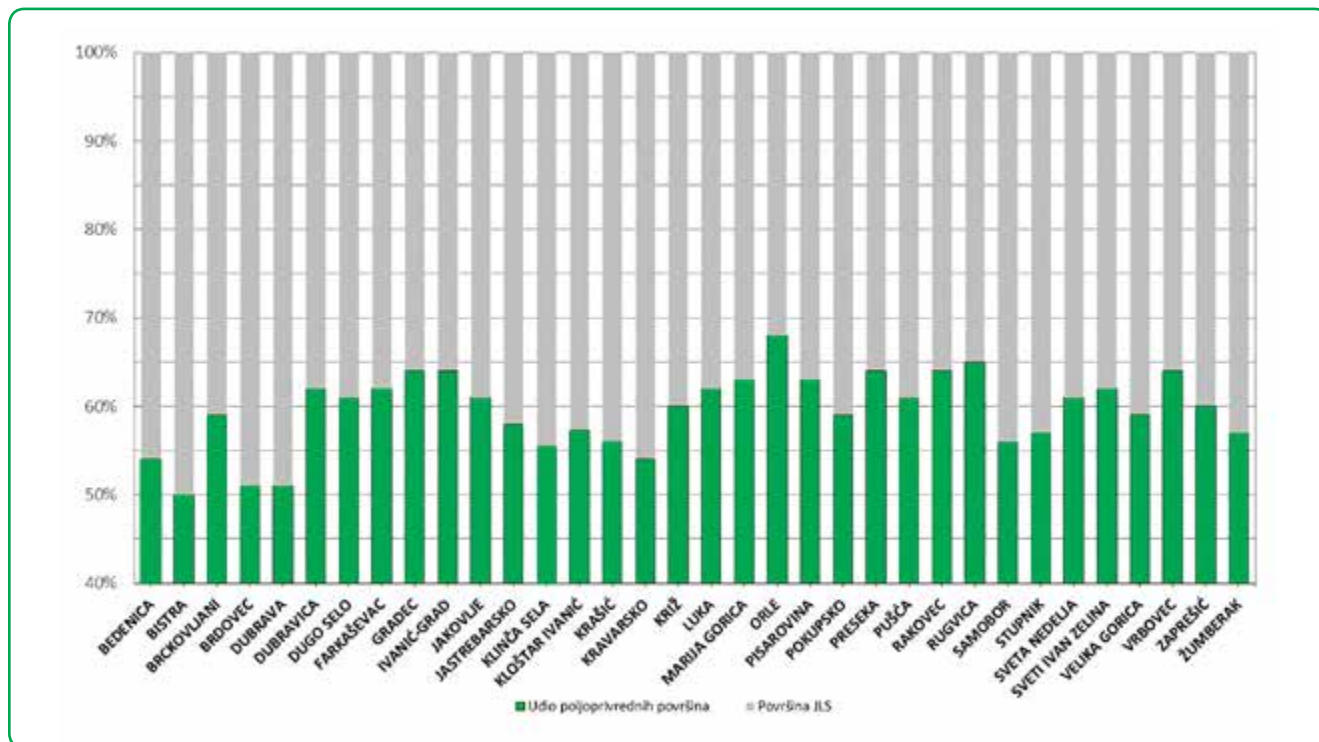
Izvor: Prostorni planovi uređenja gradova i općina, zaključno sa 29.2.2020. Digitalna analiza PPUG/O: Zavod za prostorno uređenje ŽŽ

Najveći dio površina planiranih za izgradnju izvan naselja koja čine sa svojih 11.760 ha ukupno 4% površine županije, odnosi se na gospodarske djelatnosti (proizvodne, poslovne i turističke zone) s udjelom od 47% (oko 5.800 ha). Sa udjelom od 19% slijede infrastrukturne građevine, kamenolomi i gliništa (oko 2.800 ha). Uz postojeće, planirane su znatne nove sportsko-rekreacijske zone od onih većih površina (golf igrališta), pa do manjih u ukupnoj površini od 2.940 ha. Groblja, čiji je smještaj planiran izvan naselja, zauzimaju površinu od ukupno 300 ha, a vojni objekti 496 ha.

Pregled udjela poljoprivrednih površina po gradovima i općinama Zagrebačke županije daje se na sljedećoj slici. Čak 64% ukupnih poljoprivrednih površina Zagrebačke županije nalaze se u njezinom istočnom dijelu u porječju rijeka Save i Lonje, kojeg čine subregionalna područja grada Svetog Ivana Zelina, Vrbovca, Dugog Sela, Ivanić-Grada te grada Velike Gorice i općine Orle. Navedeno je vidljivo u velikom udjelu poljoprivrednih površina u ukupnoj površini gradova i općina

u tom području. Tako u Općini Orle, poljoprivredne površine čine čak 75% ukupnog zemljišta. Iza Općine Orle s preko 60% udjela poljoprivrednih površina slijede općine Rugvica, Rakovec i Preseka te gradovi Vrbovec i Ivanić-Grad. Također, valja napomenuti da preostale jedinice lokalne samouprave u tom području, osim gradova Dugog Sela i Velike Gorice, imaju veći udio poljoprivrednih površina od one na županijskoj razini. Preostale poljoprivredne površine koncentrirane su u sjeverozapadnom dijelu Županije uz rijeke Savu i Krapinu te u njezinom južnom dijelu uz rijeku Kupu. Najmanji udio poljoprivrednih površina od svega 23% imaju općine s najvećim udjelom šumskih površina, a to su Žumberak i Kravarsko.

Slika 9. Udio poljoprivrednih površina prema prostornim planovima uređenja gradova i općina

Izvor: Prostorni planovi uređenja gradova i općina na području Zagrebačke županije, zaključno sa 29.2.2020. Digitalna analiza PPUG/O: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, veljača 2020.

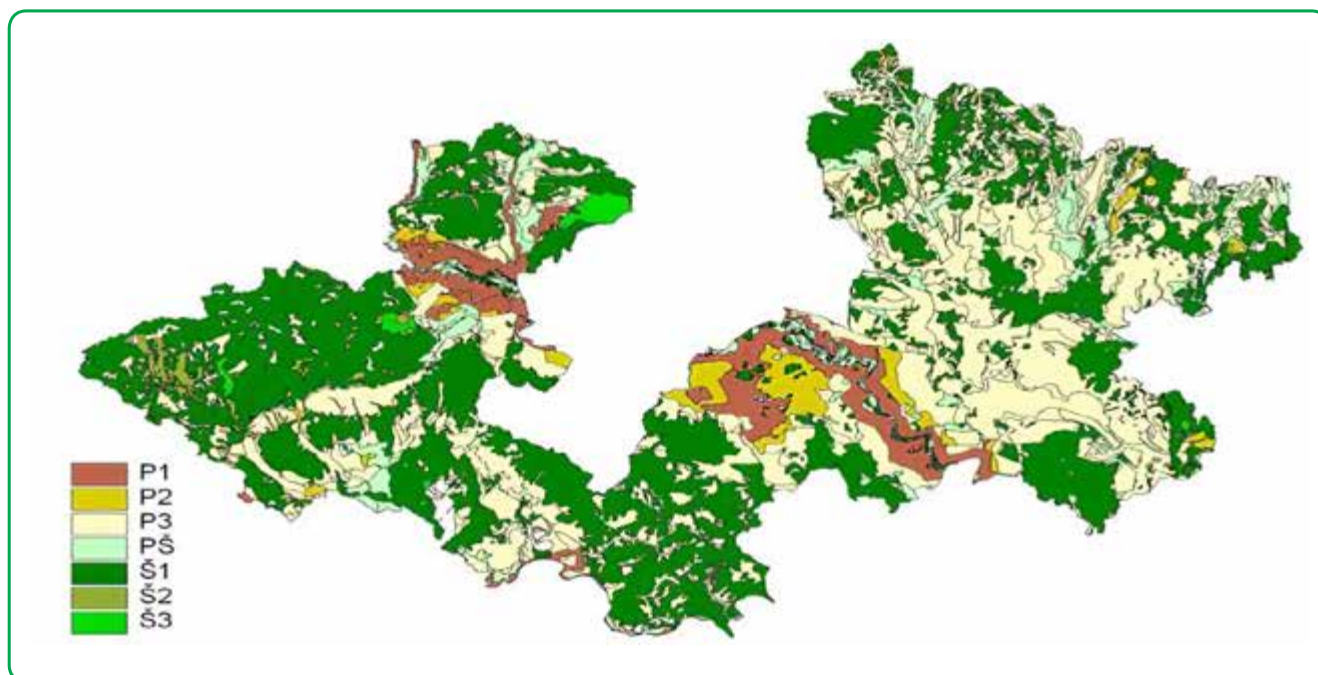
1.3.2. Prirodni resursi

Najvažniji prirodni resursi Zagrebačke županije (ZŽ) uključuju: vode, obradiva tla, šume, relativno veliku biološku i krajobraznu raznolikost te mineralne sirovine.

Uz mnoge površinske tokove, ZŽ ima i velike zalihe podzemnih voda. Četvrtina stanovništva Hrvatske (Grad Zagreb, ZŽ, dio Krapinsko-zagorske županije) opskrbljuje se vodom iz tih podzemnih zaliha pa je njihova zaštita i na nacionalnoj razini istaknuta kao jedan od strateških ciljeva racionalnog gospodarenja prirodnim resursima na području Županije. Najznačajnije zalihe podzemnih voda nalaze se u području aluvijalne nizine rijeke Save. Debljina vodonosnog sloja varira od 10 do 100 i više metara i u načelu raste od zapada prema istoku i od ruba prema središtu nizine. Na području Županije koriste se i izvori mineralne vode (npr. Jamnica).

Postoji također značajan ali nedovoljno istražen i iskorišten potencijal geotermalnih voda (npr. u podnožju Medvednice, na području Općine Stupnik i gradova Svete Nedelje i Vrbovca).

Više od 50% površine Županije zauzimaju poljoprivredna zemljišta (Slika 9.). Za ratarsku proizvodnju najpogodnija su aluvijalna tla rijeke Save i njenih pritoka, pod uvjetom da nije posrijedi poplavno područje. Tla brežuljkastih i gorskih predjela manje su pogodna za ratarsku proizvodnju i u nižim se predjelima uglavnom koriste za vinogradarstvo, a u višim predjelima nalazimo šume i pašnjake. Prema bonitetnoj kategorizaciji, 11% pripada osobito vrijednim obradivim tlima (P1), 7% vrijednim obradivim tlima (P2), 70% ostalim obradivim tlima (P3), 12% poljoprivrednim tlima vrlo loših oranica i pašnjaka ili tlima namijenjenim šumama ili šumskom pokrovu (PŠ). Najboljih tala, onih koja ulaze u prve dvije kategorije, nema mnogo (oko 18%), pa zaštita kvalitetnih tala također pripada među prioritete racionalnog gospodarenja i zaštite prirodnih resursa ZŽ.

Slika 10. Područja s tlima različitog boniteta na prostoru Zagrebačke županije⁶

Izvor: Program zaštite okoliša Zagrebačke županije („Glasnik Zagrebačke županije“ broj 20/03., 5/05 i 14/07), prema podacima iz Prostornog plana Zagrebačke županije

Tablica 8. Bonitetna kategorizacija poljoprivrednog zemljišta Zagrebačke županije

Kategorija tla	Površina [ha]	Udio u totalu [%]
Osobito vrijedna obradiva tla	18 803	10.91
Vrijedna obradiva tla	11 290.3	6.55
Ostala obradiva tla	120 957.2	70.23
Poljoprivredno tlo vrlo loših oranica i pašnjaka, ili tlo namijenjeno šumama ili šumskom pokrovu	21 171.4	12.29
Ukupno:	172 221.9	100.00

Izvor: Prostorni plan Zagrebačke županije („Glasnik Zagrebačke županije, broj 3/02, 6/02-isp., 8/05, 8/07, 4/10, 10/11, 14/12 – pročišćeni tekst, 27/15 i 31/15-pročišćeni, 43/20, 46/20-isp., 2/21-pročišćeni tekst)

Prostorno je šumom najbogatiji reljefno razvedeniji zapadni dio Županije. Upola manje šuma nalazi se u istočnome dijelu, no te su šume iznimno gospodarski i ekološki vrijedne. Jugoistočni dio Županije, posebno uz Savu, siromašan je šumom, a zbog velike važnosti šuma u regulaciji vodnog režima u tom se dijelu planira pošumljavanje. Prema namjeni, 95% šuma u ZŽ pripada u gospodarske šume, ostalo su zaštitne šume (zaštita zemljišta, vodnih tokova, erozivnih područja, naselja) i šume s posebnom namjenom (sjemenske šume, nacionalni parkovi, rezervati, šume za odmor i rekreaciju, znanstvena istraživanja, obranu i sl.).

Prema strukturi vlasništva 51,44% površine u vlasništvu je države, 48,56% u privatnom vlasništvu. Stanje šuma na površinama u državnom vlasništvu znatno je bolje (dvostruko veća drvena zaliha, veći etat), pa je unapređenje gospodarenja šumama u privatnom vlasništvu prepoznato kao prioritet u razvoju korištenja tog prirodnog resursa. Provedbom više znanstvenih projekata na području Županije utvrđeni su glavni razvojni problemi vezano za gospodarenje privatnim šumama. Među navedenim ističu se velika rascjepkanost i usitnjenost šumskog posjeda (prosječna veličina šumskog gospodarstva je 0,65 ha), visoka prosječna starost i nizak stupanj obrazovanja šumoposjednika, ekstenzivno i nestručno gospodarenje privatnim šumama, niska drvena zaliha i njena loša struktura, zamjena vrednijih vrsta manje vrijednim, izostanak adekvatne obnove sastojina i slaba otvorenost privatnih šumskih kompleksa (nedostatak šumskih putova i cesta). S ciljem unapređenja gospodarenja privatnim šumama na području Zagrebačke županije a u suradnji s djelatnicima savjetodavne službe, Županija šumoposjednicima dodjeljuje potpore za biološku obnovu šuma i nabavu sitne šumske mehanizacije za provedbu radova biološke obnove šuma.

Od gospodarskih iskoristivih mineralnih sirovina na području ZŽ postoje: znatne zalihe sirovina za proizvodnju građevinskog materijala (građevinskog šljunka i pijeska u području savskog aluvija, građevinsko tehničkog kamena u

⁶ Objašnjenje legende: Za kategorije od P1 do PŠ, vidi glavni tekst; kategorije od Š1 do Š3: gospodarska šuma, zaštitna šuma, šuma posebne namjene.

području gorja te opekarskih i keramičkih glina); gotovo potpuno iscrpljene zalihe ugljikovodika te nedovoljno istraženi potencijal geotermalnih voda. S obzirom na to da postojeće zalihe građevinskog šljunka i pijeska čine tzv. savski vodonosnik, a prekrivene su najkvalitetnijim obradivim tlom, njihova eksploatacija zahtijeva posebnu pažnju i kontrolu (što u prethodnom razdoblju nije bio slučaj).

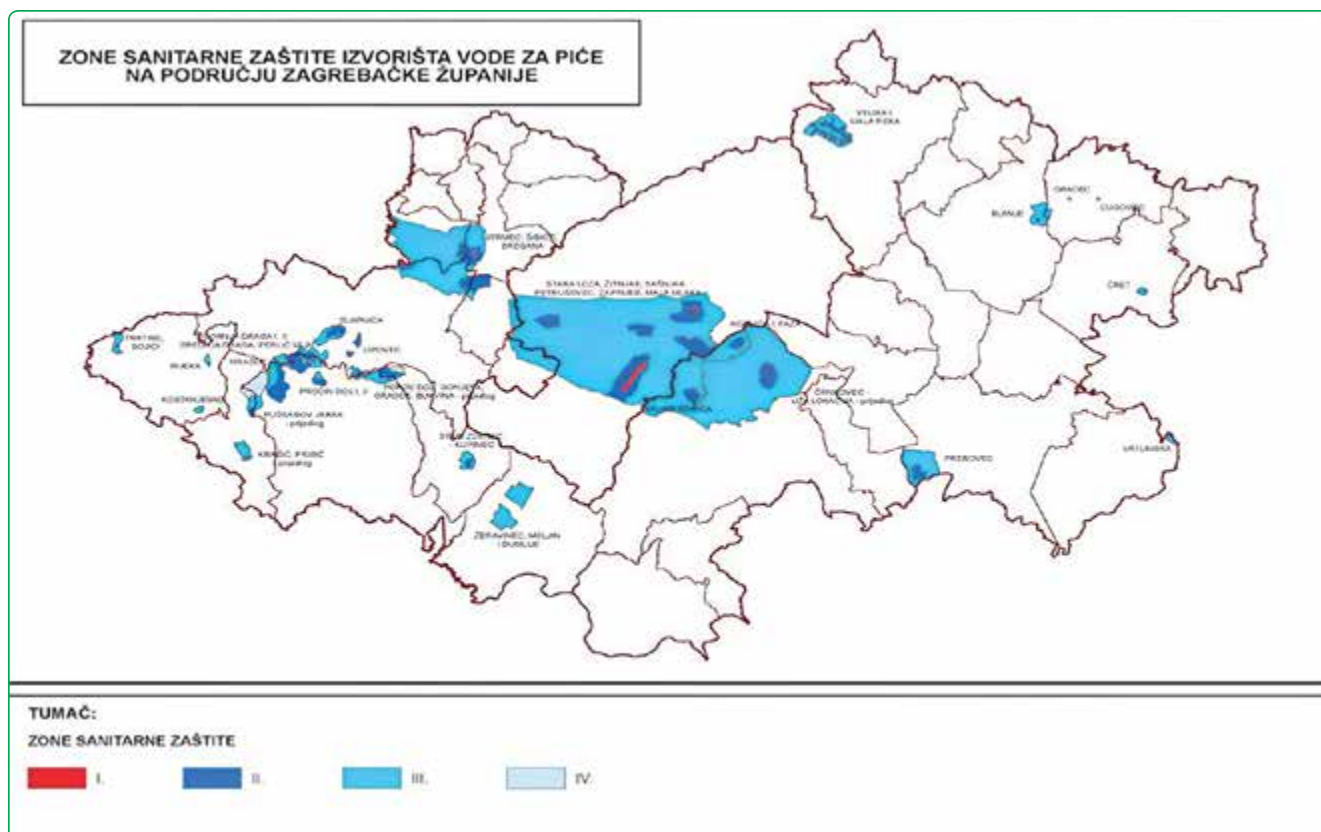
Termalni izvori na području Županije važan su, iako trenutačno nedovoljno iskorišten resurs (npr. Svetojanske toplice kod Jastrebarskog, Šmidhen kod Samobora, Jamnička Kiselica na području Pisarovine, Topličica i Krečaves kod Svetog Ivana Zeline). Isto se odnosi na izvor ljevakovite nafte, naftalana, na području Ivanić Grada (jedina lokacija u Europi).

Temeljem Odluke o granicama vodnih područja ("Narodne novine", broj 79/10), područje Zagrebačke županije u cijelosti pripada vodnom području rijeke Dunav, odnosno području s kojeg sve vode otječu, površinskim ili podzemnim putem u rijeku Dunav. Vodno područje rijeke Dunav podijeljeno je temeljem Pravilnika o granicama područja podslivova, malih slivova i sektora ("Narodne novine", broj 97/10, 31/13), na područje podsliva rijeke Save, Drave i Dunava. Zagrebačka županija smještena je na području podsliva rijeke Save. Tijekom 2016. godine donesena je Odluka o donošenju drugog Plana upravljanja vodnim područjima za 2016.-2021. godinu ("Narodne novine", broj 66/16). Plan upravljanja vodnim područjima osnovni je dokument za upravljanje stanjem voda i rizicima od poplava. Područje Zagrebačke županije detaljnije je podijeljeno na područja malih slivova: Zagrebačko prisavlje, Zelina – Lonja, Kupa, Lonja – Trebež i Česma – Glogovnica.

Na području Zagrebačke županije korištenje voda za javnu vodoopskrbu provodi se zahvaćanjem i crpljenjem podzemnih voda i to dva tipa podzemnih vodonosnika: međuzrnski, smješten na većinskom dijelu površine Zagrebačke županije te krški vodonosnik, smješten na području Samoborskog gorja.

Evidentirane zone sanitarne zaštite (donesene ili prijedlog) obuhvaćaju ukupno 220,75 km², odnosno 7,21% ukupne površine Zagrebačke županije. Najveći dio vodozaštitnih zona zauzima III. zona sanitarne zaštite (zona ograničenja i zaštite) na koju otpada 85,66% ukupne površine zona sanitarne zaštite na području Zagrebačke županije. Površina potencijalnog vodozaštitnog područja Črnkovec iznosi 56,82 km² što predstavlja 1,82% ukupne površine teritorija Zagrebačke županije.

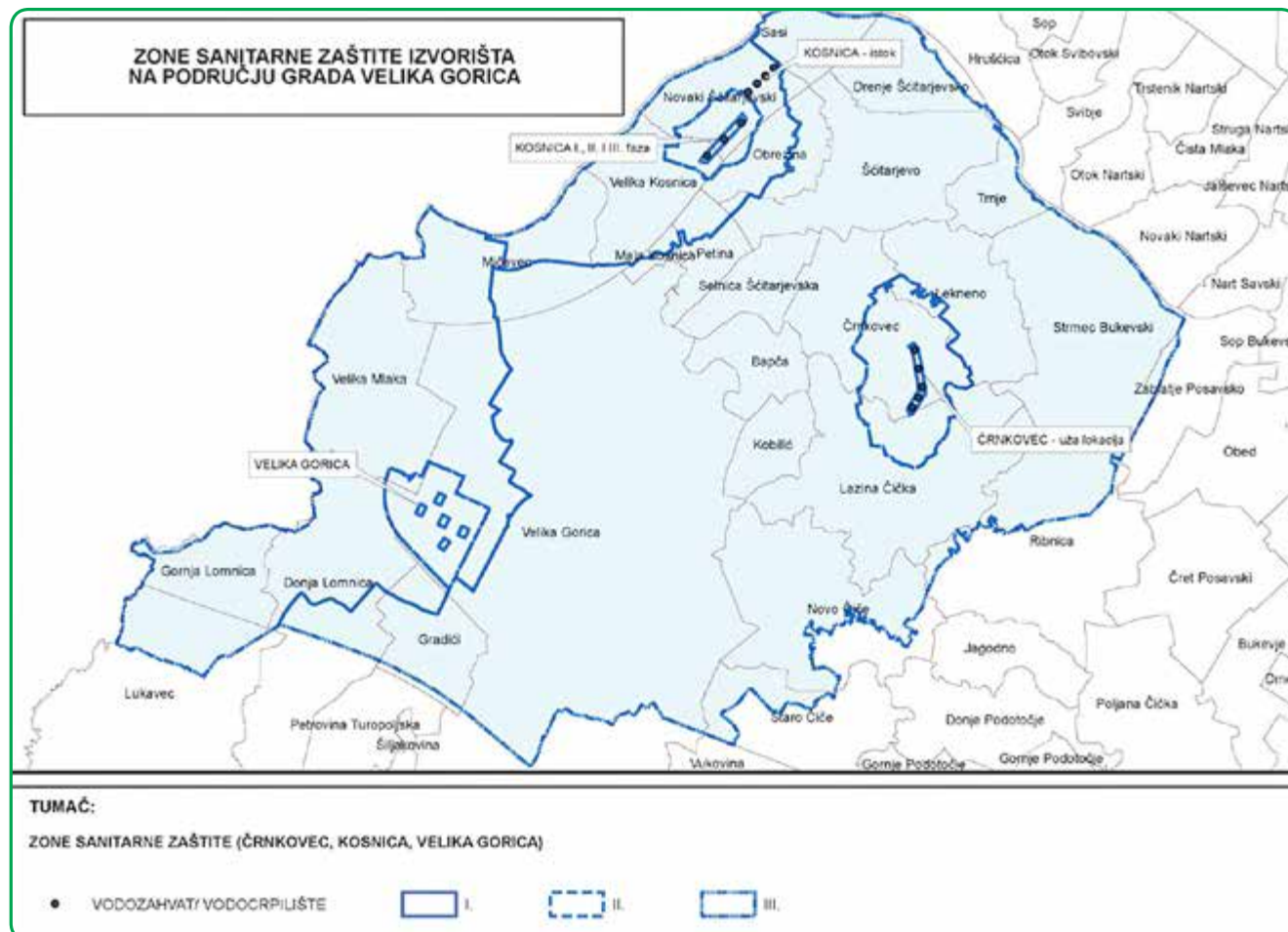
Slika 11. Zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na području Zagrebačke županije

Izvor: Hrvatske vode; Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Zagrebačke županije; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Potencijalno vodozaštitno područje Črnkovec utvrđeno je Prostornim planom Zagrebačke županije kao osjetljiv prostor za koje je provedeno hidrogeološko istraživanje te je utvrđena rezervacija prostora za zone sanitarne zaštite. Riječ je o površini oko 60 km², čije su granice utvrđene Prostornim planom Zagrebačke županije. Hidrogeološki gledano, to je područje s najdebljim vodonosnim naslagama što ga sa stajališta količina podzemne vode čini najperspektivnijim područjem za eksploataciju podzemne vode. Buduća vodocrpilišta na lokalitetu Črnkovec smještena su u cijelosti na području Grada Velika Gorica i posebno su važna za daljnji razvitak vodoopskrbe Zagrebačke županije, Grada Zagreba i šire regije.

Slika 12. Potencijalno vodozaštitno područje Črnkovec područje rezervirano za razvoj izvorišta

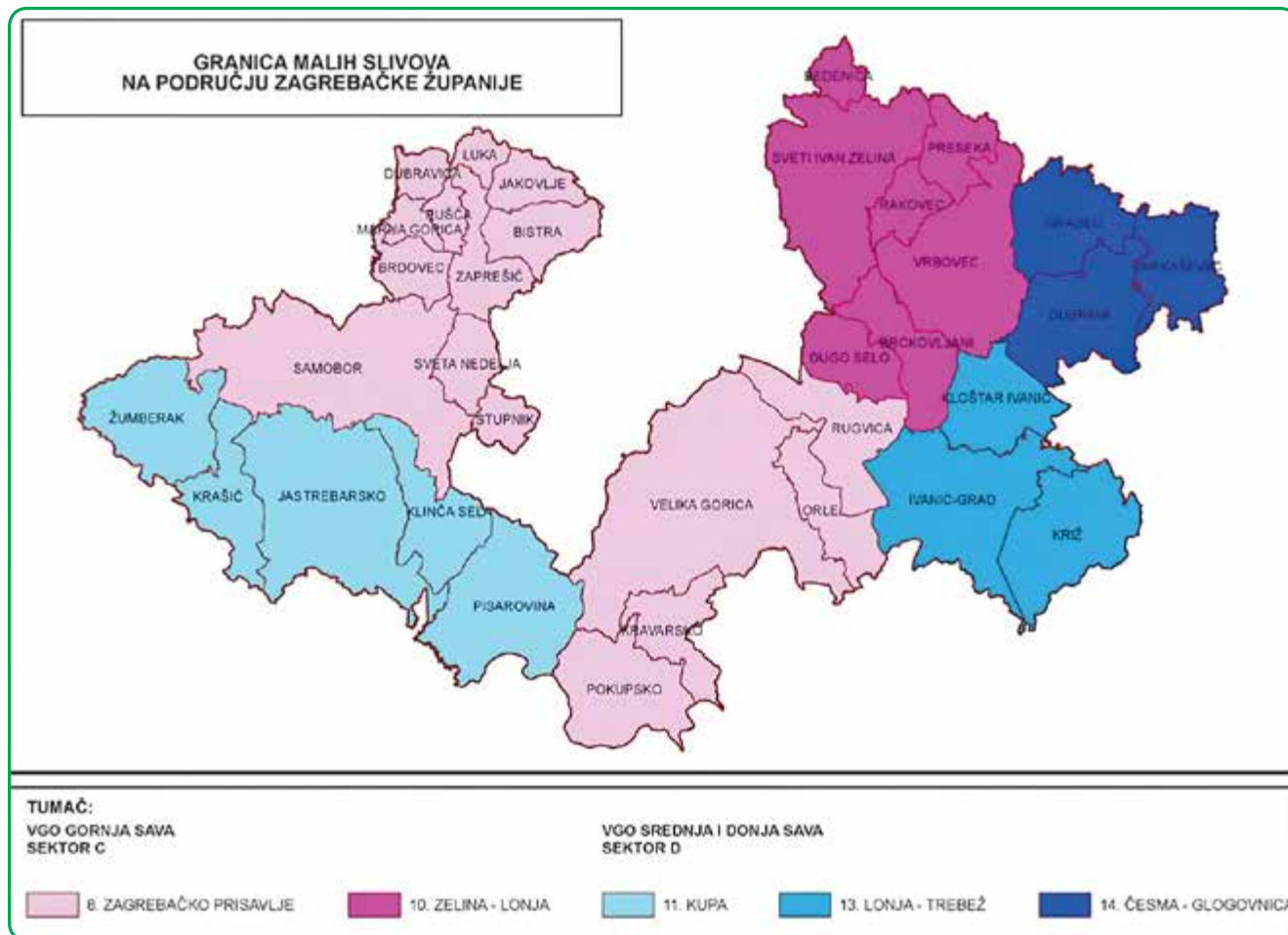
Izvor: Podaci Hrvatskih voda, Vodnogospodarski odjel za gornju Savu; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Zaštita voda provodi se na temelju Zakona o vodama i niza ostalih propisa iz područja zaštite voda od onečišćenja, temeljem Zakona o vodama i posebnih propisa određena su zaštićena područja na kojima je, s ciljem zaštite voda i vodnog okoliša, potrebno provesti dodatne mjere zaštite voda.

Područja ranjiva na nitrata (ranjiva područja) proglašena su na slivovima vodnih tijela opterećenih nitratima poljoprivrednog porijekla. Odlukom o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 130/12) određene su općine i gradovi na području Zagrebačke županije koje se nalaze unutar ranjivih područja, a to su: gradovi Samobor, Zaprešić i općine Brdovec, Pušća i Marija Gorica. Na površini određenoj kao ranjivo područje potrebno je provesti pojačane mjere zaštite površinskih i podzemnih voda od onečišćenja nitratima poljoprivrednog porijekla.

U skladu s Odlukom o određivanju osjetljivih područja („Narodne novine“, broj 81/10, 141/15), vodno područje rijeke Dunav, odnosno područje Zagrebačke županije, u cijelosti je određeno kao sliv osjetljivog područja. Osjetljiva područja su područja na kojima je zbog postizanja ciljeva kakvoće voda potrebno provesti višu razinu ili viši stupanj pročišćavanja komunalnih otpadnih voda od propisanog Pravilnikom o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (II ili III stupanj pročišćavanja otpadnih voda ovisno o veličini aglomeracije).

Slika 13. Granica malih slivova na području Županije

Izvor: Pravilnik o granicama područja podslivova, malih slivova i sektora („Narodne novine“, broj 97/10, 31/13); GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020

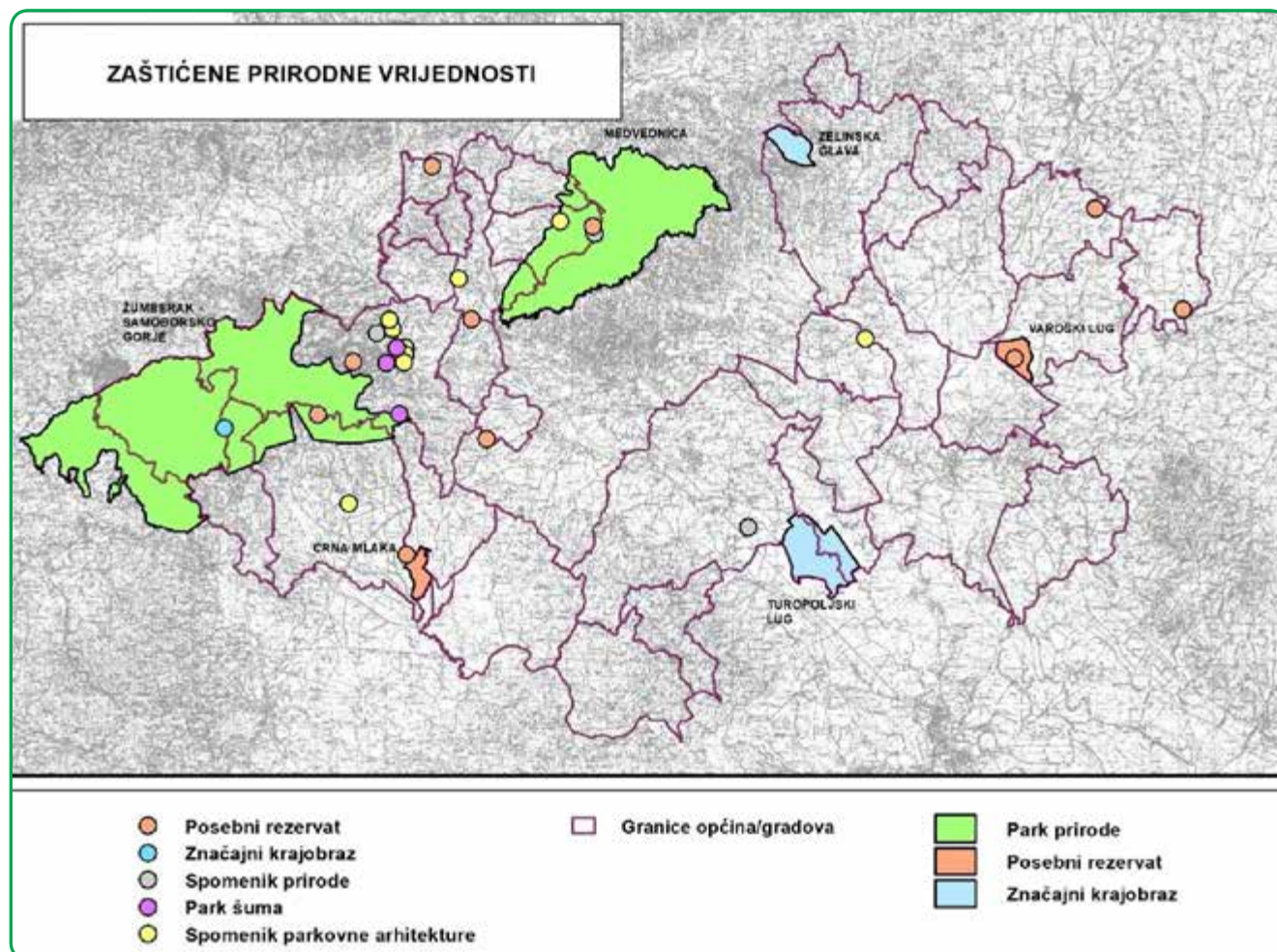
Tablica 9. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prirodnim resursima

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Onečišćenje strateških zaliha voda (npr. Črnkovec) - Gubitak najkvalitetnijih obradivih površina zbog prenamjene - Loše upravljanje šumama u privatnom vlasništvu - Ilegalna i okolišno agresivna praksa eksploatacije mineralnih sirovina - Nedovoljno istražen i iskorišten potencijal geotermalnih voda	- Zaštita kvalitetnih tla pripada među prioritete racionalnog gospodarenja i zaštite prirodnih resursa ZŽ - Zbog izrazite vrijednosti šuma na području ZŽ, preporuka je barem zadržati i ako je moguće povećati, njihov udio od 35% površine – posebno u vodozaštitnim područjima - Nastaviti učinkovito i uspješno planirati i upravljati postojećim resursima: - strateškim zalihama vode - kvalitetnim obradivim poljoprivrednim površinama - šumama u privatnom vlasništvu - mineralnim sirovinama - valorizirati i inventarizirati obradive površine - Valorizirati i koristiti termalne izvore kao razvojni potencijal za turizam i rekreaciju

1.3.3. Prirodna baština

Tijekom perioda 2016-2019. godine Hrvatski sabor donio je izmjene i dopune na Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19). Zakonom je određeno da se u svrhu propisivanja mjera, odnosno smjernica za zaštitu i očuvanje prirodnih vrijednosti u prostornim planovima, u postupku njihove izrade, utvrđuju zahtjevi zaštite prirode od strane mjerodavnog Ministarstva. Zahtjevi sadrže uvjete zaštite prirode, pregled zaštićenih dijelova prirode te područja ekološke mreže Natura 2000 s pripadajućim kartografskim prikazom.

Slika 14. Lokacije zaštićenih prirodnih vrijednosti u Zagrebačkoj županiji

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2016.-2020., ZPUŽ

ZAŠTIĆENI DIJELOVI PRIRODE

Prema Zakonu o zaštiti prirode, zaštićeni dijelovi prirode su:

1. zaštićena područja državnog značaja: strogi rezervat, nacionalni park, posebni rezervat i park prirode
2. zaštićena područja lokalnog značaja: regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park-šuma i spomenik parkovne arhitekture, ,
3. zaštićene vrste – strogo zaštićena divlja vrsta,
4. zaštićeni minerali i fosili.

Na području Zagrebačke županije nalazi se 32 zaštićena područja, od toga 12 posebnih rezervata, 2 parka prirode, 3 spomenika prirode, 3 značajna krajobraza, 3 park-šume i 9 spomenika parkovne arhitekture.

Tablica 10. Zaštićena područja u Zagrebačkoj županiji

ZAŠTIĆENA PODRUČJA PRIRODE U ZAGREBAČKOJ ŽUPANIJI				
br.	naziv područja	kategorija zaštite	godina proglašenja	područje grada / općine
1.	Zapadni dio Medvednice	park prirode – upravlja JU Park prirode Medvednica	1981.	Jakovlje, Bistra, Zaprešić
2.	Žumberak- Samoborsko gorje	park prirode – upravlja JU Park prirode Žumberak- Samoborsko gorje	1999.	Samobor, Jastrebarsko, Žumberak, Krašić, Klinča Sela
3.	Brežuljak kod Smerovišća	posebni botanički rezervat	1963.	Samobor
4.	Cret Dubravica	posebni botanički rezervat	1966.	Dubravica
5.	Jastrebarski lugovi	posebni ornitološki rezervat	1967.	Klinča Sela
6.	Sava-Strmec	posebni ornitološki rezervat	1970.	Sveta Nedelja, Samobor
7.	Crna Mlaka	posebni ornitološki rezervat	1980.	Jastrebarsko
8.	Varoški lug	posebni zoološki rezervat	1982.	Dubrava
9.	Markovčak – Bistra	posebni rezervat šumske vegetacije	1963.	Bistra
10.	Stupnički lug	posebni rezervat šumske vegetacije	1964.	Stupnik
11.	Japetić	posebni rezervat šumske vegetacije	1975.	Jastrebarsko
12.	Varoški lug	posebni rezervat šumske vegetacije	1988.	Dubrava
13.	Česma	posebni rezervat šumske vegetacije	1982.	Farkaševac
14.	Novakuša	posebni rezervat šumske vegetacije	1982.	Gradec
15.	Tepec – Palačnik	park šuma	1970.	Samobor
16.	Stražnik	park šuma	1970.	Samobor
17.	Slapnica	značajni krajobraz	1964.	Žumberak
18.	Zelinska glava	značajni krajobraz	1991.	Sveti Ivan Zelina
19.	Okić-grad	park šuma	1970.	Samobor
20.	Turopoljski lug	značajni krajobraz	2003.	Velika Gorica
21.	Grgosova spilja	spomenik prirode geomorfološki	1974.	Samobor
22.	Tisa u Šupljaku	spomenik prirode – rijetki primjerak drveća	1964.	Bistra
23.	Hrast u Rakitovcu	spomenik prirode – rijetki primjerak drveća	2001.	Velika Gorica
24.	Samobor -park u Langovoj 39	spomenik parkovne arhitekture	1962.	Samobor
25.	Lug Samoborski– park oko dvorca	spomenik parkovne arhitekture	1948.	Samobor
26.	Park Bistrac	spomenik parkovne arhitekture	1969.	Samobor
27.	Jastrebarsko- park uz dvorac	spomenik parkovne arhitekture	1961.	Jastrebarsko
28.	Božjakovina – park oko dvorca	spomenik parkovne arhitekture	1965.	Brckovljani
29.	Gornja Bistra – park oko dvorca	spomenik parkovne arhitekture	1971.	Bistra
30.	Park Mojmir	spomenik parkovne arhitekture	1976.	Samobor
31.	Tisa	spomenik parkovne arhitekture	1963.	Samobor
32.	Park oko dvorca Lužnica	spomenik parkovne arhitekture	2020.	Zaprešić

Izvor: Izvješće o stanju zaštićenih prirodnih vrijednosti na području Zagrebačke županije 2016.-2019. godine, JU Zeleni prsten Zagrebačke županije, 2020.

U siječnju 2014. godine status zaštićenog područja izgubio je posebni ornitološki rezervat Sava-Zaprešić. Gradsko vijeće Grada Zaprešića donijelo je 29. siječnja 2014. godine Odluku o prestanku zaštite posebnog ornitološkog rezervata „Područje uz rijeku Savu u k.o. Zaprešić“ (Sava-Zaprešić) Klasa: 320-01/13-01/11, Ur. broj: 238-33-01-14-2 od 29.1.2014.

Parkovima prirode i ostalim zaštićenim područjima na njihovom području upravljaju javne ustanove u nadležnosti Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, dok preostalim zaštićenim područjima na području Županije upravlja javna ustanova Zeleni prsten Zagrebačke županije u nadležnosti Zagrebačke županije. Ustanova obavlja i djelatnosti očuvanja područja ekološke mreže na području Zagrebačke županije

Prema podacima JU Zeleni prsten Zagrebačke županije, stanje zaštićenog i utjecajnog područja prema kategoriji zaštite za razdoblje od 2016. do 2020. godine je sljedeće:

Posebni botanički rezervat

- **Cret Dubravica** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno. Stvarno područje cretnog staništa u Dubravici se danas nalazi izvan granica zaštićenog područja te je ono zaštićeno samo unutar granica Natura 2000 područja istog naziva čime je i stupanj efektivne zaštite znatno smanjen. Površina creta danas je znatno manja nego početkom 20. stoljeća, hidrološki režim je suboptimalan te staništu prijete zarastanje u šumu. Zahvaljujući aktivnim mjerama upravljanja, tj. naporima Javne ustanove Zeleni prsten Zagrebačke županije i Općine Dubravica, degradacija creta je zaustavljena, ali u budućnosti treba raditi na postizanju optimalnog statusa očuvanja i zaštite.
- **Brežuljak kod Smerovića** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno. Osnovni problem jest nepristupačnost te opasnost od odrona zbog blizine kamenoloma. Radi adekvatne zaštite nužno je čišćenje lokacije od trojnih sklopova i postavljanje zaštitne ograde kako bi se spriječilo moguće uništavanje mjesta nalaza te postavljanje info ploče kako bi se djelatnici kamenoloma upoznali sa samim nalazom i time pridonijelo sprječavanju mogućih novih devastacija u rezervatu.

Posebni ornitološki rezervat

- **Crna Mlaka** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno. Ribnjaci Crna Mlaka u privatnom su vlasništvu te njima gospodari tvrtka IHOR Park d.d. koja obavlja djelatnost komercijalnog uzgoja ribe.
- **Jastrebarski lugovi** - Uvjete i mjere zaštite prirode iz šumskogospodarske osnove nadležna šumarija uredno provodi te se izvršava redovni nadzor područja.
- **Sava - Strmec** - Područje ornitološkog rezervata ima nepovoljan hidrološki režim do kojeg je došlo usijecanjem rijeke Save u vlastito korito i pregradnjom rezervata nasipima za obranu od poplava čime je smanjena aktivna poplavna nizina u rezervatu. Otvorene površine djelomično zarastaju u invazivne strane vrste, ali i druge agresivne biljne vrste. Unatoč tome što su se zadnjih desetljeća promijenili hidrografske uvjeti na području rezervata, zadržao je svojstva zbog kojih je zaštićen. Upravo je vrijednost ovog rezervata, što se promjena hidrografskih uvjeta dogodila nizvodno uz rijeku Savu, a od kojih su mnoga meliorirana i urbanizirana te su rezervati postali utočišta za brojne ptice gnjezdarice, selice, zimovalice i preletnice. U ovo područje treba uložiti dodatne napore poboljšanjem stanja. Osim što su rezervati i njihovo utjecajno područje važna staništa za ptice na području Zagrebačke županije, predstavljaju važna prirodna retencijska područja.

Posebni zoološki rezervat

- **Varoški lug** – Javna ustanova je izradila Program zaštite divljači za razdoblje 2020./2021.- 2029./2030., čije je provođenje povjerenjeno LD Golub iz Dubrave, a samim prostorom gospodare Hrvatske šume d.o.o. temeljem osnova gospodarenja (Gospodarska jedinica Varoški lug, Uprava šuma Bjelovar).

Posebni rezervat šumske vegetacije

- **Stupnički lug** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno. Uvjete i mjere zaštite prirode iz šumskogospodarske osnove nadležna šumarija uredno provodi te se izvršava redovni nadzor područja.
- **Varoški lug** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno. Uvjete i mjere zaštite prirode iz šumskogospodarske osnove nadležna šumarija uredno provodi te se izvršava nadzor s inspekcijom zaštite prirode.
- **Česma** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno. Uvjete i mjere zaštite prirode iz šumskogospodarske osnove nadležna šumarija uredno provodi te se izvršavaju terenski obilasci s predstavnicima Šumarije Vrbovec.
- **Novakuša** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno. Uvjete i mjere zaštite prirode iz šumskogospodarske osnove nadležna šumarija uredno provodi te se izvršavaju terenski obilasci s predstavnicima Šumarije Vrbovec.

Park-šume

- **Tepec-Palačnik i Stražnik** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno. Uvjete i mjere zaštite prirode iz šumskogospodarske osnove nadležna šumarija uredno provodi.

Značajni krajobraz

- **Zelinska glava** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno. Uvjete i mjere zaštite prirode iz šumskogospodarske osnove nadležna šumarija uredno provodi te se izvršava nadzor s inspekcijom zaštite prirode.
- **Turopoljski lug** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno. Uvjete i mjere zaštite prirode iz šumskogospodarske osnove nadležna šumarija uredno provodi. Na prostoru Turopoljskog luga zabilježen je nepovoljan hidrološki režim, a što negativno utječe na šumske stanišne tipove ovisne o visokom stupcu podzemne vode, ali i na vodozemce i druge vrste koje obitavaju na močvarnim staništima. Livade Odranskog polja su velikim dijelom zarasle u invazivne strane vrste i druge agresivne biljne vrste te je zbog vrlo kompleksne situacije oko nesređenosti vlasničkih odnosa (velik broj vlasnika, kao vlasnici upisane osobe koje nisu žive) te vrlo velike cijene upravljanja invazivnim stranim vrstama, upravljanje područjem značajno otežano.

Spomenik prirode

- **Geomorfološki - Grgosova spilja** - Zaštićeni spomenik prirode sadrži obilježja zbog kojih je zaštićen. Upravno vijeća Javne ustanove na svojoj 37. sjednici održanoj 6. svibnja 2021. godine donijelo je Odluku o davanju koncesijskog odobrenja za obavljanje djelatnosti dovođenja, prihvata i vođenja posjetitelja u zaštićenom području Geomorfološki spomenik prirode Grgosova spilja na vrijeme trajanja od 1 (jedne) godine. Odluka o davanju koncesijskog odobrenja za obavljanje djelatnosti dovođenja, prihvata i vođenja posjetitelja u zaštićenom području Geomorfološki spomenik prirode Grgosova spilja dodijeljena je Stjepanu Grgosu, iz Otruševca.
- **Rijetki primjerak drveća - Hrast lužnjak u dvorištu škole Rakitovec** - Zaštićeni spomenik prirode sadrži obilježja zbog kojih je zaštićen. Održavan je redovito.

Spomenik parkovne arhitekture

- **Samobor - park u Langovoj** - Osnovni problem jest nebriga vlasnika za zaštićeno područje. U parku su potrebne sanacijske sječe i revitalizacija.
- **Lug Samoborski - park oko dvorca** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno. U parku se provodi košnja i sanacijska sječa po potrebi.
- **Park u Bistracu** - Osnovni problem jest nebriga vlasnika za zaštićeno područje. U parku su potrebne sanacijske sječe i revitalizacija.
- **Jastrebarsko - park oko dvorca** - Obavljena je potpuna sanacija šteta od vjetrolova (studeni 2013.) - uklanjanje porušenih i oštećenih stabala iz parka, a zemljane površine su poravnate i vraćene u prvobitno stanje. Ledene kiše s početka veljače 2014. g. prouzročile su nova manja oštećenja na parku (izvala nekoliko stabala i pucanje grana), što je i istog mjeseca sanirano. Javna ustanova **sudjeluje** u svim fazama sanacije parka i nadzora,
- **Božjakovina - park oko dvorca** - Zaštićeno područje je u fazi revitalizacije. Ovaj spomenik parkovne arhitekture je primjer dobre prakse obnove jednog sustavno zapuštenog zaštićenog područja. Tijekom 2014. godine i nadalje nastavljene su aktivnosti suradnje s Općinom Brckovljani i koordinacije s privatnim vlasnikom tvrtkom Božjakovina d.d.
- **Samobor - park Mojmir** - Zaštićeno područje zadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno, provode se redovni terenski obilasci te se po potrebi provodi sanacijska sječa.
- **Park Mojmir** - Zaštićeno područje zadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno, provode se redovni terenski obilasci te se po potrebi provodi sanacijska sječa.
- **Samobor - tisa** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno, provode se redovni terenski obilasci.
- **Lužnica - park oko dvorca** - Zaštićeno područje sadrži obilježja zbog kojih je zaštićeno, provode se redovni terenski obilasci.

U promatranom razdoblju, JU Zeleni prsten Zagrebačke županije provela je niz projekata i investicijskih programa: "Očuvanje populacija čigri u porječju Save i Drave (ČIGRA)"; Sava Parks II – Sloboda za suženu Savu koja omogućuje obnovu rijeke i poplavnih područja sa svrhom obrane od poplava; "Očuvanje staništa sliva rijeke Save kroz međunarodno upravljanje invazivnim vrstama" – Sava TIES; „Partneri za prirodu“.

U 2020. godini započela je suradnja Javne ustanove s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja na projektu „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000“. Projekt je od ključne važnosti za ispunjavanje obaveza Republike Hrvatske kao članice EU u zaštiti prirode. Glavna svrha Projekta je doprinos postizanju ciljeva i uspostavljanju mjera očuvanja za ciljane vrste i stanišne tipove ekološke mreže Natura 2000. U okviru Projekta bit će izrađeni planovi upravljanja Natura 2000 područjima. Za Zagrebačku županiju, na čijem području se nalaze 24 područja ekološke mreže Natura 2000, izradit će se do kraja 2022. planovi upravljanja za ukupno 19 područja.

U skladu sa sadašnjim i prethodno važećim zakonima iz područja prostornog uređenja i zaštite prirode, u srpnju odnosno listopadu 2014. godine doneseni su na Hrvatskom Saboru Prostorni planovi parkova prirode „Medvednica“ i „Žumberak – Samoborsko gorje“.

DIJELOVI PRIRODE PREDLOŽENI ZA ZAŠTITU

Osim dijelova prirode zaštićenih temeljem Zakona, Prostornim planom Zagrebačke županije predloženo je za zaštitu temeljem Zakona još 31 područje; 1 posebni ornitološki rezervat, 3 park-šume, 11 značajnih krajobraza, 6 spomenika prirode i 10 spomenika parkovne arhitekture.

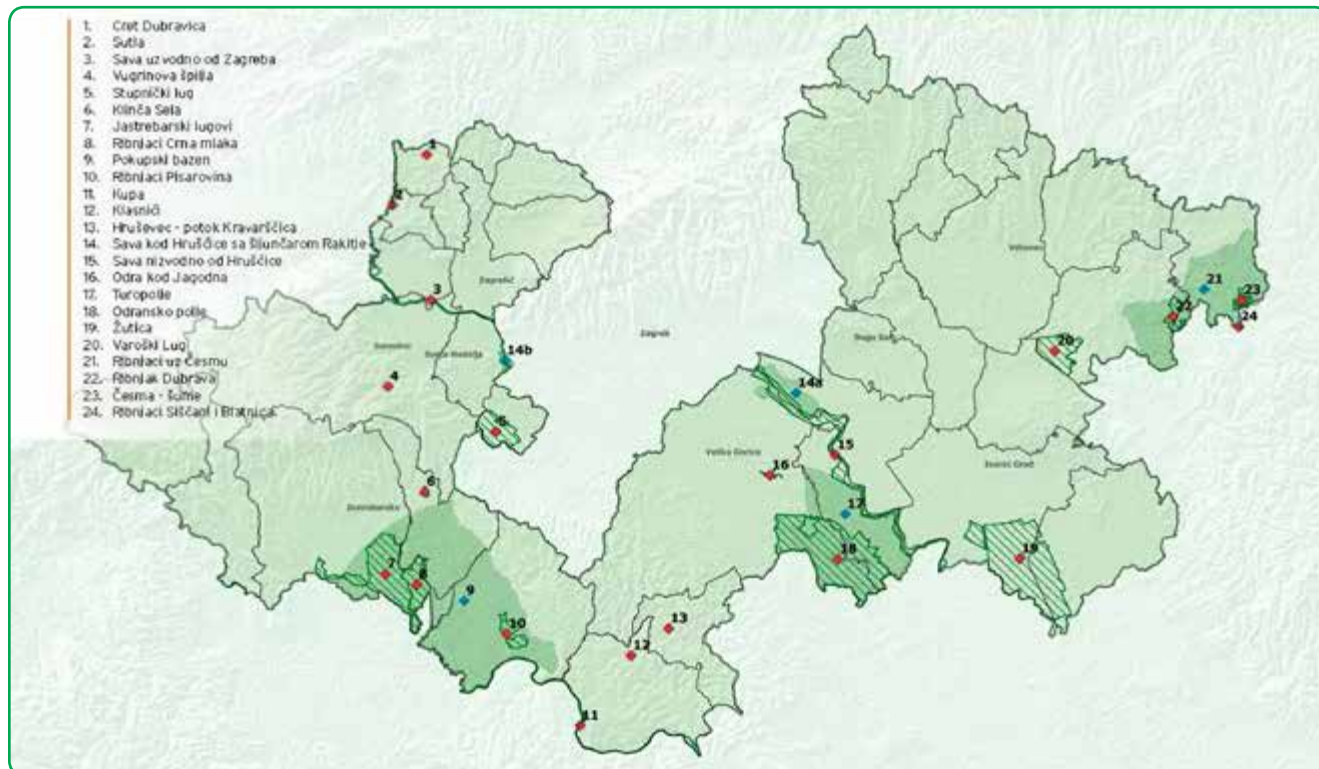
Tablica 11. Evidentirani dijelovi prirode predloženi za zaštitu Prostornim planom Zagrebačke županije

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE PREDLOŽENI ZA ZAŠTITU PROSTORNIM PLANOM ZAGREBAČKE ŽUPANIJE			
Br.	KATEGORIJA ZAŠTITE	NAZIV	PODRUČJE GRADA / OPĆINE
1.	Posebni rezervat - ornitološki	Črnc Rugvički	Rugvica
2.	Park-šuma	Hrastova šuma kod Hrastja	Sv. Ivan Zelina
3.	Park-šuma	Starka	Dugo Selo
4.	Park-šuma	Pleso-Hrastov šumarak uz zračnu luku	V. Gorica
5.	Značajni krajobraz	Dolina rijeke Kupe	Krašić, Pisarovina, Pokupsko
6.	Značajni krajobraz	Krajolik dvorca Slavetić s dolinom potoka Radilovac	Jastrebarsko
7.	Značajni krajobraz	Dolina rijeke Kupčine	Krašić
8.	Značajni krajobraz	Dolina potoka Črnc i krajolik uz potok Lužnicu	Zaprešić
9.	Značajni krajobraz	Ribnjak Vukšinac	Dubrava, Farkaševac
10.	Značajni krajobraz	Zelinska glava s njenom okolicom	Sv. Ivan Zelina
11.	Značajni krajobraz	Livade uz vodotok Vuna	Preseka
12.	Značajni krajobraz	Ribnjak Fuka	Gradec
13.	Značajni krajobraz	Vukomeričke gorice, Predio Bukovčak-Sv. Kata	V. Gorica
14.	Značajni krajobraz	Dolina Rečice i Kravarščice	V. Gorica, Kravarsko i Pokupsko
15.	Značajni krajobraz	Izvorišno područje rijeke Odre	V. Gorica, Orle
16.	Spomenik prirode	Skupina hrasta kitnjaka na raskrižju putova za Vidalin	Klinča Sela
17.	Spomenik prirode	Sopotski slap	Žumberak
18.	Spomenik prirode	Stoljetni hrast u Stupničkom lugu	Stupnik
19.	Spomenik prirode	Skupina starih hrastova u Turopoljskom lugu	V. Gorica
20.	Spomenik prirode	Bukevje-hrast lužnjak uz pokos savskog nasipa	Orle
21.	Spomenik prirode	Hrast lužnjak u Donjem Hruševcu	Kravarsko
22.	Spomenik parkovne arhitekture	Park u Laduču	Brdovec
23.	Spomenik parkovne arhitekture	Novi Dvori	Zaprešić
24.	Spomenik parkovne arhitekture	Park u Donjoj Zelini	Sv. Ivan Zelina
25.	Spomenik parkovne arhitekture	Donja Topličica	Sv. Ivan Zelina
26.	Spomenik parkovne arhitekture	Stari jasen u Dugom Selu - Mihanovićeve ul. 1	Dugo Selo
27.	Spomenik parkovne arhitekture	Park u Dugom Selu	Dugo Selo
28.	Spomenik parkovne arhitekture	Park u središtu Vrbovca	Vrbovec
29.	Spomenik parkovne arhitekture	Kurija Modić-Bedeković u D. Lomnici	V. Gorica
30.	Spomenik parkovne arhitekture	Lipa kod kurije Josipović u Kurilovcu (V. Gorica)	V. Gorica
31.	Spomenik parkovne arhitekture	Stablo taksodija-Veleševac	Orle

Izvor: Prostorni plan Zagrebačke županije, „Glasnik Zagrebačke županije, broj 3/02, 6/02-ispr., 8/05, 8/07, 4/10, 10/11, 14/12 – pročišćeni tekst, 27/15 i 31/15-pročišćeni, 43/20, 46/20-ispravak i 2/21-pročišćeni tekst)

EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000

Slika 15. Karta NATURA 2000 područja u Zagrebačkoj županiji

Izvor: Izvješće o stanju zaštićenih prirodnih vrijednosti na području Zagrebačke županije 2020. godine

Nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, početkom listopada 2013. godine na snagu je stupila Uredba o ekološkoj mreži (NN124/13) s nadopunama i izmjenama (NN 15/18 i 14/19) kojom je proglašena ekološka mreža Republike Hrvatske u skladu s direktivama Europske unije, a trenutno je na snazi Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19).

U sljedećoj tablici prikazana su područja Ekološke mreže Republike Hrvatske koja se nalaze unutar granica Zagrebačke županije.

Tablica 12. Ekološka mreža NATURA 2000 na području Zagrebačke županije

EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000 NA PODRUČJU ZAGREBAČKE ŽUPANIJE		
KOD	NAZIV PODRUČJA	PODRUČJ GRADA / OPĆINE
Područja očuvanja značajna za ptice - POP (Područja posebne zaštite - SPA)		
HR1000001	Pokupski bazen	Jastrebarsko, Klinča Sela, Pisarovina
HR1000002	Sava kod Hrušćice sa šljunčarom Rakitje	Velika Gorica, Rugvica
HR1000003	Turapolje	Velika Gorica, Orle
HR1000009	Ribnjaci uz Česmu	Dubrava, Farkaševac
Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS (Područja od značaja za Zajednicu)		
HR2000670	Cret Dubravica	Dubravica
HR2001070	Sutla	Brdovec
HR2001506	Sava uzvodno od Zagreba	Brdovec, Zaprešić, Samobor, Sv. Nedelja
HR2001178	Vugrinova špilja	Samobor
HR2000583	Medvednica	Jakovlje, Bistra, Zaprešić
HR2000589	Stupnički lug	Stupnik
HR2000586	Žumberak - Samoborsko gorje	Žumberak, Krašić, Samobor, Jastrebarsko, Klinča Sela
HR2000780	Klinča Sela	Klinča Sela
HR2001335	Jastrebarski lugovi	Jastrebarsko, Klinča Sela
HR2000449	Ribnjaci Crna Mlaka	Jastrebarsko, Klinča Sela

EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000 NA PODRUČJU ZAGREBAČKE ŽUPANIJE		
KOD	NAZIV PODRUČJA	PODRUČJ GRADA / OPĆINE
HR2000642	Kupa	Krašić, Pisarovina, Pokupsko
HR2000451	Ribnjaci Pisarovina	Pisarovina
HR2001383	Klasnići	Pokupsko
HR2000799	Gornji Hruševac – potok Kravarščica	Kravarsko
HR2001311	Sava nizvodno od Hrušćice	Velika Gorica, Orle, Rugvica, Ivanić-Grad
HR2001031	Odra kod Jagodna	Velika Gorica
HR2000415	Odransko polje	Velika Gorica, Orle
HR2000416	Lonjsko polje	Križ, Ivanić-Grad
HR2000444	Varoški Lug	Dubrava
HR2001327	Ribnjak Dubrava	Dubrava
HR2000440	Ribnjaci Siščani i Blatnica	Farkaševac
HR2001323	Česma - šume	Farkaševac
HR2000465	Žutica	Ivanić-Grad, Križ

Izvor: Ekološka mreža NATURA 2000, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja-Zavod za zaštitu okoliša i prirode, stanje svibanj 2020.

Tablica 13. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prirodnom baštinom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Postojanje područja velike prirodne vrijednosti koja nisu zaštićena - Nedostatna financijska sredstva za učinkovito upravljanje prirodnim dobrima - Nedovoljno učinkovit način upravljanja prirodnim dobrima - Nedostatno korištenje prirodne baštine kao razvojnog resursa - Nedovoljno valorizirani i iskorišteni prirodni i drugi potencijali za razvoj turizma usprkos blizini velikog emitivnog turističkog tržišta kao što je Grad Zagreb - Ugroženost ekološki značajnih područja (divlji deponiji, urbanizacija, otpadne vode, klimatske nepravilike, bujice, poplave i sl.)	- Zaštititi nezaštićene prirodne vrijednosti Županije - Potaknuti bolje upravljanje prirodnim dobrima uz suradnju turizma, gospodarstva i poljoprivrede - Unaprijediti korištenje prirode kao razvojnog resursa (turizam, gospodarstvo, ruralni razvoj i dr.) - Poboljšati educiranost lokalne zajednice - Koristiti EU fondove za razvoj i poboljšanje stanja prirodnih vrijednosti u Županiji - Riješiti problem divljih deponija - Predlagati moguća rješenja u suradnji s Hrvatskim vodama zbog periodična plavljenja

1.3.4. Kulturna baština

Prema podacima iz Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske i Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture, na području Zagrebačke županije nalaze se ukupno 404 zaštićena kulturna dobra od čega 16 kulturno-povijesnih cjelina i dva u postupku upisa; dvije ruralne cjeline; 10 arheoloških nalazišta i zona; 15 dvoraca i jedan u postupku upisa; 23 kurije; 49 zgrada; 33 tradicijske kuće i okućnice, 11 starih školskih zgrada; 125 sakralnih objekata; jedan kulturni krajolik; jedno područje s memorijalnim obilježjima; 101 pokretno kulturno dobro i 14 nematerijalnih kulturnih dobara.

Tablica 14. Dvorci Zagrebačke županije

Redni broj	Naziv	Mjesto
1	Dvorac Oršić	Gornja Bistra
2	Dvorac Lužnica	Lužnica
3	Kompleks Novi dvori	Zaprešić
4	Dvorac Kerestinec	Kerestinec
5	Dvorac Zwilling	Crna Mlaka
6	Dvorac Livadić	Samobor
7	Dvorac Vraniczany	Gornji Laduč
8	Dvorac Reiser	Samobor
9	Dvorac Oršić	Slavetić
10	Dvorac Januševac	Prigorje Brdovečko
11	Dvorac Oršić	Jakovlje
12	Dvorac Erdody	Jastrebarsko
13	Biskupski dvorac	Gradec
14	Stari grad Lukavec	Lukavec
15	Dvorac Drašković	Božjakovina
16	Lovrečina	Kučari

- Ugroženost, loše fizičko stanje
- Aktivni zaštitni radovi
- Obnovljeno od 2013.-2016.

Izvor: Strategija kulturnog razvitka Zagrebačke županije #kultura697 2016.-2026.

Tablica 15 . Kurije Zagrebačke županije

Redni broj	Naziv	Mjesto
1	Kurija Dvorišće	Božjakovina
2	Kurija (gostionica)	Božjakovina
3	Kurija zagrebačkog biskupa Josipa pl. Galjufa	Prečec
4	Kurija Stančić	Stančić
5	Kurija župnog dvora	Vrbovec
6	Kurija Bedeković	Donja Lomnica
7	Kurija starog župnog dvora	Rozga
8	Kurija Kraj Donji	Kraj Donji
9	Kurija Kiepatch	Bregana
10	Kurija Fodroci	Žitimir
11	Kurija Lentulaj	Biškupec Zelinski
12	Kurija Bistrac	Samobor, Perivoj
13	Kurija Mirnovec	Samobor
14	Kurija Domina	Donja Topličica
15	Kurija Domjanić	Donja Zelina
16	Kurija Špigelski	Samobor
17	Kurija Adamović Hellenbach – Mikšić	Sveta Helena
18	Kurija Švarcovina	Nespeš
19	Kurija Omilje (Čačković – Štajduhar)	Donja Drenova
20	Kurija župnog dvora	Sveta Nedelja
21	Kurija Gluck – Hafner	Brezje
22	Kurija Praunsperger	Samobor
23	Kurija Levičar	Samobor
24	Stari župi dvor (crkvenjak)	Sveta Nedelja

- Ugroženost, loše fizičko stanje
- Aktivni zaštitni radovi
- Obnovljeno od 2013.-2016.

Izvor: Strategija kulturnog razvitka Zagrebačke županije #kultura697 2016.-2026.

Tablica 16. Arheološka nalazišta i zone

Redni broj	Naziv	Mjesto	
1	Arheološka zona Andautonija	Drenje Ščitarjevsko	
2	Arheološka zona	Sveti Križ	
3	Arheološko nalazište antičkog ladanjsko-gospodarskog kompleksa Laduč-Drenje	Brdovec, Muzej Brdovec	
4	Farkaševac gradina	Farkaševac	
5	Arheološko nalazište Sipćina	Okešinec	
6	Arheološko nalazište Budinjak	Budinjak	
7	Stari grad Okić	Sveti Martin Pod Okićem	
8	Stari grad Samobor	Samobor	Ugroženost, loše fizičko stanje
9	Stari grad Zelingrad	Sveti Ivan Zelina	Aktivni zaštitni radovi
10	Ostaci kaštela	Vrbovec	Obnovljeno od 2013.-2016.

Izvor: Strategija kulturnog razvitka Zagrebačke županije #kultura697 2016.-2026.

Potrebno je revidirati postojeću i izraditi novu konzervatorsku dokumentaciju kojom će se definirati zone zaštite, dokumentirati i valorizirati pripadajuća građevna struktura te definirati konzervatorske smjernice, uvjete i mjere očuvanja i zaštite prostora naselja i građevne strukture.

Potencijal za održivost i daljnji razvoj povijesnih naselja gradskih obilježja prepoznaje se u turističkim te kulturno – društvenim i obrazovnim aktivnostima. Razvoju doprinosi zainteresiranost i angažman lokalne zajednice u održavanju i obnovi povijesnih kuća i njihovoj revitalizaciji.

Očuvanje i zaštitu tradicijske baštine u selima koja doživljavaju brzu transformaciju trebalo bi usmjeriti na zaštitu ambijenata, koje čine potezi od nekoliko tradicijskih okućnica. Takve bi ambijente bilo potrebno određivati na razini Prostornih planova uređenja gradova i općina.

Sustavnu zaštitu i održavanje najvrjednijih povijesnih građevina i sklopova moguće je provoditi isključivo na temelju odgovarajuće tehničke dokumentacije kojoj kao podloga moraju prethoditi konzervatorsko-restauratorski istražni radovi. Izuzetno velik broj dvoraca i kurija danas je bez odgovarajuće namjene ili čak izvan nje i samim tim izloženi su neadekvatnom ili nikakvom održavanju, a samim tim i propadanju, pa i nestajanju, što zahtijeva revalorizaciju i pronalaženje odgovarajuće namjene. Sastavni dio prezentacije dvoraca i kurija je i njihovo neposredno okruženje, koje se sastoji od reprezentativnog i gospodarskog dijela. U zonu zaštite obvezno treba uključiti i te prostore, kao i područja značajna za njihovu ekspoziciju.

Arheološka baština zajedno s mjerama zaštite sastavni je dio prostorno planske dokumentacije u posljednjih 30-ak godina. Potrebno je nastaviti s planiranjem terenskih pregleda, istraživanja, zaštite i moguće prezentacije prije svih zahvata u kulturne slojeve bilo da je riječ o izgradnji mreže infrastrukture ili pojedinačne izgradnje u prostoru. Integralni pristup obnovi i prenamjeni dvoraca i kurija jesu očuvanje i afirmacija vrijedne povijesne stratigrafije.

Kultura i kulturna baština vitalni su resursi suvremenog turizma i regionalnog razvoja. Turizam treba promicati identitet, tradiciju i kulturu lokalnih zajednica jer se upravo pravilnim tretmanom identiteta i tradicije jača sposobnost neke destinacije i njezine kulture da se istakne svojom posebnosti na kompetitivnom tržištu turističkih destinacija.

Tablica 17. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s kulturnom baštinom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Bogata kulturna baština, tradicijske vrijednosti koje se u dovoljnoj mjeri ne prepoznaju i ne koriste kao jedan od značajnih razvojnih resursa ZŽ - Nedovoljna briga za očuvanje identiteta i tradicijskih vrijednosti - Nedovoljna briga vlasnika o održavanju i obnovi kulturnih dobara - Nedovoljna financijska sredstva za sustavnu obnovu kulturne i prirodne baštine - Neiskorištavanje mogućnosti financiranja iz EU fondova i drugih izvora - Neiskorištenost potencijala nepokretne materijalne baštine	- Sustavno pratiti stanje kulturnih dobara, vrednovati povijesne graditeljske strukture te predložiti mjere zaštite - Izraditi strategiju održivog korištenja kulturne baštine kao razvojnog resursa - Očuvati i razvijati identitet Zagrebačke županije temeljen na karakterističnim elementima i dijelovima njezinog prostora - Predvidjeti i provesti mjere koje će osigurati očuvanje kulturne baštine na svim razinama planiranja - Planirati uređenje i urbano definiranje nedovršenih i degradiranih prostora s ciljem ispravne prezentacije kulturne baštine - Ako je primjenjivo, obnoviti zgrade kulturne baštine prema najvišim energetske standardima

1.4. Stanje zaštite okoliša i prirode u Zagrebačkoj županiji

1.4.1. Praćenje stanja okoliša, informacijski sustav okoliša, planiranje zaštite okoliša

Sustavno i kvalitetno praćenje stanja okoliša u Zagrebačkoj županiji postoji u određenim segmentima okoliša (voda, tlo, zrak i otpad).

Uspostavljen je nacionalni informacijski sustav (ISZO – Informacijski sustav zaštite okoliša) koji koristi državne, županijske, gradske i općinske podatke i informacije za sustav praćenja stanja okoliša. Informacijski sustav o stanju okoliša, pojedinim sastavnicama okoliša (tlo, vode, zrak) i otpadu dostupan je zainteresiranoj javnosti u svakom trenutku te je moguće podatke pregledavati i analizirati prema različitim kriterijima, između ostaloga i prema prostornom kriteriju.

Javnost je zainteresirana za pitanja zaštite okoliša, što se očituje u radu i aktivnosti organizacija civilnog društva, ali i sve češće zastupljenosti okolišnih tema u medijima. Informiranje javnosti o stanju i problemima okoliša te planiranim zahvatima u okoliš, omogućit će bolje razumijevanje načela održivog razvoja i stvoriti ekološki odgovornu javnost. U proteklom razdoblju poboljšanje je ostvareno u sanaciji postojećih odlagališta i početku procesa zatvaranja istih, izgradnji reciklažnih dvorišta i zelenih otoka, pokretanju niza aktivnosti za gospodarenje posebnim vrstama otpada te donošenju nove i bolje zakonske regulative za sređivanje stanja u području gospodarenja otpadom.

Intenzivno se radi na podizanju svijesti građana i svih društvenih subjekata na području Zagrebačke županije u svrhu daljnje zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša. Kontinuirano se informira javnost o zaštiti okoliša i prirode putem interneta, televizije te drugih sredstava javnog izvještavanja, kako bi se stvorila svjesna i ekološki odgovorna javnost, koja je upoznata sa svim značajkama životnog okruženja u kojem se nalazi. Potrebno je ojačati mehanizme koordinacije između nadležnih tijela, jer će napredak održivog razvitka i zaštite okoliša ovisiti o primjeni donesenih propisa, mehanizama kontrole i nadzora te boljoj suradnji svih sudionika koji su bitni za učinkovitost provedbe politike zaštite okoliša.

Iako je kvaliteta okoliša općenito na zadovoljavajućoj razini, potrebno je kontinuirano pratiti stanje s obzirom na otpad te emisije onečišćujućih tvari u zrak iz procesnih i industrijskih postrojenja. Zagrebačka županija intenzivirala je projekt uspostave održivog gospodarenja otpadom na županijskoj i lokalnoj razini i projekt lokalne mreže za praćenje kvalitete zraka, a općine i gradovi daljnju izgradnju vodoopskrbe i odvodnje te plinifikacije. U tom smislu je s aspekta zaštite okoliša, ali i zdravlja ljudi, potrebno nadziranje svih ključnih parametara, koji su ocjenjeni kao emisije koje mogu uzrokovati lokalno narušavanje kvalitete okoliša u općinama i gradovima, odnosno županiji.

Provođenje propisa iz područja zaštite okoliša podrazumijeva provođenje važećih zakonskih propisa. U sljedećoj tablici prikazani su procesi i aktivnosti u praćenju stanja okoliša.

Tablica 18. Pregled aktivnosti na provođenju zakonskih propisa iz područja zaštite okoliša

RBR	PROCESI	Aktivnosti u procesu
1.	Planiranje i izrada proračuna	- planiranje proračuna (polugodišnje, godišnje) - izrada proračuna (polugodišnje, godišnje) - izrada Izvješća o ostvarenju Proračuna (polugodišnji i godišnji obračun Proračuna) - praćenje izvršenja proračuna - izrada rebalansa proračuna
2.	Praćenje stanja okoliša i zaštita okoliša	- praćenje zakona i propisa iz područja zaštite okoliša i prirode - priprema nacrtu planova i programa iz područja zaštite okoliša - provođenje postupaka strateške procjene utjecaja na okoliš i procjene utjecaja na okoliš - izrada izvješća o stanju okoliša - sufinanciranje lokalnih projekata zaštite okoliša - provođenje lokalnih projekata zaštite okoliša - uspostava informacijskog sustava zaštite okoliša - financijska potpora udrugama za zaštitu okoliša i prirode - provođenje natječaja - priprema i izrada akata (odluka, zaključaka...)
3.	Izrada izvješća	- izrada izvješća po zahtjevu nadležnih ministarstava - izrada izvješća za potrebe državnih agencija - izrada analiza stanja i davanje izvješća

RBR	PROCESI	Aktivnosti u procesu
4.	Praćenje rada javnih ustanova	- praćenje rada Javne ustanove „Zeleni prsten“ Zagrebačke županije
5.	Vođenje Registra onečišćavanja okoliša i izdavanje dozvola za gospodarenje neopasnim otpadom	- vođenje postupaka i izdavanje dozvola za gospodarenje komunalnim i posebnim kategorijama neopasnog otpada - vođenje Registra onečišćavanja okoliša vezano za postupanje s otpadom
6.	Zaštita zraka i vođenje Registra onečišćavanja okoliša u području zaštite zraka	- praćenje stanja u području zaštite zraka - izrada Programa poboljšanja kakvoće zraka - izrada izvješća o provođenju Programa poboljšanja kvalitete zraka - vođenje Registra onečišćavanja okoliša u području zaštite zraka
7.	Vođenje registra onečišćavanja okoliša u području zaštite voda	- vođenje Registra onečišćavanja okoliša, općenito o otpadnim vodama i zaštiti voda
8.	Zaštita prirode	- priprema nacрта planova i programa iz područja zaštite prirode - praćenje provođenja mjera zaštite na zaštićenim područjima prirodnih vrijednosti - izdavanje uvjeta zaštite prirode - izdavanje dopuštenja za zahvate u zaštićenim područjima - izdavanje potvrde glavnog projekta - sudjelovanje u postupcima dodjele koncesija za zaštićena područja - vođenje očevidnika o podacima važnim za zaštitu prirode - zaštita, održavanje i očuvanje, promicanje, korištenje zaštićenih prirodnih vrijednosti - priprema i izrada akata (odluka, zaključaka...)

Izvor: Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Zagrebačke županije, 2022

Tablica 19. Pregled planova i programa zaštite okoliša

OKOLIŠNI DOKUMENT	Datum usvajanja dokumenta	Razdoblje za koje je donosi	Dokument usvojen	Objavljen u službenom glasniku Zagrebačke županije
Program zaštite okoliša Zagrebačke županije	2003.	od 2003. -	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 20/03., 5/05. i 14/07.
Izvješće o stanju okoliša u Zagrebačkoj županiji	10.11.1999.	1999.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 17/99.
	14.12.2005.	2000. – 2004.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 24/05.
	21.9.2010.	2005. – 2008.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/10.
	3.12.2015.	2009. – 2012.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 35/15.
	15.2.2018.	2013. – 2016.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 6/18.
	22.2.2022.	2017. – 2020.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 8/22.
Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka Zagrebačke županije	rujan 2007.	2007. – 2011.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 33/07.
Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Zagrebačke županije	prosinac 2015.	2015. – 2018.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 35/15.
Izvješće o provedbi Programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u Zagrebačkoj županiji	26.4.2011.	2009. – 2011.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 12/11.

OKOLIŠNI DOKUMENT	Datum usvajanja dokumenta	Razdoblje za koje je donosi	Dokument usvojen	Objavljen u službenom glasniku Zagrebačke županije
Izvješće o zaštiti zraka za područje Zagrebačke županije	23.2.2017.	2012. – 2015.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 5/17.
Izvješće o zaštiti zraka za područje Zagrebačke županije	23.2.2021.	2016. – 2019.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 7/21.
Izvješće o provedbi Programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Zagrebačke županije 2016. – 2019.	23.2.2021.	2016. – 2019.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 7/21.
Program mjerenja razine onečišćenosti u lokalnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka za područje Zagrebačke županije	29.9.2017.	od 2017. -	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 30/17.
Plan gospodarenja otpadom Zagrebačke županije	rujan 2011.	2011. – 2019.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 28/11.
Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Zagrebačke županije	29.9.2014.	2012. - 2013.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 23/14
Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Zagrebačke županije	3.12.2015.	za 2014.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 35/15
Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Zagrebačke županije	25.5.2016.	za 2015.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 14/16
Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Zagrebačke županije	30.6.2017.	za 2016.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 19/17

Izvor: Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Zagrebačke županije, 2022

Najvažniji projekti i aktivnosti u području zaštite okoliša, u proteklom razdoblju u većini jedinica lokalne samouprave, bili su uvođenje sustava odvojenog sakupljanja otpada, izgradnja reciklažnih dvorišta i zelenih otoka te izgradnja kanalizacijske i vodovodne mreže, sanacija i čišćenje divljih odlagališta otpada, odvoz glomaznog otpada te plinifikacija naselja. Kao ključni problemi u zaštiti okoliša jedinica lokalne samouprave, navode se divlja odlagališta otpada, otpadne vode te sanacija postojećih odlagališta otpada. Ilegalna odlagališta otpada postoje u svim općinama i gradovima, čija se sanacija vrši uglavnom povremenim čišćenjem i odvoženjem na legalna odlagališta.

Stanje zaštite okoliša u jedinicama lokalne samouprave Zagrebačke županije, s obzirom na provedene projekte, uložena financijska sredstva, donesene dokumente (planovi gospodarenja otpadom), odluke i zaključke iz područja zaštite okoliša, mnogo je bolje te pokazuje znatan pomak u odnosu na stanje okoliša od prije deset godina. Posljedica navedenog je ulazak Hrvatske u Europsku uniju koja se obvezala implementirati i provoditi direktive u svezi gospodarenja otpadom te zaštite okoliša općenito. Radi poboljšanja stanja zaštite okoliša neophodno je da jedinice lokalne samouprave osiguraju više ljudskih resursa i financijskih sredstava za provođenje projekata, a posebno u području gospodarenja otpadom.

Tablica 20. Pregled planova gospodarenja otpadom JLS Zagrebačke županije

JLS	PGO usvojen	Razdoblje za koje je donesen PGO	PGO objavljen u službenom glasniku	PGO JLS usklađen s PGO RH
Dugo Selo	Da	2017. – 2022.	„Službeni glasnik Grada Dugog Sela“, broj 02/18	Da
Ivanić-Grad	Da	2017. – 2022.	„Službeni glasnik Grada Ivanić-Grada“, broj 03/18	Da
Jastrebarsko	Da	2017. – 2022.	„Službeni vjesnik Grada Jastrebarskog“, broj 1/18	Da

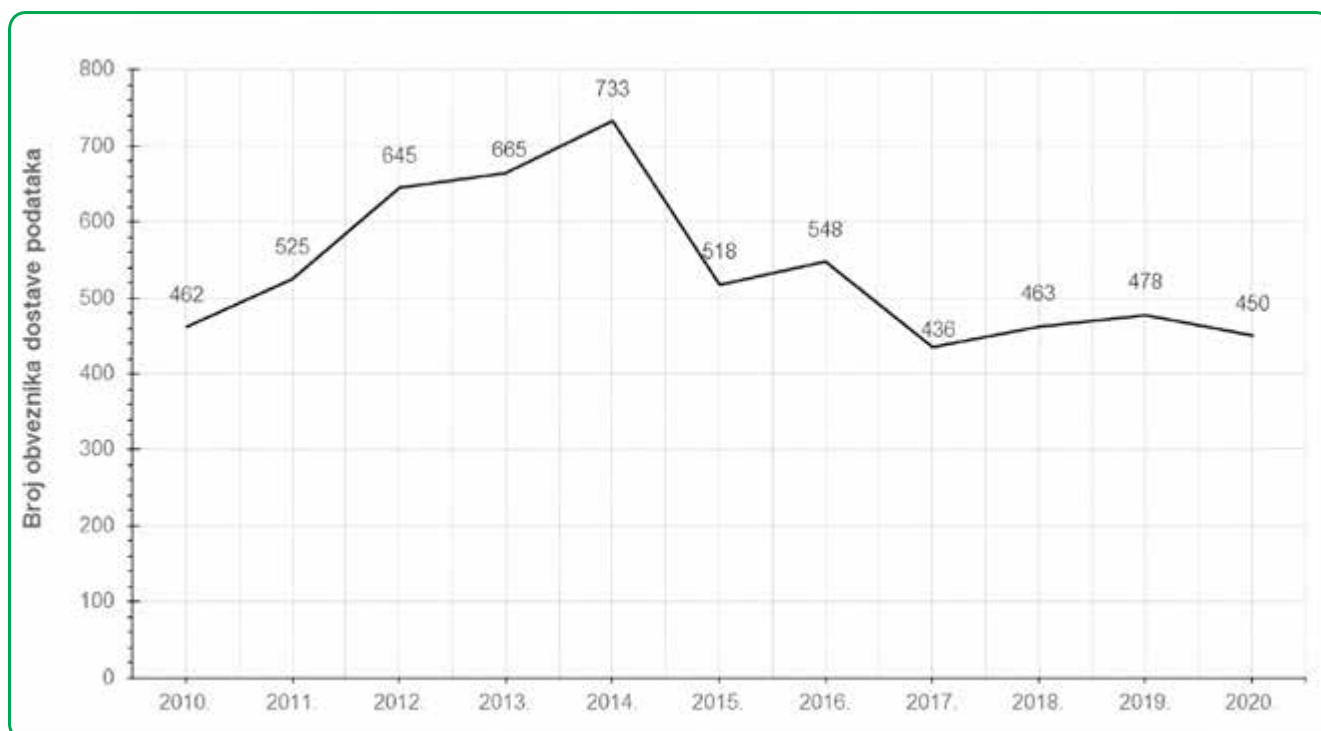
JLS	PGO usvojen	Razdoblje za koje je donesen PGO	PGO objavljen u službenom glasniku	PGO JLS usklađen s PGO RH
Samobor	Da	2018. – 2023.	„Službene vijesti Grada Samobora“, broj 2/18	Da
Sveta Nedelja	Da	2017. – 2022.	„Glasnik Grada Svete Nedelje“, broj 7/18	Da
Sv. Ivan Zelina	Da	2017. – 2022.	„Zelinske novine“, broj 10/18	Da
Velika Gorica	Da	2018. – 2023.	„Službeni glasnik Grada Velike Gorice“, broj 4/18	Da
Vrbovec	Da	2018. – 2023.	„Glasnik Grada Vrbovca“, broj 6/18	Da
Zaprešić	Da	2014. – 2020.	„Službene novine Grada Zaprešića“, broj 1/15	Ne
Bedenica	Da	2018. – 2023.	„Glasnik – službeno glasilo Općine Bedenica“, broj 1/19	Da
Bistra	Da	2017. – 2023.	„Službeni glasnik Općine Bistra“, broj 04/17	Ne
Brdovec	Da	2017. – 2022.	„Glasnik Općine Brdovec“, broj 08/18	Da
Brckovljani	Da	2017. – 2022.	„Dugoselska kronika – Službeni Glasnik općine Brckovljani“, broj 9/18	Da
Dubrava	Da	2013. – 2017.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 06/13	Ne
Dubravica	Da	2018. – 2023.	„Službeni glasnik općine Dubravica“, broj 4/18	Da
Farkaševac	Da	2017. – 2022.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 9/16 i 3/18	Ne
Gradec	Da	2014. – 2020.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 35/14	Ne
Jakovlje	Da	2017. – 2022.	„Službeni glasnik općine Jakovlje“, broj 02/18	Da
Klinča Sela	Da	2018. – 2023.	„Službeni Glasnik Općine Klinča Sela“, broj 3/20	Da
Kloštar Ivanić	Da	2018. – 2023.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 36/18	Da
Krašić	Da	2018. – 2023.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 16/19	Da
Krvarsko	Da	2017. – 2022.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 12/18	Da
Križ	Da	2017. – 2022.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 37/18	Da
Luka	Ne	-	Ne	Ne
Marija Gorica	Da	2017. – 2022.	„Službeni glasnik općine Marija Gorica“, broj 194/18	Da
Orle	Da	2018. – 2023.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 27/18	Da
Pisarovina	Da	2017. – 2022.	„Službene novine općine Pisarovina“, broj 8/17 II dio	Da
Pokupsko	Da	2017. – 2022.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 48/19	Da
Preseka	Da	2018. – 2023.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 38/18	Da
Pušća	Da	2017. – 2022.	„Službeni glasnik općine Pušća“, broj 3/18	Da
Rakovec	Da	2017. – 2022.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 12/18	Da
Rugvica	Da	2018. – 2023.	„Dugoselska kronika – Službeni Glasnik općine Rugvica“, broj 3/18	Da
Stupnik	Da	2017. – 2022.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 17/18	Da
Žumberak	Da	2018. – 2023.	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 35/18	Da

Izvor: Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Zagrebačke županije, 2022.0

U 2008. godini, Pravilnikom o Registru onečišćavanja okoliša, uspostavljen je Registar onečišćavanja okoliša, a čini skup podataka o izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu ispuštanja, prijenosa i odlaganja onečišćujućih tvari i otpada u okoliš. Za pristup i vođenje Registra onečišćavanja okoliša (ROO) koristi se elektronička programska oprema (aplikacija) koja omogućava mrežni unos, obradu i prikaz podataka. Također, javnosti su dostupne baze podataka o onečišćivačima i ispuštanjima onečišćujućih tvari i otpada u okoliš (zrak, tlo i vodu) iz pojedinačnih izvora. Elektronička programska oprema putem interneta omogućava pristup Registru onečišćavanja okoliša, čime se osigurava obaveza dostavljanja podataka o onečišćavanju okoliša i način izvještavanja u Republici Hrvatskoj te obaveza izvještavanja Europskoj komisiji.

Na slici 16. prikazan je porast broja obveznika koji su dostavili podatke o ispuštanjima onečišćujućih tvari u okoliš u ROO bazu, u razdoblju od 2010. do 2020. godine. U 2015. godini vidljiv je pad broja obveznika dostave podataka, a razlog je novi Pravilnik o Registru onečišćavanja okoliša, Novi Pravilnik propisuje više granične vrijednosti ispuštanja onečišćenja za tlo, vodu, zrak i otpad pa su mnoge tvrtke i obrti prestali biti obveznici unosa podataka u ROO bazu te njihovi korisnički računi ne ulaze u ukupan broj obveznika za navedenu godinu. Slika 16. prikazuje broj obveznika kroz proteklo desetogodišnje razdoblje kako bi se dobio prikaz razvoja ove iznimno važne baze podataka.

Slika 16. Broj obveznika dostave podataka u ROO bazu u razdoblju od 2010. do 2020.

Izvor: Izvješće o stanju okoliša u Zagrebačkoj županiji 2017. – 2020.; Registar onečišćavanja okoliša – Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, 2020.

Tablica 21. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sustavom praćenja i informiranja o okolišu

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljno razvijen sustav praćenja okoliša - Slabo informiranje građana o stanju okoliša - Slaba ekološki odgovorna javnost - Slaba educiranost građana o sustavu zaštite okoliša - Nedostatna edukacija građana o održivom gospodarenju otpadom - Provedba zakonskih propisa - Nedostatna upotreba i implementacija informatičkih tehnologija u sustav praćenja zaštite okoliša i informiranja javnosti	- Efektivnije pratiti stanje okoliša po svim sastavnicama - Intenzivnije provoditi i kontinuirano ažurirati postojeće planove – u prvom redu Program zaštite okoliša županije - Informacijske tehnologije spojiti sa zaštitom okoliša - Staviti sve važnije informacije i zakonske propise iz područja zaštite okoliša na internetsku stranicu županije - Internetsku stranicu županije s informacijama o okolišu učiniti vidljivijom - Poticati građane da sudjeluju u zaštiti okoliša

1.4.2. Stanje okoliša po segmentima: vode, tlo, zrak

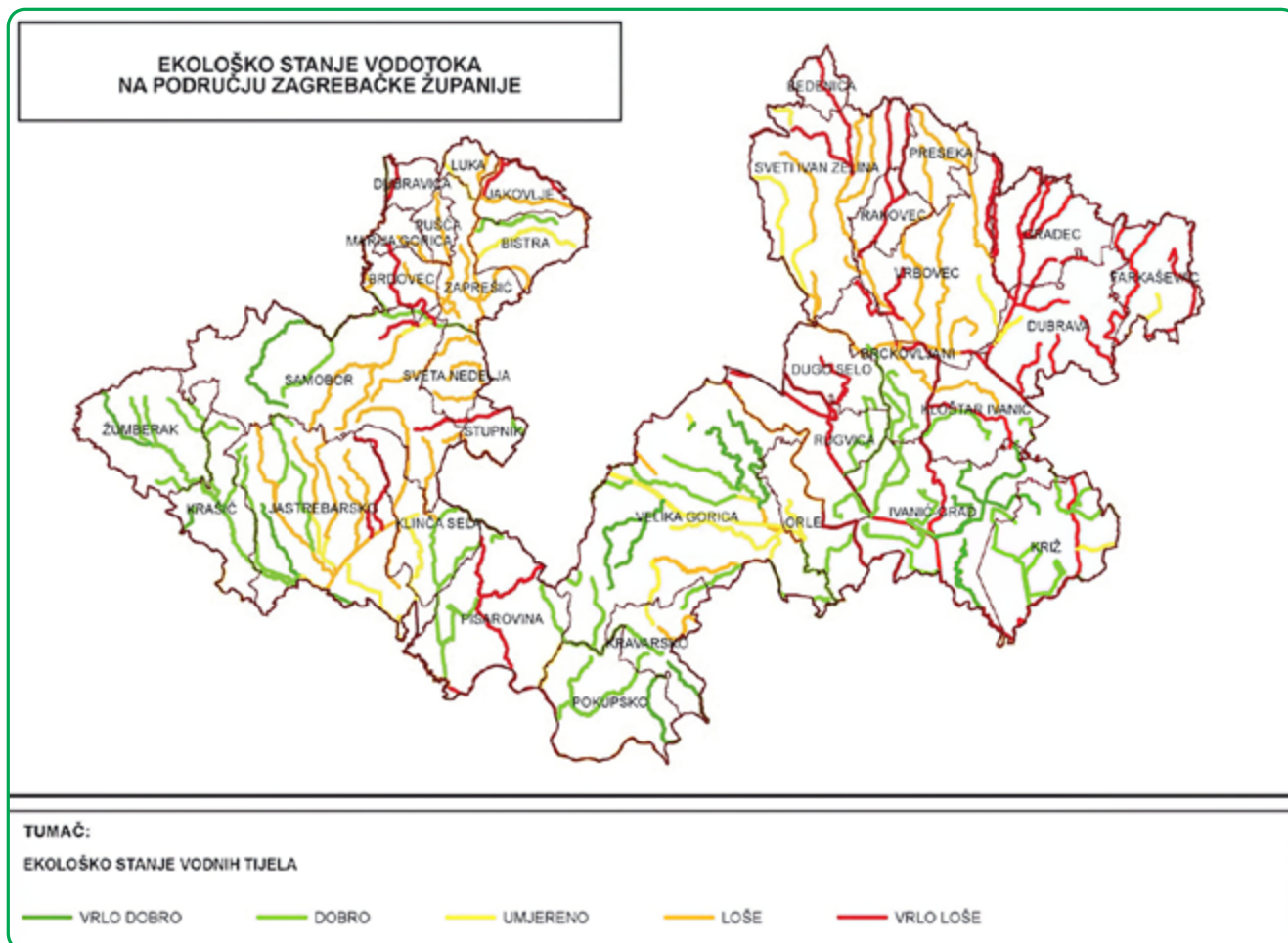
Vode

Na području Zagrebačke županije nalazi se preko 5.600 km vodotoka, odnosno vodnogospodarskih objekata (pored prirodnih vodotoka Hrvatske vode održavaju i kanale I, II reda te detaljnu mrežu kanala III i IV reda). Pravni status voda i vodnog dobra, način i uvjeti upravljanja vodama (korištenje voda, zaštita voda, uređenje vodotoka i dr.), način organiziranja i obavljanja poslova te zadataka upravljanja vodama, određeni su Zakonom o vodama, ali i drugim podzakonskim aktima koji uređuju pitanje i zaštitu voda. Zakonom o vodama također su osnovane i „Hrvatske vode“, kao pravna osoba za obavljanje poslova upravljanja vodama.

Hrvatske vode prate kvalitetu voda u Županiji na 31 mjernom mjestu uz dinamiku od 2 do 26 puta u godini, a uzorkovanje i ispitivanje voda obavlja se na temelju mjerenja pojedinih skupina pokazatelja kakvoće kopnenih površinskih voda Zagrebačke županije.

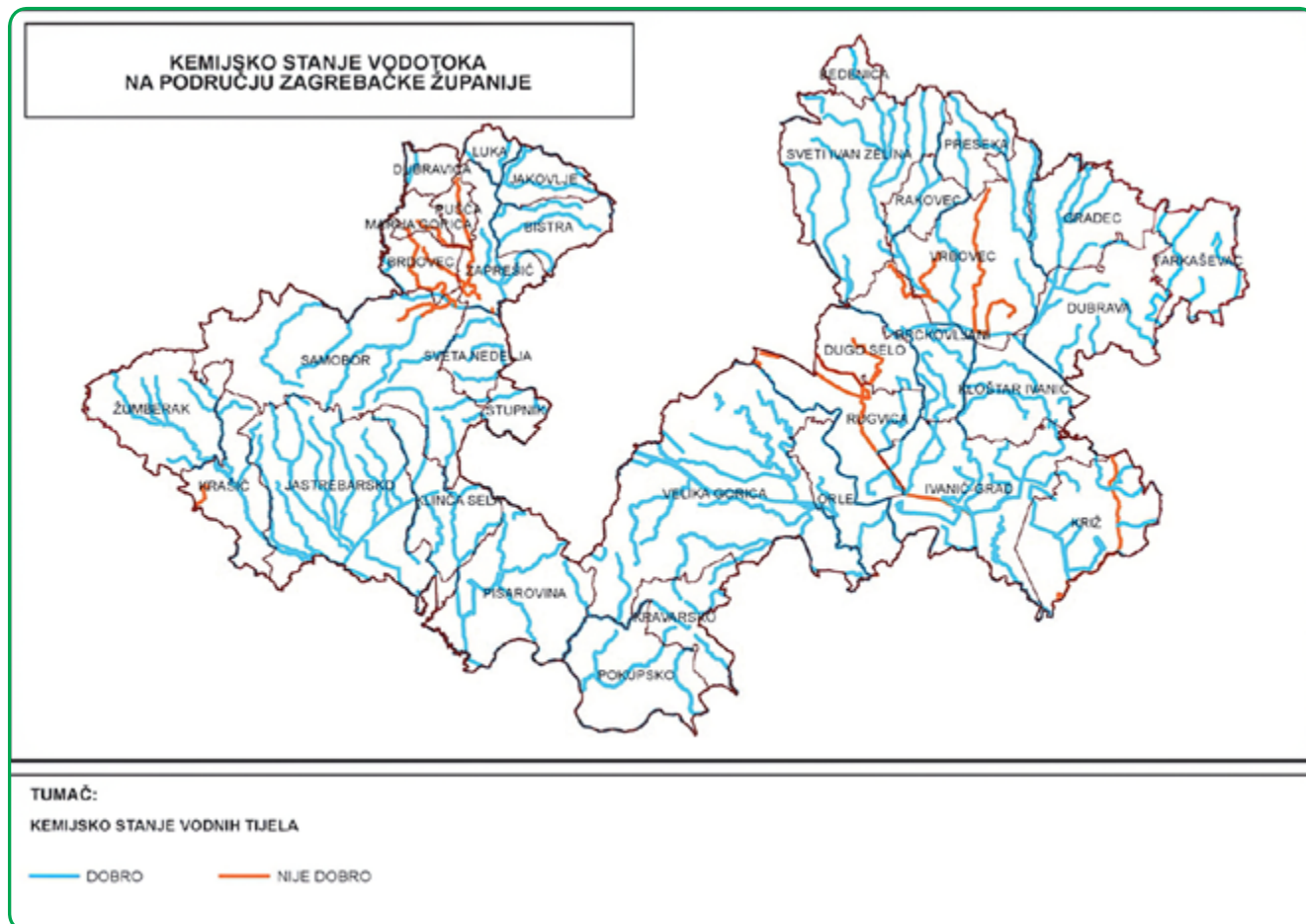
Prema dostupnim podacima Hrvatskih voda, a prema Uredbi o standardu kakvoće voda, stanje podzemnih voda na području Zagrebačke županije je dobro, dok su pojedini dijelovi glavnih površinskih tokova (Sava, Kupa, Lonja, Odra, Krapina i Sutla) u relativno lošem, odnosno vrlo lošem ekološkom stanju. Podaci Hrvatskih voda, odnosno analize opterećenja na površinskim tokovima su opisnog karaktera prema kojem su fizikalno kemijski pokazatelji (BPK5, ukupni dušik i ukupni fosfor) i specifične onečišćujuće tvari (arsen, bakar, cink, krom, fluoridi, adsorbilni organski halogeni (AOX) i poliklorirani bifenili) u dobrom stanju, dok su hidromorfološki elementi vrlo loši (hidrološki režim, kontinuitet toka, morfološki uvjeti i indeks korištenja). Kemijsko stanje (klorfenvinfos, klorpirifos, diuron i izoproturon) površinskih vodotoka također je u dobrom stanju.

Slika 17. Ekološko stanje vodotoka na području Zagrebačke županije

Izvor: Plan upravljanja vodnim područjima 2016.-2021., podaci Hrvatskih voda, Vodnogospodarski odjel za gornju Savu; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Slika 18. Kemijsko stanje vodotoka na području Zagrebačke županije

Izvor: Plan upravljanja vodnim područjima 2016.-2021., podaci Hrvatskih voda, Vodnogospodarski odjel za gornju Savu; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Prema podacima Hrvatskih voda, stanje tijela podzemne vode za područje Zagrebačke županije odnosno za svih 6 vodnih tijela ocijenjeno je kao ukupno „dobro“ stanje, a određeno je također „dobro“ kemijsko stanje te „dobro“ količinsko stanje.

Županijska skupština Zagrebačke županije osnovala je 2007. godine trgovačko društvo „Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o.“, a predmet poslovanja tvrtke čine sljedeće djelatnosti: djelatnost javne vodoopskrbe i djelatnost javne odvodnje. Temeljem Zakona o vodama djelatnost javne vodoopskrbe i javne odvodnje obavljaju javni isporučitelji vodne usluge. Isporučitelji vodnih usluga djelatnost vodoopskrbe obavljaju na vodoopskrbnom području (vodoopskrbne zone), a djelatnost odvodnje otpadnih voda na području aglomeracije. Područje koje obuhvaća jedno ili više vodoopskrbnih područja i aglomeracija zove se uslužno područje

Odlukom o podjeli i prijenosu poslovnih udjela trgovačkog društva „Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o.“ dana 1.7.2016., poduzeće Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije, postala je jedini javni isporučitelj vodnih usluga na području istočnog dijela županije. Time su dosadašnji isporučitelji vodnih usluga („Vodovod Zelina“, „Vodoopskrba i odvodnja Vrbovec“, „Dukom – vodoopskrba i odvodnja“, „Vodoopskrba i odvodnja Ivanić-Grad“, „Odvodnja Ivanić-Grad“ i „Komunalac Brckovljani“) temeljem ugovora pripojeni trgovačkom društvu „Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o.“

Izvorišta vode vodoopskrbnih sustava Zagrebačke županije su većim dijelom podzemne vode na području aluvijalne doline rijeke Save (Šibice, Strmec, Velika Gorica), a manjim dijelom koriste se kaptaže na gorskim vodonosnicima (Slapnica i Lipovec na vodoopskrbnom sustavu Samobor te izvorišta vodoopskrbnog sustava Jastrebarsko i Klinča Sela).

Prema podacima Hrvatskih voda u 2019. godini za područje Zagrebačke županije utvrđeno je da je cca 76,4% stanovništva Zagrebačke županije priključeno na sustave javne vodoopskrbe, dok se preostalih 23,6% stanovništva još uvijek opskrbljuje vodom uz korištenje individualnih zahvata ili manjih lokalnih vodovoda. S obzirom na izgrađenost vodoopskrbne mreže na području županije, mogućnosti priključenja stanovništva na sustav javne vodoopskrbe iznosi 88,5% za 2019. godinu. Razlog zbog kojeg se stanovništvo ne priključuje na javne vodoopskrbne sustave prvenstveno je ekonomski (skup priključak), a drugi je razlog dostupnost pitke vode iz lokalnih vodovoda i vlastitih vodozahvata. Ako se promatra periferni prostor Zagrebačke županije, udaljen od većih gradova i glavnih prometnih pravaca, može se zaključiti da je javna vodoopskrba vrlo slabo zastupljena, a što je pogotovo izraženo na istočnim i južnim dijelovima Zagrebačke županije.

Na području Zagrebačke županije svi gradovi (Dugo Selo, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Samobor, Sveta Nedelja, Sveti Ivan Zelina, Velika Gorica, Vrbovec i Zaprešić) kao i općine Bistra, Brdovec, Pušća, Luka, Krašić, Klinča Sela, Stupnik, Rugvica, Križ i Kloštar Ivanić imaju potpuno ili djelomično izgrađen sustav javne odvodnje određenog opsega. Svi postojeći sustavi odvodnje koji uglavnom pokrivaju centralne dijelove naselja i gradova te imaju više pojedinačnih ispusta u vodotoke. Manja naselja odvodnju otpadnih voda rješavaju putem sabirnih jama ili individualnih septičkih jama uz ispušt otpadnih voda u obližnje vodotoke.

Tablica 22. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem voda

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Onečišćenje površinskih i podzemnih voda ispuštanjem nepročišćenih otpadnih voda (sukladno tome problem je i nedovoljan broj ugrađenih pročištača otpadnih voda)¹ - Nepostojanje planskog okvira za održivo upravljanje i zaštitu slivova -	- Ulaganja u vodoopskrbnu i kanalizacijsku mrežu - Smanjiti broj i intenzitet onečišćenja voda na području ZZ, posebno u osjetljivim područjima, uvažavajući prihvatni kapacitet recipijenta - Povećati opseg pročišćavanja otpadnih voda prije ispuštanja u vodotoke ugradnjom pročištača otpadnih voda - Uspostaviti sustav obrade mulja dobivenog pročišćavanjem otpadnih voda - Donijeti odgovarajuće županijske planove zaštite i održivog gospodarenja vodama

Tlo

Većina zemljišnih površina nema ograničenja za poljoprivredu prema zakonskim propisima za konvencionalni uzgoj, a znatan dio ni prema kriterijima za ekološki uzgoj. Zbog izražene konkurencije različitih korisnika (širenje urbanih područja, izgradnja infrastrukture, poslovne zone, eksploatacija mineralnih sirovina) najvrjednija su poljoprivredna tla istodobno najugroženija. U području sustavnog praćenja kvalitete tala na području Zagrebačke županije nema velikog pomaka.

Tablica 23. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem tala

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedostatno sustavno praćenje kvalitete tala - Onečišćenje tala otpadom, otpadnim vodama, blizinom prometnice, intenzivnom poljoprivredom - Gubitak tala erozijom - Pojava klizišta uslijed djelovanja ljudi i klimatskih promjena - Ugroženost poljoprivrednih tala	- Racionalnije koristiti tlo – posebno ono najkvalitetnije/obrađivo – sustavnijim upravljanjem tim prirodnim resursom - Nastaviti projekt unapređenja biljne proizvodnje - Smanjiti ugroženost poljoprivrednih tala

Zrak

Onečišćenje zraka uzrokovano je izravnim i neizravnim ljudskim djelovanjem, koje nepovoljno utječe na ljudsko zdravlje, kvalitetu življenja i/ili kvalitetu okoliša u cjelini. Zakon o zaštiti zraka, koji primjenjuje pravnu stečevinu Europske unije te međunarodni ugovori, temeljni su propisi za zaštitu zraka kojim se određuju nadležnost i odgovornost za zaštitu zraka, planski dokumenti, praćenje i procjenjivanje kvalitete zraka, mjere za sprječavanje i smanjivanje onečišćavanja zraka, izvještavanje o kvaliteti zraka i razmjeni podataka. Također, Zakon o zaštiti zraka određuje uspostavu informacijskog sustava zaštite zraka, financiranje zaštite zraka te provođenje upravnog i inspekcijuskog nadzora.

Županijska skupština Zagrebačke županije na svojoj 14. sjednici, održanoj dana 3. prosinca 2015. godine donijela je Odluku o donošenju Programa zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Zagrebačke županije. Glavni ciljevi Programa su trajno poboljšanje kvalitete zraka i očuvanje unutar zakonom propisanih vrijednosti, zaštita ozonskog sloja te ublažavanja klimatskih promjena u cilju zaštite zdravlja, prirodnog okoliša i materijalnih dobara.

Svrha Programa je određivanje odgovarajućih mjera po sektorima utjecaja na zrak (prometni sektor, industrijski sektor, sektor opće potrošnje i pripadajući podsektori), prvenstva provođenja mjera, rokova izvršavanja, nositelja odnosno obveznika provedbe mjera kao i procjena sredstava za provedbu programa te redosljed korištenja sredstava prema utvrđenim prioritarnim mjerama i aktivnostima.

Sukladno Zakonu o zaštiti zraka onečišćenje dolazi iz više izvora, a dijele se na pokretne i nepokretne emisijske izvore. Sektori koji djeluju na zrak su energetika, promet, održivo gospodarenje otpadom, poljoprivreda, šumarstvo i turizam. Za područje Zagrebačke županije najznačajniji sektorski pritisci dolaze iz prometa, industrije (uključujući i energetski sektor) te sektora opće potrošnje.

Ocjena kvalitete zraka daje se na temelju izmjerenih koncentracija onečišćujućih tvari u zraku koje se uspoređuju s graničnim vrijednostima (GV) za zaštitu zdravlja ljudi, kvalitetu življenja, zaštitu vegetacije i ekosustava:

- prva kategorija kvalitete zraka – čist ili neznatno onečišćen zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon,
- druga kategorija kvalitete zraka – onečišćen zrak: prekoračene su granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon.

Prema razinama onečišćenosti zraka, prostor Republike Hrvatske klasificira se u pet zona i četiri aglomeracije, a sukladno Uredbi o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske, Zagrebačka županija se nalazi u aglomeraciji oznake HR1

Ocjena kvalitete zraka za područje Zagrebačke županije, napravljena za potrebe izrade Programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Zagrebačke županije, pokazala je da najveći doprinos emisija dolazi iz sektora opće potrošnje (71%), zatim iz prometnog sektora (27%) te industrije (2%).

Sektor opće potrošnje zastupljen je s najvećim udjelom emisija, jer koristi najviše energije, posebice kućanstva tijekom hladnijeg dijela kalendarske godine. U ukupnim emisijama iz sektora opće potrošnje odoskaču emisije ugljičnog monoksida (65%) kao posljedica korištenja biomase u kućanstvima. Emisije NMHOS (10%), NO_x (10%) i PM₁₀ (13%) su ujednačene, dok najmanji doprinos ukupnim emisijama daju emisije sumpornih oksida (2%).

U industrijskom sektoru oko 35% emisija otpada na emisije ugljičnog monoksida, zatim slijede emisije lakohlapivih nemetanskih organskih spojeva s udjelom od 24%. Veći udio u ukupnim emisijama još zauzimaju emisije dušikovih spojeva izraženi kao dušikovi oksidi s udjelom od 22%, dok je udio emisija sumpornih spojeva oko 12%, a lebdećih čestica (PM10) oko 7%. Emisije fluorovodika i benzena zajedno čine 0,03% ukupnih emisija i mogu se smatrati zanemarivima.

Kvaliteta zraka, ocjenjena temeljem matematičkog modeliranja, ukazuje da na osnovu razmatranih emisija na razini godine ne dolazio do prekoračenja graničnih i ciljnih vrijednosti temeljem Uredbe o razinama onečišćujućih tvari u zraku, izuzev ozona za koji nije moguće dati matematičku procjenu emisijskih koncentracija u zraku. U tom se smislu rezultati modela, poklapaju s provedenim indikativnim mjerenjima i procijenjenom kvalitetom zraka (zrak prve kategorije - zrak čist ili neznatno onečišćen) u aglomeraciji HR1 u kojoj se nalazi i Zagrebačka županija (izuzev ozona).

Tablica 24. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem zraka

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Lokalna onečišćenja zraka (promet, divlja odlagališta otpada, itd.) - Utjecaj onečišćenja zraka iz prometnog sektora - Nedovoljna plinifikacija općina i gradova - Neuređena odlagališta komunalnog otpada - Nedovoljna ulaganja u promotivne kampanje za kupnju i korištenje „čistih“ prijevoznih sredstava	- Osigurati sustavno praćenje kvalitete zraka (uspostava i razvijanje regionalne mreže za praćenje kvalitete zraka u ZŽ) - Osigurati najvišu moguću kvalitetu zraka na cijelom području ZŽ - Daljnja izgradnja plinske mreže kako bi postojeći i budući uređaji za loženje/grijanje koristili plin umjesto drugih fosilnih goriva (nafta, lož ulje, mazut) - Sanirati sva postojeća odlagališta neopasnog komunalnog otpada na način da se predvidi termička obrada odlagališnih plinova ili biološka obrada odlagališnog plina popuštanjem kroz sloj biofiltera - Upotreba obnovljivih izvora energije i alternativnih goriva (biomasa, RDF/SRF, bioplin, sunčeva energija, energija vjetra i geotermalna energija) s ciljem smanjivanja ukupnih emisija ugljičnog dioksida - Ulaganje u energetska učinkovitost ugradnjom solarnih kolektora, zamjenom starih peći, ugradnjom dizalica topline, rekonstrukcijom vanjske ovojnice i stolarije, označavanjem trošila, individualna mjerenja potrošnje i sl. - Financiranje i promocija učinkovite vožnje korištenjem drugih načina prijevoza uz promicanje javnog prijevoza i korištenje čistih (hibridnih) prometnih sredstava

1.4.3. Otpad

Sustav upravljanja otpadom neophodan je u današnjem svijetu. Stalni eksponencijalni rast stanovništva i povećana potražnja za prirodnim resursima, razlog su nastajanju velikih količina otpada. Za buduće generacije, čovječanstvo treba postići optimalno korištenje resursa te se u tu svrhu stvaraju nove tehnologije za obradu i recikliranje otpada. Problemi vezani uz zaštitu okoliša redovito imaju interdisciplinarni karakter, što zahtijeva pronalaženje načina za njihovo rješavanje u više područja.

U Zagrebačkoj županiji ne postoji jedinstveni sustav gospodarenja otpadom na razini županije, a postoje i značajne razlike u sustavu gospodarenja otpadom na razini gradova i općina. Zakonom o održivom gospodarenju otpadu („Narodne novine“, broj 94/13) utvrđeno je da su županije i Grad Zagreb odgovorni za gospodarenje svim vrstama otpada, osim opasnim, a gradovi i općine za gospodarenje komunalnim otpadom, iz čega proizlazi zajednička odgovornost i potreba za koordinacijom i suradnjom

U Zakonu o održivom gospodarenju otpadu komunalni otpad je definiran kao otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede i šumarstva. Skupljanjem komunalnog otpada obuhvaćeno je 100% kućanstava u Zagrebačkoj županiji. Prema ključnom broju otpada, sukladno Pravilniku o katalogu otpada najviše je skupljeno miješanog komunalnog otpada (ključni broj otpada 20 03 01) s 90,8% udjela, potom slijedi glomazni otpad (ključni broj otpada 20 03 07) s 5,8% udjela te u manjem postotku ostale kategorije komunalnog otpada. Količina komunalnog otpada u Zagrebačkoj županiji ima tendenciju porasta što je posljedica povećanja obuhvaćenosti broja stanovnika organiziranim sakupljanjem, odvozom i odlaganjem otpada te povećanja specifične količine otpada koju proizvodi stanovništvo. Skupljanje komunalnog otpada u Zagrebačkoj županiji obavlja 11 registriranih i ovlaštenih skupljača otpada.

Sustav gospodarenja otpadom organiziran je na način da na području Zagrebačke županije svi ovlaštene skupljači s kućnog praga odvoze miješani komunalni otpad, dok se papir i plastika odvoze s kućnog praga u većini jedinica lokalne samouprave. Selektivno skupljanje iskoristivog otpada (staklo, plastika, papir, metal, biorazgradivi otpad i dr.) omogućen je građanima putem reciklažnih dvorišta i zelenih otoka od kojih preuzimaju ovlaštena poduzeća.

Kroz proteklo razdoblje količina skupljenog miješanog komunalnog otpada se smanjila, što ukazuje na sve veće količine iskoristivog otpada iz ukupne mase miješanog komunalnog otpada kojeg stvaraju ponajviše građani, a zatim i pravne osobe. Odvojeno se skuplja staklo, metal, PET ambalaža i papir, dok se aluminijske ambalaže, baterije, automobilske gume, odbačena vozila, građevinski otpad, EE otpad, kemikalije i stari lijekovi te medicinski otpad zbrinjavaju putem ovlaštenih tvrtki i obrta koje posjeduju koncesije i dozvole za gospodarenje otpadom.

Na slici 19. prikazan je trend smanjivanja količine odloženog komunalnog otpada u Zagrebačkoj županiji u razdoblju od 2010. do 2020. godine, što je pokazatelj intenzivnije primjene sustava odvojenog prikupljanja otpada u općinama i gradovima Zagrebačke županije u zadnjih deset godina.

Slika 19. Količine odloženog otpada na odlagalištima u Zagrebačkoj županiji od 2010. – 2020.

Izvor: Izvješće o stanju okoliša u Zagrebačkoj županiji 2017. – 2020.

U Zagrebačkoj županiji postoji devet odlagališta komunalnog otpada, a aktivnih je šest koje otpad odlažu na pripremljene radne plohe (kazete). Nakon popunjavanja, radne plohe se zatvaraju stavljanjem završnog sloja zemlje. Svaka radna ploha je uređena na način da iz nje izlaze plin i procjedna voda. Kada se uspostavi centar za gospodarenje otpadom (CGO) postojeća odlagališta otpada označena su i kao buduće lokacije pretovarnih stanica. Centar za gospodarenje otpadom složena je građevina čija je osnovna funkcija prihvata otpada iz sakupljačke mreže te njegova obrada.

Osnovni preduvjet organizacije sustava gospodarenja otpadom Zagrebačke županije je organiziranje prijevoza otpada od pretovarnih stanica do CGO-a. Pretovarna stanica je uređen i ograđen objekt namijenjen, skladištenju, pripremi i pretovaru miješanog komunalnog otpada iz sakupljačkih mreža jedinica lokalne samouprave, u vozila većeg kapaciteta radi ekonomičnijeg prijevoza na daljnju obradu i/ili zbrinjavanje. Prema IV. Izmjenama i dopunama Prostornog plana Zagrebačke županije, pretovarne stanice je moguće izgraditi na osam postojećih službenih odlagališta otpada: Andrilovac, Dugo Selo; Tarno, Ivanić-Grad; Božićka, Jastrebarsko; Cerovka, Sveti Ivan Zelina; Mraclinska Dubrava, Velika Gorica; Beljavine, Vrbovec; Novi Dvori, Zaprešić i Trebež, Samobor

Tablica 25. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s otpadom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- „Službena“ odlagališta komunalnog otpada koja ne zadovoljavaju kriterije suvremenog sanitarnog deponija otpada - „Divlji deponiji“ koji se i nakon saniranja ponovno obnavljaju - Dugotrajna uspostava novog cjelovitog sustava gospodarenja otpadom - Nedovoljno razvijen sustav odvojenog prikupljanja otpada - Odlaganje otpada bez prethodne obrade i analize - Postojanje divljih odlagališta - Nije sustavno riješeno odlaganje svih kategorija otpada (biorazgradivog otpada)	- Uspostaviti cjelovit sustav gospodarenja otpadom - Izgraditi centar za gospodarenje otpadom i pretovarne stanice*** - Zatvoriti i sanirati neusklađena odlagališta komunalnog otpada koja ne zadovoljavaju suvremene kriterije - Sanirati lokalitete onečišćene divljim deponijima i poduzeti mjere za sprečavanje njihova obnavljanja - Podizati svijest i odgovornost građana o važnosti i prednosti odvojenog prikupljanja otpada - Jačati svijest i odgovornost pravnih i fizičkih osoba čijim gospodarskim aktivnostima nastaje otpad o potrebi redovite dostave podataka u elektroničku bazu Registra onečišćavanja okoliša - Prostorno planskom dokumentacijom omogućiti sustavno gospodarenje otpadom - Poticati privatnu inicijativu za obradu i gospodarenje otpadom

*** Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine ("NN" 3/17), a posebno Odlukom Vlade Republike Hrvatske o implementaciji Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, planirana je priprema i implementacija projekta CGO Zagreb. Nositelji su Grad Zagreb i Zagrebačka županija.

1.4.4. Praćenje zaštite prirode, informacijski sustav, planiranje i provođenje zaštite prirode

Temeljem Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 70/05), Odlukom Županijske skupštine iz 2007. godine, osnovana je Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim dijelovima prirode na području Zagrebačke županije „Zeleni prsten“.

Temeljem Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 80/13, 15/18, 14/19), i važećih Uredbi o ekološkoj mreži Javna ustanova obavlja djelatnosti zaštite, održavanja i promicanja zaštićenog područja u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, nadzire provođenje uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravljaju te sudjeluju u prikupljanju podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode (monitoring), a također obavlja i sljedeće poslove:

- prati i proučava stanje zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti na području Županije te vodi odgovarajuće evidencije o njima i njihovom stanju,
- temeljem stručnih elaborata priprema i nadležnim tijelima Županije predlaže akte o proglašenju zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti iz nadležnosti Županije,
- priprema i nadležnim tijelima predlaže mjere zaštite zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti i nadzire njihovo izvršavanje,
- pred nadležnim inspekcijskim tijelima pokreće postupke nadzora i poduzimanja mjera zaštite zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- razmatra pristigle ponude i daje prijedloge za prvokup zemljišta na zaštićenim prirodnim vrijednostima,
- brine se o organizaciji pravilnog održavanja, zaštite i korištenja zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- pruža stručnu pomoć vlasnicima i korisnicima zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti u izvršavanju njihovih obveza prema zaštićenim prirodnim vrijednostima, a osobito davanjem stručnih mišljenja i naputaka,

- priprema, organizira i provodi aktivnosti promicanja zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti, kao dijela prirodne baštine Županije,
- obavlja druge stručne poslove zaštite prirode iz djelokruga Županije.

Po prethodno dobivenom mišljenju Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Upravno vijeće javne ustanove donosi godišnje financijske planove i programe zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja i drugih zaštićenih dijelova prirode na području Zagrebačke županije, na koje Župan Zagrebačke županije daje svoje suglasnosti. Nadležnom Upravnom odjelu Javna ustanova dostavlja također mjesečna i godišnja financijska izvješća te izvješće o realizaciji godišnjeg programa.

Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, Odsjek za zaštitu okoliša, Zagrebačke županije, u okviru svog djelokruga, sudjeluje u pripremi nacrtu planova i programa iz područja zaštite prirode, prati provođenja mjera zaštite na zaštićenim područjima prirodnih vrijednosti, izdaje uvjete zaštite prirode i dopuštenja za zahvate u zaštićenim područjima, sudjeluje u postupcima dodjele koncesija za zaštićena područja, vodi očevidnike o podacima važnim za zaštitu prirode te priprema i izrađuje akte u cilju zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih prirodnih vrijednosti.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja prikuplja, obrađuje i objedinjuje podatke o stanju prirode, izrađuje izvješća, vodi baze podataka te priprema stručne podloge za zaštitu pojedinih sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti. Kako bi prikupljeni i sustavno organizirani podaci poslužili kao jedinstvena podloga u kreiranju, organiziranju i planiranju poslova zaštite prirode, od 2004. godine provodi se niz aktivnosti u cilju uspostave jedinstvenog informacijskog sustava zaštite prirode. Obveza uspostave sustava definirana je u članku 196. Zakona o zaštiti prirode prema kojem Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja uspostavlja i vodi Informacijski sustav zaštite prirode Republike Hrvatske, uvažavajući međunarodno prihvaćene standarde i obveze. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja redovno održava određene baze podataka čiji je vlasnik (GIS baze: Zaštićena područja RH i Karta staništa Hrvatske) te koordinira izradu nekoliko tematskih baza vezanih uz zaštitu prirode od kojih su neke dostupne i putem Interneta: <http://www.haop.hr/>

Tablica 26. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa zaštitom prirode

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Osim redovne djelatnosti Javne ustanove, dodatni angažman djelatnika zahtijeva priprema projektne dokumentacije radi prijave na natječajne fondove EU	- Uvođenjem zakonske obveze upravljanja i izrade Planova upravljanja Natura 2000 područjima, potrebno je planirati povećanje financijskih sredstava radi povećanja opsega posla, dodatno stručno usavršavanje djelatnika Javne ustanove te angažiranja stručnih institucija, društava i pojedinaca radi provođenja specifičnih istraživanja

1.4.5. Unapređenje zaštite okoliša i prirode kroz sufinanciranje programa i projekata neprofitnih organizacija civilnog društva

Civilno društvo svojim djelovanjem kroz udruge građana znatno pridonosi unapređenju zaštite okoliša i prirode. Obveza je Zagrebačke županije, prema Programu zaštite okoliša Zagrebačke županije, pomagati u radu i provođenju programa i projekata zaštite okoliša i prirode. U tom smislu bilježi se kontinuirano djelovanje Zagrebačke županije na edukaciji i poboljšanju stanja okoliša i prirode putem udruga civilnog društva.

Sukladno Programu zaštite okoliša Zagrebačke županije i Zakonu o udrugama Zagrebačka županija raspisuje natječaje za prijavu programa i projekata udruga civilnog društva za zaštitu okoliša i prirode sa sjedištem na području Zagrebačke županije za sufinanciranje u okviru raspoloživih sredstava iz Županijskog proračuna. Vlada Republike Hrvatske donijela je 2015. godine Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge temeljem koje je Zagrebačka županija donijela Pravilnik o financiranju udruga i drugih neprofitnih organizacija iz Proračuna Zagrebačke županije.

Financijska potpora udrugama građana za zaštitu okoliša dodjeljuje se od 2001. godine. Proračunska izdvajanja 2017. i 2018. godine iznosila su cca 250.000,00 kuna, dok su 2019. i 2020. godine proračunska izdvajanja za udruge iznosila cca 300.000,00 kuna. U tom smislu bilježi se kontinuirano djelovanje Zagrebačke županije na edukaciji i poboljšanju stanja okoliša putem udruga. U prosjeku se godišnje na natječaj za dodjelu financijske potpore javi 20 udruga za zaštitu okoliša i prirode od ukupno registriranih 60.

Prioritetni programi i projekti u zaštiti okoliša i prirode koji se sufinanciraju su sljedeći:

- provođenje aktivnosti na temu zaštite okoliša i održivog razvoja,
- provođenje projekata zaštite sastavnica okoliša (zrak, tlo i vode),

- edukacija i promocija životnih stilova koji nastoje smanjiti količinu otpada (recikliranje, kompostiranje, odvojeno prikupljanje otpada i sl.),
- očuvanje zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- uključivanje škola i vrtića u programe vezane uz ekologiju, zaštitu okoliša i održivi razvoj,
- projekti čišćenja divljih odlagališta otpada i uspostava mjera za sprečavanje njihovog ponovnog nastajanja,
- pokretanje pilot-projekata potencijalno razvojnih modela održivog razvoja, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

U sljedećoj tablici prikazani su podaci o dodijeljenim sredstvima i provedenim projektima udrugama za zaštitu okoliša i prirode na području Zagrebačke županije od 2017. do 2020.godine.

Tablica 27. Pregled projekata udruga za zaštitu okoliša i prirode

UDRUGA	2017.	2018.	2019.	2020.
	Dodijeljena sredstva / Projekt	Dodijeljena sredstva / Projekt	Dodijeljena sredstva / Projekt	Dodijeljena sredstva / Projekt
Zlatno doba, Caginec	17.000,00 kn Edukativni ekološki školski vrtovi	11.000,00 kn Edukativni ekološki školski vrtovi	16.000,00 kn „Ekološko školsko dvorište“	11.000,00 kn Jestivi školski vrtovi
Dugoselski cvijet, Dugo Selo	—	—	26.318,75 kn „Mogućnosti gospodarenja otpadom u Dugom Selu“	—
Gljivarska udruga Amanita Sv. Ivan Zelina	—	—	14.590,00 kn „Projekt izgradnje učionice na otvorenom i korištenja obnovljivih izvora“	—
HPD Jastrebarsko	—	16.800,00 kn Uređenje planinarske infrastrukture na području Samoborskog gorja	—	—
ŠRU ŠARAN KRIŽ	—	—	12.800,00 kn „Voda i Riba“	—
Udruga za ekologiju, zaštitu okoliša, prirode i zdravlja TILA	—	—	17.000,00 kn „Reciklirane okućnice“	—
Slapnica, Krašić	14.350,00 kn Očuvanje i zaštita nedirnete prirode Zagrebačke županije	14.000,00 kn Očuvanje i zaštita nedirnete prirode Zagrebačke županije - Slapnica	18.000,00 kn „Očuvanje Slapnice jedinstvenog zaštićenog područja Zagrebačke županije“	—
ŠRU ODRA Velika Gorica	—	18.000,00 kn Divljim odlagalištima nije mjesto u prirodnim divljinama	—	—
Ekološko društvo Žumberak	27.700,00 kn Uljepšajmo svoj zavičaj – „Više cvijeća, manje smeća“	—	—	—
Eko udruga „Jelenje vode“, Kraljev Vrh	—	—	16.022,50 kn „I mi čuvamo okoliš!“	20.737,50 kn Jedan dan - smeće van!
Društvo „Naša djeca“ Vladimir Nazor, Križ	—	16.900,00 kn Zavrti me, nauči me	—	11.500,00 kn Kriška cvjetna priča
Društvo „Naša djeca Jastrebarsko“	—	—	—	14.953,64 kn Aleja prvašića
Breganja, Bregana	26.996,00 kn „Speleodron“	—	—	—

UDRUGA	2017.	2018.	2019.	2020.
	Dodijeljena sredstva / Projekt	Dodijeljena sredstva / Projekt	Dodijeljena sredstva / Projekt	Dodijeljena sredstva / Projekt
Z.M.A.G., Velika Gorica	23.600,00 kn „Hoću to!“	12.100,00 kn „Hoću to! 2.“	8.500,00 kn „Hoću to! 3.“	9.300,00 kn „Hoću to! 4.“
PLANINARSKI KLUB SCOUT Samobor	—	9.000,00 kn „Naše namjere su ekološki časne – akcija čišćenja Noršičkog jarka“	—	—
Ekoturistiko, Brdovec	30.741,00 kn „Brdovečki terasasti vrtek“	26.070,00 kn „V satrem Januševečkom vrteku“	37.110,00 kn „V starem Januševečkom vrteku“	33.600,00 kn „V starem Januševečkom vrteku“
Čret, Kloštar Ivanić	16.000,00 kn „Franjin vrt“ – edukacijom do čiste prirode	16.000,00 kn „Eko brezik“ – sačuvajmo našu prirodu	16.000,00 kn „Sačuvajmo našu šumu Marča“	16.000,00 kn Priroda život daje
Klub žena Pokupsko, Pokupsko	—	—	14.000,00 kn „Kad se male ruke slože, otpad nestati može“	14.450,00 kn Medeni vrtić
Ruralno srce Plešivice Jastrebarsko	8.000,00 kn Čišćenje i uređenje stoljetnog drvoreda crnih borova	9.385,00 kn Uređenje i označavanje „Gajevog šetališta“	—	—
Planinarska bratovština Sv. Bernarda Samobor	—	—	—	14.925,00 kn Uređenje planinarskih staza o kojima brine Planinarska bratovština Sv. Bernarda
ZAM, Velika Gorica	12.300,00 kn Energetski informacijski centar obnovljivih izvora energije	3.800,00 kn Mobilni energetski informativni centar obnovljivih izvora energije	16.000,00 kn „Mobilni energetski informativni centar obnovljivih izvora energije“	23.031,82 kn Mobilni informativni centar obnovljivih izvora energije (MIC-OIE)
Udruga za održivi razvoj Pozitiva Samobor	—	—	—	18.424,00 kn Budi moja voda
Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Zelene stope	—	—	—	8.000,00 kn Očistimo Hrvatsku od olupina
VOLONTERSKI CENTAR „KAD BI SVI...“ Samobor	—	—	7.781,89 kn „Startam zeleno“	—
ŠRD SVETI IVAN ZELINA Sv. Ivan Zelina	—	13.500,00 kn Program zaštite okoliša, prirode i životinja – jezero Mokrice	20.000,00 kn „Edukacija i promocija recikliranja u cilju zaštite okoliša“	—
DVD Plešivica Jastrebarsko	—	8.666,20 kn Očuvanje prirode kroz akcije čišćenja otpada – protupožarni putevi	17.197,50 kn „Očuvanje prirode kroz akcije čišćenja otpada, uređenje protupožarnih puteva i edukaciju“	23.250,00 kn Očuvanje prirode kroz akcije čišćenja otpada i uređenje protupožarnih puteva.
DVD ČRNILOVAC Jastrebarsko	—	—	—	22.600,00 kn Uređenje i čuvanje okoliša
Udruga ženske ruke, Križ	24.500,00 kn „Učini svijet boljim mjestom za sve nas“	2.800,00 kn Cvijet u mom srcu i u tvom oku u nasljeđe novim naraštajima	—	—
Kulturno umjetničko društvo „ČIČE“ Novo Čiče	—	—	—	10.000,00 kn Trajno suzbijanje ambrozije

UDRUGA	2017.	2018.	2019.	2020.
	Dodijeljena sredstva / Projekt	Dodijeljena sredstva / Projekt	Dodijeljena sredstva / Projekt	Dodijeljena sredstva / Projekt
Ekološko društvo „PINKLEC“	—	15.190,00 Uređenje planinarske infrastrukture i objekata – područje Oštrca, Samoborsko gorje	—	—
Lovačko društvo „SRNDAČ“	—	6.000,00 kn Čišćenje i zaštita okoliša – čišćenje lovišta	—	—
DVD Čegljci Jastrebarsko	—	—	—	29.500,00 kn Uređenje okoliša doma - potoka sa edukativnim stazama
Vatrogasna zajednica grada Vrbovca	—	9.800,00 kn „Kak su čuvali prirodu naši stari“	—	—
Savski lađari Rugvica	—	10.000,00 kn Očuvanje vodotoka rijeke Save	—	—
Vukovina u srcu Velika Gorica	—	—	10.000,00 kn „Trokut života“	33.739,61 kn „Energija sunca na Ekološko-edukativnom parku Trokut“
DVD Velika Buna Velika Gorica	14.000,00 kn Vukomeričke gorice – čiste od smeća i sigurne od požara	—	—	14.000,00 kn Vatrogasci u eko-akciji čišćenja divljih odlagališta smeća
EKO ZAPREŠIĆ Zaprešić	10.000,00 kn Hotel za kukce i kućice za ptice	—	—	—
Ekoregija Velika Gorica, Velika Gorica	—	—	12.,999,30 kn „Neka sunce sja“ - Sunčane elektrane Ekoregije Velike Gorice	20.750,00 kn SKUŠA – Solarna klupa u školskom ambijentu
Udruga Dora, Jakovlje	24.813,00 kn Zaštita okoliša i buđenje ekološke svijesti djece	24.122,00 kn Djeca i mladi brinu o okolišu	19.585,00 kn „Djeca i mladi zajedno brinu o okolišu“	—
UKUPNO	250.000,00 kn	243.133,20 kn	299.904,94 kn	349.761,57 kn

Izvor: Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Zagrebačke županije, 2021.

Tablica 28. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sufinanciranjem programa i projekata neprofitnih organizacija civilnog društva

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljna komunikacija između županijskih tijela i neprofitnih organizacija civilnog društva - Nedostatna sredstva za sufinanciranje svih kvalitetnih programa i projekata - Nedovoljna potpora i sudjelovanje JLS-a u programima i projektima zaštite okoliša i prirode, a koje provode udruge građana - Dugotrajni natjecajni postupak	- Poticanje daljnje suradnje udruga s JLS, odnosno dodatno osnaživanje sudjelovanja civilnog društva u projektima javnog sektora - Jačanje svijesti o potrebi zaštite okoliša i prirode kroz udruge građana - Povećati financijska sredstva za kvalitetne programe i projekte, koja se izdvajaju iz županijskog proračuna i proračuna JLS-a - Uvođenje i korištenje informacijskih tehnologija koje će ubrzati dodjelu financijskih sredstava

1.5. Infrastruktura

1.5.1. Vodnogospodarski sustavi

Djelatnosti iz sfere vodogospodarenja standardno se dijele na područje vodoopskrbe, odvodnje, zaštite voda od zagađenja, korištenje voda te zaštite od štetnog djelovanja voda, no važno je istodobno istaknuti da je u osnovi riječ o jedinstvenom sustavu⁷ kojim je nužno gospodariti na integriran način.

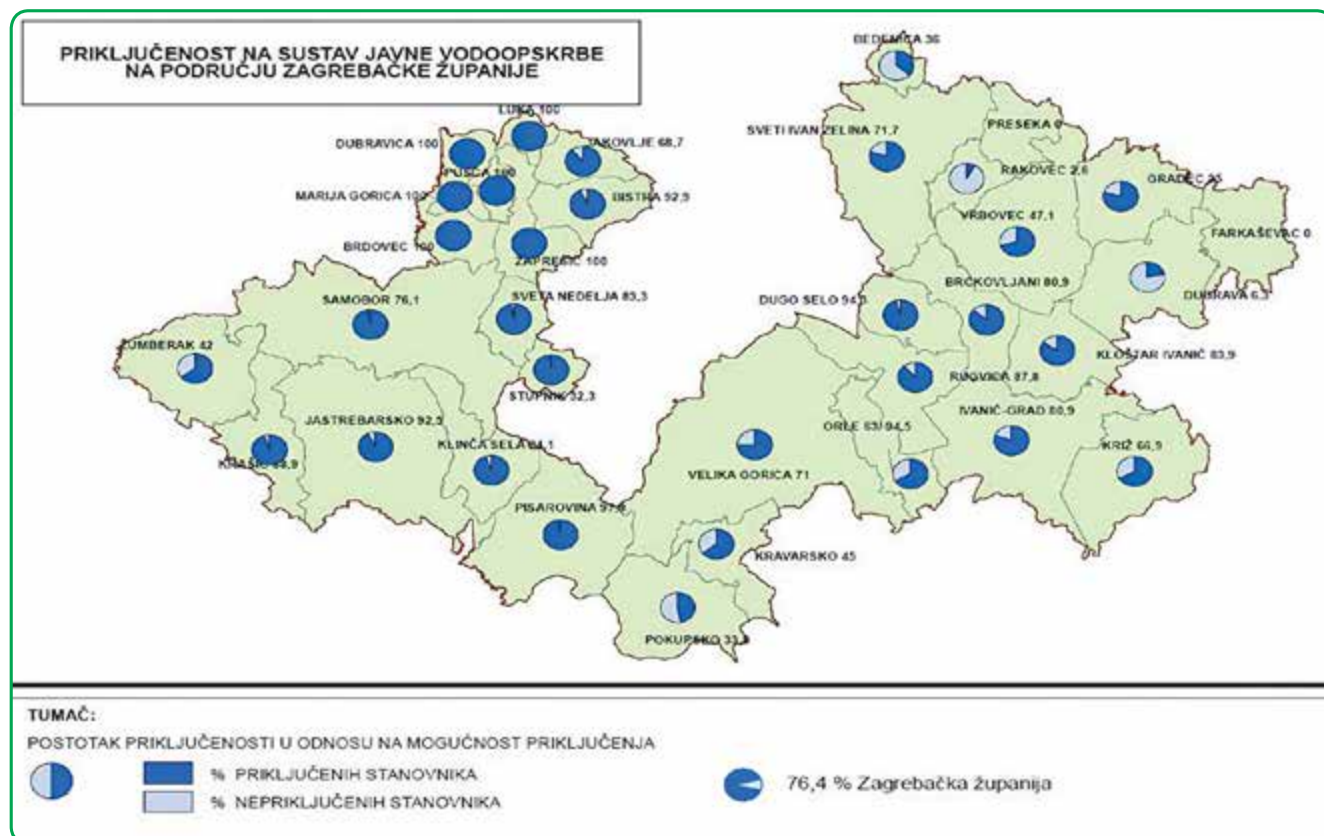
Sustav javne vodoopskrbe

Stanje s vodoopskrbom na području ZŽ još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini iako se znatno poboljšalo u odnosu na prethodno razdoblje. Prema podacima iz 2019. godine povećana je pokrivenost organiziranom javnom vodoopskrbom na 76% stanovništva. Najveće je povećanje broja korisnika na području gradova Sveti Ivan Zelina, Vrbovec te na području općina Bedenica, Rakovec, Dubrava, Gradec, Brckovljani. Posljedica je to intenzivne izgradnje magistralnih i distributivnih cjevovoda na cijelom području ZŽ.

I ondje gdje sustav postoji, zbog njegove dotrajalosti postoje veliki gubitci vode te problemi s osiguranjem potrebnih količina i kakvoće vode. Sektorski su ciljevi razvoja popravak postojećeg i izgradnja novih distribucijskih sustava kojima bi se povećala pokrivenost područja i cjelovitost sustava što je važno za podizanje razine sigurnosti opskrbe vodom. Na cijelom području ZŽ pokrenut je veći broj projekata u koje se ulaže znatan dio sredstava predviđenih za izgradnju infrastrukture.

Iz proračuna Zagrebačke županije za razvoj vodoopskrbe u jedinicama lokalne samouprave u razdoblju 2004.–2020. uložena su 47,5 milijuna kuna. Znatna su sredstva uložena i preko Fonda za regionalni razvoj, Hrvatskih voda te Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije te Ministarstva poljoprivrede.

Slika 20. Postotak opskrbljenosti stanovništva putem javnog vodovoda na području Zagrebačke županije

Izvor: Hrvatske vode, 2020. GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Zagrebačka županija osnovala je i registrirala 2007. godine županijsku tvrtku Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o., koja u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, Hrvatskim vodama i Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvom poljoprivrede brine o realizaciji projekta Regionalnog vodoopskrbnog sustava Zagrebačke županije – Zagreb Istok kako bi se stanje vodoopskrbe u istočnom dijelu ZŽ podiglo na zadovoljavajuću

⁷ Gradnja HE, koja se doživljava prvenstveno kao energetska objekt, važan je dio sustava zaštite od poplave (npr. Gradnjom HE Zaprešić riješio bi se problem plavljenja područja između ušća Sutle i Krapine i sl.); mjere za sprečavanje erozije važne su i za obranu od poplava, jer erodiranim materijalom zatrpana retencija gubi funkciju; akumulacije koje se napune za visokog vodostaja služe spremanju vode za vrijeme niskog vodostaja, a zbog ispusta otpadnih voda mora se osigurati minimalan protok; i sl.

razinu. Od osnivanja tvrtke, odnosno u periodu od 2007. – 2013. godine, županija je kroz kapitalne pomoći uložila 30,63 milijuna kuna. Sredstva su korištena sukladno namjeni i to za otkup zemljišta na vodocrpilištu Kosnica; izvedbu probno-eksploatacijskih zdenaca, izradu projektne dokumentacije, izgradnju ograde na vodocrpilištu Kosnica, I. zona, početak izgradnje mrežnog cjevovoda SK-Ivanić Grad (sufinanciranje), sufinanciranje izgradnje magistralnog vodoopskrbnog cjevovoda Sesevski Kraljevec-Ivanić Grad L = 25.541 m') i sufinanciranje izgradnje precrpne stanice u Ivanić Gradu.

Odlukom o podjeli i prijenosu poslovnih udjela trgovačkog društva „Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o.“ („Glasnik Zagrebačke županije“, broj 14/16) dana 1.7.2016. poduzeće Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije postala je jedini javni isporučitelj vodnih usluga na području istočnog dijela županije. Time su dosadašnji isporučitelji vodnih usluga na području Gradova Dugo Selo, Sveti Ivan Zelina, Vrbovec, Ivanić – Grad te Općine Križ, Brckovljani, Kloštar Ivanić, Dubrava, Gradec, Farkaševac, Preseka, Bedenica i Rakovec temeljem Ugovora pripojeni trgovačkom društvu „Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o. Poslovni udjeli preneseni su prema kriteriju broja stanovnika po popisu iz 2011. godine.

Projektom „Regionalni vodoopskrbni sustav Zagrebačke županije – Zagreb istok nadalje upravlja predmetno društvo dok isti obuhvaća izgradnju:

- Vodocrpilišta Kosnica,
- Osnovnog dobavnog sustava [obuhvaća izgradnju magistralnih vodoopskrbnih cjevovoda: Kosnica-Cerje, I. etapa, Sesevski Kraljevec-Božjakovina i VS “Cerje“-VS “Vukovje“ u ukupnoj duljini od cca 26.474 m’],
- Vodoopskrbnog sustava Vrbovec [obuhvaća rekonstrukciju vodovodne mreže u duljini cca 9.250 m’ i izgradnju vodovodne mreže u duljini cca 226.704 m’, izgradnju precrpnih stanica (5), izgradnju vodotornjeva (4) i rekonstrukciju elektrostrojarskog dijela precrpne stanice „Lonja“ (povećanje sa 60 l/s na 170 l/s) i izgradnju priključaka],
- Vodoopskrbnog sustava Sveti Ivan Zelina [obuhvaća rekonstrukciju vodovodne mreže u duljini cca 1.380 m’ i izgradnju vodovodne mreže u duljini cca 64.209 m’, izgradnju hidrostanica (6), izgradnju precrpne stanice „Donja Zelina“ i izgradnju priključaka],
- Vodoopskrbnog sustava Ivanić Grad [obuhvaća rekonstrukciju vodovodne mreže u duljini cca 43.297 m’ i izgradnju vodovodne mreže u duljini cca 2.709 m’, izgradnju precrpne stanice „Kloštar Ivanić“ i izgradnju priključaka] i
- Vodoopskrbnog sustava Dugo Selo [obuhvaća rekonstrukciju vodovodne mreže u duljini cca 40.604 m’ i izgradnju vodovodne mreže u duljini cca 7.932 m’, izgradnju crpnih stanica „Kozinščak“ i „Domobraska“ i izgradnju priključaka].

Projekt „Regionalni vodoopskrbni sustav Zagrebačke županije – Zagreb istok“ - ukupna investicijska vrijednost projekta iznosi: 883.885.327,00 HRK, od čega su prihvatljivi troškovi 707.108.262,00 HRK (omjer sufinanciranja je EU – 68,4412658%, nacionalna komponenta (Državni proračun, HV i ViOZZ) – 31,5587342%

Glavna su vodocrpilišta u dolini Save, u Samoborskom gorju te u slivu Kupe (sa JZ strane Vukomeričkih gorica), a među njima su najvažnija ona u području Save. Većina tih kapaciteta namijenjena je opskrbi prostora izvan ZŽ – prvenstveno Grada Zagreba, a potom i dijela Krapinsko-zagorske županije. Ukupne potrebe za vodom u ZŽ (što uključuje sektore kućanstava i gospodarstva) znatno su manje: godine 2000. bile su oko 1000 l/s, a za 2040. godinu projekcija je oko 2000 l/s. Dio tih potreba zadovoljit će se iz vodocrpilišta Kosnica, čiji je projektirani kapacitet 450 l/s.

Korištenje većih količina vode za vodoopskrbu kojima bi se podmirile potrebe na području Zagrebačke županije, Zagreba i šire regije kao dugoročno rješenje očekuje se s područja Črnikovca, smještenog na desnom zaobalju rijeke Save na području Velike Gorice. U srpnju 2011. godine Vlada RH donijela je Odluku o dodjeli koncesije za vodocrpilište Kosnica (smješteno na području Črnikovca) na rok od trideset godina društvu Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije te je potpisan Ugovor o koncesiji za zahvaćanje voda za potrebe javne vodoopskrbe na vodocrpilištu Kosnica I. faza iz šest zdenaca. Crpljenjem vode iz crpilišta Kosnica osigurat će se opskrba vode u istočnom dijelu Zagrebačke županije izgradnjom Regionalnog vodoopskrbnog sustava Zagreb – Istok. Istočni dobavni sustav temeljen na crpljenju vode iz crpilišta Kosnica, smješten je uz zagrebačku obilaznicu.

Područje Zagrebačke županije bogato je zalihama podzemne vode, no s aspekta njihovog održivoga korištenja važno je istaknuti da su zbog tankog i vrlo propusnog pokrova izrazito osjetljive na onečišćenja s površine. Rizik od zagađenja dodatno je potenciran činjenicom da je područje najbogatije zalihama podzemne vode – Savska nizina – ujedno najatraktivnije i u urbanističkom i u gospodarskom i u poljoprivrednom smislu. Dosadašnji antropogeni pritisci na okoliš, prvenstveno u području u kojemu se širio Grad Zagreb, uzrok su da se veći broj postojećih crpilišta smještenih na području Grada Zagreba, zbog utvrđenog zagađenja više ne koristi za vodoopskrbu.

Izgradnjom hidroelektrane u Sloveniji produbljeno je dno rijeke Save čime je smanjena prihrana vodocrpilišta Bregana.

Sustav javne odvodnje

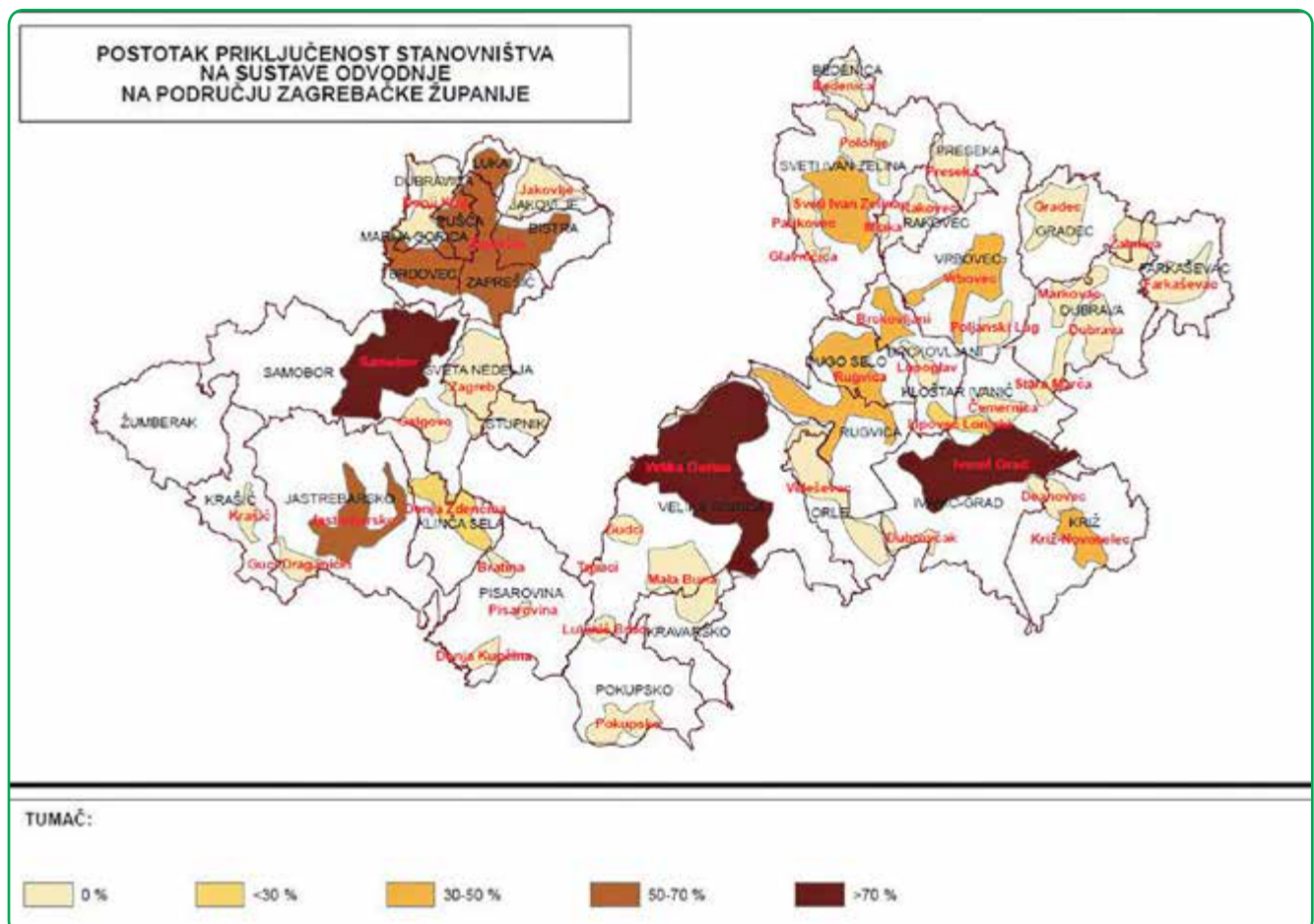
Trenutačno stanje sustava odvodnje otpadnih voda ne omogućuje zadovoljavajući standard življenja stanovništva i ne osigurava odgovarajuću zaštitu okoliša (ponajprije voda, tla i bioraznolikosti). Na području Zagrebačke županije svi gradovi (Vrbovec, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Zaprešić, Dugo Selo, Sveti Ivan Zelina, Samobor, Sveta Nedelja, Velika Gorica kao i neki dijelovi općina Bistra, Brdovec, Pušća, Luka, Stupnik, Klinča Sela, Rugvica, Dubrava, Krašić, Križ i Kloštar Ivanić) imaju izgrađen sustav javne odvodnje određenog opsega. Općenito, svi postojeći sustavi odvodnje uglavnom pokrivaju centralne dijelove naselja i gradova te imaju više pojedinačnih ispusta u vodotoke. Mješovitim kanalizacijskim sustavom oborine i otpadne vode ispuštaju se bez obrade neposredno u recipijent (rijeku ili kanal).

Pročišćavanje otpadnih voda grada Dugog Sela i općine Rugvica provodi se u uređaju za pročišćavanje otpadnih voda izgrađenom u Novakima Oborovskim. U gradovima Velika Gorica i Samobor te općini Brckovljani izgrađeni su djelomično funkcionalni uređaji za pročišćavanje otpadnih voda, Ivanić-Grad ima mehanički uređaj za pročišćavanje otpadnih voda na kojem treba izvršiti rekonstrukciju, dok sva ostala naselja nemaju riješeno pročišćavanje otpadnih voda. (U Samoboru uređaj za pročišćavanje otpadnih voda ne radi.)

Izgrađeni su novi kilometri kanalizacijskog i kolektorskih sustava u većini gradova i općina Zagrebačke županije. Završena je izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Zaprešiću koji je u funkciji. Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Dugo Selo - Rugvica je izgrađen, ali još nije u potpunoj funkciji. Projekt rekonstrukcije postojećeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Velikoj Gorici prihvaćen je za financiranje iz fondova EU-a. Ivanić-Grad ima mehanički uređaj za pročišćavanje otpadnih voda na kojem treba izvršiti rekonstrukciju. Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda u ostalim gradovima Županije, Vrbovec, Jastrebarsko, Sveti Ivan Zelina, Samobor ušli su na indikativnoj listi za sufinanciranje iz fondova EU i Hrvatskih voda. Za područje grada Samobora predviđa se opcija pročišćavanja otpadnih voda na pročistaču Zaprešić. Pročišćavanje sanitarnih otpadnih voda iz grada Svete Nedelje i općine Stupnik provodi se na centralnom uređaju za pročišćavanje grada Zagreba s obzirom na to da su sustavi za odvodnju istih spojeni na sustav za odvodnju otpadnih voda grada Zagreba.

Povećan je i broj korisnika priključenih na kanalizacijski sustav. Unatoč znatnim ulaganjima stanje nije zadovoljavajuće jer izgradnja kanalizacijskih sustava ne prati izgradnju vodoopskrbe. Naime, cca. 53% stanovnika županije priključeno je na javni sustav odvodnje, odnosno svega 20% otpadnih voda s područja Zagrebačke županije se pročišćava na komunalnim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda (I. ili II. stupanj pročišćavanja). Potrebno je riješiti spaljivanje otpadnog mulja sa svih pročistača zagrebačke regije.

Slika 21. Postotak priključenosti stanovništva na sustave javne odvodnje na području Zagrebačke županije

Izvor: Hrvatske vode, 2020. GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Drugi oblici korištenja voda

Planirana je izgradnja sustava višenamjenskih vodnih stepenica (četiri hidroelektrane – HE Zaprešić, HE Prečko, HE Zagreb i HE Drenje – među kojima su Zaprešić i Drenje na području ŽŽ) koje bi istodobno služile za: iskorištenje hidroenergetskog potencijala Save; zaštitu od poplava; povećanje kapaciteta vodocrpilišta; prometno povezivanje – most, revitalizaciju gradskih jezera uz Savu i sl.). Promjenom režima podzemnih voda gradnjom hidroelektrana Zaprešić i Drenje narušava se problematika odvodnje poljoprivrednih zemljišta i stambenih objekata na tom području.

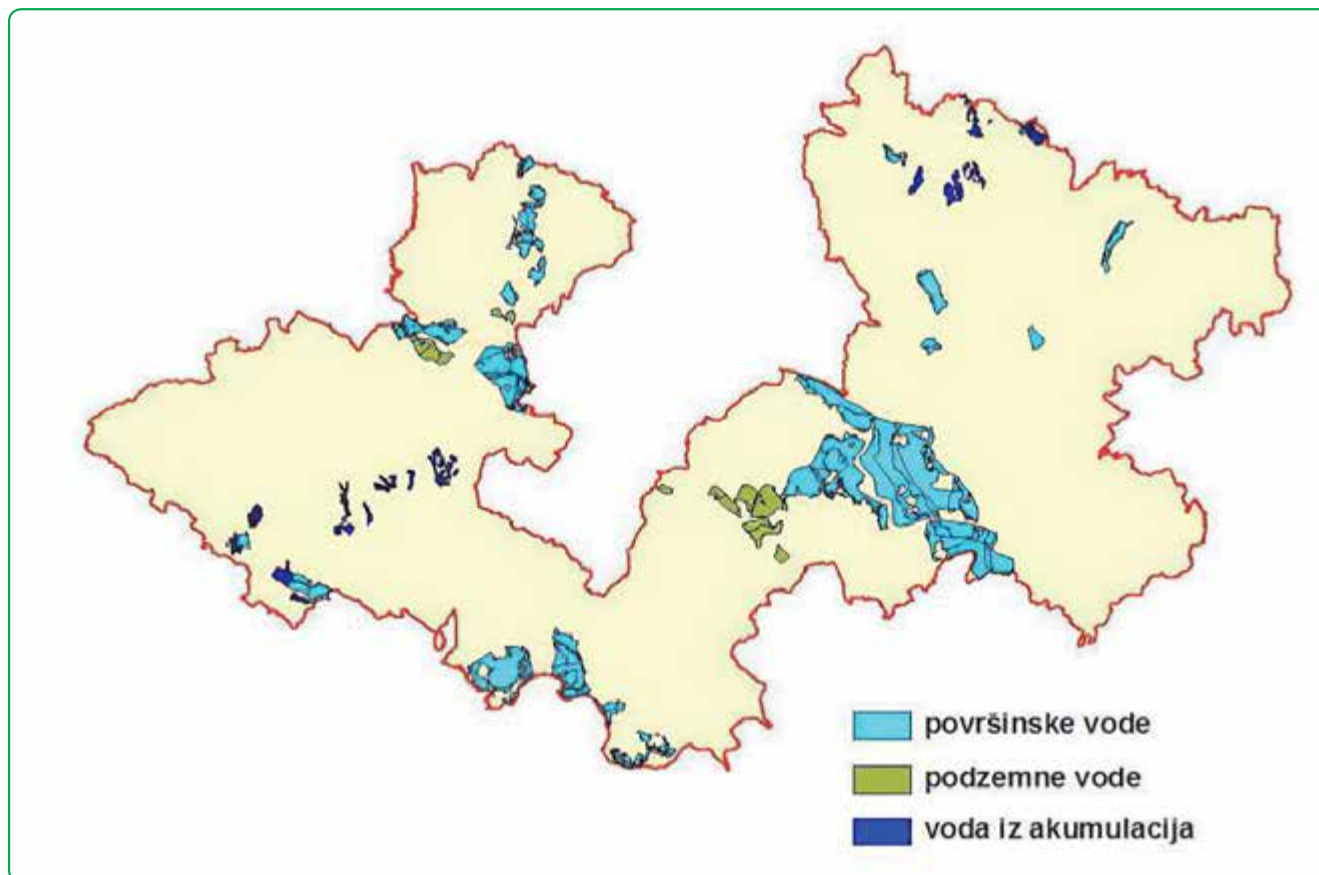
U tijeku je izrada projekta „Program zaštite, uređenja i korištenja rijeke Save i zaobalja od granice s Republikom Slovenijom do Siska“. Kroz izradu stručnih studija utvrdit će se najpovoljnija varijanta rješenja kojom će se iskoristi energetska potencijal rijeke Save (razmatra se sustav malih protočnih hidroelektrana), osigurati zaštita od poplava, poboljšati riječni promet te urbanistički planirati područje uz Savu. Navedeno će se utvrditi kroz izmjene i dopune prostornih planova svih razina.

Korištenje voda za uzgoj slatkovodnih riba, odnosno ribnjačarstvo kao gospodarska grana evidentirano je na ribnjacima (Vukšinc, u slivu rijeke Česme; Crna Mlaka, Pesarovina i Novaki, u slivu rijeke Kupe) i nekoliko manjih ribnjaka, ukupne površine oko 0,4% površine Županije. Rastući je problem manjak kvalitetne vode za ribnjake zbog onečišćenja u prostoru sliva i lošeg stanja sustava za upravljanje vodama.

Nedovoljno se koristi značajan termalni potencijal voda za potrebe grijanja i hlađenje zgrada. Iako je područje Županije ugroženije poplavama nego sušom, zbog izrazito varijabilnog vodostaja površinskih tokova moguće je da u ljetnim mjesecima, u vegetacijskom razdoblju mnogih kultura, te površine imaju manjak vode te postoji potreba za planskim upravljanjem vodama radi navodnjavanja poljoprivrednih površina.

Prema „Planu navodnjavanja poljoprivrednih površina i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama za područje Zagrebačke županije“ („Službeni glasnik Zagrebačke županije“ broj 21/06), u 2003. godini navodnjavalo se svega 177,07 ha, odnosno 0,23% od ukupne površine koja se koristi u poljoprivredne svrhe na području Zagrebačke županije. Razlog za ovako niski postotak površina koje se navodnjavaju u poljoprivredne svrhe nije u nedostatku izvora vode nego prvenstveno zbog neizgrađenosti i nedovoljnog održavanja sustava infrastrukture za navodnjavanje. S obzirom na to da poljoprivredne površine u Zagrebačkoj županiji čine 55,4% ukupne površine Županije, Plan navodnjavanja Zagrebačke županije predstavlja strateški županijski dokument i osnovu za operativne projekte i programe. Kvalitetno rješavanje problematike infrastrukture za navodnjavanje omogućit će racionalno gospodarenje vodnim resursima, što pozitivno utječe na namjensko korištenje izvorišta pitke vode i smanjenje cijene vode za navodnjavanje, odnosno troškova poljoprivredne proizvodnje.

Slika 22. Površine koje je moguće navodnjavati u Zagrebačkoj županiji ovisno o porijeklu vode

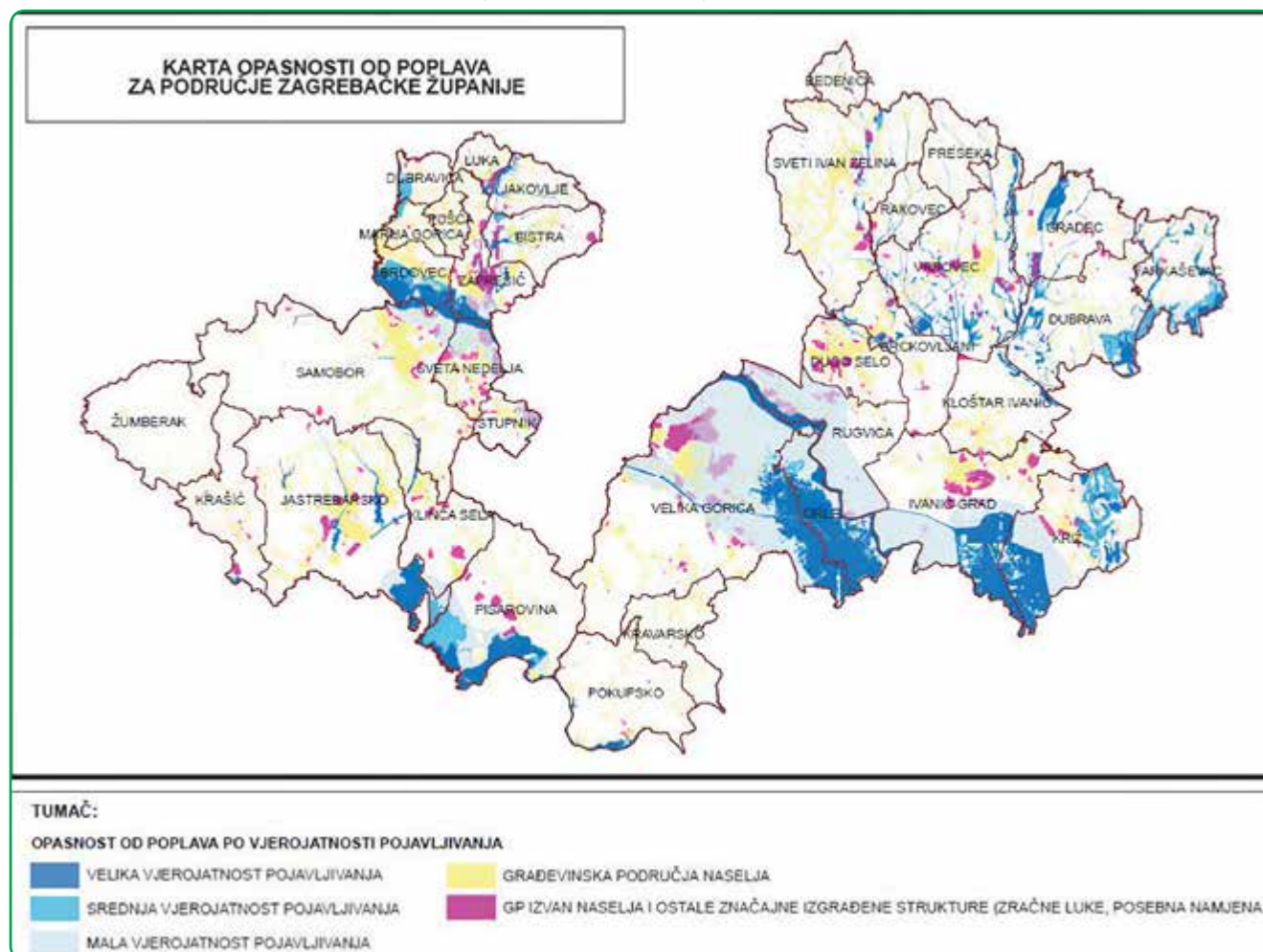
Izvor: „Plan navodnjavanja poljoprivrednih površina i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama na područje Zagrebačke županije“ („Službeni glasnik Zagrebačke županije“ 21/06).

Zaštita od štetnog djelovanja voda

Projekt zaštite od poplave za prostor koji uključuje i ŽŽ – „Sustav Srednje Posavlje“, izvodi se u fazama, pri čemu se nastoji prioritetno zaštititi veća naselja (npr. trenutačno postojeći sustav štiti Zagreb od tzv. 1000-godišnjih velikih voda), a potom i ostala naselja i što veći dio poljoprivrednih površina⁸. Sadašnji je stupanj izgrađenosti oko 40% ukupne investicije. Dio sustava kojemu se daje prioritet u dovršenju, kompletiranje je retencije Lonjsko polje, rekonstrukcija savskih nasipa te realizacija HE Zaprešić. Dovođenje sustava zaštite od poplava desnog zaobalja rijeke Save.

Karte opasnosti od poplava prokazuju tri poplavna scenarija određena kao područja s potencijalno značajnim rizicima od poplava: poplave velike, srednje (povratno razdoblje 100 godina) i male vjerojatnosti pojavljivanja (poplave uslijed mogućih rušenja nasipa na većim vodotocima te rušenja visokih brana- umjetne poplave).

Slika 23. Karta opasnosti od poplava za područje Zagrebačke županije

Izvor: podaci Hrvatskih voda, <http://korp.voda.hr/>; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Sustav melioracijske odvodnje iznimno je važan preduvjet uspješnog poljodjelstva na području Županije jer je većina poljoprivrednih površina u dolinama rijeka s vrlo varijabilnim vodostajem i stalnim rizikom od plavljenja. Trenutačna površina melioracijskog područja iznosi oko 37% ukupnog teritorija Županije, što je nužno znatno unaprijediti.

Erozija tla vodom prepoznata je kao trenutačno najvažniji i najopasniji proces degradacije tala⁹ u RH. Studija *Erozija i nanos sliva rijeke Sava* (izrađena 1972. u sklopu planiranja cjelovitog uređenja sliva Save) svrstava oko 1% površine ŽŽ u područja s erozijskim procesima jakog i vrlo jakog intenziteta (unutar područja sliva Kupčine i kanala Lonja-Strug), a slabiji procesi erozije postoje na oko 75% teritorija Županije (površina svih slivova brdskih pritoka Save).

Zaseban sustav u gospodarenju vodama čini sustav odvodnje oborinskih voda. Postojeći sustav je neučinkovit te uslijed velikih padalina uzrokovanih klimatskim promjena dolazi do izlivanja oborinskih voda i prijetnje poplavama unutar izgrađenih dijelova naselja. Dodatno, uvođenjem sustava pročišćavanja otpadnih voda potrebno je spriječiti dotok oborinskih voda do sustava za pročišćavanje. Sukladno Zakonu o vodama sustav odvodnje oborinskih voda s javnih površina unutar građevinskog područja gradi i održava JLS. Rekonstrukcija postojećeg sustava i izgradnja novog iziskuje velika financijska sredstva te JLS nisu uvijek u mogućnosti samostalno graditi i održavati sustav odvodnje oborinskih voda.

⁸ Prema planu, naselja uz Savu i Kupu štite se od 100-godišnjih voda, a poljoprivredna područja od 25-godišnjih voda.

⁹ Erozija tla vodom doslovce je dvostruko štetan proces jer ima štetne posljedice i na tlo i na vode.

Tablica 29. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sustavom vodnog gospodarstva

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Loša pokrivenost sustavima javne vodoopskrbe zbog neizgrađenosti i njihove dotrajalosti - Veliki gubitci vode zbog njihove dotrajalosti te problemi s osiguravanjem potrebnih količina i kakvoće vode - Nezadovoljavajuće stanje vodoopskrbe osobito u naseljima istočnog dijela Zagrebačke županije - Rješavanje problema izgradnje dobavnog vodoopskrbnog sustava - Loša pokrivenost sustavima odvodnje otpadnih voda - Onečišćenje površinskih vodotoka, tla i podzemnih voda nepročišćenim otpadnim vodama - Nedostatno razvijen sustav navodnjavanja - Neiskorišten energetska i drugi razvojni potencijal Save - Zakonska ograničenja i komplicirana procedura za korištenje termalnog potencijala voda	- Poboljšati sustav vodoopskrbe koristeći moderne tehnologije - Izgraditi crpilište Kosnica kako bi se osigurala dovoljne količine vode za podmirenje potreba stanovništva - Izgraditi magistralne cjevovode, vodospremnike i precrpne stanice te vodovodnu mrežu (rekonstrukcija i izgradnja) po vodoopskrbnim područjima uključenim u Projekt „RVS Zagrebačke županije – Zagreb istok“ - Uspostaviti suradnju i regulirati međusobne odnose s Gradom Zagrebom i jedinicama lokalne samouprave koje su obuhvaćene projektom „RVS Zagrebačke županije – Zagreb istok“ - Lokalne vodovode povezati u sustav vodoopskrbe - Produbiti bunare vodoopskrbe Bregana - Riješiti sa Zagrebom spalionicu taloga iz svih pročišćaača otpadnih voda zagrebačke regije - Razviti sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda - Promovirati decentraliziran sustav odvodnje i pročišćavanja u područjima gdje je to financijski povoljnije, a okolišno prihvatljivo - Realizirati melioraciju dodatnih poljoprivrednih površina - Realizirati sustav navodnjavanja - Realizirati „Projekt korištenja i uređenja rijeke Save“ - Pokrenuti kapitalne projekte uređenja vodotoka Save izgradnjom vodnih stepenica i osiguranjem plovnosti - Poticanje sustava za proizvodnju električne energije te sustava grijanja i hlađenja bazirane na energiji voda

1.5.2. Energetika

Zagrebačka, Karlovačka i Krapinsko-zagorska županija te Grad Zagreb osnovali su 2008. godine Regionalnu energetska agenciju sjeverozapadne Hrvatske. Osnovni cilj i uloga Agencije jest promoviranje i poticanje regionalnog održivog razvoja u području energetike i zaštite okoliša kroz korištenje obnovljivih izvora energije i uvođenje mjera povećane energetske efikasnosti.

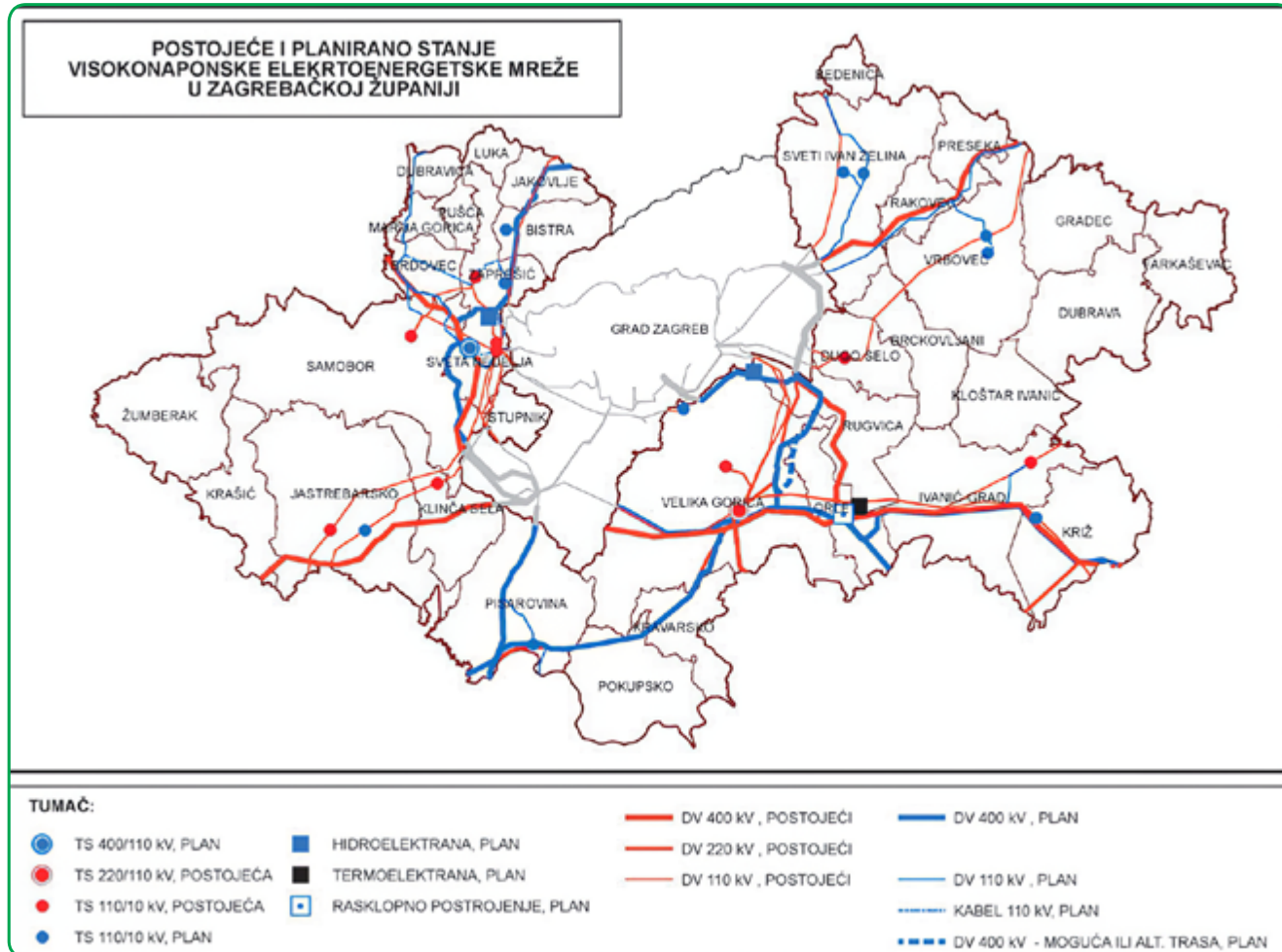
“Strategijom održivog korištenja energije Zagrebačke županije” koja je donesena 2009. godine, određene su smjernice za uspješan gospodarski i energetska razvitak županije poštujući pri tome načela održivosti i zaštite okoliša, dok je glavni naglasak u strategiji stavljen na obnovljive izvore energije te učinkovito korištenje energije.

Od infrastrukture vezane za energetiku na području Zagrebačke županije najvažnija je ona povezana sa sektorom eksploatacije nafte i plina. Aktivnosti eksploatacije nafte i plina postoje na području Županije od 1948. godine i predstavljale su značajnu gospodarska djelatnost, no postojeći su resursi gotovo iscrpljeni pa je slabljenje te grane, barem u dijelu vezanom uz eksploataciju, izvjesno. Na području Županije, kao posljedica razvijenosti tih aktivnosti, postoji dobro razvijena mreža naftovoda, plinovoda i produktovoda. Malim dijelom Županije prolazi i sjeverni odvojak – grana koja od Siska ide prema Mađarskoj – Jadranskog naftovoda (JANAF).

Prostor Zagreba (Grad Zagreb sa ZŽ) velik je potrošač električne energije – oko ¼ ukupne potrošnje u RH – a procjene predviđaju daljnje znatno povećanje potreba/potrošnje. Stanje pokrivenosti distribucijskom mrežom ne zadovoljava na cijelom području Županije. Postoje tzv. sive zone u kojima relativno često dolazi do iskapčanja i sličnih problema (Krašić, Žumberak, Gornja Vas-Budinjak, Jelenići-Koretići, Jastrebarsko, Rakovec, Farkaševac, Kloštar Ivanić, Orle i Brckovljani). Na području Županije trenutačno nema energetska-proizvodnih objekata¹⁰, no planirano korištenje energetska potencijala Save predstavlja značajan dodatni izvor energije.

10 Dva velika proizvodna objekta – TE-TO Zagreb, EL-TO Zagreb – smještena su na području Grada Zagreba.

Slika 24. Visokonaponska elektroenergetska mreža naponske razine 400 kV, 220 kV i 110 kV na području Zagrebačke županije

Izvor: HOPS d.o.o. i dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Zagrebačke županije; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Na području Županije nije dovoljno razvijeno korištenje obnovljivih izvora energije iako postoji znatan potencijal, naročito kroz iskorištenje poljoprivrednog i šumskog otpada, ali potencijalno i brzorastućih nasada, za proizvodnju toplinske i električne energije te proizvodnju biogoriva (biodizel, etanol), korištenje sunčeve energije te korištenje geotermalnog potencijala.

Provedbom više znanstvenih projekata na području Županije utvrđeni su glavni razvojni problemi vezano za gospodarenje privatnim šumama. Među navedenim ističu se velika rascjepkanost i usitnjenost šumskog posjeda (prosječna veličina šumskog gospodarstva je 0,65 ha), visoka prosječna starost i nizak stupanj obrazovanja šumoposjednika, ekstenzivno i nestručno gospodarenje privatnim šumama, niska drvena zaliha i njena loša struktura, zamjena vrednijih vrsta manje vrijednim, izostanak adekvatne obnove sastojina i slaba otvorenost privatnih šumskih kompleksa (nedostatak šumskih putova i cesta). S ciljem unapređenja gospodarenja privatnim šumama na području Zagrebačke županije a u suradnji s djelatnicima savjetodavne službe, Županija šumoposjednicima dodjeljuje potpore za biološku obnovu šuma i nabavu sitne šumske mehanizacije za provedbu radova biološke obnove šuma.

Na području županije ima 109.913 ha šumskih površina od čega je 48.343 ha (44%) privatnih šuma dok je 61.570 ha (56%) državnih šuma. Najviše očuvanih šuma nalazi se u niskim i slabije nastanjenim dijelovima Pokuplja, šume hrasta kitnjaka i lužnjaka, bukve u brdskim krajevima te u znatno manjim količinama jelove šume. Ukupna drvena zaliha gospodarskih šuma iznosi 24.998.758 m³, godišnji tečajni prirast je 675.373 m³, a etat 389.439 m³.

Ukupni raspoloživi teoretski potencijal šumske biomase na području Zagrebačke županije iznosi ukupno 3,03 PJ pri 10% vlage i 2,497 PJ pri 40% vlage za 389.439 m³, gdje je uzeto u obzir vrsta šumskog sortimenta, nasipna težina i postotak udjela vlage u drvu. Pomnoži li se navedeni potencijal s faktorom iskorištenja koji je odnos između ukupne šumske proizvodnje i moguće iskoristivog energetskeg potencijala dobije se tehnički potencijal. Na području Zagrebačke županije tehnički potencijal iznosi 1,57 PJ pri 10% vlage i 1,292 PJ pri 40% vlage za 199.586 m³.

Također su velike mogućnosti korištenja sunčeve energije za potrebe grijanja i hlađenja te proizvodnju električne energije.

Niz gradova i općina s područja Zagrebačke županije su pristupili Sporazumu gradonačelnika; Dugo Selo, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Samobor, Velika Gorica, Zaprešić, Sveta Nedelja i Brdovec. Sporazum gradonačelnika inicijativa je Europske komisije usmjerena direktno na aktivno uključenje i kontinuirano sudjelovanje gradskih uprava i samih građana u borbi protiv globalnog zatopljenja.

Potpisivanjem Sporazuma gradonačelnici se obvezuju na provedbu konkretnih mjera energetske učinkovitosti kojima će u konačnici do 2020. godine smanjiti emisije CO₂ u svome gradu za više od 20%. U skladu s preuzetim obvezama pristupanjem ovoj inicijativi, svaki od navedenih gradova izradio je vlastiti Akcijski plan energetske održivosti razvitka, a isti je i usvojen od strane Gradskog vijeća kao službeni provedbeni dokument. U sklopu Akcijskog plana definirane su mjere energetske učinkovitosti za sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete, provedive do 2020. godine.

Znatni pomaci mogući su i u području povećanja energetske učinkovitosti, naročito razvojem prakse i standarda u zgradarstvu. U tu svrhu je donesen Akcijski plan energetske učinkovitosti Zagrebačke županije za razdoblje 2020. – 2022. godine sukladno odredbama Zakona o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/18).

Tablica 30. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s energetikom i energetskom infrastrukturom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- „Sive zone“ u distribucijskoj mreži električne energije - Nepovezanost većeg broja distribucijskih mreža plina, odnosno prstena oko većih naselja - Niska razina energetske učinkovitosti - Glavni magistralni plinovod, koji trenutačno služi distribuciji plina zagrebačkim prostorom, nedovoljnog je kapaciteta za transport plina planiran u budućnosti - Neiskorišteni potencijali obnovljivih izvora energije - Neiskorišteni energetske potencijali drvne biomase - Neiskorišten potencijal energije sunca - Neistražen potencijal geotermalne energije - Manjak povoljnih izvora sredstava -	- Postizanje kvalitetne opskrbljenosti električnom energijom na cijelom području ZZ - Podizanje energetske učinkovitosti - Iskorištenje potencijala obnovljivih izvora energije - Izgradnja područnih kotlovnica na biomasu - Poticanje i subvencioniranje korištenja solarnih toplinskih sustava za grijanje i pripremu potrošne tople vode - Izrada dokumenata i elaborata o zalihama geotermalne vode za eksploataciju u energetske svrhe na području cijele Zagrebačke županije - Analiza mogućnosti iskorištavanja energije vjetra na tri potencijalne lokacije – područje Žumberačkog gorja, brdsko-planinsko područje između Pisarovine i Kravarskog i brdsko područje Preseke - Osnivanje energetske klastera - Istraživanje i razvoj rješenja za učinkovitije korištenje energije i obnovljivih izvora energije - Promocija projekata povećanja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije - Uspostava financijskih mehanizama za poticanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije - Strategija pomoći energetski siromašnim zajednicama - Modernizacija postojeće i izgradnja nove energetske učinkovite javne rasvjete

1.5.3. Promet i prometna infrastruktura

Cestovna infrastruktura

Odlukom o razvrstavanju javnih cesta u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste javne ceste razvrstane su u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste. 2012 godine je Odlukom o razvrstavanju javnih cesta na području velikih gradova (Narodne novine br.: 44/2012.) 346,22 km županijskih i lokalnih cesta prekategoriizirano je u nerazvrstane i to 167,70 km na području Velike Gorice i 178,52 km na području Samobora.

Temeljem Odluke o razvrstavanju javnih cesta („Narodne novine“, broj 17/20) na manjem dijelu javnih cesta izvršena je promjena kategorije javnih cesta te slijedom toga duljine javnih cesta iznose:

- autoceste 133,6 km,
- državne ceste 296,98 km
- županijske ceste 628,16 km
- lokalne ceste 575,07,64 km.

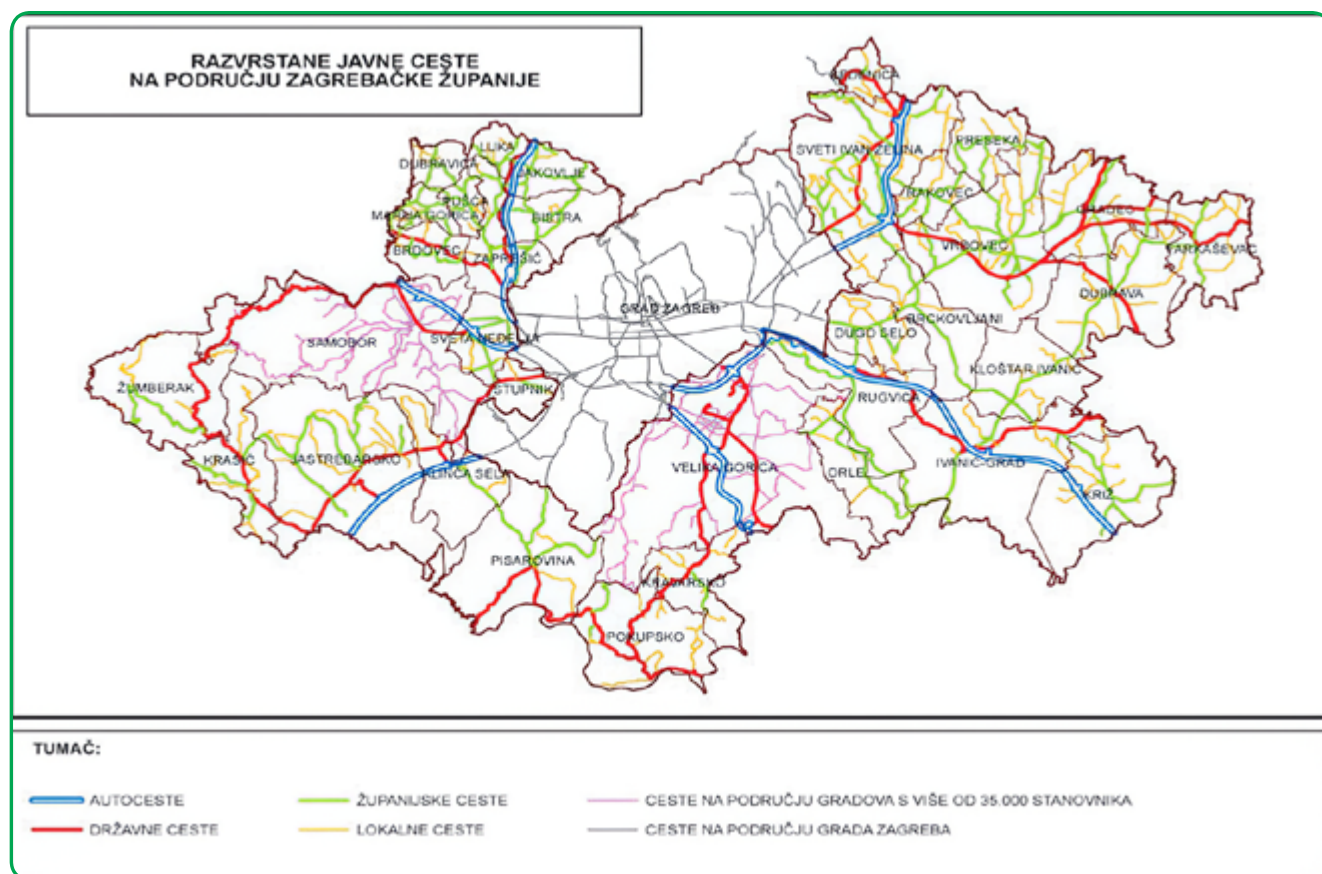
Osnovni pokazatelji izgrađenosti postojeće cestovne mreže na području Zagrebačke županije daju se u sljedećoj tablici.

Tablica 31. Pokazatelji izgrađenosti postojeće cestovne mreže na području Županije

Pokazatelji cestovne mreže na području Zagrebačke županije					
Duljina cesta prema skupinama (km)					
SVEUKUPNO (km)	autoceste (km)	državne ceste (km)	županijske ceste (km)	lokalne ceste (km)	ceste na području gradova s više od 35.000 stanovnika (km)
2.660,1	133,6	297,0	628,2	575,07	1.026,3

Izvor: HAC, HC, Županijska uprava za ceste, Odluka o razvrstavanju javnih cesta („Narodne novine“, broj 17/20), Odluka o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste („Narodne novine“, broj 44/12), Izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Slika 25. Postojeće stanje autocesta, državnih cesta i županijskih cesta na području Županije

Izvor: Odluka o razvrstavanju javnih cesta („Narodne novine“, broj 17/20); GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

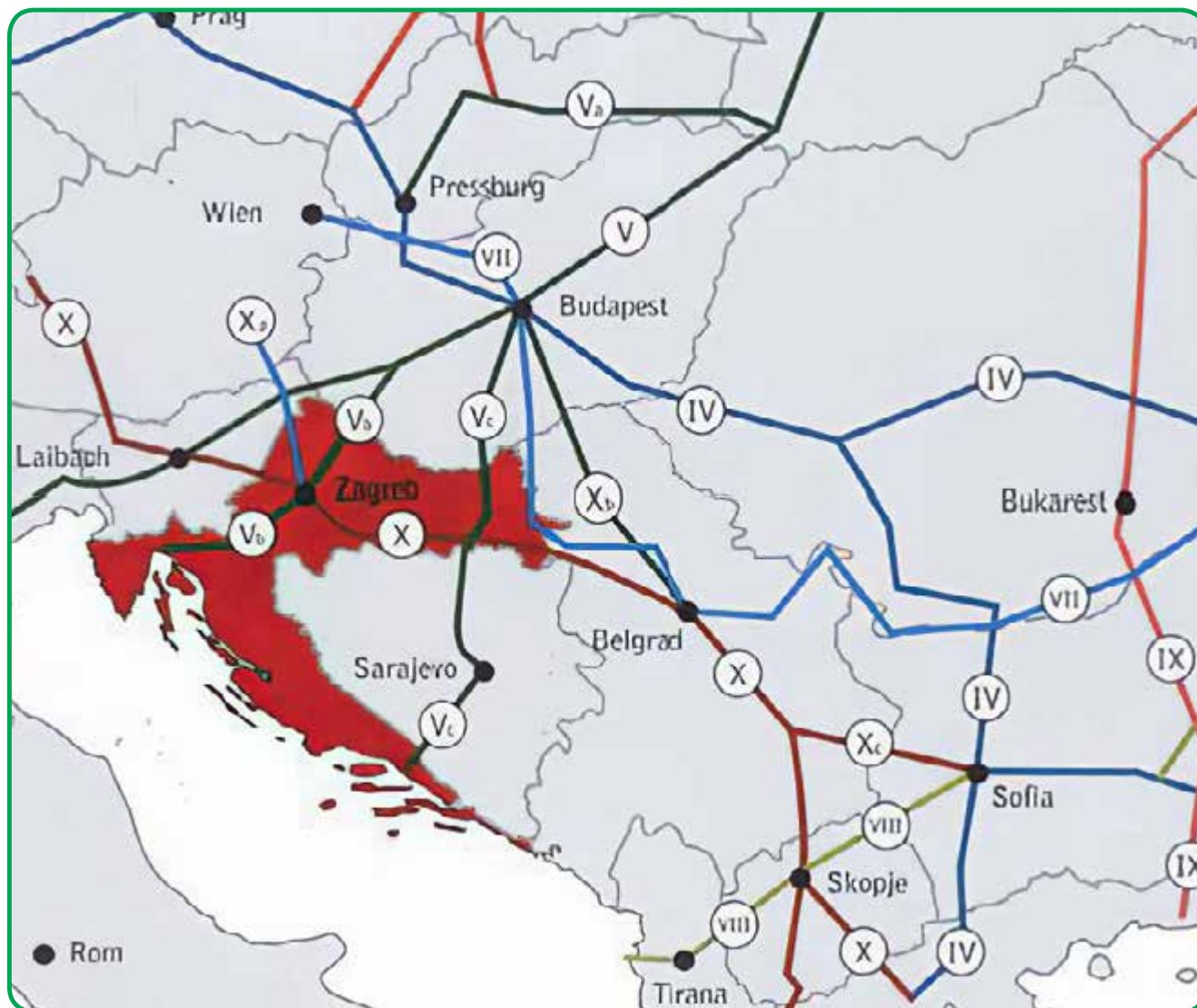
Najvažniji nacionalni i međunarodni cestovni i željeznički pravci križaju se u gradu Zagrebu, prolazeći pri tome teritorijem Zagrebačke županije.

Trećom paneuropskom konferencijom europskih ministara prometa, održanoj u lipnju 1997. godine u Helsinkiju, mreža prometnih koridora definirana konferencijom na Kreti, upotpunjena je koridorima paneuropske cestovno-željezničke prometne mreže.

Postojeća prometna infrastruktura na području Zagrebačke županije nalazi se na trasi sveeuropskih (paneuropskih) prometnih koridora koji povezuju prostor centralne Europe s Mediteranom i Jugoistočnom Europom:

- Koridor Vb: Rijeka – Zagreb – Varaždin – Budapest (cestovni promet),
Rijeka – Zagreb – Koprivnica – Botovo/Gyekenys (željeznički promet)
- Koridor X: Salzburg – Villach – Ljubljana – Zagreb – Beigrade – Skopje – Thessaloniki (cestovni promet),
Savski Marof – Zagreb – Vinkovci – Tovarnik (željeznički promet),
- Koridor Xa: Graz – Maribor – Zagreb (cestovni promet),
Graz – Maribor – Krapina – Zagreb (željeznički promet).

Slika 26. Paneuropska mreža prometnih koridora

Izvor: Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030., Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Zagreb, 2017.

Osnovna prostorno-razvojna obilježja cestovne infrastrukture na području Zagrebačke županije su:

- zagušenost prometa na svim glavnim prilaznim pravcima Gradu Zagrebu (Velika Gorica, Dugo Selo, Samobor, Zaprešić),
- sustav javnog prijevoza koji nije šire prepoznat kao kvalitetna alternativa korištenju osobnih vozila,
- loše stanje cestovne mreže na lokalnoj razini,
- nepostojanje poticaja za korištenje učinkovitih i ekološki prihvatljivih vozila,
- nedovoljna povezanost između županijskih gradova (centraliziranost prometnog sustava sa Zagrebom kao središtem).

Plan razvoja cestovne infrastrukture na državnoj razini za prometnice koje prolaze područjem Zagrebačke županije uključuje izmještanje državne ceste DC225 (GP Harmica – Brdovec – Zaprešić) u novi koridor sa sjeverne strane pruge za međunarodni promet M101 te, nastavno na nju, izgradnju nove državne ceste između Prigorja Brdovečkog i Bobovice, koja bi premostila rijeku Savu i povezala sjeverozapadni i zapadni dio županije.

U planovima razvoja cestovne infrastrukture, a sukladno Prostornom planu Zagrebačke županije, navedene su sljedeće državne ceste: Prigorje Brdovečko – Bobovica – Samobor, Samobor – Sveta Nedelja – Zagreb, G.P. Harmica – Brdovec – čvorište Zaprešić D 225, most na Kupi (Lasinja) – čvor Donja Zdenčina (autocesta Zagreb – Karlovac) – Klinča Sela, Spoj državne ceste D1 – čvor Donja Zdenčina, Vrbovec – Poljanski Lug – Kloštar Ivanić – Ivanić-Grad, Čvorište Buševac – Podvornica, obilaznice središnjih naselja gradova i općina, pristupna cesta do odlagališta Tarno (mogući ili alternativni koridor) te koridori u istraživanju: Sjeverna obilaznica Velike Gorice, Gladovec Pokupski – Sisačko-moslavačka županija, Koritna – obilaznica naselja Dubrava – Čazma, Komin – G. Orešje – Jertovec i Graberje Ivaničko – Čazma. Prostornim planom Zagrebačke županije planirana je i nova zagrebačka autocestovna obilaznica Zaprešić – Samobor – Horvati –

Mraclin – Ivanić-Grad – Sveti Ivan Zelina sa statusom u istraživanju.

U planovima razvoja cestovne infrastrukture, a sukladno Prostornom planu Zagrebačke županije, navedene su sljedeće županijske ceste: Drenje Šćitarjevsko – brana na Savi (Drenje) – Dumovec, produžetak Ulice grada Vukovara – Črnc Dugoselski, Drenčec – Prozorje – Brckovljani, Oborovo – Prečno – Topolje – Lijeva Luka (Sisačko-moslavačka županija), Veleševac – Peščenica (Sisačko-moslavačka županija), Kuče – Veleševac – Peščenica, Draga Svetojanska – Brezovac Žumberački, Hartje – Sopote – Sošice, Tihočaj – Paljugi – Bukovac Svetojanski, Pečno – Višći Vrh – Gornja Vas, Gabrovica – Koretići – Jelenići – Pečno, Sošice – Sveta Gera, Prigorje Brdovečko – Novi Dvori – Jablanovec, Bestovje – brana na Savi (Podsused) – Zaprešić, Mićevec – Šćitarjevo – Strmec Bukevski – Veleševac, obilaznice središnjih naselja gradova i općina te koridori u istraživanju: Gornja Bistra – Sljeme, Suša – Desno Željezno i Prozorje – Lukarišće.

Na trasama planiranih županijskih cesta na dijelovima koji prelaze rijeku Savu predviđena je izgradnja mostova i to kako slijedi: Drenje Šćitarjevsko – brana na Savi (Drenje) – Dumovec, Bestovje – brana na Savi (Podsused) – Zaprešić te na trasi postojećih cesta Orle-Drnek i Topolje-Dubrovčak. Također je po trasi planirane državne ceste Prigorje Brdovečko – Bobovica – Samobor planiran most preko rijeke Save.

Izrazite dnevne migracije između Zagreba i njegova suburbanog prostora u Zagrebačkoj županiji uzrokuju veliko opterećenje i zagušenje prometa na svim pristupnim cestama Zagrebu.

Trenutačne društveno-ekonomske prilike u gradovima nametnule su povećanu potrebu za mobilnošću, što je rezultiralo velikim nerazmjernom korištenja osobnih vozila u odnosu na propusnu moć postojeće cestovne infrastrukture. Posljednjih se 20-tak godina bilježi nagli rast stupnja motorizacije, a načinska raspodjela putovanja sve se više mijenja u korist putovanja osobnim vozilima. Gradovi se sve više suočavaju sa zagušenjima prometne mreže, što generira brojne negativne efekte od znatno produljenog vremena trajanja putovanja, povećanih troškova prijevoza, povećanja zagađenja okoliša, porasta razine buke do drastičnog povećanja broja prometnih nesreća. Nadalje, osobna vozila ne uzrokuju probleme samo u kretanju već i u mirovanju, zauzimajući velike gradske površine koje bi se mogle puno bolje iskoristiti.

Analiza postojećeg stanja prometnih sustava Zagrebačke županije jasno pokazuje veliku prisutnost globalnog trenda porasta korištenja osobnih vozila.

Željeznička infrastruktura

Odlukom o razvrstavanju željezničkih pruga, željezničke pruge se razvrstavaju na pruge za međunarodni promet (M), pruge za regionalni promet (R) i pruge za lokalni promet (L).

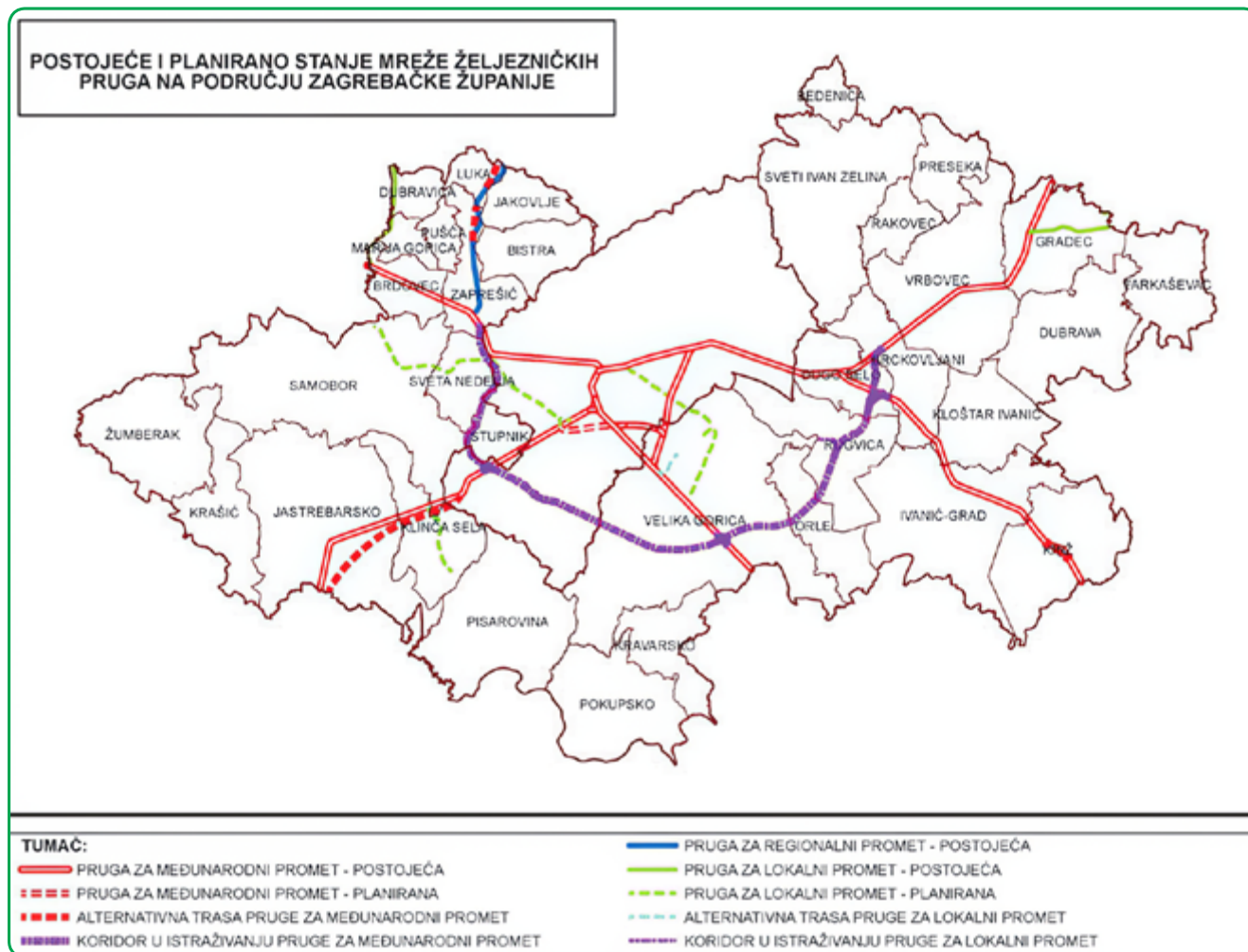
Osnovni pokazatelji izgrađenosti postojeće mreže željezničkih pruga na području Zagrebačke županije daju se u sljedećoj tablici.

Tablica 32. Pokazatelji izgrađenosti postojeće mreže željezničkih pruga na području Zagrebačke županije

Pokazatelji mreže željezničkih pruga			
Duljina željezničkih pruga prema Odluci o razvrstavanju željezničkih pruga (km)			
SVEUKUPNO (km)	Pruga od značaja za međunarodni promet (km)	Pruga od značaja za regionalni promet (km)	županijske ceste (km)
181,65	140,86	16,2	24,59
Duljina željezničkih pruga prema vrsti (km)			
SVEUKUPNO (km)	dvokolosječne (km)	jednokolosječne (km)	elektrificirane (km)
181,65	34,49	147,16	148,72

Izvor: HŽ Infrastruktura, Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga („Narodne novine“, broj 3/14 i 72/17), lizrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Slika 27. Postojeće i planirano stanje mreže željezničkih pruga na području Županije

Izvor: Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga („Narodne novine“, broj 3/14 i 72/17), dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Zagrebačke županije; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Na području Zagrebačke županije samo je pruga M 101 (DG – S. Marof – Zagreb Gk) dvokolosječna. U tijeku je rekonstrukcija i izgradnja drugog kolosijeka pruge Dugo Selo - Križevci te se očekuje početak radova na rekonstrukciji i izgradnji drugog kolosijeka na dionici Hrvatski Leskovac-Karlovac na željezničkoj pruzi M202 Zagreb GK-Rijeka.

Navedeni mali postotak dvokolosječnih pruga (15,51%) na području Zagrebačke županije u velikoj mjeri ograničava propusnu i prijevoznu moć pojedinih željezničkih pruga. Postojeća željeznička infrastruktura je jedan od najnerazvijenijih vidova prometne infrastrukture RH koji se očituje nedostacima u željezničkom sektoru, lošom infrastrukturom, zastarjelim željezničkim voznim parkom te zastarjelom opremom za signalizaciju i komunikaciju. Zbog navedenog potrebno je obavljati kapitalne remonte na mnogim dionicama pruga, osobito na prugama od značaja za međunarodni promet.

Željezničko-cestovni prijelazi u razini predstavljaju sigurnosni problem i problem prometnog toka na određenim područjima. Povećanje postojeće razine sigurnosti postojećih cestovnih prijelaza preko željezničke pruge moguće je povećati ugradnjom polubranika odnosno denivelacijom križanja. Prometni željeznički pravci u urbanim sredinama nerijetko predstavljaju i prepreku te dijele funkcionalnost urbanog tkiva. Sukladno tome, s ciljem kvalitetnije prostorne integracije kao i povećanja razine usluge svih oblika prometovanja, željezničku prugu je potrebno denivelirati na za to bitnim dionicama na području županije, gdje će se to neophodno utvrditi novo izrađenom studijskom dokumentacijom (potrebno Studijom izvodljivosti). Denivelacija će također riješiti problem sigurnosti u zonama željezničko-cestovnih prijelaza.

Masterplanom prometnog sustava predviđeno je rješavanje kolizije željezničkog teretnog i putničkog prijevoza izgradnjom obilazne pruge van središta grada Zagreba za potrebe teretnog prometa čime će se povećati ujedno i propusnost putničke željezničke dionice Zaprešić – Gl. Kolodvor - Dugo Selo.

Postojeća mreža željezničkih pruga unutar prostornog obuhvata županije s relativno brojnim kolodvorima i stajalištima pokazuje veliki potencijal za integraciju s lokalnim javnim prijevozom, no postoji potreba za razvojem i izgradnjom novih željezničkih pravaca (nova tračnička veza Podsused - Sveta Nedelja – Samobor - Bregana) te obnovom postojećih dionica koje nisu u funkciji (Kumrovečka pruga L102; Savski Marof – Dubravica - Klanjec – Kumrovec - Imeno) kao i modernizacijom prateće željezničke infrastrukture (uređenje stajališta, pristup osobama sa smanjenom pokretljivošću, rasvjeta, informiranje putnika, parkirališta za automobile i bicikle, ostalo).

Biciklističke staze i rute

U posljednjih nekoliko godina biciklistički promet u Zagrebačkoj županiji sve više dobiva na važnosti o čemu najbolje govori činjenica da je Hrvatski ured Regionalnog centra zaštite okoliša Srednje i Istočne Europe (REC) proglasio grad Veliku Goricu drugim Naj-biciklističkim gradom u Hrvatskoj u 2014. godini. Biciklističke staze u Zagrebačkoj županiji su brojne i relativno dobro uređene, od čega možemo izdvojiti cikloturističku rutu Zagrebačke županije u dužini od 207 km. Uz to, Turistička zajednica Zagrebačke županije izdala je 13 izdanja karata biciklističkih staza u ukupnoj dužini od 1.317 km.

Turistička zajednica Zagrebačke županije dodatno je izradila cikloturističke rute (5) i biciklističku aplikaciju „ZG bike“ u koju je unijeto tih pet ruta s popratnim sadržajima:

- Savska ruta, u dužini od 87,59 km u sklopu koje su:

- *Jezerska ruta* od Bregane do Svete Nedelje /Rakitje/, dužina 16,76 km
- *Ruta ptica i kornjača* od Svete Nedelje /Rakitje/ do Šćitarjeva /Andautonija/, dužina 30 km
- *Ruta drvenih mostova i skela* /od Šćitarjeva do Martinske Vesi/, dužina 40,83 km
- *Ruta slapova /Žumberak/* u dužini od 47,79 km
- *Zagrebačka ruta* /Zagreb/Zračna luka Franjo Tuđman/Buzin/Zagreb/, dužine 41,06 km

Ove rute uz ostale popratne sadržaje (manifestacije, ugostiteljska ponuda, smještaj, atrakcije, vinske ceste, znamenitosti, seoski turizam i izletišta) i multimedijске alate (panoramske fotografije i video snimci iz zraka te virtualne šetnje) nalaze se i na Digitalnom interaktivnom prikazu Zagrebačke županije - locatoru (www.locator-tzzz.com).

Turistička zajednica Zagrebačke županije realizirala je zajednički projekt s lokalnim turističkim zajednicama i tvrtkom Vision Team, kojim su implementirane i ucrtane sve biciklističke rute u županiji s interesnim točkama u digitalnom obliku na mobilnu platformu Vision One, platformu koja povezuje cjelokupnu turističku ponudu Hrvatske.

Zagrebačka županija prva je u Hrvatskoj koja je implementirala sve biciklističke rute svojih gradova i općina na jednom mjestu u platformi.

Na području Zagrebačke županije, na 12 odabranih lokacija u gradovima (svih 9 gradova) i općinama (Krašić, Pisarovina, Brdovec), Turistička zajednica Zagrebačke županije postavila je 24 servisne stanice (12 solarnih) za popravak i brzi servis bicikla s osnovnim alatom za popravak.

TZ Zagrebačke županije planira daljnji razvoj outdoor turizma i cikloturizma s naglaskom na netaknutu prirodu kroz stvaranje/uspostavu mreže biciklističkih brdskih staza i ruta.

Programi razvoja cikloturizma na kontinentu (programi Ministarstva turizma)

U svibnju 2017. godine Zagrebačkoj županiji dodijeljena su sredstva temeljem programa Ministarstva turizma za razvoj cikloturizma na kontinentu u 2017. godini. Predmet sufinanciranja su bili: izrada Operativnog plana razvoja cikloturizma Zagrebačke županije (Institut za turizam), marketinške aktivnosti, certificiranje smještajne ponude, unapređenje ugostiteljskih sadržaja i izleta za cikloturiste - uspostava integriranog upravljanja kvalitetom Cyclist welcome quality.

Operativni plan razvoja cikloturizma Zagrebačke županije

Operativni plan razvoja cikloturizma Zagrebačke županije donesen je 2017. g. kao osnovni dokument na temelju kojeg bi se trebao razvijati cikloturizam u Zagrebačkoj županiji. Njegovu izradu iniciralo je Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, u suradnji s Zagrebačkom županijom, Turističkom zajednicom Zagrebačke županije i Regionalnom razvojnom agencijom Zagrebačke županije jer je na temelju prethodno izrađenih planskih dokumenata i aktualnih iskustava utvrđeno da cikloturizam predstavlja oblik turističke aktivnosti s izuzetno velikom perspektivom razvoja, osobito za, turistički nedovoljno razvijeni, prostor kontinentalne Hrvatske.

Cyclist Welcome Quality

S ciljem pozicioniranja Zagrebačke županije kao cikloturističke destinacije visoke kvalitete usluge, uvidom u primjere dobre prakse europskih cikloturističkih destinacija, razvijeni su standardi kvalitete Cyclist Welcome Quality. U sklopu projekta identificirani su i marketinški dodatno istaknuti objekti koji nude ugostiteljske, informativne i druge turističke usluge namijenjene cikloturistima. Na području Zagrebačke županije, provedenom evaluacijom, 27 objekata zadovoljilo je uvjete ulaska u Cyclist Welcome mrežu, kategoriziranih prema sljedećim kriterijima:

- Cyclist welcome smještajni objekti

Smještajni objekti su temeljni objekti za kvalitetu ukupne cikloturističke ponude neke destinacije te su stoga njihove usluge stupnjevane u pet kvalitativnih razreda.

- Cyclist welcome objekti s ponudom hrane i pića

Ove vrsta ponuditelja usluga svrstana je u dvije kategorije: osnovna ponuda CW i dodatna ponuda CW+.

- Cyclist welcome turistički informacijski centri

Bike TIC namijenjen je cikloturistima i može djelovati u okviru TIC-a općine ili grada ili može biti posebno uspostavljena točka u okviru putničkih agencija, bike trgovina/servisa ili drugih objekata koji su dostupni turistima.

Zagrebačkoj županiji su putem Programa razvoja cikloturizma na kontinentu u 2018. godini dodijeljena sredstva za provedbu projekta „Izrada prometnog elaborata postavljanja cikloturističke signalizacije za cikloturističke rute Zagrebačke županije“ na temelju izrađenog Operativnog plana razvoja cikloturizma Zagrebačke županije.

Zagrebačka županija je putem Program razvoja javne turističke infrastrukture u 2018. provela projekt „Označavanje biciklističkih ruta na području grada Jastrebarskog“.

Zagrebačkoj županiji su putem Programa razvoja cikloturizma na kontinentu u 2019. godini dodijeljena sredstva za provedbu projekta „Izrada/postavljanje cikloturističke signalizacije na kružnoj županijskoj ruti Ž1 oznaka K na temelju izrađenog prometnog elaborata postavljanja cikloturističke signalizacije za cikloturističke rute Zagrebačke županije. Projektom se uredila regionalna/županijska ruta Ž1. Ruta u duljini 221 km povezuje ključne atrakcije i najvažnija naselja u Županiji.

Ruta Zaprešić – Zabok Inicijativa uspostave nove cikloturističke rute koja bi povezala Zagreb i Zagrebačku županiju s Krapinsko-zagorskom županijom te omogućila povećanu lokalnu mobilnost stanovništva gradova i općina kojima prolazi i sigurnije dnevno kretanje biciklom kao novijim, sve popularnijim i traženijim oblikom održivog i zdravog prometa između naših urbanih aglomeracija.

Greenway

Greenway je infrastrukturni projekt kojim će se izgraditi 121 km duga biciklistička staza, odnosno biciklistički autoput, koji prati tok rijeke Save od granice sa Slovenijom do Lijevoog Dubrovčaka. Nositelj projekta je Grad Zagreb uz partnerstvo sa Zagrebačkom županijom.

Izgradnja projekta vrijednog gotovo 123 milijuna kuna je podijeljena u devet faza, a nedavno predstavljenim pilot projektom financira se izrada tehničke dokumentacije za cijeli obuhvat Greenwaya te izgradnja pete faze – trase od Arena centra do pješačko biciklističkog mosta u dužini od 1.660 m.

Grad Sveta Nedelja ima niz biciklističkih ruta te pješačko-rekreacijske staze locirane na Svetonedeljskom bregu. Turistička zajednica redovito razvija karte tih staza, a 2013. postavljene su i 3 interpretacijske ploče na razna mjesta u gradu. Rekreativne biciklističke rute protežu se kroz cijelo područje, a u turističkom smislu osobito su atraktivne tri „mountain bike“ rute koje promovira TZ kao rute po „Svetonedeljskim bregima“ (10 km, 13,18 km i 14,87 km) te „city bike“ ruta „Svetonedeljskim jezerima“ na 16 km.

Grad Samobor i Grad Sveta Nedelja svaki na svom području pripremaju projekt biciklističke staze koja bi povezala ta dva grada. Duljina biciklističke staze na području Grada Svete Nedelje je 2 km. Grad Sveta Nedelja priprema i projekt biciklističke staze Strmec, Orešje i Bestovje u dužini 3,6 km koja će povezati sva tri naselja te projekt biciklističke staze između naselja Mala Gorica i Kerestinec u dužini 1,45 km i dio su mreže biciklističkih staza koje će u konačnici povezati Grad Samobor, Grad Svetu Nedelju i Grad Zagreb i planiranu glavnu državnu rutu 2 (DG2).

Na području Općine Brdovec priprema se projekt izgradnje biciklističke staze duljine 7,0 km koja bi povezala zapadni i istočni dio općine sa stanicama javnog prijevoza i industrijskom zonom. Osim toga, područjem Općina Brdovec, Dubravica i Marija Gorica kroz projekte financirane sredstvima Europske unije „RIDE&BIKE“ i „RIDE&BIKE II“ trasirane su četiri cikloturističke rute koje povezuju točke interesa i turističke punktove s prostorom Grada Zaprešića, Krapinsko-zagorske županije i Republike Slovenije.

Zračni promet

Na području Zagrebačke županije (Velika Gorica) smještena je najveća zračna luka u RH, Međunarodna zračna luka Franjo Tuđman. Međunarodna zračna luka Franjo Tuđman ima status međunarodne zračne luke prvog slijetanja, svrstana u razred i skupinu 4E (prema ICAO). Za zračnu luku Franjo Tuđman definiran je dugoročni razvojni plan Zračne luke Zagreb (Master plan ZLZ, 1997., Razvojni plan ZLZ, 2009.), koji je predviđen po fazama do 2030. godine i kasnije. Prometnim predviđanjima do 2030. godine očekuje se cca 6,5 mil. putnika godišnje.

Zračni promet koji prolazi tom zračnom lukom, osim značaja za državno povezivanje, važan je i kao veza tog prostora sa svijetom, a važan je i u tranzitnom prometu. Ukupna površina Prostora za razvoj Zračne luke Zagreb iznosi cca. 850 ha.

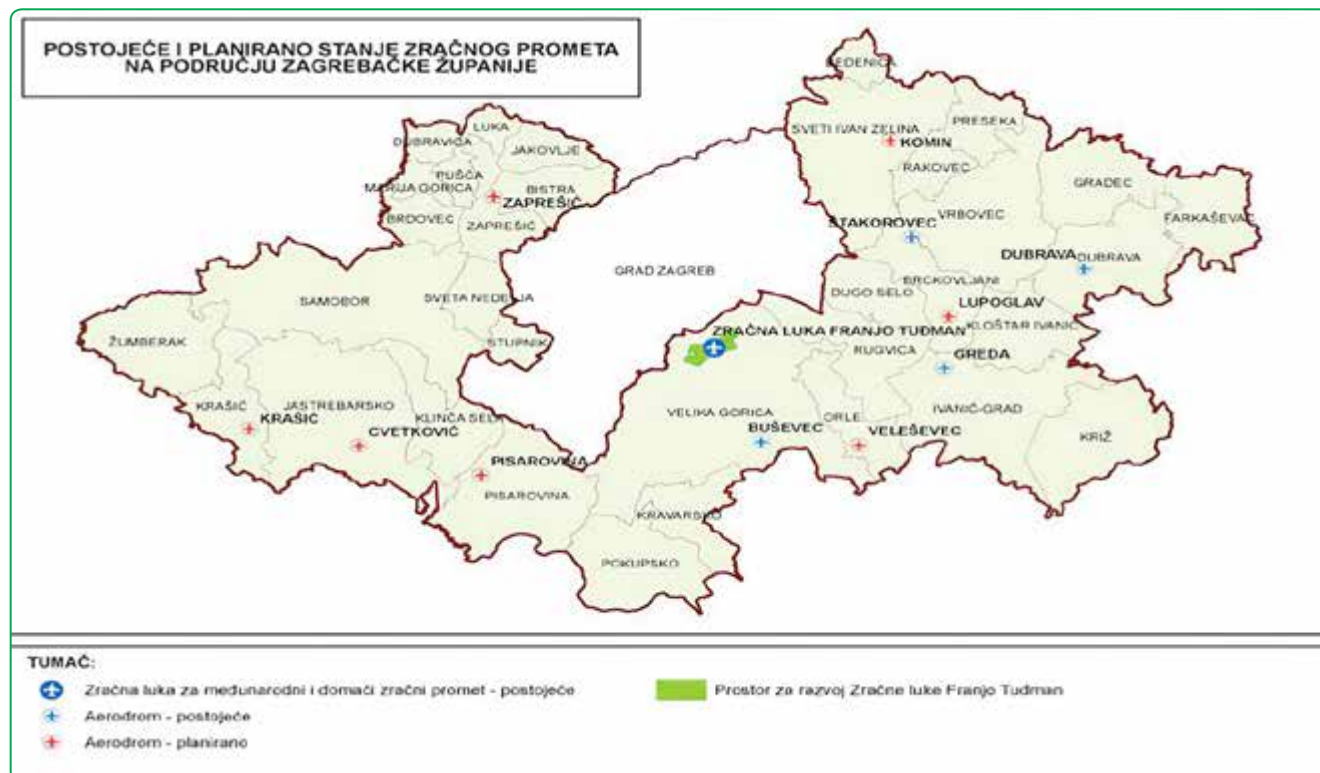
Na području Zagrebačke županije smješteno je ukupno četiri aerodroma (Buševac, Greda, Štakorovec i Dubrava) namijenjenih za potrebe poljoprivredne, sportsko-rekreacijske i turističke djelatnosti. Također se na području Županije planiraju lokacije za smještaj šest letjelišta (Zaprešić, Krašić, Veleševac, Lupoglav i Komin) te zračna luka u istraživanju Pisarovina. Na području grada Jastrebarskog nalaze se dva registrirana paragliding letjelišta - Japetić te Plešivica.

Tablica 33. Pokazatelji zračnog prometa

Pokazatelji zračnog prometa		
Zračni promet	broj	Prosječna površina (km ²)
Zračna luka	1	
Franjo Tuđman (Zagreb)		3,30
Aerodrom	2	
Zvekovac		0,05
Zagreb - Bratina		0,76
Registrirane površine	1	
Buševac		0,35

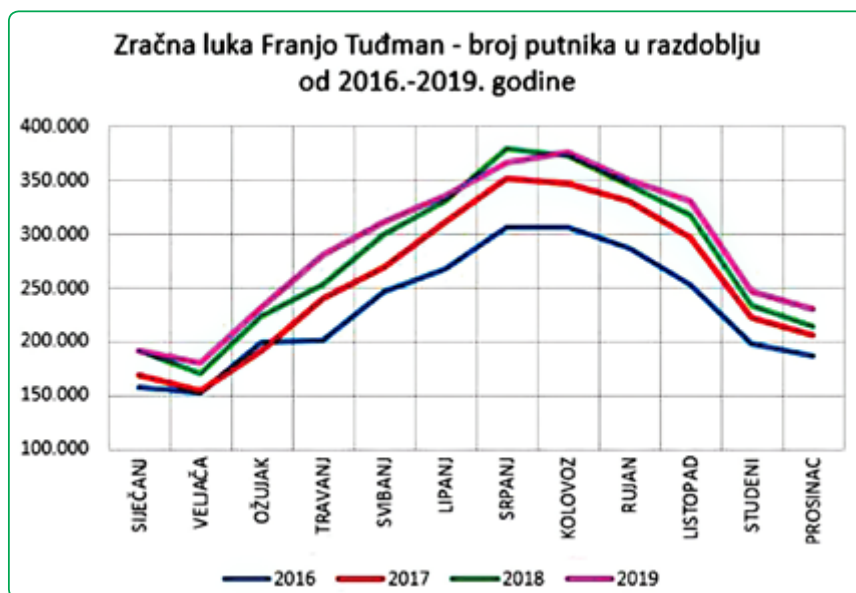
Izvor: Agencija za civilno zrakoplovstvo, 2020. (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županij, 2020)

Slika 28. Postojeće i planirano stanje zračnog prometa na području Zagrebačke županije

Izvor: Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo 2020., Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Zagrebačke županije; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Slika 29. Zračna luka Franjo Tuđman – broj putnika

Izvor: www.zagreb-airport.hr, 2020., Izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, 2020.

Riječni promet

Iako bogato vodenim tokovima, osim skelarenja, na području ZŽ trenutno ne postoji komercijalni riječni promet (riječe je uglavnom o manjim tokovima, naglašeno promjenjivog režima voda – Sava, najveći riječni tok, plovna je tek nizvodno od Siska).

Strategija prometnog razvitka RH na području koje obuhvaća ZŽ predviđa za razdoblje do 2020. uspostavu plovnog puta druge kategorije na Savi od Zagreba (Rugvica) do Siska i na Kupi od Siska do Karlovca. Provedbi plana treba prethoditi izrada ažurirane studije dobiti i troškova, kojom će se usporediti gospodarske, okolišne i društvene prednosti i nedostaci alternativnih prometnih rješenja.

Pošanski promet i elektroničke komunikacije

Pošanski promet i elektroničke komunikacije osigurane su na području Županije kroz četiri osnovna segmenta sustava: javne komunikacije u nepokretnoj mreži, javne komunikacije u pokretnoj mreži, sustavi radiokomunikacija i sustavi poštanskog prometa. Svi sustavi zadovoljavajuće su razvijeni, a i stalno se unapređuju.

Javni prijevoz putnika na području Zagrebačke županije

Javni prijevoz putnika u cestovnom i željezničkom prometu na području Zagrebačke županije uređen je s osnove zakonskih odredaba i tržišnog modela financiranja. Sama organizacija prijevoza odvija se u zakonskim okvirima i to prema:

- Zakonu o prijevozu u cestovnom prometu – uređuje uvjete i način obavljanja djelatnosti javnog cestovnog prijevoza putnika i tereta, prijevoza za vlastite potrebe, pružanje kolodvorskih usluga i statistika prijevoza,
- Zakonu o željeznicama – uređuje ustrojstvo željezničkog sustava, način i uvjete obavljanja željezničkog prijevoza, status željezničke infrastrukture i uvjete pristupa željezničkoj infrastrukturi, usluge željezničkog prijevoza te sustav regulacije u djelatnosti željezničkog prijevoza,
- Pravilniku o dozvolama za obavljanje linijskog prijevoza putnika – propisuje postupak i način izdavanja dozvola za obavljanje djelatnosti javnog linijskog prijevoza putnika u unutarnjem i međunarodnom cestovnom prometu, postupak usklađivanja, obrasci dozvola, visina naknade za izdavanje dozvola te sadržaj i način vođenja upisnika izdanih dozvola,
- Zakonu o komunalnom gospodarstvu – propisuje mogućnost organizacije djelatnosti prijevoza putnika unutar administrativnih granica jedinica lokalne samouprave (gradovi i općine) na temelju odluke o koncesiji.

Postojeća zakonska regulativa nalaže odvijanje javnog linijskog cestovnog prijevoza u tri razine (međužupanijska, županijska i lokalna).

Zbog podjele na tri razine javni prijevoz ne može funkcionirati kao cjeloviti sustav što je i najveći problem u organizaciji

javnog cestovnog prijevoza na području grada Zagreba, Zagrebačke županije te Krapinsko-zagorske županije. Samo na području Zagrebačke županije prisutna je dnevna migracija što zbog potražnje posla, što zbog škole, vrtića, odlazak u bolnice na preglede na razini od 100.000 korisnika. Ova mobilnost stanovništva u velikoj mjeri se ostvaruje korištenjem individualnog prijevoza što dalje projicira negativne prometne aspekte (kolone, zagušenja, kašnjenje) u vršnim vremenima te stvaranjem male prometne učinkovitosti s razine javnog prijevoza putnika.

Na globalni pad prijevozne potražnje u javnom linijskom prijevozu putnika u cestovnom i željezničkom prometu uvelike ovisi i o gospodarskim kretanjima uvjetovanih gašenjem ili preseljenjem nekad velikih društvenih poduzeća koja su upošljavala veliki broj radnika. Mnoštvo novih i prestrukturiranih privrednih subjekata i njihova raznolika poslovna aktivnost očitovali su se kroz povećanje individualnog prometa, što je izazvalo dodatni neželjeni pritisak na kapacitetom i strukturom ograničenu mrežu gradskih i prigradskih prometnica.

Prijevoz u prigradskim naseljima je deficitaran, voznih linija u pojedinim prigradskim naseljima nema, a u onim naseljima gdje postoji javni linijski prijevoz putnika broj polazaka je mali (1-2 puta dnevno) zbog neisplativosti u odnosu na broj putnika i cijenu usluga određene od strane prijevoznika. Nepostojanje odgovarajuće ponude javnog linijskog prijevoza utjecala je na pad prijevozne potražnje te porast ovisnosti o individualnom prijevozu. U cilju podizanja kvalitete života stanovnika u ruralnom području potrebno ga je povezati s gradskim središtem uvođenjem linije javnog prijevoza te omogućiti djeci, mladim obiteljima, zaposlenima i umirovljenicima veću dostupnost javnim uslugama i dodatnim sadržajima (edukacijske, izvanškolske, sportske aktivnosti, usluge u zdravstvu i rehabilitacija).

Trenutno stanje na području javnog linijskog prijevoza putnika u autobusnom prijevozu na području Zagrebačke županije (sukladno izdanim dozvolama za županijski linijski prijevoz) obavljaju 9 prijevoznika na 137 županijskih linija.

Matrica prometnih odnosa u Zagrebačkoj županiji i veza s Gradom Zagrebom daje sljedeće rezultate:

Prosječni godišnji promet radnim danom (AAWT) unutar Zagrebačke županije iznosi za:

- osobna vozila 199.376 putnika
- javni prijevoz 30.991 putnika
- bicikle 3.620 putnika

Prosječni godišnji promet radnim danom (AAWT) iz Zagrebačke županije u Grad Zagreb iznosi za:

- osobna vozila 124.466 putnika
- javni prijevoz 22.259 putnika
- bicikle 997 putnika

Prometna potražnja vozila na području Zagrebačke županije iznosi:

- 143.654 osobnih vozila
- 32.511 lakih i teških teretnih vozila

Prometna potražnja vozila radnim danom iz Zagrebačke županije u Grad Zagreb iznosi:

- 89.151 osobnih vozila
- 18.010 lakih i teških teretnih vozila

Modal split prometnih tokova u Zagrebačkoj županiji:

- Javni prijevoz 12,7%
- bicikl 1%
- osobna vozila 86,3%

Izvor: Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije-I faza; 2017. godine

Model raspodjele prometa, kako putnika tako i roba, ima težište na osobnom prijevozu (86,3%), implicirajući posljedično probleme prometnog zagušenja, zagađenja zraka, potrebe za parkirališnim površinama itd.

U praksi se koriste različiti tarifni sustavi naplate karata, koji su djelomično dani različitim zahtjevima i karakterom pojedinih vrsta prijevoza (željeznica, autobus). Tako su sustavi naplate relativno raznovrsni, što donosi određene probleme pri uspostavi zajedničkog sustava naplate u integriranim sustavima.

U većini slučajeva u željezničkom prijevozu koristi se tarifa s cijenom vozne karte stupnjevane prema km udaljenosti ulazne i ciljane stanice putnika. Tarifu km udaljenosti koriste i neki autobusni prijevoznici s područja Zagrebačke županije (Grupacija Čazmatrans). U autobusnom prijevozu koristi se nekoliko sustava naplate karta. U pravilu se prijevozne karte izdaju za određenu autobusnu vezu. Današnja situacija u području postojećih tarifa u potpunosti ocrta različite mogućnosti subvencioniranja javnog prijevoza prema trenutno važećim propisima RH. Najvažniji problem je čekanje na promjenu zakonske regulative i/

ili donošenju novog Zakona o integriranom prijevozu koji bi trebao omogućiti (propisati) veću potporu (subvenciju) javnom prijevozu putnika.

Trenutno u području individualnog prijevoza postaje sve teža situacija zbog velikog broja dodirnih točaka sa svim oblicima cestovnog prijevoza te nedostatan kapacitet prometnih mreža. Velik dio prometa (individualnog, javnog prijevoza, transport robe) odvija se kroz sam centar gradova u Zagrebačkom prstenu. Velik problem koji se pri tome javlja je i nemogućnost pronalaska dovoljnog broja parkirnih mjesta te zagušenje prometnica. Rješenje sadašnje situacije u skoroj budućnosti vjerojatno neće biti moguće bez određenih restrikcija i regulacije individualnog prijevoza u svim većim gradovima promatrane regije (Zagreb, Velika Gorica, Dugo Selo, Zaprešić...).

Željeznički prijevoz uvjetovan je zastarjelom željezničkom infrastrukturom, zastarjelim i nedovoljno opremljenim stajalištima, nedostatnim brojem kolosijeka i relativnom malim brzinama. Velika većina pruga je jednokolosječna, čime je uvjetovana i njegova propusna moć.

Daljnji razvoj željezničkog prijevoza neće biti moguć bez povećanja propusnosti preopterećenih dionica pruge te usklađenosti željezničkog i cestovnog – autobusnog prijevoza. Nužno je na prostoru Zagrebačke županije povećati propusnost na dionicama: Zaprešić – Gl. Kolodvor – Dugo Selo te Gl. Kolodvor – Velika Gorica. Masterplanom prometnog sustava predviđeno je rješavanje kolizije željezničkog teretnog i putničkog prijevoza izgradnjom obilazne pruge središta Zagreba za potrebe teretnog prometa. Izgradnjom teretne željezničke obilaznice grada Zagreba povećat će se ujedno i propusnost željezničke dionice Zaprešić – Gl. Kolodvor - Dugo Selo.

Autobusni prijevoz karakterizira mali broj polazaka na postojećim vezama, veliki broj registriranih linija te paralelno vođenje (dupliciranje kapaciteta) autobusnog i željezničkog prijevoza.

Afirmacijom javnog linijskog prijevoza putnika, prvenstveno pružnog (uz dodatnu izgradnju nove tračničke veze Podsused – Sveta Nedelja – Samobor – Bregana i rekonstrukcijom i revitalizacijom postojeće Kumrovečke željezničke pruge - L102), koji s obzirom na nepovoljne uvjete odvijanja cestovnog prijevoza u gradu Zagrebu, Zagrebačkoj županiji te Krapinsko-zagorskoj županiji ima niz značajnih prednosti u smislu brzine, odnosno vremena putovanja, moguće je povećanje mobilnosti stanovnika na području županije i cijele zagrebačke regije (grad Zagreb, Zagrebačka županija i Krapinsko – zagorska županija), čime bi se glavni grad znatno jednostavnije približio svojoj okolini, a time bi se u velikoj mjeri moglo utjecati na poželjno ograničenje njegova rasta. Brze i kvalitetne veze unutar integriranog prometnog sustava učinile bi okolicu grada Zagreba još atraktivnijom, dostupnijom i bližom.

Zagrebačka županija zajedno s partnerima, Gradom Zagrebom i Krapinsko-zagorskom županijom, osnovala je u kolovozu 2014. godine trgovačko društvo „Integrirani promet zagrebačkog područja“ d.o.o., koje je vodilo postupak izrade Masterplana za predmetnu regiju. Masterplan prometnog sustava grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko - zagorske županije usvojen je u skupštinama u ožujku i travnju 2020. godine i predstavlja temeljni strateški dokument prometnog razvoja predmetne regije, čime su se stvorile pretpostavke nužne za apliciranje za sredstva iz strukturnih fondova EU.

Autobusni prijevoz ograničen je malim brojem veza i velikim brojem registriranih linija te paralelnim vođenjem (dupliciranje kapaciteta) autobusnog i željezničkog prijevoza.

Afirmacijom javnog linijskog prijevoza putnika, prvenstveno pružnog, koji s obzirom na nepovoljne uvjete odvijanja cestovnog prijevoza u gradu Zagrebu, Zagrebačkoj županiji te Krapinsko-zagorskoj županiji ima niz značajnih prednosti u smislu brzine, odnosno vremena putovanja, glavni grad znatno bi jednostavnije približio svojoj okolini, a time bi se u velikoj mjeri moglo utjecati na poželjno ograničenje njegova rasta. Brze i kvalitetne veze unutar integriranog prometnog sustava učinile bi okolicu grada još atraktivnijom, dostupnijom i bližom.

Tablica 34. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prometom i prometnom infrastrukturom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Zagušenost prometa na svim glavnim prilaznim pravcima Gradu Zagrebu (Velika Gorica, Dugo Selo, Samobor, Zaprešić) - Sustav javnog prijevoza koji zbog nekvalitete i neatraktivnosti nije šire prepoznat kao kvalitetna alternativa korištenju osobnih vozila - Postoji problem međusobne slabe i nedovoljne prometne povezanosti između pojedinih gradova uglavnom na području Zagrebačke županije, što rezultira povećanjem tranzitnog prometa preko područja Grada Zagreba - Loše stanje lokalnih cesta - Loše stanje željezničke infrastrukture ne dopušta iskorištenje punog potencijala željezničkog prometa - Nedovoljna edukacija o učinkovitim načinima vožnje	- Unaprijediti suradnju s Gradom Zagrebom na rješavanju problematike prometa: rješavanje zagušenja na glavnim pravcima prometovanja između prostora ZŽ i Grada Zagreba; unapređenje javnog prijevoza razvojem prigradske željeznice i integriranog sustava javnog prijevoza; bolja koordinacija i suradnja različitih razina javnog prijevoza i rješavanje na regionalnoj razini; uspostava tarifne unije, barem unutar tzv. Zagrebačkog prostora - Unaprijediti željezničku infrastrukturu: elektrifikacija pruga; izgradnja dvokolosječnih pruga na pravcima prema Jastrebarskom, Velikoj Gorici, Vrbovcu te prema Ivanić-Gradu i Križu; izgradnja pruge od Podsuseda – Sv. Nedelje – Samobora – Bregane - Unaprijediti suradnju u planiranju potrebnih prometnih zahvata s Hrvatskim cestama i Hrvatskim željeznicama

- Model raspodjele prometa, kako putnika tako i roba, ima težište na osobnom prijevozu, implicirajući posljedično probleme prometnog zagušenja, zagađenja zraka, potrebe za parkirališnim površinama itd.
- Neadekvatna mreža linija javnog prijevoza putnika, neusklađena s potrebama korisnika i visoke cijene javnog prijevoza uzrokuju povećano korištenje prijevoza osobnim automobilima
- Slaba upotreba sustava javnog prijevoza rezultira povećanjem broja putovanja osobnim vozilima što dodatno opterećuje postojeću cestovnu prometnu mrežu te stvara povećane potrebe za prometom u mirovanju u središtima gradova i naselja, koja su već preopterećena
- Visoka cijena karata i različiti sustavi izdavanja karata stvara problem u konkurentnosti sustava javnog prijevoza i preusmjerava korisnike na korištenje osobnih vozila
- Loša ili neprimjerena oprema stanica i postaja sustava javnog prijevoza otežava korištenje sustava javnog prijevoza uz stvaranje sigurnosnih problema koji odbijaju korisnike od ovog vida prijevoza
- Smanjena udobnost putnika zbog starosti voznog parka u sustavu javnog prijevoza djeluje demotivirajuće na korisnike koji biraju druge vidove prijevoza
- Povećani troškovi prijevoza zbog slabe suradnje između svih prijevoznika proizlaze iz nemogućnosti kombiniranja tarifnih sustava, pa svaki prijelaz zahtijeva novu kupovinu karte
- Neusklađenost svih oblika javnog prijevoza gdje pojedini prijevoznik ima svoj vozni red i svoj tarifni sustav kojim međusobno konkuriraju umjesto da se nadopunjavaju
- Loši prometno-tehnički elementi cestovne mreže povećavaju broj prometnih nesreća, pogotovo u ruralnim područjima
- Mala mobilnost za osobe sa smanjenom pokretljivošću rezultat je velikog broja vozila u kretanju i mirovanju koja koriste prostor u odnosu na najugroženije skupine, uz nedovoljno obraćanje pažnje na stvaranje koridora bez arhitektonsko-urbanističkih barijera
- Nedostatak pješačkih i biciklističkih prijelaza preko željezničke pruge ugrožava sigurnost pješaka i biciklista, posebice na području urbanih naselja
- Neke ceste niže kategorije imaju poteškoće s kapacitetom i velik udio teških vozila jer vozači pokušavaju izbjeći plaćanje cestarine
- Slaba dostupnost zračne luke Franjo Tuđman za sustav javnog prijevoza, osobito željeznicu
- Javni prijevozni sustav nije integriran i centraliziran, svaki od prijevoznika ima vlastite vozne redove i tarife, ne postoji centralizirani sustav upravljanja javnim prijevozom, što smanjuje kvalitetu, pouzdanost, financijsku održivost i korištenje javnog prijevoza
- Izgradnjom novih dodatnih ulaza / izlaza na postojeću cestovnu zagrebačku obilaznicu i autoceste na području Županije omogućit će se bolja međusobna povezanost naselja Zagrebačke županije
- Ubrzati izgradnju treće trake cestovne obilaznice, kojom će se povećati efikasnost prometne mreže i smanjiti opterećenje na centralna područja urbanih naselja te smanjiti zagušenost na ulazima u naselja
- Obnova cesta između Žumberka i Gorjanci SLO
- Provesti informativno-promotivne kampanje za promociju održivog prometa i ekološki prihvatljivih vozila te podizanje svijesti javnosti
- Unaprijediti javni linijski prijevoz u prigradskim naseljima u ruralnom području
- Osloboditi naplate parkiranja u urbanim područjima Županije za učinkovita i ekološki prihvatljiva vozila
- Uvesti obrazovni program o održivom prometu i učinkovitim načinu vožnje u nastavne planove vozačkih škola na području Županije u suradnji s HAK-om
- Poticati ulaganja u infrastrukturu za distribuciju alternativnih goriva na županijskoj razini
- Povećati broj kilometara biciklističkih staza radi smanjenja korištenja automobila (smanjenje emisije CO₂) i povećanja sigurnosti biciklista u prometu
- Izraditi Plan upravljanja mobilnošću na području Zagrebačke županije (eng. Mobility Management Plan - MMP)
- Ubrzati izgradnju spoja ceste A3 čvor Bobovica – Prigorje Brdovečko (D225) i izgradnju mosta
- Rekonstrukcija i izgradnja cesta i mostova na području Zagrebačke županije (Drenje Šćitarjevsko – brana na Savi (Drenje) – Dumovec, Bestovje – brana na Savi (Podsused) – Zaprešić te na trasi postojećih cesta Orle – Drnek i Topolje – Dubrovčak. Također je na trasi planirane državne ceste Prigorje Brdovečko – Bobovica – Samobor planiran most preko rijeke Save)
- Izgradnja obilaznica većih gradova na području Županije, čime će se povećati efikasnost prometne mreže i smanjiti opterećenje na centralna područja naselja te smanjiti zagušenost na ulazima u naselja
- Izgradnja intermodalnih terminala za prijelaz s individualnog prijevoza na javni prijevoz
- Premjestiti željezničko-cestovni kontejnerski terminal na odgovarajuću lokaciju koja će biti pristupačna urbanim naseljima regije i povezana s Lukom Rijeka
- Planirati i izraditi denivelacije željezničko-cestovnih prijelaza u razini koji predstavljaju sigurnosni problem i problem prometnog toka na određenim područjima
- Na glavnim cestama na prostornom obuhvatu županije izgraditi korisničko informacijski prometni sustav

- Slaba povezanost i usklađenost javnog prijevoza na području Županije s javnim prijevozom grada Zagreba - Zastarjela željeznička infrastruktura, nedovoljno učešće željezničkog prometa u prigradskom prometu - Nepostojanje parkirališta za automobile i bicikle pored željezničkih stajališta te pored autobusnih kolodvora - Zastarjelost voznog parka i opreme autobusnih prijevoznika u javnom prijevozu	- Poboljšati dostupnost zračne luke Franjo Tuđman za sustav javnog prijevoza, osobito željeznicu - Povezati i uskladiti javni prijevoz na području županije s javnim prijevozom grada Zagreba - Omogućiti prijevoz bicikala u vozilima javnog prijevoza; vlakovima i autobusima - Uspostaviti posebne linije za prijevoz osoba sa smanjenom pokretljivošću, koje trebaju biti u visokoj mjeri subvencionirane

1.6. Gospodarstvo

1.6.1. Razvojni položaj Zagrebačke županije u Hrvatskoj

Zagrebačka županija zauzima 5,4% ukupne površine Hrvatske, a stanovništvo Županije čini oko 7,6% stanovništva Hrvatske.

Njezin BDP po stanovniku u 2018. godini iznosio je 73.113 kn, što je na razini 79,1% prosjeka Republike Hrvatske te 78,3% prosjeka Kontinentalne Hrvatske. Zaostatak za prosjekom Hrvatske razmjerno je stabilan, a u periodu 2011.-2018. godine smanjen je za 5,7 postotnih poena.

BDP po stanovniku u Zagrebačkoj županiji u 2018. godini iznosio je 9.710 EUR-a (7.667 EUR u 2011.), a što predstavlja 69,4% prosjeka EU u 2018. godini.

U Zagrebačkoj županiji ostvaren je u 2018. godini BDP-a u iznosu od 22.669 mil. kuna (18.118 mil. kuna u 2011. godini), a što predstavlja 5,9% BDP-a Hrvatske u 2018. godini (8,7% BDP-a Kontinentalne Hrvatske).

Valja istaknuti kako je BDP pokazatelj ekonomskih aktivnosti na nekom području te, zbog dnevnih migracija, odnosno zaposlenosti velikog dijela stanovništva Zagrebačke županije u Gradu Zagrebu nije primjeren za ocjenu realne razine razvijenosti Zagrebačke županije. Sliku dodatno „iskrivljuju“ tvrtke koje imaju proizvodne pogone u Zagrebačkoj županiji, a sjedište im je u Gradu Zagrebu ili u nekoj drugoj županiji.

Tablica 35. Bruto domaći proizvod od 2000. do 2018. godine – Zagrebačka županija

Godina	Bruto domaći proizvod, mil. kn	Bruto domaći proizvod, mil. EUR	Udio Županije u RH%	Bruto domaći proizvod po stanovniku, kn	Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR	Indeks (2000=100)
2000.	9.555	1.279	4,9	32.179	4.307	100,0
2003.	12.507	1.653	5,4	41.300	5.460	126,8
2005.	15.239	2.059	5,6	49.486	6.687	155,3
2007.	17.780	2.424	5,5	56.921	7.759	180,1
2009.	18.744	2.554	5,7	59.352	8.087	187,8
2010.	17.419	2.391	5,3	54.946	7.541	175,1
2011.	18.118	2.437	5,4	57.000	7.667	178,0
2013.	18.488	2.441	5,6	58.013	7.660	177,8
2014.	18.810	2.465	5,7	59.098	7.746	179,8
2015.	19.397	2.549	5,7	61.248	8.049	186,9
2016.	19.949	2.649	5,7	63.471	8.430	195,7
2017.	21.128	2.832	5,7	67.758	9.083	209,9
2018.	22.669	3.011	5,9	73.113	9.710	227,2
2018. (2000. = 100)	237,2	237,2		227,2	227,2	

Izvor podataka: DZS

Osnovna struktura promjena u promatranom razdoblju jest pad primarnih djelatnosti (poljoprivrede, lova, šumarstva i ribarstva) s 10,1% u 2000. godini na 4,6% u 2018. godini, također je smanjen udio industrije, rudarstva i energetike na 27,9%, (2000. g. udio je iznosio 28,7%) i smanjen je udio prerađivačke industrije za 2,3 udjelna boda na 22,8%, kao i pad financijskih i poslovnih usluga te stručnih, znanstvenih i pomoćnih uslužnih djelatnosti. Povećan je udio trgovine i servisa (za 7,8 udjelna boda) te djelatnosti građevinarstva za 1,5 postotna boda.

Tablica 36. Bruto dodana vrijednost po djelatnostima 2000. i 2018. godine – Zagrebačka županija, u mil. kuna

		2000	2018	2018. (2000=100)	Struktura 2000. (%)	Struktura 2018. (%)
	UKUPNO	8.093	18.698	282,9	100,0	100,0
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	819	866	105,7	10,1	4,6
B,C,D,E	Prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje te ostale industrije	2.319	5.225	225,3	28,7	27,9
od čega C	Prerađivačka industrija	2.031	4.270	210,2	25,1	22,8
F	Građevinarstvo	461	1.350	292,8	5,7	7,2
G,H,I	Trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane	1.829	5.677	310,4	22,6	30,4
J	Informacije i komunikacije	89	276	310,1	1,1	1,5
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	301	249	82,7	3,7	1,3
L	Poslovanje nekretninama	968	1.695	175,1	12,0	9,1
M,N	Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	374	684	182,9	4,6	3,7
O,P,Q	Javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	815	2.225	273	10,1	11,9
R,S,T,U	Ostale uslužne djelatnosti	119	381	320,2	1,5	2,0

Izvor podataka: DZS

Promatrajući ukupnu zaposlenost koja uključuje pravne osobe i obrtnike, u Zagrebačkoj županiji, ona je 31.3.2020. godine, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, iznosila 93.538 osoba. Od toga broja, 87,3% čine zaposleni u pravnim osobama, dok ostatak čine zaposleni u obrtu. Prema zaposlenosti u pravnim osobama i obrtu u 2020. godine udio ZŽ u Hrvatskoj iznosio je 7,3%.

Najviše zaposlenih u ZŽ bilo je u prerađivačkoj industriji 21,9 %, sektoru trgovine 20,0 %, sektoru prijevoza i skladištenja 9,9 %, građevinarstvu 9,6 %, dok udio ostalih sektora iznosi 38,6%.

Tablica 37. Zaposlenost u pravnim osobama i obrtu, prema djelatnostima, stanje 31. ožujka 2020. godine – Zagrebačka županija (NKD 2007.)

Djelatnosti	Zaposleni (pravne osobe)	Zaposleni (obrt)	Ukupno zaposleni ZŽ (pravne osobe i obrt)	Struktura ukupno zaposleni u %
UKUPNO	81.621	11.917	93.538	100,0%
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	860	389	1.249	1,3%
B Rudarstvo i vađenje	1.207	9	1.216	1,3%
C Prerađivačka industrija	17.652	2.798	20.450	21,9%
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	513	-	513	0,5%
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	1.548	26	1.574	1,7%
F Građevinarstvo	7.498	1.473	8.971	9,6%
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	17.364	1.359	18.723	20,0%
H Prijevoz i skladištenje	8.304	965	9.269	9,9%
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	1.917	1.182	3.099	3,3%
J Informacije i komunikacije	1.152	240	1.392	1,5%
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	673	79	752	0,8%
L Poslovanje nekretninama	148	32	180	0,2%
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	2.507	720	3.227	3,4%
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.158	262	1.420	1,5%
O Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	7.994	74	8.068	8,6%
P Obrazovanje	6.420	69	6.489	6,9%
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	3.091	931	4.022	4,3%
R Umjetnost, zabava i rekreacija	684	144	828	0,9%
S Ostale uslužne djelatnosti	931	1.068	1.999	2,1%
T Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe		95	95	0,1%
U Djelatnosti izvan – teritorijalnih organizacija i tijela		-	0	0,0%
Nezavršeni prema djelatnostima		2	2	0,0%

Izvor podataka: Zaposlenost- pregled po županijama, Državni zavod za statistiku

Prema podacima FINA-e o poslovanju poduzetnika Zagrebačke županije u 2020. godini najveći ukupni prihod u Zagrebačkoj županiji ostvarili su sljedeći poduzetnici: Lidl Hrvatska d.o.o. k.d., Medical intertrade d.o.o., PIK-Vrbovec – Plus d.o.o., Fliba d.o.o., E plus d.o.o., Sancta Domenica d.o.o., Hospira Zagreb d.o.o., Zubak grupa d.o.o., IKEA Hrvatska d.o.o., Inter cars d.o.o., Klimaoprema d.d. i Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.

1.6.2. Vanjska trgovina

Zagrebačka županija pridonosi s 5,8% u ukupnom izvozu ili 6,54 mlrd. kuna u 2020. godini. Izvoz Zagrebačke županije u 2020. g. porastao je za 2,3 puta u odnosu na 2012. g. (izvoz ZŽ 2012. g. - 2,8 mlrd. kuna).

Uvoz Zagrebačke županije u 2020. godini iznosio je 17,2 mlrd. kuna (10,0% ukupnog uvoza RH). Uvoz Zagrebačke županije porastao je u 2020. g. za gotovo 2 puta u odnosu na 2012. godinu. (uvoz ZŽ 2012. g. – 9,2 mlrd kuna).

Tablica 38. Izvoz i uvoz Zagrebačke županije 2012.-2020. g. (u mil. kuna)

Županija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Izvoz									
Republika Hrvatska	72.380	72.594	79.099	87.772	92.763	104.600	107.913	114.208	112.131
Zagrebačka županija	2.784	3.176	3.583	4.646	5.002	5.760	6.379	6.450	6.536
Udio ZŽ u RH	3,85%	4,38%	4,53%	5,29%	5,39%	5,51%	5,90%	5,65%	5,83%
Uvoz									
Republika Hrvatska	121.899	125.051	130.673.	140.747	148.474	163.313	176.215	184.271	172.433
Zagrebačka županija	9.188	10.053	11.383	13.061	14.349	16.422	17.955	19.291	17.170
Udio ZŽ u RH	7,54%	8,04%	8,71%	9,28%	9,66%	10,06%	10,19%	10,47%	9,96%

Izvor:DZS

Kod izvoza Zagrebačke županije u 2020. godini najznačajnije izvozne grane su prerađivačka industrija s 55,3%, trgovina s 27,9% te prijevoz i skladištenje s 6,7%. U uvozu Zagrebačke županije u 2020. godini najznačajnije su trgovina s 71,9% i prerađivačka industrija s 24,0%.

Najvažniji partneri Zagrebačke županije u izvozu su Slovenija s udjelom od 14,8%, Njemačka 12,7%, Italija 10,2%, Austrija 8,1%, Bosna i Hercegovina 7,9% te ostale zemlje s 46,3%. Kod uvoza u Zagrebačku županiju u 2020. godini najznačajniji partneri su Njemačka 25,3%, Slovenija 9,6%, Italija 9,4%, Austrija 6,7%, Mađarska 5,7%, Češka 5,2% te ostale zemlje 38,1%.

Prema podacima FINA-e o poslovanju poduzetnika Zagrebačke županije u 2020. godini najveći prihod od izvoza u 2020. godini u Zagrebačkoj županiji ostvarili su sljedeći poduzetnici: Hospira Zagreb d.o.o., Klimaoprema d.d., Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o., PIK-Vrbovec Plus d.o.o., Sancta Domenica d.o.o., KFK d.o.o. i Inter cars d.o.o.

1.6.3. Izravna strana ulaganja

Zagrebačka županija u razdoblju 1993.- 31.03.2021. godine, prema podacima Hrvatske narodne banke, ostvarila je 1.856,2 mil. EUR-a izravnih stranih ulaganja odnosno 5,2 % ukupnih izravnih ulaganja u Republiku Hrvatsku u tom periodu.

Postoje potrebe za poticanjem i povećanjem izravnih stranih ulaganja za što je nužan strateški pristup te sustavan rad na uklanjanju administrativnih zapreka.

U periodu od 1993.- 31.03.2021. godine, prema podacima Hrvatske narodne banke, najznačajniji zemlje ulagači u Zagrebačku županiju su Njemačka 28,2%, Nizozemska 14,2%, Austrija 13,4%, te ostale zemlje 44,2%.

Prema granama djelatnosti najznačajnija ulaganja su u trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima trgovinu 28,0%, proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka 9,1%, arhitektonske djelatnosti i inženjstvo, tehničko ispitivanje i analiza 7,6%, te ostale djelatnosti 55,4%.

U sklopu programa certificiranjem županija za privlačenje ulaganja (ICPR) Zagrebačka županija ostvarila je certifikat za privlačenje stranih ulaganja te je izrađena marketinška strategija za ISU i ojačani kapaciteti za privlačenje investicija te komunikacija s potencijalnim i postojećim stranim investitorima

Tablica 39. Razvojni problemi i potrebe gospodarskog rasta u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Županija je usprkos dinamici rasta gospodarstva i dalje ispod nacionalnog prosjeka BDP-a po stanovniku - Povećavanje jaza u razvijenosti između razvijenijih dijelova (oko Grada Zagreba) i onih na rubu Županije, kao i između urbanih i ruralnih područja - Nedovoljna usmjerenost poduzetnika na razvoj zasnovan na tehnologiji i inovacijama - Nedostatne mjere za poticanje korištenja znanja, tehnologije i razvoja inovacija u gospodarstvu, posebno kod malih i srednji poduzetnika - Nedostatno i necjelovito organizirano obrazovanje za poduzetništvo - Nedovoljno realiziranih privatnih investicijskih projekata - Nedovoljna orijentiranost na inozemna tržišta	- Iskoristiti gospodarsku snagu Grada Zagreba za ubrzan razvoj ZŽ - Jačati konkurentnost gospodarstava, osobito prerađivačke industrije te poljoprivrede i turizma - Više uključivati područja koja zaostaju u razvoju u županijske programe potpore - Uspostaviti i razvijati tehnološku infrastrukturu za povezivanje poduzetnika, posebno malih i srednjih, s istraživačkim i razvojnim institucijama - Unaprijediti mjere za poticanje korištenja znanja, tehnologije i razvoja inovacija u gospodarstvu, posebno kod malih i srednji poduzetnika - Osnažiti razvoj kvalitetne infrastrukture za razvoj poduzetništva - Unaprijediti sustav obrazovanja za poduzetništvo putem komora i poduzetničke infrastrukture - Sustavno povećavati broj visokoobrazovnih stručnjaka i menadžera za potrebe ključnih djelatnosti - Osmisliti učinkovitu politiku privlačenja mladih stručnjaka iz drugih sredina - Kontinuirano jačati kapacitete i vještine javnih institucija za privlačenje i servisiranje investitora - Jačati promotivne aktivnosti pri privlačenju stranih ulagača - Ubrzati aktivnosti za stavljanje u funkciju poslovnih zona rješavanjem imovinsko-pravnih i infrastrukturnih problema - Značajnije uključivati komorski sustav u razvoj poduzetničke i tehnološke infrastrukture

1.6.4. Poduzetnička i tehnološka infrastruktura

U ranijem periodu u Zagrebačkoj županiji osnovano je desetak poduzetničkih centara (Poduzetnički centar Jastrebarsko, Poduzetnički centar Samobor, Poduzetnički inkubator Samobor, Dugoselski poduzetnički centar, Poduzetnik Vrbovec, VG poduzetnički centar, Udruga poduzetnički centar Sveta Nedelja, Ženski poduzetnički centar Samobor i Poduzetnički centar Rosa Velika Gorica).

Tijekom godina većina tih centara se ugasila /prestala s radom nakon perioda od nekoliko godina - bilo da poduzetnički centri nisu u dovoljnoj mjeri ispunjavali ulogu zbog koje su osnovani ili nisu iz drugih razloga ispunili očekivanja svojih osnivača ili su se pokazali prevelikim financijskim opterećenjem za lokalne proračune.

Od 2014. g. osnovane su 3 razvojne agencije i to: Razvojna agencija Grada Vrbovca - RAG Vrbovec, Razvojna agencija Grada Velike Gorice - VE-GO-RA i Razvojna agencija Grada Ivanić Grada – IGRA.

Trenutno su aktivni: Poduzetnički centar Samobor, Razvojna agencija Grada Vrbovca - RAG Vrbovec, Razvojna agencija Grada Velike Gorice - VE-GO-RA i Razvojna agencija Grada Ivanić Grada – IGRA.

U 2020. godini započeli su s radom Mali tehnopolis Samobor i **Modularni drvno-tehnološki poduzetnički inkubator** u okviru Razvojne agencije Grada Ivanić Grada - IGRA koji će doprinijeti razvoju poduzetništva u Zagrebačkoj županiji (čija je izgradnja financirana iz sredstava fondova Europske unije).

Svaki projekt osnivanja, oživljavanja ili ulaganja u poduzetnički centar morao bi započeti s analizom razloga zbog kojih

se centri na području ZZ nisu uspjeli održati u većem broju i svojim aktivnostima poduprijeti razvoj poduzetništava, naročito malog i srednjeg. Ako se razlozi njihova neuspjeha nisu promijenili, trebalo bi osmisliti druge, perspektivnije oblike poduzetničke infrastrukture, na primjer poduzetničke centre u sklopu gospodarskih zona i dr., kao što imaju druge županije.

U Zagrebačkoj županiji djeluje 59 poslovnih zona koje su definirane prostornim planovima (32 aktivne i 27 neaktivne). Zone se prostiru na površini od 3.119,29 hektara, a njihova veličina varira od 1 do 354 hektara. U zonama je aktivno 325 poduzetnika s 15.952 zaposlenika.

Poslovne zone Zagrebačke županije razlikuju se po veličini, prometnoj i komunalnoj infrastrukturi, vlasničkoj strukturi, broju tvrtki i broju zaposlenih, a njihove najveće prednosti su:

- geostrateški položaj - najvažniji nacionalni i međunarodni cestovni i željeznički pravci križaju se u gradu Zagrebu,
- odlična prometna povezanost (neke poduzetničke zone smještene su uz sam izlaz s autoceste i u blizini Zračne luke Zagreb i željezničkih koridora),
- dostupnost kvalificirane radne snage - grad Zagreb,
- kvalitetna infrastruktura,
- pristupačne cijene i
- pogodnosti koje investitorima pružaju gradovi i općine: niži komunalni doprinos, oslobođenje od plaćanja komunalne naknade i dr.

Tablica 40. Kategorizacija svih poduzetničkih zona Zagrebačke županije prema veličini ukupne površine

R.br.	Grad/Općina	Poduzetnička zona	Površina zone (ha)
1	GRAD JASTREBARSKO	Jalševac	354,3
2	GRAD SVETI IVAN ZELINA	Sveta Helena	126
3	OPĆINA KRIŽ	Križ I	126
4	OPĆINA BISTRA	Gospodarska zona Bistra	120,78
5	GRAD VRBOVEC	Poduzetnik	116,4
6	OPĆINA RUGVICA	Rugvica Sjever	107,7
7	GRAD VRBOVEC	Pik Vrbovec Gradip	105
8	GRAD VELIKA GORICA	Vukovinsko polje	104,94
9	GRAD ZAPREŠIĆ	Gospodarska zona Shopping city Zagreb	103
10	OPĆINA PISAROVINA	Pisarovina	102,84
11	GRAD SVETA NEDELJA	Novaki	91,38
12	GRAD SVETA NEDELJA	Sveta Nedelja	92,97
13	GRAD VRBOVEC	Luka - Jug I	96
14	GRAD DUGO SELO	Puhovec	88,13
15	GRAD DUGO SELO	Črnovčak	85,34
16	OPĆINA BRCKOVLJANI	Božjakovina	82,96
17	OPĆINA PISAROVINA	Velika Jamnička	76
18	OPĆINA RAKOVEC	Mlaka	75,6
19	GRAD SVETI IVAN ZELINA	Komin	72,05
20	OPĆINA LUKA	Luka	64,4
21	GRAD VRBOVEC	Konak - Zapad I	61
22	GRAD IVANIĆ GRAD	Poduzetnička zona Sjever- zona 6	60,79
23	GRAD ZAPREŠIĆ	Radna zona Jug	55
24	GRAD VELIKA GORICA	Rakitovec	53,7
25	GRAD VELIKA GORICA	Kušanec istok	51,62
26	GRAD IVANIĆ GRAD	Poduzetnička zona Jug – Zona 3	49,65
27	OPĆINA RUGVICA	Trgovačka zona Rugvica	48,38
28	GRAD SVETI IVAN ZELINA	Brezovec Zelinski	46,32

R.br.	Grad/Općina	Poduzetnička zona	Površina zone (ha)
29	GRAD SAMOBOR	Poduzetnička zona Samobor	40
30	OPĆINA RUGVICA	Dragošička	37,75
31	GRAD ZAPREŠIĆ	Gospodarska zona Pojatno	35
32	GRAD VRBOVEC	Konak Istok	32,76
33	OPĆINA KRIŽ	Križ II	31,4
34	GRAD SVETA NEDELJA	Rakitje	29,52
35	OPĆINA RUGVICA	Otok Svibovski	21,55
36	OPĆINA BRDOVEC	Drenje Ključ Brdovečki	21
37	GRAD ZAPREŠIĆ	Radna zona Industrijska	20
38	GRAD SVETA NEDELJA	Poduzetnička zona Kerestinec	19,92
39	OPĆINA FARKAŠEVAC	Farkaševac	19,51
40	GRAD VRBOVEC	Luka - Jug II	16,07
41	SVETI IVAN ZELINA	Šulinec	15,38
42	OPĆINA DUBRAVA	Berek	14,43
43	OPĆINA JAKOVLJE	Sjever 2	15,5
44	OPĆINA JAKOVLJE	Jug 1	13
45	OPĆINA DUBRAVICA	Zona Dubravica I	13,3
46	OPĆINA POKUPSKO	Pokupsko	12,93
47	OPĆINA BEDENICA	Bedenica	10,7
48	OPĆINA RUGVICA	Kamenke	10,34
49	OPĆINA JAKOVLJE	Sjever 1	10,65
50	GRAD VRBOVEC	Konak Istok II	9,85
51	OPĆINA KLOŠTAR IVANIĆ	Lipovec Lonjski	9,79
52	OPĆINA DUBRAVICA	Zona Dubravica II	8,5
53	OPĆINA POKUPSKO	Skender Brdo	7,47
54	OPĆINA KRAVARSKO	Podvornica	4,9
55	OPĆINA MARIJA GORICA	Kraj donji-istočni dio	4,35
56	OPĆINA RUGVICA	Rugvica	7,86
57	OPĆINA KLOŠTAR IVANIĆ	Kloštar Ivanić	3,1
58	GRAD VRBOVEC	Konak Zapad II	3
59	OPĆINA KRAVARSKO	Krvarsko - Pilana i parketara	1,51
		UKUPNO:	3.119,29

Izvor: RAZŽ, 2022.

Na području Zagrebačke županije trenutno se nalazi: 10 velikih zona (ukupna površina veća od 100 ha), 15 srednjih zona (ukupna površina od 50-100 ha), 24 malih zona (ukupna površina od 10-50 ha) i 10 mikro zona (ukupna površina do 10 ha).

Tablica 41. Popis 32 aktivne poduzetničke zone Zagrebačke županije u kojima se odvijaju gospodarske aktivnosti

R.br.	Grad/Općina	Poduzetnička zona	Površina zone (ha)
1	GRAD JASTREBARSKO	Jalševac	354,3
2	GRAD SVETI IVAN ZELINA	Sveta Helena	126
3	OPĆINA KRIŽ	Križ I	126
4	OPĆINA BISTRA	Gospodarska zona Bistra	120,78
5	OPĆINA RUGVICA	Rugvica Sjever	107,7
6	GRAD VRBOVEC	Pik Vrbovec Gradip	105

R.br.	Grad/Općina	Poduzetnička zona	Površina zone (ha)
7	GRAD VELIKA GORICA	Vukovinsko polje	104,94
8	GRAD ZAPREŠIĆ	Gospodarska zona Shopping city Zagreb	103
9	OPĆINA PISAROVINA	Pisarovina	102,84
10	GRAD SVETA NEDELJA	Novaki	91,38
11	GRAD SVETA NEDELJA	Sveta Nedelja	92,97
12	GRAD VRBOVEC	Luka - Jug I	96
13	GRAD DUGO SELO	Puhovec	88,13
14	OPĆINA BRCKOVLJANI	Božjakovina	82,96
15	OPĆINA LUKA	Luka	64,4
16	GRAD ZAPREŠIĆ	Radna zona Jug	55
17	GRAD IVANIĆ GRAD	Poduzetnička zona Sjever- Zona 6	60,79
18	GRAD VELIKA GORICA	Rakitovec	53,7
19	GRAD IVANIĆ GRAD	Poduzetnička zona Jug – Zona 3	49,65
20	OPĆINA RUGVICA	Trgovačka zona Rugvica	48,38
21	GRAD SAMOBOR	Poduzetnička zona Samobor	40
22	OPĆINA RUGVICA	Dragošička	37,75
23	GRAD ZAPREŠIĆ	Gospodarska zona Pojatno	35
24	GRAD VRBOVEC	Konak Istok I	32,76
25	OPĆINA KRIŽ	Križ II	31,4
26	GRAD SVETA NEDELJA	Rakitje	29,52
27	OPĆINA BRDOVEC	Drenje Ključ Brdovečki	21
28	GRAD ZAPREŠIĆ	Radna zona Industrijska	20
29	GRAD VRBOVEC	Luka - Jug II	16,07
30	OPĆINA BEDENICA	Bedenica	10,7
31	GRAD VRBOVEC	Konak Istok II	9,85
32	OPĆINA KRAVARSKO	Kravarско- Pilana i parketara	1,51
		UKUPNO:	2.319,48

Izvor: RAŽŽ, 2022.

Tablica 42. Popis 27 neaktivnih zona koje su planirane prostornim planovima, ali u kojima trenutno nema gospodarskih aktivnosti

R.br.	Grad/Općina	Poduzetnička zona	Površina zone (ha)
1	GRAD VRBOVEC	Poduzetnik	116,40
2	GRAD DUGO SELO	Črnovčak	85,34
3	OPĆINA PISAROVINA	Velika Jamnička	76,00
4	OPĆINA RAKOVEC	Mlaka	75,60
5	GRAD SVETI IVAN ZELINA	Komin	72,05
6	GRAD VRBOVEC	Konak - Zapad I	61,00
7	GRAD VELIKA GORICA	Kušanec istok	51,62
8	GRAD SVETI IVAN ZELINA	Brezovec Zelinski	46,32
9	OPĆINA RUGVICA	Otok Svibovski	21,55
10	GRAD SVETA NEDELJA	Kerestinec	19,92
11	OPĆINA FARKAŠEVAC	Farkaševac	19,51
12	OPĆINA JAKOVLJE	Sjever 2	15,50

R.br.	Grad/Općina	Poduzetnička zona	Površina zone (ha)
13	GRAD SVETI IVAN ZELINA	Šulinec	15,38
14	OPĆINA DUBRAVA	Berek	14,43
15	OPĆINA DUBRAVICA	Zona Dubravica I	13,30
16	OPĆINA JAKOVLJE	Jug 1	13,00
17	OPĆINA POKUPSKO	Pokupsko	12,93
18	OPĆINA JAKOVLJE	Sjever 1	10,65
19	OPĆINA RUGVICA	Kamenke	10,34
20	OPĆINA KLOŠTAR IVANIĆ	Lipovec Lonjski	9,79
21	OPĆINA DUBRAVICA	Zona Dubravica II	8,50
22	OPĆINA POKUPSKO	Skender Brdo	7,47
23	OPĆINA KRAVARSKO	Podvornica	4,90
24	OPĆINA MARIJA GORICA	Kraj donji - istočni dio	4,35
25	OPĆINA RUGVICA	Rugvica	7,86
26	OPĆINA KLOŠTAR IVANIĆ	Kloštar Ivanić	3,10
27	GRAD VRBOVEC	Konak zapad II	3,00
		Ukupno:	799,81

Izvor: RAZŽ, 2022.

Tablica 43. Aktivne poduzetničke zone Zagrebačke županije poredane po površini, površini slobodnoj za prodaju, broju poduzetnika i broju zaposlenih

R.br.	Grad/Općina	Poduzetnička zona/gospodarska zona (GZ)/trgovačka zona (TZ)	Površina zone (ha)	Slobodno za prodaju (ha)	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih
1	GRAD JASTREBARSKO	Jalševac	354,3	291,3	26	965
2	GRAD SVETI IVAN ZELINA	Sveta Helena	126		6	400
3	OPĆINA KRIŽ	Križ I	126	89,78	4	42
4	OPĆINA BISTRA	GZ Bistra	120,78	102,43	4	25
5	OPĆINA RUGVICA	Rugvica - sjever	107,7	36,3	3	92
6	GRAD VRBOVEC	Pik Vrbovec Gradip	105	105	9	1.935
7	GRAD VELIKA GORICA	Vukovinsko polje	104,94		3	213
8	GRAD ZAPREŠIĆ	GZ Shopping city ZG	103	55	8	2.000
9	OPĆINA PISAROVINA	Pisarovina	102,84	56,21	11	406
10	GRAD SVETA NEDELJA	Novaki	91,38	44,65	54	2.255
11	GRAD SVETA NEDELJA	Sveta Nedelja	92,97	22,77	59	2.092
12	GRAD VRBOVEC	Luka - Jug I	96	76,77	1	120
13	GRAD DUGO SELO	Puhovec	88,13	30,55	16	507
14	OPĆINA BRCKOVLJANI	3 Božjakovina	82,96	64,4	6	150
15	OPĆINA LUKA	Luka	64,4		2	244
16	GRAD IVANIĆ GRAD	Sjever - Zona 6	60,79	19	15	60
17	GRAD ZAPREŠIĆ	Radna zona Jug	55	20	16	744
18	GRAD VELIKA GORICA	Rakitovec	53,7		6	78
19	GRAD IVANIĆ GRAD	Jug - Zona 3	49,65	12	14	400
20	OPĆINA RUGVICA	TZ Rugvica	48,38	3,04	2	695
21	OPĆINA RUGVICA	Dragošička	37,75		1	150
22	GRAD SAMOBOR	Poduzetnička zona Samobor	40	5,87	18	957
23	GRAD ZAPREŠIĆ	Pojatno	35	15	4	339

R.br.	Grad/Općina	Poduzetnička zona/gospodarska zona (GZ)/trgovačka zona (TZ)	Površina zone (ha)	Slobodno za prodaju (ha)	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih
24	GRAD VRBOVEC	Konak Istok I	32,76		2	3
25	OPĆINA KRIŽ	Križ II	31,4	20,55	5	72
26	GRAD SVETA NEDELJA	Rakitje	29,52	4,2	16	255
27	OPĆINA BRDOVEC	Drenje Ključ Brdovečki	21	13,35	4	30
28	GRAD ZAPREŠIĆ	Radna zona Industrijska	20	0,5	4	426
29	GRAD VRBOVEC	Luka - Jug II	16,07		1	5
30	OPĆINA BEDENICA	Bedenica	10,7	4,07	3	250
31	GRAD VRBOVEC	Konak Istok II	9,85		1	20
32	OPĆINA KRAVARSKO	Kravarско - Pilana I parketara	1,51		1	22
UKUPNO:			2.319,48	1.092,74	325	15.952

Izvor: RAZŽ,2022.

Tablica 44. Osnovni podaci o poduzetničkim zonama Zagrebačke županije

Godina	2021.
Broj poduzetničkih zona	59
Broj aktivnih zona	32
Površina aktivnih zona ha	2.319,48
Broj neaktivnih zona	27
Površina neaktivnih zona ha	799,81
Površina zona (aktivne i neaktivne) ha	3.119,29
Broj poduzetnika u aktivnim zonama	325
Broj zaposlenih u aktivnim zonama	15.952

Izvor: RAZŽ,2022.

Od ukupno 59 poduzetničkih zona definiranih prostornim planovima u Zagrebačkoj županiji aktivne su 32 zone, u kojima djeluje 325 poduzetnika s 15.952 zaposlena. Po zakonu, aktivna zona je zona u kojoj posluje barem 1 poduzetnik, s minimalno 1 zaposlenikom. Trideset i dvije aktivne zone prostiru se na 2.319,48 ha, dok dvadeset i sedam neaktivnih zona zauzima površinu od 799,81 ha.

Površinom najveća aktivna zona u Zagrebačkoj županiji je zona Jalševac u Gradu Jastrebarskom, koja ima površinu od 354,30 ha. Zona s najviše poduzetnika je zona Sveta Nedelja (59), dok najviše zaposlenih (2.255) ima zona Novaki.

Tablica 45. Usporedba podataka o poduzetničkim zonama Zagrebačke županije iz 2014. i 2021.

Godina	2014.	2021.
Broj poduzetničkih zona	57	59
Broj aktivnih zona	30	32
Površina aktivnih zona ha	2.575,00	2.319,48
Broj neaktivnih zona	27	27
Površina neaktivnih zona ha	1.028,00	799,81
Površina zona (aktivne i neaktivne) ha	3.603,00	3.119,
Broj poduzetnika u aktivnim zonama	309	325
Broj zaposlenih u aktivnim zonama	6.258	15.952

Izvor podataka za 2014.-Analiza poduzetničkih zona na području Zagrebačke županije-RRAZŽ, Izvor podataka za 2021.: RAZŽ, 2022.

Zagrebačka županija je u periodu 2011.-2021. godine uložila gotovo 35 milijuna kuna u sufinanciranje izgradnje infrastrukture u poduzetničkim zonama na svom području. Uz to, Županija kontinuirano sudjeluje na gospodarskim sajmovima na kojima promovira poduzetničke zone te ulaže u zajednički marketing zona izradom promotivnih materijala poput Multimedijalne razglednice Zagrebačke županije na četiri jezika.

Nekoliko klastera djeluje u Zagrebačkoj županiji: Turistički klaster Po Sutli i Žumberku i udruga Autocluster Croatia koji okupljaju proizvođače dijelova za automobile i Hrvatski interijeri koji okuplja proizvođače namještaja.

Tehnološka infrastruktura i sustavno korištenje znanja i tehnologije su slabo razvijeni. U Zagrebačkoj županiji nema niti jedne specijalizirane organizacije za potporu korištenju i razvoju tehnologije u poduzetnicima, osobito malim i srednjim. Poduzetnicima zbog blizine u Gradu Zagrebu stoje na raspolaganju brojne istraživačke i razvojne institucije. Međutim ograničenje su nedostani programi za povezivanje, suradnju, umrežavanje s pomoću koji bi se sustavno podupiralo korištenje i razvoj tehnologija u poduzetništvu.

Korištenje znanja i tehnologije u gospodarstvu se posebno ne prati niti se posebno analizira na razini županija, ne prikupljaju se niti obrađuju odgovarajući pokazatelji, ne rade ocjene niti procjene za potrebama poduzetnika, osobito u malom i srednjem gospodarstvu, kojem je upravo tehnološka potpora najpotrebnija. Postoje podaci na nacionalnoj razini no ne postoje gotovo nikakvi regionalno specifični podaci.

Od potpornih organizacija za razvoj poduzetništva važan je Poduzetnički centar Zagrebačke županije te u okviru svojih aktivnosti i Hrvatska gospodarska komora i Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Zagreb putem Udruženja obrtnika na području Zagrebačke županije.

Tablica 46. Razvojni problemi i potrebe poduzetničke i tehnološke infrastrukture u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedostatna potpora razvoju poduzetništva, posebno u pružanju stručnih i profesionalnih usluga malom i srednjem gospodarstvu - Sve poduzetničke zone nisu prostorno uređene, nemaju sređene imovinsko-pravne odnose, nisu komunalno opremljene, nemaju upravljanje razvojem - Nedovoljno razvijena kvalitetna infrastruktura za razvoj poduzetništva (poduzetnički centri, opremljenost poduzetničkih zona, savjetodavne organizacije, instrumenti financiranja) - Nerazvijena tehnološka infrastruktura (tehnološki centri, inkubatori, institucije i organizacije za istraživanje i razvoj i dr.) za povezivanje poduzetnika, posebno malih i srednjih, s istraživačkim i razvojnim institucijama - Klasteri nemaju dovoljnu razvojnu dinamiku - Obrazovanje poduzetnika nije organizirano da privuče i potakne poduzetnike na edukaciju	- Unapređivati poduzetničko okruženje kroz podršku potpornim institucijama za malo gospodarstvo, osobito za razvoj i poticanje pružanja stručnih i profesionalnih usluga malom gospodarstvu - Ubrzati osposobljavanje poduzetničkih zona za privlačenje poželjnih investicija - Poboljšati i ubrzati razvoj postojećih klastera i potaknuti osnivanje novih - Unaprijediti sustav cjelokupnog obrazovanja za poduzetništvo - Razviti tehnološku infrastrukturu korištenja i razvoja tehnologije i znanja u poduzetništvu

1.6.5. Važniji gospodarski sektori Zagrebačke županije

Prerađivačka industrija

Prerađivačka industrija, s 33,9% udjela u ukupnoj zaposlenosti, najvažniji je sektor gospodarstva Zagrebačke županije u 2019. godini. Najvažnije su djelatnosti u prerađivačkoj industriji Županije: proizvodnja prehrambenih proizvoda, metaloprerađivačka industrija, proizvodnja strojeva i uređaja proizvodnja, električne opreme i proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda. Navedenih pet djelatnosti čine čak 62,6% prihoda i 55,7% zaposlenosti u pravnim osobama prerađivačke industrije Zagrebačke županije.

Prehrambena industrija ima udio od 20,6% u ukupnom prihodu prerađivačke industrije i 16,1% u ukupnoj zaposlenosti u pravnim osobama prerađivačke industrije. Prijašnjih godina njezin je udio bio mnogo veći (oko 27,7% u ukupnim prihodima 2007. godine). Metaloprerađivačka industrija sudjeluje s 19,3% udjela u ukupnim prihodima i 21,1% u ukupnoj zaposlenosti prerađivačke industrije Zagrebačke županije.

Tablica 47. Struktura prerađivačke industrije prema prihodima i zaposlenima u 2019. godini

NKD	Opis djelatnosti	Ukupni prihodi mil. kn	% prihodi	Broj zaposlenih	% zaposlenih
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	3.184,10	20,56%	3.422	16,10%
11	Proizvodnja pića	42,3	0,27%	98	0,46%
13	Proizvodnja tekstila	45,1	0,29%	88	0,41%
14	Proizvodnja odjeće	74,9	0,48%	220	1,03%
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	4,4	0,03%	14	0,07%
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja;	908,1	5,86%	1.605	7,55%
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	507,3	3,28%	433	2,04%
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	823,9	5,32%	947	4,46%
19	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih	1,2	0,01%	3	0,01%
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	943,8	6,09%	1.136	5,34%
21	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka	774,5	5,00%	722	3,40%
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	651,9	4,21%	789	3,71%
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	47,4	0,31%	1.189	5,59%
24	Proizvodnja metala	84,7	0,55%	290	1,36%
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	2.996,40	19,34%	4.485	21,10%
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	411,7	2,66%	408	1,92%
27	Proizvodnja električne opreme	968,7	6,25%	742	3,49%
28	Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n.	1.608,40	10,38%	2.060	9,69%
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	418,1	2,70%	755	3,55%
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	166,2	1,07%	234	1,10%
31	Proizvodnja namještaja	339	2,19%	711	3,34%
32	Ostala prerađivačka industrija	274,8	1,77%	525	2,47%
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	212,7	1,37%	381	1,79%
	UKUPNO prerađivačka industrija	15.489,6	100,00%	21.257	100,00%

Izvor: FINA, 2021.

Prema podacima DZS-a, broj zaposlenih u pravnim osobama u prerađivačkoj industriji, koji je 2009. godine bio gotovo 14 tisuća osoba, imao je trend pada zaposlenih do 2011. godini (iznosio je 12,7 tisuća osoba), a do povećanja zaposlenih dolazi u periodu 2012.-2020. godine, a 2020. godine iznosio je 17,6 tisuće zaposlenih. Tako je udio prerađivačke industrije u zaposlenosti u Zagrebačkoj županiji ostao na istom nivou u 2020. u odnosu na 2009. godinu.

Tablica 48. Zaposleni u pravnim osobama u prerađivačkoj industriji Zagrebačke županije stanje s 31.3.

Godina	Zaposleni u prerađivačkoj industriji RH	Zaposleni u prerađivačkoj industriji ZŽ	Ukupno zaposleni RH	Ukupno zaposleni ZŽ	Udjel u zaposlenosti u prerađivačkoj industriji RH	Udjel u zaposlenosti ZŽ
2009	238.579	13.947	1.216.930	63.867	19,60%	21,84%
2010	220.999	13.522	1.166.807	60.700	18,94%	22,28%
2011	214.582	12.730	1.150.307	59.035	18,65%	21,56%
2012	209.738	13.250	1.148.525	58.897	18,26%	22,50%
2013	201.973	13.917	1.122.885	58.765	17,99%	23,68%
2014	197.989	14.982	1.109.461	58.648	17,85%	25,55%
2015	198.744	15.598	1.127.051	62.686	17,63%	24,88%
2016	206.174	16.897	1.151.061	65.113	17,91%	25,95%
2017	211.619	17.233	1.181.418	66.744	17,91%	25,82%
2018	215.070	17.554	1.228.424	69.293	17,51%	25,33%
2019	214.127	17.914	1.255.691	71.930	17,05%	24,90%
2020	216.099	17.652	1.273.214	81.261	16,97%	21,72%

Izvor: Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama, Priopćenje 9.2.4., DZS 2009.-2021.

Prerađivačka industrija predvodi u ZŽ i u pogledu upravljanja kvalitetom i okolišem; većina poduzeća ima certificirane sustave ISO 9001 i ISO 14001.

Na razvoj prerađivačke industrije utjecat će ponajprije nastavak procesa seljenja industrijskih pogona iz Zagreba u njegovu okolicu. Blizina razvojnih i tehnoloških potencijala Zagreba, kao i izgradnja Malog tehnopolisa u Samoboru i Poduzetničkog inkubatora u Ivanić Gradu, također će doprinijeti razvoju prerađivačke industrije.

Prema podacima FINA-e o poslovanju poduzetnika Zagrebačke županije u 2020. godini najveći ukupni prihod u prerađivačkoj industriji u 2020. godini u Zagrebačkoj županiji ostvarili su sljedeći poduzetnici: PIK-Vrbovec Plus d.o.o., Hospira Zagreb d.o.o., Klimaoprema d.d., DIV Grupa d.o.o., Elektrocentar Petek d.o.o., Violeta d.o.o., KFK d.o.o., Links d.o.o., Genera d.d. i Rimac automobili d.o.o.

Prema podacima FINA-e o poslovanju poduzetnika Zagrebačke županije u 2020. godini najveći ukupni prihod u prehrambenoj industriji u 2020. godini u Zagrebačkoj županiji ostvarili su sljedeći poduzetnici: PIK-Vrbovec Plus d.o.o., MM Mesna industrija d.o.o., Lesaffre Adriatic d.o.o., Kudelić d.o.o., Julius Meinel Bonfanti d.o.o., Igo-mat d.o.o., Mlinoprom d.o.o., Vugrinec d.o.o., Don d.o.o., Bermes d.o.o. i Sablić-Dubrava d.o.o.

Prema podacima FINA-e o poslovanju poduzetnika Zagrebačke županije u 2020. godini najveći ukupni prihod u metaloprerađivačkoj djelatnosti u 2020. godini u Zagrebačkoj županiji ostvarili su sljedeći poduzetnici: DIV Grupa d.o.o., KFK d.o.o., Limarija Sebastijan d.o.o., Bijuk HPC d.o.o., Proizvodnja OSO d.o.o., KM Kovnica d.o.o., Proizvodnja MK d.o.o., Kova d.o.o., Elektroda Zagreb d.d. i Stas d.o.o.

Prema podacima FINA-e o poslovanju poduzetnika Zagrebačke županije u 2020. godini najveći ukupni prihod u proizvodnji proizvoda od gume i plastike u 2020. godini u Zagrebačkoj županiji ostvarili su sljedeći poduzetnici: Alpla d.o.o., Pipelife-Hrvatska cijevni sustavi d.o.o., Inoutic d.o.o., Alphacan d.o.o., Ivanićplast d.o.o., Signum Max d.o.o., Že-ma d.o.o., Signum Max International d.o.o., Roto-grad d.o.o. i Preplam d.o.o.

Prema podacima FINA-e o poslovanju poduzetnika Zagrebačke županije u 2020. godini najveći ukupni prihod u proizvodnji strojeva i uređaja u 2020. godini u Zagrebačkoj županiji ostvarili su sljedeći poduzetnici: Klimaoprema d.d., A.N.Pek d.o.o., Pro-klima d.o.o., Adriateh d.o.o., Metus d.o.o., OMV Indoil d.o.o., Berlinerluft. tehnika d.o.o., Pastor TVA d.d., Sormiko d.o.o. i Dinaco d.o.o.

Prema podacima FINA-e o poslovanju poduzetnika Zagrebačke županije u 2020. godini najveći ukupni prihod u preradi drva i proizvoda od drva u 2020. godini u Zagrebačkoj županiji ostvarili su sljedeći poduzetnici: DIR-Drvena Industrija Rubinić d.o.o., Obrt PPS Galeković, Drvoproizvod d.o.o., Pilana Pukanić d.o.o., Drvena Industrija Zelina d.d., Brama prom d.o.o., Drvo-prom tvornica parketa i pilana d.o.o., Peranović d.o.o., Drvo građenje opremanje d.o.o., G.T.P. Šošćarić i Tvornica parketa Kolarec d.o.o.

Tablica 49. Razvojni problemi i potrebe prerađivačke industrije u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljna orijentiranost na inozemna tržišta - Nedostatna usmjerenost na proizvode veće dodane vrijednosti i višeg tehnološkog stupnja obrade - Nedovoljna razvojna (tehnološka, istraživačka, inovacijska) i poslovna povezanost između poduzeća - Nedovoljna suradnja gospodarskih subjekta s razvojnim i istraživačkim institucijama usprkos blizini Grada Zagreba i njegova velikog istraživačkog i tehnološkog potencijala - Nedovoljna razvijenost poduzetničke infrastrukture (poduzetnički centri, inkubatori, umrežavanje, instrumenti financiranja)	- Razvijati ključne grane prerađivačke industrije temeljene na proizvodima veće dodane vrijednosti, tj. višeg tehnološkog stupnja obrade - Dodatno poticati male i srednje tvrtke koje svoje poslovanje i rast temelje na primjeni znanja, razvoju tehnologija i inovacija - Jačati razvojno povezivanje (klasteri) pojedinih segmenata prerađivačke industrije oko uspješnih i na tehnologiji zasnovanih poduzeća (elektrostrojarska, strojarska, elektronska, informatička industrija, CROTRAM i dr.) - Razvijati i povezivati prehrambenu industriju temeljenu na domaćim, autohtonim, ekološki proizvedenim sirovinama - Jačati poduzetničku i tehnološku infrastrukturu u funkciji razvoja prerađivačke industrije ZŽ - Jačati suradnju, osobito razvojnu, inovativnu i tehnološku, s Gradom Zagrebom i suradnju sa susjednim županijama - Poticati povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije u prerađivačkoj industriji

Trgovina

U strukturi Zagrebačke županije trgovina prema broju zaposlenih u pravnim osobama u 2020. godini sudjeluje s oko 21,4%.

Broj zaposlenih u trgovini smanjen je u recesijskim godinama s 14,6 tisuća u 2009. godini na 12,2 tisuće u 2014. godini, a nakon toga dolazi do laganog povećanja broja zaposlenih te je u 2020. godini iznosio 17,4 tisuća zaposlenih te je premašen iznos zaposlenih u trgovini iz 2009. godine.

Tako je udio trgovine u zaposlenosti u Zagrebačkoj županiji smanjen s 22,9% u 2009. godini na 21,4% u 2020. godini.

Tablica 50. Zaposleni u pravnim osobama u trgovini i servisima ZŽ sa stanjem 31.3.

Godina	Zaposleni u trgovini i servisima u RH	Zaposleni u trgovini i servisima u ZŽ	Ukupno zaposleni RH	Ukupno zaposleni ZŽ	Udjel u zaposlenosti u trgovini i servisima u RH	Udjel u zaposlenosti ZŽ
2009	203.857	14.620	1.216.930	63.867	16,75%	22,89%
2010	189.124	13.366	1.166.807	60.700	16,21%	22,02%
2011	186.585	14.099	1.150.307	59.035	16,22%	23,88%
2012	184.964	14.212	1.148.525	58.897	16,10%	24,13%
2013	175.940	12.832	1.122.885	58.765	15,67%	21,84%
2014	176.665	12.245	1.109.461	58.648	15,92%	20,88%
2015	173.845	12.465	1.127.051	62.686	15,42%	19,88%
2016	176.173	12.701	1.151.061	65.113	15,31%	19,51%
2017	182.375	13.889	1.181.418	66.744	15,44%	20,81%
2018	196.239	14.991	1.228.424	69.293	15,97%	21,63%
2019	198.184	15.217	1.255.691	71.930	15,78%	21,16%
2020	195.367	17.364	1.273.214	81.261	15,34%	21,37%

Izvor: Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama, Priopćenje 9.2.4., DZS 2009.-2021.

U ZŽ kao i u drugim županijama dominantnu ulogu imaju veliki trgovački lanci, s velikim trgovačkim centrima na rubnim dijelovima Zagreba, odnosno u ZŽ, a sve manji broj je malih poduzeća u trgovini (dio trgovina posluje kao obrt -trgovački obrti).

Prema podacima FINA-e o poslovanju poduzetnika Zagrebačke županije u 2020. godini najveći ukupni prihod u trgovini u 2020. godini u Zagrebačkoj županiji ostvarili su sljedeći poduzetnici: Lidl-Hrvatska d.o.o. k.d., Medical Intertrade d.o.o., Fliba d.o.o., E Plus d.o.o., Sancta Domenica d.o.o., Zubak Grupa d.o.o., IKEA d.o.o., Inter Cars d.o.o., Strojopromet-Zagreb d.o.o. i C.I.A.K. auto d.o.o.

Tablica 51. Razvojni problemi i potrebe sektora trgovine u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Ugroženost malih lokalnih trgovina	- Povezivanje malih trgovina u veće sustave
- Nepovezanost malih trgovina	- Specijalizacija i povezivanje s lokalnim proizvođačima.
- Otežavanje plasmana domaćih proizvoda zbog smanjivanja lokalne trgovine	

Graditeljstvo

U 2009. godini sektor graditeljstva sudjeluje u zaposlenosti u pravnim osobama u Zagrebačkoj županiji s 13,1%. Za razliku od drugih djelatnosti, zaposlenost u pravnim osobama u građevinarstvu u toj godini nije se smanjila. Nakon toga razdoblja broj zaposlenih u građevinarstvu se do danas smanjio za 10,6% i čini 9,2% ukupne zaposlenosti Zagrebačke županije u 2020. godini.

Međutim u razdoblju od 2010.-2020. godine smanjena je zaposlenost u tom sektoru kako na razini Hrvatske tako i na razini županije.

Tablica 52. Zaposleni u pravnim osobama u graditeljstvu ZŽ sa stanjem 31.3.

Godina	Zaposleni u graditeljstvu RH	Zaposleni u graditeljstvu ZŽ	Ukupno zaposleni RH	Ukupno zaposleni ZŽ	Udjel u zaposlenosti u građevini RH	Udjel u zaposlenosti ZŽ
2009	107.653	8.384	1.216.930	63.867	8,85%	13,13%
2010	93.744	6.673	1.166.807	60.700	8,03%	10,99%
2011	84.258	5.636	1.150.307	59.035	7,32%	9,55%
2012	79.855	5.055	1.148.525	58.897	6,95%	8,58%
2013	75.039	5.087	1.122.885	58.765	6,68%	8,66%
2014	72.710	4.954	1.109.461	58.648	6,55%	8,45%
2015	68.753	4.916	1.127.051	62.686	6,10%	7,84%
2016	72.832	5.310	1.151.061	65.113	6,33%	8,16%
2017	75.823	5.751	1.181.418	66.744	6,42%	8,62%
2018	79.717	5.417	1.228.424	69.293	6,49%	7,82%
2019	85.943	6.263	1.255.691	71.930	6,84%	8,71%
2020	92.694	7.498	1.273.214	81.261	7,28%	9,23%

Izvor: Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama, Priopćenje 9.2.4., DZS 2009.-2021.

Dok je na razini Hrvatske u 2014. godini vrijednost građevinskih radova u odnosu na 2010. godinu smanjena za 21,2%, u Zagrebačkoj županiji se povećala za 8%. U periodu od 2014.-2020. godine na nivou Hrvatske vrijednost građevinskih radova povećana je za 60,1%, a u Zagrebačkoj županiji povećana je za 40,7%.

Prema vrsti radova najveći udio u 2020. godini i nadalje čini prometna infrastruktura (34,7%) te izgradnja nestambenih poslovnih zgrada od 33,0%. Stambena izgradnja nakon značajnog pada u periodu 2011.-2013. stabilizirala je svoj udio na

cca 15% vrijednosti građevinskih radova.

U periodu 2010.-2020. došlo je do povećanja vrijednosti izvršenih građevinskih radova kod svih vrsta građevinskih radova.

Tablica 53. Vrijednost izvršenih građevinskih radova prema vrsti građevina (u tis. kuna)

Godina	2010	2012	2014	2016	2017	2018	2019	2020
Republika Hrvatska	17.866.247	15.976.215	14.090.716	15.842.907	16.238.980	17.699.715	20.643.201	22.555.348
Ukupno ZŽ	1.176.326	1.114.411	1.355.814	1.308.815	1.577.023	1.707.927	1.775.194	1.907.033
Stambene zgrade	118.663	68.476	133.791	127.572	165.954	215.752	209.685	289.940
Nestambene zgrade	348.715	278.657	572.620	403.778	589.890	596.562	601.377	629.576
Prometna infrastruktura	564.768	562.871	478.701	563.856	620.164	665.834	723.245	661.184
Cjevovodi, komunikacijski i električni vodovi	115.537	154.866	154.530	172.802	169.867	204.019	190.297	298.978
Složene građevine na industrijskim prostorima	17.749	37.454	12.431	20.509	23.206	10.623	38.334	23.359
Ostale nespomenute građevine	10.894	12.087	3.741	20.298	7.942	15.137	12.256	3.996

Izvor: Priopćenje 3.1.6., DZS 2010.-2021.

Preduvjet uspješnog razvitka graditeljskog sektora Zagrebačke županije pokretanje je i provođenje integralne energetske obnove zgrada, koje zahtijeva dobru razvijenost tržišta građevinskih i energetskih usluga te dovoljan broj iskusnih, specijaliziranih tvrtki za provođenje integralne energetske obnove, koja obuhvaća strojarske, energetske i građevinske elemente zgrade i zahtijeva interdisciplinarni pristup. Velik problem kod daljnjeg razvoja graditeljskog sektora predstavlja nedostatak kvalificiranog kadra i slaba zainteresiranost mladih za upis u zanimanja u građevinarstvu (zidari, krovopokrivajući, električari, soboslikari itd.)

Prema podacima FINA-e o poslovanju poduzetnika Zagrebačke županije u 2020. godini najveći ukupni prihod u graditeljstvu u 2020. godini u Zagrebačkoj županiji ostvarili su sljedeći poduzetnici: Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Helb d.o.o., Lapor d.o.o., Facies d.o.o., Mar d.o.o., Kapitel d.o.o., VG Komunalac d.o.o., Izgradnja Futura d.o.o, Binđo d.o.o. i Obrt Mihaliček

Tablica 54. Razvojni problemi i potrebe sektora graditeljstva Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedostatak kvalificirane radne snage - Slab interes mladih za upis obrtničkih zanimanja u graditeljstvu - Problem nesređenog stanja zemljišta u zemljišnim knjigama - Često ilegalno odlaganje građevinskog otpada na područje ZŽ - Nedovoljna razvijenost tržišta energetskih usluga, prvenstveno kroz nedovoljan broj tvrtki specijaliziranih za pružanje usluge cjelovite obnove zgrada i manjak njihovog financijskog potencijala - Neriješeni imovinsko-pravni odnosi - Dugotrajni i neizvjesni postupci javne nabave za zgrade javne namjene - Dodatna složenost postupka obnove zgrada upisanih u Registar kulturnih dobara Ministarstva kulture	- Usmjeravanje na tehnološki složenije i zahtjevnije poslove s većom dodanom vrijednosti - Unapređivanje poslovnih usluga vezanih uz graditeljsku djelatnost radi zaokruženja ponude građevinskih usluga (projektiranje, procjena i promet nekretnina i dr.) - Razvoj projekata u području energetske efikasnosti u stanogradnji (nove tehnologije izgradnje) - Jačanje infrastrukture o kojoj ovisi graditeljska djelatnost (ceste, željeznica, energetika) - Izgradnja i dogradnja nisko energetskih vrtića i škola kao objekata javne namjene - Sanacija klizišta - Školovanje stručnih kadrova u graditeljstvu - Promocija energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u sektoru graditeljstva - Rješavanje imovinsko-pravnih problema - Integralna energetska obnova javnih zgrada (škole, ambulante, vrtići, uredske zgrade i sl.) - Energetska obnova stambenih zgrada

Poljoprivreda

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku Zagrebačka županija je u 2018. godini činila 5,88% bruto domaće vrijednosti (BDV) Hrvatske, a BDV iz šumarstva i ribarstva je činila 7,50%. U odnosu na 2011. godinu, udjel poljoprivrede, lova, šumarstva i ribarstva u bruto dodanoj vrijednosti Zagrebačke županije zabilježio je rast od 6,6%.

Bez obzira na ostvarene vrijednosti gospodarskih pokazatelja i relativno mali udio u ukupnom gospodarstvu Zagrebačke županije, treba naglasiti da je na ruralnim područjima jedan od ključnih sektora poljoprivrede. Njezin značaj nadilazi uobičajene vrijednosne pokazatelje, jer je višeznačnost poljoprivrede prepoznata kao bitna odrednica njene održivosti ali i održivosti područja u kojima se odvija. Pri tome se misli kako na prirodnu, tako i na društvenu održivost gdje je poljoprivreda jedna od okosnica očuvanja tradicijske i kulturne baštine.

Zemljište je glavni čimbenik u poljoprivrednoj proizvodnji. Poljoprivrednim zemljištem smatraju se poljoprivredne površine koje dijelimo na oranice, livade, pašnjake, vrtove, vinograde, voćnjake, šume, maslinike, trstike i močvare te ostalo zemljište koje se može privesti poljoprivrednoj proizvodnji. S obzirom na nekonzistentnost podataka o načinu korištenja površina na nacionalnoj razini, pa tako i na nižim razinama, ukupne površine poljoprivrednog zemljišta značajno se razlikuju ovisno o izvoru podataka.

Prema podacima Područnog ureda za katastar Zagreb najveći dio Zagrebačke županije čini poljoprivredno zemljište koje zauzima više od polovice ukupne površine županije. Slijede šume i trstici koji pokrivaju trećinu površine Županije dok su vodene površine, naselja, prometna infrastruktura i ostali načini korištenja zemljišta zastupljeni s desetak posto površine županije.

Tablica 55. Osnovne kategorije korištenja zemljišta (ha) u Zagrebačkoj županiji – katastarski podaci

Red br.	Naziv	Površina (ha)	%
1.	Poljoprivredno zemljište	168.617	55,23
2.	Šume, trstici	106.110	34,76
3.	Vode	7.376	2,42
4.	Zgrade i dvorišta	7.735	2,53
5.	Željeznice, ceste i putovi	10.071	3,30
6.	Ostalo	5.384	1,76
Ukupna površina:		306.035	100,00

Izvor: Područni ured za katastar Zagreb, prosinac 2009.

Pretežnu većinu poljoprivrednog zemljišta u Zagrebačkoj županiji čine oranice i vrtovi, oko 60%, slijede livade s oko 27%, pašnjaci sa 7,5%, vinogradi s 3% i voćnjaci s 2%.

Uvidom u podatke Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, koja vodi ARKOD sustav evidencije poljoprivrednih površina na dan 31. prosinca 2020. godine evidentirano je ukupno 70.645,08 ha poljoprivrednog zemljišta za koje možemo smatrati da se nalazi u nekom obliku komercijalnog korištenja. Kretanje poljoprivrednih površina koje su evidentirane u ovom sustavu prikazani su u sljedećoj tablici.

Tablica 56. Poljoprivredno zemljište na području Zagrebačke županije koje se nalazi u ARKOD sustavu evidencije poljoprivrednih površina

Vrsta upotrebe	Površina (ha)			
	2017.	2018.	2019.	2020.
Oranica	55.427,25	55.176,54	55.454,04	54.942,20
Staklenik na oranici	65,29	66,62	64,72	65,71
Livada	11.752,74	11.709,25	11.292,80	10.989,41
Pašnjak	1.031,50	936,40	983,49	977,12
Krški pašnjak	133,69	146,07	158,47	160,61
Vinogradi	876,96	852,98	808,43	772,23
Iskrčeni vinogradi	5,45	5,34	14,31	19,40
Maslinik	—	—	—	—
Voćne vrste	2.020,98	2.116,33	2.157,36	2.277,17
Rasadnik	16,81	16,97	16,35	27,62
Citrusi	—	—	—	—
Kultura kratkih ophodnji	2,34	2,53	3,05	3,82
Orašasto drvenaste kulture	—	—	—	—
Miješani trajni nasadi	45,72	44,73	43,44	43,96
Privremeno neodržavane parcele	—	—	—	261,23
Ostalo zemljište	129,74	121,84	302,65	104,58
UKUPNO:	71.508,45	71.195,60	71.299,11	70.645,08

Izvor: AGRONET, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2021.

Tablica 57. Površina prema kulturi po gradovima/općinama na području Zagrebačke županije za 2020. godinu

NAZIV JLS	Oranica	Staklenik na oranici	Livadica	Pasnjak	Kraški pasnjak	Vinogradi	Iskreni vinogradi	Vocnjak	Kultura kratkih oplođnji	Rasadnik	Miješani trajni nasadi	Ostalo zemljište	Privremeno neodržavano zemljište	Ukupno
Bedenica	406,56	0,06	215,82	7,53	0	21,3	0,09	52,74	0	0	0,52	1,32	1,53	707,47
Bistra	271,87	0,71	140,91	0	0	7,3	0	25,35	0	2,66	0,6	1,05	0,48	450,93
Brckovljani	2.154,21	0,72	95,21	6,46	0	18,03	0	26,24	0	0,45	0,41	0	1,67	2.303,39
Brdovec	581,91	0,66	156,38	7,83	0	10,27	0	15,94	0	0	5,4	0,28	0,42	779,08
Dubrava	4.275,13	5,43	460,64	73,12	0	8,4	0	74,64	0,2	0	2,38	2,59	16,19	4.918,74
Dubravica	431,69	0,04	256,08	1,96	0	10	0,12	7,56	0	0	0,25	0	0,88	708,58
Dugo Selo	1.141,14	1,21	73,63	7,19	0	4,52	0	77,98	0	0	0	0,05	13,53	1.319,26
Farkaševac	2.526,00	0,7	213,59	8,94	0	0,58	0	14,32	0	0	0	0,93	0,25	2.765,30
Gradec	2.455,16	1,31	366,12	10,96	0	14,99	0,15	35,99	0	0	1,27	1,3	1,14	2.888,38
Ivančić-Grad	6.224,60	4,52	325,76	202,66	0	11,08	0	185,55	0	2,54	0,62	2,87	27,32	6.987,50
Jakovlje	313,62	0,32	158,14	2,4	0	4,41	0	6,47	0	0	0	0,23	0,24	485,84
Jastrebarsko	2.241,73	2,96	952,08	46,8	23,48	309,45	2,79	165,41	0	0,88	2,91	15,87	6,98	3.771,35
Klinča Sela	1.219,71	0,75	436,17	17,53	0,68	13,57	0	39,85	0	0,22	0,26	0,49	0,48	1.729,69
Kloštar Ivančić	2.335,39	3,94	104,38	226,4	0	13,63	0	297,64	0,44	0	7,22	2,06	0,52	2.991,63
Krašić	382,11	0,23	351,91	0	56,64	34,46	0	17,32	0	0	1,56	0,46	0,67	845,37
Kravarско	300,36	0	132,93	16,32	0	6,11	0	25,04	0	0	0,07	1,97	3,27	486,07
Križ	2.896,50	1,67	222,91	57,1	0	6,36	0	114,08	0	3,96	2,06	12,15	19,92	3.336,69
Luka	220,99	0	145,26	6,82	0	3,26	1,13	6,97	0	0	0	0	0,64	385,07
Marija Gorica	123,42	0,01	158,74	8,99	0	13,33	0	13,33	0	0,05	2,6	0,21	0	320,67
Orle	1.297,28	0,49	403,06	10,91	0	0	0	46,24	0	0,09	0,98	2,57	1,55	1.763,18
Pisarovina	2.379,06	0,52	1.029,66	33,02	0	1,72	0	38,83	0	0	0,66	1,57	1,87	3.486,92
Pokupsko	668,29	0,36	388,47	38,09	0	6,43	0	20,75	0	0	0	23,71	3,54	1.149,63
Preseka	1.116,57	0,16	299,19	15,14	0	22,85	0	44,29	0	0,53	0	0,25	1,98	1.500,97
Puča	110,83	0,12	137,33	3,19	0	4,74	0	9,01	0	0,14	0	0	0	265,35
Rakovec	1.246,50	0,23	247,37	8,65	0	12,82	0	23,04	0	0	1,41	1,42	3,54	1.544,98
Rugvića	3.967,94	3,58	145,89	5,5	0	0	0	51,64	0	0,41	1,82	10,69	6,47	4.193,94
Samobor	737,92	0,76	430,64	2,67	36,8	21,42	0	53,15	0	1,2	2,84	0,78	0,87	1.289,04
Stupnik	219,44	0,45	69,54	1,37	0	0	0	11,43	0	0	0	0	0,98	303,22
Sveta Nedelja	290,15	6,02	97,69	1,07	0	3,24	0	17,03	0	0	0,14	0,8	0,28	416,43
Sveti Ivan Zelina	2.845,65	3,66	1.483,95	11,49	0	210,41	1,02	224,23	0	0,6	5,11	16,31	8,07	4.810,50
Velika Gorica	4.005,55	18,55	836,75	68,9	0	10,91	0	290,78	0,19	0	2,31	13,5	6,48	5.253,93
Vrbovec	5.002,18	3,53	806,57	24,53	0	35,34	0,05	49,58	1,7	0	0,51	4,7	28,51	5.957,19
Zaprešić	731,97	2,92	216,27	2,81	0	10,64	0	23,49	0	3,24	0,8	0,48	2,68	995,31
Zumberak	55,12	0,02	150,24	0	28,47	1,41	0	10,4	0	0	0	1,25	1,75	248,66
Ukupno	54.942,20	65,71	10.989,41	977,12	160,61	772,23	19,40	2.277,17	3,82	27,62	43,96	104,58	261,23	70.645,08

Izvor: AGRONET, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2021.

U Upisnik poljoprivrednih gospodarstva u Zagrebačkoj županiji u 2020. godini bilo je upisano 14.497 gospodarstava. Od toga je prema organizacijskom obliku poslovanja čak 13.455 ili 92,8% gospodarstva djelovalo kao obiteljsko gospodarstvo. Prema ostalim organizacijskim oblicima u Upisniku je bilo upisano 140 obrta, 215 trgovačkih društava, 11 zadruga i 11 ostalih.

Tablica 58. Broj poljoprivrednih gospodarstava po kategorijama od 2014. do 2020. godine

Broj poljoprivrednih gospodarstava po kategorijama	2017.	2018.	2019.	2020.
Obiteljska poljoprivredna gospodarstva	13.804	13.955	14.134	13.455
Samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo				665
Obrti	129	130	136	140
Trgovačka društva	187	190	202	215
Zadruge	10	9	11	11
Ostalo	8	9	10	11
Ukupan broj gospodarstava	14.138	14.293	14.493	14.497

Izvor: APPRRR, 2021.

Osim po broju upisanih poljoprivrednih gospodarstva, Zagrebačka županija je također u vrhu Republike Hrvatske prema broju mladih poljoprivrednih gospodarstva čije odgovorne osobe nisu starije od 40 godina. Mladi poljoprivrednici najveći su potencijal za promociju i implementaciju pametnih, preciznih, digitalnih i inovativnih tehnologija u poljoprivredi, šumarstvu i razvoju ruralnih područja.

Tablica 59. Broj mladih poljoprivrednih gospodarstava po županijama od 2017. do 2020. godine

Županija	2017.	2018.	2019.	2020.
Osječko-baranjska	2.099	2.186	2.242	2.259
Zagrebačka županija	1.492	1.561	1.664	1.697
Vukovarsko-srijemska	1.361	1.447	1.499	1.557
Bjelovarsko-bilogorska	1.443	1.450	1.441	1.446
Sisačko-moslavačka	1.213	1.248	1.296	1.332
Virovitičko-podravska	1.195	1.269	1.282	1.258
Koprivničko-križevačka	1.280	1.312	1.269	1.213
Brodsko-posavska	957	973	1.026	1.053
Krapinsko-zagorska	824	878	922	995
Karlovačka	760	829	930	987
Splitsko-dalmatinska	887	956	972	967
Varaždinska	882	910	913	893
Zadarska	753	800	837	886
Istarska	885	918	890	881
Požeško-slavonska	728	762	773	806
Grad Zagreb	805	820	786	780
Ličko-senjska	536	650	716	780
Dubrovačko-neretvanska	788	805	768	753
Međimurska	601	602	566	516
Primorsko-goranska	476	482	508	476
Šibensko-kninska	380	413	437	451

Izvor: APPRRR, 2021.

Tablica 60. Broj mladih poljoprivrednih gospodarstava po JLS Zagrebačke županije 2020. godine

	2017.	2018.	2019.	2020.
Zagrebačka županija	1.492	1.561	1.664	1.697
Dugo Selo	23	27	29	32
Brckovljani	29	29	29	28
Rugvica	35	42	43	49
Ivanić-Grad	128	140	146	147
Kloštar Ivanić	48	54	59	60
Križ	53	61	71	70
Jastrebarsko	118	123	126	129
Klinča Sela	33	32	44	45
Krašić	21	26	24	25
Pisarovina	49	50	56	58
Žumberak	2	2	5	6
Samobor	68	72	82	88
Sveta Nedelja	29	33	36	32
Stupnik	13	8	8	10
Sveti Ivan Zelina	141	136	136	134
Bedenica	14	16	20	16
Velika Gorica	164	178	196	195
Kravarско	11	12	14	18
Pokupsko	25	32	27	33
Orle	22	25	34	29
Vrbovec	108	115	108	110
Dubrava	78	75	80	75
Farkaševac	35	33	29	34
Gradec	46	48	53	54
Preseka	23	20	21	24
Rakovec	24	25	29	31
Zaprešić	46	45	48	50
Bistra	32	29	24	24
Brdovec	22	20	23	20
Dubravica	11	11	14	17
Jakovlje	14	15	20	18
Luka	8	8	9	14
Marija Gorica	8	7	9	9
Pušća	11	12	12	13

Izvor: APPRRR, 2021.

U strukturi veličine poljoprivrednih gospodarstava dominantna su poljoprivredna gospodarstva s korištenom poljoprivrednom površinom do 3 hektara i u ukupnom broju gospodarstva ona čine gotovo 59%. Tek nešto više od 38% gospodarstva koristi poljoprivredne površine u kategoriji od 3 do 20 hektara, dok je udio gospodarstava s površinama većim od 20 hektara manji od 3%.

Većina je poljoprivrednih gospodarstava u Županiji – iznimka su veći proizvođači mlijeka, voća i povrća – troškovno i cjenovno nekonkurentna i za sada nemaju velikih izgleda da povećaju konkurentnost. Značajan problem – osobito za mala i srednja seljačka gospodarstva – jest nerazvijena suvremena tržišna infrastruktura (veletržnice, hladnjače, skladišni prostori i dr.) te neorganiziranost poljoprivrednih proizvođača u zadruge, klastere ili slične proizvođačke organizacije.

Tablica 61. Struktura poljoprivrednih gospodarstava u Zagrebačkoj županiji i Republici Hrvatskoj u 2020. godini

		ZAGREBAČKA ŽUPANIJA		REPUBLIKA HRVATSKA	
		UKUPNO	%	UKUPNO	%
< 3 ha	Broj gosp.	8.004	58,75	97.860	61,52
	Površina	10.684,10	16,22	116.416,94	10,12
> 3 i < 20	Broj gosp.	5.223	38,34	51.647	32,47
	Površina	32.331,20	49,07	348.171,14	30,27
> 20 i < 100	Broj gosp.	356	2,61	8.240	5,18
	Površina	14.045,40	21,32	343.488,65	29,86
>100 i < 1.500	Broj gosp.	41	0,30	1.299	0,82
	Površina	8.826,64	13,39	263.221,37	22,88
>1.500	Broj gosp.	0	0,00	16	0,01
	Površina	0,00	0,00	79.010,04	6,87
UKUPNO	Broj gosp.	13.624	100,00	159.063	100,00
	Površina	65.887,30	100,00	1.150.308,14	100,00

Izvor: APPRRR, 2021.

U biljnoj poljoprivrednoj proizvodnji, ratarska proizvodnja predstavlja jednu od najvažnijih grana gdje je na prvom mjestu proizvodnja žitarica, zatim proizvodnja krmnog bilja i uljarica. Kako ne postoje službeni podaci o prinosima, procjenjuje se da se ostvaren prinos kreće oko 35.000 t žitarica, 153.000 t kukuruza te oko 3.300 t uljarica. Ukupna proizvodnja voća kreće se oko 15.000 t, a vinskog grožđa oko 11.000 t.

Tablica 62. Biljna proizvodnja

Naziv JLS	Ukupno ploda (t)				
	Žitarice	Kukuruz	Uljano sjemenje i plodovi	Voće	Vinsko grožđe
Bedenica	389	1.654	36	109	192
Bistra	333	1.416	31	253	279
Brckovljani	713	3.031	67	293	174
Brdovec	483	2.053	45	609	176
Dubrava	2.452	10.421	229	464	186
Dubravica	344	1.460	32	66	170
Dugo Selo	570	2.422	53	344	139
Farkaševac	1.345	5.715	125	197	44
Gradec	1.430	6.079	133	347	211
Ivanić-Grad	2.927	12.440	273	605	315
Jakovlje	258	1.098	24	276	214
Jastrebarsko	1.643	6.983	153	884	1.703
Klinča Sela	809	3.441	76	173	218
Kloštar Ivanić	1.552	6.595	145	610	173
Krašić	474	2.015	44	419	530
Krvarsko	371	1.576	35	466	228
Križ	1.459	6.200	136	548	176
Luka	211	896	20	105	79
Marija Gorica	197	835	18	501	137

Naziv JLS	Ukupno ploda (t)				
	Žitarice	Kukuruz	Uljano sjemenje i plodovi	Voće	Vinsko grožđe
Orle	928	3.944	87	384	64
Pisarovina	1.106	4.703	103	222	141
Pokupsko	721	3.066	67	295	159
Preseka	953	4.052	89	429	317
Pušća	190	809	18	135	67
Rakovec	850	3.613	79	126	137
Rugvica	1.523	6.472	142	175	52
Samobor	1.091	4.635	102	998	1.174
Stupnik	291	1.237	27	110	4
Sveta Nedelja	508	2.158	47	483	116
Sveti Ivan Zelina	2.289	9.728	214	1.324	1.847
Velika Gorica	3.398	14.444	317	1.877	497
Vrbovec	3.569	15.169	333	667	591
Zaprešić	480	2.041	45	336	100
Žumberak	149	632	14	123	158
UKUPNO	36.006	153.033	3.359	14.953	10.768

Izvor: Analiza mogućnosti proizvodnje biomase poljoprivrednog podrijetla na području Zagrebačke županije za proizvodnju bioplina, 2012.

Tablica 63. Broj držatelja i domaćih životinja u Zagrebačkoj županiji u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Godina		2017.	2018.	2019.	2020.
Goveda	Broj gospodarstava	3.403	2.696	2.397	2.169
	Broj životinja	44.440	40.068	39.645	38.437
Konji	Broj gospodarstava	475	473	484	478
	Broj životinja	2.341	2.392	2.463	2.533
Magarci	Broj gospodarstava	41	42	46	48
	Broj životinja	168	168	194	220
Svinje	Broj gospodarstava	8.870	3.974	7.065	7.321
	Broj životinja	120.099	98.354	104.950	108.419
Ovce	Broj gospodarstava	962	942	950	973
	Broj životinja	22.728	28.599	32.639	29.774
Koze	Broj gospodarstava	299	291	289	311
	Broj životinja	2.744	2.355	2.403	2.694

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, 2021.

Tablica 64. Broj isporučitelja i količina isporučenog mlijeka u Zagrebačkoj županiji u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj isporučitelja	553	484	423	357
Količina isporučenog mlijeka (kg)	24.159.668	22.285.962	20.864.564	20.656.415

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, 2021.

Stočarstvo, kao tradicionalna poljoprivredna grana u Zagrebačkoj županiji, obilježeno je značajnim smanjenjem broja poljoprivrednih gospodarstva koja drže goveda. Tako je u razdoblju od 2017. do 2020. godine, prema podacima Ministarstva poljoprivrede, broj poljoprivrednih gospodarstva koja drže goveda smanjen za 36% dok je pad ukupnog broja goveda bio nešto manji i kretao oko 13,5%. Pad je zabilježen u broju gospodarstava koja drže konje i magarce dok je u ukupnom broju ovih životinja koje se uzgajaju na području Županije zabilježen blagi rast. Najveće oscilacije u broju poljoprivrednih gospodarstava i ukupnom broju životinja zabilježen je u svinjogojstvu uzrok čega možemo naći u ponudi vrlo jeftinog mesa koje se plasira putem trgovačkih lanaca. Najveće povećanje zabilježeno je u ovčarsko-kozarskoj proizvodnji koja je u razdoblju od 2017. do 2020. godine zabilježila neznatan rast u broju poljoprivrednih gospodarstva koja drže ovce ili koze od nešto manje od 2% ali je ukupan broj životinja povećan za 23%.

Županija ulaže znatne napore u razvoj poljoprivrede, odnosno povećanje konkurentnosti proizvoda, diversifikaciju proizvodnje i dohotka i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima. Izrađene su brojne i raznovrsne studije i programi; stvaraju se županijske robne marke; oživljavaju seljačke tržnice; potiče se proizvodnja tradicijskih proizvoda, razvoj seoskog turizma i dr.

Prioriteti, poput povećanja konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava, zaštite okoliša, očuvanja krajolika i tradicijske baštine sukladno zahtjevima Europske unije, kao i diversifikacija poljoprivredne proizvodnje i osiguranje stabilnosti dohotka iz i kroz poljoprivredu, i danas su osnovni prioriteti većine programskih dokumenata na europskoj, državnoj i regionalnoj razini.

Organizacija proizvođača u poljoprivredi, ribarstvu, šumarstvu, lovstvu, prehrambenoj industriji i ruralnom razvoju u Zagrebačkoj županiji

Zagrebačka županija već više od desetljeća potiče organiziranje poljoprivrednih proizvođača te osnivanje udruga i zadruga. S ciljem zaštite i promicanja interesa poljoprivrednih proizvođača, zajedničkog nastupa na tržištu, unaprjeđenja tehnologije proizvodnje i sl., djeluje veliki broj udruga na području Zagrebačke županije.

Iz inicijative za organizaciju voćarske proizvodnje kroz udruživanje proizvođača u županijsku voćarsku zadrugu „Zagrebački voćnjaci“, na području županije registrirana je prva proizvođačka organizacija u sektoru voća i povrća u Hrvatskoj. U suradnji s Gradom Velika Gorica i uz pomoć Vlade Republike Hrvatske koja je dodijelila koncesiju na zemljište s pravom građenja u poduzetničkoj zoni Rakitovec (Velika Gorica) izgrađen je sabirno-logistički centar za voće i povrće koji posluje pod nazivom Distributivni centar za voće i povrće d.o.o. Izgrađena je uz pomoć EU sredstava (90% povrat) najsuvremenija hladnjača s kontroliranim atmosferom kapaciteta 3.000 tona u Republici Hrvatskoj.

U budućem razdoblju na postojećoj lokaciji i s postojećom infrastrukturom sadašnjeg Distributivnog centra za voće i povrće u Velikoj Gorici, osnovat će se Centar za razvoj ekološke poljoprivrede. Ovaj Centar djelovat će kao središnja točka provedbe Akcijskog plana programa razvoja ekološke poljoprivrede u Zagrebačkoj županiji do 2030. i omogućit će prije svega podizanje razine znanja i stručne osposobljenosti proizvođača putem edukacije i provedbe istraživanja vezanih za primarnu proizvodnju i preradu te primjenu novih tehnologija u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Osim ovoga, njegova uloga bit će podizanje razine znanja i informiranosti potrošača o značaju ekološke poljoprivrede na očuvanje prirodnih resursa (tlo, voda, zrak) i utjecaju na zdravlje. Ovaj Centar bit će opremljen edukacijsko-proizvodnim postrojenjima za preradu, a imat će i testnu kuhinju, laboratorij, edukacijske prostore i ostalu potrebnu infrastrukturu. U sklopu Centra opremit će se i distributivni centar za ekološke proizvode. U tu svrhu, postojeći objekti i oprema prilagodit će se ovoj namjeni dok će se raspoloživa površina oko Centra iskoristiti za uspostavu istraživanja razvoja ekološke poljoprivrede. Ovakav objekt zahtijeva značajnu investiciju za koju će se glavnina sredstva osigurati iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija, Mehanizma za oporavak i otpornost ali i iz drugih nacionalnih i EU sredstava.

Godine 2005. potpisan je Sporazum o suradnji u poljoprivredi s ciljem unaprjeđenja suradnje u poljoprivredi na području Zagrebačke županije i Grada Zagreba. Suradnja se ostvaruje kroz 6 programa i projekata.

Seoska ili ruralna područja u pravilu se suočavaju s velikim razvojnim izazovima i zaostaju za gradskim područjima u pogledu gospodarske razvijenosti i razine dohotka. Na seoskim područjima u pravilu nedostaje infrastruktura, znanja i vještina, usluga i radna snaga za razvoj suvremenog gospodarstva i rast životnog standarda. S druge strane, ruralni prostori nude i daju sirovine za prerađivačku industriju, mjesta za uživanje u ljepoti krajolika te za odmor i rekreaciju. Njihovo zelenilo predstavlja pluća zajednice i pomaže u ublažavanju negativnih posljedica klimatskih promjena. Nadalje, neprocjenjivu vrijednost imaju autohtone vrste, sorte i pasmine te tradicijski proizvodi i kulturna baština koji su najvećim dijelom očuvani na seoskim područjima.

U proteklom razdoblju izrađen je „Pilot projekt razvoj pametnih sela u Zagrebačkoj županiji - primjer Općina Rakovec“, a u veljači 2021. godine Zagrebačka županija je donijela „**Program razvoja pametnih sela u Zagrebačkoj županiji do 2030. – akcijski plan**“ kojim je utvrđena vizija razvoja pametnih sela, „Seoska područja i seoske zajednice su proaktivne sredine koje lokalnom inicijativom, održivim korištenjem prirodne i kulturne baštine te primjenom inovacija, suvremenih tehnologija i digitalnih rješenja podižu kvalitetu života stanovnika i stvaraju privlačna mjesta za rad i život“. Njeno ostvarenje planirano je putem 3 strateška cilja, 8 prioriteta i 28 mjera, a u Programu je navedeno i 11 najvažnijih projekata za razvoj pametnih sela u Zagrebačkoj županiji. Strateški ciljevi su: „Povećati gospodarsku aktivnost kroz proizvodnju proizvoda i usluga dodane vrijednosti s naglaskom na primjenu ekoloških načela, visokih tehnologija i digitalnih rješenja“, „Podići razinu dostupnosti komunalne, društvene, IK i socijalne infrastrukture te kvalitetu života na područjima seoskih naselja“ i „Razvijati osjećaj

pripadnosti zajednici te poticati i osposobljavati ljude za aktivno sudjelovanje u lokalnom razvoju i primjenu digitalnih tehnologija u svim fazama i oblicima odgojnog i obrazovnog procesa“. Predložen je Akcijski plan koji će omogućiti nositeljima provedbe plana i pojedinih mjera da, u suradnji s ostalim dionicima, razrade pravila i uvjete za provedbu pojedine mjere.

Prepoznajući navedeno, Zagrebačka županija kroz dugogodišnju provedbu različitih mjera ruralnog razvoja odgovara na izazove s kojima se ruralna područja suočavaju i nastoji im omogućiti pametan, uključiv i održiv razvoj.

Zagrebačka županija vrlo rano je prepoznala višeznačnost poljoprivrede te njezino središnje mjesto u održivom razvoju ruralnih područja. Županija posebnu pozornost posvećuje razvoju ekološke poljoprivrede te je već 2001. godine izradila program za razvoj ekološke poljoprivrede – deset godina prije nego je to učinila Republika Hrvatska i tri godine prije nego je usvojen EU plan razvoja ekološke poljoprivrede. Županija od tada sustavno različitim mjerama potiče ekološki uzgoj, a površine pod ekološkom proizvodnjom kao i broj ekoloških proizvođača u stalnom su porastu. U listopadu 2020.godine, Zagrebačka županija donijela je i „**Program razvoja ekološke poljoprivrede u Zagrebačkoj županiji do 2030. - akcijski plan**“, kojim želi postati vodeća zelena županija, koja svoj razvoj temelji na ekološkoj i inovativnoj poljoprivredi. Strateški ciljevi plana su da 100% poljoprivrednih površina bude pod ekološkim uzgojem, da 100% hrane u javnim ustanovama bude iz ekološkog uzgoja te da svi restorani i objekti seoskoga turizma imaju eko jelovnik. Kako bi se to ostvarilo, prioritetima razvoja ekološke poljoprivrede u narednih deset godina navedeni su razvoj sektora za ekološki uzgoj hrane, unapređenje socio-ekonomskih uvjeta sela i poljoprivrednika, kao i unapređenje stanja okoliša i zdravlja stanovništva.

Udruge i zadruge

Udruge

Udruga je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba, koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu strukovnih ili drugih uvjerenja i ciljeva, a bez namjere stjecanja dobiti, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja.

S ciljem zaštite i promicanja interesa poljoprivrednih proizvođača, zajedničkog nastupa na tržištu, unaprjeđenja tehnologije proizvodnje i sl., djeluje veliki broj udruga na području Zagrebačke županije.

Prema Registru udruga Republike Hrvatske na dan 3. studenoga 2020. godine, na području Zagrebačke županije upisano je 182 udruge čije djelatnosti su vezane uz poljoprivrednu proizvodnju i ruralni razvoj. Prema granama poljoprivredne proizvodnje, registrirano je:

- 4 udruge voćara,
- 23 udruge vinogradara i vinara,
- 4 udruge povrćara,
- 11 udruuga pčelara,
- 4 udruge stočara,
- 16 sportsko-ribolovnih udruga,
- 90 lovačkih udruga i
- 30 ostalih udruženja vezanih uz poljoprivredu i ruralni razvoj.

Zadruge

Zadruga je dragovoljno, otvoreno, samostalno i neovisno društvo kojim upravljaju njezini članovi, a svojim radom i drugim aktivnostima ili korištenjem njezinih usluga, na temelju zajedništva i uzajamne pomoći ostvaruju, unapređuju i zaštićuju svoje pojedinačne i zajedničke gospodarske, ekonomske, socijalne, obrazovne, kulturne i druge potrebe i interese i ostvaruju ciljeve zbog kojih je zadruga osnovana.

Prema evidenciji Hrvatskog saveza zadruga na dan 3. studenoga 2020. godine, na području Zagrebačke županije registrirano je 20 zadruga čija djelatnost je vezana uz poljoprivrednu proizvodnju i preradu.

Tablica 65. Sredstva iz proračuna Zagrebačke županije dodijeljena organizacijama civilnog društva za provedbu projekata u poljoprivredi, ruralnom razvoju, šumarstvu, ribarstvu i lovstvu

Godina	Broj korisnika	Iznos (kn)
2017.	249	2.179.944,58
2018.	208	2.250.086,2
2019.	178	1.936.153,44
2020.	112	1.740.460,38
UKUPNO	747	8.106.644,59

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo

Tablica 66. Razvojni problemi i potrebe sektora poljoprivrede i šumarstva u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Velik broj malih, usitnjenih, nekonkurentnih, poljoprivrednih gospodarstva - Usitnjenost i neuređenost poljoprivrednih površina (sustavi za navodnjavanje i odvodnju) - Zastarjela tehnika i tehnologija proizvodnje - Izostanak stabilne i kvalitetne proizvodnje - Nema prepoznatljivih proizvoda s većom dodanom vrijednošću - Nedostatna tržišna infrastruktura (hladnjače, veletržnice) - Neorganiziranost poljoprivrednih proizvođača - Niska obrazovna razina poljoprivrednika, posebice voditelja gospodarstva - Nesređena imovinsko-pravna pitanja poljoprivrednog zemljišta (zemljišne knjige, uskladba gruntovnice i katastra) - Niska razina poduzetničke inicijative na poljoprivredi i selu - Izgubljena nada u poljoprivredu i selo, podcjenjivanje vlastitog, seoskog, seljačkog, domaćeg - Napuštanje poljoprivrede i sela - Nekonzistentna gospodarska politika razvoja poljoprivrede i ruralnih područja - Mala količina sječe u privatnim šumama - Neuređeno tržište drvom - Nezainteresiranost šumovlasnika za radove u šumi - Relativno slaba otvorenost šuma - Nepravilno zbrinjavanje poljoprivrednog i šumskog otpada	- Stvarati konkurentna i održiva poljoprivredna gospodarstva - Okrupnjivati poljoprivredne posjede, sređivati imovinsko-pravne odnose, urediti poljoprivredne površine - Stvarati prepoznatljive proizvode s većom dodanom vrijednošću na poljoprivrednom gospodarstvu i selu - Uvoditi nove tehnologije i proizvodnju na poljoprivredna gospodarstva i selo - Organizirati i izgraditi tržišnu i financijsku infrastrukturu (veletržnice, distributivni centri, hladnjače, skladišta, povoljno financiranje, jamstveni fondovi...) - Informirati, educirati i obrazovati poljoprivrednike i stanovnike na selu, posebice voditelje gospodarstava i/ili kućanstava - Unaprijediti uvođenje mladih poljoprivrednika u poljoprivrednu proizvodnju i poslovanje - Jačati oživljavanje i očuvanje tradicijskih vrijednosti sela i poljoprivrede (arhitekture, zanata, običaja...) - Koordinirati rad svih koji djeluju na području poljoprivrede i sela - Razvijati suradnju s drugim županijama i regijama te s pograničnim područjima Republike Slovenije - Jačati i osposobljavati perspektivna obiteljska gospodarstva (proizvodnja za tržište) - Razvijati tržište drvom - Poticanje sabirno-logističkih centara za biomasu - Poticanje sustava područnog grijanja na biomasu - Korištenje obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebice u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada - Razvijanje energetske zadruge u ruralnim sredinama koje će potaknuti projekte obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti - Valoriziranje šumske i poljoprivredne biomase te iskorištavanje u energetske svrhe - Poticanje uspostave brzorastućih energetske nasada na zapuštenom poljoprivrednom zemljištu

Turizam

U 2016. godini donesena je Strategija turističkog razvoja Zagrebačke županije do 2025. godine, s ciljem donošenja jasnih smjernica budućeg turističkog razvoja, definiranja strateških prioriteta i okvira za privlačenje potencijalnih investitora te intenziviranje turističkog razvoja Županije.

U Zagrebačkoj županiji u zadnjih nekoliko godina bilježen je kontinuiran rast broja noćenja i dolazaka domaćih i stranih turista. Zagrebačka županija je u 2019. godini zabilježila 13,8% posto više dolazaka u odnosu na 2018. godinu (112% u odnosu na 2015. godinu). Porastao je i broj noćenja za 11,3% u odnosu na 2018. godinu (102% u odnosu na 2015. godinu). U 2020. godini zbog posljedica pandemije COVID -19 došlo je do velikog smanjenja dolazaka i broja noćenja turista (broj dolazaka smanjen je za 69,8% te broj noćenja za 63,5% u odnosu na 2019. godinu).

Turistička kretanja i prognoze:

1. Tržište se sve više diferencira u smislu grupa potrošača koji se razlikuju u odnosu na dob, potrebe, prihode, preferencije i navike. Promjene koje obilježavaju suvremeno društvo odražavaju se uvelike na potrebe suvremenih turista vezane uz odmor i putovanja.
2. Tako se preferiraju putovanja koja pružaju "doživljaj" koji pridonosi "osobnom rastu" i donosi nova iskustva koja "šire vidike".
3. Današnji kupci imaju veliku moć odlučivanja i zbog potrebe za sudjelovanjem i ulaganjem u sebe traže turističke proizvode "po svojoj mjeri". U tom smislu naglašen je individualizam, zainteresiranost za različite aspekte destinacije od povijesti, stila života lokalnog stanovništva, gastronomije do običaja.
4. Osim navedenih skupina vezanih uz stil života važno je navesti i potrošače koji imaju specifične interese i hobije u svakodnevnom životu. Ti se interesi obično prenose i na vrijeme odmora te se time kreiraju specifični interesni segmenti: biciklisti, prirodnjaci, gurmani, "ljubitelji kulture" itd. (Izvor; Institut za turizam)

Tablica 67. Turistička noćenja i dolasci u Zagrebačkoj županiji

Godine	2015.		2016.		2017.		2018.		2019.		2020.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Strani	40.410	65.782	51.605	82.943	61.923	101.122	93.246	148.384	107.646	166.827	23.638	46.429
Domaći	25.343	45.847	23.922	45.312	24.578	47.688	29.704	54.222	32.267	58.734	18.568	35.894
UKUPNO	65.753	111.629	75.527	128.255	86.501	148.810	122.950	202.606	139.913	225.561	42.206	82.323

Izvor: DZS, 2021.

Tablica 68. Broj smještajnih kapaciteta u Zagrebačkoj županiji ožujak 2022. g.

Podvrsta objekta	Ukupno objekata	Ukupno ležajeva (osnovni)
Hotel	15	845
Integralni hotel	1	14
Kamp	1	155
Kamp odmorište	1	12
Objekti na OPG-u (seljačkom domaćinstvu)	17	129
Objekti u domaćinstvu	224	1.058
Apartman	19	89
Hostel	5	228
Kuća za odmor	14	60
Objekt za robinzonski smještaj	1	12
Planinarski dom	3	73
Prenočište	4	57
Soba za iznajmljivanje	29	426
Studio apartman	6	20
Naftalan specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju	1	132
Učenički/studentski dom/Akademis	1	120
Organizirano kampiranje	1	8
Gostionica	4	107
Ukupno	347	3.545
Nekomercijalni smještaj	92	247
Nekomercijalni smještaj	496	1.005
Nekomercijalni smještaj	15	28
Nekomercijalni smještaj	2	3
Ukupno nekomercijalni smještaj	605	1.286
UKUPNO SMJEŠTAJ	952	4.828

Izvor: Turistička zajednica Zagrebačke županije (eVisitor, ožujak 2022.g.)

U Zagrebačkoj županiji registrirano je 4.828 ležaja u 952 objekta (Učenički dom Ivanić-Grad - 120 kreveta).

Potencijal za razvoj turizma utemeljen je prvenstveno na: atraktivnoj prirodnoj i kulturnoj baštini (velike zaštićene površine, površine pod šumom, očuvani ruralni prostor, 90 lovišta, izvori termalne vode, rijeke, potoci, jezera i ribnjaci), području parkova prirode u ZŽ (Žumberak-Samoborsko gorje i Parka prirode Medvednica); vinskih cesta Plešivice, Zeline i Samobora.; kulturno povijesnih atrakcija kao što su: Arheološki park Andautonije u Ščitarjevu pokraj Velike Gorice i dr.

Naročito vrijedni prirodni turistički resursi ZŽ uključuju lječilište „Naftalan“, zoološki rezervat Varoški lug i ornitološki rezervat Crnu Mlaku.

Grad Zagreb, kao najveće središte kontinentalnog turizma, s povoljnim geografskim položajem na turističkim pravcima prema Jadranu, je dugoročno i potencijalno veliko tržište izletničkog, rekreacijskog, topličkog i zdravstvenog turizma za Zagrebačku županiju. Bogati i raznovrsni prirodni i kulturni resursi i veliko emitivno turističko tržište u neposrednoj blizini ujedno su i veliki razvojni potencijali te potencijali za razvoj ruralnog turizma u Zagrebačkoj županiji.

Koliko će se međutim od tog značajnog turističkog potencijala iskoristiti, ovisi o prometnoj i informacijskoj dostupnosti turistima i posjetiteljima te o stupnju turističke opremljenosti resursa, smještajnih kapaciteta, ulaganja u ljudske resurse u turizmu, posebno u edukaciju, kvalitetu turističkih usluga i razvoj novih turističkih proizvoda.

Tablica 69. Najznačajnije manifestacije kroz godinu (po gradovima i općinama) u Zagrebačkoj županiji

Mjesto	Naziv manifestacije	Vrijeme održavanja
DUGO SELO	Martinje u Dugom Selu	studeni
	Bučijada	treći vikend u listopadu
IVANIĆ-GRAD	Festival igračaka	svibanj
	Lipanji u Ivaniću	lipanj
	Ljeto u Jaski	ljetni mjeseci
JASTREBARSKO	Advent u Jaski	prosinac i siječanj
	Dani vina	listopad
	Pjenušci i jagode	svibanj
	Lipanjski susreti Milke Trnine u Vezišću	treći vikend u lipnju
KRIŽ	Festival slastica Kriški oblizeki	rujan
	Cross hill run (trkačka utrka na 5 i 10 km)	svibanj
	Božićni koncert u čast Milke Trnine	treći vikend u prosincu
	Krigl	svibanj/lipanj
KRAŠIĆ	Dani Krašičkog kraja	svibanj
	Dani kruha	listopad
PISAROVINA	Kupske večeri	tokom lipnja i srpnja
	Etno koncert	kolovoz
SAMOBOR	Samoborski fašnik	
	Bitka kod Samobora 1441.	ožujak
	Samoborski proljetni sajam	travanj
	Samoborska salamijada	travanj
	Cirkuski ulični festival u Samoboru – Cu'fus	svibanj
	Jazz festival u Samoboru	svibanj
	Dani rudarske greblice	početak srpnja
Samoborska glazbena jesen		
SVETA NEDELJA	Tisućljeća kulinarstva - Žumberak	rujan
	Svetonedeljska fišijada	rujan
	Rally show „Santa Domenica“	studeni
	Svetoivanjski dani	lipanj
SVETI IVAN ZELINA	Međunarodni viteški turnir vitezova Zelingradskih	lipanj
	Izložba vina kontinentalne Hrvatske	lipanj
	Vincekovo	22. siječnja

VELIKA GORICA	Turopoljski fašnik	
	Turopoljsko Jurjevo	travanj
	Perunfest	svibanj
	Dionizijske svečanosti u Andautoniji	rujan
VRBOVEC	Gastro Turopolja	listopad
	Turističko-kulinarska manifestacija „Kaj su jeli naši stari“	zadnji vikend u kolovozu
	Fašnik i Samit slobodnih fašničkih republika	
	Lampionovo	veljača
ZAPREŠIĆ	Uskršnje zekanje	ožujak/travanj
	Žetvene svečanosti	srpanj
	Ljeto u Zaprešiću	srpanj- kolovoz
	Dani Jelačića	listopad
BRDOVEC, DUBRAVICA, MARIJA GORICA	Ledena bajka	prosinac
	„Berba grozdja – Kak su brali naši stari“	rujan
	Štruklijada, štrudlijada i kestenijada	listopad

Izvor: Turistička zajednica Zagrebačke županije, 2021.

ZŽ ulaže napore s ciljem kvalitetnijeg planiranja i poticanja razvoja sektora turizma. Programi za razvoj turizma u ZŽ uključuju: uređenje vlasničkih odnosa nad turističkim resursima; razvoj kongresnog, vjerskog i tranzitnog turizma; razvoj aktivnog turizma, razvoj lovnog i ribolovnog turizma; izgradnju obiteljskih hotelsko-ugostiteljskih objekata; obnovu dvoraca u funkciji formiranja posebne turističke ponude; razvoj seoskog turizma; uređenje napuštenih šljunčara u prostore sporta i rekreacije; poslovno restrukturiranje "Naftalana" u smjeru razvoja zdravstvenog turizma; izgradnju kampova, vinskih cesta i biciklističkih staza; obrazovne programe stručnog osposobljavanja.

Studija upravljanja kvalitetom u turizmu

Zagrebačkoj županiji su putem Programa razvoja javne turističke infrastrukture u 2019. godini dodijeljena sredstva za provedbu projekta „Izrada Studije upravljanja kvalitetom u turizmu“. Navedena studija izrađena je u ožujku 2020. godine.

Zagrebačka županija prepoznaje važnost upravljanja kvalitetom u turizmu te stoga planira izraditi Studiju upravljanja kvalitetom u turizmu kao podlogu za integrirano upravljanje kvalitetom turističkog destinacijskog proizvoda, s ciljem smanjenja jaza između razine kvalitete koju turisti očekuju i razine kvalitete koju je destinacija u mogućnosti osigurati i isporučiti, a kako bi se unaprijedili kvaliteta i sadržaj turističkog proizvoda Zagrebačke županije, povećalo zadovoljstvo turista, potaknuo porast turističke potrošnje u Zagrebačkoj županiji te povećali prihodi od turizma.

Značaj projekta za razvoj turizma Zagrebačke županije kao turističke destinacije odnosno regije očitovat će se u (1) jačanju podloge za integrirano upravljanje kvalitetom turističkog destinacijskog proizvoda Zagrebačke županije, (2) smanjenju jaza između razine kvalitete koju turisti očekuju i razine kvalitete koju je destinacija u mogućnosti osigurati i isporučiti, (3) unaprijeđenju kvalitete i sadržaja turističkog proizvoda Zagrebačke županije, (4) povećanju zadovoljstva turista i turističke potrošnje u Zagrebačkoj županiji, (5) značaju za poduzetništvo u ugostiteljstvu i turizmu, (6) povećanju ekonomske razvijenosti Zagrebačke županije, a ultimativno i u (7) povećanju turističke ponude, (8) produženju turističke sezone te (9) povećanju prihoda od turizma.

Uspostava platforme #Kulturni turizam

- partnerstvo sa Zagrebačkom županijom

Bez obzira na sve raširenije korištenje novih medija, još uvijek postoji rascjep između djelatnika u kulturi i zainteresirane javnosti, što rezultira nedostatkom sinergije između svih zainteresiranih sudionika u kulturi. Da bi se suočili s ovim nedostatkom sinergije, potrebno je jačati interakciju između institucija i udruga u kulturi, njihovih korisnika, poslovnog i javnog sektora i turizma.

Internetska platforma izabrana je upravo zbog mogućnosti iskorištavanja kolaborativnog potencijala Interneta u povezivanju ljudi sa sličnim interesima, neovisno o mjestu na kojem se nalaze.

Platformu vidimo u poticanju na kulturni angažman kod posjetitelja platforme i stimuliranju njihova angažmana u kreiranju kulturnih programa, a i same kulturne politike Županije. Ideja je stvoriti mrežu unutar koje se ljudi povezuju, grade odnose na temelju povjerenja, oslanjaju se jedni na druge i šire tu istu mrežu koja bi predstavljala jezgru socijalnog kapitala sudionika u kulturi Županije.

Tablica 70. Razvojni problemi i potrebe turizma u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljno valorizirani i iskorišteni prirodni, kulturni i drugi potencijali za razvoj turizma usprkos blizini velikog turističkog emitivnog tržišta kao što je Grad Zagreb - Niska razina turističke opremljenosti međunarodno relevantnih turističkih resursa - Nedovoljna prepoznatljivost i osmišljenost turističkog proizvoda i turističkog branda - Nemogućnost korištenja turističkih atrakcija i resursa (dvorci, kurije i dr.) za turističke, muzejske, smještajne, kongresne i druge komplementarne ponude zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa (npr. dvorac Januševac, u kojem je Državni arhiv) - Nedostatan profesionalni kadar, nedovoljno zaposlenih stručnjaka u sektoru turizma u ŽŽ i to za razvoj smještajne i kongresne ponude, razvoj seoskog, eko, višednevnog, izletničkog i obiteljskog turizma - Nedovoljno definirane glavne atrakcije - Administrativne granice Županije - ograničavaju mogućnost kreiranja turističkih tura/itinerera unutar granica Županije - Volumen turizma podcijenjen - službena statistika ne vodi podatke o izletnicima - Neravnomjerna potražnja - vikendom iznad kapaciteta, u tjednu niska razina potražnje - Privatni poduzetnici nedovoljno ulažu u vlastitu promociju - Nedovoljna uključenost jedinica lokalne samouprave i komunalnih poduzeća, pravnih ili fizičkih osoba koje upravljaju javnom turističkom infrastrukturom te mogu izravno doprinijeti jačanju i formiranju turističkog proizvoda u svojoj destinaciji	- Valorizirati ukupne turističke potencijale ŽŽ s obzirom na potencijalnu turističku potražnju - Unaprijediti postojeće i izraditi nove turističke planove i programe te ojačati njihovu učinkovitu provedbu - Jačati i unaprijediti marketinške aktivnosti za poticanje turističkog razvoja ŽŽ (za sve u „strateškom marketinškom planu turizma“ prepoznate vrste turističke ponude: sportsko- rekreativni, kulturno-vjerski, tranzitni, izletnički, edukacijski turizam) - Promocija destinacije kroz filmsku industriju - Uvesti i provoditi sustavnu edukaciju i osposobljavanje ugostitelja i turističkih radnika i svih uključenih u turističke aktivnosti - Jačati razvijanje selektivnih oblika turizma - Nastaviti ciljanim poticajnim mjerama podizati kvalitetu i povećati smještajne kapacitete - Riješiti imovinsko-pravna pitanja vezana za turističke atrakcije i resurse, ali i zapuštene atrakcije popularne 80-ih godina - U turističku ponudu uključiti planinarske domove - Uključiti u turističku funkciju objekte u vlasništvu ŽŽ: specijalnu bolnicu „Naftalan“ Ivanić-Grad (razvojni projekt i proširenje sportsko-rekreacijskih kapaciteta kao nadopune već popularnom lječilišnom dijelu bolnice) - Nastaviti unapređivati ponudu na području parkova prirode u ŽŽ (Žumberak-Samoborsko gorje i Parka prirode Medvednica, staza Bistra); vinskih cesta Plešivice, Samobora i Zeline - Unaprijediti i proširiti komplementarnu turističku ponudu, razvoj smještajnih kapaciteta na ruralnom području vinskih cesta - Povećati i poboljšati smještajne kapacitete u ruralnom području (mali obiteljski hoteli) kampovima uz glavne magistralne prometnice i autoceste, poglavito kod Sv. I. Zeline i Jastrebarskog - Potaknuti i podržati JLS da obnove atraktivne kulturno-povijesne sadržaje koje imaju i stvore nove (kapitalna ulaganja u obnovu muzeja, galerija i starih gradskih jezgri, dvoraca i dr.) - Poticati korištenje obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti u turističkim objektima - Izgradnja biciklističkih staza i šetnica - Iskristiti zaštitu UNESCO nematerijalne baštine - Povećati kvalitetu i profesionalizam sudionika turističke ponude - Povećati broj smještajnih kapaciteta i adekvatno riješiti strukturu smještaja (2018. – 3.135 ležaja) - Osnažiti suradnju između institucija javnih tijela i privatnih tvrtki - Razvoj turističkih projekata na strateškim lokacijama - Razvoj specifičnih oblika turizma (izgradnja sportsko-rekreativnih objekata, uključujući i bazene) - Razvoj vjerskog turizma u Dolini kardinala Krašić, vjerskog turizma u Taboru, Samobor, kao i vjerskih objekata starih drvenih crkvi u velikogoričkom kraju - Omogućavanje kredita za započinjanje poslovanja i nadogradnju nekretnine - Porezni poticaji kako bi se privukli razvojni poduzetnici

Obrt

Obrt ima bogatu stoljetnu tradiciju. U periodu od 2008.- 2017. prisutan je tren pada broja obrtnika u Zagrebačkoj županiji, ali u periodu 2017.-2021. godine dolazi do laganog povećanja broja obrtnika. Po stanju 30.6.2021. godine u Zagrebačkoj županiji evidentirano je 5.578 obrtnika s 12.867 zaposlenika.

Tablica 71. Broj obrta na području Zagrebačke županije

Broj obrta po djelatnostima u Zagrebačkoj županiji									
God.	Ukupno	Proizvodno zanatstvo	Uslužno zanatstvo	Ugost. i turizam	Trgovina	Prijevoz osoba i stvari	Ribarstvo, marikultura i poljodjelstvo	Frizeri, kozmetičari, njega tijela, fitness	Broj zaposlenih
2008	7.431	1.417	2.715	872	1.028	752	259	388	11.286
2009	6.763	1.300	2.538	791	862	681	217	374	9.844
2010	6.231	1.099	2.424	765	830	620	130	363	8.768
2011	5.995	1.054	2.388	729	768	561	129	366	8.205
2012	5.735	987	2.317	674	721	538	129	369	7.696
2013	5.326	935	2.161	605	610	503	135	377	7.347
2014	5.100	907	2.072	560	550	492	127	392	12.291
2015	4.858	862	1.989	522	505	446	130	404	12.063
2016	4.745	825	1.990	488	489	435	122	396	11.959
2017	4.761	806	2.072	464	477	420	117	405	11.790
2018	5.029	800	2.356	443	457	426	120	427	12.075
2019	5.510	834	2.754	428	457	451	119	467	12.400
2020	5.689	812	2.988	412	458	429	119	471	12.451
2021	6.086	839	3.340	396	455	430	126	500	12.867

Izvor: Obrtništvo u brojkama 2008.-2021., Hrvatska obrtnička komora

Obrti su koncentrirani u gradovima među kojima se, uzme li se u obzir broj obrta i broj stanovnika, ističu Samobor, Velika Gorica, Zaprešić i Jastrebarsko.

Tablica 72. Broj aktivnih obrta u Zagrebačkoj županiji, po općinama/gradovima (na datum 28.02), za razdoblje od 2016. do 2021. godine

OPĆINA / GRAD	28.2.2016.	28.2.2017.	28.2.2018.	28.2.2019.	28.2.2020.	28.2.2021.
Bedenica	9	9	12	13	16	15
Bistra	90	88	81	81	83	86
Brckovljani	53	52	51	53	56	61
Brdovec	132	126	131	146	172	176
Dubrava	58	58	56	60	68	73
Dubravica	19	17	16	15	17	16
Dugo Selo	237	238	242	256	287	285
Farkaševac	15	18	16	18	18	18
Gradec	32	33	32	33	35	39
Ivanić Grad	166	166	159	166	190	198
Jakovlje	51	52	51	54	55	56
Jastrebarsko	366	355	352	362	367	359
Klinča Sela	119	117	115	122	127	129
Kloštar Ivanić	59	52	48	48	50	50
Krvarsko	21	22	20	19	19	21
Krašić	51	49	47	46	45	43
Križ	60	56	54	59	58	56

OPĆINA / GRAD	28.2.2016.	28.2.2017.	28.2.2018.	28.2.2019.	28.2.2020.	28.2.2021.
Luka	25	26	26	28	29	31
Marija Gorica	30	30	28	30	31	30
Orle	22	19	16	18	21	24
Pisarovina	56	57	54	57	58	60
Pokupsko	18	17	19	20	18	17
Preseka	16	17	17	17	18	18
Pušća	43	41	43	45	48	54
Rakovec	12	12	10	12	14	14
Rugvica	63	58	59	67	68	74
Samobor	759	761	798	844	933	983
Stupnik	45	42	47	45	60	64
Sveta Nedelja	352	339	354	387	411	433
Sveti Ivan Zelina	273	264	262	274	292	295
Velika Gorica	980	977	979	1.065	1.188	1.220
Vrbovec	197	189	191	204	221	234
Zaprešić	350	350	363	389	430	456
Žumberak	15	16	15	14	14	13
Ukupno	4.794	4.723	4.764	5.067	5.517	5.701

Izvor: Obrtni registar Republike Hrvatske, Zagreb, 2016.-2021.

Po stanju 28.2.2021. godine u Zagrebačkoj županiji evidentiran je 5.701 obrtnik.

Na području ZZ djeluje 9 udruženja obrtnika. Prema broju obrta i zaposlenih u njima u ZZ prednjače gradovi Samobor, Velika Gorica i Zaprešić.

Poticajne mjere Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja te korištenje sredstava iz fondova Europske unije utjecale su i dalje utječu na pozitivnu klimu u razvoju obrtništva, na povećanje otvaranja obrta, na projekte kreditiranja, poticanje nastupa na sajmovima, poticanje inovacija/inovatora, i sl. U periodu od 2016. – 2021. godine dolazi do povećanja broja obrta u Zagrebačkoj županiji za 907 obrta (povećanje za 18,9%).

Tablica 73. Razvojni problemi i potrebe obrta u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Previsoka davanja za poreze i doprinose - Manjak poslovnog prostora i nesigurnost u korištenju zbog neizvjesne dugoročnije perspektive najma (povrat nacionalizirane imovine) - Velika osjetljivost na negativna gospodarska kretanja (insolventnost, recesija) - Slabljenje interesa mladih za pojedina obrtnička zanimanja - Izumiranje tradicionalnih i umjetničkih obrta - Raširena pojava „sive ekonomije“	- U dugoročnoj strategiji razvoja gospodarstva utvrditi ulogu obrta te ciljeve i mjere za razvoj - Nastaviti s programima poticanja razvoja obrta, uz jednostavniji i brži pristup financiranju razvoja obrta - Osigurati jednake povoljne tržišne uvjete svim sudionicima, naročito u prvim godinama poslovanja - Jačati potpurnu infrastrukturu za razvoj obrta (poslovne zone, poduzetnički i tehnološki centri, savjetodavne usluge i dr.) - Unaprijediti i jačati poslovno povezivanje obrtnika (zadruga i drugi oblici) - Smanjiti administrativne i druge barijere za otvaranje i širenje obrta (pojednostavniti „papirologiju“, ukinuti dvostruka izvještavanja i sl.) - Nastaviti provoditi poticajne mjere za očuvanje tradicijskih i umjetničkih obrtničkih djelatnosti te za pojedine obrtničke djelatnosti (trgovina, ugostiteljstvo; pekarnice, slastičarnice i pojedine uslužne djelatnosti) radi osiguranja izvornosti, utvrditi dodatne kriterije za otvaranje obrta

1.7. Tržište rada

1.7.1. Zaposlenost

Broj zaposlenih u Republici Hrvatskoj i Zagrebačkoj županiji ostvario je pad u periodu 2011.-2016. godina, a od 2016. godine bilježi se povećanja broja zaposlenih u Republici Hrvatskoj tako i u Zagrebačkoj županiji. Broj zaposlenih u Zagrebačkoj županiji je krajem 2020. godine (84.746 zaposlene osobe) veći za 13.180 zaposlenih osoba u odnosu na 2011. godinu. U ukupnom broju zaposlenih u RH, udio Zagrebačke županije s 4,9% u 2011. povećan je na 5,51% u 2020. godini.

Tablica 74. Ukupna zaposlenost u Zagrebačkoj županiji i Republici Hrvatskoj od 2011. do 2020. godine (stanje na dan 31.03.)

Godina	Broj zaposlenih RH	Zagrebačka županija	Udio ZŽ u RH
2011.	1.468.133	71.566	4,87%
2012.	1.432.740	70.302	4,91%
2013.	1.400.631	69.202	4,94%
2014.	1.397.400	69.247	4,96%
2015.	1.413.637	71.239	5,04%
2016.	1.440.188	73.895	5,13%
2017.	1.475.044	77.265	5,24%
2018.	1.506.912	80.362	5,33%
2019.	1.545.192	83.743	5,42%
2020.	1.536.300	84.746	5,51%

Izvor: HZMO, Statističke informacije, broj 12/2020., siječanj 2021.

Od ukupnog broja zaposlenih u Republici Hrvatskoj 2020. godine (stanje s 31.03) 86,36% radilo je u pravnim osobama, pri čemu je taj udio u usporedbi s 2011. godinom povećan za 9,03 postotna poena. Na području Zagrebačke županije udio zaposlenih u pravnim osobama iznosio je 2020. godine 86,081% (2011. bio je 77,05%).

Tablica 75. Zaposleni u pravnim osobama stanje 31. ožujka

	2011	2020
RH Ukupno	1.395.532	1.474.354
RH pravne osobe	1.150.307	1.273.214
% pravne osobe/ukupno	82,43%	86,36%
ZŽ Ukupno	76.619	94.821
ZŽ pravne osobe	59.035	81.621
% pravne osobe/ukupno	77,05%	86,08%

Izvor: DZS, 2020.

1.7.2. Nezaposlenost

U razdoblju 2014.-2020. godine zabilježen je trend pada nezaposlenosti kako na razini Republike Hrvatske tako i na razini Zagrebačke županije.

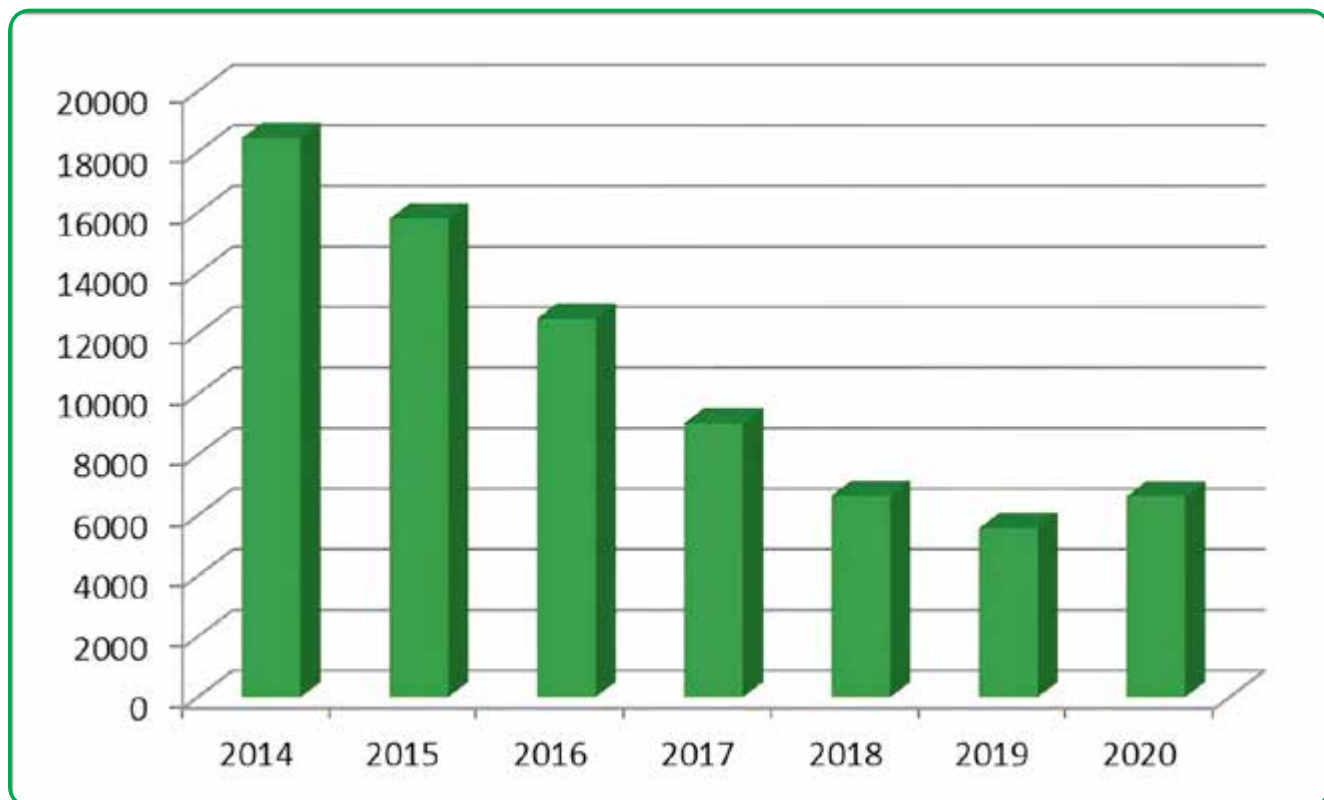
Tablica 76. Prosječan broj i stopa nezaposlenih osoba u RH i Zagrebačkoj županiji u periodu 2016.-2020. godine, stanje 31.3.

Godina	Prosječna stopa nezaposlenosti	2016	Prosječna stopa nezaposlenosti	2017	Prosječna stopa nezaposlenosti	2018	Prosječna stopa nezaposlenosti	2019	Prosječna stopa nezaposlenosti	2020.	Prosječna stopa nezaposlenosti
RH	19,3	276.406	16,9	224.068	13,9	177.973	11,1	145.801	9,1	143.461	8,9
Zagrebačka županija	18,2	14.087	15,1	10.175	11,3	7.161	8	5.761	6,3	5.824	5,8

Izvor: DZS, 2021.

Tijekom 2014. godine u prosjeku je mjesečno bilo evidentirano 328.187 nezaposlenih osoba na razini Republike Hrvatske, dok su u 2020. godini evidentirane 150.824 nezaposlene osobe. U ukupnom prosječnom broju nezaposlenih osoba u Republici Hrvatskoj, udio Zagrebačke županije u 2014. godini bio je 5,63%, odnosno 18.469 prosječno registriranih nezaposlenih osoba, a u 2020. godini 4,40% uz prosječno 6.629 registriranih nezaposlenih osoba. Tijekom promatranog razdoblja prisutan je pad prosječne nezaposlenosti – od 2014. do 2019. godine, a tijekom 2020 godine, zbog posljedica izazvanih pandemijom virusa Covid-19, dolazi do povećanja prosječnog broja nezaposlenih (povećanje za 18,76% u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu.)

Slika 30. Prosječan broj nezaposlenih u Zagrebačkoj županiji od 2014. do 2020. godine

Izvor: HZZ, web stranica: <https://statistika.hzz.hr/>

U narednoj tablici dat je pregled nezaposlenih u 2019. i 2020. godine po gradovima i općinama Zagrebačke županije.

Tablica 77. Nezaposleni po gradovima i općinama

Grad/općina	Broj nezaposlenih 2019.	Broj nezaposlenih 2020.
DUGO SELO	385	445
IVANIĆ GRAD	466	522
JASTREBARSKO	218	274
SAMOBOR	743	771
SVETA NEDELJA	173	218
SVETI IVAN ZELINA	324	351
VELIKA GORICA	252	297
VRBOVEC	888	1241
ZAPREŠIĆ	398	464
BEDENICA	19	18
BISTRA	102	133
BRCKOVLJANI	155	186
BRDOVEC	160	190
DUBRAVA	85	96
DUBRAVICA	25	28
FARKAŠEVAC	23	37
GRADEC	40	48
JAKOVLJE	55	67
KLINČA SELA	54	77
KLOŠTAR IVANIĆ	191	224
KRAŠIĆ	38	44
KRAVARSKO	38	64
KRIŽ	239	252
LUKA	19	17
MARIJA GORICA	25	31
ORLE	39	46
PISAROVINA	50	61
POKUPSKO	36	47
PRESEKA	17	16
PUŠĆA	34	39
RAKOVEC	16	23
RUGVICA	184	216
STUPNIK	81	79
ŽUMBERAK	10	9
UKUPNO ZŽ	5.582	6.629

Izvor: HZZ, 2019. i 2020., web stranica: <https://statistika.hzz.hr/>

Po stanju na 31.12.2020. godine s obzirom na razinu obrazovanja na području Zagrebačke županije većina evidentiranih nezaposlenih osoba ima završenu srednju školu 62,3%, sa završenom osnovnom školom 16,9%. Tek je 8,2% evidentiranih nezaposlenih osoba sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom, 8,0% sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom, a bez škole i nezavršenom osnovnom školom 4,6%.

U navedenim skupinama evidentiran je značajan broj osoba čije znanje stranog jezika nije zadovoljavajuće za potrebe radnih mjesta u stečenom zanimanju, a slična je situacija i s informatičkom pismenošću (posebice korištenja naprednog Worda, Excela, Power Pointa i Accessa). Stjecanjem znanja stranog jezika na razini da se u poslu može primijeniti i odličnoj informatičkoj pismenosti navedene skupine nezaposlenih osoba znatno bi povećale mogućnosti zapošljavanja, što potvrđuje i Anкета poslodavaca koju provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Prema dobi, u prosincu 2020. godine 41,84% evidentiranih nezaposlenih osoba je u dobnoj skupini od 45 i više godina, a 30,34% evidentiranih nezaposlenih je mladih do 30 godina starosti. Bilježi se porast udjela nezaposlenih u dobnoj skupini od 45 i više godina odnosu na isti mjesec 2013. godine kada je iznosio 35,71%, dok je u skupini mladih do 30 godina u istom razdoblju zabilježen pad udjela s 35,18% na 30,34%.

Prema spolu, u strukturi nezaposlenih u prosincu 2020. godine prevladavaju žene 52,74%, dok je u istom mjesecu 2013. godine njihov udio iznosio je 51,33%. U promatranom razdoblju bilježimo pad udjela nezaposlenih muškaraca. Među nezaposlenim osobama evidentirano je 375 osoba s invaliditetom, odnosno 5,21% u ukupnom broju nezaposlenih osoba.

Udio nezaposlenih bez radnog staža u prosincu 2020. godine iznosio je 14,09% (smanjenje udjela u odnosu na isti mjesec 2013. godine kada je iznosio 20,40%); 36,73% zaposlenih osoba ima 20 i više godina radnog staža, a od 10 do 20 godina radnog staža ima 18,02%.

S obzirom na trajanje nezaposlenosti, većina nezaposlenih osoba u prosincu 2020. godine u evidenciji je do godine dana 67,57%, od čega do 3 mjeseca 28,82%. Duže od 5 godina u evidenciji nezaposlenih je 10,95% osoba.

Znatan broj obrazovanog stanovništva Zagrebačke županije putuje na posao u Zagreb, dok za zaposlenjem u drugim županijama nema puno interesa.

Nezaposlene osobe zainteresirane su za nalaženje posla, ali nisu pretjerano zainteresirane za osposobljavanje za deficitarna zanimanja i općenito za dodatne obrazovne aktivnosti.

Na razini Zagrebačke županije djeluje više od 16.500 poslodavaca s kojima Područni ured Zagreb, Zavoda za zapošljavanje surađuje na poslovima posredovanja pri zapošljavanju.

Usluge profesionalnog usmjeravanja (informiranja i savjetovanja) pružaju se za oko 3.100 učenika osmih razreda u 51 osnovnoj školi i za oko 1.600 učenika u 17 srednjih škola. Usluge obuhvaćaju profesionalno informiranje učenika i roditelja o izboru zanimanja i mogućnostima školovanja te profesionalno savjetovanje – pružanje stručne pomoći (u sastavu pedagoga, psihologa i liječnika medicine rada) za učenike koji nastavu polaze po prilagođenom programu, imaju zdravstvene poteškoće ili su neodlučni u izboru zanimanja. Zavod po obradi kandidata (testiranje, liječnički pregled i intervju) za navedenu skupinu učenika izdaje stručno mišljenje.

Tablica 78. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s tržištem rada

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nepovoljna struktura nezaposlenih s obzirom na razinu obrazovanja i dob - Veći udio žena u nezaposlenom stanovništvu - Neusklađenost ponude i potražnje na tržištu radne snage s obzirom na tražene kompetencije - Nezainteresiranost odraslih osoba za osposobljavanje/prekvalifikaciju za deficitarna zanimanja - Niska informatička pismenost i znanje stranih jezika - Nedovoljno razvijene meke vještine (komunikacijske, prezentacijske i sl.) - Nedostatak visokoobrazovane radne snage tehničkih zanimanja	- Uskladiti srednjoškolske obrazovne programe s potrebama na tržištu rada - Oblikovati srednjoškolske nastavne planove i programe prema zahtjevima konkretnih radnih mjesta - Poticati cjeloživotno učenje i razvoj programa sukladno potrebama na tržištu rada u suradnji s Pučkim otvorenim učilištima - Poticanje samozapošljavanja kroz malo i srednje poduzetništvo - Omogućiti nezaposlenim osobama besplatno stjecanje informatičke pismenosti, učenje stranog jezika, prekvalifikacije, osposobljavanje i usavršavanje te razvoj mekih vještina prema individualnim potrebama - Poticati zapošljavanje žena, mladih, dugotrajno nezaposlenih (više od 6 mjeseci) te osoba s invaliditetom - Stvoriti uvjete za otvaranje Centara za informiranje i savjetovanje o karijeri - Poticati razvoj socijalnog poduzetništva - Poticati srednjoškolce za nastavak školovanja kroz stipendije ili druge oblike financijske subvencije

1.8. Društvene djelatnosti

1.8.1. Obrazovanje i znanost

Predškolski odgoj i osnovnoškolsko obrazovanje

U Zagrebačkoj županiji djeluje ukupno 111 dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje ostvaruju program predškolskog odgoja, a pohađa ih ukupno 10.919 djece.¹¹ Dvije općine ŽŽ nemaju organiziranog predškolskog odgoja (Orle i Žumberak).

Djelatnosti gradskih / općinskih vrtića financiraju se iz proračuna jedinica lokalne samouprave i participacije roditelja.

U Zagrebačkoj županiji djeluje 49 osnovnih škola (Zagrebačka županija osnivač je 31 osnovne škole, a gradovi Samobor, Velika Gorica, Vrbovec i Zaprešić 18 osnovnih škola) koje u školskoj godini 2019/20 obrazuju 25.381 učenika u 1.370 odjeljenja.

U razdoblju od 2007. do 2020. godine osnovne škole bilježe pad broja učenika, a broj razrednih odjeljenja mijenja se sukladno strukturi učenika.

Tablica 79. Broj učenika osnovnih škola u Zagrebačkoj županiji 2007.– 2020.

Godina	Broj učenika	Broj razrednih odjeljenja
2007/08	28.874	1.326
2008/09	28.988	1.346
2009/10	28.524	1.359
2010/11	28.625	1.382
2011/12	26.994	1.323
2012/13	26.433	1.305
2013/14	26.254	1.324
2014/15	26.175	1.332
2015/16	26.144	1.358
2016/17	25.948	1.365
2017/18	25.876	1.357
2018/19	25.602	1.359
2019/20	25.381	1.370

Izvor: Upravni odjel za odgoj i obrazovanje Zagrebačke županije i Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2021.

Decentralizacijom osnovnog školstva osiguravaju se sredstva za minimalan standard: materijalne i financijske rashode, prijevoz učenika (u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi), preventivne zdravstvene preglede zaposlenika, materijal, dijelove i usluge tekućeg i investicijskog održavanja škola te za izgradnju/obnovu školskih zgrada i sportskih dvorana.

Proračunom ŽŽ financiraju se: izgradnja/obnova školskih zgrada i sportskih dvorana, učenička natjecanja (uključujući nagrade učenicima za rezultate postignute na državnim natjecanjima), rad županijskih stručnih vijeća, obljetnice škola, Svjetski dan učitelja, izvanškolske aktivnosti, stipendiranje učenika i studenata, e-tehničar, promocija obrtničkih zanimanja, obljetnice škola, preventivni program Zajedno možemo više, stručno usavršavanje djelatnika u školstvu, program prometne kulture za najmlađe, programe dječjeg stvaralaštva, prijevoz učenika srednjih škola, pomoćnike u nastavi, učeničke zadruge i međunarodne suradnje.

Srednjoškolsko obrazovanje

Srednjoškolsko obrazovanje provodi se u 13 srednjih škola, 1 učeničkom domu, 1 glazbenoj i 1 umjetničkoj školi. Obrazovni kapacitet škola za školsku godinu 2019/20. je 6.347 učenika u 327 odjeljenja, sa 6 općih srednjih škola, 5 strukovnih škola, 2 gimnazije, 2 glazbene škole.

¹¹ Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske: Gradovi u Hrvatskoj, objavljeno 24.9.2019.

Tablica 80. Podaci o srednjim školama u Zagrebačkoj županiji

ŠKOLSKA GODINA	BROJ UČENIKA	BROJ ODJELA
2008/09	7485	295
2009/10	7435	300
2010/11	7422	301
2011/12	7571	306
2012/13	7590	306
2013/14	7574	308
2014/15	7401	308
2015/16	7.380	329
2016/17	6.695	350
2017/18	6.350	301
2018/19	6.020	303
2019/20	6.347	327

Izvor: Upravni odjel za odgoj i obrazovanje Zagrebačke županije, 2021.

Srednja škola ZTŠ Rudolfa Perešina jedina na području Republike Hrvatske pruža mogućnost obrazovanja za obrazovne programe vezane uz zrakoplovstvo, odnosno pokriva sva područja zrakoplovne tehnike (zrakoplovni tehničari ZIM i IRE) i aerodromsku logistiku (zrakoplovni prometnik).

U srednjoškolskom obrazovanju bilježimo pad broja učenika i odjeljenja. Broj korisnika učeničkog doma pada.

Čak 50% srednjoškolaca s područja ŽŽ školuje se izvan Županije i to uglavnom u Gradu Zagrebu.

Decentralizacijom srednjeg školstva osiguravaju se materijalni troškovi škola, preventivni zdravstveni pregledi zaposlenika, troškovi smještaja učenika u učeničke domove, prijevoz zaposlenika srednjih škola, tekuće i investicijsko održavanje te kapitalna izgradnja škola.

Proračunom ŽŽ financiraju se natjecanja učenika srednjih škola, (uključujući nagrade učenicima za rezultate postignute na državnim natjecanjima), rad županijskih stručnih vijeća, obljetnice škola, Svjetski dan učitelja i izvanškolske aktivnosti.

Uhodan je sustav stipendiranja darovitih i socijalno ugroženih učenika i studenata, kao i (financiranje) stipendiranje deficitarnih zanimanja.

Visokoškolsko obrazovanje

Studenti s područja Zagrebačke županije studiraju uglavnom na nekom od fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U razdoblju od 2017. do 2020. godine broj upisanih studenata s prebivalištem na području Zagrebačke županije raste, dok broj studenata koji su diplomirali neznatno pada.

Županija stipendira studente prema kriteriju izvrsnosti i prema socijalnom kriteriju s posebnim naglaskom na stipendiranje studenata koji se obrazuju za deficitarna zanimanja (npr. elektrotehnika i strojarstvo).

Tablica 81. Studenti upisali /završili stručni i sveučilišni studij

Akadska godina	Studenti upisani na stručni i sveučilišni studij u zimskom semestru, s prebivalištem u ŽŽ	Studenti koji su diplomirali/ završili stručni studij i sveučilišni, s prebivalištem u ŽŽ
2008./09.	8.644	1.630
2009./10.	9.285	1.931
2010./11	9.649	1.844
2011./12.	9.657	2.328
2012./13.	9.930	2.223
2013./14.	9.624	2.324
2014./15.	9.162	2.204
2015./16.	9.576	2.404
2016./17.	9.990	2.366
2017./18.	10.106	2.300
2018./19.	10.366	2.129
2019/20.	10.634	2.170

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2021.

U ZŽ postoje dva veleučilišta i visoka škola: Veleučilište Velika Gorica, Veleučilište Baltazar Zaprešić i Visoka škola Ivanić Grad.

Veleučilište Velika Gorica ima sljedeće stručne studije: Održavanje računalnih sustava, Upravljanje u kriznim uvjetima, Održavanje zrakoplova, Očna optika i Održavanje motornih vozila te specijalističke studije: Krizni menadžment, Upravljanje logističkim sustavom i procesima i Informacijski sustavi.

Veleučilište Baltazar izvodi više različitih studijskih programa: Preddiplomski studij Poslovanje i upravljanje, Preddiplomski studij Informacijske tehnologije, Diplomski studij Financijski menadžment, Diplomski studij Komunikacijski menadžment, Diplomski studij Projektni menadžment, Diplomski studij Menadžment javnog sektora, Diplomski studij Upravljanje inovacijama.

Studijski program Visoke škole Ivanić-Grad se odnosi na stručni studij fizioterapije i traje 6 semestara.

Cjeloživotno učenje

Cjeloživotno učenje podrazumijeva: stjecanje i osuvremenjivanje svih vrsta sposobnosti, interesa, znanja i kvalifikacija od predškolskog do razdoblja nakon umirovljenja te promicanje razvoja znanja i sposobnosti koje će omogućiti građanima prilagodbu "društvu znanja" i aktivnom sudjelovanju u svim sferama društvenog i gospodarskog života te na taj način utjecanje na vlastitu budućnost. U kontekstu cjeloživotnog obrazovanja uvažavaju se svi oblici obrazovanja: formalno obrazovanje, neformalno obrazovanje.

U gradovima ZŽ postoji i djeluje 7 pučkih otvorenih učilišta i 2 centra za kulturu (u Jastrebarskom i Križu), kojima je obrazovanje odraslih jedna od djelatnosti.

Uz osnovnoškolsko obrazovanje za odrasle koje financira Ministarstvo znanosti i obrazovanja na raspolaganju je niz tečajeva za stjecanje niže stručne spreme, tečajeva za nova znanja i vještine (polaganje majstorskih ispita) koje sufinancira ZŽ, tečajeva stranih jezika i rada na računalu, knjigovodstvenih tečajeva i sl.

Navedeni su programi relativno dobro posjećeni i za njih građani pokazuju interes. S druge strane oni otvaraju nove mogućnosti pokretanja poslovnih aktivnosti (primjerice uzgoj ljekovitog bilja, pčelarstvo, kozarstvo i sl.).

Znanost

Od znanstvenih institucija na području ZŽ postoji samo Hrvatski šumarski institut u Jastrebarskom, koji je aktivno uključen u temeljna i primijenjena istraživanja u svom području djelovanja s drugim hrvatskim institucijama (npr. razvijena suradnja sa Šumarskim fakultetom u Zagrebu) i na međunarodnim projektima.

Suradnja gospodarstvenika i poljoprivrednika te županijskih službi ZŽ usmjerena je na znanstvene i istraživačke organizacije u Gradu Zagrebu.

Tablica 82. Razvojni problemi i potrebe obrazovanja i znanosti

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Dotrajalost zgrada i opreme	- Izgraditi i dograditi školski prostor
- Nedostatak sportskih igrališta	- Nabava potrebne školske opreme
- Nedostatak predmetnih nastavnika (fizika, matematika, informatika)	- Osmisliti održive modele očuvanja škola i u manjim seoskim naseljima
- Nezadovoljavajuća srednja „informatička pismenost“	- Racionalizirati troškove rada u postojećim školskim zgradama postupnim uvođenjem korištenja obnovljivih izvora energije, povećanjem energetske učinkovitosti i provođenjem mjera energetske obnove postojećih zgrada
- Obrazovni programi nedovoljno usklađeni s potrebama tržišta rada	- Uskladiti sustav stipendiranja s gospodarskim i društvenim potrebama na razini Županije
- Oprema u srednjim školama ne odgovara u cijelosti potrebama strukovnih kabineta	- Poticati razvoj sustava stipendiranja na razini jedinica lokalne samouprave
- Napušteni objekti područnih škola u ruralnim područjima	- Unaprijediti javni prijevoz
- Više od 50% učenika osnovnih škola mora koristiti prijevoz za dolazak u školu, što iznosi 2/3 materijalnih troškova škola	

1.8.2. Kultura

Na području Županije u funkciji je 13 knjižnica, 2 centra za kulturu, 7 pučkih otvorenih učilišta te 9 muzeja. Od velikog značenja je arheološki park Andautonija u Šćitarjevu te park skulptura u Jakovlju.

Osnovana su dva Kulturna vijeća: Kulturno vijeće za kulturno i umjetničko stvaralaštvo i Kulturno vijeće za folklor i tradicijsku kulturu koja usmjeravaju i podržavaju sve relevantne programe koji potiču prepoznatljivost županije. U Županiji djeluje Zajednica kulturno umjetničkih udruga koja okuplja oko 160 udruga, koje svojim nastupima na državnoj i međunarodnoj razini postaju bitan čimbenik promocije županije.

Županijska skupština donosi godišnji program javnih potreba u kulturi na području ZŽ te odobrava sredstva koja ZŽ izdvaja za pomoć u obnovi i zaštiti najznačajnijih kulturnih spomenika na svom području (pomaganje dugoročnih projekata obnove prema programima u kojima sudjeluje Ministarstvo kulture i medija, zahvate na drugim značajnim spomenicima (župne crkve, stari gradovi, kurije, kapele) te manje zahvate na nepokretnim i pokretnim spomenicima, a u skladu s mišljenjem stručnjaka Konzervatorskog odjela). Sukladno svojim mogućnostima, i gradovi i općine sufinanciraju obnovu i zaštitu spomenika na svom području.

Proračunom ZŽ osiguravaju se sredstva i za:

- izdavačku djelatnost (financiranje izdavanja djela koje pridonose upoznavanju županije ili njenih pojedinih dijelova, očuvanju baštine i njegovanju tradicije; osiguravanje prostora za nastup izdavača s područja ZŽ na međunarodnom sajmu knjiga Interliber);
- knjižničnu djelatnost (obnovu fonda i zavičajnih zbirki);
- muzejsko-galerijsku djelatnost (izložbe, financiranje arheoloških istraživanja na brojnim lokalitetima u županiji, pomoć u restauraciji i očuvanju te prezentacija građe);
- programe pučkih učilišta i centara za kulturu (programi koji su svoju važnost potvrdili na županijskoj i državnoj razini: Smotra kajkavskog pjesništva u Sv. Ivanu Zelini, Samoborska glazbena jesen, Susreti Ivce Kičmanovića u Zaprešiću i dr.; u suradnji s Koncertnom direkcijom Zagreb ostvaruju se glazbeni programi za mlade nizom nastupa u općinama i gradovima županije, pod nazivom Glazbeni prsten Zagrebačke županije);
- amaterizam u kulturi (nastupi na državnoj i međunarodnoj razini)

Županija sufinancira najznačajnija kulturna događanja, izložbe u muzejima i galerijama te gostovanja i sudjelovanja na festivalima kao dio kulturne razmjene s inozemstvom. O kulturnim događanjima redovito izvještuje Turistička zajednica Zagrebačke županije koja te podatke objavljuje u svojim publikacijama.

Obnova i uređenje spomeničke baštine doprinosi poboljšanju cjelokupne turističke ponude Zagrebačke županije te time i gospodarskom razvitku.

Tablica 83. Razvojni problemi i potrebe sektora kulture Zagrebačke županije

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Neujednačenost, nejednaka ulaganja u temeljne institucije za kulturu od strane njihovih osnivača - Nema zajedničke marketinške ponude kulturnih događanja u Županiji - Nema mjera za poticanje razvoja kulturnih industrija - Nedovoljna briga za očuvanje identiteta i tradicijskih vrijednosti	- Osigurati jednake uvjete na cijelom području Županije kako za rad ustanova i udruga u kulturi, tako i primateljima-korisnicima tih usluga - Poticati izradu programa kulturnih sadržaja u svim JLS - Njegovanje i očuvanje identiteta Županije i njegove prepoznatljivosti uz jačanje otvorenosti prema drugima - Provesti sustavnu valorizaciju prirodne i kulturno-povijesne baštine - Osmisliti nove turističke sadržaje kroz suradnju gospodarskih subjekata koji se bave turizmom i/ili proizvodnjom/uslugama za turizam i relevantnih razvojnih institucija za kulturu - Osmisliti specifičnu kulturnu politiku koja će poticati kulturne industrije, proizvodnju znanja o kulturnoj baštini i proizvodnju tehnološkog znanja o očuvanju i uporabi kulturnih dobara, omogućiti podršku poduzetničkim pothvatima vezanim za održivo korištenje kulturne baštine - Provesti strategiju kulturnog razvoja ZŽ

1.8.3. Sport i tehnička kultura

Sport

Djelatnost sporta obuhvaća aktivnosti sudjelovanja u sportskim natjecanjima, aktivnosti sportske pripreme, rekreacije, poduke i treninga, organiziranja i vođenja sportskih natjecanja te upravljanja i održavanja sportskih građevina.

Županijska skupština donosi Program javnih potreba u sportu Zagrebačke županije od zajedničkog interesa za općine i gradove na njenom području, odnosno županiju u cjelini te za njihovo provođenje osigurava sredstava u županijskom proračunu u skladu sa zakonom. Sredstva se osiguravaju za poticanje i promicanje sporta; provođenje sportskih aktivnosti djece, mladeži i studenata; djelovanje sportskih udruga, zajednica i saveza; sportsku pripremu, domaća i međunarodna natjecanja te opću i posebnu zdravstvenu zaštitu sportaša; zapošljavanje osoba za obavljanje stručnih poslova u sportu; sportsko-rekreacijske aktivnosti građana; sportske aktivnosti osoba s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom; provođenje i financiranje znanstvenih i razvojnih projekata elaborata i studija u funkciji razvoja sporta.

Program javnih potreba u sportu Zagrebačke županije realiziraju:

- Zajednica športskih udruga i saveza Zagrebačke županije koja okuplja zajednice sportskih udruga gradova i općina, županijske granske saveze te udruge čija je djelatnost od značaja i interesa za sport županije,
- Županijski školski sportski savez Zagrebačke županije koji okuplja školska sportska društva ustrojena u osnovnim (49) i srednjim školama (13) te centrima za odgoj i obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju (3) na području županije,
- Sportski savez osoba s invaliditetom Zagrebačke županije koji okuplja 3 gradske sportske udruge s ukupno 11 klubova, a organiziran je s ciljem promicanja razvitka i unapređenja sporta osoba s invaliditetom radi zadovoljenja potrebe za sportskom aktivnošću osoba s invaliditetom i smanjenja socijalne isključenosti.

Tablica 84. Razvojni problemi i potrebe sporta Zagrebačke županije

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljno razvijena i neravnomjerna izgrađenost sportske infrastrukture	- Izgradnja sportske infrastrukture
- Nedovoljna prilagođenost sportskih objekata osobama s invaliditetom	- Financiranje sporta putem EU fondova
- Nedovoljno učinkovit sustav zdravstvene zaštite sportaša	- Osmišljavanje sportskih programa za aktivno provođenje slobodnog vremena građana
- Nedovoljan broj sati tjelesne i zdravstvene kulture u sustavu obrazovanja	- Uključivanje većeg broja osoba s invaliditetom u sportske aktivnosti
- Nedostatak ulaganja u utilitarne aktivnosti (škola plivanja)	- Provedba akcija osvještavanja o problemu nasilja u sportu
- Nedostatak sportskih programa u ruralnim sredinama	- Povezivanje turističkih i sportskih sadržaja
- Nedostatak sportskih programa za osobe s invaliditetom	
- Nedovoljno definirana namjena javnih potreba u sportu	
- Nedovoljna osviještenost o problemu nasilja u sportu	

Tehnička kultura

Zajednica tehničke kulture Zagrebačke županije okuplja četiri gradske zajednice (Ivanić Grad, Samobor, Velika Gorica i Zaprešić) i jednu općinsku zajednicu tehničke kulture (Križ) sa svojim članicama te dvije samostalne udruge.

Članice Zajednice u okviru zajednice djeluju na razvijanju i promicanju tehničke kulture građana, znanstvenom i tehničkom opismenjavanju građana, tehničkom odgoju i obrazovanju mladih naraštaja te poticanju i razvijanju tehnike i znanosti i populariziranju njezinih dostignuća, kao osnovnom cilju zajedničkog djelovanja.

Skupština Zagrebačke županije donosi Program javnih potreba u tehničkoj kulturi od zajedničkog interesa za općine i gradove na njenom području, odnosno županiju u cjelini te za njihovo provođenje osigurava sredstava u županijskom proračunu u skladu sa zakonom. Sredstva se osiguravaju za: poticanje i promicanje tehničke kulture; programe odgoja, obrazovanja i osposobljavanje djece i mladeži za stjecanje tehničkih, tehnoloških i informatičkih znanja i vještina, uključivo programe za darovitu djecu i djecu s teškoćama; programe prekvalifikacije i dokvalifikacije djelatnika i programi organiziranja inventivnog rada; promaknuće tehnoloških inovacija (izložbe, sajmovi i sl.); projektiranje, izgradnju i održavanje objekata tehničke kulture od interesa za županiju, gradove i općine te nabavu opreme.

Tablica 85. Razvojni problemi i potrebe tehničke kulture Zagrebačke županije

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljna digitalna pismenost građana	- Razvoj tehnološki napredne infrastrukture
- Nedovoljna povezanost s gospodarskim sektorom	- Provedba programa digitalnog opismenjivanja građana
- Nedovoljni ljudski kapaciteti udruga u tehničkoj kulturi	- Veća promocija tehničkih dostignuća i inovacija
- Nejednaka zastupljenost oba spola na svim razinama tehničke kulture	- Profesionalizacija radnog mjesta tajnika i provoditelja programa
- Nedovoljna financijska sredstva u području tehničke kulture	- Kontinuirana edukacija provoditelja programa
- Nepostojanje regionalnog centra tehničke kulture	- Kontinuirano osposobljavanje edukatora
	- Izgradnja županijskog centra tehničke kulture

1.8.4. Zdravstvo i socijalna skrb

Zdravstvo

Zagrebačka županija osnivač je sljedećih zdravstvenih ustanova:

- Dom zdravlja Zagrebačke županije,
 - Ljekarne Zagrebačke županije,
 - Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije,
 - Zavod za hitnu medicinu Zagrebačke županije,
 - Naftalan, specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju,
 - Specijalna bolnica za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra.
- Dom zdravlja Zagrebačke županije:
- najveća je zdravstvena ustanova Zagrebačke županije i nositelj primarne zdravstvene zaštite na području Zagrebačke županije,
 - obuhvaća 8 ispostava (Dugo Selo, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Samobor, Sv. Ivan Zelina, Velika Gorica, Vrbovec i Zaprešić),
 - uz ispostave Doma zdravlja, zdravstvene zaštita pruža se kroz 48 područnih ambulanti,
 - u prostoru Doma zdravlja ZŽ zdravstvenu djelatnost obavljaju radnici doma zdravlja, i privatni zdravstveni radnici u privatnoj praksi na osnovi zakupa. Sukladno novom Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18) više nema koncesija u zdravstvu te su se koncesionari i drugi zakupci preoblikovali u sustav ordinacija
 - primarna zdravstvena zaštita obuhvaća:
 - opću/obiteljsku medicinu, dentalnu zdravstvenu zaštitu, dentalnu tehniku, zdravstvenu zaštitu žena, zdravstvenu zaštitu predškolske djece, laboratorijsku dijagnostiku, patronažnu zdravstvenu zaštitu, medicinu rada/medicinu rada i sporta, fizikalnu terapiju, logopediju, radiološku i drugu dijagnostiku, patronažnu zaštitu zdravstvenu njegu i palijativnu skrb,
 - specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita obuhvaća:
 - radiologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, dermatologiju i venerologiju, internu medicinu, oftalmologiju, ortodontiju, psihijatriju, pulmologiju, kirurgiju, ortopediju, neurologiju, urologiju i otorinolaringologiju. Dom zdravlja u dijelu osiguranja specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite ima ostvarenu suradnju s bolnicama iz Grada Zagreba.
 - Dom zdravlja ima organizirana posebna dežurstva na 8 punktova, u okviru kojih se pruža zdravstvena zaštita neradnim danima, subotom od 15 do 20 sati te nedjeljom i blagdanom od 08 do 20 sati,
 - Dom zdravlja, u skladu s mrežom javne zdravstvene službe, osigurava koordinatore palijativne skrbi

koji povezuje i koordinira radom mobilnih palijativnih timova i svih drugih dionika palijativne skrbi u Zagrebačkoj županiji. U palijativnoj skrbi ugovorena su tri koordinatora i tri mobilna palijativna tima (sjedišta Samobor, Ivanić-Grad, Velika Gorica), a pokrivaju cijelu županiju.

- Ljekarne Zagrebačke županije:

- Ljekarne Zagrebačke županije posluju na 17 lokacija (podružnica) koje su rasprostranjene na području cijele Zagrebačke županije, tj. zagrebačkog prstena u okviru kojega opskrbljuju cijelu županiju lijekovima, medicinskim i homeopatskim proizvodima, dječjom hranom, kozmetičkim, dijetetskim, sanitetskim i drugim sredstvima za zaštitu i poboljšanje zdravlja, pružaju savjetovanja kao pomoć pravilnom provođenju ljekarničke skrbi,
- iznimna važnost djelovanja Ljekarni Zagrebačke županije na području zagrebačkog prstena je ta što su navedene ljekarničke usluge dostupne i u malim i često i dislociranim sredinama (kao što su: Pokupsko, Kupljenovo, Marija Gorica),
- obavljaju djelatnost kroz ljekarničke jedinice Ljekarni - podružnice (17) kako slijedi: Velika Gorica (3), Mraclin (1), Kupljenovo (1), Jastrebarsko (1), Samobor (2), Sveta Nedelja (1), Strmec (1), Bregana (1), Pokupsko (1), Donja Lomnica (1), Marija Gorica (1), Sveti Ivan Zelina (1), Pisarovina (1) i Buševac (1),
- provode edukacije, predavanja, savjetovanja,
- dežurne ljekarne se nalaze u Velikoj Gorici i Samoboru,
- Ljekarne su osnivač Bioteke Zagrebačke županije d.o.o. koja djeluje kao specijalizirana prodavaonica za promet na malo lijekovima i medicinskim proizvodima te omogućava razvoj vlastitog brenda kozmetičke linije proizvoda (linija proizvoda dr. Stribor kozmetika),
- polazeći od uloge Zagrebačke županije u obavljanju poslova od regionalnog značaja u djelatnosti zdravstva te u svezi s tim uloge Ljekarni Zagrebačke županije u osiguranju kvalitetne i ujednačene opskrbe stanovnika lijekovima, medicinskim proizvodima i ljekarničkom skrbi, ocjenjuje se opravdanim i potrebitim širenje ljekarničke djelatnosti Ljekarni kroz osnivanje novih podružnica, odnosno ljekarničkih jedinica na cjelokupnom području županije.

- Naftalan, specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju:

- osnovna djelatnost Naftalana, specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju iz Ivanić-Grada je bolnička i specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita iz područja fizikalne medicine i rehabilitacije, reumatologije i dermatovenerologije te zdravstvene usluge u turizmu u skladu s posebnim propisima,
- Naftalan je razvio postupke liječenja kožnih bolesti, kao što su psorijaza, dermatitis i atopijski dermatitis, koristeći u liječenju naftalansko ulje kao specifičnu vrstu ljekovite nafte, a nalazište naftalanskog ulja u Ivanić-Gradu je jedno od dva nalazišta u svijetu i jedino u Europi,
- za svoju osnovnu djelatnost Naftalan namjerava povećati standard pružanja usluga iz osnovnog zdravstvenog osiguranja kroz investicijski razvojni projekt „Naftalan 2 s unutarnjim i vanjskim bazenima“, koja investicija vrijedna oko 71 mil. kuna je završena 2020. godine; stanovnicima Zagrebačke županije kao i široj zajednici, usluga medicinske rehabilitacije uz novoizgrađene sadržaje je dostupnija i nadasve kvalitetnija; novi dio Naftalana sadrži jedan vanjski i tri unutarnja bazena, dvoranu za vježbanje, teretanu, novu kuhinju i restoran te predavaonicu; izgradnjom bazena naftalan i slana termalna voda bit će dostupniji u liječenju kroničnih bolesti, a posebno valja naglasiti i korištenje ovih sadržaja kao vrlo važnog čimbenika u prevenciji mnogih kroničnih bolesti,
- raspolaze s ukupno 137 kreveta, od čega 26 kreveta višeg smještajnog nivoa,
- Naftalan ima velikih potencijala za razvoj medicinskog i zdravstvenog turizma na području županije,
- Naftalan je osnivač Ivalanterme d.o.o., za proizvodnju kozmetike s posebnom namjenom, namijenjene liječenju kožnih bolesti ljekovitim pripravcima naftalanskog ulja.

- Specijalna bolnica za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra:

- osnovna djelatnost ustanove je specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita i bolničko liječenje kroničnih bolesti populacije dječje dobi,
- liječe se pacijenti koji su oboljeli u dječjoj dobi (u dobi 0 do 18 godina) koji boluju od kroničnih,

- uglavnom neuroloških i neizlječivih bolesti i stanja; u bolnici se trenutno liječi par pacijenata koji su preko 40 godina,
- rad je organiziran kroz medicinsku i nemedicinsku službu i provođenje polikliničko konzilijarne zdravstvene zaštite,
 - provođenje bolničke zdravstvene zaštite bolesnika oboljelih od kroničnih bolesti predviđeno je u obimu od 110 postelja te radom kroz specijalističko konzilijarnu zdravstvenu zaštitu pacijenata kroz pedijatrijsko-neurološku ambulantu i edukacijsko rehabilitacijsku ambulantu,
 - prostor u kojem je Bolnica smještena (dvorac Oršić, spomenik kulture nulte kategorije) nije primjeren za smještaj bolesnika, pa su u svrhu izgradnje nove zgrade Bolnice započete aktivnosti u suradnji Zagrebačke županije, Ministarstva zdravstva, Ministarstva kulture, Općine Bistra i Bolnice. Republika Hrvatska dodijelila je u općini Bistra zemljište osnivaču Bolnice (Zagrebačkoj županiji) u svrhu izgradnje novog bolničkog kompleksa Bolnice; s obzirom na to da je zgrada pretrpjela velika oštećenja u „petrinjskom“ potresu, nametnula se potreba žurnog rješavanja prostornog problema Bolnice i osiguranja sigurnog smještaja dječjih pacijenata (kroz izgradnju novog objekta ili kupnju odgovarajuće nekretnine).
- Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije:
- djelatnost javnog zdravstva obavlja organizacijski kroz 8 ispostava koje se nalaze u poslovnom prostoru Doma zdravlja Zagrebačke županije,
 - u svakoj ispostavi zdravstvene usluge obavljaju Služba za epidemiologiju (higijensko-epidemiološki timovi), timovi Službe za školsku i sveučilišnu medicinu te timovi Službe za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti,
 - u Ivanić-Gradu i Rakitju (Sv. Nedelja) nalaze se laboratoriji Službe za mikrobiologiju i Službe za zdravstvenu ekologiju a u Zaprešiću i Velikoj Gorici timovi Službe za javno zdravstvo, socijalnu medicinu i gerontologiju. Aktivnosti ovih službi organiziraju se za cijelu županiju, iz gradova u kojima su službe smještene,
 - redovito prati kvalitetu sustava proizvodnje hrane (nadstandard na obvezni sanitarni nadzor) kroz HACCP sustav, redovito prati kvalitetu vode za piće i koncentraciju peludi ambrozije u zraku te vrši nadzor nad provođenjem DDD mjera,
 - obavlja zdravstveni nadzor u objektima i edukaciju osoba koje se bave proizvodnjom i prometom hrane, epidemiološki prati i analizira bolesti uzrokovane zdravstveno neispravnom hranom te pomaže subjektima koji su uključeni u proizvodnju, preradu i distribuciju hrane da utvrde rizike u proizvodnji i prometu hrane i uspostave kontrolu nad njima,
 - nositelj je organiziranog promicanja zdravlja i većine preventivnih programa na području županije,
 - glavni je koordinator zdravstvenog sustava na području Županije u slučaju izvanrednih okolnosti epidemija/pandemija zaraznih bolesti.
- Zavod za hitnu medicinu Zagrebačke županije:
- djelatnost hitne medicinske pomoći obavlja se organizacijski kroz 8 ispostava koje se nalaze u poslovnom prostoru Doma zdravlja Zagrebačke županije te uz hitnu medicinu obavlja i djelatnost sanitetskog prijevoza,
 - Mrežom hitne medicine za Zagrebačku županiju utvrđeno je 45 T1 timova (1 doktor medicine, 1 med. sestra/med. tehn. i 1 vozač), 5 T2 tima (2 med. sestre/med. teh.) i 5 timova prijavno dojavne jedinice (1 doktor i 2 med. sestre/med. tehn.),
 - dva T1 tima (Ivanić-Grad i Sv. Ivan Zelina) nisu financirani od strane HZZO, pa iste financira Zagrebačka županija,
 - djelatnost sanitetskog prijevoza organizirana je kroz 24 tima (2 med. sestra/med. tehn i 2 vozača),
 - prijavno-dojavna jedinica, kao centralna jedinica za preuzimanje obavijesti (poziva) i usmjeravanje timova HMP na intervencije nalazi se u Velikoj Gorici,
 - Zagrebačka županija financira po jedan T1 tim za Samobor i Zaprešić, kao područja s velikim brojem stanovnika u odnosu na Mrežom hitne medicine utvrđen broj T1 timova na području Zagrebačke županije,

- edukacija stanovništva o djelokrugu rada hitne pomoći i dostupnosti,
- prezentacije pružanja hitne pomoći i edukacija stanovništva što su, a što nisu hitna stanja,
- komunikacija s stanovništvom pomoću propagandnih materijala,
- gostovanja na lokalnim radio emisijama s ciljem približavanja zajednici,
- programi s ciljem edukacije stanovništva za defibrilaciju i druge vrste pomoći pomoću javno dostupnih defibrilatora i drugih medicinskih uređaja,
- opremanje novom opremom i edukacija djelatnika o korištenju opreme,
- konstantna edukacija djelatnika i usavršavanja iz hitne medicine,
- edukacija najmlađih stanovnika (vrtići, škole) – prezentacija,
- suradnja s općinama i gradovima na edukaciji ciljanih skupina stanovništva u posebnim programima.

Zagrebačka županija u suradnji sa zdravstvenim ustanovama osigurava provedbu javnozdravstvenih prioriteta i preventivnih programa na području županije u cilju prevencije, ranog otkrivanja i liječenja bolesti (program ambrozije, nacionalni programi zaštite mentalnog zdravlja, prevencije pušenja, prevencije pretilosti i prevencije šećerne bolesti, prevencija spolno prenosivih bolesti u osnovnim školama, izvanbolničko liječenje ovisnosti, prevencija i praćenje kroničnih bolesti, prevencija bolesti zubi kod djece predškolskog uzrasta, prevencija kardiovaskularnih bolesti, prevencija osteoporoze, prevencija raka dojke, mobilna mamografija, prevencija karcinoma prostate, prevencija melanoma kože, liječenje psorijaze, liječenje branitelja i dobrovoljnih vatrogasaca medicinskom rehabilitacijom i dr.).

Zagrebačka županija osigurava zdravstvenu zaštitu za stanovnike iznad standarda osnovnog zdravstvenog osiguranja kroz sufinanciranje rada dežurne ljekarne u Zaprešiću, pulmološke ambulante u Velikoj Gorici, kirurgije Samobor internističke ambulante u Samoboru te hitne medicine.

Županija je do 2020. godine financirala rad pulmološke ambulante u Velikoj Gorici, kada je ista prestala s radom, a također je sufinancirala punktove posebnog dežurstva do 1. srpnja 2020., kada je financiranje preuzeo HZZO.

Uz zdravstvene ustanove kojih je osnivač Zagrebačka županija, na području županije zdravstvenu djelatnost obavljaju i zdravstvene ustanove u privatnom vlasništvu koje obuhvaćaju više poliklinika, raznih specijalističkih ordinacija te ljekarni.

Prosječan je broj liječnika na 1000 stanovnika 24,8 (prosjeak RH je 24,3). Kvaliteta i pokrivenost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite zadovoljava potrebe stanovništva. Uglavnom svi stanovnici Zagrebačke županije imaju zdravstveno osiguranje.

Zagrebačka županija osigurava sredstva za ulaganje u zdravstvene ustanove kojima je osnivač, za investicijsko i tekuće održavanje, investicijsko ulaganje u prostor, medicinsku i nemedicinsku opremu, prijevozna sredstva te informatizaciju zdravstvene djelatnosti i digitalizaciju RTG-a.

U okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ za financijsko razdoblje 2014.-2020., na natječaj „Energetska obnova i korištenje obnovljivih izvora energije u zgradama javnog sektora“, Zagrebačka županija je u razdoblju 2018.-2020. uspješno prijavila i provela tri projekta energetske obnove zgrada Doma zdravlja Zagrebačke županije – za ispostave Vrbovec, Jastrebarsko i Zaprešić.

Navedeni projekti energetske obnove realizirani su u ukupnom iznosu 10,3 mil. kn, od čega za energetske obnovu zgrade Doma zdravlja Ispostava Vrbovec 3,1 mil. kn, Ispostava Jastrebarsko 2,4 mil. kn te Ispostava Zaprešić 4,7 mil. kn.

U planu za naredno razdoblje je prijava tri projektna prijedloga energetske obnove zgrada Doma zdravlja Zagrebačke županije – za ispostave Samobor, Veliku Goricu i Ivanić-Grad. Procijenjena vrijednost energetske obnove za ove tri ispostave je 36,2 mil. kn.

Zdravstvena djelatnost na primarnoj razini provodi se i organizira u timskom radu u kojem sudjeluju najmanje zdravstveni radnik sa završenim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem ili integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem zdravstvenog usmjerenja i zdravstveni radnik prvostupnik ili zdravstveni radnik srednje stručne sprema. Za područje Zagrebačke županije utvrđen je Mrežom javne zdravstvene službe potreban broj zdravstvenih ustanova, privatnih zdravstvenih radnika, odnosno potreban broj timova primarne zdravstvene djelatnosti i medicinskih sestara. U primarnoj zdravstvenoj zaštiti potreban broj timova određen je za područje Zagrebačke županije i to za svaku jedinicu lokalne samouprave, za sljedeće djelatnosti: obiteljska (opća) medicina, zdravstvena zaštita predškolske djece, dentalna zdravstvena zaštita, zdravstvena zaštita žena, laboratorijska dijagnostika i zdravstvena njega u kući. Zdravstvene djelatnosti na primarnoj razini koje nisu određene po jedinicama lokalne samouprave: patronažna djelatnost (62 tima), higijensko-epidemiološka djelatnost (8 timova), zdravstvena zaštita školske djece i studenata (8 timova), javno zdravstvo (2 tima), zaštita mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti (2 tima) te medicina rada (6).

U dijelu sekundarne zdravstvene djelatnosti, odnosno specijalističko-konzilijarne i dijagnostičke zdravstvene djelatnosti

broj timova bio je do 2015. godine određen Mrežom javne zdravstvene službe zajedno za Zagrebačku županiju i Grad Zagreb, čime je Zagrebačka županija bila stavljena u nepovoljan položaj u odnosu na druge županije. Ministarstvu nadležnom za poslove zdravstva upućen je niz inicijativa i argumentiranih prijedloga za izmjenu Mreže, pa je nadležni ministar u listopadu 2015. donio Izmjene i dopune Mreže javne zdravstvene službe čime je Zagrebačka županija dobila utvrđeni broj timova specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite za svoje područje, u skladu sa standardima zdravstvene zaštite. Međutim, bez obzira na utvrđene timove, ostaje problem nedostatka kadrova u zdravstvu, naročito u dijelu specijalističke zdravstvene zaštite.

U cilju privlačenja i zadržavanja zdravstvenih kadrova u Zagrebačkoj županiji Zagrebačka županija donijela je Program mjera za osiguranje potrebnih ljudskih resursa u zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač Zagrebačka županija za razdoblje 2020.-2025. godine. Programom se utvrđuju mjere subvencija doktorima medicine i zdravstvenim radnicima srednje i više stručne spreme, s ciljem njihovog zadržavanja u zdravstvenim ustanovama Zagrebačke županije a također i privlačenja zdravstvenih radnika, doktora medicine na rad u Dom zdravlja Zagrebačke županije. Osnovni cilj Programa je osiguravanje potrebnih ljudskih resursa u zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač Zagrebačka županija, sa svrhom osiguravanja uvjeta za kontinuirano pružanje i unapređenje sveobuhvatne zdravstvene zaštite građana Zagrebačke županije. Doktori medicine specijalisti deficitarnih struka smatraju se prioritetom Programa, prvenstveno radi osiguravanja dostupnosti zdravstvenih usluga iz primarne zdravstvene zaštite građanima Zagrebačke županije ali i nesmetanog rada zdravstvenih ustanova čiji je osnivač Zagrebačka županija. U okviru Programa definiraju se četiri (4) mjere:

- Subvencija kamate na stambene kredite
- Subvencija troškova stručnog usavršavanja i doškoloavanja
- Subvencije za popunjavanje 4 deficitarna mjesta u Mreži javne zdravstvene službe (4 doktora medicine specijalista deficitarne struke)
- Financiranje specijalizacija (9)

Program mjera subvencija je u tijeku. Dodijeljeno je 9 specijalizacija u deficitarnim zdravstvenim djelatnostima. Najveći interes je za subvencije zdravstvenim radnicima med. sestrama/med. tehničarima za školovanje te subvencije doktorima medicine kamata na stambena kredite (oko 35 subvencija), dok do sada nije realiziran niti jedna subvencija za popunjavanje 4 deficitarna mjesta, što ukazuje na veliki nedostatak liječnika specijalista (pedijatri i ginekolozi).

Proteklo razdoblje, počevši od veljače 2020. godine obilježila je izvanredna situacija pandemije koronavirusa (COVID-19), koja je naročito utjecala na zdravstveni sustav Zagrebačke županije, zahtijevajući posebnu organizaciju rada COVID-19 ambulanti, testiranja na koronavirus, osiguranje trijaže, nabavku zaštitne opreme i zaštitnih sredstava, raspodjelu cjepiva, organizaciju cijepljenja u ordinacijama obiteljske medicine i cijepljenja šire populacije (masovna cijepljenja) i dr. Zagrebačka županija osigurala je u 2020. godini 4,6 mil.kn za pomoć zdravstvenom sustavu zbog povećanih troškova uslijed pandemije koronavirusa, a u 2021. osigurava 2,6 mil. kn. Osim pomoći zdravstvenim ustanovama kojima je osnivač, Zagrebačka županija osigurala je i podmirila županijskom Domu zdravlja troškove zakupa za tri mjeseca, za zakupce koji rade u prostoru Doma zdravlja, s obzirom na to da su i ordinacije u privatnoj praksi imale veće troškova zbog koronavirusa i ujedno ostvarile manje prilhode od HZZO-a.

Tablica 86. Razvojni problemi i potrebe sektora zdravstva u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljna financijska sredstva za nabavu medicinske opreme, prijevoznih sredstava, investicijska ulaganja i investicijsko održavanje zdravstvenih ustanova - Neiskorišten potencijal SB Naftalan - Nedostatak kadrova u zdravstvu, naročito liječnika specijalista (radiologije, fizijatrije, ginekologije, pedijatrije, ortodontije, medicine rada, internista i dr.) te medicinskih sestara/medicinskih tehničara - Odlazak liječnika specijalista iz županijskih ustanova na rad u bolničke ustanove (KBC-e) te nemogućnost zadržavanja specijalista nakon završene specijalizacije - Nemogućnost popunjavanja mreže javne zdravstvene službe u ruralnim područjima	- Povećanje dostupnosti zdravstvene zaštite u ruralnim područjima - Ustrojavanje timova specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite na području Županije - Omogućavanje jednakog pristupa (dostupnosti) zdravstvenim uslugama za područje cijele Županije - Opremanje zdravstvenih ustanova medicinskom i laboratorijskom opremom, nabavom prijevoznih sredstava, rekonstrukcijom građevinskih objekata, investicijsko održavanje postojećih objekata, nabava opreme, informatizacija i digitalizacija (RTG) - Razvijanje zdravstvenog i medicinskog turizma u SB Naftalan - Osiguranje primjerenog prostora za pružanje zdravstvenih usluga i smještaj bolesnika u Specijalnoj bolnici za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra

- Nedostatna financijska sredstva za potrebne specijalizacije (zdravstvene ustanove nisu u mogućnosti financirati potrebne specijalizacije) - Smanjenje izvora prihoda i slabljenja kupovne moći klijenata, što je trend u ljekarništvu - Nepostojanje sustava kontinuirane suradnje sa svim JLS u stvaranju partnerstva za zdravlje - Nedovoljno razvijena infrastruktura za organizaciju i pružanje usluga palijativne skrbi - Dotrajalost mnogobrojnih zgrada i posljedično visoki troškovi energenata i održavanja - Nepostojanje odgovarajućih javnih natječaja za korištenje sredstava EU fondova, gdje bi zdravstvene ustanove mogle biti prihvatljivi prijavitelj	- Osiguravanje sredstava za specijalizacije za deficitarne grane medicine, uz uvjet ostanka liječnika u ustanovi koja je osigurala specijalizaciju, što je u vezi s potrebom izmjene zakonske regulative u području specijalizacija - Edukacija zdravstvenih radnika, zbog važnosti cjeloživotnog usavršavanja i učenja, u okviru njihove struke - Otvaranje i opremanje novih ljekarničkih jedinica, ljekarničkih depoa, galenskih laboratorija i specijaliziranih trgovina za promet na malo lijekovima i medicinskim pomagalicama - Poticanje suradnje JLS za uključivanje u aktivnosti vezane uz brigu za zdravlje stanovnika Jačanje sustava palijativne skrbi kroz mobilne timove i stacionarni smještaj - Energetska obnova dotrajalih zgrada i korištenje obnovljivih izvora energije - Jačanje preventivnih i zdravstvenih programa - Korištenje sredstava iz EU fondova

Socijalna skrb

Socijalne usluge na području Zagrebačke županije pružaju centri za socijalnu skrb, domovi socijalne skrbi i obiteljski domovi, udruge, vjerske zajednice, gradovi i općine te druge pravne i fizičke osobe sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi.

Prava u sustavu socijalne skrbi obuhvaćaju zajamčenu minimalnu naknadu, naknadu za troškove stanovanja, pravo na troškove ogrjeva, naknadu za osobne potrebe korisnika smještaja, jednokratne naknade, naknade u svezi s obrazovanjem, osobnu invalidninu, doplatu za pomoć i njegu, status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja, naknadu do zaposlenja te socijalne usluge. Materijalna prava iz socijalne skrbi u vidu novčanih naknada i pomoći korisnici mogu ostvariti u centrima za socijalnu skrb.

Na području županije djeluje 8 centara za socijalnu skrb (Dugo Selo, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Samobor, Sv. Ivan Zelina, Velika Gorica, Vrbovec i Zaprešić) koji obavljaju poslove iz domene socijalne skrbi, sukladno Zakonu. Od 2020. godine na području Županije djeluje Obiteljski centar sa sjedištem u Velikoj Gorici, a poslove Obiteljskog centra za Županiju, sukladno uputi i dogovoru s nadležnim Ministarstvom, obavlja Centar za socijalnu skrb Zagreb.

Programi socijalne skrbi Zagrebačke županije u nadležnosti Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje odnose se uglavnom na financiranje određenih socijalnih usluga za najugroženije stanovništvo na području Zagrebačke županije te financiranje programa i podršku organizacijama civilnog društva. Kroz program financijskih potpora za programe zdravstvenih, socijalno-humanitarnih i braniteljskih udruga putem javnog natječaja dodjeljuju se financijske potpore udrugama kroz programska područja: zdravstveni, socijalni i humanitarni programi, programi u području brige za branitelje iz Domovinskog rata, programi u području brige za umirovljenike i osobe starije životne dobi i programi u području zaštite od nasilja u obitelji. U pravilu, na godišnjoj razini, financijska potpora se dodjeljuje za oko 70 udruga, a iz proračuna Zagrebačke županije, na stavkama Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb izdvaja se oko 2,5 mil. kuna.

Nadalje, u okviru programa rada Društva crvenog križa Zagrebačke županije osiguravaju se sukladno Zakonu o Hrvatskom Crvenom križu sredstva za financiranje rada i djelovanje Službe traženja i obavljanje javnih ovlasti i redovnih djelatnosti Crvenog križa na području Zagrebačke županije. Društvo Crvenog križa Zagrebačke županije djeluje na području osam gradskih društava i koordinira provedbu programa, ciljeva i zadataka od zajedničkog interesa gradskih društava Crvenog križa. Osim zakonom propisanih djelatnosti, u okviru aktivnosti Crvenog križa provodi se niz zdravstveno-odgojnih, socijalnih i programa vezanih za zaštitu okoliša. U Ivanić-Gradu djeluje Centar za psihosocijalnu pomoć. Savjetovaništa za prevenciju ovisnosti djeluju u Ivanić-Gradu, Zaprešiću i Velikoj Gorici, a u Zaprešiću djeluje i Obiteljsko savjetovanište. Za osobe s posebnim potrebama i invalide provode se kreativne i edukativne radionice, a poseban naglasak je na programima brige o starijim i nemoćnim osobama. Organizirano se provodi program pomoći i njege u kući. Pučke kuhinje djeluju u Samoboru, Velikoj Gorici i Zaprešiću, dok se u Ivanić-Gradu vrši dostava toplih obroka korisnicima.

Kroz program jednokratnih novčanih pomoći pojedincima koji nisu u mogućnosti svojim radom i prihodima osigurati egzistenciju sebi i svojoj obitelji županija dodjeljuje jednokratnu novčanu pomoć u svrhu podmirenja osnovnih troškova života, podmirenja troškova liječenja, nabave ortopedskog pomagala, adaptaciju stambenog prostora kod osoba s

invaliditetom, adaptaciju stambenog prostora u slučaju izrazito loših stambenih uvjeta i sanaciju štete uzrokovane nesretnim slučajem.

Kroz program jednokratne novčane pomoći za novorođeno dijete, Zagrebačka županija dodjeljuje 1.000,00 kn za svako novorođeno dijete čiji roditelji imaju prebivalište najmanje godinu dana prije rođenja djeteta na području Zagrebačke županije, s ciljem demografske revitalizacije i poticanja življenja u Zagrebačkoj županiji.

U 2020. godini sklopljen je ugovor između Ministarstva uprave i Županije, kojim se Županija uključila u sustav e-Novorođenče. Novina je da stranke zahtjev za ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć za novorođeno dijete podnose putem nadležnog matičnog ureda ili putem interneta.

Zagrebačka županija potiče razvoj izvaninstitucionalnih oblika smještaja na svome području te u tom smislu sufinancira socijalnu uslugu pomoći u kući na području općina Pisarovina, Pokupsko i Žumberak. Ta se socijalna usluga ogleda kroz provođenje sljedećih aktivnosti: organiziranje prehrane, obavljanje kućanskih poslova (nabava živežnih namirnica, pomoć u pripremanju obroka, pranje posuđa, pospremanje stana, donošenje vode, ogrjeva i slično, organiziranje pranja i glačanja rublja, nabavka lijekova i drugih potrepština, održavanje osobne higijene te zadovoljenje drugih svakodnevnih potreba. Učešćem Zagrebačke županije u program su uključene pretežno starije osobe s ruralnih područja i područja od posebne državne skrbi. Isto tako, sudjelovanjem Zagrebačke županije ove se usluge pružaju za daleko veći broj korisnika od onih koji to pravo ostvaruju sukladno odredbama Zakona o socijalnoj skrbi. Licencirani pružatelji usluge na području navedenih općina su jedna udruga (Sv. Martin Pisarovina) i Općina Žumberak. Ostali pružatelji socijalne usluge pomoći u kući na području županije su gradska društva Crvenog križa i to na području gradova Ivanić-Grada, Samobora, Velike Gorice, Vrbovca i Zaprešića kroz pučku kuhinju, odnosno dostavu obroka u kuću korisnika.

Program „ZAŽELI – program zapošljavanja žena“ koji se financira iz Europskog socijalnog fonda na području Zagrebačke županije provode Gradska društva Crvenog križa i jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine). Kroz ovaj program uključuju se i zapošljavaju žene koje su nepovoljnog položaju na tržištu rada, dakle preko 50 godina života, a koje skrbe o starim i nemoćnim osobama u potrebi. Zagrebačka županija prepoznala je važnost ovog programa i uključila se na način da je nabavila i darovala u svrhu provedbe projekta GDCK 6 automobila.

Osnovna briga i smještaj za starije i nemoćne osobe na području Županije provodi se kroz smještaj u obiteljske domove, domove socijalne skrbi i udomiteljske obitelji. Rješenje o ispunjavanju minimalnih uvjeta za pružanje socijalnih usluga izdaje županija.

Tablica 87. Pružatelji usluga brige za starije i nemoćne u Zagrebačkoj županiji

Pružatelji usluga smještaja za stare i nemoćne osobe		MJESNA NADLEŽNOST PREMA CZSS								UKUPNO
		DUGO SELO	IVANIĆ-GRAD	JASTREBARSKO	SAMOBOR	SV. IVAN ZELINA	VELIKA GORICA	VRBOVEC	ZAPREŠIĆ	
dom socijalne skrbi	Broj	5	1	3	2	-	2	3	5	21
	kapacitet	164	99	139	54	-	150	148	430	1184
obiteljski dom	Broj	9	1	1	10	3	2	4	6	60
	kapacitet	144	12	20	164	53	38	66	109	606
pravne osobe	Broj	1	-	1	-	-	4	2	3	11
	kapacitet	10	-	15	-	-	54	40	45	164
vjerske zajednice	Broj	-	-	-	-	-	-	2	-	2
	kapacitet	-	-	-	-	-	-	198	-	198
UKUPNO	Broj	15	2	5	12	3	8	11	14	94
	kapacitet	318	111	174	218	53	242	452	584	2152

Izvor: Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje Zagrebačke županije, prosinac 2021.

Zagrebačka županija podržava jačanje izvaninstitucionalnih oblika smještaja na svome području kroz promociju programa pomoć u kući, promociju udomiteljstva te ostalih oblika socijalnih usluga.

Vezano uz pitanje beskućništva (privremeni smještaj beskućnika u prihvatilište ili prenoćište) potrebno je osigurati uvjete za organizaciju i financiranje ovakvog oblika pomoći za ove najugroženije socijalne skupine u suradnji s Crvenim križem i /ili JLS.

Tablica 88. Razvojni problemi i potrebe sektora socijalne skrbi u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Neujednačenost socijalnih usluga na području županije	- Prevencija institucionalizacije sustava socijalne skrbi
- Nemogućnost planiranja mreže socijalnih usluga iz razloga decentralizacije sustava socijalne skrbi	- Širenje mreže izvaninstitucionalnih usluga za stare i nemoćne osobe i osobe s posebnim potrebama i invaliditetom
- Nedovoljna informiranost korisnika o pravima iz sustava socijalne skrbi	- Razvoj socijalnih usluga te mreže ustanova socijalne skrbi sukladno potrebama i strukturi stanovništva ZŽ
- Povećanje siromaštva i izoliranosti među starijim građanima i umirovljenicima	- Povećati neposredno sudjelovanje osoba s invaliditetom u predstavničkim tijelima
- Vertikalna i horizontalna nepovezanost lokalne, regionalne i državne razine u sustavu socijalne skrbi	- Umrežavanje, koordinacija i partnerstvo s JLS u provođenju socijalnih usluga
- Nedovoljan broj stručnog i medicinskog kadra u ustanovama socijalne skrbi	- Jačanje i promocija udomiteljstva
- Nedostatak stručnih radnika na razini županije (defektolozi, psiholozi, logopedi, asistenti u nastavi)	- Razvijati i podupirati programe brige i skrbi za starije i nemoćne, obitelji, djecu i mlade, posvojitelje, invalide, braniteljsku populaciju i druge osobe u potrebi
- Nedovoljno uključivanje JLS u pružanje usluga međugeneracijske solidarnosti u njihovim sredinama	- Senzibiliziranje javnosti, donatora i poslovnih subjekata za uključivanje u programe socijalne skrbi
- Nepostojanje odgovarajućih javnih natječaja za korištenje sredstava EU fondova za razvoj socijalnih usluga	- Stručno usavršavanje i edukacija za socijalno planiranje
- Nedostatak definiranih odgovornosti, sustava kontrole i praćenja unutar sustava socijalne skrbi	- Otvaranje natječaja za korištenje sredstva iz EU fondova za razvoj socijalnih usluga
	- Uspostaviti procedure (protokole) planiranja i izvještavanja (vertikalno i horizontalno), s bazom podataka o korisnicima socijalnih usluga, uslugama i pružateljima usluga
	- Medijski jače promovirati socijalne programe

1.9. Razvoj civilnog društva

Civilno društvo na području Zagrebačke županije ima dobru tradiciju i preko raznovrsnih udruga zastupljene su sve ključne djelatnosti, no ukupna je ocjena da se sektor uvelike tek razvija. Prema uvidu u raspoložive podatke, najviše je sportskih udruga; slijede gospodarske, tehničke, kulturne, humanitarne, udruge za zaštitu prava, udruge koje okupljaju i štite djecu, mladež i obitelj, udruge Domovinskog rata, zdravstvene i socijalne, ekološke, udruge za okupljanje i zaštitu žena, a znatno je manje udruga koje su duhovne, hobističke, nacionalne, znanstvene, prosvjetne, etničke.

Dio udruga iznimno je aktivan i realizirao je vrlo uspješne aktivnosti i rezultate. Među njima se svakako ističu sportske udruge i udruge u kulturi. Brojne udruge bave se edukacijskim radom i vrlo su uspješne (npr. udruga ZŽ Edukacijom protiv raka dojke) te podrškom i socijalnim uslugama za djecu s teškoćama, osobe s invaliditetom i njihove obitelji (Udruga Srce, Sv. Ivan Zelina).

Velik broj županijskih udruga koje djeluju/okupljaju stanovnike s područja ZŽ, registriran je u Gradu Zagrebu.

ZŽ potiče razvoj civilnog društva i djelovanje udruga planirajući u svojem godišnjem proračunu znatna sredstva za sufinanciranje rada pojedinih udruga putem svojih upravnih odjela. Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo provodi postupak sufinanciranja stočarskih, pčelarskih, ekoloških i vinskih udruga. Upravni odjel za kulturu, sport, tehničku kulturu i civilno društvo provodi postupak sufinanciranja kulturno-umjetničkih, sportskih i udruga tehničke kulture. Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša provodi postupak financiranja udruga i projekata za zaštitu okoliša. Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje provodi postupak sufinanciranja zdravstvenih, socijalno-humanitarnih i sličnih udruga i organizacija (udruge proizašle iz Domovinskog rata, Hrvatski Crveni križ, udruge za suzbijanje ovisnosti i neprihvatljivog ponašanja, udruge umirovljenika, udruge Roma i slične udruge). Županija je često pokrovitelj raznih manifestacija u organizaciji pojedinih udruga.

Zagrebačka županija radi na jačanju i razvoju civilnog društva te potpomaže rad zdravstvenih, socijalno-humanitarnih i sličnih udruga i organizacija.

Kao posebna kategorija tu je braniteljska populacija koju većinom okupljaju udruge proizašle iz Domovinskog rata. S obzirom na gospodarsku situaciju i teško imovinsko stanje određeni broj sudionika Domovinskog rata nema dostatnih sredstava za život niti, u kasnijem razdoblju, financijskih mogućnosti za financiranje smještaja u domu (ako se za time pokaže potreba). U tom smislu, postoji inicijativa za osnivanje županijskog doma za ratne veterane (Dom veterana Domovinskog rata Zagrebačke županije).

Tablica 89. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s civilnim društvom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Udruge uglavnom nemaju projekte sa značajnijim razvojnim učinkom - Nedostatna sredstva za financiranje osnovnih troškova rada - Vertikalna nepovezanost lokalne, regionalne i državne razine u sufinanciranju programa udruga - Nema objedinjene koordinacije udruga – radom udruga (od financiranja do organiziranja) bave se svi upravni odjeli - Sufinanciranje i rad udruga ne prati se i ne vrednuje sustavno (teško se može utvrditi koliko je udruga zaista aktivno) i ne zna se kakvi su rezultati njihova djelovanja za razvoj ZŽ - Nedovoljna je zastupljenost stručnih osoba u tijelima udruga, kao i njihova osposobljenost za pripremu aplikacija za razvojne projekte - Nedostatna skrb o braniteljima iz Domovinskog rata - Nepostojanje savjetovališta i skloništa za - žrtve nasilja u obitelji - Prenormiranost područja financiranja projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, što zahtijeva veća sredstva za provedbu te veća sredstva za financiranje projekata udruga	- Unaprijediti suradnju uprave ZŽ i JLS s udrugama - Izraditi program razvoja civilnog društva, uspostaviti koordinaciju njihova rada te unaprijediti organizaciju rada unutar sektora civilnog društva u ZŽ i JLS, s naglaskom na mlade - Izraditi institucionalni i organizacijski model suradnje županijskih udruga, županijskih upravnih tijela i JLS s ciljem zajedničkog angažmana u realizaciji prioritarnih razvojnih programa - Poboljšati sustav učinkovitog i transparentnog financiranja rada udruga - Jačati osposobljenost udruga za pripremu i realizaciju razvojnih projekata i poduprijeti poboljšanje uvjeta njihovog rada - Uspostaviti praćenje i vrednovanje rada i doprinosa udruga u razvojnim projektima ZŽ - U suradnji s nadležnim ministarstvom adaptirati objekt na području Županije za smještaj i brigu hrvatskih branitelja, koji bi bio Dom za ratne veterane Zagrebačke županije - Osnovati županijsko savjetovalište i sklonište, odnosno, poticati osnivanje organizacija civilnog društva koje bi na području županije pružale sklonište i savjetovalište za žene i djecu žrtve nasilja s našeg područja - Razvoj brige za beskućnike - Jačanje socijalne usluge pomoći u kući kroz civilni sektor za područja od posebnog interesa za ZŽ

1.10. Sustav civilne zaštite

Na području Zagrebačke županije sustav civilne zaštite djeluje sukladno Zakonu o sustavu civilne zaštite i Zakonu o zaštiti od požara i drugim zakonskim i podzakonskim aktima koji uređuju ovo područje. Svi potrebni dokumenti iz nadležnosti Zagrebačke županije koji su nužni za učinkovito djelovanje operativnih snaga zaštite i spašavanja kao i postupanja u kriznim situacijama usvojeni su od nadležnih tijela.

U civilnu zaštitu uključene su žurne službe, institucije i udruge građana koje svojom djelatnošću, kapacitetima i stručnošću mogu adekvatno djelovati u zaštiti osoba i imovine u slučaju izvanrednih okolnosti (vatrogasci, policija, hitna medicinska pomoć, domovi zdravlja, Zavod za javno zdravstvo, Društva crvenog križa, Hrvatska gorska služba spašavanja, Hrvatske vode), a kroz svoju mrežu osiguravaju dobru pokrivenost čitavog područja Županije. U to je uključeno i skladište opreme civilne zaštite u Svetom Ivanu Zelini, kojim se osigurava opskrba potrebnim materijalno tehničkim sredstvima za djelovanje operativnih snaga u slučaju većih nesreća i katastrofa.

Također postoje kapaciteti za daljnje napredovanje i razvoj cjelokupnog sustava te dobra suradnja s krovnim organizacijama iz ovog područja (Ministarstvo unutarnjih poslova – Ravnateljstvo civilne zaštite, Hrvatska vatrogasna zajednica).

Jedinice lokalne samouprave nisu podjednakih fiskalnih mogućnosti, a kako zakonske odredbe uređuju da se gradovi i općine brinu o radu i financiranju sustava civilne zaštite, postoji velika neujednačenost u opremanju i spremnosti gotovih snaga na terenu. Ta stvar se trenutno s više ili manje uspjeha nadomještuje solidarnošću između operativnih snaga sa susjednih područja koje si u slučaju potrebe pomažu, a što je riješeno Planovima djelovanja civilne zaštite kako na lokalnom tako i na županijskom nivou.

Ujedno velika je slabost i stručnost djelatnika koji u jedinicama lokalne samouprave rade na poslovima civilne zaštite, a često nemaju dovoljno znanja i iskustva o poslovima koje treba izvršiti da bi sustav imao pretpostavke za dobro funkcioniranje.

Prednost je svakako i mogućnosti koje su vezane uz apliciranje pojedinih projekata na europske strukturne fondove, a predviđaju udruživanje više jedinica lokalne, područne i regionalne samouprave i krovnih organizacija kako bi unaprijedio sustav civilne zaštite, a ove se mogućnosti sve više i koriste. Zagrebačkoj županiji odobren je od strane Mehanizma civilne zaštite EU projekt COMMAND d, kojim će se uspostaviti zapovjedno operativni centar u cilju olakšavanja upravljanja kod velikih nesreća i katastrofa odnosno osigurati centralno zapovjedno mjesto opremljeno potrebnim sustavima za učinkovito donošenje odluka u kriznim situacijama

Budući se u zakonskim odredbama veći dio odgovornosti za djelovanje sustava civilne zaštite spustio na JLPRS, a financijska moć istih nije dostatna pa postoji prijetnja da se neće moći u dovoljnoj mjeri nabavljati oprema, usavršavati sami sustav te vršiti adekvatna edukacija novih pripadnika operativnih snaga.

U svemu navedenom prijetnju čine klimatske promjene koje uzrokuju sve učestalije elementarne nepogode (poplave i klizišta) koje ugrožavaju stanovništvo i gospodarstvo na pojedinim područjima Zagrebačke županije. Od velikih voda rijeke Save i Kupe najugroženija su područja grada Samobora, grada Zaprešića, grada Velika Gorica, općine Brdovec, grada Sveta Nedelja i općina Orle, Pisarovina i Pokupsko. U slučaju nastanka velikih poplava na području Zagrebačke županije dolazi do narušavanja uobičajenog načina života na poplavljenom području i velikih materijalnih šteta.

Potrebno je uzeti u obzir opasnost od potresa budući da je područje Zagrebačke županije prema privremenoj seizmološkoj karti RH, na području Zagrebačke županije moguć je potres intenziteta od VII do IX° po MCS ljestvici. Najveću ugroženost karakterizira područja urbanih cjelina zbog veće gustoće naseljenosti, gdje se mogu očekivati najteže posljedice i ugrožavanje stanovništva te njihove pokretne i nepokretne imovine a naročito na području Velike Gorice, Samobora, Zaprešića i Dugog Sela. U istima se nalazi najveći broj višekatnih stambenih građevina te objekata poslovnih, školskih, sportskih, bolničkih i drugih namjena u kojima može boraviti veći broj ljudi. U slučaju jakog potresa može doći do oštećenja pojedinih objekata infrastrukture što će otežati funkcioniranje Županije kao jedinice regionalne samouprave, a u tim slučajevima postupat će se sukladno Planovima civilne zaštite u slučaju potresa.

Iako na području Županije nema nuklearnih postrojenja, cijelo područje je u I. i II. zoni ugroženosti od NE Krško. Dođe li do ispuštanja radioaktivnog materijala u atmosferu cjelokupno stanovništvo na području Županije može biti izloženo djelovanju ionizirajućeg zračenja izravnim zračenjem radioaktivnog oblaka i udisanjem radioaktivnih čestica i plinova sadržanih u oblaku. Preventivne aktivnosti kao i postupanje u slučaju istjecanja radioaktivnog materijala u nadležnosti je državnih institucija sukladno državnim Planovima civilne zaštite, a operativne snage Zagrebačke županije pružat će potrebnu potporu u ljudstvu i logistici.

Na području Županije postoji određeni broj subjekata koji skladište veće količine opasnih tvari. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja prati količine istih te vodi evidenciju. Budući se radi o promjenjivim količinama opasnih tvari koje se skladište ili koriste u procesu proizvodnje za dio njih Zagrebačka županija izradila je Vanjske planove zaštite i spašavanja temeljem Rješenja Ravnateljstva civilne zaštite. Do sada je izrađeno osam Vanjskih planova, a dinamika izrade ostalih ovisi o procjenama Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja i Ravnateljstva civilne zaštite.

Autocestom, kao i državnim i županijskim cestama prevozi se određeni broj cisterni s opasnim tvarima. U slučaju prometnih nesreća istih, može biti ugroženo stanovništvo ili drugi sudionici u prometu

Razvoj sustava civilne zaštite u velikoj mjeri ovisi i o razumijevanju upravljačkih struktura na svim razinama o važnosti zaštite i spašavanja. U vrijeme kada ne postoji ugroza potrebno je raditi kvalitetne pripreme kako se ne bi, u slučaju nastanka ugroza, dovodilo u pitanje sigurnost stanovništva i gospodarstva te uvođenje *ad hoc* rješenja kojima se ne može nadomjestiti sustavni rad i razvoj. Ova edukacija vrši se sukladno nastavnim programima Ravnateljstva civilne zaštite i Hrvatske vatrogasne zajednice te se prosječno godišnje osposobi tristotinjak članova operativnih snaga za različite specijalnosti.

Tablica 90. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sustava civilne zaštite

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljna financijska sredstva za nabavu suvremene opreme za zaštitu i spašavanje	- Nabava suvremene opreme udruživanjem više JLPRS i krovnih organizacija u jedinstvenu nabavu
- Neujednačenost sustava radioveza	- Izrada Plana veza na razini države
- Nedovoljna financijska snaga operativnih snaga u manjim sredinama	- Apliciranje na strukturne fondove EU za civilnu zaštitu
- Nedovoljna educiranost djelatnika u JLS koji se bave poslovima civilne zaštite	- Zapošljavanje stručnog kadra na poslovima civilne zaštite sa završenim obrazovanjem za poslove civilne zaštite
- Nemogućnost financiranja razvoja sustava	- Formiranje zapovjedno-operativnog županijskog centra
- Klimatske promjene	
- Opasnost od prirodnih i antropogenih ugroza	

1.11. Konkurentnost Zagrebačke županije

Zagrebačka županija je jedna od gospodarski najbrže rastućih domaćih regija. Prema podacima FINA-e za 2019. godinu o poslovanju poduzetnika Zagrebačka županija je 2. po ukupnom prihodu, 2. po neto dobiti, 2. po produktivnosti (neto dobit po zaposlenom), 3. po produktivnosti (ukupan prihod po zaposlenom), 4. po broju zaposlenih, 5. po broju poduzetnika i 7. po ekonomičnosti poslovanja.

Tablica 91. Rang lista županija prema ukupnom prihodu poduzetnika u 2019. g. i prema drugim kriterijima

Naziv županije	Rang po ukupnom prihodu	Rang po neto dobiti	Rang po broju poduzetnika	Rang po broju zaposlenih	Rang po produkt. rada – ukupan prihod po zaposlenom	Rang po produkt. rada – neto dobit po zaposlenom	Rang po ekonomičnosti poslovanja
Grad Zagreb	1	1	1	1	1	1	3
Zagrebačka	2	2	5	4	3	2	7
Splitsko-dalmatinska	3	6	2	2	8	19	18
Primorsko-goranska	4	5	4	3	10	13	15
Istarska	5	3	3	5	6	8	6
Osječko-baranjska	6	12	6	7	7	18	17
Varaždinska	7	4	9	6	9	10	10
Vukovarsko-srijemska	8	11	16	12	2	6	12
Međimurska	9	9	10	8	15	9	5
Zadarska	10	7	7	9	13	5	2
Krapinsko-zagorska	11	10	12	11	11	4	4
Dubrovačko-neretvanska	12	8	8	10	16	3	1
Koprivničko-križevačka	13	13	18	15	4	7	9
Karlovačka	14	15	14	14	12	12	13

Naziv županije	Rang po ukupnom prihodu	Rang po neto dobiti	Rang po broju poduzetnika	Rang po broju zaposlenih	Rang po produkt. rada – ukupan prihod po zaposlenom	Rang po produkt. rada – neto dobit po zaposlenom	Rang po ekonomičnosti poslovanja
Sisačko-moslavačka	15	16	17	13	17	16	16
Brodsko-posavska	16	14	13	16	14	11	8
Bjelovarsko-bilogorska	17	17	11	18	5	17	19
Šibensko-kninska	18	20	15	17	19	20	20
Virovitičko-podravska	19	19	19	19	18	15	14
Požeško-slavonska	20	18	20	20	21	14	11
Ličko-senjska	21	21	21	21	20	21	21

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja, 2020.

U odnosu na podatke FINA-e za 2018. godinu rang je poboljšán po neto dobiti, po produktivnosti (neto dobit po zaposlenom) (u 2018. godini bio je 3. rang) i po ekonomičnosti poslovanja (u 2018. bio je 11. rang), a ostao isti za poslovanje poduzetnika po ukupnom prihodu, po produktivnosti (ukupán prihod po zaposlenom) i po broju poduzetnika i po broju zaposlenih.

1.12. Upravljanje razvojem

1.12.1. Institucionalni okvir

Upravljanje razvojem u nadležnosti je Županije i jedinica lokalne samouprave. Županija koordinira realizaciju zajedničkih programa te uz potporu Razvojne agencije Zagrebačke županije objedinjuje pojedinačne inicijative općina i gradova.

U Županiji kao nositelju razvoja, posebnu ulogu imaju tijela Županije i to: Županijska skupština – predstavničko tijelo Županije, župan – izvršno tijelo Županije te upravna tijela, ustrojena za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga i povjerenih poslova državne uprave: Upravni odjel za poslove Županijske skupštine i opću upravu, Stručna služba Župana, Ured župana, Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije, Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo, Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu, Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje, Upravni odjel za odgoj i obrazovanje, Upravni odjel za kulturu, sport, tehničku kulturu i civilno društvo, Upravni odjel za financije, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša te Služba za unutarnju reviziju.

U nastojanju Županije da poveća djelotvornost i učinkovitost u obavljanju poslova iz nadležnosti, u cilju što efikasnijeg zadovoljavanja potreba građana i drugih korisnika usluga, a prepoznavši važnost certificiranog sustava upravljanja u uvjetima rastućih potreba zajednice za efikasnijom javnom upravom, 2011. godine certificiran je sustav upravljanja kvalitetom po međunarodnoj normi ISO9001:2008., koji pokriva područje djelovanja regionalne samouprave.

Uz uspostavljanje sustava upravljanja kvalitetom Županija je usredotočena i na unapređenje poslovnih procesa i izgradnju novih informacijsko – komunikacijskih sustava u Županiji, što implicira umreženo stanovništvo, umrežene IT sustave, a posljedično omogućuje ujednačenu kvalitetu i brzinu rješavanja zahtjeva, dostupnost informacija, javnost rada i transparentnost djelovanja, što pridonosi razvoju Županije u smjeru moderne i efikasne jedinice područne (regionalne) samouprave.

Uz tijela Županije kao nositelj provedbe promicanja, koordinacije i provedbe razvojnih programa i aktivnosti sudjeluje Razvojna agencija Zagrebačke županije – regionalni koordinator.

Zagrebačka županija je osnivač ili vlasnik/suvlasnik slijedećih tvrtki i ustanova: Gospodarenje otpadom Zagrebačke županije d.o.o., Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Distributivni centar za voće i povrće d.o.o., Razvojna agencija Zagrebačke županije, Međunarodna zračna luka Zagreb d.d., Vodoprivreda Lonja – Zelina d.d., Turistička zajednica Zagrebačke županije, Županijska uprava za ceste Zagrebačke županije, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, Poduzetnički centar Zagrebačke županije, Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Zagrebačke županije „Zeleni prsten“, Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije, Zavod za hitnu medicinu Zagrebačke županije, Dom zdravlja Zagrebačke županije, Ljekarne Zagrebačke županije, Naftalan, specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju,

Specijalna bolnica za kronične bolesti dječje dobi „Gornja Bistra“ i Integrirani promet zagrebačkog područja (osnovan od strane Zagrebačke županije, Grada Zagreba i Krapinsko-zagorske županije).

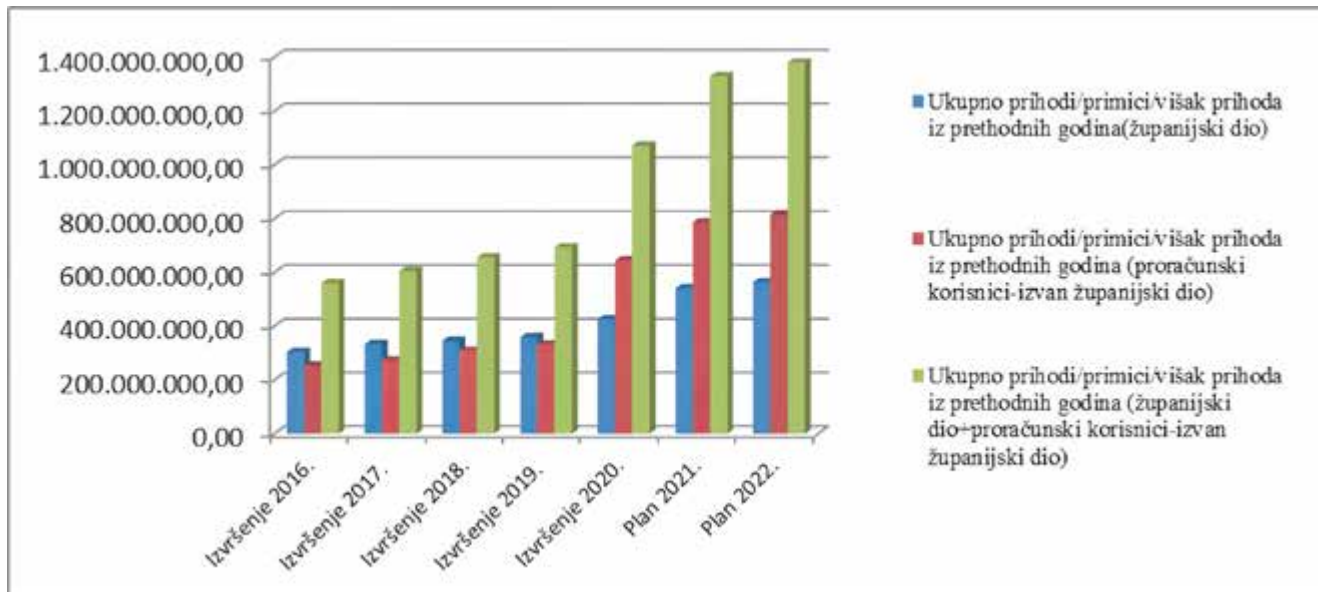
Tablica 92. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s upravljanjem razvojem

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedovoljno se koriste znanja i iskustva u području strateškog planiranja, definiranja razvojnih ciljeva i izrade strateških razvojnih programa i projekata - Komunikacija županijskih tijela s tijelima na središnjoj državnoj razini nije zadovoljavajuća - Ljudski resursi nisu optimalno iskorišteni za upravljanje razvojnim projektima - nedostatak znanja i vještina za upravljanje razvojnim projektima - Centralizirana sredstva i izražen nedostatak financijskih sredstava središnje države za razvoj na razini jedinica lokalne samouprave - Razvojna agencija Zagrebačke županije nema dostatne kapacitete (ljudske resurse, prostorne, financijske i dr.) za pripremu i provedbu i praćenje razvojnih projekata - Nedostatak strateškog planiranja i prioritizacije projekata - Nedostatak sredstava za pripremu i provedbu projekata - Nedostatak kvalificiranih kadrova za pripremu i provedbu EU projekata - Nedovoljna informiranost o mogućnostima financiranja projekata - Nedovoljna koordinacija lokalne i regionalne razine pri pripremi i provedbi projekata	- Unaprijediti suradnju s tijelima na središnjoj državnoj razini - Unaprijediti strateško planiranje te izrađivati kvalitetne planove s dugoročno osmišljenim smjerom i načinom djelovanja - Poticati stjecanje upravljačkih i drugih vještina svih djelatnika u upravi ZŽ i jedinicama lokalne samouprave - Poboljšati komunikaciju unutar županijskih tijela te između ZŽ i jedinica lokalne samouprave putem informatizacije i digitalizacije uprave - Poticati kontinuirano i sustavno izvješćivanje i informiranje o realizaciji planova - Uvesti i razvijati praćenje i vrednovanje realizacije razvojnih projekata/programa te mjerenje njihovih učinaka na razvoj ZŽ - Osnažiti kapacitete Razvojne agencije Zagrebačke županije (ljudske resurse, prostorne, financijske i dr.) za pripremu i provedbu te praćenje razvojnih projekata - Definirati prioritete za daljnju međužupanijsku i međunarodnu suradnju te utvrditi plan akcija i nositelje suradnje - Poticati poduzetnike na uključivanje u prijavljivanje i zajedničku realizaciju razvojnih projekata međužupanijske suradnje - Podići razinu osposobljenosti za pripremu i realizaciju programa EU-a i drugih multilateralnih i bilateralnih programa suradnje - Unaprijediti koordinaciju svih aktivnosti, inicijativa i projekata na području ZŽ u vezi s prijavljivanjem i realizacijom razvojnih projekata međužupanijske i međunarodne suradnje
	- Definirati prioritete i strateške projekte koji će se financirati iz EU fondova na lokalnoj i županijskoj razini - Podići razinu znanja o fondovima i programima EU-a te mogućnostima financiranja - Unaprijediti koordinaciju svih aktivnosti, inicijativa i projekata na području ZŽ u vezi s prijavljivanjem i realizacijom razvojnih projekata

1.12.2. Proračun Županije

Proračun Zagrebačke županije u periodu od 2016.-2022. godine bilježi značajno povećanje prihoda. Struktura prihoda prikazana je na slici 31.

Slika 31. Proračun Zagrebačke županije

Izvor: Glasnik Zagrebačke županije (broj 17/17, 15/18, 21/19, 17/20, 42/21, 43/21, 52/21)

Pojašnjenje značajnog rasta prihoda u periodu 2016.-2022.

U promatranom periodu donesen je novi Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa primjenom od 1. siječnja 2018. godine i kojim je porez na dohodak u cijelosti prepušten jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Time je ojačan fiskalni kapacitet svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave a osobito onih slabijih. Krajem 2020. donesene su izmjene i dopune Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kojim se dodatno korigiralo omjere raspodjele prihoda od poreza na dohodak pri čemu je udjel županija povećan sa 17% na 20%.

Prilikom izrade plana za 2020. godinu i projekcija za 2021. i 2022. godinu došlo je do izmjene metodologije izrade proračuna gdje su po prvi puta konsolidirane i plaće te rashodi za zaposlene osnovnih i srednjih škola u proračunu županije.

1.12.3. Međuzupanijska i međunarodna suradnja

Međuzupanijska suradnja

Međuzupanijska suradnja na području Zagrebačke županije odvija se uglavnom suradnjom na zajedničkim razvojnim projektima u okviru funkcionalnih regija. Županije međusobno surađuju i kroz razmjene iskustava i znanja, primjere dobrih praksi i sl. Okvirna suradnja inicirana je s Varaždinskom, Krapinskom, Karlovačkom, Ličko-senjskom, Koprivničko-križevačko, Sisačko-moslavačkom i Primorsko-goranskom županijom.

Temeljem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, a kojim je u svrhu učinkovite koordinacije politike regionalnoga razvoja predviđena mogućnost sklapanja razvojne sporazuma za područje najmanje tri jedinice područne (regionalne) samouprave, Zagrebačka županija namjerava potpisati razvojni sporazum sa Sisačko-moslavačkom i Karlovačkom županijom. Predviđeno je kako će se razvojnim sporazumom usuglasiti prioritete razvoja državne i područne (regionalne) razine, strateški projekti regionalnog razvoja koji pridonose razvoju područja za koje se sklapa razvojni sporazum te se planiraju sredstva za njegovu provedbu. Osim toga, minimalno 50% vrijednosti razvojnog sporazuma morat će biti usmjereno na aktivnosti s izravnim učinkom na gospodarstvo jedinica područne (regionalne) samouprave koje su potpisnice Sporazuma.

Zagrebačka županija je članica Hrvatske zajednice županija od 2004. godine. Kao krovna nacionalna udruga regija, Hrvatska zajednica županija danas ima posebno važnu ulogu budući da je Republika Hrvatska punopravna članica Europske unije. Pravo na lokalnu samoupravu određeno je Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi.

Hrvatska zajednica županija osnovana je radi promicanja područne, odnosno regionalne samouprave te poticanja i potpore gospodarskom i društvenom razvitku jedinica područne (regionalne) samouprave u RH. U okviru radnih tijela i skupina, predstavnici Zagrebačke županije aktivno sudjeluju u radu HZZ, štiteći pritom interese Zagrebačke županije i stvarajući nove mogućnosti za ravnomjeran regionalni razvoj. Isto tako, HZZ i njeni članovi i predstavnici, dio su svih savjetodavnih i radnih skupina pri različitim državnim institucijama, sudjeluju u radu odbora za praćenje ESI fondova u

kojima zastupaju interese svojih članica.

Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske - REGEA je prepoznati centar znanja i izvrsnosti s referencama i projektima na području cijele Europske unije. Agencija je osnovana još 2008. godine od strane Zagrebačke županije, Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije i Karlovačke županije, uz potporu Europske komisije u sklopu programa Inteligentna Energija za Europu. Osnovni cilj i uloga agencije jest promoviranje i poticanje regionalnog održivog razvoja u području energetike i zaštite okoliša kroz korištenje obnovljivih izvora energije i uvođenje mjera povećane energetske učinkovitost. Osim toga, Agencija ima zadatak i uvođenje dobre prakse gospodarenja energijom, potiče koncept održivog razvoja, pruža informacije i savjete te niz drugih usluga baziranih na specifičnim lokalnim potrebama za energijom.

Međunarodna suradnja

Zagrebačka županija uspješno surađuje s mnogim regijama Njemačke, Francuske, Italije, Austrije, Slovenije, Poljske, Slovačke, i općenito i kroz pripremu razvojnih projekata za financiranje sredstvima EU-a. Prekogranična suradnja naročito se razvija posljednjih pet godina. Realizirana suradnja bila je uspješna, projekti su većinom uspješno provedeni i postoji velik interes za proširivanje suradnje kako u ZŽ tako i njezinih dosadašnjih partnera. Proširivanje suradnje s drugim regijama kroz programe EU-a i bilateralne programe strateško je pitanje u zemljama EU-a i zemljama kandidatima za članstvo.

Krajem 2002. Zagrebačka je županija primljena u članstvo Skupštine europskih regija (SER – Assembly of European Regions). Koncem 2003. potpisala je „Povelju europskih regija“, koju su potpisale regije članice SER-a iz 25 europskih zemalja.

U prosincu 2008. godine Zagrebačka županija pristupila je Institutu regija Europe. Institut regija Europe broji više od 130 članova, od toga 14 županija i dva grada Republike Hrvatske.

Zagrebačka županija, kao regionalna samouprava ima za cilj uspostavu stabilnih regionalnih i međunarodnih odnosa između Zagrebačke županije i regija EU te susjednih regija.

Kroz međunarodnu i regionalnu suradnju razvija se i unaprjeđuje:

- suradnja s regijama,
- suradnja u partnerstvima i organizacijama,
- suradnja u provedbi projekata od interesa za Zagrebačku županiju
- provedba i praćenje sporazuma i protokola o regionalnoj i međunarodnoj suradnji
- organizacija radionica i konferencija o programima EU, regionalne i međunarodne suradnje
- suradnja s resornim ministarstvima i institucijama

Kroz regionalnu i međunarodnu suradnju očekuje se povećanje prepoznatljivosti i konkurentnosti Zagrebačke županije, uspostava razvojnih regionalnih i međunarodnih odnosa, praćenje i usklađivanje regionalnih i međunarodnih politika razvoja te razvoj suradnje na svim područjima od interesa za Zagrebačku županiju.

Do sada Zagrebačka županija ima 4 potpisana formalna sporazuma/protokola o suradnji:

Samoupravna regija Bratislava (Slovačka Republika) 23. siječnja 2009. godine. Protokol o suradnji:

Područje suradnje su poduzetništvo, obrazovanje, kultura, turizam, zdravstvo, sport, EU fondovi. Suradnja uključuje službene međusobne protokolarne posjete delegacija s ciljem proširenja suradnje na području trgovinsko-ekonomske suradnje i društveno-kulturnih odnosa te razmjenu iskustva za pripremu projekta financiranih sredstvima iz fondova EU.

Samoupravna regija Bratislava (Slovačka Republika) 24. travnja 2020. godine Sporazum o suradnji:

Sporazumom se uspostavila međuregionalna suradnja i to u sljedećim područjima: regionalni razvoj, promet, integrirani sustavi prijevoza, planovi održive mobilnosti, strukovno obrazovanje, razvoj turizma, pripreme za novo programsko razdoblje EU, korištenje izvora financiranja iz fondova i programa EU, priprema zajedničkih projekata i gospodarska suradnja.

Kijevska oblasna državna administracija (Ukrajina) 14. travnja 2011. godine

Područje suradnje su kultura, gospodarstvo, trgovinsko-ekonomska suradnja. Suradnja uključuje službene međusobne protokolarne posjete delegacija s ciljem jačanja trgovinsko-ekonomske suradnje i društveno-kulturnih odnosa.

Regija Posavje (Slovenija) 13. lipnja 2016. godine

Regija Posavje je jedna od 12 slovenskih statističkih regija, nalazi se na jugoistočnom dijelu Slovenije uz samu granicu, a čini je 6 općina: Općina Bistrica na Sutli, Općina Brežice, Općina Kostanjevica na Krki, Općina Krško, Općina Radeče i

Općina Sevnica. Cilj sporazuma je da se potakne razvoj regionalne suradnje, ojačaju prijateljstva između Zagrebačke županije i Regije Posavje te iskoriste uzajamne koristi koje proizlaze iz poboljšanja i razvoja učinkovite regionalne suradnje na institucionalnoj, gospodarskoj i društvenoj razini. Suradnja uključuje pripremu i provedbu zajedničkih projekata prekogranične suradnje, službene posjete, studijska putovanja, konferencije i sudjelovanje na sajmovima i kulturnim događanjima. Kao važni sektori suradnje i razvoja prepoznati su: fondovi i programi EU, razvoj gospodarstva, razvoj i suradnja jedinica lokalne samouprave, poljoprivreda i razvoj ruralnih područja, zaštita okoliša, zdravstvo, obrazovanje i kultura, promet i

komunalno gospodarstvo te sport i turizam.

Vojvodstvo Mazowiecke (Poljska) 14. listopada 2016.godine.

Vojvodstvo Mazowiecke najveće je od 16 poljskih regija, smješteno u središtu Republike Poljske, a u njegovom sastavu nalazi se i glavni grad Poljske, Varšava. Cilj sporazuma je aktivna suradnju u područjima korištenja EU sredstava, razvoju poslovne aktivnosti, posebice podržavanjem kontakata između predstavnika i udruženja malog i srednjeg poduzetništva, zatim iz područja poljoprivrede, ruralnog razvoja i zaštite okoliša, zdravstvene zaštita, tržišta rada, obrazovanja i kulture, rada s mladima te sporta i turizma. Kao važnost ove suradnje posebice se ističe iskustvo Republike Poljske u korištenju sredstava EU fondova.

Tablica 93. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s međužupanijskom i drugom međunarodnom suradnjom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Međužupanijska suradnja nije dovoljno razvijena - Interes gospodarstva za međužupanijsku suradnju nije dovoljno izražen - Ne prate se i ne vrednuju projekti međužupanijske suradnje koji su u tijeku te oni realizirani - Nedostatna sredstva za financiranje pripreme projekata za programe EU-a - Neke JLS nemaju potrebno znanje i iskustvo za sudjelovanje u programima EU-a - Nepostojanje definiranih dugoročnih projektnih prioriteta te sustavnog planiranja međunarodne suradnje - Nedostatak strateškog planiranja i prioritizacije projekata - Nedostatak sredstava za pripremu i provedbu projekata - Nedostatak kvalificiranih kadrova za pripremu i provedbu EU projekata - Nedovoljna informiranost o mogućnostima financiranja projekata - Nedovoljna koordinacija lokalne i regionalne razine pri pripremi i provedbi projekata	- Definirati prioritete za daljnju međužupanijsku i međunarodnu suradnju te utvrditi plan akcija i nositelje suradnje - Poticati poduzetnike na uključivanje u prijavljivanje i zajedničku realizaciju razvojnih projekata međužupanijske suradnje - Podići razinu osposobljenosti za pripremu i realizaciju programa EU-a i drugih multilateralnih i bilateralnih programa suradnje - Unaprijediti koordinaciju svih aktivnosti, inicijativa i projekata na području ZZ u vezi s prijavljivanjem i realizacijom razvojnih projekata međužupanijske i međunarodne suradnje - Uvoditi i provoditi načelo praćenja i ocjenjivanja realiziranih razvojnih projekata i njihovih učinaka na razvoj ZZ - Definirati prioritete i strateške projekte koji će se financirati iz EU fondova na lokalnoj i županijskoj razini - Podići razinu znanja o fondovima i programima EU-a te mogućnostima financiranja - Školovati kadrove za pripremu i provedbu EU projekata - Unaprijediti koordinaciju svih aktivnosti, inicijativa i projekata na području ZZ u vezi s prijavljivanjem i realizacijom razvojnih projekata - Uvoditi i provoditi načelo praćenja i ocjenjivanja realiziranih razvojnih projekata i njihovih učinaka na razvoj ZZ

Fondovi i programi Europske unije

Europski strukturni i investicijski fondovi su financijski instrumenti za provedbu Kohezijske politike EU, koji se dodjeljuju prema unaprijed utvrđenim pravilima te im je svrha pridonijeti postizanju ključnih javnih politika država članica. Ulaskom u punopravno članstvo u Europskoj uniji, Republika Hrvatska postala je korisnica ESI fondova. Temeljni ciljevi Kohezijske politike su pomagati ekonomski rast, stvaranje novih radnih mjesta, povećati poslovnu konkurentnost, održivi razvoj i poboljšati kvalitetu života građana. Regionalne nejednakosti su percipirane su kao prijetnja efikasnom funkcioniranju jedinstvenog tržišta Europske unije, stoga je potrebno aktivno djelovati kako bi se postigla konvergencija među europskih regijama i ostvarili ciljevi Kohezijske politike.

Republici Hrvatskoj je u višegodišnjem financijskom okviru 2014.-2020. godine bilo dostupno 10,676 milijardi eura iz ESI fondova. Od toga je za ciljeve Kohezijske politike bilo predviđeno 8.397 milijardi eura, 2.026 milijarde eura za poljoprivredu

i ruralni razvoj te 253 milijuna eura za razvoj ribarstva. Za korištenje sredstava iz ESI fondova ključan je strateški okvir jer se sredstva koncentriraju na ostvarenje ciljeva koje određuje strateški okvir. U razdoblju 2014.-2020. godine, strateški okvir sastoji se od kohezijske politike, Strategije Europa 2020 te sektorskih javnih politika. Na nacionalnoj razini, strateški okvir na nacionalnoj razini određuju sljedeći dokumenti: Sporazum o partnerstvu, operativni programi, Zajednička nacionalna pravila i Zakon o uspostavi institucionalnoga okvira za korištenje ESI fondovima u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2014.-2020. te uredbama koje određuju nadležnosti određenih tijela za svaki od ESI fondova.

Europska komisija određuje temeljna načela koja se odnose na sve ESI fondove te se moraju poštivati prilikom provedbe projekata sufinanciranih sredstvima iz ESI fondova. Najvažnija načela su partnerstvo, višerazinsko upravljanje, usklađenost s pravnim aktima Europske unije i država članica te poštivanje horizontalnih tema Europske unije. Za razdoblje 2014.-2020. godine, Republika Hrvatska je izradila četiri (4) operativna programa; OP Konkurentnost i kohezija, OP Učinkoviti ljudski potencijali, Program ruralnog razvoja 2014.-2020. i Operativni program za pomorstvo i ribarstvo.

Do sada je Zagrebačka županija provela više od 20 projekata, ukupne vrijednosti gotovo 20 milijuna EUR u svojstvu vodećeg partnera ili projektnog partnera.

Zagrebačka županija je kroz OP Učinkoviti ljudski potencijali provela 4 projekta ukupne vrijednosti 3.438.695,73 € s EU sufinanciranjem u iznosu od 2.001.529,48 €, a Regionalna razvojna agencija je kroz OP Učinkoviti ljudski potencijali provela je i provodi ukupno 7 projekata ukupne vrijednosti 626.957,05 € s EU sufinanciranjem u iznosu od 573.781,70 €:

Kroz posebni Operativni program za hranu i/ili osnovnu materijalnu pomoć za razdoblje 2014.-2020. u okviru Fonda europske pomoći za najpotrebitije Zagrebačka županija financirala je projekt „Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva (školska godina 2017.-2018.)“ ukupne vrijednosti 191.000,00 € sa 100% financiranjem EU i RH. Projekt se provodio u 27 osnovnih škola kojima je osnivač Zagrebačka županija i omogućio ublažavanje najgorih oblika dječjeg siromaštva, pružanjem nefinancijske pomoći djeci u siromaštvu ili u riziku od siromaštva i to u vidu podjele hrane u osnovnim školama.

Zagrebačka županija je kroz OP Konkurentnosti kohezija provela ili ima u provedbi ukupno 7 projekata energetske obnove domova zdravlja i škola ukupne vrijednosti 8.970.816,56 € od čega se EU sufinanciranje kreće od 50-85% ovisno o pojedinim aktivnostima.

Zagrebačka županija nije imala projekata vezanih uz Program ruralnog razvoja i OP za pomorstvo i ribarstvo jer nije prihvatljiv prijavitelj.

Europska teritorijalna suradnja

Europska teritorijalna suradnja/Interreg pruža okvir za provedbu zajedničkih akcija i razmjena politika između nacionalnih, regionalnih i lokalnih aktera država članica s ciljem pronalaska zajedničkih rješenja za zajedničke izazove. Interreg se financira iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

Drugi cilj kohezijske politike je Europska teritorijalna suradnja. Europska teritorijalna suradnja odnosi se na stvaranje podloge za razvoj koordinirane, sustavne, i strateški usmjerene suradnje na svim razinama, do lokalne, preko regionalne do nacionalne, s partnerima iz susjednih država i regija Europske unije.

Zagrebačka županija, kao vodeći partner provela je jedan projekt prekogranične suradnje - In cultura veritas, iz Programa INTERREG V-A Slovenija Hrvatska 2014.-2020., ukupne vrijednosti 1.003.317€ s EU sufinanciranjem od 852.819,44 € (85%).

INSTRUMENT ZA POVEZIVANJE EUROPE (Connecting Europe Facility - CEF) je financijski instrument osnovan za dodatna ulaganja u izgradnju nove te unaprjeđenje postojeće prometne, energetske i telekomunikacijske infrastrukture, iz kojeg države članice, osim iz postojećih Strukturnih i Kohezijskog fonda, mogu financirati projekte iz područja:

- •Transport
- •Energija
- •Telekomunikacije

U okviru Instrumenta za povezivanje **Europe (CEF Telecom)** Zagrebačka županija sudjelovala je kao partner na projektu „eINVOICING For Croatian Public Authorities“ čiji prijavitelj je Financijska agencija (FINA). Ukupna vrijednost projekta je iznosi 352.268 €, od čega je iznos bespovratnih sredstava 75%, odnosno 264.201 € (75%). Opći cilj projekta je poticanje i promocija korištenja elektroničke razmjene računa s javnom upravom te integracija tijela javne uprave (županije, općine i javne tvrtke). Projekt je s provedbom započeo 19. rujna 2017. godine s trajanjem od 12 mjeseci. Završio je 9. rujna 2018. godine, ukupna vrijednost projekta Zagrebačke županije kao partnera iznosila je 40.100 €.

Zagrebačka županija intenzivno radi na pripremi novih projekata, od velikih infrastrukturnih projekata, projekata vezanih uz obrazovanje, zapošljavanje i socijalno uključivanje sve do projekata transnacionalne i prekogranične suradnje (ADRION, INTERREG IPA, INTERREG SLO-HR, HR-BiH-CG).

Zagrebačka županija kontinuirano provodi Program pripreme i provedbe projekata koji će se financirati iz ESI fondova i programa Europske unije te ostalih izvora čiji cilj je povećanje broja pripremljenih, prijavljenih i provedenih projekata s

područja Županije na natječajne i javne pozive u okviru ESI fondova i programa EU i ostalih izvora te povećanje kvalitete života u gradovima i općinama Zagrebačke županije.

Specifični ciljevi Programa su sljedeći:

- Stvaranje preduvjeta za sustavnu i kvalitetnu pripremu projektnih prijedloga;
- Potpora izradi projektnih prijedloga i prijavi na natječajne i javne pozive u okviru ESI fondova i programa EU;
- Jačanje administrativnih kapaciteta Zagrebačke županije, jedinica lokalne samouprave (gradovi i općine) na području Županije i pravnih osoba koje djeluju na području Županije, kojima je jedini osnivač ili jedan od suosnivača Županija, za pripremu i prijavu projektnih prijedloga;
- Jačanje konkurentnosti Županije i njen ravnomjeran razvoj kroz povećanje korištenja informacijskih i komunikacijskih usluga;
- Povećanje konkurentnosti gospodarstva i javne uprave;
- Podizanje kvalitete života građana

Kroz ovaj Program Zagrebačka županija sufinancirala je pripremu i provedbu više od 500 projekata i strategija te stručnu edukaciju za pripremu i provedbu projekata koju je završilo 155 djelatnika Zagrebačke županije, institucija i tvrtki u vlasništvu Zagrebačke županije te djelatnika u školama (stanje 31.12.2021.) te je utrošeno gotovo 30 milijuna kuna.

Program se, kroz godine, sastojao od sljedećih mjera (rezultati provedbe programa vidljivi su u sljedećoj tablici).

Tablica 94. Pregled odobrenih projekata kroz Program pripreme i provedbe projekata koji će se financirati iz ESI fondova i programa Europske unije

R.br.	Naziv mjere	Broj projekata	Iznos
1	Tehnička pomoć za prijavu projekata na natječajne i javne pozive u okviru ESI fondova i programa EU	142	2.020.704,15
2	Izrada projektne dokumentacije za projekte koji će se financirati iz ESI fondova, programa EU i ostalih izvora	228	13.706.306,51
3	Izrada Strategija ukupnog razvoja jedinica lokalne samouprave na području Zagrebačke županije	17	525.625,00
4	Razvoj Wi-Fi pristupnih točaka na području Zagrebačke županije	15	1.116.410,53
5	Provedba projekata financiranih iz ESI fondova i programa EU	51	10.740.604,62
6	Rad lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) na području Županije	6	143.015,00
7	Edukacija zaposlenika u upravnim tijelima u Županiji i/ili JLS na području Županije	155	384.450,00
8	Razvoj e-mobilnosti u Županiji	50	977.654,60
9	Izrada Strategija i provedba projekata razvoja pametnih gradova na području Zagrebačke županije	12	381.025,00
	Ukupno	676	29.995.795,41

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo i fondove Europske unije, siječanj 2021.

Razvojna agencija Zagrebačke županije, kao imenovani regionalni koordinator i poticatelj regionalnog razvoja za Zagrebačku županiju, razvija suradnju s regionalnim koordinatorima putem Koordinacije regionalnih koordinatorskih Sjeverozapadne Hrvatske. Međužupanijsko tijelo sjeverozapadnog dijela bivše NUTS II regije Kontinentalna Hrvatska sastavljeno je od predstavnika razvojnih agencija te županija. U sastavu Koordinacije su regionalni koordinatori (razvojne agencije) Međimurska, Krapinsko-zagorska, Koprivničko-križevačka, Varaždinska, Bjelovarsko-bilogorska i Karlovačka županija te Grada Zagreba. Koordinacijom svakih šest mjeseci, prema dogovorenom rasporedu, predsjedava drugi regionalni koordinator.

Teme od zajedničkog interesa regionalnih koordinatorskih su: regulativa regionalnog razvoja te se zajednički pripremaju primjedbe i prijedlozi na prijedloge regulativnih dokumenata iz područja regionalnog razvoja; metodologije izrade

proračuna jedinica lokalne i područne samouprave, izrada Županijskih razvojnih strategija, Razvojne strategije Republike Hrvatske 2020. i Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030., izrada operativnih programa kao temeljnih dokumentima za izradu županijskih razvojnih strategija, informacije i edukacije nužne za predstojeće procese izrade i praćenja ostvarenja razvojnih strategija te potprogrami Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU.

Tablica 95. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s koordinacijom i provedbom fondova i programa Europske unije (ili ESI fondova)

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nedostatak strateškog planiranja i prioritizacije projekata - Nedostatak sredstava za pripremu i provedbu projekata - Nedostatak kvalificiranih kadrova za pripremu i provedbu EU projekata - Nedovoljna informiranost o mogućnostima financiranja projekata - Nedovoljna koordinacija lokalne i regionalne razine pri pripremi i provedbi projekata	- Definirati prioritete i strateške projekte koji će se financirati iz EU fondova na lokalnoj i županijskoj razini - Podići razinu znanja o fondovima i programima EU te mogućnostima financiranja - Školovati kadrove za pripremu i provedbu EU projekata - Unaprijediti koordinaciju svih aktivnosti, inicijativa i projekata na području ZŽ vezano za prijavljivanje i realizaciju razvojnih projekata - Uvoditi i provoditi načelo praćenja i ocjenjivanja realiziranih razvojnih projekata i njihovih učinaka na razvoj ZŽ

2. Politika županije prema teritorijalnom i urbanom razvoju

2.1. Prostorno planiranje

Sustav prostornog uređenja u Republici Hrvatskoj utvrđen je Zakonom o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 153/13, 65/17, 114/18 i 39/19). Temeljni državni dokument za usmjerenje razvoja u prostoru je Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (donesena u Hrvatskom saboru 13. listopada 2017. godine, objava: „Narodne novine“, broj 106/17), a do donošenja Državnog plana prostornog razvoja u skladu sa Zakonom na snazi su:

- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (donesen po Zastupničkom domu Hrvatskog državnog sabora 7. svibnja 1999. godine, objava: „Narodne novine“, broj 50/99),
- Izmjene i dopune Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske (donesene na Vladi Republike Hrvatske 26. lipnja 2013. godine, objava: „Narodne novine“, broj 84/13).

Prostornim planovima se u svrhu ostvarivanja ciljeva prostornog uređenja, sukladno s načelima prostornog uređenja uređuje svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora te uvjeti za uređenje, unaprjeđenje i zaštitu prostora Države, županija, gradova i općina. Prostornim planovima propisuju se uvjeti za građenje građevina i provedbu drugih zahvata u prostoru na određenoj razini i/ili lokaciji u skladu s kojima se izdaje akt za provedbu prostornog plana, smjernice za izradu prostornih planova užih područja kada je to propisano ovim Zakonom i mjere za urbanu sanaciju ako su potrebne.

Prostorni planovi donose se na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini.

Prostorni planovi državne razine su: Državni plan prostornog razvoja, prostorni planovi područja posebnih obilježja (Prostorni plan ZERP-a, Prostorni plan epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske, prostorni plan nacionalnog parka i prostorni plan parka prirode te prostorni plan područja posebnih obilježja određen Državnim planom prostornog razvoja) i urbanistički plan uređenja državnog značaja.

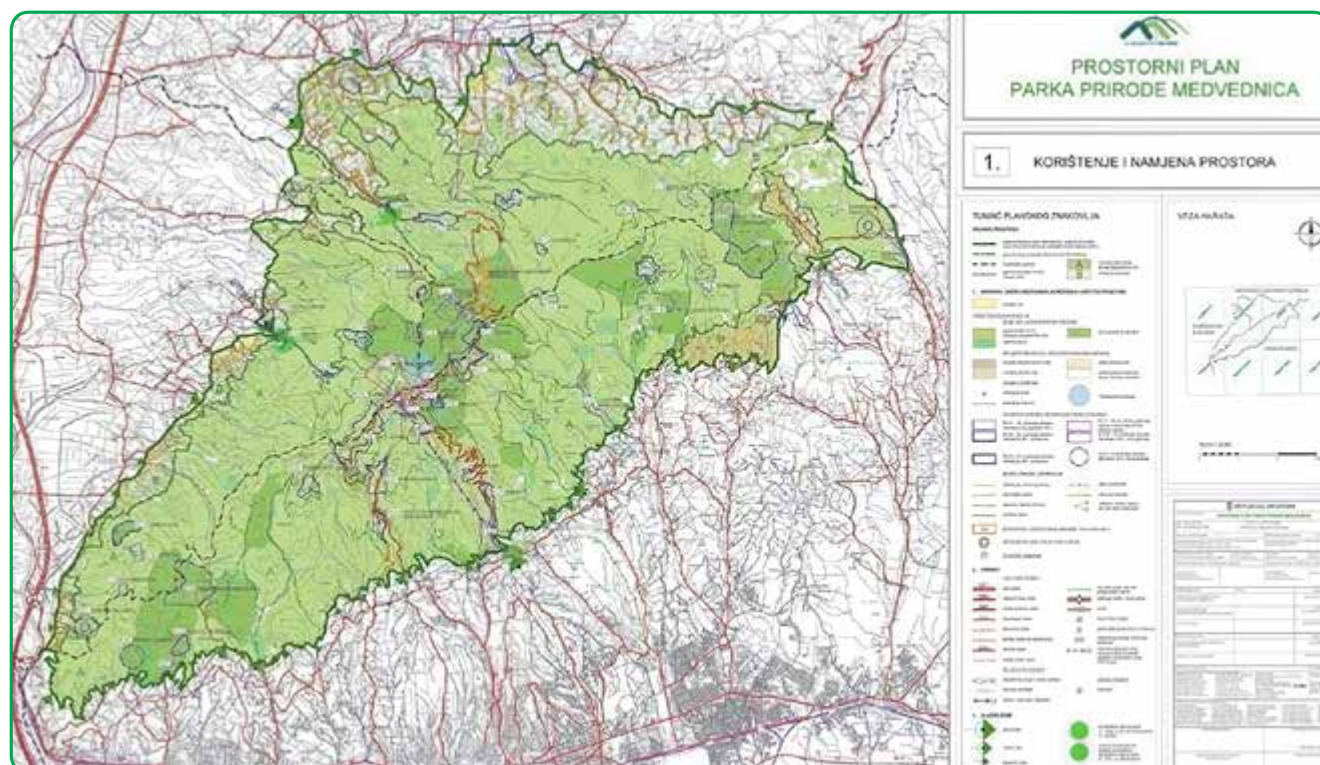
Prostorni planovi područne (regionalne) razine su Prostorni plan županije, Prostorni plan Grada Zagreba i urbanistički plan uređenja županijskog značaja.

Prostorni planovi lokalne razine su prostorni plan uređenja grada, odnosno općine, generalni urbanistički plan i urbanistički plan uređenja.

U Zagrebačkoj županiji na snazi su sljedeći prostorni planovi čije je donošenje u nadležnosti Države:

Prostorni plan Parka prirode Medvednica („Narodne novine“, broj 89/14) je dokument prostornog uređenja državne razine donesen na sjednici Hrvatskog sabora održanoj 15. srpnja 2014. godine.

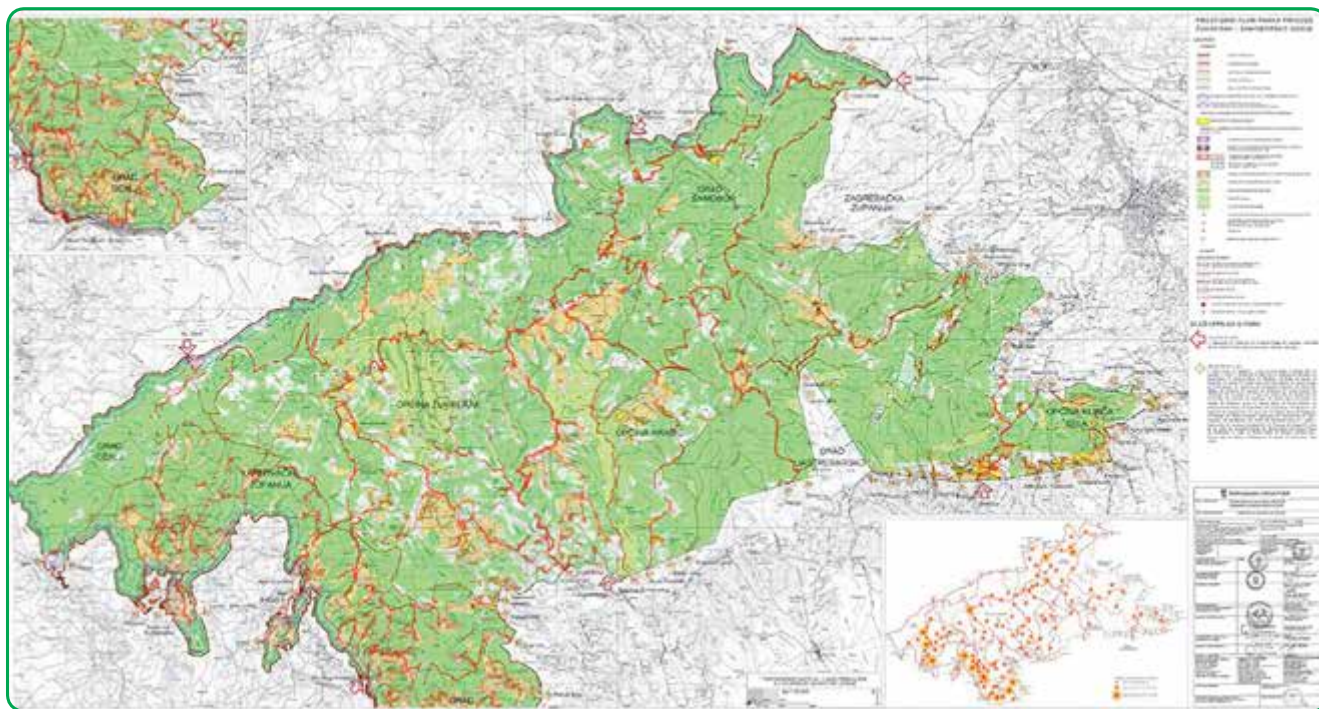
Slika 32. Prostorni plan Parka prirode Medvednica; kartografski prikaz 1: Korištenje i namjena prostora

Izvor: Prostorni plan Parka prirode Medvednica (izrada: Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba, 2014., objava: „Narodne novine“, broj 89/14).

Prostorni plan Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje ("Narodne novine", broj 125/14 i 5/15 – ispravak) je dokument prostornog uređenja državne razine i donosi ga Hrvatski sabor. Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja povjerilo je izradu ovog Plana Zavodu za prostorno uređenje Zagrebačke županije. Sredinom 2014. godine izrada je dovršena i Plan je donesen po Hrvatskom saboru 17. listopada 2014. godine.

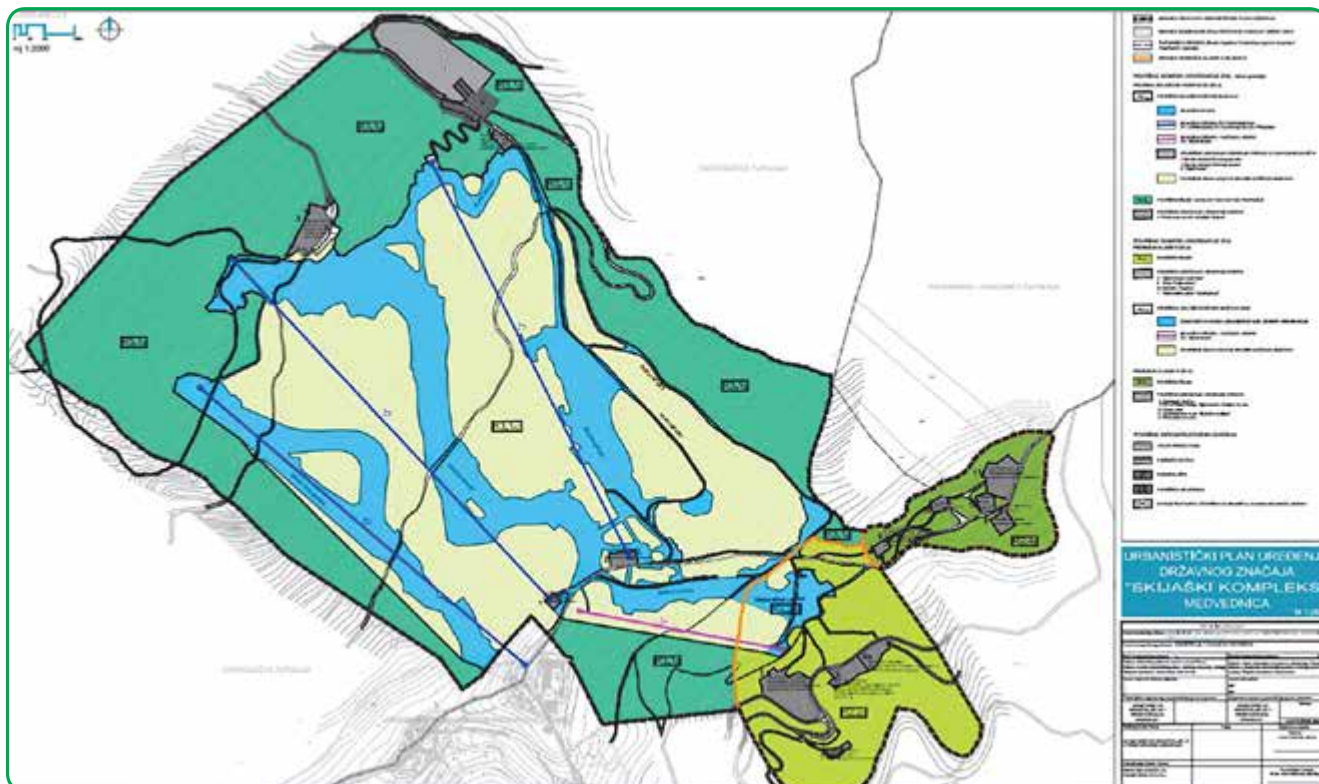
Slika 33. Prostorni plan Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje; kartografski prikaz 1: Korištenje i namjena prostora

Izvor: Prostorni plan Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije i Urbanistički zavod grada Zagreba, 2014., objava: „Narodne novine“, broj 5/14 i 5/15-ispr.).

Urbanistički plan uređenja državnog značaja Skijaški kompleks, Medvednica ("Narodne novine", broj 103/17) i **Urbanistički plan uređenja državnog značaja Vršna zona, Medvednica** ("Narodne novine", broj 103/17) donijela je Vlada Republike Hrvatske na svojoj sjednici održanoj 18. listopada 2017. godine.

Slika 34. Urbanistički plan uređenja državnog značaja Skijaški kompleks, Medvednica; kartografski prikaz 1: Korištenje i namjena površina

Izvor: Urbanistički plan uređenja državnog značaja Skijaški kompleks, Medvednica (izrada: Urbanistica d.o.o, 2017., objava: „Narodne novine“, broj 103/17).

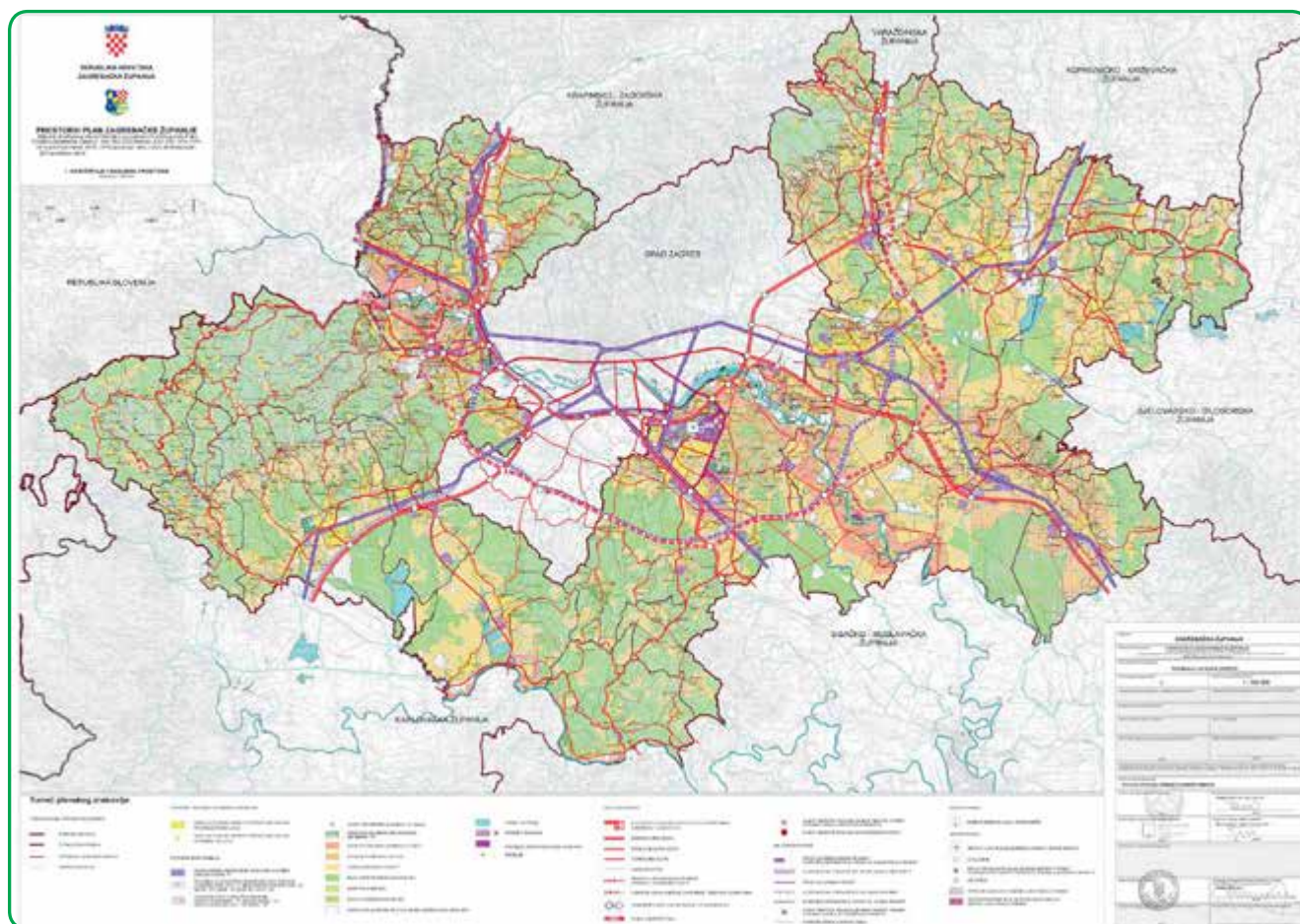
Slika 35. Urbanistički plan uređenja državnog značaja Vršna zona, Medvednica; kartografski prikaz 1: Korištenje i namjena površina

Izvor: Urbanistički plan uređenja državnog značaja Vršna zona, Medvednica (izrada: Urbanistica d.o.o, 2017., objava: „Narodne novine“, broj 103/17).

U Zagrebačkoj županiji na snazi su sljedeći prostorni planovi čije je donošenje u nadležnosti županije:

Prostorni plan Zagrebačke županije temeljni je dokument prostornog uređenja Zagrebačke županije, kojim se određuje prostorni razvoj Županije i zaštita prostora. Prostorni plan Zagrebačke županije („Glasnik Zagrebačke županije“, broj 3/02, 6/02-ispravak, 8/05, 8/07, 4/10, 10/11, 14/12-pročišćeni tekst, 27/15, 31/15-pročišćeni tekst, 43/20, 46/20-ispravak i 2/21-pročišćeni tekst) donijela je Županijska skupština Zagrebačke županije 19. veljače 2002. godine. Izmjene i dopune ovog Plana donesene su 2005., 2007., 2010., 2011, 2015. i 2020. godine. Najopsežnije, sveobuhvatne, izmjene i dopune ovog Plana donesene su 2011. (IV. Izmjene) i 2020. godine (VII. Izmjene i dopune Plana). Ovim posljednjim, VII. Izmjenama i dopunama Plana, usklađena su sva prostorno planska rješenja s novim propisima, dokumentima prostornog uređenja državne razine, stručnim podlogama i studijama, kao i sa zahtjevima javnopravnih tijela te gradova i općina u Zagrebačkoj županiji. Županijska skupština donijela je VII. Izmjene i dopune Prostornog plana Zagrebačke županije 10. prosinca 2020. godine, a pročišćeni tekst Odredbi za provođenje i grafičkog dijela Plana utvrđen je 22. siječnja 2021. godine. Plan je u cijelosti objavljen na službenim Internetским stranicama Zavoda za prostorno uređenje Zagrebačke županije: www.zpuzz.hr.

Slika 36. Prostorni plan Zagrebačke županije; kartografski prikaz 1: Korištenje i namjena prostora

Izvor: Prostorni plan Zagrebačke županije (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 3/02, 6/02-ispisak, 8/05, 8/07, 4/10, 10/11, 14/12-pročišćeni tekst, 27/15, 31/15-pročišćeni tekst, 43/20, 46/20-ispisak i 2/21-pročišćeni tekst)

U Zagrebačkoj županiji na snazi su sljedeći prostorni planovi čije je donošenje u nadležnosti gradova i općina: do danas je svih 34 jedinica lokalne samouprave na području Zagrebačke županije donijelo prostorne planove uređenja, dakle ispunile su zakonsku obvezu izrade prostornih planova nove generacije. Posljednjih je godina posebno zabilježena intenzivna izrada izmjena i dopuna tih planova, odnosno njihova prilagodba novijim prostornim zahtjevima i novo donesenim propisima. Sveukupno je do kraja 2020. godine doneseno preko 149 izmjena i dopuna prostornih planova uređenja na području Zagrebačke županije.

Zamjetan je i porast broja donesenih urbanističkih planova uređenja u proteklom razdoblju, čije je donošenje također u nadležnosti gradova i općina. Riječ je o planovima, koji su u najvećoj mjeri izrađeni za područja novo planiranih gospodarskih zona, zatim po brojnosti slijede planovi kojima se uređuju naselja ili dijelovi naselja, pa tek onda sportsko-rekreacijske zone, groblja i dr.

Provođenje prostornih planova

Prostornim planom Zagrebačke županije određeni su ciljevi i načela prostornog uređenja. Prostor Zagrebačke županije u cjelini sadrži komponente o kojima ovisi uravnoteženje razvoja Republike Hrvatske i to na razini čitavog teritorija (položaj u sustavu prometnih, energetske sustava i sustava naselja), ali i posebnih cjelina, kao što su prirodne cjeline i resursi te problemsko-razvojna područja, kao što je rijetko naseljen i depopulacijski prostor, gorski ruralni kraj i područje uz državnu granicu. Zato je nužno osnažiti središnja naselja, a razvojne programe i razvoj infrastrukture koncipirati tako da pokriju sve dijelove ovog prostora. U tom smislu, kao osnovni ciljevi prostornog razvoja na području županije, koji su regionalnog, državnog i međunarodnog značaja, naglašeni su razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i značajnih infrastrukturnih sustava, racionalno korištenje prirodnih izvora i očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša. Zagrebačka županija ima siguran oslonac budućeg razvitka na prednostima prometno-geografskog položaja, očuvanja prirode i cjelokupnog okoliša, blizini Zagreba i dovoljnom kvantitativnom i kvalitativnom potencijalu njegova stanovništva stoga se kao ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja izdvajaju demografski razvoj, odabir prostorne i gospodarske strukture, razvoj naselja, društvene, prometne i ostale infrastrukture te zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti te kulturno-povijesnih cjelina.

Prostorni plan Zagrebačke županije provodi se, osim izravno kroz izdavanje odobrenja koja se prema posebnim propisima

izdaju na temelju odredbi ovog Plana, još i kroz izradu i donošenje prostornih planova užih područja, odnosno kroz njihovu daljnju provedbu u gradovima i općinama Zagrebačke županije. Danas je prostor čitave Županije prekriven planovima „nove generacije“. Pod pojmom „prostorni planovi nove generacije“ podrazumijeva se sustav planiranja utvrđen propisima iz 1994. i nadalje. Evidentirani su brojni učinci provedbe prostornih planova „nove generacije“ na primjerima realizacije gospodarskih zona, infrastrukturnih objekata, kao i zaštićenih prirodnih i povijesnih cjelina. Kroz izradu i donošenje prostornih planova uređenja primijenjene su, gdje god je to bilo moguće, mogućnosti rješavanja neplanske izgradnje uključivanjem u građevinsko područje naselja.

Sve brojniji zahtjevi za ublažavanjem kriterija Prostornog plana Županije koji su se odnosili na dimenzioniranje građevinskih područja, kao i novije analize izgrađenosti gospodarskih i turističkih zona te građevinskih područja naselja provedene u Zavodu za prostorno uređenje Zagrebačke županije u proteklom razdoblju, rezultirali su izmjenom Odredbi za provođenje najprije u II., a zatim i u IV., i VII., Izmjenama i dopunama Prostornog plana Zagrebačke županije. Gradovima i općinama ovim se izmjenama omogućilo povećanje ukupnog građevinskog područja (naselja i izdvojenih građevinskih područja izvan naselja) u odnosu na površinu u važećim prostornim planovima uređenja gradova i općina na dan donošenja ovog Plana. Povećanje se omogućuje zbog potrebe planiranja izdvojenih građevinskih područja izvan naselja gospodarske namjene, zbog potrebe planiranja novih izdvojenih građevinskih područja naselja prema posebnim uvjetima, kao i zbog potrebe proširenja građevinskih područja naselja kod kojih izgrađeni dio iznosi najmanje 50% njihove površine. Također, iznimka se odnosi i na formiranje građevinskih područja naselja unutar Kontaktnog područja uz Prostor za razvoj Zračne luke Zagreb (prostori koji su formirani IV. Izmjenama Plana), kao i na planiranje izdvojenih građevinskih područja izvan naselja za sport i rekreaciju te groblja.

Ovdje još jednom treba naglasiti da se ovom povećanju može pristupiti samo iznimno, uz poštivanje svih kriterija utvrđenih Prostornim planom Županije, a da je glavni cilj utvrđen Planom upravo racionalno korištenje prostora, dakle preraspodjela postojećih građevinskih područja i sprječavanje njihova daljnjeg neracionalnog povećanja.

Danas možemo utvrditi da je većina jedinica lokalne samouprave, kroz izmjene i dopune svojih prostornih planova, realizirala prostorno planska rješenja iz IV. Izmjena i dopuna Prostornog plana Županije. Ovo se posebno odnosi na planiranje novih gospodarskih zona, turističkih sadržaja, postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i proširenje postojećeg, odnosno planiranje novog, građevinskog područja naselja prema utvrđenim uvjetima. U sljedećem razdoblju očekuje se daljnje usklađenje prostornih planova uređenja s planskim rješenjima utvrđenim VII. Izmjenama i dopunama Prostornog plana Zagrebačke županije.

Najava izrade novih prostornih planova

Na kraju treba naglasiti da je navedenim Zakonom o prostornom uređenju, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine, utvrđena obveza izrade i donošenja nove „GIS generacije“ prostornih planova, koji će se izrađivati u skladu s posebnim propisima (Pravilnikom o Državnom planu prostornog razvoja i novim Pravilnikom o sadržaju prostornih planova koji je u fazi izrade). U tijeku su pripremni radovi za izradu Državnog plana prostornog razvoja, a planira se izrada novog Prostornog plana Županije /pripreme aktivnosti su u tijeku/ i, tek po njegovu donošenju, novih prostornih planova uređenja gradova i općina.

Važno je u izradu ovih planova uključiti sva nadležna javnopravna tijela i pravne osobe, koji svojim prijedlozima trebaju sudjelovati u kreiranju prostorna rješenja. Time bi se spriječila učestala praksa usvajanja prometnih, energetske, vodno gospodarskih i drugih sektorskih studija koje nisu u cijelosti usklađene s važećom prostorno planskom dokumentacijom.

Izvešće o stanju u prostoru

Sukladno Zakonu o prostornom uređenju, Izvešće o stanju u prostoru je dokument kojeg Hrvatski sabor, odnosno predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, svaki za svoju razinu, razmatraju za razdoblje od četiri godine. Izvešće sadrži polazišta, analizu i ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja, analizu provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor te prijedloge za unaprjeđenje prostornog razvoja s osnovnim preporukama mjera za iduće razdoblje.

Za područje Zagrebačke županije dosad je prihvaćeno sedam Izvešća o stanju u prostoru (prema starijim propisima za dvogodišnje, a potom za četverogodišnje razdoblje), koja je izradio Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije. Posljednje Izvešće, izrađeno za razdoblje od 2016. do 2020. godine, Županijska skupština Zagrebačke županije razmatrala je i prihvatila na svojoj 23. sjednici, održanoj 23. veljače 2021. godine. Izvešće je u cijelosti objavljeno na službenim Internetskim stranicama Zavoda za prostorno uređenje Zagrebačke županije: www.zpuzz.hr

2.2. Indeks razvijenosti

U skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 147/14 i 123/17; u daljnjem tekstu Zakon), Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) provodi postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: JLP(R)S) u Republici Hrvatskoj prema indeksu razvijenosti.

Izmjenama i dopunama Zakona koje su stupile na snagu 13. prosinca 2017. (Narodne novine, br. 123/17) unaprijeđen je pravni okvir koji se odnosi na postupak ocjenjivanja i razvrstavanja JLP(R)S-a prema stupnju razvijenosti te način utvrđivanja potpomognutih područja utvrđen Zakonom iz 2009., potvrđen Zakonom iz 2014. Zadržan je dosadašnji pristup uređenja pravnog okvira ocjenjivanja i razvrstavanja JLP(R)S-a te utvrđivanja potpomognutih područja na način da se Zakonom utvrđuje obveza ocjenjivanja svih JLP(R)S-a temeljem indeksa razvijenosti, nadležnost za provedbu ocjenjivanja i njenu dinamiku, način razvrstavanja JLP(R)S-a u skupine i utvrđivanje potpomognutih područja. Vladi Republike Hrvatske ostavlja se u nadležnosti da uredbom uređuje pokazatelje za izračun indeksa razvijenosti, izračun vrijednosti indeksa razvijenosti i druga pitanja s tim u vezi, kao i donošenje odluke o razvrstavanju JLP(R)S-a prema stupnju razvijenosti.

Novi model izračuna indeksa razvijenosti temelji se na stručnoj podlozi „Evaluacija postojećeg i prijedlog novog modela za izračun indeksa te izračun novog indeksa razvijenosti jedinica lokalne i područne samouprave u Republici Hrvatskoj“ koju je za potrebe Ministarstva izradio Centar za lokalni ekonomski razvoj Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Za testiranje, simulacije i izračune te osnovom toga, rangiranje i razvrstavanje JLP(R)S-a koristila se informatička aplikacija ESTAT indeks razvijenosti uspostavljena 2016. godine.

Po donošenju izmjena i dopuna Zakona, a slijedom izrađenoga novoga modela izračuna indeksa razvijenosti, donesena je nova Uredba o indeksu razvijenosti (Narodne novine, br. 131/17, u daljnjem tekstu: Uredba). Uredba utvrđuje pokazatelje za izračun indeksa razvijenosti, njihov izračun i izvore podataka te način izračuna indeksa razvijenosti.

U skladu s Uredbom, za izračun indeksa razvijenosti koriste se sljedeći pokazatelji:

1. prosječni dohodak po stanovniku
2. prosječni izvorni prihodi po stanovniku
3. prosječna stopa nezaposlenosti
4. opće kretanje stanovništva
5. stupanj obrazovanosti stanovništva (tercijarno obrazovanje)
6. indeks starenja.

Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj koji se računa kao prilagođeni prosjek standardiziranih vrijednosti društveno-gospodarskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti JLP(R)S-a u određenom razdoblju.

Prema novom modelu, JLP(R)S-i se razvrstavaju u skupine razvijenosti pomoću distribucije ranga, pri čemu se uvijek polazi od prosječnog praga razvijenosti (indeks 100). Skupine razvijenosti predstavljaju jednake dijelove (polovine, odnosno četvrtine) u razdiobi po veličini uređenih nizova iznadprosječnih i ispodprosječnih vrijednosti indeksa razvijenosti za jedinice područne (regionalne), odnosno lokalne samouprave.

Jedinice područne (regionalne) samouprave razvrstavaju se u četiri skupine:

- u I. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj polovini ispodprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave
- u II. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj polovini ispodprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave
- u III. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj polovini iznadprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave
- u IV. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj polovini iznadprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave.

Jedinice lokalne samouprave razvrstavaju se u osam skupina:

- u I. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u zadnjoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u II. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u trećoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u III. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave

- u IV. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u V. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u zadnjoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u VI. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u trećoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u VII. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u VIII. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

U skladu s člankom 36. Zakona status potpomognutih područja imaju sva područja ispod prosjeka razvijenosti Republike Hrvatske odnosno I.-IV. skupina jedinica lokalne samouprave i I.-II. skupina jedinica područne (regionalne) samouprave.

Izmjenama i dopunama Zakona utvrđeno je da se postupak ocjenjivanja provodi svake tri godine. Slijedom toga, novi postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj prema indeksu razvijenosti proveden je krajem 2017. godine na osnovu kojeg je donesena i nova Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (Narodne novine, br. 132/17) koja se primjenjuje od 1. siječnja 2018.

Tablica 96. Indeks razvijenosti županija

ŽUPANIJA	Razvojna skupina županije	Indeks razvijenosti županije	Vrijednosti osnovnih pokazatelja za županiju						Vrijednosti standardiziranih pokazatelja za županiju					
			Prosječni dohodak po stanovniku	Prosječni izvorni prihodi po stanovniku	Prosječna stopa nezaposlenosti	Opće kretanje stanovništva (2016./2006.)	Indeks staranja (2011.)	Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65) (2011.)	Prosječni dohodak po stanovniku	Prosječni izvorni prihodi po stanovniku	Prosječna stopa nezaposlenosti	Opće kretanje stanovništva (2016./2006.)	Indeks staranja (2011.)	Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65) (2011.)
1	Grad Zagreb	117,758	44.733,21	6.232,49	0,1007	103,10	118,9	0,3935	130,94	123,54	110,89	116,18	99,45	132,24
2	Istarska	108,970	35.191,17	5.535,63	0,0654	101,17	136,8	0,2250	113,17	118,37	117,11	112,79	90,84	106,28
3	Dubrovačko-neretvanska	108,580	30.904,76	4.848,62	0,1323	101,07	109,4	0,2618	105,19	113,28	105,30	112,60	104,03	111,94
4	Zagrebačka	105,890	32.579,23	3.222,84	0,1079	100,54	100,1	0,1678	108,31	101,22	109,61	111,66	108,50	97,47
5	Primorsko-goranska	105,278	35.367,41	5.229,00	0,1141	96,91	155,3	0,2747	113,50	116,10	108,52	105,25	81,93	113,94
6	Zadarska	104,654	26.630,15	3.908,88	0,1200	102,30	117,4	0,2085	97,23	106,31	107,48	114,78	100,18	103,75
7	Splitsko-dalmatinska	103,930	28.190,12	3.476,57	0,1923	99,75	102,3	0,2472	100,13	103,10	94,71	110,28	107,44	109,70
8	Varaždinska	101,713	28.714,71	2.387,25	0,0974	95,45	107,3	0,1628	101,11	95,02	111,46	102,67	105,04	96,70
9	Međimurska	100,502	24.835,25	2.077,08	0,1164	97,99	91,8	0,1367	93,89	92,72	108,10	107,17	112,50	92,68
10	Krapinsko-zagorska	98,976	28.783,48	2.092,17	0,1135	93,73	112,6	0,1266	101,24	92,84	108,62	99,65	102,49	91,13
11	Koprivničko-križevačka	98,493	24.587,95	2.703,28	0,1370	93,24	110,5	0,1483	93,43	97,37	104,48	98,77	103,50	94,47
12	Šibensko-kninska	97,041	27.315,29	3.283,90	0,1622	91,58	146,1	0,1944	98,51	101,67	100,02	95,84	86,36	101,57
13	Ošječko-baranjska	96,009	26.216,25	2.271,75	0,2369	91,90	106,3	0,1749	96,46	94,17	86,85	96,41	105,52	98,57
14	Karlovačka	95,191	29.715,33	2.547,26	0,1728	88,93	149,0	0,1836	102,97	96,21	98,16	91,16	84,97	99,91
15	Požaško-slavonska	93,947	22.925,23	1.550,25	0,1814	87,42	99,2	0,1429	90,33	88,82	96,63	88,49	108,94	93,64
16	Brodsko-posavska	93,449	22.105,97	1.550,91	0,2143	90,09	96,5	0,1342	88,81	88,82	90,84	93,21	110,24	92,30
17	Bjelovarsko-bilogorska	92,576	23.529,44	1.912,61	0,2246	89,02	114,9	0,1310	91,46	91,50	89,01	91,31	101,38	91,81
18	Ličko-senjska	92,387	27.401,26	3.392,29	0,1696	86,29	166,0	0,1596	98,67	102,48	98,72	86,50	76,78	96,22
19	Vukovarsko-srijemska	91,992	22.256,51	1.627,30	0,2431	88,41	98,3	0,1320	89,09	89,39	85,76	90,24	109,37	91,96
20	Sisačko-moslavačka	91,701	27.197,16	2.502,17	0,2461	85,20	131,1	0,1481	98,29	95,88	85,22	84,58	93,58	94,45
21	Virovitičko-podravska	90,666	21.297,29	1.872,32	0,2613	88,54	103,3	0,1145	87,30	91,21	82,53	90,48	106,96	89,27

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, 2017.

Zagrebačka županija je prema indeksu razvijenosti 105,89 svrstana u IV skupinu razvijenosti. Prema indeksu razvijenosti Zagrebačka županija nalazi se na 4. mjestu iza grada Zagreba, Istarske i Dubrovačko-neretvanske županije.

Tablica 97. Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti prema novom modelu izračuna na lokalnoj razini (razdoblje 2014.-2016.)

Jednina lokalne samouprave (JLS)	Razvojna skupina JLS	Indeks razvijenosti JLS	Vrijednosti osnovnih pokazatelja za JLS						Vrijednosti standardiziranih pokazatelja za JLS					
			Prosječni dohodak po stanovniku	Prosječni izvojni prihodi po stanovniku	Prosječna stopa nezaposlenosti	Opće kretanje stanovništva (2016./2006.)	Indeks starenja (2011.)	Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65) (2011.)	Prosječni dohodak po stanovniku	Prosječni izvojni prihodi po stanovniku	Prosječna stopa nezaposlenosti	Opće kretanje stanovništva (2016./2006.)	Indeks starenja (2011.)	Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65) (2011.)
1 Sveta Nedelja	8	112,070	43.803,04	4.019,945	0,0973	109,33	90,5	0,1932	130,34	108,34	108,28	113,36	105,86	109,83
2 Zaprešić	8	111,546	39.016,65	3.847,97	0,0911	103,46	93,4	0,2508	122,87	107,47	108,91	108,54	105,48	118,15
3 Samobor	8	110,923	40.939,42	3.944,37	0,1002	102,20	108,6	0,2338	125,88	107,96	107,98	107,51	103,48	115,69
4 Velika Gorica	8	108,378	35.136,58	2.778,76	0,0871	100,94	95,5	0,2060	116,82	102,03	109,32	106,48	105,21	111,68
5 Stupnik	8	108,139	30.720,22	4.161,63	0,1266	110,16	87,8	0,1588	109,92	109,07	105,28	114,04	106,22	104,87
6 Dugo Selo	7	106,639	28.823,82	1.951,01	0,1279	115,28	67,8	0,1589	106,96	97,82	105,15	118,24	108,85	104,88
7 Brdovec	7	106,182	32.887,18	2.155,91	0,1044	107,03	101,8	0,1453	113,31	98,86	107,55	111,47	104,38	102,91
8 Puča	7	105,438	33.549,61	2.217,11	0,1204	103,61	107,1	0,1404	114,34	99,18	105,92	108,66	103,68	102,20
9 Jastrebarsko	7	105,052	32.188,75	2.570,85	0,0913	96,15	124,0	0,1612	112,22	100,97	108,89	102,54	101,45	105,21
10 Bistra	7	104,578	30.918,61	2.112,27	0,1139	102,67	92,9	0,1222	110,23	98,64	106,59	107,90	105,55	99,59
11 Matija Goriča	6	104,371	30.901,80	2.067,43	0,0931	101,10	135,9	0,1493	110,21	98,41	108,70	106,61	99,88	103,50
12 Ivanj Grad	6	104,311	30.494,63	2.800,27	0,1458	95,87	103,3	0,1577	109,57	102,14	103,32	102,32	104,18	104,70
13 Klinča Sela	6	103,979	29.261,37	1.611,41	0,0690	102,62	109,9	0,1207	107,65	96,09	111,17	107,85	103,31	99,37
14 Vrhovec	6	102,657	26.289,64	1.490,77	0,1098	97,90	96,6	0,1402	103,01	95,48	106,99	103,98	105,06	102,18
15 Sv. Ivan Zelina	6	102,472	27.700,02	1.772,01	0,0892	94,80	111,8	0,1250	105,21	96,91	109,10	101,43	103,06	99,99
16 Luka	6	102,376	27.558,52	3.112,98	0,1295	101,35	118,5	0,0752	104,99	103,73	104,99	106,81	102,18	92,80
17 Jakovlje	5	102,045	29.742,50	1.790,60	0,1057	97,54	113,1	0,0863	108,40	97,01	107,42	103,68	102,89	94,41
18 Pisarovina	5	101,431	26.401,29	2.448,03	0,0897	92,91	128,6	0,0986	103,18	100,35	109,06	99,89	100,84	96,18
19 Kravarsko	5	101,217	26.816,03	1.461,19	0,1309	97,44	89,9	0,0901	103,83	95,33	104,85	103,60	105,94	94,95
20 Križ	5	101,168	28.116,82	2.306,08	0,1672	93,18	123,0	0,1181	105,86	99,63	101,13	100,11	101,58	99,00
21 Kloštar Ivančić	5	100,861	24.323,54	1.791,25	0,1607	98,91	86,7	0,0980	99,94	97,01	101,80	104,81	106,36	96,09
22 Ružnica	5	100,384	22.703,10	1.688,01	0,1636	103,18	74,4	0,0741	97,41	96,84	101,50	108,31	107,99	92,65
23 Bednja	4	99,690	22.541,73	1.758,71	0,1677	97,70	72,2	0,0734	97,16	96,84	101,08	103,82	108,28	92,55
24 Dubrava	4	99,604	27.853,03	1.604,37	0,1437	89,88	137,2	0,0991	105,45	96,06	103,53	97,40	99,71	96,25
25 Gradec	4	98,163	20.733,19	1.053,52	0,1049	90,91	94,0	0,0722	94,34	93,26	107,50	98,25	105,40	92,37
26 Orlje	3	97,745	22.136,12	1.158,08	0,1411	96,19	130,3	0,0596	96,53	93,79	103,81	102,58	100,62	90,55
28 Krašić	3	97,263	24.117,72	1.070,05	0,1098	87,38	169,1	0,0843	99,62	93,34	107,00	95,35	95,51	94,12
29 Pokupsko	3	96,685	21.712,17	1.396,72	0,1566	88,51	117,2	0,0530	95,86	95,00	102,22	96,28	102,35	89,60
30 Rakovec	3	95,951	17.147,41	791,13	0,1629	92,39	115,3	0,0774	88,74	91,92	101,58	99,46	102,60	93,11
31 Dubrava	3	95,912	18.872,16	984,43	0,1518	87,62	130,7	0,0793	91,43	92,90	102,71	95,55	100,57	93,39
32 Preseka	2	94,484	18.347,05	782,53	0,1324	84,32	127,7	0,0428	90,61	91,88	104,69	92,84	100,96	88,13
33 Farkaševac	2	94,174	14.904,74	745,56	0,1405	88,57	102,9	0,0364	85,24	91,69	103,86	96,33	104,23	87,20
34 Žumberak	1	87,097	22.515,63	1.746,36	0,1521	70,55	407,1	0,0659	97,12	96,78	102,67	81,55	64,16	91,46

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, 2017. policentričnom

Od 34 jedinice lokalne samouprave u Zagrebačkoj županiji njih 12 ima status potpomognutih područja (od 1.-4. skupine razvoja): Žumberak – 1. skupina, Farkaševac, Preseka – 2 skupina, Dubrava, Rakovec, Pokupsko, Krašić, Orle – 3. skupina, Gradec, Dubravica, Bedenica i Brckovljani – 4. skupina. Ostalih 22 jedinica lokalne samouprave razvrstane su u od 5. do 8. skupinu razvoja: Pisarovina, Jakovlje, Kravarsko, Križ, Kloštar Ivanić i Rugvica – 5. skupina, Luka, Sveti Ivan Zelina, Vrbovec, Klinča Sela, Ivanić Grad i Marija Gorica – 6. skupina, Bistra, Jastrebarsko, Pušća, Brdovec i Dugo Selo – 7. skupina i Stupnik, Velika Gorica, Samobor, Zaprešić i Sveta Nedelja – 8. skupina razvijenosti.

Zakon o područjima posebne državne skrbi

Zakonom o područjima posebne državne skrbi obuhvaćene su tri jedinice s područja Zagrebačke županije u treću skupinu. Radi se o sljedećim jedinicama: Žumberak, Pokupsko i Pisarovina.

Zakon o brdsko-planinskim područjima

Zakonom o brdsko-planinskim područjima obuhvaćene su dvije jedinice s područja Zagrebačke županije. Radi se o Općini Žumberak i Gradu Samoboru.

Zagrebačka županija nema razvijen program pomaganja područjima posebne državne skrbi izvan regulatornoga zakonskog okvira na nacionalnoj razini.

2.3. Urbani razvoj

Razvoj gradova zauzima vrlo važno mjesto u razvojnoj politici Zagrebačke županije. Njen razvoj baziran je na policentričnom principu, gdje se kroz mrežu gradova po cijelom teritoriju županije želi postići ravnomjeran razvoj županije.

Strategijama razvoja urbanih područja (SRUP) pridaje se važnost i razvijena je svijest i iskazano opredjeljenje da je integrirani pristup razvoju gradova iznimno značajan i poželjan s aspekta pospješivanja pametnog, uključivog i održivog razvoja gradova.

Urbane aglomeracije postoje u svim stanovništvom brojnijim europskim državama, a mogućnost stvaranja urbanih aglomeracija kao i upravljanja njihovim razvojem prepoznata je i u Hrvatskoj. Na području Urbane aglomeracije Zagreb (UAZ) odvija se veliki broj interakcija te razmjene proizvoda i usluga. U tom smislu Grad Zagreb iz prostora dviju susjednih županija dobiva dio potrebnih prirodnih resursa, hranu, radnu snagu koja dnevno migrira u grad na posao, školovanje i sl. S druge strane, u tom prostoru Grad Zagreb najintenzivnije ostvaruje potrebe svojih stanovnika za boravkom u prirodi, rekreacijom, sekundarnim, ali sve više i primarnim stanovanjem, što pojačava intenzitet dnevnih migracija, proces suburbanizacije i poticanje rasta gradova i naselja u UAZ-u. Time se ispunjavaju pretpostavke za sagledavanje ovog prostora kao jedinstvene prostorne cjeline koja nadilazi administrativno-teritorijalne granice i pojedinačne interese te omogućuje planiranje razvoja koji donosi koristi svima obuhvaćenima u UAZ-u.

U obuhvat Urbane aglomeracije Zagreb (UAZ-a) ulazi ukupno 30 jedinica lokalne samouprave (JLS) s područja Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije te Grad Zagreb, od toga 11 gradova (uključujući Grad Zagreb) i 19 općina. Iz Zagrebačke županije u Urbanu aglomeraciju Zagreb ulazi 7 gradova i 15 općina Zagrebačke županije. Za period 2021.-2027- godine dogovoren je isti obuhvat i sastav članova Urbane aglomeracije Zagreb.

Sjedište Urbane aglomeracije je Grad Zagreb koji istovremeno ima dvojni status, jedinice lokalne (Grad) i područne (regionalne) samouprave (Županija). U tablici 98. nalaze se podaci o broju stanovnika, broju naselja, površini JLS-ova te gustoći stanovništva na području UAZ-a.

Tablica 98. Broj stanovnika, broj naselja po pojedinoj JLS, površina JLS te gustoća stanovništva, 2011.¹²

Grad (G)/ općina (O)	Ime	Ime županije	Broj naselja	Broj stanovnika	Površina (km ²)	Gustoća stanovništva (st/km ²)
O	Bistra	Zagrebačka	6	6.632	53,0	125,20
O	Brckovljani	Zagrebačka	13	6.837	69,6	98,20
O	Brdovec	Zagrebačka	13	11.134	37,3	298,66
G	Donja Stubica	Krapinsko-zagorska	10	5.680	43,2	131,42
O	Dubravica	Zagrebačka	10	1.437	20,5	70,20
G	Dugo Selo	Zagrebačka	11	17.466	53,9	323,80
O	Gornja Stubica	Krapinsko-zagorska	20	5.284	48,5	108,95
G	Grad Zagreb	Grad Zagreb	70	790.017	641,3	1.231,84
O	Jakovlje	Zagrebačka	3	3.930	35,7	110,02

¹² Napomena: prvi nacrt elaborata izrađen je temelju Popisa stanovništva 2011. (broj naselja) te službenih i javno dostupnih dokumenata Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU korištenih u izračunu indeksa razvijenosti (Državna geodetska uprava izvor je podataka za površine gradova i općina, 2009.). Naknadni ispravci podataka napravljeni su na inicijativu pojedinih JLS

Grad (G)/ općina (O)	Ime	Ime županije	Broj naselja	Broj stanovnika	Površina (km ²)	Gustoća stanovništva (st/km ²)
G	Jastrebarsko	Zagrebačka	59	15.866	226,6	70,02
O	Klinča Sela	Zagrebačka	14	5.231	77,3	67,66
O	Kravarско	Zagrebačka	10	1.987	58,1	34,22
O	Luka	Zagrebačka	5	1.351	17,2	78,64
O	Marija Bistrica	Krapinsko-zagorska	11	5.976	68,0	87,86
O	Marija Gorica	Zagrebačka	10	2.233	17,1	130,58
O	Orle	Zagrebačka	10	1.975	57,6	34,26
G	Oroslavje	Krapinsko-zagorska	5	6.138	32,1	191,10
O	Pisarovina	Zagrebačka	14	3.689	145,1	25,43
O	Pokupsko	Zagrebačka	14	2.224	105,8	21,02
O	Pušća	Zagrebačka	8	2.700	17,1	158,17
O	Rugvica	Zagrebačka	23	7.871	93,6	84,11
G	Samobor	Zagrebačka	78	37.633	250,8	150,05
O	Stubičke Toplice	Krapinsko-zagorska	4	2.805	27,1	103,51
O	Stupnik	Zagrebačka	3	3.735	24,9	150,12
G	Sv. Nedelja (Samobor)	Zagrebačka	14	18.059	41,4	436,2
G	Sveti Ivan Zelina	Zagrebačka	62	15.959	185,3	86,11
G	Velika Gorica	Zagrebačka	58	63.517	327,7	193,81
O	Veliko Trgovišće	Krapinsko-zagorska	15	4.945	46,1	107,24
G	Zabok	Krapinsko-zagorska	17	8.994	35,3	254,57
G	Zaprešić	Zagrebačka	9	25.223	53,6	470,23
UKUPNO			599	1.086.528	2911	373,25

Izvor: Izračun prema podacima DZS, Popis 2011.

UAZ se proteže na području triju županija pri čemu je svaka Županija sukladno Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/14, 123/17 i 118/18) dužna izraditi svoju županijsku razvojnu strategiju kojom se utvrđuju razvojni ciljevi i prioritete (razvojne mjere) koji se žele postići na području županije u razdoblju do 2020. godine¹³.

Strategija razvoja UAZ-a (SRUAZ) usvojena je na 7. sjednici Gradske skupštine Grada Zagreba, 21. prosinca 2017. godine na prijedlog gradonačelnika Grada Zagreba („Službeni glasnik Grada Zagreba“, broj 24/17).

Prema Popisu stanovništva (2011.) na području UAZ-a živi 1.086.528 stanovnika, što je neznatno više od četvrtine (25,35%) ukupnog stanovništva Republike Hrvatske (4.284.889), a samom području kroz različite obrasce migracijskih kretanja, gravitira još niz JLS-ova koje ne ulaze u obuhvat UAZ-a, što spomenuti broj osoba na tom prostoru dodatno povećava te usložnjava planiranje budućeg razvoja ovog područja. Prosječna gustoća naseljenosti u UAZ-u je preko 370 st/km².

Urbana aglomeracija Zagreb, smještena je u središnjem dijelu središnje Hrvatske, a graniči s Karlovačkom i Sisačko-moslavačkom županijom na jugu, Varaždinskom na sjeveru te s Republikom Slovenijom na zapadu.

UAZ pruža mogućnosti ujednačenijeg razvoja pojedinih sektora, pri čemu je moguće rasteretiti prostorne pritiske na Grad Zagreb, npr. pružanje poticaja gospodarskim aktivnostima zbog postojanja značajnog zagrebačkog tržišta i recentnog širenja i/ili preseljenja gospodarskih aktivnosti iz Zagreba; viši društveni i gospodarski standard koji nudi blizina Zagreba (mogućnosti zapošljavanja, obrazovanja i dr.) te njime uzrokovane demografske procese (imigracijski trendovi i izražene dnevne migracije „središte – periferija“); pojačani pritisak na okoliš i prirodne resurse uzrokovan većom naseljenošću te intenzitetom prometa i gospodarskih aktivnosti.

¹³ U obuhvat ostalih urbanih aglomeracija u Hrvatskoj ulaze jedinice lokalne samouprave s područja samo jedne županije, što proces razvojnog planiranja i upravljanja razvojem uvelike olakšava.

3. Rezultati provođenja prijašnjih strategija

u proteklom periodu Zagrebačka županija donijela je sljedeće razvojne strategije:

- Županijsku razvojnu strategiju Zagrebačke županije 2007.-2013. (Glasnik Zagrebačke županije 27/2006.)
- Županijsku razvojnu strategiju Zagrebačke županije 2011.-2013. (Glasnik Zagrebačke županije 11/2011.) kojoj je odlukama Županijske skupštine Zagrebačke županije produljeno vrijeme trajanja na period 2011.-2017. godine
- Županijsku razvojnu strategiju Zagrebačke županije do 2020. (Glasnik Zagrebačke županije 29/2017.)

Na prijedlog Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, a zbog specifične situacije uslijed pandemije korona virusa i kašnjenja s donošenjem Nacionalne razvojne strategije Hrvatske do 2030. godine, Županijska skupština Zagrebačke županije na svojoj 19. sjednici održanoj 27.5.2020. godine donijela je Odluku o produljenju važenja Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije do 2020. na razdoblje do 31. prosinca 2021. godine.

Izrada Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije do 2020. utemeljena je na propisanoj metodologiji sukladno sljedećim dokumentima:

- Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14), koji je donesen na sjednici Hrvatskog sabora 2. prosinca 2014. godine – temeljem članaka broj 3, 11, 13, 24, 25 i 27. Pri izradi Strategije poštivana su načela koja su navedena u istaknutim člancima, a pri planiranju i organiziranju rada na Strategiji, radni tim oslonio se na definiciju županijske razvojne strategije koja je navedena u Članku 13. - (1) Županijska razvojna strategija je temeljni strateški planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja za područje jedinice područne (regionalne) samouprave s posebnim naglaskom na ulogu velikih gradova i gradova sjedišta županija u poticanju razvoja te na razvoj slabije razvijenih područja. (2) Županijsku razvojnu strategiju donosi jedinica područne (regionalne) samouprave u skladu s načelom partnerstva i suradnje nakon prethodno pribavljenog mišljenja partnerskog vijeća za područje županije, uzimajući u obzir potrebu osiguranja ravnomjernog razvoja svih dijelova županije.
- Smjernica za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe, Verzija 1.0., rujan 2015., koja propisuje način izrade i zahtjeve koji moraju biti zadovoljeni s ciljem da strategija ispuni svoj glavni cilj odnosno postane strateški dokument za planiranje razvoja.

Proces izrade Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije obuhvaćao je sljedeća poglavlja: temeljnu analizu stanja, SWOT analizu, rezultate provođenja prijašnjih strategija, izradu vizije razvoja do 2020. godine, strateške ciljeve, razvojne prioritete i mjere te pokazatelje mjerenja uspjeha pri postizanju zadanih ciljeva, politiku županije prema teritorijalnom u urbanom razvoju, provedbu (financijski okvir za provedbu strategije, provedbene mehanizme te popis strateških projekata županije), praćenje i vrednovanje strategije, županijsko partnerstvo, horizontalna načela. Sastavni dijelovi strategije su Akcijski plan i Komunikacijska strategija.

Provedeno je prethodno vrednovanje strategije (*ex ante*) i izrađen Izvještaj o provedenoj strateškoj procjeni utjecaja na okoliš. Za strategiju je provedeno savjetovanje s javnošću.

Pri izradi su primjenjivani sveobuhvatni kriteriji uz participaciju lokalne zajednice radi osmišljavanja županijske razvojne vizije, strateških ciljeva, prioriteta i mjera za razdoblje do 2020. godine. Pritom je postignut visok stupanj korelacije s nacionalnim smjernicama i razvojnim ciljevima i onima EU-a.

Županijska razvojna strategija Zagrebačke županije do 2020. izrađena je po metodologiji propisanoj od strane Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije - Smjernice za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe, Verzija 1.0., rujan.

Sastoji se od razrađene hijerarhije razvojnih ciljeva – od vizije, preko strateških ciljeva, do prioriteta i mjera, financijskog okvira, akcijskog plana, okvira za praćenje provedbe i izvještavanje i komunikacijske strategije.

U provedbi strategije Zagrebačke županije ključnu ulogu imala je Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije/ Razvojna agencija Zagrebačke županije. Agencija je redovito provodila vrednovanje Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije do 2020. godine i to izradom godišnjih izvještaja o provođenju ŽRS. Izrađena su godišnja izvješća o provođenju ŽRS za 2017., 2018., 2019. i 2020. godinu koja su prezentirana na sastancima Županijskog partnerskog vijeća Zagrebačke županije i dobivena pozitivno mišljenje od strane Županijskog partnerskog vijeća Zagrebačke županije. Godišnja izvješća o provođenju Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije razmatrana i usvojena su na sjednicama Skupštine Zagrebačke županije i to:

- izvještaj ŽRS za 2017. g. na 6. sjednici održanoj 3.5.2018. g.
- izvještaj ŽRS za 2018. g. na 11. sjednici održanoj 16.5.2019. g.
- izvještaj ŽRS za 2019. g. na 19. sjednici održanoj 27.5.2020. g.
- izvještaj ŽRS za 2020. g. na 2. sjednici održanoj 14.10.2021. g.

Godišnja izvješća također su dostavljena Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova Europske unije u propisanim rokovima.

Akcijski plan ŽRS izrađen je za 2018., 2019., 2020. i 2021. godinu te je prezentiran i dobivena su pozitivna mišljenja od Županijskog partnerskog vijeća, a usvojeni na sjednicama Skupštine Zagrebačke županije i to:

- Akcijski plan ŽRS za 2018. g. na 5. sjednici održanoj 15.2.2018. g.
- Akcijski plan ŽRS za 2019. g. na 10. sjednici održanoj 26.2.2019. g.
- Akcijski plan ŽRS za 2020. g. na 17. sjednici održanoj 20.2.2020. g.
- Akcijski plan ŽRS za 2021. g. na 23. sjednici održanoj 23.2.2021. g.

Za praćenje i izvještavanje o provedbi Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije bila je zadužena Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije/Razvojna agencija zagrebačke županije. Financijski izvještaj o provedenim razvojnim mjerama poduzetim u izvještajnim razdobljima bili su grupirani prema skupinama razvojnih mjera, po područjima razvoja za ostvarenje pojedinog prioriteta i strateškog cilja utvrđenog u ŽRS. Financijska analiza provedbe mjera ŽRS u razdoblju od 2017.do 2020. godine pokazala je da su se svi ukupno predviđeni prioriteti i mjere proveli u iznosu od 65,6% planiranih sredstava, kao što je prikazano u tablici 99 . Iz tablice je vidljivo da je financijski najviše realizirano u 2018. godini 85,7%, dok je najmanje realizirano u 2019. godini svega 50,7% planiranih sredstava.

Tablica 99. Usporedba planiranih i realiziranih sredstava za provedbu mjera 2017.-2020. godine

	2017	2018	2019	2020	Sveukupno
Planirano	484.342.499	463.890.213	567.850.361	378.806.752	1.894.889.825
Realizirano	280.501.476	397.654.464	287.804.127	276.833.380	1.242.793.447
	57,9%	85,7%	50,7%	73,1%	65,6%

Izvor: Razvojna agencija Zagrebačke županije, 2021.

U sljedećoj tablici podrobnije je prikazao u koje se skupine mjera ulagalo u periodu od 2017. do 2020. godine pa se može zaključiti da su najveća planirana ulaganja kroz četiri godine bila usmjerena u mjere koje potiču razvoj gospodarstva gdje je realizirano 126,3% od planiranoga, a najmanje je realizirano u mjerama iz područja komunalne infrastrukture, svega 35,7%.

Tablica 100. Ulaganja u skupine mjera prema područjima razvoja u periodu 2017.-2020. godine

	Gospodarstvo	Komunalna infrastruktura	Društvene djelatnosti	Zaštita okoliša, prostora i prirode	Ljudski potencijali	Institucije	Ostalo
Planirano	191.007.952	621.622.170	583.976.339	322.691.874	27.182.195	136.397.875	12.011.420
Realizirano	241.324.314	221.615.900	514.370.823	128.381.718	22.560.154	102.568.362	11.972.176
	126,3%	35,7%	88,1%	39,8%	83,0%	75,2%	99,7%

Izvor: Razvojna agencija Zagrebačke županije, 2021.

Što se tiče realizacije mjera prema izvorima financiranja (prikazano u sljedećoj tablici) najviše je sredstava bilo planirano iz županijskog proračuna, a realizirano je 93,4%, zatim sredstva iz državnog proračuna koja su realizirana 74,2%, sredstva lokalnog proračuna 54,0%, ostali izvori 53,0%, EU sredstva 30,8% te najmanje javna poduzeća svega 1,7%.

Tablica 101. Realizacija prema izvorima financiranja 2017.-2020. godine

	Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori
Planirano	252.789.605	796.007.258	62.352.864	462.384.228	67.263.414	254.092.456
Realizirano	187.598.245	743.152.929	33.680.730	142.546.817	1.146.000	134.668.724
	74,2%	93,4%	54,0%	30,8%	1,7%	53,0%

Izvor: Razvojna agencija Zagrebačke županije, 2021.

Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine br. 123/17. od 12.12.2017.) predviđeno je ustrojavanje jedinstvenog središnjeg elektroničkog registra projekata. Informacijski sustav jest baza podataka i alat za: izradu i međusobno usklađivanje akata strateškog planiranja, povezivanje ciljeva akata strateškog planiranja s troškovima, izvorima financiranja i resursima potrebnima za njihovu provedbu, prikupljanje podataka o provedbi akata strateškog planiranja i ostvarenim rezultatima, ishodima i učincima provedbe javnih politika, prikupljanje podataka o razvojnim projektima koji su u pripremi pripremanje izvješća o provedbi akata strateškog planiranja i osiguravanje potrebnih podataka za učinkovito upravljanje razvojem. Informacijski sustav ovoga članka sadržava registar projekata.

Radi učinkovitog planiranja provedbe i postizanja vizije razvoja, strateških i posebnih ciljeva definiranih u okviru akata strateškog planiranja, ustrojava se registar projekata. Registar projekata ustrojava i vodi Koordinacijsko tijelo kod Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije te organizira i provodi obrazovno-informativne aktivnosti u svezi s njegovim korištenjem i primjenom.

Obveznik upisa podataka u registar projekata jest javno tijelo (javno tijelo je svako tijelo koje je naručitelj u smislu propisa kojim se uređuje područje javne nabave). Upis projekta u registar projekata je preduvjet za korištenje sredstava proračuna i sredstava EU-a namijenjenih Republici Hrvatskoj kroz proračun.

Razvojna agencija Zagrebačke županije kao regionalni koordinator vrši koordinaciju poslova strateškog planiranja na razini županije te obavlja upis razvojnih projekata od značaja za Zagrebačku županiju.

Lokalni koordinator obavlja upis razvojnih projekata od značaja za jedinicu lokalne samouprave u registar projekata.

U proteklom periodu Zagrebačka županija pristupila je izradi Baze razvojnih projekata Zagrebačke županije. Izrađeni su Obrasci za prijavu projekata te je u lipnju 2012. godine Upravnim odjelima Zagrebačke županije, institucijama u vlasništvu Zagrebačke županije, gradovima i općinama upućen poziv za prijavu razvojnih projekata.

U proteklom periodu zaprimljeno je 629 projekata u ukupnom iznosu od 9.078,4 mil. kuna.

Projekti su svrstani su prema stupnju pripremljenosti u četiri osnovne skupine: a) pripremljen u potpunosti za provedbu, ali nije počeo projekti, b) u tijeku projekt, c) u tijeku je priprema i d) prijedlog projekta

Tablica 102. Pregled projekata po stupnju pripremljenosti

Rbr	Opis	Broj projekata	%	Iznos	%
1	Prijedlog	129	20,5%	2.168.057.445,78	23,9%
2	U tijeku je priprema	229	36,4%	3.964.646.267,69	43,7%
3	Pripremljen u potpunosti za provedbu, ali nije počeo	120	19,1%	1.044.822.937,22	11,5%
4	U tijeku	151	24,0%	1.900.932.282,75	20,9%
	Ukupno	629	100,0%	9.078.458.933,44	100,0%

Izvor: Razvojna agencija Zagrebačke županije, 2022.

Analiza zaprimljenih projekata prema sektorima pokazuje neravnomjernu raspodjelu po sektorima. Vidljivo je da proračunskom vrijednošću zaprimljenih projekata izrazito odskakuje sektor komunalna infrastruktura u iznosu od 2.483,4 mil.kn (27,3% ukupnog iznosa prijavljenih projekata), sektor prometna infrastruktura u iznosu od 2.047,9. kuna, (22,6% ukupnog iznosa prijavljenih projekata), sektor poduzetništva u iznosu od 955,0 mil. kuna (10,5% ukupnog iznosa prijavljenih projekata) te sektor obrazovanja u iznosu od 892,5 mil. kuna (9,8% ukupnog iznosa) sektora. Ova četiri sektora imaju učešće od 70,3% u ukupnom iznosu prijavljenih projekata, dok ostali sektori imaju učešće od 29,7% ukupnog iznosa sredstava.

Tablica 103. Prikaz projekata po sektorima

Rbr	Opis	Broj projekata	%	Iznos	%
1	Komunalna infrastruktura	137	21,78%	2.483.435.755,20	27,36%
2	Prometna infrastruktura	147	23,37%	2.047.942.749,26	22,56%
3	Poduzetništvo	39	6,20%	955.006.221,31	10,52%
4	Obrazovanje	58	9,22%	892.505.283,39	9,83%
5	Zaštita okoliša	48	7,63%	537.947.373,21	5,93%
6	Ostalo	38	6,04%	487.885.644,41	5,37%
7	Turizam	45	7,15%	442.537.280,00	4,87%

Rbr	Opis	Broj projekata	%	Iznos	%
8	Kulturna baština	25	3,97%	379.458.075,65	4,18%
9	Sport	21	3,34%	260.255.822,54	2,87%
10	Kultura (manifestacije, infrastruktura), socijalna infrastruktura	36	5,72%	234.562.896,22	2,58%
11	Zdravstvo	10	1,59%	209.512.821,40	2,31%
12	Obnovljivi izvori energije	20	3,18%	147.409.010,85	1,62%
13	Poljoprivreda	5	0,79%	13.500.000,00	0,15%
	Ukupno	629	100,00%	9.078.458.933,44	100,00%

Izvor: Razvojna agencija Zagrebačke županije, 2022.

Prilozi

Popis slika

1. Položaj Zagrebačke županije u klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku (NUTS) – 2021.
2. Administrativni ustroj Zagrebačke županije
3. Gustoća naseljenosti u gradovima i općinama Zagrebačke županije, prema Popisu 2011.
4. Prirodno kretanje stanovništva u Zagrebačkoj županiji
5. Migracije stanovništva na području Zagrebačke županije 2011.-2020.
6. Visinska obilježja reljefa Zagrebačke županije
7. Struktura korištenja zemljišta prema CORINE Land cover 2018.
8. Udio površina za izgradnju prema prostornim planovima uređenja gradova i općina
9. Udio poljoprivrednih površina prema prostornim planovima uređenja gradova i općina
10. Područja s klimom različitog boniteta na prostoru Zagrebačke županije
11. Zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na području Zagrebačke županije
12. Potencijalno vodozaštitno područje Črnkovec –područje rezervirano za razvoj izvorišta
13. Granica malih slivova na području Županije
14. Lokacije zaštićenih prirodnih vrijednosti u Zagrebačkoj županiji
15. Karta NATURA 2000 područja u Zagrebačkoj županiji
16. Broj obveznika dostave podataka u ROO bazu u razdoblju od 2010.-2020.
17. Ekološko stanje vodotoka na području Zagrebačke županije
18. Kemijsko stanje vodotoka na području Zagrebačke županije
19. Količine odloženog otpada na odlagalištima u Zagrebačkoj županiji od 2010.-2020.
20. Postotak opskrbljenosti stanovništva putem javnog vodovoda na području Zagrebačke županije
21. Postotak priključenosti stanovništva na sustave javne odvodnje na području Zagrebačke županije
22. Površine koje je moguće navodnjavati u Zagrebačkoj županiji ovisno o porijeklu vode
23. Karta opasnosti od poplava za područje Zagrebačke županije
24. Visokonaponska elektroenergetska mreža naponske razine 400 kV, 220kV i 110kV na području Zagrebačke županije
25. Postojeće stanje autocesta, državnih cesta i županijskih cesta na području Županije
26. Paneuropska mreža prometnih koridora
27. Postojeće i planirano stanje mreže željezničkih pruga na području Županije
28. Postojeće i planirano stanje zračnog prometa na području Zagrebačke županije
29. Zračna luka Franjo Tuđman-broj putnika
30. Prosječan broj nezaposlenih u Zagrebačkoj županiji od 2014. do 2020.
31. Proračun Zagrebačke županije
32. Prostorni plan Parka prirode Medvednica; kartografski prikaz 1: Korištenja i namjena prostora
33. Prostorni plan Parka prirode Žumberak-Samoborsko gorje; kartografski prikaz 1: Korištenja i namjena prostora
34. Urbanistički plan uređenja državnog značaja Skijaški kompleks, Medvednica; kartografski prikaz 1: Korištenja i namjena površina
35. Urbanistički plan uređenja državnog značaja Vršna zona, Medvednica; kartografski prikaz 1: Korištenja i namjena površina
36. Prostorni plan Zagrebačke županije; kartografski prikaz 1: Korištenja i namjena prostora

Popis tablica

1. Površina, broj stanovnika i gustoća naseljenosti u jedinicama lokalne samouprave na području Zagrebačke županije
2. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s administrativno teritorijalnom podjelom
3. Prirodno kretanje stanovništva u jedinicama lokalne samouprave na području Zagrebačke županije u 2020. godini
4. Migracije stanovništva na području Zagrebačke županije 2011.-2020.
5. Procjena ukupnog stanovništva Zagrebačke županije sredinom godine 2011.-2020.
6. Razvojni problemi i potrebe u vezi s demografskim kretanjima

7. Trend promjene zemljišta prema CORINE LAND COVER 2012.-2018.
8. Bonitetna kategorizacija poljoprivrednog zemljišta Zagrebačke županije
9. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prirodnim resursima
10. Zaštićena područja u Zagrebačkoj županiji
11. Evidentirani dijelovi prirode predloženi za zaštitu Prostornim planom Zagrebačke županije
12. Ekološka mreža NATURA 2000 na području Zagrebačke županije
13. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prirodnom baštinom
14. Dvorci Zagrebačke županije
15. Kurije Zagrebačke županije
16. Arheološka nalazišta i zone
17. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s kulturnom baštinom
18. Pregled aktivnosti na provođenju zakonskih propisa iz područja zaštite okoliša
19. Pregled planova i programa zaštite okoliša
20. Pregled planova gospodarenja otpadom JLS Zagrebačke županije
21. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sustavom praćenja i informiranja o okolišu
22. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem voda
23. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem tala
24. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem zraka
25. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s otpadom
26. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa zaštitom prirode
27. Pregled projekata udruga za zaštitu okoliša i prirode
28. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sufinanciranjem programa i projekata neprofitnih organizacija civilnog društva
29. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sustavom vodnog gospodarstva
30. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s energetikom i energetsom infrastrukturom
31. Pokazatelji izgrađenosti postojeće cestovne mreže na području Županije
32. Pokazatelji izgrađenosti postojeće mreže željezničkih pruga na području Zagrebačke županije
33. Pokazatelji zračnog prometa
34. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prometom i prometnom infrastrukturom
35. Bruto domaći proizvod od 2000. do 2018. godine – Zagrebačka županija
36. Bruto dodana vrijednost po djelatnostima 2000. i 2018. godine – Zagrebačka županija, u mil. kuna
37. Zaposlenost u pravnim osobama i obrtu, prema djelatnostima, stanje 31. ožujka 2020. godine – Zagrebačka županija (NKD 2007.)
38. Izvoz i uvoz Zagrebačke županije 2012.-2020. g. (u mil. kuna)
39. Razvojni problemi i potrebe gospodarskog rasta u Zagrebačkoj županiji
40. Kategorizacija svih poduzetničkih zona Zagrebačke županije prema veličini ukupne površine
41. Popis 32 aktivne poduzetničke zone Zagrebačke županije u kojima se odvijaju gospodarske aktivnosti
42. Popis 27 neaktivnih zona koje su planirane prostornim planovima, ali u kojima trenutno nema gospodarskih aktivnosti
43. Aktivne poduzetničke zone Zagrebačke županije poredane po površini, površini slobodnoj za prodaju, broju poduzetnika i broju zaposlenih
44. Osnovni podaci o poduzetničkim zonama Zagrebačke županije
45. Usporedba podataka o poduzetničkim zonama Zagrebačke županije iz 2014. i 2021.
46. Razvojni problemi i potrebe poduzetničke i tehnološke infrastrukture u Zagrebačkoj županiji
47. Struktura prerađivačke industrije prema prihodima i zaposlenima u 2019. godini
48. Zaposleni u pravnim osobama u prerađivačkoj industriji Zagrebačke županije stanje s 31.3.

49. Razvojni problemi i potrebe prerađivačke industrije u Zagrebačkoj županiji
50. Zaposleni u pravnim osobama u trgovini i servisima ZŽ sa stanjem 31.3.
51. Razvojni problemi i potrebe sektora trgovine u Zagrebačkoj županiji
52. Zaposleni u pravnim osobama u graditeljstvu ZŽ sa stanjem 31.3.
53. Vrijednost izvršenih građevinskih radova prema vrsti građevina (u tis. kuna)
54. Razvojni problemi i potrebe sektora graditeljstva Zagrebačkoj županiji
55. Osnovne kategorije korištenja zemljišta(ha) u Zagrebačkoj županiji – katastarski podaci
56. Poljoprivredno zemljište na području Zagrebačke županije koje se nalazi u ARKOD sustavu evidencije poljoprivrednih površina
57. Površina prema kulturi po gradovima/općinama na području Zagrebačke županije za 2020. godinu
58. Broj poljoprivrednih gospodarstava po kategorijama od 2014. do 2020. godine
59. Broj mladih poljoprivrednih gospodarstava po županijama od 2017. do 2020. godine
60. Broj mladih poljoprivrednih gospodarstava po JLS Zagrebačke županije 2020. godine
61. Struktura poljoprivrednih gospodarstava u Zagrebačkoj županiji i Republici Hrvatskoj u 2020. godini
62. Biljna proizvodnja
63. Broj držatelja i domaćih životinja u Zagrebačkoj županiji u razdoblju od 2017. do 2020. godine
64. Broj isporučitelja i količina isporučenog mlijeka u Zagrebačkoj županiji u razdoblju od 2017. do 2020. godine
65. Sredstva iz proračuna Zagrebačke županije dodijeljena organizacijama civilnog društva za provedbu projekata u poljoprivredi, ruralnom razvoju, šumarstvu, ribarstvu i lovstvu
66. Razvojni problemi i potrebe sektora poljoprivrede i šumarstva u Zagrebačkoj županiji
67. Turistička noćenja i dolasci u Zagrebačkoj županiji
68. Broj smještajnih kapaciteta u Zagrebačkoj županiji ožujak 2022.g.
69. Najznačajnije manifestacije kroz godinu (po gradovima i općinama) u Zagrebačkoj županiji
70. Razvojni problemi i potrebe turizma u Zagrebačkoj županiji
71. Broj obrta na području Zagrebačke županije
72. Broj aktivnih obrta u Zagrebačkoj županiji, po općinama/gradovima (na datum 28.02), za razdoblje od 2016. do 2021. godine
73. Razvojni problemi i potrebe obrta u Zagrebačkoj županiji
74. Ukupna zaposlenost u Zagrebačkoj županiji i Republici Hrvatskoj od 2011. do 2020. (stanje 31.3.)
75. Zaposleni u pravnim osobama stanje 31. ožujka
76. Prosječan broj i stopa nezaposlenih osoba u RH i Zagrebačkoj županiji u periodu 2016.-2020. godine, stanje 31.3.
77. Nezaposleni po gradovima i općinama
78. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s tržištem rada
79. Broj učenika osnovnih škola u Zagrebačkoj županiji 2007.– 2020.
80. Podaci o srednjim školama u Zagrebačkoj županiji
81. Studenti upisali /završili stručni i sveučilišni studij
82. Razvojni problemi i potrebe obrazovanja i znanosti
83. Razvojni problemi i potrebe sektora kulture Zagrebačke županije
84. Razvojni problemi i potrebe sporta Zagrebačke županije
85. Razvojni problemi i potrebe tehničke kulture Zagrebačke županije
86. Razvojni problemi i potrebe sektora zdravstva Zagrebačkoj županiji
87. Pružatelji usluga brige za starije i nemoćne u Zagrebačkoj županiji
88. Razvojni problemi i potrebe sektora socijalne skrbi u Zagrebačkoj županiji
89. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s civilnim društvom
90. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sustava civilne zaštite

91. Rang lista županija prema ukupnom prihodu poduzetnika u 2019. g. i prema drugim kriterijima
92. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s upravljanjem razvojem
93. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s međužupanijskom i drugom međunarodnom suradnjom
94. Pregled odobrenih projekata Program pripreme i provedbe koji će se financirati iz ESI fondova i programa Europske unije
95. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s koordinacijom i provedbom fondova i programa Europske unije (ili ESI fondova)
96. Indeks razvijenosti županija
97. Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti prema novom modelu izračuna na lokalnoj razini (razdoblje 2014.-2016.)
98. Broj stanovnika, broj naselja po pojedinoj JLS, površina JLS te gustoća stanovništva, 2011.
99. Usporedba planiranih i realiziranih sredstava za provedbu mjera 2017.-2020. godine
100. Ulaganja u skupine mjera prema područjima razvoja u periodu 2017.-2020. godine
101. Realizacija prema izvorima financiranja 2017.-2020. godine
102. Pregled projekata po stupnju pripremljenosti
103. Prikaz projekata po sektorima

Popis kratica

AAWT	Annual average weekday traffic
AGRONET	Elektronička aplikacija namijenjena za pomoć poljoprivrednim gospodarstvima i ostalim korisnicima u ostvarivanju prava na potpore u poljoprivredi
APPRRR	Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
ARKOD	Nacionalni sustav identifikacije građevinskih parcela
ARZ	Auto-cesta Rijeka-Zagreb
AZM	Auto-cesta Zagreb-Macelj
BDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
BiH	Bosna i Hercegovina
CEF	Connecting Europe Facility
CGO	Centar za gospodarenje otpadom
CLC	Corine land cover
CW	Cyclist welcome
DD	Dioničko društvo
DDD	Dezinfekcija, dezinfekcija, deratizacija
DG	Dugo Selo
DG AGRI	Directorate-General for Agriculture and Rural Development
DOO	Društvo s ograničenom odgovornošću
DZS	Državni zavod za statistiku
EEA	European Environment Agency
EE otpad	Električno elektronički otpad
EIB	Europska investicijska banka
EL-TO	Elektrana-toplana
EPC	EPC je prvi elektronički postupak na razini Europe kojim se stručnjacima omogućuje priznavanje kvalifikacija radi poslovnog nastana ili privremenog ili povremenog pružanja usluga u državi različitoj od one u kojoj trenutno imaju zakonit poslovni nastan ili boravište.
ESCO	Energy service company
ESI	Europski strukturni i investicijski fondovi

ESF	Europski socijalni fond
EU	Europska unija
EUROSTAT	Statistički ured Europske unije
FEDARENE	Europsko udruženje regija i energetske agencija za energiju i okoliš
FINA	Financijska agencija
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
GDCK	Gradsko društvo Crvenog križa
GIS	Geografski informacijski sustav
GOŽŽ	Gospodarenje otpadom Zagrebačke županije
GSV	Gospodarsko socijalno vijeće
GV	Granična vrijednost
Gwh	Gigavatsat
GZ	Gospodarska zona
Ha	Hektar
HAC	Hrvatske auto-cesta
HACCP	Sistem sigurnosti hrane
HAK	Hrvatska auto-klub
HAKOM	Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
HAOP	Hrvatska agencija za okoliš i prirodu
HBOR	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	Hrvatske ceste
HE	Hidro elektrana
HGK-KZ	Hrvatska gospodarska komora - Komora Zagreb
HMP	Hitna medicinska pomoć
HOK	Hrvatska obrtnička komora
HOK-OKZ	Hrvatska obrtnička komora-Obrtna komora Zagreb
HRK	Hrvatska kuna
HRN EN 13201	Hrvatski normativni dokument-cestovna rasvjeta
HUP	Hrvatska udruga poslodavaca
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HŽŽ	Hrvatska zajednica županija
HŽ	Hrvatske željeznice
ICPR	Razvoj investicijskog okruženja
ICT	Informacijsko komunikacijska tehnologija
IKT	Informacijsko-komunikacijska tehnologija
IPZP	Integrirani promet zagrebačkog područja
ISO 14001	Sustav upravljanja okolišem
ISO 9001	Sustav upravljanja kvalitetom
ISPU	Informacijski sustav prostornog uređenja
ISU	Izravna strana ulaganja
ISZO	Informacijski sustav zaštite okoliša
JANAF	Jadranski naftovod
JLP(R)S	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
JLS	Jedinica lokalne samouprave
JPP	Javno privatno partnerstvo

JU	Javna ustanova
JUPP	Javna ustanova park prirode
JZ	Jugozapad
kV	Kilovat
KZŽ	Krapinsko-zagorska županija
LAG	Lokalna akcijska grupa
LEADER	LEADER – “Links between actions for the development of the rural economy”, predstavlja Inicijativu Europske Zajednice za mobiliziranje i provedbu ruralnog razvoja u ruralnim zajednicama kroz lokalna partnerstva javnog i privatnog sektora („Lokalne akcijske grupe“)
LPZ	Lokalno partnerstvo za zapošljavanje
MGPO	Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta
MMP	Mobility Managment Plan
MZO	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
NATURA 200	Ekološka mreža
NKD	Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NMHOS	Nemetanski hlapivi organski spojevi
NN	Narodne novine
NOx	Dušikov oksid
NRS	Nacionalna razvojna strategija
NRT	Najbolje raspoložive tehnike
NUTS	Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku
nZEB	(nearly Zero Energy Buildings) Zgrade gotovo nulte energije
OCD	Organizacija civilnog društva
OIE	Obnovljivi izvori energije
PM10	Lebdeće čestice
OP	Operativni program
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
OPKK	Operativni program konkurentnost i kohezija
OUTREACH	Analiza, identifikacija i odabir potencijalnih projekata za inozemna izravna ulaganja
PGO	Plan gospodarenja otpadom
PUO	Procjena utjecaja zahvata na okoliš
RAG	Razvojna agencija
RAŽŽ	Razvojna agencija Zagrebačke županije
RDF	Refuse derived fuel
REC	Regionalni centar
REGEA	Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
RH	Republika Hrvatska
ROO	Registar onečišćenja okoliša
RVS	Regionalni vodoopskrbni sustav
SB	Specijalna bolnica
SC	Strateški cilj
SEAP	Aksijski plan energetske održivog razvitka
SECAP	Alat za planiranje prilagodbe na klimatske promjene
SER	Skupština europskih regija
SPUO	Strateška procjena utjecaja na okoliš
SSSH	Savez samostalnih sindikata Hrvatske
SRF	Solid recovered fuel

SRUP	Strategija razvoja urbanih područja
SWOT	Strengths = snaga; Weaknesses = slabosti; Opportunities = prilike; Threats = prijetnje
t	Tona
TE-TO	Termoelektrana-toplana
TIC	Tehnološko-inovacijski centar
TZ	Turistička zajednica
TZG	Turistička zajednica grada
TZJLS	Turistička zajednica jedinice lokalne samouprave
TZO	Turistička zajednica općine
TZZZZ	Turistička zajednica Zagrebačke županije
UAZ	Urbana aglomeracija Zagreb
UO	Upravni odjel
VIOZŽ	Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije
VS	Vodoopskrbni sustav
ZLZ	Zračna luka Zagreb
ZERP	Zaštićeni ekološko-ribolovni pojas
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika
ZPUZZ	Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije
ZTK	Zajednica tehničke kulture
ZTŠ	Zrakoplovno tehnička škola
ZŽ	Zagrebačka županija
ŽRS ZŽ	Županijska strategija Zagrebačke županije
ŽUC ZŽ	Županijska uprava za ceste Zagrebačke županije

